A FŐVÁROSI KÖNYVTÁR ÉVKÖNYVE

V

1935

JAHRBUCH DER STADTBIBLIOTHEK BUDAPEST
YEARBOOK OF THE BUDAPEST PUBLIC LIBRARY

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS HÁZINYOMDÁJA 1936 — 8890

Tartalom — Inhalt — Table of contents

Jelentés az 1935. évről — Jahresbericht über die Tätigkeit der Stadtbibliothek im Jahre 1935 — Annual report of the work in the year 1935 5

Buda és Pest 1686. évi visszafoglalásának egykorú irodalma. 1683—1718. Szerkesztette: Dr. *Kelényi* B. Ottó. Bibliographie zur Geschichte der Rückeroberung Ofens u. Pest's 1686. Druckwerke aus dem Zeitraum 1683—1718. Redigiert von Dr. B. O. *Kelényi* 37

Liszt Ferenc. Bibliográfiai kísérlet. Készítette *Koch* Lajos. — Franz Liszt. Ein bibliographischer Versuch. Von Ludwig *Koch* 225

A központi könyvtár új szerzeményei — Ausgewählte Zugänge der Zentrale — Select list of new accessions 1935 333

Általános munkák — Allgemeines — General works 333
Bölcselet — Philosophie — Philosophy 336
Vallás. Egyház — Religion. Kirche — Religion. Church 342
Társadalomtudomány — Sozialwissenschaft — Sociology 347
Statisztika — Statistik — Statistics 352
Államtudomány — Staatswissenschaft — Political science 353
Társadalmi kérdés — Soziale Frage — Social question 360
Jogtudomány — Rechtswissenschaft — Law 365
Közigazgatás — Verwaltung — Administration 377
Jótékonyság. Szegényügy — Armenwesen — Charity 381
Közoktatás — Unterrichtswesen — Education 381
Közgazdaság — Volkswirtschaft — Political economy 383
Gazdaságpolitika — Wirtschaftspolitik — Applied economics 385
Őstermelés — Landwirtschaft — Agricultur 387
Iparpolitika — Industriepolitik — Industry 388
Közlekedés — Verkehrswesen — Communication 389
Kereskedelem — Handel — Commerce 390
Pénz- és hitelügy — Geld und Kredit — Money. Credit 391
Biztosításügy — Versicherungswesen — Insurance 393
Állami pénzügyek — Finanzwesen — Public finance 393
Néprajz — Ethnographie — Ethnography 395
Nyelvészet — Philologie — Philology 396
Természettudomány — Naturwissenschaft — Science 397
Művészet — Kunst — Fine arts 404
Irodalomtudomány — Literaturwissenschaften — Literature 412
Történelem — Geschichte — History 415
Földrajz — Geographie — Geography 422
Életrajzok. Emlékiratok — Biographien. Memoiren — Biography. Memoirs 424

A Budapesti gyüjtemény új szerzeményei — Verzeichnis der Zugänge der Budapestiensia Sammlung — Chronological list of works added to the Budapest Collection 431

Betürendes tárgymutató a szerzemények jegyzékéhez — Alphabetisches Register der Zugänge — Alphabetical index of the accessions-list 437

Kurrens folyóiratjegyzék — Verzeichnis der laufenden Zeitschriften — List of periodicals currently received in the Library 441

A Fővárosi Könyvtár kiadványai — Verzeichnis der Veröffentlichungen der Stadtbibliothek — List of the Municipal Library 447

Tájékoztató a Fővárosi Könyvtárról — Wegweiser für die Benützer der Stadtbibliothek — General remarks of the Municipal Library 450

A Fővárosi Könyvtár 29. évi jelentése az 1935. évről.

29. Jahresbericht der Budapester Stadtbibliothek über ihre Tätigkeit im Jahre 1935.
29th Annual report of the Budapest Public Library for the Year 1935.

Könyvtárunk olvasói a jelentés évében 1,133.026 kötetet forgattak meg. Ezzel szemben az előző év összes forgalma 1,048.238 kötet volt. 1935-ben a forgalom tehát 84.788 kötettel emelkedett.

Ezen örvendetes jelenség oka azonban nem a Könyvtár teljesítőképességének fokozódásában rejlik. Tehát a forgalom emelkedése nem abban a körülményben leli magyarázatát, hogy a jelentés évében intézetünk anyagi helyzete javult, hogy az utóbbi években történt fokozatos rosszabbodás után jobbra fordult és hogy ennek következtében a tudományos központ és a közművelődési fiókkönyvtárak fokozottabb mértékben voltak képesek a közönség igényeit kielégíteni. Mert a Könyvtár anyagi helyzete 1935-ben az általános takarékossági rendszabályok alkalmazása miatt, sajnos, ismét rosszabbodott.

A forgalom emelkedésének oka egyrészt a rossz gazdasági helyzetben keresendő, mely az olvasni vágyó tömegeket fokozottabb mértékben készteti a közkönyvtárak használatára, másrészt pedig abban a körülményben, hogy míg 1934-ben költözködés, átalakítás és a könyvállomány revíziója céljából négy (részben igen forgalmas) fiókunk felváltva összesen százhúsz napig volt zárva, addig 1935-ben csak két fiókban összesen ötvenhárom napig szünetelt a könyvkölcsönzés.

A Könyvtár könyvbeszerzési dotációja a jelentés évében ismét 20.446 pengővel csökkent.

A mult évi jelentésemben statisztikai adatok alapján világítottam meg a Könyvtár súlyos helyzetét s rámutattam arra, hogy az évek óta tartó költségelvonás miatt negyedszázados munkánk minden eredménye kockán forog. Aggályaim azóta csak fokozódtak.

A Fővárosi Könyvtár tudományos központja, mely a szellemi tudományok összes ágazatainak irodalmát van hivatva gyüjteni és emellett a természeti és alkalmazott tudományok alapvető fontosságú műveit is igyekszik beszerezni, az olvasók és kutatók nagy tömegét vonzza magához. A legkisebb problémakörre kiterjedő gondossággal és rendszeresen kiépített könyvanyaga részletes szak-, földrajzi és betűrendes katalógusokban van nyilvántartva, melyek a tájékozódást és kutatást rendkívüli módon megkönnyítik. Fiókkönyvtáraink pedig az olvasásra vágyó közönség legszélesebb rétegeit igyekeznek nívós szépirodalmi és jó népszerű ismeretterjesztő irodalommal ellátni. A Könyvtár népszerűségét fokozza az a körülmény, hogy a könyvtárhasználat és a könyvkölcsönzés feltételei igen kedvezőek. Könyvtárunkat a legkülönbözőbb könyvészeti kérdésekkel keresik fel állandóan, úgy hatóságok, mint egyes kutatók és művelődésre vágyók és alig mulik el hét, hogy vidéki egyetemek tanárai és hallgatói ne ostromolnának bennünket könyvkéréseikkel.

Könyvtárunk súlyát és jelentőségét a magyar szellemi és kulturális életben a hivatalos statisztika adatai igazolják.

Ezek szerint[1]) 1935-ben Budapest összes közkönyvtáraiban 1,579.933 kötet könyvet kölcsönöztek ki, illetőleg használtak helyben az olvasók. Ebből a számból magára a Fővárosi Nyilvános Könyvtárra 1,133.026 kötet esik. A többi könyvtárak pedig együttvéve csak 446.907 kötetet kölcsönöztek ki. *A Fővárosi Könyvtár kölcsönzési forgalma két és félszer nagyobb volt, mint a többi budapesti közkönyvtáraké együttvéve.* Megállapítható, hogy ez az arányszám már évek óta állandó.

Pedig fővárosunk és bátran mondhatjuk hazánk kulturális életének ezt a fontos bástyáját komoly veszedelem fenyegeti. Könyvbeszerzési hitelünk évek óta tartó lemorzsolódása miatt, már alig vagyunk képesek a Könyvtár nívóját biztosítani. Könyvtárunk főereje a könyvanyag rendszeres fejlesztésében rejlik. Az egyes szakok és alszakok szükséges kiegészítése és gyarapítása új megjelenésű művekkel, a legnagyobb körültekintés és kritika mellett ma már szinte emberfeletti feladattá válik. A kézikönyvtár számos használhatatlanná vált darabjának és sorozatának kicserélése nélkülözhetetlenül szükséges volna. De honnan vegyünk erre a költséges utánpótlásra anyagi fedezetet, ha a legfontosabb kurrens anyag beszerzése is súlyos gondokat okoz? Az egyetemi tankönyvek számát is, amelyekből az óriási kereslet miatt több példányt tartunk raktáron, lényegesen emelnünk kellene. Sajnos, erre sincs fedezet. Ha várostörténeti gyüjteményünk számára ritka és értékes műveket kínálnak fel megvételre, — ami az utóbbi időkben gyakran fordult elő — oly darabokat, melyeknek beszerzésétől nem tekinthetünk el, csak egyéb, égetően fontos beszerzésekről való lemondás árán szerezhetjük be.

Súlyos anyagi helyzetünk a fiókkönyvtárak állományának utánpótlásánál és fejlesztésénél is mind erősebben érezteti hatását. Új megjelenésű, keresett szépirodalmi művekből, amelyekből jobb időkben 30—40 példányt szereztünk be, ma átlag csak 5—10 példányt vásárolhatunk. A közönség sorbaáll egy-egy híressé vált új regényért, hónapokig vár, amíg megkapja a kívánt könyvet, vagy pedig elkedvetlenedik és otthagyja a könyvtárat. Legyen szabad itt a mult évi jelentésemre utalni, amelyben részletesen ismertettem fiókkönyvtáraink fenyegető helyzetét.

A szanálási időszakban nem létesült egy új fiókkönyvtár sem. Fővárosunk széles területei nélkülözik a fiókkönyvtárakat és egyre-másra kapunk panaszos leveleket könyvéhes, művelődésre vágyó polgároktól, akik figyelmeztetnek, hogy milyen szükség volna arra, hogy lakóhelyük környékén fiókkönyvtár létesüljön. Az általános takarékossági rendszabály gátolta meg ama néhány évvel ezelőtt benyujtott és a napi sajtó által is örömmel üdvözölt javaslatom megvalósítását, hogy fővárosunkat környező községek könyvellátásának immár sürgőssé vált problémája, a müncheni mintára villanyoskocsiba, vagy autobuszba beépített mozgókönyvtárak létesítése és üzembehelyezése révén oldassék meg.

Felelősségem tudatában kénytelen voltam a Fővárosi Könyvtár kritikus helyzetére újból rámutatni. Ezt abban a reményben tettem, hogy a főváros

[1]) L. Budapest Szfőv. Statisztikai havi füzetei. 1935. decemberi szám.

bölcs vezetősége, amely a kultúra ügyét mindenkor a legnagyobb megértéssel karolta fel, most a szanálási időszak letelte után meg fogja találni a módját és lehetőségét annak, hogy intézetünket — amelynek kulturális jelentőségét és súlyát jól ismeri — kiszabadítsa nehéz helyzetéből és ha nem is egyszerre, de fokozatosan biztosítani fogja számára azon anyagi feltételeket, amelyek fenntartásához és fejlesztéséhez múlhatatlanul szükségesek.

*

Kedves kötelességemnek teszek eleget, midőn hálás köszönettel nyugtázom dr. Sipőcz Jenő főpolgármester úr nagylelkű adományát, mellyel a Fővárosi Könyvtár állományát 518 darab értékes könyvvel gyarapította.

Köszönettel nyugtatom továbbá özv. Gaál Jenőné 359 kötetből álló értékes könyvadományát is.

A Könyvtár a jelentés évében Tanulmányok című kiadványsorozata negyedik, ötödik és hatodik füzeteként kiadta dr. Drescher Pál könyvtári felügyelő »Mit olvas a Fővárosi Könyvtár közművelődési fiókjainak közönsége« című tanulmányát, továbbá Matlekovits Sándorné Szuk Róza naplóját Koch Lajos könyvtári felügyelő feldolgozásában és dr. Jajczay János könyvtári főtiszt »Császári követ fogadása Budán a török idők alatt« című dolgozatát.

Jelen Évkönyvünkben is folytatjuk a könyvtári tisztviselők munkálatainak közlését. Liszt Ferenc százhuszonötödik születésnapja és halálának ötvenedik évfordulója alkalmából Liszt Ferenc-bibliográfiát adunk ki, amelyet Koch Lajos könyvtári felügyelő készített. Buda visszafoglalásának 250. évfordulója alkalmából pedig a visszafoglalás történetének egykorú irodalmát közöljük dr. Kelényi Béla Ottó könyvtáros szerkesztésében.

Az International Comitee of Historical Sciences (Washington) kiadásában megjelenő történettudományi évkönyv számára összeállítottuk az 1934. évi magyarországi történeti-szellemtudományi irodalmat.

A Peters-Jahrbuch 1934. évi kötete számára elkészítettük a magyar zeneirodalmi bibliográfiát. A hágai döntőbíróság bibliográfiai kiadványai számára rendszeresen küldöttük a nemzetközi jog magyarnyelvű és magyarországi vonatkozású anyagát.

E. J. Luin úrnő az olasz külügyi kormány megbízásából az olasz zenei és színpadi kultúrának magyarországi hatásait kutatta könyvtárunkban.

Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeumban rendezett »A régi Buda és Pest iparművészetének kiállításá«-n a régi budai és pesti könyvnyomdászok és grafikusok termékeinek könyvtárunkban őrzött számos kiemelkedő darabjával vettünk részt.

Buda és Pest egykorú ábrázolásai (rézmetszetek, litográfiák, rajzok és festmények) anyagából összeállítottuk a városkép fejlődése szempontjából fontos és a városi életet szemléltető jellegzetesebb darabok jegyzékét. Ez a gyüjtés, amely 250 darabból áll, egy budapesttörténeti képeskönyv anyagául fog szolgálni. Reméljük, hogy ez a hézagpótló mű belátható időn belül a város kiadásában meg is fog jelenni.

Nyilatkozat.

Évkönyvünk mult évi kötetében megjelent »Mit olvas a Fővárosi Könyvtár közművelődési fiókjainak közönsége« című tanulmány néhány félreértett megjegyzésére vonatkozóan megállapítani kívánjuk, hogy sem a szerzőt a cikk megírásában, sem a könyvtár vezetőjét a cikk közlésével semminemű elfogultság sem vezette. A tanulmány egy statisztikai felvétel adatait vizsgálja a legszigorúbb tárgyilagossággal. A cikknek mindennemű más magyarázata tévedésekre kell, hogy vezessen. A cikk szerzőjének természetesen nem volt szándéka senkit és különösen senki érdekét sem sérteni. Ha szándékán kívül ez mégis megtörtént volna, ezért ezúton mind ő, mind a könyvtár vezetője őszinte sajnálkozását fejezi ki.

PÉNZÜGYEK.

Finanzen. — Finances.

A könyvtár gazdasági üzemvitelét, kiadásainak és bevételeinek számszerű alakulását az első és második számú függelék mutatja be. A házipénztár a jelentés évében is csak kisebb kifizetéseket teljesített, a nagyobb könyvtári számlákat polgármesteri hozzájárulás után a központi pénztár fizette ki. A fiókkönyvtárak bevételeiket közvetlenül a főváros központi pénztárának küldik be ; számvitelüket a központi számvevőség közvetlenül ellenőrzi. A jelentés évében a házipénztár 10 ezer pengő könyvbeszerzési és ugyanilyen összegű dologi előleg kezelésére szorítkozott. A házipénztár pénztárosa Bor Dezső segédhivatali igazgató, ki egyúttal a könyvtár irodáját is vezeti.

SZEMÉLYZETI ÜGYEK.

Personalangelegenheiten. — Staff.

A jelentés évében a könyvtári státus rendezésének előkészítésekép a főváros elnöki ügyosztálya megállapította a Fővárosi Könyvtár normálstátusát. Eszerint 90 tisztviselő alkalmazottja van a könyvtárnak, kiknek helyzetét a szanálási törvényt végrehajtó státusrendezés lesz hivatva normalizálni. A jelentés évében a polgármester úr elhelyezte a könyvtártól Kozmér Pálné és Somlay Mária ideiglenes hivatalnokot.

Állásáról lemondott ifj. dr. Iványi-Grünwald Béláné ideiglenes hivatalnok. Nyugdíjba vonult Reimann F. Walterné ideiglenes hivatalnok. Meghalt Zachara Lajosné ideiglenes hivatalnok és Konkolits Mária kezelőnő. Mindketten érdemes, kitűnő tisztviselői voltak könyvtárunknak. A kartársak fájdalmas részvéte kísérte őket utolsó útjukra.

A polgármester úr a könyvtárhoz helyezte dr. Kalmár Gyula ideiglenes hivatalnokot, dr. Nagy Ilona havidíjast és dr. Szmrecsányi Marianne könyvtári gyakornokot.

A jelentés évében a polgármester úr a megüresedett állások betöltése során a következő könyvtári tisztviselőket nevezte ki :

Főkönyvtárossá vitéz dr. Homa Gyula könyvtárost ; I. oszt. könyvtárossá dr. Kelényi B. Ottó könyvtárost ; könyvtárossá dr. Witzmann Gyula segédkönyvtárost ; segédkönyvtárossá dr. Szőke Imre Sándor ideiglenes hivatalnokot ; segédhivatali igazgatóvá Bor Dezső kezelőfőtisztet és kezelőtisztté Varga István ideiglenes hivatalnokot, a könyvkötészet művezetőjét.

GYARAPODÁS.

Zuwachs. — Accession.

A könyvtár könyvállománya 1935-ben 16.443 kötettel gyarapodott. Ebből a központra 7610 és a fiókokra 8833 kötetnyi gyarapodás esett. Könyvet a következők ajándékoztak a könyvtárnak:

Hatóságok, intézetek, egyesületek: Állatorvosi Lapok kiadóhiv. (1), Ált. Közjótékonysági Egyesület (1), Amsterdam, Netherlands Bank (1), Aquinói Szt. Tamás Társaság (1), Arbeit u. Staat kiadóhiv. (1), Ausztria, Bundesministerium f. Handel u. Verkehr (2), Barcelona, Biblioteca Popular (1), Basel, Statistisches Amt (4), Békés várm. alispánja (1), Belügyi Közlöny kiadóhiv. (1), Berkeley, University of California (85), Berlin, Redaktion d. »Yana Milli Yul« (4), Berlin, Friedrich-Wilhelms-Universität (143), Berlin, Magistrat der Stadt (1), Bern, Magistrat der Stadt (4), Birmingham, Treasurer of the city (2), Bremer Wissenschaftliche Gesellschaft (4), Breslau, Statistisches Amt (2), Brighton, Magistrate of the city (1), British Library of Political and Economic Science (1), Brooklyn, Public Library (1), Brünn, Handels- und Gewerbekammer (4), Budapest, Csillagvizsgáló Int. (2), Bp. Ernst-Múzeum (4), Bp. Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége (1), Bp. Olasz Nemzeti Idegenforgalmi Hiv. (1), Budapest iskolák: Bp. Ág. Hitvall. Leánygimn. (1), Bp. Angolkisasszonyok Budapesti Katholikus Sancta Maria Leánygimn. (1), Bp. Dr. Domokos Lászlóné nyilv. jogú Leányliceuma (1), Bp. Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főisk. (1), Bp. Orsz. Nőképző-Egyesület Bpesti Veres Pálné Leánygimn. (1), Bp. Pannonhalmi Szt. Benedek-Rend Bpesti Reálgimn. (1), Bp. Pesti Izr. Hitközség Leánygimn. (2), Bp. Reichsdeutsche Schule (4), Bp. Szt. Orsolya-Rend Bpesti »Szent Angela« Leánygimn. (1), Bp. I. ker. M. Kir. Áll. Verbőczy István Reálgimn. (1), Bp. Kegyestanítórend Bpesti Gimnáziuma (1), Bp. IV. ker. Közs. Eötvös József Reálgimn. (1), Bp. V. ker., M. Kir. Áll. Bólyai-Reálisk. (1), Bp. VI. ker., M. Kir. Áll. Mária Terézia Leánygimn. (1), Bp. VII. ker., M. Kir. Áll. Madách Imre Gimn. (1), Bp. VII. ker., M. Kir. Áll. Szt. István Reálgimn. (1), Bp. VIII. ker., M. Kir. Áll. Zrínyi Miklós Reálgimn. (1), Bp. X. ker., M. Kir. Áll. Szt. László Reálgimn. (1), Bp. Jézus-Társasági Rend (8), Bp. Kir. M. Pázmány Péter Tudományegyetem (201), Bp. Kir. M. Pázmány Péter Tudományegyetem Gazdasági Igazg. (1), Bp. M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (6), Bp. Mérnöki Kamara (2), Bp. Nemzeti Szalón (3), Bp. Szőv. Közs. Iparrajziskola (2), Bp. Pénzintézeti Központ (6), Bp. Szőv. Statisztikai Hiv. (79), Bp. Szőv. Közlekedési Rt. (11), Bp. Szőv. Közs. Takarékpénztár R.-T. (2), Bp. Szőv. Tanszerüzem (80), Bp. Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete (1), Bp. Ügyvédi Kamara (2), Bpesti Kávésipartestület (1), Bpesti M. Kir. Áll. Gyermekmenhely (3), Bpesti Olasz Kir. Követség (14), Bpesti V. ker., Izr. Nőegylet (1), Bpesti Ref. Egyházmegye (6), Bulletin Bibliographique kiadóhiv. (1), Canada, Dominion Bureau of Statistics (3), Chicago, Magistrate of the city (1), Cleveland, Public Library (2), Columbia, Public Library (1), Corvin Áruház R.-T. (1), Csanád várm. alispánja (4), Debrecen, Déri-Múzeum (1), Debrecen, M. Kir. Tisza István Tudományegyetem (8), Debrecen, Ref. Főiskola Könyvtára (2), Debrecen, Városi Könyvnyomda Váll. (1), Debreceni Tisza István Tudományos Társ. (1), Deutscher Glaube kiadóhiv. (1), Deutsches Tuberkulose-Blatt kiadóhiv. (1), Dresden, Magistrat der Stadt (2), Dresden, Statistisches Amt (2), Egészségpolitikai Szemle kiadóhiv. (1), Egyetemi Luther Szövetség (1), Erlangen, Universitäts-Bibliothek (337), Esperantó kiadóhiv. (1), Esztergom, Érseki Könyvtár (1), Esztergomi Káptalan (2), Falu Orsz. Földmíves Szövetség (1), Fogorvosi Szemle kiadóhiv. (1), Földtani Közlöny kiadóhiv. (1), Franciaország, Présidence du Conseil (1), Frankfurt a/M., Statistisches Amt (2), Frankfurter Zeitung kiadóhiv. (1), Ganz és Tsa R.-T. (8), Goldberger Sám. és Fiai R.-T. (2), Gödöllő, Jászó-Premontrei Kanonokrend (1), Göttingen, Universitäts-Bibliothek (236), Gyakorló Gyorsírók Társ. (1), Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Orsz. Nemzeti Szövetsége (2), Hamburg, Hanseatische Verlagsanstalt (1), Honvédségi Közlöny kiadóhiv. (1), Idegenforgalmi Hiv. (1), Idegenforgalmi Újságírók Szindikátusa (1), Illinois, University (2), L'Illustration kiadóhiv. (3), Institut Intern. de Cooperation Intellectuel (1), Intern. Congress for scientific management (1), Ipartestületek Orsz. Központja (2), Itália, Ministero dell'educazione nazionale (1), Journal de Droit Intern. kiadóhiv. (1), Kamarai Közlöny kiadóhiv. (1), Keleti Közlöny kiadóhiv. (1), Kerék kiadóhiv. (1), Kjöbenhavn, Statistiske Departement (1), Köln, Statistisches Amt (3), Königsberg, Staats- und Universitäts-Bibliothek (22), Közmunka kiadóhiv. (1), Községi Közlöny (1), Leipzig, Magistrat der Stadt (1), Leipzig, Peters C. F. Verl. (1), Liverpool, Magistrate of the city (1), London, Municipal Engineering (1), Magánalkalmazottak kiadóhiv. (1), Magyar Ált. Hitelbank (2), Magyar Biztosítástudományi Szemle kiadóhiv. (1), Magyar Cionista Szövetség (1), Magyar Cukorrépatermelők Orsz. Szövetsége (1), Magyar Egyesület a Leánykereskedés ellen (1), Magyar Gazdaságkutató Intézet (4), Magyar Gyáriparosok Orsz. Szövetsége (1), M. Kir. Földtani Intézet (2), M. Kir. Legfőbb Állami Számszék

(2), M. Kir. Áll. Munkaközvetítő Hiv. (3), M. Kir. Meteorológiai és Földmágnességi Intézet (1), M. Kir. Orsz. Közegészségügyi Intézet (2), M. Kir. Postatakarékpénztár (5), M. Kir. Technológiai Intézet (7), Magyar Kórház kiadóhiv. (1), Magyar Közigazgatástudományi Intézet (1), Magyar Külügyi Társ. (3), Magyar Mérnök- és Építész Egylet (1), Magyar Numizmatikai Társ. Debreceni Csoportja (2), Magyar Orsz. Lawn-Tennis Szövetség (1), Magyar Orsz. Torna Szövetség (8), Magyar Orvosok Nemzeti Egyesülete (2), Magyar Orvosok Tudományos Egyesülete (4), Magyar Ökölvívó Szövetség (2), Magyar Reviziós Liga (2), Magyar Statisztikai Társ. Államtudományi Intézete (1), Magyar Vegyészeti Gyárosok Orsz. Egyesülete (1), Magyar Zsidó Szemle (2), Magyarország, Belügyminisztérium (2), Földmüvelésügyi Minisztérium (5), Kereskedelemügyi Minisztérium (4), Közp. Statisztikai Hiv. (19), Külügyminisztérium (1), Pénzügyminisztérium (52), Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium (3), Magyarország Klinikáinak és Kórházainak Szövetsége (2), Magyarországi Könyvnyomdai Munkások Egyesülete (1), Magyarországi Ref. Egyház Egyetemes Konventje (2), Mannheim, Magistrat der Stadt (1), Mone kiadóhiv. (2), Montevideo, Direccion general de estadistico (1), Move kiadóhiv. (1), Munkaügyi Szemle kiadóhiv. (1), München, Magistrat der Stadt (1), Nemzetnevelés kiadóhiv. (1), New-York, Association of Life Insurance (1), New-York, Macmillan Co. (1), New-York, Public Library (1), Nürnberg, Germanisches Nationalmuseum (1), Nürnberg, Statistisches Amt (2), Nyukosz kiadóhiv. (1), Omke kiadóhiv. (1), Orsz. Falusi Kislakásépítési Szövetkezet (1), Orsz. Közegészségi Egyesület (1), Orsz. Közp. Hitelszövetkezet (3), Orsz. Magy. Bibliografiai Központ (37), Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület (2), Orsz. Magy. Képzőművészeti Egyesület (1), Orsz. Magy. Szépművészeti Múzeum (1), Orsz. Mezőgazdasági Kamara (3), Orsz. Stefánia Szövetség (13), Orsz. Társadalombiztosító Intézet (4), Orsz. Testnevelési Tanács (1), Orvosi Hetilap kiadóhiv. (1), Oslo, Helserad (1), Padova, Ufficio comunale di Statistica (1), Paris, Maire de la ville (9), Paris, Prefecture de la Seine (8), Pécs, Egyetem, Könyvtár (15), Pénzügyi Fogalmazók Lapja kiadóhiv. (2), Pestmegye kiadóhiv. (1), Református Élet kiadóhiv. (2), Rivista Municipale kiadóhiv. (1), Róma, Biblioteca Nazionale (1), Róma, Governatorato de — (2), Roma, Istituto Interuniversitario (2), Saint Louis, Public Library (2), Schweiz, Handels- und Industrie-Verein (1), Sociala Meddelanden kiadóhiv. (1), Società Ungerese-Italiana (1), Svédország, Sveriges Officiella Statistik (2), Szeged, M. Kir. Ferenc József Tudományegyetem (3), Szeged, Pusztaszeri Árpád Egyesület (1), Szepesmegyei Történelmi Társ. (1), Szövetkezeti Értesítő kiadóhiv. (2), Szalézi Értesítő kiadóhiv. (1), Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete (1), Tägliche Praxis kiadóhiv. (1), Torino, Comune della Citta (6), A Tenger kiadóhiv. (1), Therapia kiadóhiv. (1), Tübingen, Eberhard-Karls Universität (6), Typographia kiadóhiv. (1), Új Vívmányok kiadóhiv. (1), Ungarischer Volkswirt kiadóhiv. (1), Unitárius Értesítő kiadóhiv. (1), Uppsala, Universitäts-Bibliothek (2), Urbana, University of Illinois (1), Urikány-Zsilvölgyi Magy. Kőszénbánya R.-T. (1), Városi Ujság kiadóhiv. (1), Venezia, Reale Istituto di scienze, lettere ed arti (3), Világítástechnikai Állomás (1), Warszawa, Bibljoteki Publicznej (1), Washington, Carnegie Endowment for International Peace (4), Washington, Library of Congress (1), Washington, Smithsonian Institution (21), Die Weisse Fahne kiadóhiv. (2), Wien, Arbeiter Kranken-Versicherungkasse (1), Wiener Wirtschaftswoche kiadóhiv. (1), Würzburg, Gemeindeamt (1), Zeitschrift f. öffentl. Wirtschaft kiadóhiv. (1), Zürich, Magistrat der Stadt (3), Zsidó Szemle kiadóhiv. (1).

Magánosok: Ádám László (6), Ádám T. István (3), dr. Alt Guido (10), P. Bangha Béla S. J. (2), Balló Alfréd (1), dr. Bande György (1), dr. Baranyay Jolán (1), Baranyi Ferenc (2), dr. Battlay Dezső (1), dr. Béldi Béla (1), Belohorszky Ferenc (1), Bély Miklós (5), dr. Benedek László (5), Bergendy Szilveszter (2), Bernath Lajos (1), dr. Bevilaqua-Borsodi Béla (2), dr. Biró Venzel (1), Bittó Béla (1), Bittó Károly (1), Bodócs Lajos (1), Boldis György (1), Bonomi, Eugen von (1), dr. Bonyhai Mihály (1), dr. Chirke Géza (9), dr. Czakó István (1), N. Czike Gábor (1), dr. Cselőtei Lajos (1), dr. Csikay Pál (2), dr. Csóka Lajos (1), Csorba Ferenc (1), dr. Dános Árpád (336), Dékány Lajos (1), Demény Pál (1), dr. Detre László (25), dr. Déznai Viktor (1), dr. Drescher Pál (11), Edelstein M. (1), Elek Arthur (3), Enyvvári Jenő (9), dr. Erdély Sándor (8), Faba János (2), dr. Fábián Gáspár (5), Fehér István (4), lovag Fehrentheil-Gruppenberg László (15), Finta József (1), Földes Gyula (10), dr. Friedrich Endre (43), dr. Frisch Ferenc (5), Futaky (Kleiszner) Zoltán (2), özv. Gaal Jenőné (359), Gabona Béla (1), dr. Gáborszabó Józsefné (3), dr. Gárdonyi Albert (66), dr. Gesztelyi-Nagy László (4), dr. Goldziher Károly (4), dr. Gönczi László (1), Graser Lajos (1), dr. Gyalui Farkas (1), P. Gyenis András S. J. (1), Györffy László (1), Halász Aladár (1), dr. Halom István (1), Haraszti Emil (1), dr. Hanskarl Erzsébet (7), dr. Heigl László (3), Hellebronth Kálmán (1), dr. Hilscher Rezső (2), Hoepfner Guido (4), Honti János (11), dr. Horváth Barna (1), dr. Horváth Jenő (1), dr. Illés József (1), Ilovay Sándor (4), Jób Imre (4), dr. Karl Lajos (1), dr. Kelényi B. Ottó (11), Kézdi-Kovács László (1), Kiss Árpád (1), dr. Koiss Géza (2), Komáromy Zoltán (2), dr. Kossalka János (10), Kovács István (1), dr. Kováts Elemér (4), dr. Könyves Tóth Kálmán (2), Lajtor László (1), Le Comte de Lalaing (1), Lesskó Béla (5), dr. Litteczky Lajos (1), Löbl Dezső (1), dr. Lukács Károly (1), dr. Magyary Zoltán (2), Márffy Oszkár (1), Mihalik Sándor (1), Mladiáta A. János (3), dr. Molnár Antal (1), Molnár Jenő (4), Munkácsi

Ernő (1), kisléghi Nagy Dénes (3), Novák Lajos (1), Nagy Miklós (1), Nyitray Etel (1), dr. Olay Ferenc (7), Orczy Gyula (2), dr. Pach Henrik (1), Paikert Alajos (1), Pálos Ödön (2), Paluzzi, Galassi C. (1), Pauer Károly (7), Dávori Relkovic Neda (2), Rexa Dezső (1), dr. Ritoók Emma (1), Rochlitz Károly (2), Rostás László (1), Sági János (1), Sándor Tibor (1), Sbath, Paul (3), Schürger Rezső (2), dr. Schuller Dezső (1), Seaman, Wiliam dr. (1), Sipos Lajos (1), Siposs Sándor (1), dr. Sipőcz Jenő (518), dr. Sőregi János (1), Stein Márton (1), dr. Stitz János (1), Sugár J. (6), dr. Sulyák István (10), Surányi-Unger Tivadar (3), dr. Szabó László (2), dr. Szalai Emil (9), Szántó Menyhért (1), Szeben András (1), dr. Szeiberling Rezső (1), Szerekeres Ferencné (1), Székely Dezső (3), dr. Szendy Károly (4), Sziklay János (1), Szimonidesz Lajos (11), dr. Szlávy Béla (2), dr. Takács György (2), dr. Tangl Harald (1), dr. Teghze-Gerber Ferenc (1), dr. gr. Teleki Pál (1), dr. Thewrewk-Pallaghy Attila (2), Thirring Gusztáv (2), Tóth János (3), dr. Tóth Jenő (1), Török Árpád (1), dr. Traeger Ernő (15), dr. Tragor Ignác (2), dr. Vácz Elemér (1), dr. Vadász Lipót (3), Vállay József (1), dr. Várady Jenő (1), dr. Varga Bálint (1), Vidéky Emil (2), dr. Viola Rezső (1), dr. Vizy András (1), Viszota Gyula (2), Vojcsik Lipót (1), Weber Adolf dr. (1), dr. Wildner Ödön (34), Wohldran K. (1), Zadravetz István (1), Zámborszky Ilona (1), Zehery Lajos (1), Zilahy Dezső (1), Zubriczky Aladár (7), Zsoldos Jenő (4).

KÜLÖN GYÜJTEMÉNYEK.

Spezialsammlungen. — Special collections.

Keleti Gyüjtemény. A keleti studiumok iránt megnövekedett érdeklődés jelentős módon szaporította a Keleti Gyüjtemény értékes könyvállományának állandó olvasótáborát. Különösen keresettek voltak a gróf Zichy Jenő és a Vámbéry-féle gyüjteményből származó, a magyar őstörténelmet megvilágító forrásmunkák, valamint azok a csökkentett költségvetési összeg keretében leggondosabban válogatott újabb keleti tárgyú könyvek, melyek leginkább az utóbbi években gyors egymásutánban lezajlott politikai eseményekkel és az új gazdasági helyzettel foglalkoznak. Jelentős módon növelte az érdeklődést többek közt a japánok részéről a Magyar-Japán kultúrkapcsolatok kimélyítésére adományozott jelentős tanulmányi összeg ösztönző ereje. Sajnos, a megszűkített könyvbeszerzési lehetőségek miatt a Keleti Gyüjtemény nem tarthat kellő lépést a haladó tudománnyal abban, hogy a gazdag régészeti feltárásokkal foglalkozó könyveket is beszerezhesse. Ezt a hiányt általános összefoglaló jó szakmunkák beszerzésével igyekszünk pótolni, kellő figyelmet fordítva emellett a már kiépített tudományszakok céltudatos továbbfejlesztésére. Az 1935. évben a beszerzett anyag 134 kötet volt.

A Gyüjtemény vezetője dr. *Dávid* Antal könyvtári aligazgató, beosztott tisztviselő *Zajti* Ferenc.

A Budapesti Gyüjtemény történeti anyaga a mult esztendőben hasonlóan csak szerény méretekben gyarapodott. Nagyjelentőségű művek beszerzéséről az idén sem számolhatunk be. A régi történeti irodalom beszerzésének leglényegesebb forrásai a könyvaukciók voltak. A magyar könyvpiac mellett tárgyunkban legszámottevőbb német antiquar könyvkereskedelem az elmult évben alig nyujtott említésre méltó anyagot.

Kronologikus rendben csoportosított beszerzéseink sorát hét XVI. századi nyomtatvány nyitja meg. Ezek között szerepel *Temesvári Pelbárt* Pomeriumának 1515-i hagenaui kiadása, amelyben Alamizsnás Szent János alexandriai patriarka holttestének budai translatiojáról is említés történt. *Joannes Cuspinianus* Oratiojának első valószínűleg még 1526-ban megjelent kiadása szintén beszerzéseink között van. Ez a mű Buda első megszállásának közvetlen hatása alatt készült és az egykorú budai viszonyoknak egyik jelentős forrása. *Joannes Faber* 1528-ban megjelent Oratio-ja, amelyben a szónok VIII. Henrik angol király előtt vázolja

a török előnyomulás következményeit, továbbá *Antonius Florebellus* beszéde Buda 1541-i elvesztésével kapcsolatban és *Bonfini* első 1545. évi németnyelvű kiadása szintén idei beszerzéseink közé tartozik. *Balthasar Nusser* 1568-ban megjelent Bécs 1529. évi megszállását tárgyaló munkája, hasonlóan *Gulielmus Brussius* 1595. évi, a keresztény fejedelmekhez intézett felhívása azokról a törekvésekről számolnak be, amelyek a XVI. században a török kiűzését sürgették.

XVII. századi nyomtatványaink mindössze hat művel gyarapodtak. Noha Buda visszafoglalása közeli jubileumára való tekintettel fokozott figyelemmel kísértük a felszabadító háborúk irodalmát, ez időszakból az antiquar könyvpiac kínálatának ellanyhulása következtében nem tudtuk könyvállományunkat gyarapítani. A XVII. és XVIII. századból származó kisebb jelentőségű beszerzéseink felsorolását mellőzve, meg kell még emlékeznünk Tomala Ferdinándnak »Lager und Schlachtwalzer« című kótájának beszerzéséről, amelynek címlapja a lipcsei csata örömére a budai kamaraerdőben 1813. október végén rendezett népünnepély képével jelent meg. A XIX. századból származó kéziratainк két jelentősebb tétellel gyarapodtak. Ezek a pesti tobákos (magyar kordoványos) céh mesterkönyve (1793—1868.) és Zierler Józsefnek Vitae diariuma, amely a mult század 20-as éveitől a Bach korszakig írja le a naplóíró budai és pesti tapasztalatait.

A gyüjtemény gyarapodási statisztikája :

Rendelőosztályból átvett (kötet)	1.235
Ebből 09 (kötet)	23
Osztályozott (mű)	667
Helyszámozott (mű)	589
Sorszámozott (kötet)	1.235
Katalogizált (mű)	589
Behelyezett (kötet)	1.235

Katalógusok :

Elkészített betűrendes céluda	426
Elkészített szakcédula	552
Berakott betűrendes cédula	426
Berakott szakcédula	552

A B és H (Budapesti és történelmi) kisnyomtatványgyüjtemény nagyszámú, főként a XIX. század első éveiből származó színlappal gyarapodott. Ezenkívül tipográfiai szempontból is több értékes nyomtatvánnyal gazdagodott gyüjteményünk.

A kisnyomtatvány-gyüjtemény statisztikája.

Rendelőosztályból átvett (darab)	136
Bedolgozott (darab)	136
Behelyezett cédula	154

Ujságszelvény-gyüjtemény: Budapest történeti multjával foglalkozó jelentősebb tartalmú ujságcikkek kiválogatása és a gyarapodás feldolgozása a rendes mederben haladt előre. Ezek az ujságszelvények a speciális kutatásnak igen sokszor nagy segítségére vannak és felhasználásuk különösen akkor jelentős, ha irodalmi művekben nehezen hozzáférhető adatokat hoznak felszínre.

Statisztikai adatok:

Átvett és besorozott szelvény	268
Megírt cím	268
Osztályozott	330
Felragasztott	268
Behelyezett	268

Az új szelvények nyelvi megoszlása:

Magyar	218
Német	18
Francia	6
Olasz	12
Angol	3
Egyéb	11

Könyvritkaságok és bibliofil könyvek (09). E gyüjtemények körében több értékes gyarapodásról számolhatunk be. Két ősnyomtatvánnyal gyarapítottuk ritka könyveink gyüjteményét. Az első »Auslegung des Amts der heiligen Messe« című Nürnbergben Creussner nyomdájában 1475 körül megjelent ritka ősnyomtatvány, a második Aquinoi Szent Tamásnak Szent Pál apostol leveleihez írt kommentárainak Báselben Furternél 1495-ben megjelent gyüjteménye. Itt számolunk be arról is, hogy a könyvtár megszerezte Kempelen Farkas hírneves polihisztor költeményeinek két kötetben összefoglalt kéziratát. Az első 1751-ben, a második 1757-ben készült.

A Budapesti Gyüjtemény munkálatai és könyvforgalma. A gyüjtemény belső munkálataival kapcsolatban Buda és Pest visszafoglalása jubileumának megünneplését készítettük elő. Az 1683-tól 1718-ig terjedő korszak egykorú irodalmának másfélezerre menő nyomtatványanyagát készítettük elő bibliografiai feldolgozásra. Maga a munka az év második felében indult meg. A főváros szabályrendelet anyagának pontos feldolgozása, a jogszabálygyüjtemény kiadásához hasonló módszerekkel tovább folyt. Ezenkívül a gyüjteményben elhelyezett folytatólagos munkák hiányainak megállapítása és kiegészítése, valamint a katalógusnak ezzel kapcsolatos átdolgozása is folyamatban van.

A kutatás irányainak sokfélesége mellett feltűnik a témák elmélyülése is. A szellemi élet jelenségeinek összefüggésekben való vizsgálata, a szellemtörténeti iskola szempontjainak térhódítására enged következtetni. Az egyetemi disszertációk, melyek a főváros történetével, vagy a hozzá közelfekvő kutatási területekkel foglalkoznak, mind sűrűbben készülnek a könyvtár falai között. A fővárosi közigazgatás is fokozott érdeklődéssel fordul a várostörténeti gyüjtemény felé és hónapokig terjedő kutatások folytak a közigazgatás aktuális problémaköreiben. Különösen az üzemi racionalizálás, a közigazgatás kialakulása és a fővárosi státus fejlődése adott hosszú időre nagy elfoglaltságot a gyüjteménynek. Ezenkívül a fontosabb kutatási körök a következők voltak: a törvényhozás és az autonómia, a főváros történeti didaktikai szempontból, irodalmi műveltség és a kolostori irodalom, a barokk műveltség formai és tartalmi jelentősége, a XVI. századi közvélemény az egykorú nyomtatványokban, a főváros környékének kialakulása, az idegenforgalom, a fürdőügy stb.

A Budapesti Gyüjtemény, a kisnyomtatvány-gyüjtemény, az ujságszelvény- és könyvritkaság-gyüjteményeknek forgalma :

Helyben használt kötet	7.352
Olvasótermi használatra kivett	287
Kölcsönzés	351
Ujságszelvény	398
Összesen	8.388

E gyüjtemények vezetője dr. *Kelényi* B. Ottó könyvtáros. Beosztott tisztviselők dr. *Jajczay* János könyvtári főtiszt, dr. *Könyves Tóth* Kálmán könyvtártiszt, dr. *Bánrévyné Vass* Klára, dr. *Hanskarl* Erzsébet, dr. *Rozgonyiné Pöschl* Aranka id. hivatalnokok.

Röpiratgyüjtemény. A jelentés évében a röpiratanyag zsúfolt elhelyezését kellett megszüntetni. E célból újabb 400 darab papírdobozt állítottunk be. A P jelzésű (idegennyelvű és idegentárgyú) röpiratokat, amelyek eddig részben vasszekrényekben voltak elhelyezve, teljesen átraktuk az újonnan készült papírdobozokba és ezekben az egész anyagot az egyes szakoknál várható gyarapodás figyelembevételével elosztottuk és átrendeztük. Az ily módon felszabadult vasszekrények felhasználásával az R jelzésű (magyarnyelvű és az idegennyelvűek közül a magyar tárgyú) röpiratanyagnál is megszünt a zsúfoltság. Új kemény karton elválasztólapok beállításával az anyag szakszerű csoportosítását áttekinthetőbbé tettük és a keresést megkönnyítettük.

Az 1935. év folyó munkálatainak statisztikai adatai :

	R	P
Újonnan beszerzett	746	578
Bedolgozott	816	757
Szakbeosztás	1.159	1.128
Behelyezett katalóguscédulák	1.845	2.874

A gyüjtemény vezetője dr. *Witzmann* Gyula könyvtáros. Beosztott tisztviselők dr. *Fort* Sándor könyvtártiszt és dr. *Stark* János id. hivatalnok.

AZ OSZTÁLYOK ÉVI MUNKÁSSÁGA.

Arbeitsleistungen der einzelnen Abteilungen. — The work of the different departments.

Rendelőosztály. Az új könyvanyag beszerzésére előirányzott összeg a jelentés évében sem emelkedett ; érthető tehát a könyvtár vezetőségének az a törekvése, hogy az anyagi erők leggazdaságosabb kihasználásával mégis kielégítse a közönség egyre fokozodó kulturális igényeit.

A könyvtár társadalomtudományi irányának szemmeltartásával a leggondosabb mérlegelés alapján történő válogatással szereztük be az új könyveket. A könyvtár vezetőségének, sajnos nem áll módjában, hogy sűrűn keresett és aktuális tárgyú könyvekből elegendő példányt szerezzen be, aminek természetes következménye, hogy a keresett könyv sokszor hetekig tartó várakozás után jut az olvasó kezébe. Több esetben a kívánatkönyvbe bejegyzett műveket sem lehetett túl magas áruk miatt megrendelnünk.

A központ könyvállományának 1935. évi gyarapodása a következőképen oszlik meg:

a könyvtár rendelésére beérkezett	807	db
könyvkereskedők által megtekintésre beküldött munka	1.915	«
antikvár vásárlás útján beszerzett munka	1.451	«
ajándék	3.776	«
cserepéldány	33	«
Székesfőváros Házinyomdájától beküldött és feldolgozott köteles példány	111	«
fiókközpontból és kézikönyvtárból áthelyezett mű	1.006	«
Összesen	9.099	db

Ebből az anyagból a fiókoknak átadtunk, illetőleg duplumraktárba helyeztünk	1.489	db
az osztály által feldolgozott összes anyag tehát	7.610	db

Ez a gyarapodás a következőképen oszlik meg:

monografikus munka	5.678	db
sorozatos munka	1.092	«
folyóirat	619	«
hírlap	102	«
kis nyomtatványok	119	«
Összesen	7.610	db

A beszerzett anyagból kötve volt	2.567	db
« « « fűzve «	5.043	«
Összesen	7.610	db

Terjedelme szerint csoportosítva:

kötet	4.908	«
füzet	2.352	«
egylapos	350	«
Összesen	7.610	db

A jelentés évében beérkezett könyvanyagot az osztály feldolgozás előtt 28.540 helyen ellenőrizte a katalógusban és az iktatókban. Kérőlevelet intéztünk hatóságokhoz és magánosokhoz 73 esetben, köszönőlevelet 98 darabot küldtünk el.

A rendelőosztály vezetője vitéz *Sárváry* Elek könyvtári főtiszt. Beosztott tisztviselők *Nagy* Borbála id. hivatalnok, dr. *Szőts* Farkasné polg. isk. tanár.

Katalogizáló osztály. Az 1935. évben a katalogizáló osztály 6880 db könyvet vett át az egyes osztályoktól katalogizálás céljából s azt valamennyit katalogizálta. És pedig:

a Reference osztálytól	2.775	kötetet
a Rendelő osztálytól	1.371	«
a Keleti gyüjteménytől (A)	187	«
a Budapesti gyüjteménytől (B)	543	«
a Magyarnyelvű röpiratgyüjteménytől (R)	816	«
az Idegennyelvű röpiratgyüjteménytől (P)	757	«
a Könyvészeti gyüjteménytől (01)	112	«
a Könyvtártani gyüjteménytől (02)	56	«
a Bibliofil gyüjteménytől (09)	37	«
a Kézikönyvtártól (K)	226	«

Levonatott 31.783 db cédula. A kataloguscédulák berakását az előző évekhez hasonlóan ez évben is a katalogizáló osztály végezte. Berakott az osztály a szakkatalógusba 11.257, a betűrendes katalógusba 15.795, a földrajzi katalógusba 4731 db cédulát. Könyvkártyával 5734 db könyvet szerelt fel az osztály.

Elvégezte az osztály az év folyamán áthelyezett könyvek céduláinak kiszedését és kicserélését. Ez alkalomból a szak-, betűrendes- és földrajzi katalógusból 10.232 db cédulát szedett ki.

A sorozatos művek és időszaki nyomtatványok pontos nyilvántartását is a katalogizáló osztály végezte.

Feldolgozást nyert ez idő alatt:

teljes sorozat	113 db
sorozatos művek egyes kötetei	952 «
szakbeosztást nyert cím	245 «
elkészült címleírás	521 «
elkészült szak- és betűrendes cédula	3.075 «

A beérkező új anyag mellett a már behelyezett, régibb sorozatos anyag is új feldolgozás alá került.

A katalogizáló osztályt *Koch* Lajos könyvtári felügyelő vezette. Beosztott tisztviselők *Kopcsányi* Adél könyvtári főtiszt, özv. *Vargha* Lászlóné főkezelőnő, dr. *Jajczay* Jánosné, dr. *Gáborszabó* Józsefné, dr. *Friedrich* Sarolta és *Takács* Elvira ideiglenes hivatalnokok.

Könyvkötészet. A Házikönyvkötészetben az 1935. évben 3 segéd és 4 munkásnő volt alkalmazva október 10-ig. Hogy a fiókkönyvtárak felhalmozódott javítandó könyveit sürgősen elkészíthessük, több férfimunkaerő alkalmazása vált szükségessé. Ezért október 10-én 3 munkásnőt elbocsátottunk s helyettük 2 férfi munkaerőt alkalmaztunk.

Ez évben is a Házikönyvkötészet végezte a kataloguscédulák sokszorosítását.

A Házikönyvkötészet munkateljesítménye a következő volt:

Munka megnevezése	A központnak készült drb	à	összesen	A fiókoknak készült drb	à	összesen
		pengő értékben				
Új kötés	42	3·—	126·—	3	3·—	9·—
Téka	119	—·40	47·60	—	—	—
Aranyozás	4.377	—·30	1.313·10	2.833	—·10	283·30
Táskázás	1.281	—·10	128·10	8.751	—·10	875·10
Javítás	1.239	2·—	2.478·—	7.906	1·20	9.487·20
Dobozok	441	1·85	815·85	13	1·85	24·05
Indikátor	—	—	—	3.482	—·10	348·20
Választólap	441	—·10	44·10	498	—·10	49·80
Felirat	20	—·50	10·—	15	—·50	7·50
Mappa	36	2·50	90·—	17	2·50	42·50
Antik kötés	385	2·—	770·—	—	—	—
Írómappa	5	2·50	12·50	2	2·50	5·—
Papírvágás	—	—	90·—	—	—	—
Táska fiókok számára	—	—	—	4.600	—·10	460·—
Ujságjavítás	29	3·—	87·—	—	—	—
Kustoz	114	—·10	11·40	355	—·10	35·50
Évkönyv csom.	428	—·20	85·60	—	—	—
Séma	41	2·—	82·—	—	—	—
Olvasóterem helyszám	315	—·50	157·50	—	—	—
Összesen ...	—	—	6.348·75			11.627·15

Együtt 17.975 pengő 90 fillér értékű munkát végzett a Házikönyvkötészet, míg összes költsége volt:

A személyzet fizetése	12.089·41 P
A felhasznált anyag	1.984·46 «
Helyiség, fűtés, világítás	1.000·— «
Összesen	15.073·87 P

Az osztály vezetője *Lesskó* Béla könyvtári felügyelő, beosztva: *Graser* Lajos kezelőtiszt. A háziműhely vezetője *Varga* István kezelőtiszt volt.

Referenceosztály. Az osztály munkássága a jelentés évében is a szokott keretek között mozgott. Ellátta a nyilvános szolgálatot: a kölcsönzést, az olvasó- és a folyóirattermi munkákat, különösképen pedig reference felvilágosításokat és bibliográfiai szaktanácsokat adott. Ez utóbbi téren működése főként a következő eseményekhez és problémákhoz kapcsolódott: a Pázmány Péter Tudományegyetem fennállásának 300 éves jubileuma, II. Rákóczi Ferenc halálának 200 éves évfordulója, a közoktatásügyi igazgatás reformja, a magyar-lengyel, magyar-olasz és magyar-osztrák kulturális kapcsolatok, az Actio Catholica kulturális, szociális és sajtóügyi vonatkozásai, választójogi és petíciós kérdések, légvédelmi ügyek, gazdatartozások rendezése stb. A nyilvános szolgálaton kívül ez az osztály végezte a könyvek osztályozását. A raktári könyvanyagból 2775 kötetet osztályozott 6228 szakbeosztással, a kézikönyvtárba 226 kötetet 496 szakbeosztással, a könyvészeti gyüjteménybe 112, a könyvtártani gyüjteménybe 56 kötetet.

A referenceosztály tudományos tisztviselőkarának ezzel megbízott tisztviselői hivatalos kiadványként elkészítették a földrendezés bibliográfiáját. Ez az osztály készítette el a Hágai Állandó Nemzetközi Döntőbíróság megkeresésére az 1934—35. év magyarnyelvű és magyar vonatkozású nemzetközi jogi bibliográfiáját s az Országos Társadalom-Egészségügyi Intézet népszövetségi megbízásból végzett munkálataihoz számos bibliográfiai adatot szolgáltatott. Az Amerikai Könyvtár Képviselet megkeresésére feldolgozta angol címszavakban is, Budapest székesfőváros és intézményei hivatalos kiadványainak jegyzékét. A József Nádor Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetem közigazgatási tanszéke és szemináriuma és gazdaságpolitikai tanszéke részére nyujtott szakirodalmi és bibliográfiai adatokat. Városigazgatási vonatkozásban a státusrendezés előkészítéséhez szolgáltattunk külföldi összehasonlító adatokat. A városi közlekedés és ennek rendészete, a városépítés a Tabán kérdésével kapcsolatban reference szolgálatunk kiemelkedőbb teljesítményei.

Vidéki könyvtárak vezetőit és megbízottait számos esetben s hosszabb időn át is elláttuk könyvtártechnikai és bibliográfiai útmutatásokkal. Ez év őszén a Nemzeti Múzeum Országos Széchenyi Könyvtára megkezdte munkálatait a tizedes osztályozás bevezetésére. Könyvtárunk és osztályunk készségesen állott a rokon intézet rendelkezésére és szívesen vezette be a szakrendszer tanulmányozására kiküldött dr. Goriup Alice könyvtárosnőt, a Széchenyi Könyvtár nyomtatvány-osztályának vezetőjét és munkatársait a tizedes osztályozás ismereteibe.

A tizedes osztályozás osztályozó könyvei (sémái) közül új kiadásban (kőnyomatban) elkészítettük a természettudományok és alkalmazott tudományok szakcsoportjait. A többi sémát is a könyvtári anyaggal s a haladó tudománnyal állandóan összhangban kell tartani. A Referenceosztálynak ez is állandó feladata.

Részletesen revideáltuk a kézikönyvtár anyagát is. Az elavult anyagot a raktárba helyeztük át s szak szerint csoportosított desiderata-jegyzéket fektettünk

fel. A könyvészeti és a könyvtártani gyüjtemény raktári átrendezése és egyéb célszerű, közönségünk gyorsabb és pontosabb kiszolgálását célzó raktárrendezés és revizió volt a júliusi zárvatartás ideje alatt munkánk javarésze.

A katalógus mutatója új kiadásának munkálatai folytatódnak. Eddig az A—M betűk készültek el.

A jelentés évében kölcsönző tagjaink száma 2337 volt, s ezek 16.206 esetben 51.847 kötet könyvet vettek kölcsön. Kölcsönzőink közel felét kitévő egyetemi hallgatóknak egyetemi szakok szerinti megoszlása: 928 egyetemi hallgató tagunk közül volt bölcsészethallgató 308, joghallgató 217, közgazdasági hallgató 158, műegyetemi hallgató 71, orvostan hallgató 69, képzőművészeti hallgató 24, hittudományi hallgató 26, zeneművészeti főiskolai hallgató 15, mezőgazdasági főiskolai hallgató 7, egyéb főiskolai hallgató 33.

Újonnan beírtunk 3677 olvasótermi látogatót, akik 42.438 esetben 71.699 kötet könyvet használtak helyben. Folyóiratteremben olvasóink 21.333 esetben igényeltek és kaptak folyóiratokat.

Az osztály vezetője dr. *Vavrinecz* Dezső főkönyvtáros, helyettese dr. vitéz *Homa* Gyula főkönyvtáros, mellettük a könyvtári tudományos szakon működnek: dr. *Witzmann* Gyula könyvtáros, dr. *Németh* Endre és dr. *Seregély* Emma id. hivatalnok. Beosztott tisztviselők még vitéz *Tardos* Géza kezelőfőtiszt és *Weisz* Teréz id. hivatalnok, akik a katalóguscédulák javítását végezték. A kölcsönzőben *Sós* József és *Kondorosi* Sándor kezelőtisztek, valamint *Vértesy* József könyvtártiszt, *Fekete* András kezelőtiszt, vitéz *Szabó* Ernő id. hiv. és dr. *Chirke* Géza teljesítettek szolgálatot. Az olvasóterembe beosztott tisztviselők dr. *Baán* Kálmán és *Hamvas* Béla id. hivatalnokok, a folyóiratteremei dr. *Szász* Károly és dr. *Lamatsch* Sándor id. hivatalnokok.

Folyóiratosztály. A költségvetési keret szűkítése következtében a könyvtár kényszerítve volt folyóiratállományát nagymértékben csökkenteni. Az 1935. évben 461 folyóirat és 27 napilap járt a könyvtár központja részére.

Előfizetés útján	333
Tagsági járulékképen	29
Ajándékképen	104
Cserébe	15
Kötelespéldány	7
	488

Az esztendő folyamán 21.333 alkalommal adott ki használatra az osztály folyóiratot. Esetenkint átlag háromféle folyóirat olvasását véve számításba, a forgalmat legkevesebb 63.999 példányra becsülhetjük. Ez a multévi forgalomhoz képest, az érdeklődés újabb csökkenését jelenti. Az olvasók száma februárban érte el a maximumot, heti 777 olvasóval, a minimumot pedig júniusban 259 olvasóval hetenkint.

Kötésre küldött az osztály ebben az évben 606 kötetnyi folyóiratot és napilapot.

A közönséget az idén is a közgazdasági s a társadalomtudományi folyóiratok érdekelték leginkább.

A 461 folyóirat a következőképen oszlott meg:

Nyelvek szerint:

Magyar	253	Svéd	2
Német	123	Többnyelvű	1
Angol	37	Arab	1
Francia	36	Japán	1
Olasz	7		

Szakok szerint:

Közgazdaság	73	Történelem	17
Általános folyóirat	54	Technika, egyéb alkalmazott tudomány	14
Közigazgatás	39	Hittudomány	12
Szociálpolitika, népjólét	37	Filozófia	12
Jogtudomány	34	Természettudomány	11
Orvostudomány, közegészségügy	22	Statisztika	10
Irodalom	22	Nyelvtudomány	9
Bibliográfia, Könyvtárügy, bibliofilia, sajtó	20	Közművelődés, pedagógia	8
Művészet	20	Színház, játék, sport	6
Politika	19	Néprajz, ethnológia	5
Társadalomtudomány	17		

A fiókok részére 61 féle folyóirat és napilap 142 példányban járt. (L. »A Főv. Könyvtár kurrens folyóiratainak és napilapjainak jegyzéke 1935.« c. mellékletet.)

Fiókkönyvtárak: a) *Fiókközpont.* Az 1935. év folyamán 8833 kötet könyvet szerzett be. Ebből 3298 felnőtt ismeretterjesztő, 5112 felnőtt szépirodalom, 222 ifjúsági ismeretterjesztő, és 1201 ifjúsági szépirodalmi kötet volt.

A fiókközpont 7521 művet iktatott, 5241 katalóguscédulát készített, 15.042 leltárlapot, 2926 könyvkártyát írt és 2317 könyvet osztályozott.

A fiókkönyvtárak 17.614 könyvet kaptak a fiókközpont raktárából. Kiselejteztünk 1219 kötetet és áthelyeztünk 1419 kötetet.

A fiókközpontba beküldött kötetek fiókok szerint részletezve:

	Áthelyezésre	Javításra	Selejtezésre	
1. számú fiók beküldött	617	1.253	138	kötetet
2. « « «	—	1.035	351	«
3. « « «	4	614	341	«
4. « « «	—	74	—	«
5. « « «	69	313	13	«
6. « « «	—	774	46	«
7. « « «	303	2.389	51	«
8. « « «	188	485	86	«
9. « « «	4	236	8	«
10. « « «	94	272	36	«
11. « « «	18	467	63	«
12. « « «	122	613	15	«
14. « « «	—	1.010	71	«
Összesen	1.419	9.535	1.219	kötet.

A Fiókközpontból a fiókkönyvtárakba kiküldött kötetek fiókok szerint részletezve:

	Új	Javított	Együtt	
1. számú fiók kapott	833	1.306	2.139	kötetet
2. « « «	819	949	1.768	«
3. « « «	548	547	1.095	«
4. « « «	38	74	112	«
5. « « «	551	321	872	«
6. « « «	965	1.001	1.966	«
7. « « «	1.315	1.112	2.427	«
8. « « «	882	437	1.319	«
9. « « «	343	766	1.109	«
10. « « «	1.127	394	1.521	«
11. « « «	532	581	1.113	«
12. « « «	622	447	1.069	«
14. « « «	639	465	1.104	«
Összesen	9.214	8.400	17.614	kötet.

A Fiókközpont anyagából 1935-ben a következő intézményeknek ajándékoztunk selejtkönyveket:

Angol missziós iskola	144	kötet
Argentinai Magyarok Egyesülete	80	«
Balatonkenesei Kaszinó	120	«
Budai Kertészeti Egyesület	62	«
Budapest Székesfőváros Elektromos Műveinek kelenföldi telepe	150	«
Ináncsi-i Népkönyvtár	110	«
Józsefvárosi Ifjúsági Kör	180	«
Kamaraerdei Szeretetotthon	532	«
Missziós Nővérek	310	«
Kispest Vasutasok	126	«
Kozma-úti Népművelési Otthon	760	«
Magyar Tánctanítók Országos Szövetsége	120	«
Mátrai Szanatórium	92	«
Milánói Katolikus Egyetem magyar tanszéke .	81	«
Oroszi-i Népkönyvtár	117	«
»Sophianum« elemi iskolája	262	«
Szent Erzsébet Egyházközség.....	130	«
Szent Erzsébet Karitász Központ	270	«
Szent István-közkórház Segélyegylete.....	130	«
Szent Margit Leánynevelő Intézet	290	«
Szent Teréz Egyházközség	214	«
Vitézi Rend	85	«
Egyéb	54	«
Összesen	4.419	kötet

A Fiókkönyvtárak központi irányításának élén dr. *Drescher* Pál könyvtári felügyelő állott. A Fiókközpontot *Tuczentaller* Luiza könyvtári főtiszt vezette. Beosztott tisztviselők: *Sárváry* Dezső kezelőfőtiszt, dr. *Kalmár* Gyula id. hivatalnok.

b) *Fiókok:* A fiókkönyvtárak a jelentés évében nagyobb zökkenő nélkül folytatták munkájukat. Apróbb szervezeti változtatásokon kívül, melyeknek nyoma az alább közölt kisebb személyzetáthelyezésben mutatkozik, csupán az 1. sz. fiókkönyvtár Királyi Pál-utcai helyiségét kellett a közönség kényelme kedvéért átépíteni. Ez az átépítés, mely miatt a fiókkönyvtár március 22-től április 14-ig zárva volt, lényegesen nagyobb helyet biztosít most a közönség számára s emellett a raktárhelyiség némi bővítését is magával hozta. A Népszállóban elhelyezett 4. sz. fiókkönyvtár, takarítása és leltározása miatt augusztus hóban zárva volt. A fiókkönyvtárak forgalma, mint azt a 9. sz. függelékben közölt statisztikai kimutatás bizonyítja, a jelentés éve során sem csökkent. A közönség nagy érdeklődését tanusítja ez s bárha az új könyvekkel való ellátás nem is olyan mértékű, hogy a közönség igényét kielégíthetné, a bizalom és a hűség a könyvtárak irányában mégsem rendült meg. Az év folyamán lebontásra kerülő tabáni városrészben elhelyezett Döbrentei-utcai fiókkönyvtárunk forgalma már csökkenést mutat. Ennek a fiókkönyvtárnak létjogosultsága mostani helyén megszűnt. Két városrész verseng ezért a fiókkönyvtárért: a Krisztina- és a Szent Imreváros. Mint régebbi igénylőt, új fiókkönyvtár a Krisztinavárost illeti meg. A fiókkönyvtár áthelyezése, mihelyt alkalmas helyiség akad, meg fog történni.

Az egyes fiókkönyvtárakban a következő tisztviselők teljesítettek szolgálatot:

1. sz. fiók. Vezető: *dr. Gyurkovits* Tiborné id. hiv. Beosztott tisztviselők: *Kardos* Ilona, *Karl* Erzsébet, *Weisz* Teréz id. hivatalnokok.

2. sz. fiók. Vezető: *dr. Petress* Józsefné könyvtári főtiszt. Beosztott tisztviselők: *Romhányi* Károly, *Ladányi* Erzsébet, *Schön* Lajosné id. hivatalnokok.

3. sz. fiók. Vezető: *Zsák* Wilfried kezelőfőtiszt. Beosztott tisztviselő: *Reichel* Ferenc id. hiv.

4. sz. fiók. Vezető: *Tóth* Viktória.

5. sz. fiók. Vezető: *Francsek Júlia* id. hiv.

6. sz. fiók. Vezető: *Wesselényi* Emilné kezelőfőtiszt. Beosztott tisztviselők: *Kolozsváry* Géza kezelőtiszt, *Schöner* Magda, *Gerger* Margit id. hivatalnokok.

7. sz. fiók. Vezető: *Rózsa* József id. hiv. Beosztott tisztviselők: *dr. Hofhauser* Margit, *Scheilling* Istvánné id. hivatalnokok.

8. sz. fiók. Vezető: *Guckler* Ottó könyvtári tiszt. Beosztott tisztviselők: *Csöppüs* Béla kezelőtiszt, *Guckler* Ottóné id. hivatalnok.

9. sz. fiók. Vezető: *Schönwiszky* László könyvtári tiszt. Beosztott tisztviselők: *Muzs* Lujza, dr. *Nagy* Ilona, *Rados* Dezső id. hivatalnokok.

10. sz. fiók. Vezető: *Leitgib* János könyvtári főtiszt. Beosztott tisztviselők: *Szász* Rezsőné, id. hivatalnok, *Pettykó* Erzsébet kezelőnő, *Kovács* Imre kezelőtiszt.

11. sz. fiók. Vezető: *Dörgey* Sándor könyvtári tiszt. Beosztott tisztviselők: *Murányi* Béláné, *Eperjessy* Antalné id. hivatalnokok.

12. sz. fiók. Vezető: dr. *Dvihally* Anna id. hiv. Beosztott tisztviselő: *Romhányi* Károlyné id. hiv.

14. sz. fiók. Vezető: *Kaposy* Józsefné könyvtári főtiszt. Beosztott tisztviselők: *Pesenyánszky* Mária, *dr. Witzmann* Gyuláné id. hivatalnokok.

Enyvvári Jenő
könyvtárigazgató.

1. Függelék

A KÖNYVTÁR KÖLTSÉGVETÉSE 1934-BEN ÉS 1935-BEN

Bibliotheksvoranschläge für die Jahre 1934 und 1935 — Library estimates for 1934 and 1935

	1935			1934		
	Központ *Zentrale Central*	Fiókok *Zweigstellen Branches*	Együtt *Zusammen Total*	Központ *Zentrale Central*	Fiókok *Zweigstellen Branches*	Együtt *Zusammen Total*
	Pengő			Pengő		
I. KIADÁSOK *Ausgaben — Expenditure*						
Személyi kiadások *Besoldungen — Salaries*	390.853		390.853	399.454		399.454
Házbér *Miete — Rent*	—	27.888	27.888	—	30.650	30.650
Épületfenntart., fűtés, világítás stb. *Erhaltung der Gebäude, Heizung, Beleuchtung etc. — Building maintenance, heat, light etc.*	39.066		39.066	53.350		53.350
Könyvbeszerzés *Bücheranschaffung — Books and periodicals*	102.654		102.654	123.120		123.120
Könyvjavítás *Büchereinbände — Binding*	35.152		35.152	41.550		41.550
Katalógusok, Évkönyv nyomása *Katalogdruck, Jahrbuch Catalogues, Yearbook*	6.480	7.020	13.500	7.200	7.800	15.000
Különféle dologi kiadások *Verschiedene sachliche Ausgaben Postage, stationary, supplies*	27.216		27.216	22.300		22.300
Rendkívüli szükséglet *Ausserordentliche Ausgaben Extraordinary expenses*	—	—	—	—	8.000	8.000
Összesen..... *Insgesamt — Total*	—	—	**636.329**	—	—	**693.424**
II. BEVÉTELEK ..... *Einnahmen — Incomes*	5.100	33.800	38.900	5.650	39.100	44.750

2. Függelék

A KÖNYVTÁR 1935. ÉVI ZÁRSZÁMADÁSA

Schlussrechnung 1935. — Account 1935.

Tárgy	Központ és Fiókok *Zentrale und Zweigstellen* *Central and Branches*	A zárszámadás eredménye az előirányzatnál több (+) vagy kevesebb (—)
	Pengő	
I. KIADÁSOK *Ausgaben — Expenditure*		
Személyi kiadások *Besoldungen — Salaries*	390.157	— 696
Házbér *Miete — Rent*	26.485	— 1.403
Épületfenntartás, fűtés, világítás stb. *Erhaltung der Gebaude, Heizung, Beleuchtung etc.* *Building maintenance, heat, light etc.*	37.139	— 1.927
Könyvbeszerzés *Bücheranschaffung* *Books and periodicals*	102.661	+ 7
Könyvjavítás *Büchereinbände — Binding*	35.278	+ 126
Katalógusok, Évkönyv nyomása *Katalogdruck, Jahrbuch* *Catalogues, Yearbook*	12.548	— 952
Különféle dologi kiadások *Verschiedene sachliche Ausgaben* *Postage, stationary, supplies*	27.913	+ 697
Rendkívüli szükséglet *Ausserordentliche Ausgaben* *Extraordinary expenses*	—	—
Összesen *Insgesamt — Total*	**632.181**	— **4.148**
II. BEVÉTELEK *Einnahmen — Incomes*	28.699·72	— 10.200·28

3. Függelék

KIMUTATÁS A KÖNYVTÁR 1935. ÉVI BEVÉTELEIRŐL

Ausweis über die Einnahmen d. Bibliothek 1935 — Income account 1935

	Könyvtárhasználati díj	Intésdíj	Vegyesek	Összesen
	P e n g ő			
Központ	4.059·85	725·14	—	4.784·99
1. sz. fiók	3.330·60	616·60	—	3.947·20
2. « «	1.071·—	201·20	—	1.272·20
3. « «	468·—	130·40	1.348·—*	1.946·40
4. « «	—	—	—	—
5. « «	—	103·50	—	103·50
6. « «	2.685·—	866·87	—	3.551·87
7. « «	1.044·60	248·10	—	1.292·70
8. « «	1.922·—	465·80	215·—	2.602·80
9. « «	1.988·—	388·30	—	2.376·30
10. « «	2.138·—	231·96	—	2.369·96
11. « «	2.485·—	190·20	—	2.675·20
12. « «	558·—	103·60	—	661·60
14. « «	855·—	260·—	—	1.115·—
Fiókok összesen ...	**18.545·20**	**3.806·53**	**1.563·—**	**23.914·73**
Mindösszesen	**22.605·05**	**4.531·67**	**1.563·—**	**28.699·72**

*) Százados-úti fiókkönyvtárunk helyisége bérének visszatérítése.

4. Függelék

A GYARAPODÁS KIMUTATÁSA SZÁRMAZÁS SZERINT, 1934—1935

Zuwachsstatistik nach der Herkunft der Bücher — Statistics of accession by origin of the books

Származás *Herkunft — Origin*	1935			1934		
	Központ *Zentrale Central*	Fiókok *Zweigstellen Branches*	Összesen *Zusammen Total*	Központ *Zentrale Central*	Fiókok *Zweigstellen Branches*	Összesen *Zusammen Total*
	darab — *Stücke — pieces*			darab — *Stücke — pieces*		
1. Köteles példány *Pflichtexemplare — Duty copies*	111	—	111	169	—	169
2. Csere *Tausch — Exchange*	33	—	33	193	—	193
3. Ajándék *Schenkung — Gifts*	3.293	33	3.326	1.953	62	2.015
4. Áthelyezés *Umstellung — Transferred*	—	125	125	904	175	1.079
5. Vétel *Kauf — Purchase*	4.173	8.675	12.848	4.015	7.289	11.304
Összesen *Zusammen — Total*	**7.610**	**8.833**	**16.443**	**7.234**	**7.526**	**14.760**

5. Függelék

A GYARAPODÁS MEGOSZLÁSA NYELVEK SZERINT, 1934—1935
Zuwachsstatistik nach Sprachen — Statistics of accession by languages

Nyelv *Sprache — Language*	1935						1934					
	Központ *Zentrale Central*		Fiókok *Zweigstellen Branches*		Összesen *Zusammen Total*		Központ *Zentrale Central*		Fiókok *Zweigstellen Branches*		Összesen *Zusammen Total*	
	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%
1. Magyar ..... *Ungarisch — Hungarian*	3.653	48·2	7.989	90·4	11.642	70·9	3.138	43·5	5.938	78·8	9.076	61·5
2. Német ..... *Deutsch — German*	2.551	33·6	553	6·3	3.104	18·9	2.908	40·4	981	13·0	3.889	26·3
3. Francia ..... *Französisch — French*	530	6·9	123	1·4	653	3·8	398	5·5	271	3·6	669	4·5
4. Angol ..... *Englisch — English*	494	6·4	155	1·8	649	3·7	369	5·1	205	2·7	574	3·9
5. Olasz ..... *Italienisch — Italian*	116	1·6	12	0·1	128	0·8	112	1·5	113	1·6	225	1·6
6. Egyéb ..... *Sonstiges — Other*	134	1·6	—	—	134	1·0	172	2·3	—	—	172	1·1
7. Többnyelvű ..... *Mehrsprachig — Polyglott*	132	1·7	1	0·0	133	0·9	137	1·7	18	0·3	155	1·1
Összesen ..... *Zusammen — Total*	7.610	100·0	8.833	100·0	16.443	100·0	7.234	100·0	7.526	100·0	14.760	100·0

6. Függelék

A GYARAPODÁS MEGOSZLÁSA SZAKOK SZERINT, 1934—1935
Zuwachsstatistik nach Klassen — Statistics of accession by classes

	1935						1934					
	Központ *Zentrale Central*		Fiókok *Zweigstellen Branches*		Összesen *Zusammen Total*		Központ *Zentrale Central*		Fiókok *Zweigstellen Branches*		Összesen *Zusammen Total*	
	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%
0 Általános művek	647	8·4	67	0·7	714	4·3	670	9·2	68	0·9	738	5·1
1 Bölcselet	317	4·5	78	0·8	395	2·4	257	3·5	73	0·9	330	2·2
2 Vallás. Egyház	315	4·2	52	0·5	367	2·3	277	3·8	29	0·4	306	2·0
3 Társadalmi tudományok	*2.940*	*39·1*	*253*	*2·9*	*3.193*	*19·4*	*3.208*	*44·5*	*364*	*4·8*	*3.572*	*24·3*
Ebből:												
30 Szociológia	249	4·0	80	0·9	329	2·0	199	2·8	98	1·3	297	2·0
31 Statisztika, demológia	197	2·6	—	—	197	1·2	114	1·6	11	0·1	125	0·8
32 Politika	422	5·5	35	0·5	457	2·7	482	6·7	28	0·3	510	3·4
33 Szociálpolitika ...	117	1·6	5	0·0	122	0·8	116	1·6	39	0·6	155	1·1
34 Jog	665	8·5	34	0·5	699	4·2	982	13·6	36	0·4	1.018	7·0
35 Közigazgatás	255	3·4	16	0·1	271	1·6	243	3·4	24	0·3	267	1·7
36 Társadalmi tevékenység	79	1·0	—	—	79	0·4	49	0·7	—	—	49	0·3
37 Nevelés, oktatás .	185	2·4	29	0·3	214	1·4	149	2·1	32	0·4	181	1·3
38 Közgazdaság	715	9·1	27	0·3	742	4·6	828	11·4	45	0·6	873	6·0
39 Néprajz	56	1·0	27	0·3	83	0·5	46	0·6	51	0·8	97	0·7
4 Nyelvészet	118	1·6	21	0·2	139	0·8	96	1·3	56	0·7	152	1·0
5 Természettudomány ...	261	3·4	186	2·1	447	2·7	161	2·2	139	1·9	300	2·0
6 Alkalmazott tudományok	368	4·7	166	1·9	534	3·2	336	4·6	109	1·4	445	3·1
7 Művészet	823	10·8	290	3·3	1.113	6·7	675	9·3	160	2·2	835	5·7
*8 Szépirodalom	*556*	*7·1*	*6.795*	*77·0*	*7·351*	*44·7*	*681*	*8·3*	*6.276*	*83·5*	*6.873*	*46·6*
Ebből:												
809 Irodalomtörténet..	51	0·5	67	0·7	118	0·7	84	1·2	85	1·1	169	1·1
9 Történelem.	539	7·0	306	3·4	845	5·1	538	7·4	92	1·2	630	4·2
91 Földrajz	384	5·0	157	1·9	541	3·4	229	3·2	55	0·7	284	1·9
92 Életrajzok	342	4·2	462	5·3	804	5·0	190	2·7	105	1·4	295	1·9
Mindössze .... *Insgesamt — Grand total*	**7.610**	**100·0**	**8.833**	**100·0**	**16.443**	**100·0**	**7.234**	**100·0**	**7.526**	**100·0**	**14.760**	**100·0**

7. Függelék

A KÖZPONT SZÁMÁRA AJÁNDÉKKÉPEN JÁRÓ FOLYÓIRATOK JEGYZÉKE. 1935.

Verzeichnis der geschenkweise überlassenen Zeitschriften. — List of periodicals received as gifts

Állatorvosi Lapok
American Journal of International Law
Anya- és csecsemővédelem
Bányászati és Kohászati Lapok
Baromfitenyésztők Lapja
Békésvármegye Hivatalos Lapja
Biztosítási és Közgazdasági Lapok
Bőripari Munkás
Bulletin Bibliographique
Bulletin of the New York Public Library
Bulletin de la Soc. Franc. des Habitations à Bon Marché
Commercial Review
Danubian Review
Egészségpolitikai Szemle
Ekonomisk Tidskrift
Emericana
Építőmunkás
Esprit International
Firenze. Rassegna mensile del comune
Fogorvosi Szemle
Fogtechnikai Szemle
Gazette de Hongrie
Genova. Rivista municipale
Hochschule u. Ausland
Illatszerész
Illustration, L'
International Conciliation Special Bulletin
Írás, Az
Iskola és Egészség
Jegyző Árvaházi Közlöny
Journal du Droit International
Kamarai Közlöny
Kéményseprők Orsz. Közp. Értesítője
Kéményseprőmunkás
Kerék, A
Kereskedelmi Hirlap
Kisiparosok Lapja
Könyvkötők Lapja
Közgazdasági Hirek
Közigazgatási Közlöny
Közmunka
Községfejlesztés
Községi Közlöny
Light, The
Magánalkalmazott
Magyar Botanikai Lapok
Magyar Gyümölcs
Magyar Iparos
Magyar Kálvinizmus
Magyar Kórház
Magyar Közgazdaság
Magyar Lloyd
Magyar Nemzetgazda
Magyar Országos Szabványok
Magyar Pénzügy
Magyar Posta és Közlekedés
Magyar Szövetkezés
Magyar Út
Magyar Utazó Kereskedő
Magyar Zsidó Szemle
Mértékügyi Közlemények
Mezőgazdák
Monatshefte d. Statistik d. Aussenhandels Österreichs
Mone
More Books
Munkaügyi Közlöny
Műszaki Lap
Nemzeti Élet
Nemzetnevelés
Nyukosz
Omke
Ország-Világ
Országos Kereskedelmi Közlöny
Orvostudományi Szemle
Padova. Bolletino statistico mensile
Pénzintézeti Tisztviselők Lapja
Pénzpiac
Pénzügyi Fogalmazók Lapja
Pénzügyi Hirlap
Pénzügyi Kurir
Pestmegye
Polgári Jog
Református Élet
Résume Mensuel des Travaux de la Soc. des Nations
Részvényes, A
Revue d'Economie Sociale & Rurale
Revue des Sciences Religieuses
Rokkantegyleti Értesítő
Sociala Meddelanden
Szalézi Értesítő
Szövetkezeti Értesítő
Tenger, A
Tenrikyo
Therápia
Új Gazdaság
Új Vivmányok
Unitárius Értesítő
Választott bíráskodás
Védjegyes áru
Verhandlungen d. Ung. Ärztlichen Gesellschaften
Világpolitikai Érdekességek
Vízügyi Közlemények
Wilson Bulletin
Wirtschafts-Bericht ü. d. Geldinstituts-Zentrale Bp.
Yach Turkestan

KÖZPONT SZÁMÁRA CSEREKÉPEN JÁRÓ FOLYÓIRATOK JEGYZÉKE. 1935.

Verzeichnis der tauschweise überlassenen Zeitschriften. — List of periodicals received on exchange.

Archiginnasio
Belügyi Közlöny
Hivatalos Közlöny
Magyar Gyáripar
Menestrel, Le
Népegészségügy
New York Libraries
Numizmatikai Közlöny
Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny
Padova Bolletino Statistico Mensile
Proceedings of the Academy of Political Science
Saint Louis Public Library Monthly Bulletin
Szabadalmi Közlöny
Typographia
Ügyvédi Kamarai Közlöny

KÖZPONTNAK JÁRÓ KÖTELES PÉLDÁNYOK JEGYZÉKE. 1935.

Pflichtexemplare. — List of gratis copies.

Budapest Szfőv. Stat. Havi Füzetek
Budapest Szfőv. Törv.-hat. Biz. Közgyűlésének Jegyzőkönyvei
Fővárosi Közlöny
Hivatalos Árjegyzés
Jegyzőkönyv a Ker. Elöljárók Értekezletéről
Természet
Városi Szemle

8. Függelék

A GYARAPODÁS ÉS ÁLLOMÁNY KIMUTATÁSA GYŰJTEMÉNYENKÉNT

Ausweis des Zuwachses und des Bestandes nach Sammlungen — Statistics of accession and stock by divisions

A gyűjtemény jelzése és neve *Bezeichnung und Name der Sammlung* *Signature and name of division*	Gyarapodás *Zuwachs — additions*	
	1935	1934
	darab — *Stücke — pieces*	
I. KÖZPONT		
Raktár *Magazin*	4.142	3.610
A Keleti és szláv gyűjtemény *Orientalische und slaw. Sammlung* *Oriental and Slaw division*	134	149
B Budapesti gyűjtemény *Budapestiniensien-Sammlung — Budapest division*	1.369	1.092
B Kisnyomtatványgyűjtemény *Historische Kleindrucke — Historical pamphlets*	—	93
K Kézikönyvtár *Handbibliothek — Reference library*	226	159
P Idegen nyelvű röpiratgyűjtemény *Ausländ. Broschüren — Foreign pamphlets*	578	1.003
R Magyar nyelvű röpiratgyűjtemény *Ungarische Broschüren — Hungarian pamphlets*	746	530
T Térképek *Landkarten — Maps*	4	2
01 Könyvészeti gyűjtemény *Bibliographie — Bibliographical division*	112	123
02 Könyvtártani gyűjtemény *Bibliothekwesen — Library economy division*	56	57
09 Bibliofilia *Bibliophilie — Bibliofily*	49	98
Szüry-könyvtár *D. Szüry-Bibliothek — D. Szüry library*	194	318
Központ összesen *Zentrale zusammen — Central, total*	*7.610*	*7.234*
II. FIÓKOK		
Fiókok *Zweigstellen — Branches*	8.833	7.526
Főösszeg *Insgesamt — Grand total*	**16.443**	**14.760**

A könyvtár ága *Dienststelle* *Service*	A használat módjai *Benützungsarten* *Modes of use*	Hány napon nyitva *Zahl der Öffnungstage* *Number of days of opening*	Hetenként nyitva (óra) *Wöchentliche Öffnungsstunden* *Weekly opening hours*					
			Kölcsönzésre *Für die Ausleihe* *For circulation*			Helybenolvasásra *Für Lesesaalbenützung* *For reading on place*		
			Felnőtt *Erwachsene* *Adults*	Gyermek *Jugendliche* *Juvenile*	Összesen *Zusammen* *Total*	Felnőtt *Erwachsene* *Adults*	Gyermek *Jugendliche* *Juvenile*	Összesen *Zusammen* *Total*
Központ *Zentrale* *Central*	Kölcsönzés és helybenolvasás	*319*	*59·5*	—	*59·5*	*63*	—	*63*
Fiókközpont	—	—	—	—	—	—	—	—
1. sz. fiók *1. Zweigstelle* *1st branch*	Kölcsönzés	*266	21	—	21	—	—	—
2. sz. fiók *2. Zweigstelle* *2nd branch*	Kölcsönzés	295	18	8	26	—	—	—
3. sz. fiók *3. Zweigstelle* *3rd branch*	Kölcsönzés és helybenolvasás	299	10·5	10·5	21	—	38	38
4. sz. fiók *4. Zweigstelle* *4th branch*	Kölcsönzés és helybenolvasás	**265	21	—	21	23	—	23
5. sz. fiók *5. Zweigstelle* *5th branch*	Kölcsönzés és helybenolvasás	296	21	21	42	—	—	—
6. sz. fiók *6. Zweigstelle* *6th branch*	Kölcsönzés	295	21	15	36	—	—	—
7. sz. fiók *7. Zweigstelle* *7th branch*	Kölcsönzés és helybenolvasás	296	21	6	27	13	—	13
8. sz. fiók *8. Zweigstelle* *8th branch*	Kölcsönzés	248	18·5	2	20·5	18·5	—	18·5
9. sz. fiók *9. Zweigstelle* *9th branch*	Kölcsönzés és helybenolvasás	358	21	—	21	21	—	21
10. sz. fiók *10. Zweigstelle* *10th branch*	Kölcsönzés és helybenolvasás	354	21	—	21	18	—	18
11. sz. fiók *11. Zweigstelle* *11th branch*	Kölcsönzés	292	24	—	24	—	—	—
12. sz. fiók *12. Zweigstelle* *12th branch*	Kölcsönzés	302	21	—	21	—	—	—
14. sz. fiók *14. Zweigstelle* *14th branch*	Kölcsönzés	296	—	21	21	—	—	—
Fiókok együtt *Alle Zweigstellen* *Branches, total*		*3.862*	*239*	*83·5*	*322·5*	*93·5*	*38*	*131·5*
Összesen *Insgesamt* *Grand totale*		**4.181**	**298·5**	**83·5**	**382·0**	**156·5**	**38**	**194·5**

*) Márc. 22-étől ápr. 14-éig átalakítás miatt zárva. — **) Aug. 1-től 31-éig zárva.

SZOLGÁLAT ÁTTEKINTÉSE 1935-BEN
Dienstes 1935 — Statistics of public service 1935

Ülőhelyek száma *Sitzgelegenheiten Sitting accomodations*			Kötetek száma az év elején *Bändezahl zum Jahresbeginn Volumes at the beginning of year*			Gyarapodás az év folyamán *Zuwachs Accession*			Elveszett, áthelyezett, vagy kiselejtezett (kötet) *Verloren, umgesetzt, ausgesch. Lost, transferred, worn out*	Kötetek száma az év végén *Bändezahl zum Schluss des Jahres Volumes on 31-th Dec.*	Kurrens folyóiratok és ujságok száma *Aufliegende Zeitschriften u. Zeitungen Current periodicals*			
											Felnőtt *Erwachsene Adults*		Gyermek *Jugendliche Juvenile*	
Felnőtt *Erwachsene Adults*	Gyermek *Jugendliche Juvenile*	Összesen *Zusammen Total*	Felnőtt *Erwachsene Adults*	Gyermek *Jugendliche Juvenile*	Összesen *Zusammen Total*	Felnőtt *Erwachsene Adults*	Gyermek *Jugendliche Juvenile*	Összesen *Zusammen Total*			Cím *Titel Titles*	Példány *Exemplar Copies*	Cím *Titel Titles*	Példány *Exemplar Copies*
174	—	*174*	*236.044*	—	*236.044*	*7.610*	—	*7.610*	*1.085*	*242.569*	*488*	*488*	—	—
—	—	—	16.620	16	16.636	—	—	—	—	16.636	—	—	—	—
—	—	—	32.280	—	32.280	832	—	832	3.625	29.487	—	—	—	—
—	—	—	17.625	4.504	22.129	492	334	826	351	22.604	—	—	—	—
—	38	38	8.974	2.013	10.987	452	98	550	341	11.196	2	2	10	10
100	—	100	3.085	—	3.085	38	—	38	—	3.123	7	7	—	—
—	—	—	3.615	699	4.314	415	143	558	213	4.659	—	—	—	—
—	—	—	23.821	4.364	28.185	751	206	957	135	29.007	—	—	—	—
72	—	72	12.914	5.310	18.224	793	268	1.061	837	18.448	29	29	4	4
14	—	14	15.315	2.716	18.031	828	54	882	254	18.659	14	14	—	—
32	—	32	20.626	—	20.626	345	—	345	14	20.957	26	26	—	—
24	—	24	14.991	—	14.991	1.125	—	1.125	170	15.946	50	50	—	—
—	—	—	18.443	—	18.443	394	—	394	81	18.756	—	—	—	—
—	—	—	6.397	—	6.397	626	—	626	167	6.856	—	—	—	—
—	—	—	—	7.740	7.740	—	639	639	122	8.257	—	—	—	—
242	*38*	*280*	*194.706*	*27.362*	*222.068*	*7.091*	*1.745*	*8.833*	*6.310*	*224.591*	*128*	*128*	*14*	*14*
416	**38**	**454**	**430.750**	**27.362**	**458.112**	**14.701**	**1.742**	**16.443**	**7.395**	**467.160**	**616**	**616**	**14**	**14**

9. Függelék (Folytatás és vége.)

AZ EGÉSZ NYILVÁNOS

Übersicht des gesamten öffentlichen

A könyvtár ága *Dienststelle* *Service*	Újonnan beírt kölcsönző *Neue Entlehner* *New borrowers*			Kölcsönzők összes száma *Zahl der Ausleiher* *Borrowers card's holders*			Olvasóteremben használt kötet *Benützung im Lesesaal* *Volumes consulted in reading rooms*						
							Szépirodalom *Schöne Literatur* *Fiction*			Ismeretterjesztő *Belehrendes* *Nonfiction*			
	Felnőtt *Erwachsene* *Adults*	Gyermek *Jugendliche* *Juvenile*	Összesen *Zusammen* *Total*	Felnőtt *Erwachsene* *Adults*	Gyermek *Jugendliche* *Juvenile*	Összesen *Zusammen* *Total*	Felnőtt *Erwachsene* *Adults*	Gyermek *Jugendliche* *Juvenile*	Együtt *Zusammen* *Total*	Felnőtt *Erwachsene* *Adults*	Gyermek *Jugendliche* *Juvenile*	Együtt *Zusammen* *Total*	Összesen *Insgesamt* *Grand total*
Központ ..... *Centrale* *Central*	*1.195*	—	*1.195*	*2.337*	—	*2.337*	—	—	—	*71.699*	—	*71.699*	*71.699*
1. sz. fiók ..... *1. Zweigstelle* *1st branch*	1.385	—	1.385	1.385	—	1.385	—	—	—	—	—	—	—
2. sz. fiók ..... *2. Zweigstelle* *2nd branch*	220	105	325	710	850	1.560	—	—	—	—	—	—	—
3. sz. fiók ..... *3. Zweigstelle* *3d branch*	360	432	792	360	432	792	—	2.489	2.489	—	646	646	3.135
4. sz. fiók ..... *4. Zweigstelle* *4th branch*	—	—	—	—	—	—	11.211	—	11.211	3.650	—	3.650	14.861
5. sz. fiók ..... *5. Zweigstelle* *5th branch*	103	210	313	186	363	549	—	—	—	—	—	—	—
6. sz. fiók ..... *6. Zweigstelle* *6th branch*	434	120	554	1.274	256	1.530	—	—	—	—	—	—	—
7. sz. fiók ..... *7. Zweigstelle* *7th branch*	276	276	552	764	514	1.278	—	—	—	17.874	—	17.874	17.874
8. sz. fiók ..... *8. Zweigstelle* *8th branch*	301	50	351	1.331	158	1.489	—	—	—	10.868	—	10.868	10.868
9. sz. fiók ..... *9. Zweigstelle* *9th branch*	1.160	—	1.160	1.160	—	1.160	30.785	—	30.785	8.248	—	8.248	39.033
10. sz. fiók ..... *10. Zweigstelle* *10th branch*	1.158	—	1.158	1.158	—	1.158	—	—	—	27.380	—	27.380	27.380
11. sz. fiók ..... *11. Zweigstelle* *11th branch*	416	—	416	1.199	—	1.199	—	—	—	—	—	—	—
12. sz. fiók ..... *12. Zweigstelle* *12th branch*	166	—	166	427	—	427	—	—	—	—	—	—	—
14. sz. fiók ..... *14. Zweigstelle* *14th branch*	—	868	868	—	868	868	—	—	—	—	—	—	—
Fiókok együtt ..... *Alle Zweigstellen* *Branches, total*	*5.979*	*2.061*	*8.040*	*9.954*	*3.441*	*13.395*	*41.996*	*2.489*	*44.485*	*68.020*	*646*	*68.666*	*113.151*
Összesen ..... *Insgesamt* *Grand total*	**7.174**	**2.061**	**9.235**	**12.291**	**3.441**	**15.732**	**41.996**	**2.489**	**44.485**	**139.719**	**646**	**140.365**	**184.850**

SZOLGÁLAT ÁTTEKINTÉSE 1935-BEN

Dienstes 1935. — Statistics of public service 1935.

Kölcsönzött kötet *Ausgeliehene Bände* *Volumes circulated for home use*							Összes forgalom (kötet) *Gesamtverkehr (Bände)* *Total circulation (Volumes)*						
Szépirodalom *Schöne Literatur* *Fiction*			Ismeretterjesztő *Belehrendes* *Nonfiction*			Összesen *Insgesamt* *Grand total*	Szépirodalom *Schöne Literatur* *Fiction*			Ismeretterjesztő *Belehrendes* *Nonfiction*			Összesen *Insgesamt* *Grand total*
Felnőtt *Erwachsene* *Adults*	Gyermek *Jugendliche* *Juvenile*	Együtt *Zusammen* *Total*	Felnőtt *Erwachsene* *Adults*	Gyermek *Jugendliche* *Juvenile*	Együtt *Zusammen* *Total*		Felnőtt *Erwachsene* *Adults*	Gyermek *Jugendliche* *Juvenile*	Együtt *Zusammen* *Total*	Felnőtt *Erwachsene* *Adults*	Gyermek *Jugendliche* *Juvenile*	Együtt *Zusammen* *Total*	
—	—	—	*51.847*	—	*51.847*	*51.847*	—	—	—	*123.546*	—	*123.546*	*123.546*
102.037	—	102.037	32.945	—	32.945	134.982	102.037	—	102.037	32.945	—	32.945	134.982
47.676	24.178	71.854	19.932	10.646	30.578	102.432	47.676	24.178	71.854	19.932	10.646	30.578	102.432
28.729	9.305	38.034	5.722	721	6.443	44.477	28.729	11.794	40.523	5.722	1.367	7.089	47.612
1.087	—	1.087	702	—	702	1.789	12.298	—	12.298	4.352	—	4.352	16.650
17.943	6.679	24.622	3.757	622	4.379	29.001	17.943	6.679	24.622	3.757	622	4.379	29.001
72.442	8.376	80.818	24.721	5.397	30.118	110.936	72.442	8.376	80.818	24.721	5.397	30.118	110.936
38.292	8.096	46.388	6.610	8.096	14.706	61.094	38.292	8.096	46.388	24.484	8.096	32.580	78.968
58.974	3.992	62.966	26.955	1.856	28.811	91.777	58.974	3.992	62.966	37.823	1.856	39.679	102.645
64.834	—	64.834	12.829	—	12.829	77.663	95.619	—	95.619	21.077	—	21.077	116.696
52.152	—	52.152	22.418	—	22.418	74.570	52.152	—	52.152	49.798	—	49.798	101.950
64.870	—	64.870	14.806	—	14.806	79.676	64.870	—	64.870	14.806	—	14.806	79.676
28.393	—	28.393	6.494	—	6.494	34.887	28.393	—	28.393	6.494	—	6.494	34.887
—	32.269	32.269	—	20.776	20.776	53.045	—	32.269	32.269	—	20.776	20.776	53.045
577.429	*92.895*	*670.324*	*177.891*	*48.114*	*226.005*	*896.329*	*619.425*	*95.384*	*714.809*	*245.911*	*48.760*	*294.671*	*1.009.480*
577.429	**92.895**	**670.324**	**229.738**	**48.114**	**277.852**	**948.176**	**619.425**	**95.384**	**714.809**	**369.457**	**48.760**	**418.217**	**1,133.026**

10. Függelék

AZ ÖSSZES FORGALOM KIMUTATÁSA 1923—1935

Gesamtverkehr — Total use

	Összesen *Zusam. — Total* kötet *Bände - Volumes*	Emelkedés *Zunahme Increase* kötet *Bände - Volumes*	Összesen *Zusam. — Total* kötet *Bände - Volumes*	Emelkedés *Zunahme Increase* kötet *Bände - Volumes*
Központ *(Zentrale — Central)*	Összes forgalom *Gesamtverkehr — Total use*		Ismeretterjesztő *Belehrendes — Nonfiction*	
1923	36.390	609	36.390	609
1924	33.577	— 2.713	33.577	— 2.713
1925	56.111	23.534	56.111	23.536
1926	151.882	95.771	151.882	95.771
1927	204.520	52.638	204.520	52.638
1928	197.698	— 6.822	197.698	— 6.822
1929	180.706	— 16.992	180.706	— 16.992
1930	152.227	— 28.479	152.227	— 28.479
1931	100.002	— 52.225	100.002	— 52.225
1932	118.872	18.870	118.872	18.870
1933	114.734	— 4.138	114.734	— 4.138
1934	111.591	— 3.143	111.591	— 3.143
1935	123.546	11.955	123.546	11.955
Fiókok *(Zweigstellen — Branches)*				
1923	258.129	56.646	65.338	6.008
1924	292.127	33.998	88.475	23.137
1925	349.556	57.429	104.315	15.840
1926	515.863	166.307	157.239	52.924
1927	732.741	216.878	218.886	61.647
1928	703.433	— 29.308	205.960	— 13.926
1929	835.716	132.283	247.923	42.003
1930	972.958	137.242	285.109	37.186
1931	963.186	— 9.772	257.679	— 27.430
1932	1,031.372	68.186	294.427	36.748
1933	1,000.704	— 30.668	320.601	26.174
1934	936.647	— 64.057	285.650	— 34.951
1935	1,009 480	72.833	294.671	9.021
Együtt *(Zusammen — Total)*				
1923	307.808	70.644	115.017	28.006
1924	325.704	17.896	122.052	7.035
1925	405.667	79.963	160.426	38.374
1926	667.745	262.078	309.121	148.695
1927	937.261	269.516	423.406	114.285
1928	901.131	— 36.130	403.658	— 19.748
1929	1,016.422	115.291	428.629	—
1930	1,125.185	108.763	437.336	8.707
1931	1,063.188	— 61.997	357.681	— 79.655
1932	1,150.244	87.056	413.299	55.618
1933	1,115.438	— 34.806	435.335	22.036
1934	1,048.238	— 67.200	397.241	— 38.094
1935	1,133.026	84.788	418.217	20.976
Helyben *(Lesesaal — Reading room)*	A forgalom megoszlása *Verteilung des Verkehrs — Distribution*		Központ	Kölcsönzés *Ausleihe — Circulation*
1923	49.295	9.726	1923	36.390	12.056
1924	29.543	— 19.752	1924	18.971	— 17.419
1925	60.638	31.095	1925	17.097	— 874
1926	158.236	97.598	1926	41.376	24.279
1927	200.483	42.247	1927	54.774	13.398
1928	192.787	— 7.696	1928	— 55.059	285
1929	187.506	— 5.281	1929	50.465	— 4.594
1930	184.809	— 2.697	1930	44.998	— 5.467
1931	144.470	— 40.339	1931	37.253	— 7.745
1932	163.560	19.090	1932	51.337	14.084
1933	169.743	6.183	1933	54.642	3.305
1934	153.645	— 16.098	1934	49.891	— 4.751
1935	184.850	31.205	1935	51.847	1.956

10. Függelék (Folytatás.)

AZ ÖSSZES FORGALOM KIMUTATÁSA 1922—1935

Gesamtverkehr — Total use

	Összesen *Zusam. — Total* kötet *Bände - Volumes*	Emelkedés *Zunahme Increase* kötet *Bände - Volumes*	Összesen *Zusam. — Total* kötet *Bände - Volumes*	Emelkedés *Zunahme Increase* kötet *Bände - Volumes*
Kölcsönzés *(Ausleihe — Circulation)*			Fiókok	
1923	258.513	60.918	1923 ..... 222.123	50.762
1924	296.161	37.648	1924 ..... 277.190	55.067
1925	345.029	46.868	1925 ..... 327.932	50.842
1926	509.509	164.480	1926 ..... 468.133	140.133
1927	736.778	227.269	1927 ..... 682.004	213.871
1928	708.344	— 28.434	1928 ..... 653.285	— 28.719
1929	828.916	120.572	1929 ..... 778.451	125.166
1930	940.376	111.460	1930 ..... 895.378	116.927
1931	918.718	— 21.658	1931 ..... 881.465	— 13.913
1932	986.684	67.966	1932 ..... 935.347	53.882
1933	945.695	— 40.989	1933 ..... 891.053	— 44.294
1934	894.593	— 51.102	1934 ..... 844.702	— 46.351
1935	948.176	53.583	1935 ..... 896.329	51.627
Központ	Napi átlagforgalom — *Täglicher Durchschnitt — Daily average*			
1923	136		39	
1924	92		— 44	
1925	189		97	
1926	465		189	
1927	637		172	
1928	608		— 29	
1929	559		— 49	
1930	469		— 90	
1931	338		— 131	
1932	366		28	
1933	358		— 8	
1934	330		— 28	
1935	387		57	
Fiókok				
1923	707		155	
1924	800		93	
1925	1.165		365	
1926	1.719		554	
1927	2.442		723	
1928	2.164		— 278	
1929	2.804		640	
1930	3.002		198	
1931	3.265		263	
1932	3.484		219	
1933	3.403		— 81	
1934	3.122		— 281	
1935	3.425		303	
Együtt	Napi átlagforgalom — *Täglicher Durchschnitt — Daily average*			
1923	843		194	
1924	892		49	
1925	1.354		462	
1926	2.225		871	
1927	3.124		899	
1928	2.772		— 352	
1929	3.363		591	
1930	3.472		109	
1931	3.604		132	
1932	3.885		281	
1933	3.793		— 92	
1934	3.494		— 299	
1935	3.840		346	
Ebből ismeretterjesztő *(Davon Belehrendes — Nonfiction)*				
1923	315		76	
1924	334		19	
1925	535		201	
1926	1.030		495	
1927	1.411		381	
1928	1.242		— 169	
1929	1.327		85	
1930	1.349		22	
1931	1.212		— 137	
1932	1.396		184	
1933	1.480		84	
1934	1.324		— 156	
1935	1.417		93	

11. Függelék

A KÖNYVTÁR KÖLCSÖNZŐINEK FOGLALKOZÁSI STATISZTIKÁJA 1935

Berufsstatistik der Bibliotheksbenützer — Profession of borrowers

	Tudományos központ	1. számú fiók	2. számú fiók	3. számú fiók	4. számú fiók	5. számú fiók	6. számú fiók	7. számú fiók	8. számú fiók	9. számú fiók	10. számú fiók	11. számú fiók	12. számú fiók	14. számú fiók	Összesen
Szabadfoglalkozású (ügyvéd, orvos, mérnök)	224	63	13	8	—	3	35	9	28	30	32	35	13	—	493
Tanszemélyzet	222	161	20	43	—	10	108	45	78	53	55	111	24	—	930
Köztisztviselő	319	196	37	53	—	27	164	41	110	98	89	166	77	—	1.377
Iparos, kereskedő	33	48	14	9	—	2	21	83	40	13	28	34	13	—	338
Magántisztviselő	215	58	50	23	—	25	79	118	213	71	131	98	25	—	1.106
Bérmunkás	79	179	115	45	—	33	21	92	361	172	132	43	37	—	1.309
Főiskolai hallgató	928	532	88	20	—	17	199	36	63	219	191	194	49	—	2.536
Középiskolai tanuló	—	—	132	65	—	228	465	97	80	320	286	173	78	510	2.434
Szakiskolai és polgári iskolai tanuló	—	—	681	301	—	75	79	431	138	14	9	53	6	245	2.032
Elemi iskolai tanuló	—	—	265	130	—	43	99	172	27	—	—	—	—	55	791
Tanonc	—	—	33	13	—	1	16	28	22	14	28	7	5	22	189
Háztartásbeli	53	89	58	53	—	56	168	75	257	84	121	189	62	20	1.285
Katonatiszt	46	26	4	5	—	1	18	—	10	8	1	48	—	—	167
Egyetemi tanár	38	3	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	45
Író, művész	147	17	6	6	—	5	8	7	6	5	23	18	—	—	248
Altiszt (állami, fővárosi, üzemi)	3	6	12	17	—	11	11	23	49	24	19	17	22	—	214
Egyéb	30	7	32	1	—	12	38	21	7	34	13	11	16	16	238
Összesen ...	2.337	1.385	1.560	792	—	549	1.530	1.278	1.489	1.160	1.158	1.199	427	868	15.732

Buda és Pest 1686. évi visszafoglalásának egykorú irodalma. 1683—1718.

Bibliographie zur Geschichte der Rückeroberung Ofens u. Pest's 1686. Druckwerke aus dem Zeitraum 1683—1718.

Letteratura contemporanea della riconquista di Buda e Pest 1686. 1683—1718.

Előszó.

Az újabb magyar történeti szemlélet hazánknak a keresztény Európát fenyegető török veszedelem kezdetétől, vagyis Hunyadi János korától betöltött szerepében látja a magyarság nemzeti küldetésének európai kialakulását. Magyarországnak és Budának, mint Európa védőpajzsának szerepeltetése pedig a XVI. század kezdetétől nem csupán dekoratív értékű metafóra, hanem élénk valóságkép, melynek nyomaival a francia, olasz és német egykorú irodalomban egyaránt sokszor találkozunk. Míg a többi nemzetek hivatáshitüket önmagukból merítették, addig a magyarság a Nyugattól kapta történelmi öntudatának címét. Vagyis hazánk küldetése csak arra tart igényt, amire őt az európai közvélemény feljogosította. A védőbástya eszméje Zrinyi Miklósnak Szigeti Veszedelmében kap végleges formát. Igaz, hogy az eposz, tragikus cselekményében inkább a végzetszerűség keserű kényszerűségének, mint a hivatástudat fölemelő eszméi jelentőségének tolmácsolója oly nemzet számára, amely történetének legjelentősebb sorsváltozása idején sem jutott el létének és hivatásának világos tudatára, mert szemléletét a vérségi kötelék, a pártszenvedély, legfőképen pedig történelmi helyzete homályosította el. A hivatástudat más nemzeteknél már az ősi mitoszban rejlik és így talán igaz az a megállapítás, hogy a nemzeti hivatásra való egységes ráeszmélés nálunk azért nem fejlődhetett ki, mert a magyarságnak nincs mitosza, amelyből a nemzeti küldetés eszméje sugároznék elő és amely még a széthullás idején is mint virtuális nemzeti öntudat fogná össze a nemzettest minden egyes tagját. És a védőbástya-gondolat sem volt alkalmas arra, hogy nemzeti mitosz alapja legyen. Egyrészt azért, mert hiányzott belőle az erőt fakasztó elem, másrészt kifejlődése leküzdhetetlen akadályokba ütközött. Hiszen a pártszellem az eszme egyetemessé válását itt is megakadályozta és a magyar heroizmusban rejlő mitikus vonásokat a politikai szenvedélyek megítélésének körébe vonta. De viszont a védőbástya-eszme kifejezi a magyar harcoknak egészen sajátos alaphangját, amely szerint a magyar nem a hatalomért, nem vetélkedésért vagy kedvtelésért harcolt, hanem önmagáért és fönnmaradásáért és nem egyszer idegenek által megfogalmazott célokért.

A magyarság hivatáseszméjének megfogalmazásával egyidejűleg, vagyis a XVI. század kezdetétől, Magyarország az európai irodalmi érdeklődés és értékelés horizontjába került. Ez a megállapítás rendkívül fontos a hazánkról alkotott

tárgyilagos felfogás kialakulásában. Míg ugyanis az európai irodalom hazánkat az egész középkoron át néha mint pogány, néha mint keresztény, de mindenképen mint távoli exotikus országot ismeri, ezentúl már Magyarország is a Nyugat közösségébe tartozó keresztény államként szerepel, amelynek egyedi tulajdonságai vannak s amely iránt a kereszténységben való közösség érzetéből fakadó részvét nyilvánul meg. De a magyarság missziójának és a törökfélelemnek képzete a francia és olasz irodalomban az érdekközösség hiánya következtében kezdetben még sokkal halványabb, semhogy alkalmas lenne arra, hogy a magyarság etikai, történeti vagy kulturális értékének megismerésére serkentsen. A nagy távolság következtében pedig a török elleni kereszteshadjárat indítására szükséges nemzeti felbúzdulást ekkor még a politikai elfogultság és partikuláris dinasztikus érdekek akadályozták meg. A németséggel kapcsolatban már egészen más a helyzet. A történelmi mult számos kapcsolata sokkal élénkebb magyarságképet alkotott a németségben, mint a távolabbi Nyugat nemzeteiben. Ezek a kapcsolatok azonban a magyarsággal szemben majdnem teljesen ellenséges, gyűlölködő irodalmi közvélemény megteremtésére voltak alkalmasak s az ország iránti érdeklődésig, sorsának megismeréséig nem jutottak el. A magyarság a letűnt századok szomorú emlékeként a németek szemében kétszínű, alattomos és barbár nemzet. Az általános ellenszenv és lenézés csak a török korszak elejétől ad helyet tárgyilagosabb ítéletnek. Németország ugyanis a török invázió idején a magyar sorsban közvetlenül is érdekelve volt. Az egykorú német nyomtatványok élénken tükrözik a töröktől való félelmet és a török előrenyomulás híre elsősorban a Németbirodalmat járja be vészkiáltásként. Németországnak most a magyarság missziója új, reális tartalomban gazdag érdekközösség megállapítására szolgált alkalmul. Ezt fejezi ki a védőbástya eszméjének német értelmezése. Mert az egész kereszténység erős falának és védőbástyájának oly gyakran nevezett Magyarországot a németség most teljesen a maga védelmére sajátítja ki. Bármennyire is méltányolja ezután hazánk hősi küzdelmeit, azt képzeli, hogy a védőbástya a németség védelmére áll fenn.

A XVI. és XVII. századi irodalmi közvéleményt a történeti népénekekben, a röplapokban és ujságlapokban (Neue Zeitung, Relatio), végül az általános és magyar történetet tárgyaló munkákban kísérhetjük figyelemmel. Különösen a népénekek és újságlapok a közvélemény legközvetlenebb kifejezői. Az első tudósításokban a magyargyűlölet hangja még elnyomja a keresztény világért harcoló nemzet iránti részvétet, de már a XVII. századi német írók a megbecsülés és csodálat hangján írnak a magyarság régi, hősi küzdelmeiről, míg végül a német és osztrák romantika hazafias költészete teljes elégtételt ad nemzetünknek. Buda sorsát már Szolimán 1526. évi hadjáratától állandóan tárgyalják az énekesek és tudósítók. Adataik főkép a csaták külső körülményeire és a győztes török sereg kegyetlen pusztításaira vonatkoznak. Buda 1541. évi elfoglalása, majd fölszabadításának kísérletei is sok egykorú tudósításban maradt fönn. Az egykorú írók nem elégszenek meg az egyébként is erősen egyéni színben látott valóság

rajzával, hanem szívesen megtoldják, előadásaikat fantáziaszülte hajmeresztő borzalmakkal. Egyes röplapokban és ujságokban azt olvassuk, hogy a törökök Budát elfoglalva a német lakosokat nem bántották, de a magyarokat hét éven felül mind lemészárolták; más ujságok pedig előadásukat képekkel szemléltetve elmondják, hogy a török a gyermekeknek sem kegyelmezett meg. A hagyományos magyargyűlölettel telített naív, népies történetszemlélet azonban a töröktárgyú röplapokban lassankint a középkorból továbbélő transzcendens történeti felfogásnak ad helyet. Ez a felfogás az egész keresztény világot a maga látókörébe vonta. A protestánsok ugyan a katolikusokat okolták az ország romlásáért és megfordítva, de abban egyetértettek, hogy a török veszedelem oka az Istentől való elfordulás. A vallásos felfogás az alapja a mindinkább megnyilvánuló részvétnek és rokonszenvnek, amellyel Nyugat népei a magyarság küzdelmeit kísérték.

A magyar-török tárgyú történeti munkákban hiányzik az egységes történeti felfogás és így nem is állíthatók egy sorba. Jórészt valami alkalomszerű ötlet termékei és történet helyett inkább csak kuriózumokat adnak. Mégis a részletekben sok bennük a közismertté vált adat, amelyek azután több emberöltőn át változatlanul kerültek az európai köztudatba. Ilyenek Buda nevéről, Sycambriáról, Buda elfoglalásának és ostromainak történetéről közölt vázlatos adatok. Ilyenek továbbá még a mohácsi csata utáni Szolimán epizódok, a Herkulest, Apollót és Dianát ábrázoló három szobor elrablásáról, később pedig Buda melegforrásairól közölt vázlatos adatok, amelyeknek főforrásai Bonfini, Jovius, Centorius, Ritius, Soranzo, Wernher stb. Az elsősorban török tárgyú munkák mellett feltűnnek az általános jellegű geografiák, azután pedig a világkrónikák, amelyekben azonban a magyar történeti anyag jelentéktelen.

Már a XV. század végétől megjelennek a török elleni keresztes hadjáratra serkentő munkák. A keresztes hadjáratok eszményének legfőbb terjesztője és képviselője a pápaság. VI. Hadrián pápa, aki a XVI. században legerélyesebben lépett fel a török ellen, már 1522-ben hirdeti ki az egyházakra és beneficiumokra kivetett török adót. A törökkel való harci érintkezés felvételének ettől kezdve hosszú ideig állandó tárgya Buda veszélyeztetett helyzete, majd a királyi város 1541. évi elveszte után a kereszténység védőbástyájának visszafoglalására irányuló erőtlen kísérletek. A közvélemény, hol a német császártól, hol a francia és az angol királyoktól várja a török elleni keresztes hadjárat megindítását. De a vallási és politikai téren egyaránt meghasonlott Európa egyelőre még nem ébredt annak tudatára, hogy a török veszély csak a kereszténységben való szolidaritás, a vallási, nemzeti és dinasztikus ellentétek kiküszöbölése által szüntethető meg.

A XVI. század végétől a keresztes hadjárat eszménye új, szélesebb körű magyarázatot nyer és egyszersmind tettekben is érlelődik. A franciáknál az udvari élet megszilárdulása és a IV. Henrik által létrehozott béke a török felé lendíti az eddig csak passzív érdeklődést. Amíg a franciának saját belső békéje volt veszélyeztetve, addig a védőbástya védelmét idegenekre bízta. Most azonban sajá megerősödött helyzete valamint a jövendölések és jóslatok azt a hitet erősítik

benne, hogy a török leverése a francia király hivatása. A költők is a szent háborúra hívják fel a figyelmet. A támadó francia, amely a renaissence utolsó éveiben tűnik elő, szorosan összefügg a francia temperamentum kalandos hajlamaival. Ennek a kaladvágynak és egyszersmind a zsákmány varázsának is nagy szerepe volt abban, hogy 1556-tól számos francia hagyta el hazáját a török elleni küzdelem céljából. Buda felszabadítására irányuló akciók szempontjából azonban a XVII. század elején megindult csoportos vállalkozásoknak van jelentősége, mert a belső háborúk lezajlása után szinte jelszóvá válik Magyarországra menni a török ellen.

Magyarországnak és vele a magyarságnak hol ellenszenvesen eltorzított, hol rokonszenvesen megrajzolt képe a magyar-török harcoktól megihletett népének és újságok hatása alatt marad, amely örökségképen száll a XV-ről a XVI. századra, míg végre mozaikszerűsége egyre teljesebb lesz és a XVII. században színeiben és részleteiben meggazdagodva teljes kialakultságában jelenik meg előttünk. A keletre irányuló és rendszerint Magyarországot is érintő utazások végnélküli sora egyre szélesebbé teszik azokat a vándorutakat, melyeken a török harcokból hazatérő zsoldosok, kalandorok, utazók és írók visznek hírt hazájukba az eddig ismeretlen magyar föld csodáiról. Csodálatos dolgok és események egymásra halmozódása : ez Magyarország. Különösen a Duna és a Tisza melléke szolgál sokszor eme ezer szállal bonyolódó események talajává. A XVI. és XVII. századi kalandorok pályája rendesen Magyarországon éri el fordulópontját. A dunai utak mindegyike Budára vezet, ahol a város régi fényének már csak nyomai láthatók és a XVII. század második felében a régi szépségnek maradványait is elfedi a szenny és piszok, ami Budán a török uralom kísérőjelensége. A török jelleget kidomborító mecsetek, dzsámik és fürdők, ha nem is alapjaiban, de a konturokban teljesen megváltoztatják a város képét. Budán a renaissance stílus korszaka után a nyugati korai barokk helyét a keleti művészet és kultúra foglalja el. A keleti művészeti törekvés életereje azonban a középkor többszázados fundamentumain megtörik és így a magyar főváros középkori jellege mintegy két századdal él tovább. A teli renaissance valamint a késői barokk budai és pesti emlékei közé ékelődő, néprajzilag és fejlődéstörténetileg egyaránt a nyugati műveltségtől eltérő emlékcsoport : a török művészet alkotásai. Ezt hangsúlyozzák az utazók, bár bennük szépséget nem találnak. És ezt hangsúlyozzák a változatos grafikai maradványok is, amelyek legnagyobbrészt a török világ utolsó korszakából származnak.

A kalandorok és utazók útleírásaiból, történeti könyvekből, anekdóta és novellatárakból kerülnek elő azok a vonások, amelyek lassankint a magyar környezetfestés állandó rekvizitumaivá vállnak. Ez a környezet később is alig változik. A fokozódó érdeklődés ugyan kitágítja, történeti és földrajzi kompilációival gazdagabbá élénkíti a képet, de az alapformát változatlanul veszi át. Ezt a folyamatot az »Ungarischer Simplicissimus«, Happelius, »Ungarischer Kriegsroman«-ja és »Thesaurus Exoticorum«-a zárja le. Ez utóbbinak párja az angol Eduard Brown útleírásában fedezhető fel.

A XVII. század második felében már tekintélyes irodalma van annak a kérdésnek, hogy mikép verjék ki a törököt Európából. Ezek az elméleti politikai, haditaktikai művek, valamint a kor divatos politikai jóslatai mély betekintést engednek a kor szellemébe, teljessé teszik a barokk eszmevilágának képét és egyszersmind magyarázatot adnak a felszabadító hadjáratok megindulásának eszmei világára. Míg nálunk Zrinyi Miklós a költő horvát bán dorgálja honfitársait, de azért bízik a nemzet erényeiben és a magyarság erősítésében, a zsoldos hadak eltávolításában és a nemzeti védősereg felállításában látja a török kiűzésének biztosítékát, addig a Nyugat ostorozza a nemzeti ellentéteket és a keresztes hadjárat európai megindításával akarja a törököt nemcsak Magyarországról, hanem egész Európából kiverni. De erre egyrészt megfelelő alkalom, másrészt szervező erőre volt szükség. Az 1663. évi szentgotthárdi csatában Montecuccoli seregében már 4000 francia is harcol a török ellen. Mégis az 1683. évi török támadás idején a pápaság hatalmas akciója nélkül a Szent Liga nem jöhetett volna létre.

*

Az előzmények rövid összefoglalása szükségesnek látszott, hogy a török korszak utolsó éveinek irodalmát és benne az európai közvéleménynek megnyilvánulásait szemlélhessük.

Bécs 1683-ban történt felszabadítása már a keresztény szolidaritás jegyében megy végbe. Miként végrehajtásaiban, úgy hatásaiban is nem egy nemzet, hanem az egész keresztény Nyugat összefogásának eredménye. Ezt mutatják a katonai műveletek mellett a hadjárat diplomáciai és pénzügyi kísérőjelenségei is. A felszabadító hadjáratok korának irodalmi állásfoglalásaiból arra a meggyőződésre jutunk, hogy a pápa kezdeményezése, diplomáciájának, missziónáriusainak hatása alatt és nem utolsó sorban pénzáldozatainak eredményeként jöhetett csak létre a Szent Liga. Ennek hatása alól még a Lipót ellen hadakozó XIV. Lajos sem vonhatta ki magát. XI. Ince pápa magatartásának éber nyilvántartása, nyilatkozataival: elismerésével vagy rosszalásával kapcsolatos élénk irodalmi visszhang még azoknak a német sajtótermékeknek elfogultságát is kellő értékre szállítja le, amelyeknek céljuk volt, hogy a pápa és a papság ellen hangulatot teremtsenek. Buonvisi bécsi nuncius diplomáciai ügyessége, politikai tapintata, viszont meg nem alkuvó szigorúsága, Abraham a Sancta Clara tömegeket megrázó, gondolatokban és szuggesztív hatásban gazdag szónoklatai és különösen Marco d'Aviano életszentségből fakadó misztikus ihlete az uralkodóra, az államügyek, a katonai és a pénzügyi közigazgatás reformjára vonatkozó javaslatai oly általános hatást gyakoroltak, amelyek kétségtelenné teszik, hogy a felszabadító hadjáratok korának vezető egyéniségei a pápa és a katolikus egyház képviselői voltak. Ők az államéletbe egy egészen új elemet vittek bele: személyes aszkézisüket és a mindennapok változásától független lelki nagyságukat. Az egyház működésének volt továbbá köszönhető, hogy a katonák jórészt nem mint prédaéhes kalandorok mentek a küzdelembe, hanem Antonio Foresti imakönyvének gondolataival: azzal a fel-

emelő tudattal, hogy Isten országáért harcolnak. Az egyház álláspontját Abraham a Sancta Clara »Auff, auff Ihr Christen!« című munkájában látjuk világosan megfogalmazva. Mivel az Isten áldásához az ember kardjára is szükség van, ezért minden erőből hangoztatja annak szükségességét, hogy a keresztény hatalmak egységesek legyenek, a bűnösök térjenek meg, a katonák vitézséggel, a kishitűek reménységgel eltelve fogjanak kardot a török ellen. És másfelől ismételten olvassuk : Szüntesse meg a császár az igazságtalanságokat, melyek az ártatlanoknak kárt okoznak. Szabályozzák meg a hivatalokat és hatóságokat, csökkentsék számukat a legalacsonyabbra, mert ezek ellopják a zsoldot az érdemesektől és saját céljaikra fordítják. Mindenkinek vezérlőgondolata legyen, hogy az igazság foglalja el a helyét . . ., hangoztatja ismételten Marco d'Aviano Lipót császárhoz intézett leveleiben és javaslataiban.

Bécs felszabadítása után az év utolsó három hónapjában Párkánynál és Esztergomnál elért győzelmek feljogosítottak arra a reményre, hogy a hadjáratot tovább folytathatják. Mégis a dolog nem ment símán. A felszabadító hadjáratok idején is feltűnő a hiányos és ellentmondó intézkedések sorozata, amelyek ellenére is sikerült győzelmeket kivívni.

1684-ben a császári hadsereg dunai frontján sikerült elfoglalni Visegrádot és az 55.000 főből álló keresztény hadsereg, noha Lotharingiai Károly herceg a fővezér nem látta az időt alkalmasnak, Buda ellen vonult. A megszállás június 14-én kezdődött. Míg az irodalom arról tárgyal, vitatkozik, érveket és ellenérveket hoz fel, hogy a törököt miként lehet kiűzni, Magyarország helyzetéről pedig, valamint a hadjáratok alakulásáról számos mű jelenik meg, amelyekben Budának irodalma mindjobban kiszélesedik, megkezdődik Buda első ostroma. Az egész Európa feszült figyelemmel fordul a kereszténység régi védőbástyája felé és kifejti reménységét, hogyha Buda ostroma sikerrel jár, vége lesz a török uralmának. Ugyanekkor Joh. Banjamin Sachffnicht a marburgi egyetemen készült disszertációjában a skolasztikus filozófia rendszerébe foglalva már felveti a kérdést, hogy a Lotharingiai herceg győzelme esetén vajjon szabad lesz-e Budán a gyermekeket megölni és a várost a katonák zsákmányolásának átadni. Az ostromot megelőző időben és az ostrom alatt készült nyomtatványok biztosra veszik a győzelmet és Budát, középkori jelzője modern változatként »Haupt- und Residentz-Stadt-« nak nevezik. Az ostromra felvonult seregek számát erősen túlozva adták. Az egész kereszténység türelmetlen várakozását legjobban a pápa magatartása jellemzi, aki a Vatikánban óráról órára várta az örömhírt hozó kurirt. Így érthető, hogy a kiábrándulás általános, amikor az ostrom sikertelensége köztudomásúvá válik és a reménykedés helyét a jogos harag és elkeseredés váltja fel. Mert bár a török felmentő sereg Érdnél döntő vereséget szenvedett, az előkészületek hiánya és a vezérek közötti egyenetlenség miatt az 55.000 főből álló keresztény sereg a 109 napos ostromot dolgavégezetlenül volt kénytelen abbahagyni, miután soraiból betegség, rossz táplálkozás következtében, mintegy 23.000-en pusztultak el. Az általános felháborodás az irodalomban is élénk visszhangot keltett. Bizonyos,

hogy a felzúduló közvéleménynek is nagy része volt abban, hogy Buda következő ostromára már a széleskörű és gondos intézkedések egész sorával készültek fel.

A következő évben a török békeajánlata és haditanács készületlensége következtében a hadjárat csak júliusban kezdődött. Érsekújvár bevétele után a hadvezérek sürgetésére ismét felmerült a terv, hogy a hadakat Buda ellen vezénylik. De Buonvisi erélyesen közbelépett és el is érte azt, hogy az előrehaladott évszakra való tekintettel elálltak a vakmerő kísérlettől. Hogy a nuncius ítélete mennyire helytálló volt, arra bizonyíték a kortársak véleménye, ami egyszersmind magyarázat arra is, hogy miért tartott oly soká Buda felszabadítása. Mint Boethius leírja, Buda erődítményei sokkal hatalmasabbak voltak, mint azt eleinte elképzelték. A vár falai annyira vastagok, hogy még ágyúval sem törhetők át. Árkai mélyek, cölöpsorai megkettőzöttek és tűzbiztosak. Tömegtámadások idején az ostromlókat az aknák csapatostól röpítették a levegőbe. Ezenkívül Budát a török sereg java védte; a védősereget nagyszerű ígéretek fűtötték, hogy a török uralom kulcsát ki ne adja kezéből. A parancsnokokat félelem is késztette a bátor védelemre, mert úgy járhattak, mint a Bécs előtti arcvonal feladása miatt megzsinegelt vezérbasa.

Az 1686. évi hadjáratot elsősorban diplomáciailag készítették elő. Miután több esztendőn át a haditerv Buda felszabadítását vette elsősorban figyelembe, ekkor sem lehetett másképp. Noha Buonvisi a stratégiai előretlátás alapján előbb a kisebb erősségek elfoglalását tanácsolta, mert így Budavárát elkülönítik és a védők sehonnan sem kaphatnak segítséget, végül is Károly herceg véleménye győzött és az egész mintegy 100.000 főből álló hadsereg, a Károly herceg fővezérlete ellen tiltakozó Miksa Emmánuel bajor seregét is beleértve, Buda ellen vonult. A vezénylet körüli nehézségek elhárításában, a hadfelszerelés gondos összegyüjtésében és a hadjárat megindításában is főként Marco atyának volt nagy érdeme. Az ő hathatós szavának eredménye volt az is, hogy Lipót az egységes vezetés mellett döntött, noha a bajor választó önálló vezénylete továbbra is fennmaradt. Az 1686. év első felében készült történeti művek és hadi krónikák a keresztény seregek eddigi sorozatos győzelmei jegyében a lelkesedés legmagasabb fokán írnak a készülő eseményekről és nem találnak elég magasztaló jelzőt Isten kegyelmének méltatására, azután a Szent Szövetség tagjainak, a hadvezéreknek és az egész keresztény ármádiának dicsőítésére. Különösen tanulságos Paul Conrad Balthasar Han »Alt und Neu Pannonia« című munkája, amelyet az események alapos ismerete, az előkészületek gondos leírása mellett a költői lendület is jellemez. Az ostrom június végétől szeptember 2-ig tartott. A körültekintő vezetés következményeként a fárasztó küzdelmek eredménye ezúttal nem maradt el: Buda lángokban és füstben elpusztult, hogy új falai között helyet adjon az új korszaknak.

A visszafoglalás jelentőségének dicsőítésében kétségtelen az olasz irodalom áll első helyen, aminek magyarázatát a pápai Szentszék fontos szerepében és nem utolsó sorban I. Lipót olaszos műveltségű udvarában találhatjuk meg. Buda felszabadításának hírére a költők és akadémiák csak úgy ontják a verseket, ódákat.

Ezek azonban legnagyobbrészt nem ismerik fel Buda felszabadításának óriási jelentőségét és etikai tartalmát. Számukra csak a külső esemény a fontos, valamint az, hogy a költeményeket kinek ajánlják. Így lesz e költemények nagy része csekély értékű hízelgő poémává. A pápa a visszafoglalás napján annak bekövetkeztét előre érezve 27 kardinálist nevezett ki. E két esemény összekapcsolása adja meg az alaptémát. Tartalmilag a költemények végig dicsőítő célzatuak és legfeljebb néhány sorban történik utalás bennük Buda visszafoglalására. Míg az ostrom alatt hősi halált halt olasz katomák (Asti, Spinola) emléke számos szonettben van megörökítve, addig a magyarokról, a magyarság küzdelmeiről sok esetben szó sem esik. A nemzeti jelleg is teljesen háttérbe szorul, inkább az domborodik ki, hogy Buda visszafoglalása a török uralom végét jelenti. A körülbelül 2000-re becsült olasznyelvű lirai termékek összegyüjtése még nem tekinthető véglegesnek. Kevéssé ismert terület a spanyol és portugál lirának Buda visszafoglalásával kapcsolatos visszhangja. Már a németség körében keletkezett lira számos forráson keresztül tekinthető át. A német lira nagy része az olasz költeményekhez hasonló formalizmus hatása alatt áll. Történeti tényt ezek is alig mondanak el; inkább hálaadó örömdalok, amelyek a felszabadító hadjáratban résztvett személyiségek dicsőítését vannak hivatva megörökíteni, más esetekben pedig szójátékokkal, költői kérdésekkel tarkítva mondják el az eseményeket. Külön csoportot alkotnak a latin nyelvű epigrammák, anagrammák, kronosztikonok és epinikionok. A klasszikus példák, a kornak a mitologia alakjai iránt való fogékonysága, a zengő hexameterekben is megnyilvánuló formakultusz tág teret nyitott a klasszikus költészet nyelvének. A latin poemák Buda visszafoglalásának dicsőítésére felhasználnak a költői kifejezésre alkalmas minden klasszikus történeti és mitológiai eseményt. Természetes, hogy e sorok legnagyobb része Lipót császár, a pápa, az uralkodók és hadvezérek magasztalására szolgál. A különböző egyetemi és iskolai költészet is versenyre kel, hogy klasszikus verselő készségét a nagy esemény alkalmával bemutassa. Nem ritka e költemények között az illusztrált, a kor nagyjainak képével diszített költői mű sem, amelyekben a művészi megjelenítés, a barokk gazdag formakultuszában találkozik a költői nyelv klasszicitásával. Az epikában az olaszt, a zenei és színpadi művek terén az olasz, német, hollland és spanyol irodalmat ihleti meg Buda visszafoglalása. Érdekes az a szerep, amit a francia szépirodalom a visszafoglalás eseményeivel szemben betölt. A francia romantikában a legnagyobb szerep Thökölynek jut, aminek okát abban találhatjuk meg, hogy Thököly harcai XIV. Lajos politikája révén a francia irodalmi érdeklődés középpontjába kerültek. A francia szépliteratura ronantikus elképzeléseiben így nagy szerep jut Thökölynek, mint akinek szavára a magyar és török seregek egyaránt harcrakelnek.

A XVII. század elejétől, Német-, Francia- és Angolországban kiadott időszaki ujságok megjelenése nagyban hozzájárult a közvélemény táplálásához. Ezek jórészt Bécsből eredő tudósításokban számolnak be Magyar- és Erdélyország eseményeiről. De e tudósítások nagyrésze inkább az ostrom lefolyásával kapcso-

latos epizódszerű jelenségekre figyel fel. Ellenben a XV. században keletkezett és azóta rendkívül elterjedt röplapok és ujságok (Neue Zeitung, Relatio etc.) szinte beláthatatlan számban ismertetik a keresztény világnak nagy eseményét és az 1686. évi ujságok tekintélyes része csak erről a tárgyról szól. Nem egyszer szinte naponkinti beszámolót nyujtanak a hadi helyzet alakulásáról és az eseményeket alaposan kimerítik. Különösen gazdag eseményanyagot nyujtanak az olasz »Giornale«-k és »Relazione«-k. Bibliografiánkban ezeknek összefoglalása először történik meg. A bolognai Marescandoli, Longhi és Soliani, a modenai Degni, a római Ercole, a luccai Benacci és Paci, a velencei Cagnolini a nevezetesebb kiadók, akik Buda felszabadításáról nagy sorozatokat közölnek. De ezenkívül a spanyol, portugál, német angol és holland kiadók is szép számmal közölnek híreket a magyarországi harctérről. Némely ilyen ujság és röplap visszapillantást vet Buda multjára és az ostrom leírásánál beleszövi Buda első elestének, valamint azoknak az eredménytelen kísérleteknek ismertetését is, amelyekkel a keresztények e fontos várat két évszázadon át visszafoglalni igyekeztek. Nem ritka az ujságok között Buda ábrázolásával ellátott, sokszor nagyalakú lap sem, amelyeknek ducait különböző nyelvű ujságok diszítésére használták fel.

A XVII. századi olvasók számára Magyarország egyike volt a legismertebb és legérdekesebb országoknak. A régi eltorzított Magyarország helyett lassanként a történelmi Magyarországot ismeri meg Európa közvéleménye. Ez a Magyarország ugyan a valóságképtől még távoláll, de mégis alkalmas arra, hogy a barokk képzelet és életforma keretébe hazánknak megismeréséhez és szerepéhez méltó vonásokat vigyen. A Magyarországról alkotott fogalmi kép Buda ostromainak hatása alatt oly teljessé lesz, hogy ahhoz a következő évszázad eseményei sem voltak képesek élethűbb, valóságszerűbb magyarságrajzot varázsolni. A szorosan vett történeti és geografiai munkák műfajilag sokszor nem választhatók el a romantikus elképzeléssel és stílussal megírt, széles ismertetési kör számára szánt népies jellegű történeti munkáktól. De még ez utóbbiakban is a valóságkép a század első felének irodalmánál sokkal élesebb a felszabadító hadjáratokban résztvett írók élményszerű tapasztalatai alapján. Az ostromokat számos hadimérnök, író, költő és magas műveltségű katona is kísérte. A hadjárat eseményeinek hadinaplókban való megörökítése magával hozta, hogy a felszabadított várat és várost külső megjelenítése is erősen megváltozik. és ezáltal a régi sablonos fogalmak értékes új elemekkel egészülnek ki. A politikai, geografiai és hadtörténelmi irodalom terén is az első hely az olasz és német nyelvű munkákat illeti meg. Nem egy közülük ma is forrásértékű. Az olasz irodalomból a legtöbb egyéni vonást Sempliciano Bizozeri, Casimiro Freschot és Ercole Scala munkáiban találjuk, míg a hadikrónikák közül Giovanni Paulo, Zenarolla, Mioni, Chiarello és Francesco Leone adnak különösen értékes tudósításokat. A korszak hatalmas német irodalma nemcsak megjelenésének éve, de hatásainak szempontjából is Birken»Donau-Strand«-jával kezdődik. Nagy elterjedésnek örvendtek az»Ungarisches Städt-Büchlein« kiadásai, továbbá Krekwitz, Boetius, Happelius, Feigius, Zeiler

stb. munkái. Természetes, hogy a német irodalomban a magyarországi eseményekkel és főként Buda visszafoglalásával kapcsolatban a politikai állásfoglalás is sokkal élesebb, mint más nemzetek irodalmában. E szempontból különösen az 1687. évi irodalom egész külön ismertetést igényel. I. József koronázásával kapcsolatban alkotmányjogi mélyreható kérdések, különösen Flämitzer munkáiban kapnak sajátszerű megvilágítást. Kont Ignác magyar vonatkozású francia bibliografiájának kiegészítése a felszabadító hadjáratokkal kapcsolatos olasz, angol, holland, spanyol, portugál és az északi nemzetek irodalmának összegyüjtése és feldolgozása még sok részleteredményt hozhat felszínre és új adatokkal gazdagíthatja Buda visszafoglalásának szellemtörténeti hátterét is.

Buda visszafoglalásának széleskörű hatására mutatnak az európai városokban, de különösen Olaszországban és Németországban rendezett nagyszabású ünnepségek. A visszafoglalást ismertető történelmi munkák jórésze beszámol ezekről az ünnepségekről, de vannak ezenkívül önálló röplapok és ujságok is, amelyek az ünnepségeket részletesen leírják és azt illusztrációkkal is kísérik.

Buda visszafoglalásának ünneplésében is nagy szerepe volt az egyháznak. A világi ünnepélyeknek is sokszor egyházias színezete volt és a templomok szószékein is foglalkozott a papság a visszafoglalás jelentőségével. E prédikációkból sok maradt ránk. Ezek a visszafoglalás jelentőségének méltatása mellett a további kitartásra, a keresztény összetartásra és egyszersmind az alázatos lelkületre intik a közvéleményt.

*

Buda visszafoglalásának bibliográfiáját az 1718. évvel, a passzarovici békével zárjuk le, mert csak ekkor nyerte vissza hazánk területi integritását, a Temesi bánság és régi társországait a Duna és erdélyi Kárpátok közötti Kis-Oláhország, valamint Szerbia és Bosznia északi részének visszacsatolásával. Az 1699. évi karlovici béke utáni irodalom még — bár erősen megritkulva — a felszabadító hadjárat első szakaszainak első visszhangjaként fogható fel. Ehhez az irodalomhoz a XVIII. század első évtizedében a Rákóczi felkelés korának gyér irodalmi visszhangja járul. Általában a XVIII. században az érdeklődés külföldön már erősen megcsappant, nemcsak Buda, hanem a török kérdés és Magyarország irányában is. A karlovici béke után az érdeklődés ellanyhulása elsősorban a reális politikai kapcsolatok lazulásával magyarázható. A figyelem súlypontja az 1701 óta folyó spanyol örökösödési háború felé fordul és nem képes az érdeklődést felkelteni II. Rákóczi Ferenc mozgalma sem. Rákóczi személyét is inkább az örökösödési háborúval való kapcsolata alapján mérlegelik. Ebben a háborúban Rákóczi csupán egy esztendeig a höchstädti ütközetig szerepelhetett számbavehető külső politikai tényezőként. Így a Rákóczi felkelés további lefolyása a német közvélemény túlnyomó része számára is egyre közönbösebbé vált.

Az érdeklődés ellanyhulása a magyarság sorsa iránt az európai világszemlélet mélyreható átalakulásából is természetszerűen következett. A szabadjára eresztett fantázia uralma a század végén már erősen megtörik, helyébe a valóságnak józanabb

szemlélete lép és ezzel egyidejűleg a barokk képzeletet tápláló tényezők is nagy átértékelésen mennek át. A magyar kérdést a német írók most már sokkal hűvösebben kezelik; részvétük a magyarság sorsa iránt egyre jobban elhalványul, sőt gyűlöletbe csap át, amit nálunk a Rákóczi korában kialakult németellenes hangulat is lényegesen elősegít. Egyedül a délnémet barokk dráma az, amely többé-kevésbé híven őrzi tovább a Magyarországról alkotott, fantasztikus elemekkel bővített hagyományos heroikus képet. A politikai és szemléleti átértékelés következtében természetes, hogy a romokban heverő Buda egyszerre eltűnik az érdeklődés horizontjából. Míg a felszabadítás utáni években a vár helyreállításának adatai, továbbá Budának, mint hadszervezeti és hadtápközpontnak kialakulása a török háborúk folytatása érdekében még érdeklődésre tarthatnak számot, a Rákóczi felkelés idején a Buda és Pest környéki epizódok már a lényegtelen események keretébe tartoztak.

*

A bibliografia összeállításában nem jártunk ismeretlen területen. Apponyi Sándor gróf Hungarica-katalógusai, Szabó Károly Régi magyar könyvtára, Mailáth Béla budapesti bibliográfiája, Némethy Lajos a Magyar Könyvszemle 1879. évfolyamában közölt bibliografiai összefoglalása és Kont Ignácnak »Bibliographie francaise de la Hongrie« c. munkájának két kötete, már előkészítették a talajt és nagy forrásanyagot gyüjtöttek össze Buda visszafoglalása korának bibliografiájához is. Mindezekhez a külföldi irodalmi nagy katalógusok járulnak, amelyek között különösen Weller Annalen c. munkáját, a hágai királyi könyvtár W. P. C. Knuttel által szerkesztett röpirat-katalógusait, a Gustav Freytag-féle röpirat-gyüjtemény katalógusát, a Drugulin-féle röplap és metszet-katalógusokat és Kabdebo bécsi bibliografiáját néztük át nagy haszonnal. Felhasználtunk néhány fontos külföldi antikvár-katalógust is.

A bibliografia összeállításában nagy segítségünkre volt néhai Ballagi Aladár Budapest a világirodalomban c. munkája második kötetének kéziratban maradt cédulaanyaga is, amelyet az elhunyt professzor családja két évvel ezelőtt azzal az intencióval engedett át a Fővárosi Könyvtárnak, hogy e széleskörű gyüjtés anyagát Budapest bibliografiájának munkálataiban felhasználhassuk. Ballagi Aladár, mint ismeretes kora ifjúságától járta Európa nagy könyvtárait és érdeklődésének középpontjába már korán Buda és Pest irodalmának összegyüjtése állott. Amikor bibliografiánkat az ő gyüjtésének felhasználásával most kiadjuk, készségesen ismerjük el Ballagi Aladár nagy érdemeit és hálával adózunk emlékének. A Ballagi kézirat mellett nagy segítségünkre volt még Apponyi Sándor gróf Hungarica gyüjteménye ötödik kötetének hasonlóan még kéziratban levő anyaga, Pukánszkyné Kádár Jolán úrnő, az Országos Széchenyi Könyvtárkönyvtárnokának munkája, amelyet Fitz József úr, az Országos Széchenyi Könyvtár főigazgatója és a szerző nagy készséggel bocsájtottak rendelkezésünkre. Ezeknek alapján, különösen a relációk nagy tömegében sikerült áttekintést szereznünk. A Pázmány Péter tudományegyetem könyvtára, továbbá a Magyar Tudományos Akadémia

Ráth György gyüjteménye Pasteiner Iván főigazgató úr és Bártfai Szabó László igazgató úr előzékenysége folytán, szintén nagy segítségünkre volt, főként a vitás tételek meghatározásában. Mindnyájunknak e helyen is hálás köszönetünket fejezzük ki. Hasonlóan köszönetünket tolmácsoljuk Grünwald Fülöp tanár úrnak, aki négy jiddis nyomtatvány leírását tette számunkra lehetővé.

A források sokfélesége és a különböző bibliografiákban megnyilvánuló egyenetlenség, az egységes feldolgozás szempontjainak megállapítását tette szükségessé. A porosz katalogizálási szabályok szemelőtt tartásával az Apponyi katalogusok példája állott hozzánk legközelebb. Ezt különben Ballagi Aladár is mintául használta az Apponyi-kötetek megjelenése óta leírt céduláiban. De némi változtatásra mégis szükség volt. A gazdaságosság követelménye tette szükségessé, hogy a leírt munkák lapszám és ívrét jelzéseit a címfelvétel után, külön sor alkalmazása nélkül vettük fel. Feladatunk körülírt volta miatt mellőznünk kellett a művek általános leírását, valamint a nem budai vonatkozású Hungarica-anyagnak ismertetését is. Ugyanez volt a helyzet az ikonografiai anyagnál is. Viszont Buda és Pest ikonografiája szempontjából jelentős illusztrációkra a cím leírása után utaltunk, ezután pedig, ahol szükségesnek mutatkozott, lehetőleg eredeti szöveggel vagy azoknak kivonataival ismertettük a Buda és Pest története szempontjából jellemző helyeket. Azoknál a munkáknál, amelyek már bibliografiákban szerepeltek és amelyeknek a tartalmát a címük eléggé elárulja, mellőztük a recensiokat. A hosszú barokk címeknek egész terjedelemben való felvételét feleslegesnek találtuk, különösen akkor, amikor tárgyunktól távoleső szöveget nyujtottak. Ugyancsak mellőztük a könyvcímekben szereplő hosszadalmas címzéseket és dícsérőjelzőket is. A takarékosság szempontjait tartottuk szem előtt akkor is, amikor a variáns kiadásoknál csak a változó címszövegrészek leírására szorítkoztunk. A többkötetes munkák változó címeinek fölvételénél ugyancsak ezt az elvet követtük, azzal a különbséggel, hogy nem magyarországi vonatkozású köteteknek címfelvételét is mellőztük és csak impresszumát, valamint lapszámát jelöltük. A sorozatos műveknél csak az első kötetet szedettük petittel, míg a következő köteteket nonpareille-jel közöltük. A szerző nélküli munkákat a kezdőszótól vettük fel és csak a szövegben jeleztük fettel a mű címszavát. Több esetben alapos megfontolás után mellőztük a kiadónak szerzőként való felvételét még akkor is, ha ez oly irodalmi köztudatban mint szerző szerepel. Oly esetben, amikor a mű szerzőségének kérdése nem tekinthető véglegesen tisztázottnak Apponyit követve a valószínű szerzőre recenzióban utaltunk.

A bibliografiákban, vagy Ballagi kéziratában szereplő munkák közül azokat amelyek nem voltak kezünkben, változatlanul közöltük, viszont, ahol a felvételben tévedésekre jöttünk rá, ezeket kijavítani törekedtünk. A Ballagi-kéziratnak azokat a tételeit, amelyekben sem cím, sem a recensio nem árulta el a mű budai vonatkozásait, kénytelenek voltunk mellőzni.

Az egyes művek leírása után közöljük a bibliográfiai és könyvtári lelőhelyek monogrammját. A rövidítési jegyzék alapján ezek könnyen áttekinthetők. Az ön-

magukban álló monogrammok mindig bibliografiai forrásra vagy a Fővárosi Könyvtár Budapesti Gyüjteményére utalnak. Könyvtárunk anyagának kiemelését azért látjuk indokoltnak, mert munkánk elsősorban a könyvtár Budapesti Gyüjteményének anyagán nyugszik. A Ballagi gyüjteményt jelző B-monogramm után zárójelben közöljük a Ballagi által megállapított könyvtári lelőhelyeket is. Ahol ennek jelzése a Ballagi-kéziraton hiányzik, a B után közölt évszám az évrendbe állított kézirat évszámcsoportjára utal.

A bibliográfiával párhuzamosan elkészítettük a korszak budai és pesti ikonografiáját is. Ennek közlése azonban technikai okokból a jövő esztendőre marad.

*

A bibliografia anyagának összegyüjtése a Fővárosi Könyvtár Budapesti Gyüjteményének munkája. A munkálatokat Dr. Kelényi B. Ottó könyvtáros vezette. Ugyancsak ő írta a bevezető tanulmányt. A bibliografia munkatársai: Dr. Jajczay János könyvtári főtiszt, Dr. Könyves Tóth Kálmán könyvtártiszt, Dr. Hanskarl Erzsébet, Dr. Rozgonyiné Pöschl Aranka, Dr. Bánrévyné Vass Klára, Dr. Szász Béla és Dr. Szmrecsányi Marianne könyvtári tisztviselők voltak.

Az igazgatóság.

Vorwort.

Die Befreiung Wiens im Jahre 1683 erfolgte im Zeichen der christlichen Solidarität. Sie war in ihrem Vollzug und in ihrer Wirkung das Ergebnis der Zusammenarbeit des ganzen christlichen Abendlandes. Dies beweisen sowohl die militärischen Operationen, als auch die diplomatischen und finanziellen Begleiterscheinungen des Kriegszuges. Aus der Literatur des Zeitalters der Befreiungskriege können wir die Überzeugung gewinnen, dass die Heilige Liga nur durch die Initiative des Papstes, als Resultat seiner Diplomatie, seiner Missionäre und nicht in letzter Linie seiner Geldopfer zustandekommen konnte. Nicht einmal Ludwig der XIV. der ja gegen Leopold Krieg führte, konnte sich dieser Wirkung entziehen. Das literarische Echo, welches die Haltung des Papstes Innozenz XI. mit Anerkennung oder Tadel begleitet hat, lässt uns den Wert jener deutschen Druckschriften, deren Absicht es war, gegen den Papst und den Klerus Stimmung zu machen, richtig einschätzen. Das diplomatische Geschick des Nunzius in Wien Buonvisi, seine mit politischem Takt gepaarte unerbittliche Strenge, die Reden eines Abraham à Sancta Clara, welche die Massen mit ihrem Gedankenreichtum und mit ihrer suggestiven Wirkung erschütterten und vor allem die mystische Inspiration und die heilige Lebensführung eines Marco d'Aviano, seine Vorschläge zur Reform der staatlichen militärischen und finanziellen Administration haben eine so tiefgehende und allgemeine Wirkung ausgeübt, dass es nicht zu bezweifeln ist, dass der Papst

und die Vertreter der katholischen Kirche die führenden Persönlichkeiten der Befreiungskriege waren. Sie waren es, welche ein neues Element in das Staatsleben eingeführt haben : die persönliche Askese und die von den Veränderungen des Alltages unabhängige Seelengrösse. Es ist auch der Tätigkeit der Kirche zu verdanken, dass die Soldaten meistens nicht als beutelustige Abenteurer in den Kampf zogen, sondern mit dem Gedanken des Gebetbuches des Antonio Foresti : mit dem erhebenden Bewusstsein, dass sie für das Reich Gottes kämpfen. Den Standpunkt der Kirche finden wir in der Schrift Abraham à Sancta Clara »Auff, auff Ihr Christen«klar dargestellt : »Weilen aber auch Gottes Hand die menschliche Würkung erfordert, und Gottes Segen ohne Menschen-Degen nicht will den Feind jagen, allso habe ich mich underfangen ein kurze annahmung in Truck zu geben : diedurch alle christliche Potentaten zur Einigkeit alle Sünder zur Bekehrung, all unsere Soldaten zur Tapferkeit alle kleinmütige zur Hoffnung, alle christen insgesamt zum heiligen Gebets anzufrischen.« Und anderstwo lesen wir wieder : der Kaiser soll die Ungerechtigkeiten, welche Schuldlose getroffen haben, abschaffen. Die Zahl der Beamten und der Aemter soll geregelt und gesenkt werden, denn diese stehlen den Sold jener, die ihn verdienen und verwenden ihn für die eigenen Zwecke. Jeder soll sich den Satz zum Leitgedanken wählen, dass die Gerechtigkeit herrschen soll. Dass wiederholt Marco d'Aviano immer wieder in den Briefen und Vorschlägen die er an den Kaiser Leopold richtet.

Die letzten 3 Monate des Jahres der Befreiung Wiens haben Siege bei Párkány und bei Esztergom mit sich gebracht, so dass die Hoffnung für eine erfolgreiche Fortsetzung des Kriegszuges bestand. Trotzdem gingen die Sachen nicht glatt. Im Laufe der Befreiungskriege fallen immer wieder ganze Reihen sich widersprechender und mangelhafter Verfügungen auf. Trotz alledem gelang es den Sieg zu erkämpfen.

Im Jahre 1684 gelang es dem kaiserlichen Heere auf der Donaufront Visegrád zu erobern und das 55.000 Köpfe zählende christliche Heer zog — obzwar Karl von Lothringen die Zeit noch nicht für geeignet hielt — gegen Ofen. Die Besetzung begann am 14. Juni. Während die Literatur noch darüber diskutiert, mit Gründen und Gegengründen, — wie man die Türken verjagen könnte und während über die Lage Ungarns und über die Vorgänge während der Kriegszüge viele Druckschriften erscheinen, welche die Literatur von Ofen immer reicher gestalten — beginnt schon der erste Angriff auf Ofen. Ganz Europa wendet sich mit gespannter Aufmerksamkeit in die Richtung dieser alten »Vormauer« des Christentums und hofft, dass wenn die Belagerung Ofens Erfolg haben wird, auch die Herrschaft der Türken zu Ende sein wird. Zur selben Zeit wirft Joh. Benjamin Schaffnicht in einer Dissertation für die Universität Marburg, die Frage auf u. zw. auf Grund des Systems der scholastischen Philosophie, ob es erlaubt sei, im Falle eines Sieges des Prinzen von Lothringen in Ofen Kinder zu töten und die Stadt den Soldaten zur Plünderung übergeben. Die vor, und während der Belagerung erschienenen Druckschriften sind des Sieges gewiss und nennen Ofen — den mittelalterlichen Titel modern

variierend »Haupt- und Residentz-Stadt.« Die Zahl der zur Belagerung aufziehenden Truppen wird meistens stark überschätzt. Die ungeduldige Erwartung des ganzen Christentums ist am besten durch die Haltung des Papstes gekennzeichnet, der im Vatikan von Stunde zu Stunde auf den Kurier der Freudensbotschaft gewartet hat. So ist es zu verstehen, dass die Enttäuschung allgemein ist, als die Erfolglosigkeit der Belagerung bekannt wird und an Stelle der Hoffnung ensteht berechtigte Erbitterung, denn obzwar die türkische Befreiungsarmee bei Érd entschieden geschlagen wurde, zwang doch die mangelhafte Vorbereitung und die Uneinigkeit der Führer die 55.000 Mann zählende christliche Truppe nach einer Belagerung von 109 Tagen erfolglos zum Rückzug. Aus ihren Reihen sind infolge von Krankheiten, schlechte Ernährung etwa 23.000 Menschen zu Grunde gegangen. Die allgemeine Entrüstung hat auch in der Literatur seinen Widerhall gefunden. Es ist sicher, dass die Stellungnahme der öffentlichen Meinung, im grossen Masse dazu beigetragen hat, dass man die nächste Belagerung von Ofen schon mit einer Reihe von gründlichen und weitblickenden Massnahmen vorbereitet hat.

Im nächsten Jahr begann der Kriegszug — durch das Friedensangebot der Türken und durch die mangelhafte Vorbereitung des Kriegsrates verzögert — erst im Monat Juli. Nach der Eroberung von Érsekújvár forderten die Heerführer, dass man die Truppen vor Ofen führe. Aber Buonvisi trat energisch auf und erreichte, dass man mit Rücksicht auf die vorgerückte Jahreszeit von dieser gefährlichen Unternehmung zurücktrat. Die Meinung der Zeitgenossen beweist, dass das Urteil des Nuntius richtig war und das erklärt zugleich, warum die Befreiung von Ofen so lange gedauert hat. Boethius schreibt, dass die Befestigungen von Ofen viel gewaltiger waren, als man zuerst geglaubt hat. Die Festungsmauern seien so breit, dass Sie nicht einmal mit Kanonen zu durchbrechen sind. Die Festungsgraben sind tief, die Pallisaden sind doppelt und feuersicher. Bei Massenangriffen wurden die Angreifer durch Minen in die Luft gesprängt. Ausserdem wurde ja Ofen von der Elite des türkischen Heeres verteidigt und sie wurden mit grossartigen Versprechungen begeistert, den Schlüssel der türkischen Herrschaft nicht aus den Händen zu geben. Ihre Führer wurden auch durch Furcht zur tapferen Verteidigung gezwungen, da es ja ihnen ergehen könnte wie dem Pascha, der vor Wien die Front aufgab und darum erwürgt wurde.

Der Kriegszug des Jahres 1686 wurde vor allem diplomatisch vorbereitet. So wie in den früheren Jahren, wurde auch diesmal die Befreiung von Ofen vor allem ins Auge gefasst. Obzwar Buonvisi aus strategischen Erwägungen zuerst zur Eroberung der kleineren Festungen geraten hat, da so die Festung Ofen von jeder Hilfe abgeschnitten sein würde, siegte doch die Auffassung des Herzogs Karl und das ganze aus etwa 100.000 Menschen bestehende Heer zog gegen Ofen. Das bayer ische Heer von Max Emanuel, der gegen die Führung von Karl protestiert hat, ist in diesen Zahlen inbegriffen. Sehr grosse Verdienste hat sich der Pater Marco bei der Schlichtung des Streites der Heerführer, bei der Sammlung der Kriegsrüstung und auch bei der Ingangsetzung des Kriegszuges erworben. Seinem Rate ist es zu verdanken, dass Leopold sich für die einheitliche Kriegsführung entschied, obzwar

die selbständige Stellung des bayerischen Kurfürsten auch weiterhin bestehen blieb. Geschichtswerke und Kriegschroniken aus der ersten Hälfte des Jahres 1686, stehen im Zeichen der fortgesetzten Siege der christlichen Truppen und schreiben im Tone der höchsten Begeisterung von den zukünftigen Ereignissen. Sie finden nicht genug Worte des Lobes zur Würdigung der Gnade Gottes und zur Verherrlichung der Mitglieder der Heiligen Liga, der Heerführer und der ganzen christlichen Armee. Besonders lehrreich ist das Werk des Paul Conrad Balthasar Han »Alt- und Neu-Pannonia«, welches nicht nur durch die gründliche Kenntnis der Vorgänge und der Beschreibung der Vorbereitungen, sondern auch durch ihre poetische Begeisterung auffält. Die Belagerung dauerte von Ende Juni bis zum 2. September, dank der umsichtigen Vorbereitung blieb das Ergebnis der schweren Kämpfe diesmal nicht aus : Ofen ging in Flammen und Rauch auf, damit in seinen Ruinen ein neues Leben entstehe.

Unzweifelhaft steht, was die Verherrlichung der Rückeroberung betrifft, die italienische Literatur in der ersten Reihe. Diese Tatsache ist durch die wichtige Rolle des Heiligen Stuhles und durch die italienische Kultur des Hofes Leopold I. leicht zu erklären. Bei der Nachricht der Befreiung von Ofen ergiesst sich ein ganzer Strom von Gedichten und Oden aus den Akademien und aus der Feder der Dichter. Diese erkennen aber meistens die immense Bedeutung der Befreiung und auch ihren ethischen Gehalt nicht. Für die Dichter ist nur das äussere Ereignis wichtig und die Frage wem sie das Gedicht widmen sollen. Eben deshalb ist die Mehrzahl dieser Gedichte wertlose Schmeichelei. Der Papst hat am Tage der Rückeroberung — deren Eintreten er vorausgeahnt hat — 27 Kardinäle ernannt. Die Verbindung dieser zwei Ereignisse ist das Grundthema der Gedichte. Die Gedichte enthalten nichts als Lobpreisungen und höchstens einige Reihen weisen auf die Rückeroberung von Ofen. Während das Andenken jener italienischen Soldaten (Asti, Spinola), welche während der Belagerung den Heldentod erlitten haben in einer Reihe von Sonetten verewigt ist, ist von den Ungarn und ihren Kämpfen sehr selten die Rede. Die nationale Eigenart tretet in den Hintergrund und hervorgehoben wird vielmehr, dass die Rückeroberung das Ende der türkischen Herrschaft bedeute. Etwa 2000 lyrische Dichtungen in italienischer Sprache sind bisher gesammelt worden und diese Sammlung ist noch immer nicht als vollständig zu betrachten. Weniger bekannt ist das Echo, welches die Eroberung von Ofen in der spanischen und portugiesischen Literatur erzeugt hat. Hingegen besitzen wir zahlreiche Quellen zur Übersicht der deutschen Lyrik dieser Zeit. Der grössere Teil der deutschen Gedichte steht unter der Herrschaft des Formalismus, genau wie die italienischen. Auch diese erzählen beinahe keine historische Tatsachen. Sie sind Gesänge des Dankes und der Freude. Sie bezwecken die Verherrlichung der am Feldzug teilgenommenen Persönlichkeiten. In anderen Fällen werden die Ereignisse mit Wortspielen und poetischen Fragen vermischt erzählt. Eine besondere Gruppe bilden die Epigrammen, Anagrammen, Chronistiken und Epinikione in lateinischer Sprache. Klassische Beispiele und die Empfänglichkeit des

Zeitalters für mithologische Gestalten, sowie die Anbetung der Form, welche sich in wohllautenden Hexametern fühlbar macht — haben einen breiten Raum für die klassische Sprache geöffnet. Diese lateinischen Poemen benützen alle mögliche mithologische und antike Ereignisse, soweit sie nur zur Verherrlichung der Rückeroberung zu gebrauchen sind. Selbstverständlich werden der Kaiser Leopold, der Papst, die Herrscher und die Kriegsführer am meisten glorifiziert. Auch die Poesie der Universitäten und Schulen nimmt an diesem Wettkampfe teil, damit sie anlässlich des grossen Ereignisses ihre Kunstfertigkeit in der klassischen Dichtkunst beweise. Nicht selten sind diese Gedichte mit den Bildnissen der Grössen der Zeit geschmückt. Dann paart sich das barokke Reichtum der zeichnerischen Darstellung mit der Klassizität der poetischen Sprache. Die Rückeroberung inspierierte sowohl die epischen Dichter Italiens als auch die Musiker und Dramatiker Italiens, Deutschlands, der Niederlande und Spaniens. Interessant ist die Rolle, welche die französische Literatur gegenüber den historischen Ereignissen einnimt. Die grösste Rolle spielt nämlich in der französischen romantischen Literatur Thököly — was dadurch zu erklären ist, dass die Kämpfe dieses Helden durch die Politik Ludwigs des XIV. für die französischen Schriftsteller interessant waren. In der romantischen Vorstellung der französischen Literatur bekommt somit Thököly eine Rolle des Helden, auf dessen Befehl sowohl türkische, als auch ungarische Truppen in den Kampf ziehen.

Jene periodische Zeitungen, welche seit Beginn des XVII. Jahrhunderts in Deutschland, Frankreich und England erschienen sind, haben zur Gestaltung der öffentlichen Meinung sehr stark beigetragen. Sie bringen meistens aus Wien stammende Berichte über Ereignisse in Ungarn und Siebenbürgen. Doch beziehen sich diese Berichte mehr auf Episoden der Belagerung. Das grosse Ereignis der christlichen Welt wird hingegen in jenen Flugschriften und Zeitungen (»Neue Zeitung«, »Relatio« etc), welche seit dem XV. Jahrhundert sich immer mehr verbreitet haben, in einer unübersehbaren Anzahl dargestellt. Ein ansehnlicher Teil der Zeitungen des Jahres 1686 spricht *nur* über diesen Gegenstand. Manchmal bringen sie beinahe tägliche Berichte über die Vorgänge auf dem Kriegsschauplatz. Besonders reich an Berichten sind die italienischen »Giornali« und »Relationes«. Unsere Bibliographie ist die erste, welche diese zusammenfasst. Die wichtigsten Verleger, welche Reihen über die Befreiung von Ofen veröffentlicht haben sind Marescandoli, Longhi und Solani in Bologna, Degni in Modena, Ercole in Rom, Benacci und Paci in Lucca und Cagnolini in Venedig. Auch die spanischen, portugiesischen, deutschen, holländischen und englischen Verleger bringen Nachrichten aus Ungarn in grosser Zahl. Manche dieser Veröffentlichungen geben einen Rückblick auf die Vergangenheit von Ofen und berichten auch über den ersten Fall der Stadt, wie auch über die erfolglosen Versuche Ofen für die Christenheit zurückzuerobern. Diese Zeitungen sind öfter mit einer Abbildung von Ofen versehen und haben meistens Folio-Format. Dieselbe Illustration wurde oft für Texte verschiedener Sprachen verwendet.

Ungarn war für das Lesepublikum des XVII. Jahrhunderts eines der bekanntesten und interessantesten Länder. Die öffentliche Meinung Europas lernt an Stelle des verstümmelten Ungarns langsam das alte historische Ungarn kennen. Doch auch dieses neue Bild Ungarns ist noch weit von der Wirklichkeit entfernt — trotzdem vermittelt es für die barokke Vorstellung solche Züge, welche der Rolle unserer Heimat mehr würdig sind. Die Literatur der Eroberung von Ofen hat die öffentliche Meinung Europas auf ein Jahrhundert beeinflusst, — die späteren Ereignisse konnten kein wirklichkeitstreueres Bild von Ungarn vermitteln. Die historischen und geographischen Werke im engeren Sinne sind schwer von jenen volkstümlichen Werken zu trennen, welche für einen breiteren Kreis geschrieben und mit romantischen Vorstellungen geschmückt worden sind. Aber auch in den letzteren ist das Bild Ungarns wirklichkeitsgetreuer, — da ja die Verfasser an den Befreiungskriegen persönlich teilnahmen — als in der Literatur aus der ersten Hälfte des XVII. Jahrhunderts. Das befreiende Heer wurde ja von einer grossen Anzahl von Kriegsingenieuren, Schriftstellern, Dichtern und gebildeten Soldaten begleitet. Auch wurden die Ereignisse des Kriegszuges in Kriegstagebüchern festgehalten und auch dies brachte mit sich, dass Stadt und Festung nicht mehr nach den alten Schablonen dargestellt wurden. Auch auf dem Gebiete der politischen, geographischen und kriegsgeschichtlichen Literatur gebührt der erste Rang den Werken in italienischer und deutscher Sprache. Manche von ihnen haben als historische Quellen noch heute Wert. Viele individuelle Züge finden wir in den Werken von Sempliciano Bizozeri, Casimiro Freschot und Ercole Scala. Von den Kriegschroniken sind besonders wertvoll jene des Giovanni Paolo, Zenarolla, Mioni, Chiarello und Francesco Leone. Als erstes Werk der deutschen Literatur dieses Zeitalters ist sowohl mit Rücksicht auf das Erscheinungsjahr, als auch auf die Wirkung, der »Donaustrand« von Birken zu nennen. Sehr verbreitet waren die verschiedenen Auflagen des »Ungarisches Städt-Büchlein«, sowie die Werke von Kreckwitz, Boethius, Happelius, Feigius, Zeiler etc. Selbstverständlich ist die Stellungnahme der deutschen Literatur in Bezug auf die Ereignissen in Ungarn viel schärfer, als in der Literatur anderer Nationen. In dieser Hinsicht ist besonders die Literatur des Jahres 1687 wichtig. Die tiefgründigen staatsrechtlichen Fragen im Zusammenhang mit der Krönung Josephs I., bekommen zum Beispiel in den Werken von Flämitzer eine ganz eigenartige Beleuchtung. Was die französische Literatur betrifft, so liesse sich die Bibliographie der Ungarn betreffenden französischen Drucke, die Ignác Kont zusammengestellt hat ergänzen und auch die Zusammenstellung der Literatur der Befreiungskriege aus Italien, England, Holland, Spanien, Portugal und Nordeuropa, könnte noch viele Einzelergebnisse zu Tage schaffen und könnte auch den geistesgeschicht- lichen Hintergrund der Rückeroberung beleuchten.

Die breite Wirkung der Rückeroberung von Ofen beweisen die grossartigen Festlichkeiten die in den Städten Europas, besonders aber in Italien und Deutschland veranstaltet worden sind. Die Werke, welche die Rückeroberung darstellen beschreiben meistens auch diese Festlichkeiten, ausserdem gibt es selbständige

Flugschriften und Zeitungen, welche die Feierlichkeiten ausführlich beschreiben und illustrativ darstellen.

In der Veranstaltung der Feiern hat die Kirche eine grosse Rolle gespielt. Auch die weltlichen Feste hatten oft eine kirchliche Färbung und der Clerus würdigte die Bedeutung der Rückeroberung auch auf der Kanzel. Viele solche Predigten sind erhalten. In diesen wird auch weiteres Ausharren, christliches Zusammenhalten und demütige Seelenhaltung gefordert.

Wir schliessen die Bibliographie der Rückeroberung mit dem Friedensschluss von Passarovic im Jahre 1718, denn erst damals erhielt unser Vaterland seine Integrität durch den Anschluss des Banates von Temes und ihre alten Beiländer durch die Eroberung von Kleinvalachien, Nord-Serbien und Bosnien.

Die Literatur der Jahre nach den Frieden von Karlowitz ist noch als Echo der ersten Etappen des Befreiungskrieges zu betrachten. Dieser Literatur schliesst sich, dass spärliche Echo des Rakóczi-Aufstandes im ersten Jahrzehnt des XVIII. Jahrhunderts an. Das Interesse des Auslandes hat im XVIII. Jahrhundert, was Ofen, Ungarn und die Türkenfrage betrifft, erheblich abgenommen. Diese Abnahme ist vor allem durch die Lockerung der politischen Verbindungen seit 1699 zu erklären. Die Aufmerksamkeit Europas wendet sich seit1701 dem spanischen Erbfolgekrieg zu und auch die Bewegung des Fürsten Franz Rákóczi II. kann kein Interesse wecken. Selbst die Person Rákoczis wird vom Gesichtspunkt des Erbfolgekrieges aus gewärtet. In diesem Krieg konnte Rákóczi nur ein Jahr lang (bis zur Schlacht von Höchstadt) eine gewisse Rolle spielen. So wurde der weitere Verlauf des Rákóczi-Aufstandes für die überwiegende Mehrheit der deutschen öffentlichen Meinung immer weniger interessant.

Aber auch die tieferen Wandlungen der europäischen Weltanschauung spielen bei der Abnahme des Interesses der öffentlichen Meinung an Ungarn eine Rolle. Um die Jahrhundertwende ist die Herrschaft der ungebundenen Phantasie schon ziemlich gebrochen, seine Stelle nimmt eine nüchternere Auffassung der Wirklichkeit ein und im Zusammenhang damit werden auch jene Faktoren, welche die barokke Phantasie genährt haben, einer Umwertung unterworfen. Die deutschen Schriftsteller behandeln die ungarische Frage nunmehr viel kühler, ihre Teilnahme am Schicksal Ungarns wird immer blasser, ja sie schlägt sogar in Antipathie um, was auch durch die deutschfeindliche Haltung in Ungarn zur Zeit Rákóczis genährt wird. Nur das süddeutsche barokke Drama hat das traditionelle, heroische und mit phantastischen Elementen geschmückte Bild Ungarns weiter bewahrt. Die politische und die weltanschauliche Umwandlung lässt es verstehen, warum die Ruinen von Ofen vom Horizont der Aufmerksamkeit verschwinden. Während in den Jahren nach der Befreiung die Wiederherstellung der Festung und die Entwicklung Ofens zum Zentrum der Kriegsorganisation noch mit Interesse verfolgt werden, gehören die Ereignisse, die während des Aufstandes von Rákóczi um Ofen sich abspielten, schon zu den unbedeutenden »Episoden«.

*

Bei der Zusammenstellung der Bibliographie waren uns in erster Reihe die Hungarica-Bibliographien dienstbar. Diese sind die folgenden: Apponyi, Alexander Graf: Hungarica. Ungarn betreffende im Auslande gedruckte Bücher und Flugschriften I—II. Budapest: 1900—1902. III—IV. München: 1925—1927. — Majláth Béla: Budapest történetének irodalma (Literatur der Geschichte der Stadt Budapest.) Budapest: 1886. — Szabó Károly & Hillebrant Árpád: Régi Magyar Könyvtár. (Altungarische Bibliothek) I—III. Budapest: 1879—1898. — Némethy Lajos: Budapest bibliográfiája (Bibliographie der Stadt Budapest). In der Zeitschrift »Magyar Könyvszemle« Jahrg. 1879. — Kont, I.: Bibliographie francaise de la Hongrie. Paris 1913 & Supplement. Hinzu kamen noch die folgenden ausländischen bibliographischen Werke, welche wir gut benützen konnten: Weller E.: Annalen der poetischen National-Litteratur der Deutschen Bd. I—II. Freiburg i. Br. 1862—1864.— Knuttel, W. P. L.: Catalogus van de Pamfletten Verzameling in de Koninklijke Bibliotheek. Vol. 1—11.s' Gravenhage 1889—1920. — Flugschriftensammlung Gustav Freytag. Bearb. v. Paul Hohenemser. Frankfurt a. M. 1925. — Drugulin, W. E.: Verzeichnis einer Sammlung von Einzelblättern zur Cultur- und Staatengeschichte vom fünfzehnten bis in das neunzehnte Jahrhundert T. I. — II. Leipzig 1863—1867. — Wir haben auch einige wichtige ausländische Antiquarkataloge benützt.

Bei der Zusammenstellung der Bibliographie hat uns das Manuskript des II. Bandes von weiland Prof. Aladár Ballagis Werk: »Budapest a világirodalomban.« (Budapest in der Weltliteratur) sehr viel geholfen. Die Familie des Verstorbenen hat vor zwei Jahren das Manuskript der Budapester Stadtbibliothek mit der Intention übergeben, dass es bei der Bearbeitung der Bibliographie der Stadt benützt werden soll. Wie bekannt, hat Aladár Ballagi seit seiner Jugend die grossen Bibliotheken Europas besucht und arbeitete in den letzten Jahren seines Lebens mit grossem Fleiss an der Zusammenstellung der Literatur der Städte Ofen und Pest. Jetzt, wo wir unsere Bibligraphie und darin enthalten auch das diesbezügliche Material der Sammlung Ballagis veröffentlichen möchten wir die grossen Verdienste von Ballagi betonen und Seiner mit Dankbarkeit gedenken. Neben dem Manuskript von Ballagi war uns der als Manuskript vorhandene Fünfte Band der Hungarica-Sammlung des Grafen Alexander Apponyi, sowie die Arbeit des Bibliothekars der Széchenyi Landes-Bibliothek Frau Dr. Jolán Pukánszky, zu Hilfe. Die Verfasserin und der Generaldirektor der Széchenyi Landes-Bibliothek Josef Fitz haben letztere Arbeit uns freundlichst zur Verfügung gestellt. Mit der Hilfe dieser bibliographischen Sammlungen ist es uns vor allem gelungen, in der grossen Masse der Relationen Übersicht zu gewinnen. Bei der Bestimmung der kontroversen Schriften waren uns die Bibliothek der Pázmány Péter Universität und die Georg Ráth-Sammlung der Ungarischen Akademie der Wissenschaften in Budapest von grosser Hilfe. Wir haben der zuvorkommenden Freundlichkeit des Generaldirektors Iván Pasteiner und des Direktors Ladislaus Szabó v. Bártfa diese Hilfe zu verdanken. Desgleichen

danken wir Herrn Prof. Philip Grünwald, der uns die Abschrift von vier jiddischen Drucken ermöglicht hat.

Die Vielfältigkeit der Quellen und die Verschiedenheit der benützten Bibliographien machten die Festsetzung von einheitlichen Regeln der Bearbeitung notwendig. Wir befolgten die preussischen Katalogosierungsregeln, zu welchen die Apponyi-Kataloge am nächsten standen. Auch Aladár Ballagi hat ja die Kataloge Apponyis auf jenen Zetteln zum Vorbilde genommen, welche er *nach* dem erscheinen jener Kataloge niedergeschrieben hat. Auf manche Änderungen konnten wir trotzdem nicht verzichten. Das Gebot der Wirtschaftlichkeit hat uns gezwungen, die Angabe des Formates und der Seitenzahl ohne alinea der Titelangabe beizufügen. Die feste Umgrenzung unserer Aufgabe hat uns gezwungen, sowohl auf die allgemeine Beschreibung der einzelnen Werke, als auch auf die Aufzählung jener Hungarica, welche sich nicht direkt auf Ofen beziehen, zu verzichten. Dasselbe gilt betreffs des ikonographischen Materials. Anderseits haben wir auf die, vom Gesichtspunkte der Ikonographie von Ofen oder Pest wichtigen Illustrationen nach der Titelangabe verwiesen, daneben aber haben wir, wo es notwendig zu sein schien, die für die Geschichte von Ofen oder Pest wichtigen Stellen durch Abdruck des Originaltextes oder eines Auszuges bekannt gemacht. Bei jenen Werken, welche schon von Bibliographen zitiert worden sind, oder deren Inhalt durch den Titel genügend charakterisiert ist, haben wir auf die Rezension verzichtet. Wir haben die Anführung der langen barokken Titel in extenso für überflüssig gehalten, besonders wenn der Text unserem Thema fremd war. Ebenso haben wir die im Buchtitel enthaltenen langen Aufzählungen von Titeln und Würden, sowie die Lobpreisungen weggelassen. Aus Gründen der Wirtschaftlichkeit, haben wir bei den Varianten nur jenen Teil des Titels wiedergegeben, welcher vom Urtitel abweichend war. In gleicher Weise sind wir bei der Angabe der wechselnden Titel der mehrbändigen Werke vorgegangen, mit dem Unterschiede, dass wir hier jene Bände, welche auf Ungarn keinen Bezug haben, ohne Angabe des Titels, nur mit Druckort und Seitenzahl anführten. Bei den mehrbändigen Werken haben wir nur die Angaben des ersten Bandes in *petit* setzen lassen, die folgenden Bände haben wir mit *nonpareille* angegeben. Die Werke, welche ohne Angabe des Verfassers erschienen sind, haben wir mit dem Originaltitel vom Anfangsworte angefangen angeführt, das Stichwort haben wir dann im Text fett gedruckt. In mehreren Fällen haben wir nach gründlicher Überlegung auf die Anführung des Verlegers an Verfassers statt verzichtet, auch wenn der Verleger in der Literatur als Verfasser bekannt ist. Dort, wo die Frage des Verfassers noch nicht endgültig entschieden ist, haben wir Apponyi folgend in der Rezension auf den mutmasslichen Verfasser hingewiesen.

Jene Werke, welche wir nicht besichtigen konnten, welche aber in Bibliographien oder im Manuskript von Ballagi angegeben sind, haben wir unverändert angeführt; wo wir aber Fehler bemerkten, haben wir getrachtet diese zu verbessern.

Nach der Beschreibung der einzelnen Werke haben Wir die Monogramme des bibliographischen- oder Bibliotheks-Fundortes angegeben. Mit Hilfe des Verzeichnisses der Abkürzungen sind diese leicht zu übersehen. Die alleinstehenden Monogramme weisen immer auf eine bibliographische Quelle oder auf die Budapestiensia-Sammlung der Budapester Stadtbibliothek. Die Sammlung von Ballagi bezeichnen wir mit dem Monogramm B, daneben bringen wir in Klammern die von Ballagi angegebenen Fundorte. In Ermangelung einer solchen Angabe ist eine Jahreszahl angeführt, welche auf eine Abteilung des nach Jahren aufgestellten Manuskriptes hinweist.

Parallel mit der Bibliographie haben wir auch die Ikonographie von Ofen und Pest in diesem Zeitalter zusammengestellt. Aus technischen Gründen bleibt die Veröffentlichung der Ikonographie auf das Nächste Jahr.

*

Die Zusammenstellung des Materials der Bibliographie ist die Arbeit der Budapestiensia-Sammlung der Stadtbibliothek. Die Arbeiten wurden vom Bibliothekar Dr. B. O. *Kelényi* geleitet. Von ihm stammt auch der einleitende Aufsatz. Mitarbeiter an der Bibliographie waren Bibliotheksoberoffizial Dr. Johann Jajczay, Bibliotheksoffizial Dr. Koloman Könyves-Tóth, und die Bibliotheksbeamten Dr. Elisabeth Hanskarl, Frau Aranka Rozgonyi, Frau Dr. Clara Bánrévy, Dr. Béla Szász und Dr. Marianne Szmrecsányi.

Der Direktor.

Rövidítések. — Abkürzungen.

A. = Apponyi Sándor: Hungarica, magyar vonatkozású külföldi nyomtatványok. — Ungarn betreffende im Auslande gedruckte Bücher und Flugschriften. I—II. Budapest: 1900—1902. — III—IV. München: 1925—1927. — **AK.** = Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára. — Bibliothek der Ungarischen Akademie der Wissenschaften, Budapest. — **B.** = Ballagi Aladár: Buda és Pest a világirodalomban c. munkájának II. kötete kéziratban. — (Ofen und Pest in der Weltliteratur Bd. 2. Manuscript). — **EK.** = Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Könyvtára. Bibliothek der Budapester P. Pázmány Universität. — **Erd. M.** = Kolozsvár, Erdélyi Múzeum Könyvtára. — Bibliothek des Siebenbürgischen Landesmuseums, Klausenburg. — **Fk. B.** = Fővárosi Könyvtár, Budapesti Gyüjtemény. — Stadtbibliothek Budapest, Budapestiensia Sammlung. — **Ko.** = Kábdebo, Heinr.: Bibliographie zur Geschichte der beiden Türkenbelagerungen Wien's. Wien: Faesy 1876. — **Kt.** = Kont, I.: Bibliographie francaise de la Hongrie. Paris: Leroux 1913. & Supplement. — **M.** = Magyar Nemzeti Múzeum Széchenyi Könyvtára. — Széchenyi = Landesbibliothek des Ungarischen Nationalmuseums, Budapest. — **Mth.** = Majláth Béla: Budapest történetének irodalma. — (Literatur der Geschichte Budapests). Budapest: Révai 1886. — **N.** = Némethy Lajos; Budapest bibliográfiája. — (Bibliographie der Stadt Budapest.) In der Zeitschrift Magyar Könyvszemle. Jahrg. 1879. — **Ráth** = Magyar Tudományos Akadémia Ráth Gyüjteménye. — Ungarische Akademie der Wissenschaften, Budapest. Sammlung Ráth. — **Rd.** = Ráday Könyvtár. — Ráday-Bibliothek im Kollegium der Reformierten. Budapest. — **Sz.** = Szabó Károly és Hellebrant Árpád: Régi Magyar Könyvtár. — Altungarische Bibliothek. I—III. Budapest · Akadémia 1879—1898.

Buda és Pest 1686. évi visszafoglalásának egykorú irodalma. 1683—1718.

Bibliographie zur Geschichte der Rückeroberung Ofens u. Pest's 1686. Druckwerke aus dem Zeitraum 1683—1718.

Letteratura contemporanea della riconquista di Buda e Pest 1686. 1683—1718.

1. **Abraham à S. Clara.** [Megerle, Ulrich].
Auff, auff Ihr Christen! Das ist: ein bewegliche Anfrischung der christlichen Waffen wider den türckischen Bluet-Egel; sambt beygefügten Zusatz vieler herrlichen Victorien und Sieg wider solchen ottomanischen Erb-Feind; ... zusammen getragen durch P. F. Abraham à S. Clara, ... Wienn, gedruckt bey Johann von Ghelen. Anno 1683. und zu finden bey Matth. Wagnern, Buchdruckern in Ulm. 14 nn, 169 np. *FK. B 252/89.*

2. **[Dasselbe]** ... Saltzburg, gedruckt bey Melchior Haan ..., Anno 1683. 12° 16 nn, 329 np.
B. (Esztergom Főegyházm. kt. — Szatmár, egyhm. kt. — Linz, Bibl. d. Franzisk. — British M.)

3. **[Dasselbe]** ... Saltzburg, gedruckt und verlegt bey Melchior Haan ..., Anno 1687.
Abraham a Sancta Clara (családi nevén Ulrich Megerle) 1644—1709. Ágostonrendi szerzetes, bécsi udvari hitszónok. Az 1679-es pestis vezette rá az irói tevékenységre. 1683-ban Grácba rendelték, ahol a törökök elleni híres írását: Auf, auf, ihr Christen! írta, melyben Magyarország megsegítésére hívja fel a német népet. Írásaival és szónoklataival nagyban hozzájárult a törökök elleni háború előkészítéséhez. Munkái mind szatirikus-didaktikus irányúak. — p. 4. »Weilen aber auch Gottes Händ die menschliche Würckung erfordert, und Gottes Seegen ohne Menschen-Deegen nicht will den Feind jagen, also hebe ich mich underfangen ein kurtze Anmahnung in Truck zu geben; dadurch alle Christliche Potentaten zur Einigkeit, alles Sünder zur Bekehrung, all unsere Soldaten zur Tapfferkeit, alle Kleinmütige zur Hoffnung, alle Christen insgesamt zum Heiligen Gebett anzufrischen.« — p. 23. »Auff, auff ihr Christen und vorderist ihr tapffere Ungarn, verharret gehorsamist unter den Oesterreichischen Scepter ...« »lasset die Türckischen Tyrannen nicht ferners einschleichen«. — p. 58. Ofen erobert 1541. — p. 93. Ofen 1599. — p. 94. 1664.
B. (Wien, Stadtbibl.)

4. **Aussage** eines Ratzen von Comorn welcher vor zwey Jahren von denen Türcken gefangen und nach Constantinopel geführet, mit den türckischen Kayser und Artigl. diesen Feld-Zug aber nach Griechisch Weissenburg gehen müssen, auch folgends durchgangen, und hieher nach Gran kommen, so geschehen den 26. Decemb. Anno 1683. [S. l. et typ. 1683.] 4° 4 nnp.
»Betreffend die Artillerie sind noch von Constantinopel 40 und von Griechisch-Weissenburg 36 Stück, die übrige alle von Ofen u. selbige Ohrten vor Wien geführet worden«.
B. (Hall, Bibl. d. Franzisk.)

5. **Aussführliche Relation** und Nachricht, von glücklichem Entsatz der kaiserlichen Residentz-Stadt Wien, und wie solche von der türckischen Belägerung liberiret, und die Türcken davor weggeschlagen worden. Bresslau, bey Gottfried Jonischen ... [1683.] 4° 8 nnp.
»... der Vezier von Ofen [commandirte] den rechten Flügel, ... der Janitscharen Aga ... den lincken ... Als nun die Unsrigen mit der Cavallerie in ihr Läger kommen, schickte der Vezier von Ofen einen Officier über den andern zum Gross-Vezier, mit Vermeldung, dass die Gefahr gross, und wofern nicht eine zeitliche Retirade erfolgte, so wäre die gantze Armee verloren. Der Gross-Vezier schüttelte den Kopf darüber, hielte es von eine Feighafftigkeit, und befahl, dass man die Stadt mehr als jemals mit Feuer u. Schwert attaquiren solle.«
B. (Kalocsa Főegyhm. kt.)

6. Auszführlicher **Bericht** wegen erhaltener christlichen Victori wider die Türcken, bey Entsetzung der Stadt Wien, wie auch von dem blutigen Treffen bey Barkan, da die unserigen abermahl mit Gott obsieget, und darauff folgends die beyde türckische Vestungen Barkan und Gran einbekommen. Worbey dann die Lista der türckischen Völcker, wie sie vor Wien ankommen seyn, und was sie all vor Krieges Sachen im Lager hinterlassen müssen. Gedruckt zu Wien, Anno 1683. 4° 8 nnp.
p. 5. Budai basa a párkányi csatában és Bécs ostrománál. *A. V. 2677.*

7. **Benaglia,** Giovanni.
Relatione del viaggio fatto à Constantinopoli, e ritorno in Germania, dell' ... conte Alberto Caprara, ... e da esso mandato come internuntio straordinario, e plenipotentiaro per trattare la continuatione della tregua. Descritta da Giovanni Benaglia. Dedicata all' ... Ferdinando Cosani ... In Roma et in Milano, nelle stampe dell' Agnelli, [1683.] 12° 8 nn, 159 np. *B. (M. — Cremona, Bibl. govern.)*

8. **[Lo stesso]** ... Dedicato all' ... conte Filippo Maria ... March Vlisse Bentivogli. In Bologna, MDCLXXXIV, per gli heredi di Gio. Recaldini ... 12° 8 nn, 238 np.
B. (Modena, Bibl. Estense—Ravenna, Bibl. Comm.)

9. **[Lo stesso]** ... Dedicata all' ... Girolamo Casanate. In Roma, per Dom. Ant. Ercole, 1684. ... 12° 8 nn, 9—185 np. *FK. B 914/101.*

10. **[Lo stesso]** ... Terza editione con nuoua aggiunta. In Venetia, MDCLXXXV. presso Steffano Curti ... 12° 239 p.
p. 23—24. Descrizione della citta di Buda e Pest 1684. — p. 24—25. 1685.
FK. B 914/97 — A. II. 1175.

11. **[Lo stesso]** ... Dedicata all' ... conte Filippo Maria ... March. Vlisse Bentivogli. In Bologna, MDCLXXXV, per gli h. h. di Gio Recaldini, ... 12° 8 nn, 238 np.
B. (M. — Piacenza, Bibl. Comm.)

12. **Birken,** Sigmund.
Der Donau-Strand mit allen seinen Ein- und Zuflüssen angelegenen Königreichen, Provintzen, Herschaften und Städten auch dererselben alten und neuen Namen, von Ursprung bis zum Ausflusse in dreyfacher Land-Mappe vorgestellet, auch sampt kurtzer Verfassung einer hungarischen und türckischen Chronik und des Anno 1663. und 1664. geführten Türken Krieges, beschrieben durch Sigmund von Birken ... nebenst XXXIII. Figuren der vornehmsten hungarischen Städte und Vestungen in Kupffer hervorgegeben von Jacob Sandrart Kupferstecher und Kunsthändler in Nürnberg, [S. l. et typ.] Anno Christi MDCLXXXIII. 12° 8 nn, 186 np.
B. (M. — Kolozsvár Erd. M. — Schwaz, Bibl. d. Franzisk. — Tübingen, Univ. Bibl.)

13. **[Dasselbe]** ... auch einer Continuation der merkwürdigsten Begebenheiten bis auf dieses 1683. Jahr beschrieben durch Sigmund Birken ... nebenst XL. Figuren der vornemsten Städte und Vestungen an der Donau in Kupffer hervorgegeben von Jacob Sandrart Kupferstecher und Kunsthändler in Nürnberg. [S. l. et typ. et a.] [1683]. 12° 8, 208 p.
Mth. 373.

14. **[Dasselbe]** ... Anjetzo aber mit einer kurtzen Continuation der merkwürdigsten türkischen Kriegshandlungen in Candien, Polen und Hungarn, wie auch die Beläger- und Entsetzung der kais. Residenz Stadt Wien, Eroberung Barkan und Gran betreffend, versehen und neben XL. Figuren der vornehmsten Städt und Vestungen an der Donau in Kupfer hervorgegeben und verlegt von Jacob Sandrart Kupferstecher und Kunsthändler in Nürnberg. [1684.] 12° 220 p. *B. (Ek. — M. — Brixen, Bibl. d. Franzisk. — Tübingen, Univ. Bibl.)*

15. **Carta** escrita de Roma de G. XI. 1683, donde se refieren novedades ciertas del Imperio, con las tropas auxiliares del Rey de Polonia. [S. l. et typ. 1683.] 4° 4 nn p.
Sobieski lengyel király hadai 1683-ban »Estrigonia et Buda« ellen vonulnak.
B. (Gilhofer & Ranschburg. Wien. Kat. 102. Nr. 1077.)

16. **Continuation** und fernere Nachricht auss Wien, wass nach glücklicher Entsetzung der Stadt Wien, im Türkischen Lager bekommen, und in die Zeug-Häuser allhier eingebracht worden. Im Monath September Anno 1683. Bresslau, bey Gottfried Jonischen ... [1683.] 4° 2 nn p.
»... der Vezier von Ofen auss befehl dess Gross-Veziers stranguliret worden, als auss dessen Perenasion die unglückliche Attaque der Stadt Wien, wo er selbst bey Ankunfft dess Christlichen Succurses zum ersten die Flucht genommen, u. alles in Confusion gebracht habe.« — A budai basa homlokegyenest ellenkező magatartásáról l. az ugyancsak Boroszlóban megjelent »Ausführliche Relation u. Nachricht« c. röpiratot.
B. (Kalocsa Főegyhm. kt.)

17. **Continuation** vom Türkischen Kriegswesen in Ungarn. — Auss dem kaiserlichen Feld-Läger bey Barcan, vom 20. Octobr. 1683. [S. l. et typ. 1683.] 4° 8 nnp.
B. (Kraków Univ. Bibl.)

18. **Copia di lettera** scritta da Lintz li 14. Ottobre, e lasciata in Bologna da straordinario, che passa a Roma questa mattina li 20. detto. In Bologna, per Giacomo Monti MDCLXXXIII. ... 4° 4 nnp. *A. II. 1024.*

19. **[Lo stesso]** ... In Bologna, & in Parma, per Giuseppe dal'Oglio, & Ippolito Rosati 1683. ... 4° 4 nnp.

A párkányi ütközet leírása: »Essendo morto sul campo Aly bassa, il più sperimentato de loro capi, e si dice fosse stato sostituito nel visirato di Buda, dopo che fù fatto strangolare dal, Primo, Visirè l'Antecessore.«. A török részint a Dunán át, részint Pest felé menekült, de nagyrészük a Dunába és a balparti mocsarakba fulladt.

B. (Ráth.)

19. **Copia di lettera** scritta dalla Maestà del Rè di Polonia al Padre Marco d'Aviano. Capuccino. Tradotta fedelmente dalla lingua Latina nel nostro idioma. In Venetia, per il Bosio, MDCLXXXIII. 4° 4 nnp.

p. 2. »Non perciò dobbiamo cessare dall'opra, mà cercare ancora il Visire supremo, e tentare l'Impresa di Buda, ch'è capo del Regno, e della gloria, acciò che confuso d'ogni parte il nemico, finalmente cada, abbattuto d'animo insieme, e di forze.«

FK. B 0941/97

20. **[La stesso]** ... In Venetia, et in Milano, ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta. [1683.]. 4° 4 p. *A. II. 1026.*

21. **[La stesso]** ... In Venetia & in Bologna, MDCLXXXIII. per Giacomo Monti. 4° 4 nnp.

B. (Bologna Bibl. Univ.)

22. **Cubero,** Sebastiano Pietro.
Peregrinazione del mondo, del dottor don Pietro Cobero Sebastiano, predicatore apostolico. Tradotta dalla lingua Spagnola nell' Italiana per il ... Francesco de la Serna, y Molina, nobile del regno d'Aragona. Dedicatra all' ... Gasparo d'Haro. ... Impresso à spese del magnif. Giuseppe Criscolo. In Napoli, per Carlo Porsile MDCLXXXIII. 4° 10 nn, 339 n, 4 nnp. 3 t.

p. 111. La più nobile, e principale città, capodi questo Regno è Buda, oggi tirannizata dal Turco, in quale fà resedere in essa un suo Bassà.

FK. B 914/100.

23. Das vormals so mächtige und edle und gleichsam unüberwindliche, anjetzo aber beydes durch äusserliche Macht sehr geschwächte und entkräfftete, als durch innerliche Unruhe verwirrte **Königreich Ungarn.** Von dessem ersten Ursprung an, sampt allem was sich biss jetzo darinnen merckwürdigst begeben ... [S. l. & typ.] Gedruckt im Jahr MDCLXXXIII. 461 p.

A. II. 1030.

24. **[Dasselbe]** ... Gedruckt im Jahr MDCLXXXIV. 461 p.

p. 434. »Den 18. Maji [1683] reisete mehrgemeldter Graff Teckely mit 180. Pferden nacher Ofen, wohin er zu dem Vezier daselbsten en einer Conferentz beruffen, auch bey seiner Ankunfft sehr höfflich und prächtig empfangen worden.«

FK. B 943/264

25. Des Scharffsichtigen **Kayser-Adlers,** das ist: unpartheyisch-vorgestellte kayserl. Kriegs-Handlungen wider die so genannte hungarische Malcontenten und türkisch-tartarische unbeschreiblich-mächtige Kriegs-Heere, welcher ... so wohl in Oesterreich, als andern angrenzenden Orten, in das äusserste Verderben zu setzen, ... Alles mit eilfertiger Feder entworffen, mit einer ausführlichen Beschreibung des Königreichs Hungarn, samt hierzu dienlichen Kupfern versehen, und zum Druck befördert. [S. l. et typ.], Anno 1683. 12° 380 p. 12 t.

p. 33—34. Die Schiffbrücke zwischen Ofen u. Pest. — p. 176—177. Steffan Conthus Hedervarus zu Ofen hingerichtet. — p. 252—254., 312—314. Geschichte und Beschreibung der Städte Ofen u. Pest.

FK. B 943/326. — Ko. II. 66.

26. Distinta **Relatione** del glorioso acquisto della importante città di Strigonia, fatto dall' Armi Christiane nell' Vngheria. Con altri ragguagli degli accidenti in questi giorni occorsi. In Venetia, per il Bosio, ed in Palermo, appresso D. Cillenio Hesperio, 1683. 4° 4 nnp.

p. 4. Doppo il Re (di Polonia) si è incaminato con tutta la Cavelleria verso Pest, che à quest'hora si crede soggiogato, e speravano, se la Stagione lo permette và d'espugnare quanto prima anco l' importantissima Città di Buda, tanto piu, che il Visir disperato s'era dato ad una precipitosa fuga verso Belgrado.

FK. B 0941/52.

27. [Lo stesso] ... In Venetia, & in Brescia, aprresso [!] Giacomo Turlino ... [1683.] 4° 4 p.
B.

28. [Lo stesso] ... In Venetia, & in Bologna, per Giacomo Monti, 1683. ... 4° nnp.
B. (Parma Bibl. Palatina.)

29. [Lo stesso] ... Dedicata al ... Gabriela R i c c i o. In Napoli, appresso Francesco Benzi 1683. 4° 4 p. *A. IV. 2142.*

30. [Lo stesso] ... In Venetia, per il Valnasense, 1683. 4° 4 p. *A. IV. 2143.*

31. Eigentlicher **Bericht** der ernstlichen Belagerung, und geschurnde Eroberung der ungarischen Haupt-Stadt Gran. Strasburg, gedruckt und zu finden bey Friderich Wilhelm Schmuck. 1683. 4° 7 nnp.

3 levél az esztergomi táborból 1683 okt. 24., 25. és 26-án. A várat azzal a feltétellel adják át, hogy a török szabadon elvonulhat Budára.

B. (Wien, Nation. Bibl. — Stift Schotten.)

32. Estratto di lettera del Sig. Duca di L o r e n a delli 28. Ottobre 1683. [In fine :] In Bologna, per l'erede del Benacci, [1683.] 4° 4 nnp.

p. 1. »Heri sera doppo trè giorni d'attaco si rese Strigonia : Sono state solo le truppe di V. M. e di Baviera : Si sono resi con lasciarli uscire con Arme, e Robbe condotti verso Buda : Restano a V. M. Cannone, a Munizioni«.

A. II. 1037.

33. Fernere Continuation desz neu-ankommenden **Kriegs-heriers,** welcher von dem türkischen Kriegswesen in Ungarn Nachricht gibet, was nemlich nach glücklicher Eroberung der türkischen Festung Gran, die Christlichen ... verrichtet ... alles ... zusammen colligiret und zum Druck befodert. Breszlau, bey Gottfried Jonischen zu bekommen, [1683]. 4° 8 nnp.
A. V. 2677

34. Happelius, E[verhardus] G[vernerus].
Grösseste Denkwürdigkeiten der Welt oder so genante Relationes curiosae ... Theil 1—5. Hamburg, gedruckt und verlegt durch Thomas von Wiering. 1683—1691. 4° 1683—1691.

Teil II. p. 667—668. Die Warmbäder zu Ofen. — Teil V. p. 465. Die tapferen Hunniaden. — Teil V. p. 465—466. Der verfolgte Ladislaus (der Fünfte).

FK. B 309/21.

35. Historical and political **Observations** upon the present state of Turkey, describing the policy, religion, manners, and military-discipline of the Turks. With an account of all the battels, sieges, ... which have happened from the beginning of the Ottoman empire, to this present grand seignor. To which is added his life : containing all the material occurrenees that have happened during his reign. together with the present state of Hungary : and history of the wars there to this day. By R. D. London printed, and are to be sold by 7. Smith, ... 1683. 12° 226 p.

p. 195, 203, 211. Buda the capital of the kingdom. *FK. B 949/21.*

36. Höfflich, Georgius Christophorus Exercitatio historica de potentia Imperii Turcici, quam sub praesidio Dn. Jo. Georgii L a y r i z, illustris collegii Christian. Ernestini historical .... professoris publici, eidem illustri collegio d. [?] maii, Anno 1683. valedicturus, pro viribus defendendam proponit Georgius Christophorus H ö f f l i c h, ... Baruthi, literis Joannis Gebhardi [1683.] 4° 24 nnp.

»In Hungaria regiam olim, hodie vero Bassae sedem Budam obtinet.« — Azt állítja, hogy Belgium, Németország és Olaszország ágyuiparának termékeit a török vásárolja meg. Ezenkívül »ex Hungaria ultra quinquies mille termenta abduxisse tradunt scriptores«.

B. (M. — Ráth.)

37. Kisztei Péter.
Üstökös csillag ; avagy : olly edgyügyü rövid elmélkedés, mellyben megmutogatódik, mind a sz. írási tudomány szerint, 's mind a külső historiákbol, és a minden időbéli experientiából, micsoda itéletben kellyen lenni kinek kinek az üstökös csillagok felől. Mellyet az 1680-dik esztendőbe Karácson havának 22-dik napján támadott, és azután 1681-dik esztendőben-is, az első hónak, avagy Boldog Asszony havának 26-dik napjáig láttattatott csudálatos nagyságú üstökös csillagnak alkalmatosságával irt, és a göntzi gyülekezetben el praedi-

cállott, Kisztei Peter, Christus urunk születésének 1682-dik esztendejében Böjt más havának 2-dik, és 16-dik napján. Cassan, nyomtattatott Bosytz István által, 1683. eszten. 8° 16 nn, 116 np.

»ha meg-vallyuk az igazat, nyilván úgy tapasztallyuk, hogy az 1680-dik esztendőbeli nagy üstökös Csillag Nap nyugat felől támadott és fellyebb fellyebb jövén, Nap kelet felé volt annak mozgása. S mi követé? Ám bé-rohana ár-víz modra a kívül való Pogány Nemzet Országunkban, Nemzetünknek a Német Nemzet ellen való segítségére ugyan, úgy tetszik; de bizony, kerestyénnek siralmára fordult annak segítsége; sok édes Atyák s' Anyák sirattyak (el-hittem) e' mai napon. Meg-véve ugyan bassát, s' még most egyszer kezünknél meg-hagya, Isten csudálatos igazgatásából; de ha reá gondot nem viselünk és másodszor talál segítségre jöni, felek rajta (s' adgya-is Isten!) hogy úgy ne járjunk véle, mint ez előtt mint-egy száz negyven esztendőckel Budával járanák ... Adgya a nagy kegyelmű Úr Isten, hogy úgy ne járjon szegény Nemzetünc a Török segítséggel, mint a'ki meg-menekedik az Oroszlántul az után Medve találkozik reája, mint az Isten mondgya, Ámos 5. 14.«

Sz. K. I. 1298.

38. Kurtzer **Bericht,** von der eroberten Stadt und Vestung Graan, sambt denen Accords-Puncten welche nach 4 tägiger Belägerung, den 27 Octobr. geschlossen worden. Anbey auch ein Extract. Schreiben vom Herzog von Lothringen, an ihre kays. Maytt. de dato Graan vom 28 Octobris 1683. Regenspurg, druckts Paul Dalnsteiner [1683.] 4° 8 nnp.

Esztergom vára a császári és bajor csapatoknak 1683 okt. 27-én adta meg magát »auf Beding, dass wir sie mit Sack und Back sicher abziehen und nach Ofen begleiten lassen«. »Solchem nach ist der Bassa samt noch einem andern in Gefolg 2000 Soldaten und 4000 Innwohner den 27. dieses auss- und die unsrige eingerogen. Die türckische Guarnison und Innwohner haben die Unserige biss gegen Ofen begleitet.«

A. II. 1042.

39. Neu ankommender **Krieges Curier** welcher wochentlich Nachricht ertheilet. Was zwischen denen Christlichen, und Türckischen Krieges-Waffen, in Ungarn passiren und vorlauffen thut. [In fine:] Bresslau, bey Gottfried Jonischen, Buchhändlern und privilegirten Zeitung-Schreiben daselbst [1683.] 4° 8 nnp.

Ballagi szerint 21 szám jelent meg belőle. Az 1. kelte: »Auss Troppau vom 12. Julii«, a 21.-é: »Auss Wien vom 10. October.« Elszórtan budai vonatkozásokkal.

B. (Kraków Univ.-Bibl.)

40. Neue türkische **Badstube,** was sich mit ... Römischen Kayserlichen ... Krieges-Volk wieder den Türcken, und dessen Feld und Krieges-Heer vor Ofen zugetragen. [S. l. et typ. 1683.] 4° 4 p.

N. — Mth. 362.

41. Nuova e verissima **Relazione** di quanto e seguito nell' armata Cesarea e Polacca contro de'Turchi, con la morte del visir de Buda e d'altri sette bassà, li 14 ottobre 1683. In Vienna, Venetia ed in Bologna, per gl'eredi d'Antonio Pisarri [1683.] 4° 8 nnp.

B. (Paris. Bibl. Nat.)

41/a. Petrina, Gabriele. Le glorie della christianità overo Vienna liberata. Poema eroico di Gabriele Petrina di Torino ... dedicato alla ... Leopoldo primo ... Nel quale si contengono ... li successi diligentemente esposti dell' arme cesaree contro l' turco ... Con l'aggionta dell' afforismi, d'alcune poesie dell' autore sud., e d' un pronostico nel fine del poema fondato sopra lo stato delle cose presenti d'Europa per l'anno 1684. In Praga, l'ultimo decembre MDCLXXXIII, ... appresso Daniel Michalek ... 4° 125 n, 2 nnp.

p. 107. »I Turchi, che dentro Buda se ne stanno Daranno scorse del Danubio à Lidi 'A springer contro Buda i lor Dragoni Ma respinti, non andaranno illesi.«

FK. B 851/10. — A. IV. 2159.

42. Politisches doch unvorgreiffliches **Bedenken** über den bevorstehenden Türken-Krieg. Worinnen ... ausgeführt wird, warum der Türke vormals Siebenbürgen angefallen, ... und den letzt-verwichenen Türken-Krieg angefangen ... vornehmlich aber aus was Ursachen und Antrieb, er jetzo dieses bedrängte Königreich, und angränzende Länder von neuen mit Krieg überziehen will ... [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr Christi 1683. 12° 190 p.

A török-magyar kapcsolatok politikai képét adja 1659-től 1664-ig. Jórészben a budai basáknak, különösen Szejdi Ahmednek erdélyi harcait tárgyalja.

A. II. 1052.

43. Raggvaglio Historico della gverra trà l'Armi Cesaree, e Ottomane dal principio della ribellione degl'Vngari sino al fine del mese d'Ottobre dell' anno 1683. Con le distinte particolarità dell' assedio & memorabile liberatione dell' Imperial Citta di Vienna. ... con le vltime

notizie dell' acquisto della città di Strigonia. All' Don Francesco Stopani ... In Venetia, et in Milano, — ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta ... [1683.] 12° 12 nn, 151 np.

p. 136. »S'era già dalla fuga sotto Vienna ricourato in Buda il Primo Visir . . .« — p. 135. »hauendo fatto il Visir trasportare ... apprestamenti di guerra da Buda sotto il Campo di Vienna . . .« — p. 138. »... auanzar col resto dell' Armate [Christiane] sotto Barckam, e Pest, che è dirimpetto a Buda : . . .« — p. 139. »... li Turchi stauano accampati sotto Buda al numero di 40. mlla . . .« [1683 okt. 5.] — p. 142. »... d' intraprendere l' assedio di Buda . . .« — p. 144. »... gl' Esserciti si vadino auuanzando alla volta di Buda, . . .«

A. IV. 2163.

44. Raggvaglio Historico della guerra trà l'Armi Cesaree, e Ottomane dal principio della ribellione degl' Vngari sino l'anno corrente 1683, e principalmente dell' assedio di Vienna, e sua liberazione, con gl' incominciati progressi delle dette armi cesaree, e confederate. All' ... Givlio Givstiniano Cavaliere. Venetia, MDCLXXXIII. Presso Gio. Giacomo Hertz ... 12° 12 nn, 215 np. 1 t.

p. 190, 191, 195, 197, 207. Buda e Pest l'anno 1683. *FK. B 355/125. — A. II. 1056.*

45. [Lo stesso] ... Dedicato agl' illustriss. sig. convittori di natione Alemana nel collegio de' nobili de Parma. In Venetia, et in Parma, per gli heredi del Vigna. MDCLXXXIII. 12° 12 nn, 208 np. *A. II. 1055.*

46. [Lo stesso] ... Al ... sig. co : Gio : Battista Montecantini ... In Venetia, & in Foligno, 1683. per Antonio Mariotti. 12° 165 p. *A. II. 1057.*

47. [Lo stesso] ... Al sig. dottor Gio. Battista Bartolini. In Bologna per l'erede del Barbieri [1683.] 16° 4 nn, 104 n, 12 nnp. *A. II. 1058.*

48. [Lo stesso] ... sino l'anno corrente 1684, e principalmente dell' assedio di Vienna, e sua liberazione, con la vittoria di Barchan. Aggiontoni in quest' vultima impressione la presa di Strigonia, e molt' altre curiosita. All' ... Givlio Givstiniano ... Venetia, MDCLXXXIV. presso Gio : Giacomo Hertz ... 12° 12 nn, 240 np. 1 t.

p. 218, 220—238. L'assedio di Pest e Buda. 1684. *FK. B 943/393.*

49. Raggvaglio veridico dell' assedio, et presa di Strigonia segvita gli 27. ottobre 1683. [S. l. et typ. 1683.] 4° 4 nnp.

Elmondja, hogy a Lotharingiai hg. a párkányi győzelem után arra kérte a lengyel királyt, haladéktalanul kezdjen Esztergom ostromához. A bajor választó seregével egyesülve a vállalkozást sikerrel végezheti el, még akkor is, ha a Buda környékén táborozó nagyvezér megmozdulna. A feladott vár törökjeit már okt. 27-én Budára kísérik. A helyzet felismerésére vall ez a megjegyzés : »Il posto e per se stesso di grandissima consequenza, non solo in riguardo di Neuheisel, la di cui caduta con la presa di questo si vien tanto piu ad assicurare ; una anco per esser la Capitale della Ongaria, distante solo 4. legha da Buda«.

B. (Hall. Bibl. d. Franzisk.)

50. [Relatione ed. S. A. S. 1683.] [Senza titolo] [Datum :] Vienna 26. Settembre 1683. [In fine :] Su Firenze, nella Stamperia S. A. S. alla Condotto. 4 nnp.

Dal Campo Imperiale vicino Posonia li 24. settembre : ... il Tekeli, che dicono trouarsi in Buda presso il primo visire si maneggia per impetrare perdono, ... Il visire si porto in Buda, done fece strozzare il Bassa stresso di Buda ...

A. V. 2688.

51. Relationis historicae semestralis autumnalis continuatio. Jacobi Franci historische Beschreibung der denckwürdigsten Geschichten so sich in Hoch- und Nieder-Teutschland, auch Italien, Hispanien, Franckreich, Ungarn ... vor und zwischen jüngst-verflossener Franckfurter Oster-Mess, biss an die Herbst-Mess dieses lauffenden 1683 Jahrs ... zugetragen ... Durch Sigismundi Latomi, sonsten Mäurers genannt, sel. Erben, fortgeführt, und verlegt. Gedruckt zu Franckfurt am Mayn, und bey den Latom. Erben zu finden, 1683. 4° 96 p.

Thököly küldötte márciusban 20.000 arannyal Budára érkezett. — A budai basát 5 más basával együtt Németújhely alá rendelték. — Thököly Budára készül. — A hajóhidat sürgősen helyreállítják.

B. (M.)

52. [Dasselbe] ... Gedruckt zu Franckfurt am Mayn ... 1684. 4° 96 p.

Buda és Pest látképével. *B. (M.)*

53. [Dasselbe] ... von Franckfurter Herbst-Mess 1684. biss an- und die Oster-Mess dieses lauffenden 1685. Jahrs ... Franckfurt am Mayn ... 1685. 4° 96 p.

Legnagyobbrészt Buda sikertelen ostromával foglalkozik. *FK. B 943/339.*

54. [Dasselbe] ... von Franckfurter Herbst-Mess 1685 biss an- und die Oster-Mess dieses lauffenden 1686. Jahrs.... Frankfurt am Mayn ... 1686. 4° 96 p.

Az 1686. év eseményei. A 84. p-tól: »Anhang u. aussführliche Erzehlung der Belägerung Ofen.« (aug. 23-ig).

B. 1686.

55. [Dasselbe] ... von Franckfurter Herbst-Mess 1686 biss an- und in die Oster-Mess dieses lauffenden 1687. Jahr ... Franckfurt am Mayn 1687. 4° 100 p.

A visszafoglalt Buda új berendezéséről. *B. 1687.*

56. [Dasselbe] ... von Franckfurter Herbst-Mess 1687. biss an- und in die Oster-Mess dieses lauffenden 1688 Jahrs ... Franckfurt am Mayn. 1688. 4° 104 p.

A császári seregek hadmozdulatai Pest irányában. *B. 1688.*

57. [Dasselbe] ... von Franckfurter Herbst-Mess 1688 biss an und in die Oster-Mess dieses jetzt lauffenden 1689 Jahrs ... Franckfurt am Mayn 1689. 4° 108 p.

Értesítés jött »dass der König zu Paris alle Oesterreichische und Teutsche Cavelleriers u. Gemeine arrestiren u. in die Bastille setzen lassen, so wurden hingegen zu Wien der Marquis de Colligne arrestiret, u. des Marquis de Louvois Sohn zu Ofen.«

B. 16 89

58. [Dasselbe] ... vor und zwischen der Frankfurter Herbstmess 1689 bis Oester-Mess 1690.... Franckfurt am Mayn ... 1690. 4° 100 p.

A török háborúk leírása. Lotharingiai Károly Welsben 50 éves korában hirtelen meghal. A herceg méltatása, bécsi temetése az ágostonrendiek templomában.

B. 1690.

59. [Dasselbe] ... vor und zwischen jüngst-verloffenen Franckfurter Oster-Mess, bis an die Herbst-Mess ... 1705. 4° 112 p. 3 t.

p. 36. Die Rebellen haben hergegen wider Vermuthen mit ihrer nunmehr ganz unverantwortlichen Feindseligkeit fortgefahren und bey Födwar und Ofen grosse Insolentien verübt; Es ware zwar zu Ofen etwas Kriegs-Munition und etliche tausend Centner Mehl in Schiffen glücklich angelangt, wordurch der Ort von dem sich hervorthuenden Mangel ziemlich versehen wurde, allein die arme Leute, welche ausser der Stadt ihre Nahrung mit der Feld-Arbeit suchen musten, oder in denen etwas entlegenen Hütten sich auffhielten, sollen auffs grausamste von den Malcontenten tractirt worden seyn, gestalten sie die kleine Kinder erbärmlich getödet, die Männer elendig masacrirt und die Weibs-Persohnen geschändet haben sollen, als der Bothiani gegen Ende May mit 4000 zu Pferd ganz unvermerckt gedachte Vestung vorbey marschirt und in seinem Streiff viel Vieh und Schaafe mit hinweg getrieben.

60. [Dasselbe] ... vor und zwischen jüngst verloffenen Franckfurter Herbst-Mess, biss an die Oster-Mess dieses lauffenden 1706. Jahrs. ... 4° 104 p.

»General-Feldmarschal d'Erbeville hat mit seiner Armee nach Ofen marschirt, sich mit dem General Glöckelsperg zu conjungiren ... Inzwischen waren doch die zu Comorren einige Zeit gelegene Proviant-Schiffe zu Öffen, zwar nicht ohne Gefahr, endlich wohl ankommen, welche dasiger Garnison sehr nötig gewesen ...«

FK. B 943/339.

61. [Dasselbe] ... vor und zwischen jüngst verloffener Franckfurter Herbst-Mess, biss an die Oster-Mess dieses lauffenden 1707 Jahrs. 4° 116 p.

p. 27—32. Csapatok felvonulása Buda és Pest körül. *FK. B 943/339.*

62. Schaffen, Laurentius.

Aufferweckter Christen-Ruhm, das ist: kurtzer Begriff christlicher Waffen welcher Gestalt selbige An. 1683. über die ... türckische Macht zur heldenmüthiger Gegenwehr erweckt ... in vielfältigen hinterlegten Schlachten, Scharmützeln, Beläger- und Eroberungen ... durch das Königreich Hungarn hin ... biss jetzt zu endlauffenden 1686. Jahrs wider die Ottomanniche Porten siegreich fortgesetzt worden. Sambt auch dem Uhrsprung solchen Kriegs, und 10. Kupfferstücken der recuperirten Städten und Vestungen gezirt, zusammen getragen durch Laurentium S c h a f f e n ... Wienn, gedruckt bey Susanna Christina Cosmerovin ... 1686. 12° 10 nn, 284 n, 3 nnp. 10 t.

p. 201. Buda—Ofen. Látkép észak felől. — p. 77. Pest visszafoglalása 1602-ben. — p. 78—96. Buda 1684-es ostroma. — p. 200—242. Buda visszafoglalása 1686-ban, ennek ünneplése.

FK. B 943/344. — Ko. II. 72. — M. 239.

63. **Continuatio** dess aufferweckten Christen-Ruhms, das ist eine aussführliche Relation alles dsssen, was sich vom 9. Novembris 1686. biss zu endlauffenden 1687. Jahr in Hungarn ... bey allen Eroberungen biss auf Erlau inclusive, feldschlachten ... jetzigem Land-Tag zu Presburg und der glorwürdigsten Crönung zugetragen ... In Druck gegeben durch Laurentium Schaffen Juliacensem, Wienn ... bey S. C. kays. Hofbuchdr. 1687. 230 p. *B. 1687.*

64. **[Dasselbe]** ... 1688. 12° 240 p. *B. 1688.*

65. **[Dasselbe]** ... 1689. 8 nn, 159 np. *B. 1689.*

66. **Türckische Brügel-Suppen.** Allen dapffern vnd grossmüthigen Teutschen, zu einem Gelächter vorgestellet. Nach der Sing-Weise Dorindgen waine nicht, rc. Sambt vnterschiedlichen Extract-Schreiben von Wienn, Lintz, vnd Steyermarck, wie auch von Rom, vnd Nider Elb. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr Christi, 1683. 4° 96 nnp.

28 versszak jambusokban. A törökök rettegését mondja el, hogy a bécsi kudarc miatt Buda elvesztésétől is tartanak: Neuhäusel ligt todt kranck, in Zügen schon, das haben wir zum Danck, es geht auff Ofen loss, Ach welchs ein Hertzen-Stoss ! wir seynd vast auffgeriben, der Schaden ist zu gross«.

Ko. II. 257. — B. (München Bayer. Staatsbibl.)

67. **Türckischer Estaats- und Kriegs-Bericht** Oder eine kurtze und gründliche Beschreibung des Türckischen Käysers, Gross- und anderer veziers, Militz, Land und Leuten, Gewohnheiten, Krieges- und Lebens-Arth, Gewehr, Kleydung, und was davon ferner zu berichten nöhtig. Bey Gelegenheit jetzigen türckischen Krieges allen treuhertzigen Christen und ehrlichen Patrioten zur Nachricht auffgesetzet. No. 1—137. [S. l. et typ. 1683—1684.] 2° 1 fol.

No. 36. [—75]. Az 1683-ban megindult hasonló című 1 leveles ujság folytatása 1684-ben. Már e számban 1684 jan. 1. Felső-Magyarországból vett hír, mely szerint »und Ofen versamlen die Türcken ein starckes Corpo.« — Az első szám évszámmal:
No. 76 [—84]. Den 26. May 1684.
No. 85. Den 26. Junii 1684.
Komáromi levél jún. 14.: »Uber Ofen verlautet, dasz sich die Türcken bey der Wasser-schantze vergaben u. verpalladisiren, u. vor etlichen Tagen 600 Tartarn über die Brücke allda gangen, so sich unweit Pest im Felde nieder gelassen.« — Ettől fogva minden számban eredeti hírek Pest elfoglalásáról és Buda körültáborlásának megkezdéséről.
No. 91. Den 17. Julii.
Két hosszú eredeti tudósítás: »Aus dem Käys. Lager in der Insul St. Andrea, eine Meile oberhalb Ofen, vom 9. Julii.«
No. 92. Den 21. Julii.
Két közlemény: Aus dem Käyserl. Lager bey Ofen, vom 14. Jul.
No. 93. Den 24. Julii.
Aus dem Lager vor Ofen, 25. Julii.
No. 94. Den 28. Julii.
A Lotharingi hg levele a császárhoz: Ofen den 23. Julii.
No. 95. Den 31. Julii.
Eredeti levél: Aus dem Lager vor Ofen, 25. Julii.
No. 98. Den 11. Augusti.
Kövér betükkel: Diesesmahl die gute Zeitung der glücklich aber blutigen Eroberung der Stadt Ofen [hamis hír].
No. 99. Den 14. Augusti.
Aus dem Lager vor Ofen, 5. Aug. — Végén Nürnbergből keltezve: Die Eroberung Ofen will noch nicht confirmirt, jedoch chists gohoffet werden.
No. 106. Den 8. Sept.
3 eredeti levél: Feld-Lager vor Ofen, 25. [resp. 28.] Augusti.
No. 108. Den 15. Sept.
Lager vor Ofen, vom 31. Aug.
No. 110. Den 22. Sept.
Lager vor Ofen, den 10. Sept.
No. 113. Den 2. Octob.
Feldlager vor Ofen, vom 21. Sept.
No. 114. Den 6. Obcto.
Feldlager bey Ofen, vom 31. [!] Sept.
No. 115. Den 9. Octob.
Két eredeti levél: Feldlager vor Ofen, vom 4. (resp. 5.) Oct.
No. 116. Den 13 Oct.
Feld-lager vor Ofen vom 6. Oct.
No. 119. Den 23. Oct.
Lager vor Ofen, vom 10. Oct.
No. 112. Den 3. Novemb.
Két eredeti levél: Feld-Lager vor Ofen, vom 25. Oct.; és Donaustrohm, vom 2. Nov. »Ausz dem Lager vor kombt abermahlen böse Zeitung.«
No. 124. Den 10. Novemb. 1684.
A kudarc bevallása: Wien, vom 9. Nov. Die endliche Auffhebung der Belagerung Ofen, u. darauff der Käyserlichen Armee v. dannen den 2 hujus erfolgten Abmarch, ist mit allen Umbständen verwichnen Sontag durch einen Curirer berichtet worden
E lapnak 85-ik számától fogva az utolsóig (N. 137. Den 29. Decemb. 1684.) minden számában van valami Budáról vagy Pestről.
Végén (N. 137.): Ende des Türckischen Estats und des Jahrs 1684. *B. (M.)*

68. Umständlicher **Bericht,** was sich bey dem glücklichen Entsatz der Stadt Wien, begeben, welcher massen die feindliche Armee bey Ungarisch-Altenburg, abermal aus dem Feld geschlagen, und noch ferner biss gegen O f e n verfolget wird. [S. l. et typ.] Anno 1683. 4° 4 nnp. *Ko. II. 168.*

69. Ungarischer oder Dacianischer **Simplicissimus,** vostellend (!) seinen wunderlichen Lebens-Lauff, und sonderliche Begebenheiten gethaner Räisen. Nebenst wahrhafter Beschreibung dess vormals im Flor gestandenen, und öffters verunruhigten Ungerlands: So dann dieser Ungarischen Nation ihrer Sitten, Gebräuch, Gewohnheiten, und führenden Kriege. Sambt dess Grafen T e k e l y Herkommen, und biss auf jetzige Zeit verloffenen Lebens-Lauff. Denck-würdig und lustig zu lesen. Heraussgegeben von gedachten Dacianischen Simplicissimo. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr MDCLXXXIII. 6 nn. 239 np.

p. 165—173. Das gerichtliche Verfahren der Befreiung der Gefangenen in Ofen u. Eger. In cap. XXIII.: Wie Simplicissimus u. der Metzker-Knecht von türckischer Gefängnuss wieder loss worden.

FK. B 309/109. — A. IV. 2175.

70. **[Dasselbe]** Andere Ausgabe, mit wenig abweichendem Titel, denselben Typen, derselben Eintheilung und derselben Seitenanzahl.

V. ö. Trostler József: A »Magyar Simplicissimus« és a »Török kalandorok« forrásai. Egyet. Phil. Közl. 1915. II—IV. f.

A. IV. 2176.

71. **[Valckenier,** Petrus].
Des verwirrten Europae dritter Theil, oder wahre historische Beschreibung derer in der Christenheit, ... seither dem Jahre 1676. biss auff das Jahr 1682 ... erreichter bluhtiger Kriege, leidigen Empörungen und erschrecklicher Verwüstung. Abgetheilet in drey Theile, ... III. Der Krieges-Händel aller streitende Partheyen in der Christenheit, sampt der Türcken, Hussaren und Rebellen ... Mit Beyfügung unterschiedlicher authentiquen Brieffen und Berichten ... Zu Amsterdam, in Verlegung der Wittibe J. von Sommern, Heinrich und die Wittibe D. Boom, Buchhändler daselbst. Im Jahre 1683. 2° 4 nn, 1191 n, 68 np. & Register.

A budai basák harcairól és diplomáciai működésükről.

B. (Kolozsvár Egyet. — Rd. — Jena, Univ. Bibl.)

72. **Vaelckeren,** Giovan Piero.
Vienna assediata da Turchi e liberata da Christiani onnero diario dell'assedio di Vienna dal di sei di maggio insino al di quindici di settembre. Del sig. Giovan-piero V a e l c k e r e n ... In Vienna e in Firenze per Antonio Nauesi ... 1683. 4° 8 nn, 124 np.

p. 92. Ibrahim budai basa Bécs alatt. *A. II. 1018.*

73. **[Lo stesso]** ... sia narratione giornaliera dell assedio di Vienna incominciato da 6. di maggio sino alli 15. settembre 1683. Dato in luce in idioma Latino, del Signor Gio: Pietro V a l c h e r e n. Novamente tradotto in lingue italian da Dorotheo A l i m a r i. Dedicata al ... Carlo Vicenzo G i o v a n e l l i ... In Venetia, al nome di Dio ... [Girolamo Abrizzi]. 1684. 4° 12 nn, 80 np.

p. 50. Ibrahim budai basa Bécs alatt. *A. II. 1131. — Ko. II, 5.*

74. **Vaelckeren,** Joannes Petrus.
Vienna a Turcis obsessa a Christianis eliberata, sive diarium obsidionis Viennensis, inde a sexta Maij ad decimam quintam Septembris deductum, authore Joanne Petro a V a e l c k e r e n ...: una cum typis aeneis ... Viennae Austriae, typis Leopoldi Voigt ... 1683. 4° 4 nn, 92 n, 2 nnp. 2 t.

p. 75. Ibrahim budai basa Bécs alatt. *A. II, 1016.*

75. **[Idem]** ... 4° 4 nn, 92 n, 8 nnp. 2 t. *A. II. 1017. — Ko. II, 1.*

76. **[Idem]** ... Juxta impressum Viennae Austriae prostat Bruxellis, apud Lambertum Marchant ... 1684. 12° 12 nn, 166 np. 1 t. *A. II. 1127. — Ko. II, 2.*

77. Verissima, e distinta **Relatione** dell'assedio della citta di Strigonia assediata dall'Armi Imperiali, e Polacche sotto la condotte della Maesta di G i u n a n n i III. re di Polonia, e dal Sereniss. Duca di L o r e n a, e dal Conte di S t a r e m b e r g h, e con la relatione come marchiano gl'aggueriti eserciti, e i loro costumi. E detta relatione è venuta dal Campo Cesareo, e Polaceho. [In fine:] In Venetia, & in Genoua, per Anton Giorgio Franchelli ... [1683.] 4° 4 nnp.

Si hà auiso che il Gran Visire con 24. m. Turchi si era posto in marchia da Buda verso Strigonia, mà che subito intesa questa nuona sconfitta de i suoi, si fosse voltato con fretta di ritorni verso Buda doppo hauer mandati notabile rinforzo in Strigonia. — ... tutta la Christianita rese gloriose, e formidabile le sue otemi, con la quali sperando in S. D. M. con la continuationi, che caderà di borue la citta di Strigonia, e Buda, & il rimanente dell'Ongheria.

B. 1683.

78. Verissima, e distinta **Relatione** della nvova, e segnalata vittoria ottenvta dall'Armi Imperiali, e Polacche sotto la città, e fortezza di Strigonia, con l'acqvisto dell'importante forte di Barkam. In Venetia & in Milano, nella regia ducal corte, per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta [1683.] 4° 4 nnp. *B. 1683.*

79. [Lo stesso] ... In Venetia & in Modona per Demetrio Degni 1683. 4° 4 nnp.
A. II. 1081.

80. [Lo stesso] ... In Venetia, & in Bologna, per Giacomo Monti ... [1683.] 4° 4 nnp.
A lengyel király és a Lotharingiai hg., miután többízben tanácskoztak, elhatározták, hogy a téli szállás biztosítására megvívják Pestet és, ha az idő engedi Budát is. Ezért »alli 10. [Ottobre] tutta l'Armenta s' incamino alla volta di Buda doppo hauero lasciato in Barkam trà Reggimenti di Fanteria Imperiale, e due di Corezza«.
A. II. 1082.

81. Verissimo, e distinto **Racconto** del clementissimo perdono, che hanno ottenuto gli habitanti della città di Lebenz, e di Pappa & altri castelli e luoghi molti dell' Vngheria, ritornati all' obbedienza dell'Imperatore ... e dell' ingresso negato alli ribelli della città di Cassouia, & altri luoghi ... Con le prudentissime risposte date alle propositioni fatte dalli deputati ribelli al Rè di Polonia, & al Serenissimo di L o r e n a mandati ad essi per impetrar il perdono Cesareo. Con una pienissima relatione delli progressi dell'Armi Christiane sotto la famosa fortezza di P e s t, e contorni di B u d a. In Venetia, et in Napoli, per Michele Monaco ... 1683, 4 nnp. *FK. B 0941/124.*

82. [Lo stesso] ... In Venetia, 8 in Bologna, per Giacomo Monti 1683. 4° 4 nnp.
A. II. 1083.

83. [Lo stesso] ... In Venetia, et in Milano, ... per Marc Antonio Pandolfo Malatesta ... [1683.] 4° 4 nnp. *B. 1683.*

84. Vero e distincto **Ragvaglio** di tutto quello, ch'è seguito di giorno in giorno nel famosissimo assedio della città di Vienna. Combattuza dalle formidabile forze delle Armi Ottomane l'anno 1683. Con la vittoria gloriosamente ottenota delle Armi Imperiali e Polache. Con vna aggiunta de sua progressi nel fine ... In Venetia 1683. Apresso Francesco Busetto ... 12° 44 p.
Napló az ostromról megemlékezéssel a budai basa és segédcsapatainak müködéséről.
B. (München Bayer. Staatsbibl.)

85. A delineation and description of the famous city O f f e n, otherwise called B u d a, together with an account of the siege ; and also, an historical relation of the several sieges ... ever since it came into the Turkish possession. Translated by Joseph M o x o n. London [s. typ.] 1684. 2° 1 fol. *B. (London Guildhall Library.)*

86. A description of B u d a in its ancient and present state, with an exact and compleate account of the seidge thereof. London, Thos. Maltus, printer 1684.
B. (Stationer Register, vol. III.)

87. A letter to a friend; being an historical account of the affairs of Hungary : more particularly relating to B u d a and how treacherously it was surprised by Solyman the magnificent from the christians anno 1541. as also, An account of the late siege, anno 1684. London : printed for W. Davis. [1684.] 2° 4 p. *A. II, 1136. — Mth. 392.*

88. A true and exact **Relation** of the great victory obtained by General S c h u l t s over Count T e c k e l y in upper Hungaria, on the 20 th of Septemb. 1684. Together with an account of the battle between the Duke of L o r r a i n e and the Serasquier Bassa before B u d a. London, printed for Thomas Snowden, 1684. 2° (s. sh.)
Hazlitt's Bibl. Coll., 2 nd scr., 516. *B. (Hazlitt, Bibl. Coll.)*

89. Arnù, Nicolò.
Presagio dell' imminente rovina e cadvta dell'impero Ottomano, delle future vittorie, e prosperi successi della Christianità Canato da diuerse profetie, oracoli, vaticinij, e pronostici antichi, e moderni ; dato alla luce sotto gli felicissimi auspicij della Lega Santa trà l'Avgostissimo L e o p o l d o primo Imperator de' Romani, il ... Rè di Polonia G i o v a n n i III. e la ... Repvblica di Venetia, del ... F. Nicolo A r n ò Lorense, dell'ordine predicatori, e publico metafisico nella ... vniversità di Padoua. In Padova, MDCLXXXIV. nella stamperia del Seminario ... 4° 92 np.
c. VIII. Buda küszöbön álló ostroma igazolja a kedvező próféciát.
B. (Paris, Bibl. Nat. — Cremona, Bibl. Govern. — Verona, Bibl. Comm.)

90. [Lo stesso] ... Consecrato all'illustris. Sign. ... Gio: Battista P i a t t i. In Venetia, MDCLXXXVI. Presso Pietr' Antonio Brigonci. 4° 8 nn, 91 np. *A. IV, 2237.*

91. Ausführliche und eigentliche **Beschreibung** der weltberühmten, ehmals der Königen in Hungarn gewöhnlichen Residentz, bishero aber unter des türkischen Blut-Hunds Gebiet gestandenen, und nunmehr von kayserl. ... Armee, durch tapffermüthige Anführung ... Herrn Herzog von L o t t r i n g e n belägerten ungarischen Stadt O f e n. Nürnberg und Leipzig, bey Leonhard Loschgen, Anno 1684. 38 nnp. *Mth. 73.*

92. Ausführliche **Vorstellung** und Beschreibung der weltberühmten, ehmals der Königen in Hungarn gewöhnlichen Residenz- bisshero aber unter des türckischen Bluthunds Gebiet gestandenen und nunmehr von kaiserl. ... Armee durch dapfermühtige Anführung ... Herrn Herzog von L o t t r i n g e n belägerten ungarischen Stadt O f e n. Frankfurt am Mayn, in Verlegung Joh. Philip Andreä, 1684. Nürnberg bey Leonhard Loschge zu finden. 69 p.

p. 16. Buda elfoglalása. — p. 21—31. Buda ostroma 1598-ban. — p. 31—32. Schwarzenberg Buda ellen vonul. 1599. — p. 37—62. Buda ostroma 1602-ben.

FK. B 943/359. — A. II, 1138. — Mth. 99.

93. Fernere ausführliche **Vorstellung** und Beschreibung der weltberühmten, ehemals der Königen in Hungarn gewöhnlichen Residenz, bishero aber, unter des türkischen Bluthunds Gebiet gestanden, und nunmehr von kaiserl. ... Armee, durch dapfermüthige Anführung ... Herrn Herzog von L o t t r i n g e n, belägerten ungarischen Stadt O f e n. Frankfurt am Mayn [s. typ.], 1684. 32 nnp. *B. (Sárospatak Ref. főisk.)*

94. Bernino, Domenico.
Memorie historiche di cio, che hanno operato li sommi pontefici nelle guerre contro i Turchi dal primo passaggio di questi in Europa sino all' anno 1684. ... Dedicata alla Santita ... I n n o c e n z o Vndecimo. In Roma appresso Gio: Battista Bvssotti MDCLXXXIV. ... 4° 16 nn, 318 n, 2 nnp. *B. 1684.*

95. [Lo stesso] ... In Roma, appresso Gio: Battista Bvssotti, MDCLXXXV. ... 4° 16 nn, 318 n, 2 nnp.

p. 192—200. 1541. Solimano in favore della regina Isabella. Preparamenti suoi, e della regina per la difesa di Buda. Pest abbandonato da difensori, e divenuto preda de turchi. Pest invano attacato dal marchese di Brandenburg. — p. 260—261. 1603. Terzo assedio di Buda sotto l'arciduca Matthiàs. — p. 318. **[In fine]**: »Gli successe al Trono alli sent'vno di Settembre del medesimo anno col nome d'Innozenzo Vndecimo il Cardinal Benedetto Odescalchi da Como, il cui gran zelo contro il Turco per se medesimo assai noto al Mondo sarà à me materia à parte di più gloriosa historia.«

FK. B 262/8. — A. II, 1176.

96. Beschreibung des herrlichen Siegs, welchen die kayserl. Armee den (17) 27 Junii 1684. bey Weitzen wider die Turcken erhalten [S. l.] zu finden bey Augusto Hauckwitzen. [1684.] 4° 8 nnp.

»Nach Aussag der Gefangenen, der Vetzier von Ofen so die Armee commandieret geblieben.« — »Morgen brechen wir von hier auf und gehen gleich auf Pest und Ofen.« — »Nun flehet alles von Ofen, Neuhäussl wi sich auch ergeben, wir sollen nur mit der Armee kommen, sie bitten die Christen, dass sie sollen helfen, damit die Armee bald komme, dann sie darinnen grosse Noth haben.«

A. II. 1139.

97. Biondi, Pasquale.
Il volo dell' aqvile generose contro il velenoso dragone della Tracia, et i progressi della cristiana religione col mezo del valore delle lucentissime sable germane, e polacche nella presente campagne, del 1684. dal dottor Pasquale B i o n d i. Dedicati all' ... Silvestro V a l i e r Kau. Proc. di & Marco, e ristor del ... Studio di Padoua. In Venetia, MDCLXXXIV. presso Domenico Milocco. ... 12° X n, 198 n, 2 nnp.

Buda 1684-i ostromának leírásával.

B. (Ráth. — Kraków, Bibl. Czartoryski — Páris, Bibl. Nat. — Vicenza, Bibl. Civica Bertoliana.)

98. Birken, Sigmund.
Der vermehrte Donau-Strand, mit allen seinen Ein- und Zuflüssen, angelegenen Königreichen, Provintzen, Herrschaften und Städten, auch dererselben alten und neuen Namen, vom Ursprung bis zum Ausflusse: in dreyfacher Land-Mappe vorgestellet auch samt kurtzer Verfassung einer hungar- und türckis. Cronik, und des Anno 1663. und 1664. geführten Türken-Krieges, beschrieben durch Sigmund von B i r k e n, C. Com. Pal. Anjetzo aber mit einer kurtzen Continuation der merkwürdigsten türkischen Kriegs-Handlungen in Candien,

Polen und Hungarn, wie auch die Beläger- und Entsetzung der käys. Residentz-Stadt Wien, Eroberung Barkan und Gran betreffend, versehen, und neben L. Figuren der vornehmsten Städt und Vestungen an der Donau in Kupfer hervor gegeben und verlegt von Jacob S a n d r a r t, Kupferstecher und Kunsthändler in Nürnberg. Im Jahr Christi 1684. 12° 8 nn, 231 np. 50 t.

p. 64. Alt Ofen. Látkép délről. — p. 66. Ofen v. Pest. Látkép északról. *FK. B 914/230.*

99. [Dasselbe] ... Barkan, Gran, Visegrad, Waizen und P e s t etc. betreffend, versehen, ... 1684. 12° 231 p. *Mth. 75.*

100. [Birken, Sigmundo].
L'origine de Danvbio, con li nomi antichi, e moderni di tutti li fiumi, e acque, che in esso concorrono, come anco delli regni, prouincie, signorie, e città irrigate del detto fiume, sino doue sbocca nel Mare Eusino : Adorneto con 44. figure in rame. Dedicata all' ... Pietro L i o n ... In Venetia, MDCLXXXIV. [Girolamo Albrizzi] all' insegna del nome di Dio, dietro la chiesa di S. Zulian ... 12° 12 nn, 13—176 np. 4 t.

Buda és Pest látképe dél felől. — Óbuda látképe dél felől. Mellékletek a p. 92-hez. Descrizione della citta di Bude p. 92—97.

FK. B 914/99.

101. [Lo stesso] ... Annessovi un breve compendio della Cronica Ungara, e Turchesca, & adornato con 40 figure in rame delle principali città, e fortezze dell' Vngaria, Transilvania, e Croatia ; con un breve racconto ... dell' assedio, e liberatione di Vienna, acquisto di Strigonia, e d' altre piazze & attacco di B u d a. Tradotto dall' idioma tedesco in italiano. All' ... A l e s s a n d r o II. duca della Mirandola. ... In Norimberga, & in Bologna, MDCLXXXIV, per Gioseffo Longhi. ... 12° 12 nn, 286 np. *A. II. 1092.*

102. [Lo stesso] ... Annessuni vn breve compendio ... attacco di B u d a. Tradotto ... da Pietro Francesco G o u o n i. Aggiuntuni in questa seconda editione altre dieci figure in rame, & il suo indice. All' ... A l e s s a n d r o II. ... In Norimberga & in Bologna, MDCLXXXV, per Gioseffo Longhi. ... 12° 12 nn, 286 np. 40 t.

FK. B 914/147. — Mth. 108.

103. [Lo stesso] ... Annessoui vn breue compendio ... adornato con 42 figure in rame ... e d'altre piazze, con l'assedio e successi di B u d a. Tradotto dall' idioma tedesci in italiano All ... Antonio Filippo R a y n o l d i ... nell' anno corrente 1685. In Milano, ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta ..., [1685]. 12° 22 nn, 288 np. 42 t.

p. 73. Alt Ofen Buda. — p. 73. Bvda, e Pest. *FK. 914/228.*

104. [Lo stesso] ... Nuoamente corretto con succinta relatione di quanto è seguito sotto dette città nelle due campagne del 1684. e 1685. Adornato con 48 Figure in rame. Dedicata all' ... Pietro L i o n e ... In Venetia, MDCLXXXV. [Girolamo Albrizzi] All' insegna del name di Dio, dietro la chiesa di S. Zulian ... 187 n, 1 nnp. 48 t.

p. 95. Bvda et Pest. — p. 96. Bvda vecchia. *FK. B 914/229. — A. V. 2698. — Mth. 114*

105. Bremundan, Francesco Fabro.
Floro Historico de la Guerra Sagrada contra Turcos. Parte 1—5. En Madrid ... 4° 1684—1688.

[Parte 1] ... de la Gverra movida por el Svltan de los Turcos M e h e m e t IV. contra el ... L e o p o l d o Primero, Emperador de Romanos, &c el am MDCLXXXIII. Tradvcido de italiano en castellano y añadido de los sucessos posteriores à la liberacion de Viena por Don Francisco Fabro B r e m u n d a n ... que le dedica a ... M a r i a A n a de Avstria. ... En Madrid, en la imprenta de Bernardo de Villa Diego ... año MDCLXXXIV. A costa de Sebastian de Armendariz ... 16 nnp, 67 nf. 1t.
Parte 2 : ... Segvnda parte qve contiene los svcessos de los años MDCLXXXIV y MDCLXXXV. Escriviole D. Francisco Fabro B r e m u n d a n ... Y le dedica a ... M a r i a A n a de Avstria ... En Madrid, en la imprenta de Antonio Roman, año de MDCLXXXVI. A expensas de Sebastian Armendariz ... 16 nn, 231 np. 1t.
Parte 3 : ... Fercera parte, qve contiene los svcessos del año MDCLXXXVI. Escriviola Don Francisco Fabro B r e m u n d a n, ... y la dedica a ... L e o p o l d o Primero, y ... M a r i a A n a de Avstria. ... En Madrid, en la imprenta de Antonio Roman, año de 1687. A expensas de Sebastian Armendariz ... 16 nn, 252 np. 1t.
Parte 4 : ..., Qvarta parte que contiene los svcessos del año MDCLXXXVII. Escriviole Don Francisco Fabro B r e m v n d a n ... y le dedica a ... M a r i a A n a de Avstria. ... En Madrid, en la imprenta de Antonio Roman, año de 1688. A expensas de Sebastian Armendariz ... 16 nn, 224 np. 1t.
P. 2. p. 55—72. Expugnada la civdad Buda. 1684.
P. 3. Expugnada la civdad Buda 1686. *FK. B 355/112. — A. II. 1093.*

106. Brown, Edouart.
Relation de plusieurs voyages faits en Hongrie, Servie, Bulgarie, Macedoine, Thessalie, Austriche, Styrie, Carinthie, Carniole et Friuli. Enrichie de plusieurs observations tres curieuses tant sur les mines d'or, d'argent, de cuiure et de vif argent, que des bains, et des eaux mineralles qui sont en ces pays. Avec les figures de quelques habits, et des places les plus considerables. Traduit de l'anglois du Sieur Edouart B r o w n ... [A metszett címlap utáni nyomtatott címlapon :] A Paris, chez Gervais Clouzier ... 1684. 4° 8 nn, 208 np.
p. 47—51. Bude et Pesth. *B. 1684.*

107. Campo Cesareo debajo de B u d a 23. de julio [1684.] [S. l. et typ. 1684.] 4° 4 nnp.
Jelentés Buda ostromáról. *B. (Madrid Bibl. Nac.)*

108. Caprara, Alberto.
Relatione del presente governo Ottomano fatta dal Sig. Alberto C a p r a r a, stato vltimamente internuntio à quella corte per la maestà dell' imperatore L e o p o l d o Primo. In Bologna e in Modona, 1684. Nella stamperia di Demetrio Degni ... 4° 8 nnp.
Adatok a budai vezérbasáról. *B. (Bologna, Bibl. Univ.)*

109. [Lo stesso] ... In Lvcca appresso Jacinto Paci MDCLXXXIV. 4° 8 nnp. *A. II. 1094.*

110. Cara Mustapha grand vizir. Histoire. Contenent son élevation, ... le vray suyet qui lui a fait entreprendre le siege de Vienne, et les particularitez de sa mort. ... A Cologne. chez François (sic!) Foppens, ... MDCLXXXIV. 12° 4 nn, 252 np. 1 t.
p. 194, 204, 216, 218, 229, 232, 236, 240, 242, 244. Le Grand Vizir et les Pachas de Bude.
FK. B 923/112.

111. [Le même] ... A Paris [s. typ.] MDCLXXXIV. 16° 154 p.
[A mű szerzője Apponyi szerint P r é c h a c.] *A. II. 1141. — Kt. 1684.*

112. [Continuacam historica ed. Deslandes 1684.] Continuacam Historica ... da Liga Sagrada contra os Turcos ... Publicadas ... 15. de agosto de 1684. ... Aparta da irzihanca de B u d a hu corpo de vinte mil infieis. ... Lisboa. Na officina de Migvel Deslandes [1684.] 4° 12 p.

... Operacoens, & movimentos diarios das Forcas Imperiaes desde a tomada da Citade de Pest ate o dia 27. de Julho : em que se comprehendem os memoraveis acontecimentos do primeiro valeroso conflicto com os exercitos Otomanos, apenas passado parte do exercito a outra banda do Danubio, par a haver de cercar a B u d a. ... Publicada ... 29. de Agosto de 1684. 4° 15 p.

113. [Datum:] ... Publicada ... 7. de novembro de 1684. 4° 20 p.
Campo de Buda a 27. de setembro.

114. ... Noticias ultimas da Ungria inferior, com a retirada dos exercitos Christiãos do assedio de B u d a ... Publiada ... 12. de dezembro 1684. 4° 16 p.
A. V. 2689.

115. Copia della lettera scritta alla Santita di nostro signore dal Serenissimo di L o r e n a dal campo di B u d a 23. luglio 1684. In Bologna et in Lucca per i Marescandoli 1684. 4° 4 p.
Mth. 77. — N.

116. [Lo stesso] ... [In fine :] In Bologna, per Giacomo Monti. 1684. ... 4° 4 nnp.
B. (Bologna Bibl. Univ.)

117. Copia di lettera hauuta da Lintz, con l'auuiso dell' acquisto dell' importanti piazze di Vicegrod, e Vaccia, e della segnalata vittoria, ottenuta contro Turchi nelle vicinanze di B v d a dall'Armi Imperiali comandate dal Serenissimo Sig. Dvca di L o r e n a. In Bologna, per Giacomo Monti. 1684. ... 4° 4 nnp.
p. 3. Lintz il primo Luglio 1684. »i Turchi di Buda hauuta notitia, che il nostro Bagaglio era rimasto in dietro, fortirono in numero di 6 m. e si portarono per Monti, e Boschi marchiando di notte ...«
FK. B 0941/12.

118. Copia di lettera scritta da Venetia sotto li 16 ottobre 1684. concernente i felici successi dell' Armi Christiane sotto B v d a. In Modena, nella stamperia di Demetrio Degni 1684. ... 4° 4 p. *A. II. 1144. — Mth. 78.*

119. Copia-Schreibens, welches ihro Durchl. der Herr Hertzog von L o t h r i n g e n, wegen der bey O f e n und Wironitiza von denen Käyserlichen gegen den türckischen Erbfeind durch die Hülffe Gottes erhaltenen zweyfachen herrlichen und vollkommenen Victorien, an ihro käyserliche Majestät überschickt haben. [S. l. et typ. 1684.] 4° 4 nnp. *B. (Fővr. Múzeum.)*

120. Crasso, Lorenz.
Elogia di capitani illostri scritti da Lorenzo Crasso Napoletano Barone di Pianura. Venezia [s. typ.] MDCLXXXIII. 16° ? p.

A budai vezérbasa a következő magyar vezetőférfiak életrajzában szerepel: p. 344—347. Giorgio Ragozzi Principe di Transiluania (II. Rákóczi György). — p. 369—372. Kemni Janos Principe di Transiluania (Kemény János). — p. 381—387. D. Niccoló Conte di Zerin (Zrinyi a költő).

B. 1684.

121. Curiose **Staats-Gedanken** uber den verwirrten Zustand des Königreichs Ungarn, und dahero bey der Christenheit entstehenden Gefahr ... Sonderlich aber was doch die unserige nach erhaltener Victorie in Ungarn weiter vornehmen ... ob der Türck auch wieder vor Wien rucken ... Wie es mit dem Toeckely, und denen Evangelischen in Ungarn ... ablauffen; und ob solcher der Türcke mit der Zeit auch vollends in seinen Gewalt bringen werde ... alles nach denen bewehrten Staats-Reguln, ... unparheyisch untersuchet. ... [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1684. 4° 78 p.

V. ö. Bleyer: Magyar vonatkozású német újságlapok a M. Nemzeti Múzeum birtokában. Magyar Könyvszemle 1900. p. 188.

A. II. 1145. — Mth. 95.

122. Das **Türckische Cabinet,** und die Haubt-Maximen der ottomanischen Pforte... [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr Anno 1684. 4° 45 p. *Mth. 76.*

123. De Rocoles, J. B. Vienne deux-fois assiégée par les Turcs, MDXXIX. et MDCLXXXIII. et heureusement délivreé. Avec des réfléxions historiques sur la maison de Habsbourg, ou d'Austriche, et sur l'origine, grandeur et decadence derniére de la puissance Ottomane par le sr. J. B. De Rocoles historiographe. A Leyde, chés Jean Prins, MDCLXXXIV. 12° 22 nn, 431 np. 14 t.

p. 34. Bude ou Offen, la capitale du Royaume fut abandonner. 1526. — p. 414. »Les dernières grandes défaites des Turcs devant Vienne, et à Barcan. L'on a publiée que le grand-Seigneur avoit depuis fait étrangler le Bassa de Bude ou Offen, sur ce que le grand-Vizir avoit fait scavoir à sa Hautesse, qu'il estrit cause de tout son malheur, et de la levée de ce siège, parce qu'il ne l'avoit pas secondé comme il eust pu faire.

FK. B 355/69. — A. II. 1115. — Ko. II. 121.

124. Der **Herzogen und Könige**n in Hungarn Leben, Regierung und Absterben, von dem ersten Herzogen Keve an, biss auf den itzregirenden König Leopold den I. aus den bewährtesten hungarischen Geschichtschreibern hervorgesucht und zusammengetragen auch mit ihren warhafften Bildnissen aus Liecht gegeben. Nürnberg, in Verlegung Johann Hofmanns Buch und Kunsthändlers, gedruckt bey Christian Sigm. Froberg. Anno 1684. 12° 567 n, 5 nnp. 60 t.

p. 470—502. Geschichte der Stadt Ofen zur Zeit der Königen Ludwig II. u. Ferdinand I. — p. 527. »Anno 1602. vorlohren die Christen Stuhlweissenburg im August-monat, sprengten und verliessen Waitzen, belägerten Ofen vergeblich...« — A mű Bécs 1683-i ostromával nyer befejezést.

FK. B 929/33. — A. II. 1147.

125. [Dasselbe] ... druckts Joh. Christoyh (!) Drechsler, An. 1685. 12° 567 p. 5 nnp.

FK. B 929/89.

126. Der in dem Königreich Vngern neuentstandenen **Türcken-Krieg.** Dabey zu befinden die merckwürdigsten Begebenheiten, was von Anno 1683. biss dato zwischen denen Christlichen und Türckischen Waffen passiret und vorgelauffen. Bresslau, bey Gottfried Jonischen ... [1684.] 4° 4 nnp.

Beszámoló az 1684. év hadi eseményeiről, köztük Pest elfoglalásáról.

B. (Kraków Univ. Bibl.)

127. Descritione dell' Vngheria. Notitie principali delle guerre successe nell' Vngheria medesima dall' anno 1409. sino questa campagna [In fine:] In Venetia [S. typ. 1684.] 4° 4 nnp.

A török elleni háborúk rövid áttekintése, Buda szerepének érintésével.

B. (Venezia, Bibl. di San Marco.)

128. Diario de' successi dell' Armi Cesaree nell' Vngheria doppo la presa di Strigonie, in questa campagna MDCLXXXIV. sotto il comando dell' ... duca di Lorena. Venetia, per Combi e Lanoù [1684]. 12° 4 nn, 182 np.

p. 2. Buda török helyőrsége 1684-ben. — p. 27. Budai basa szerepe a váci csatában. — p. 28—30. Pest elfoglalása 1684-ben. — p. 46—211. Buda ostroma 1684-ben. Hadiesemények nov. 2-ig.

A. II. 1148.

129. [Lo stesso] ... In Bologna, per Gioseffo Longhi. ... 16° 179 p.

B. (Roma Bibl. Vitt. Emanuele.)

130. Diario quarto del campo del rè di Polonia sotto Czotha li 22. ottobre 1684. [In fine:] In Bologna, per Giacomo Monti 1684. ... 4° 4 nnp.

Musztafa, szeraszker-basa hibája, hogy nagy seregét még júl. elején nem vitte Buda felmentésére.

B. (Bologna Bibl. Univ.)

131. Diarium der harten und bluthigen Belägerung der berühmten Ungarischen Residentz und Vestung O f e n. Hamburg, zu bekommen bey Heinrich Heuss ... 1684. 4° 32 p.

p. 2—6. Wie Ofen verlohren gangen. — p. 6—8. Eroberung Pest, 1684. — p. 8—32. Buda ostroma 1684. júl. 14—nov. 1.

FK. B 0941/48. — A. II. 1150. — Mth. 79.

132. Distinto avviso ... con il numero delli Turchi, che guardavano P e s t, et il disfacimento del ponte di detto luogo et anco il numero de quelli sono stati gratiati dal ... Duca di L o r e n a di passaporto e mandati ad habitare in diversi luoghi dell' imperio, e batteria messa per B u d a, con l'incendio, che fecero i Turchi a P e s t, e suoi risarcimenti etc. In Venetia per il Boscio, 1684. 4° 4 nnp. *B. (Roma Bibl. Corsiniana.)*

133. Eclipse da lva Ottomana, ou compendio historico de todos os successos desta ultima guerra contra os Otomanos, desde seu principio ate a destruicao dos Turcos: pelas armas da Liga Christiana estabelecida entre L e o p o l d o I. Emperador, e J o a m Terceiro, rey de Polonia, & outros principes do Imperio, pelo Santissimo S. N. P. I n n o c e n c i o XI. Em Lisboa. Na officina Miguel Deslandes ... Anno 1684. 4° 67 p.

p. 3. »Vngria Otomana ... dos quatro governos ... Buda, Temezwar, Kanissa, & Agria. — p. 6. »... Hibraim, Baxà de Buda«. — p. 11. »Nem de semelhante medo ficàraõ livres os Imperiães porque espalhada huã nova, que o primeiro Visir com todo o seu poder tinha passado Buda, & que com marcha dobrada vinha sobre elles, levantárao, o campo formado sobre Estrigonia, & voltárao, pondose debaixo da artelheria de Javatino.« — p. 21. »... que esperao comboy de Buda com muniçoens.« — p. 52. »Na fugida para Buda na campanha de Alba Real deu garrote a Hibraim Baxà de Buda ...« — p. 58. »E depois hir sobre o Castello de Pest, que tamben està alèm do Danubio defronte de Buda; porque com estas empresas, & outros Castellos, que ficam na mesma paragem, podiam assegurar seus Guarteis do Inverno na Vngria Superior, & alargaremte as tropas atè a Transylvania, se o tempo désse lugar á expugnaçaõ de Buda.« — p. 59. »... que o novo Visir de Buda era chegado ...« — p. 60. »Dos fugitivos tomáraõ alguns o caminho de Pest, & os mais o de Barkam, para passar a ponte.« — p. 61. »Entre as Turcos mortos se achárao o novo Visir de Buda, ...« — p. 61. »Soubese dos prizioneiros, que o Primeiro Visir estava em Buda ...« — p. 62. »Nam faltou quem divèrtisse esta empresa, para proseguir alèm do Danubio as conquistas, & em particular de Pest, que fica defronte de Buda, ...« — p. 64—65. »El Rey de Polonia passando alèm do Danubio com o seu exercito numeroso de mais de Sincoenta mil valerosos soldados, tomon o caminho de Pest, para apoderarte da Ponte, com a noticia de que o Primeiro Visir havia desemparado Buda, & passado a Ponte de Essek com sua cavallaria, que lhe ficàra para retirarte a Belgrado, deixando em Buda, Cidade Capital de toda a Vngria, dous Baxàs, & sós dous mil soldados de presidio, forças muy designáes para defender a sua dilatada circumferencia, & fortificaçoens arr inadas. O Duque de Lorena com as tropas Imperiaes, Bavàras, & auxiliares tamben marchon pela Vngria Inferior para Buda. Aonde se havia de ajuntar com El Rey de Polonia, pa ra dispor o cerco daquella Cidade.«

A. IV. 2183.

134. Extract eines durch eigene Staffeta den 15. Augusti 1684. zu Lintz eingebrachten Schreibens, die Eroberung der Stadt O f f e n, wie auch den solennen Einzug dess durchlauchtigen Hertzogs von L o t h r i n g e n betreffend. [S. l. et typ. 1684.] 4° 1 fol.

Stafétahír Károly hg. aug. 13-i bevonulásáról a budai várba. Megemlékezik 600 fogoly török tisztről, valamint arról, hogy a hg. a várat 3 napig szabad prédára bocsájtotta és csak a levéltárak védelmére rendelt ki őrőket. — Természetesen a hír csak fantázia szüleménye volt.

B. 1684.

135. Extract-Schreiben, so von der Cosacken Heers-Führer Kunichio an die Königl: Polnische Majest: abgangen, worinn selbiger erzehlet den Sieg und grosse Niederlag, welche er von Zeit seines zu Ende des Monats Octobris biss zu Anfang des Monats Decembris des jüngst hingelegten 1683. isten Jahrs in die Bialogrodische Tartarey gethanen Einfall, von denen Türcken und Tartaren erhalten hat; publicirt in der königl. pohlnischen Residenz-Stadt Crackau den 1. Jan. 1684. ... Regenspurg, gedruckt durch Paul Dalsteinern [1684.] 4° 12 nnp.

A tatár khán a sorozatos kudarcok után a keresztény fegyverektől való félelmében Pest alól »den ordinari Wege zu ruck nacher Hauss zu nehmen nicht getraut, sondern einen sehr weiten Umbschweiff nehmen müssen, bisz er auff Diererzdin, sonsten Georgiopolita genannt, jenseits Moldau kommen ...«

B. (St.-Petersbourg Bibl. Imp.)

136. Extract-Schreiben, worinnen enthalten was bey der Käyserl. Armee, nach dem sie über die Schiff-Brück, nach O f e n zu, glücklich passiret, denckwürdig vorgangen; nebenst einem Bericht, der mit eigener Staffeta auss dem kayserlichen Läger zu Wien ankommen,

worinnen gemeldet wird, dass die Türckische Armee auss dem Feld geschlagen, und die Käyserliche alsdann O f e n belägert hätten. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1684. 4° 4 nnp.

Bécsi levél júl. 15-ről, mely a Pesten és Budán a hadsereggel együtt járt markotányos híreit közli a keresztény és a török seregek mozdulatairól: »liesse sich Herr Gen. Starenberg verlauten, er verhoffte Offen in acht Tagen zu emportiren, so aber schwerlich geschehen wird, weil den Türcken an Ofen so viel gelegen, als den Römischen Reich an Wien, u. liegt auff ein hohen Berg.«.

B. (Fővr. Múz.)

137. Fedele **Relatione** del glorioso acquisto fatto dall' Armi Cesaree di Vicegrado, e Vaccia in Ungheria, città ricca, con la prigionia del visir di B u d a, scritta dal medesmo luogo ad un grande personaggio in Roma. Con l'ammandimento de Barche incendiare et assistenza de 15 m. croati per incendiare, e guastare il ponte d'Eseck ... In Venetia per Antonio Sanzi [1684.] 4° 4 nnp.

Tudósítás a jún. 30—júl. 8-ig terjedő eseményekről. *B. (Roma Bibl. Casanatense.)*

137/a [Lo stesso] ... In Todi per : Galassi. 1684. *B. (Roma Bibl. Corsiniana.)*

138. Formanti, Neriolava [Manfrotti, Valeriano].
Raccolta delle historie delle vite degl' Imperatori Ottomani sino a' M e h e m e t IV. regnante. Di Don Neriolava Formanti ... con il ragguaglio verissimo e distinto della ribellione degl' Vnghari e della venuta del formidabile essercito ottomano all'assedio di Vienna con la liberatione. In Venetia, per il Prodocimo MDCLXXXIIII 4° 8nn, 338 np.

Apponyi állapítja meg, hogy a szerző neve: Valeriano M a n f r o t t i. — Budára vonatkozólag 1526., 1569 és 1683. években közöl adatokat.

A. II. 1097.

139. Francisci, Erasmus.
Der blutig-lang-gereitzte endlich aber sieghafft-entzündte Adler-Blitz, wider den Glantz des barbarischen Sebels, und Mord-Brandes in historischer Erzehlung der Kriegs-Empörungen Ungarischer Malcontanten, wie auch grausamen Kriegs-Verwüstung der Ottomanisch-Tartarischen, in Ungarn, und dessen Nachbarschaft sonderlich aber ... der belägerten kaiserlichen Residentzstadt Wien ... durch Erasmus F r a n c i s c i. Nürnberg, in Verlegung, Johann Andreae Endters seel. Söhne, Anno MDCLXXXIV. 4° 375 n, 3 nnp.

1665-től Esztergom megvételéig. Vége: »nach erhandelten Accord, mit ziemlich starcker Menge, samt den meisten Einwohnern, ausgezogen und nach Ofen convoyret«.

A. II. 1098.

140. Francisci, Erasmus.
Der türkische Gubernator und Vasall, das ist : Gründlicher und glaubhafter Bericht von den heutigen Gubernamenten ... dess ottomanischen Reichs, wie auch deren Einkommen und Tribut ; ... Wobey sonst auch andre merckwürdige Erzehlungen mit angeführt werden : zu mehrer Erläuterung unterschiedlicher, in dem sogenannten Adlerblitz, begriffenen Sachen auffgesetzt durch Erasmum F r a n c i s c i. Nürnberg, in Verlegung Johann Andrae Endters seel. Söhne, Anno MDCLXXXIV. 4° 80 p. *Mth. 80.*

141. Francisci, Erasmus.
Schau- und Ehren-Platz Christlicher Tapfferkeit, das ist : aller denck- und ruhmwürdig-ausgestandenen Belägerungen der weltberühmten römisch-käyserlichen Ansitz-Stadt Wien in Oesterreich ; ... durch Erasmus F r a n c i s c i ; die jüngst-letzte Belägerung aber, durch M. M. S. ausführ- und gründlich beschrieben worden. Nürnberg, in Verlegung Balthasar Joachim und Martin Endters, 1684. 4° 6 nn, 240, 80 np. *K. 33.*

142. Freschot, Casimiro.
Idea generale del regno d'Vngheria, sua descrittione, costumi, regi, e guerre ; con i motiui dell vltima sollenatione, inuasione de' Turchi, assedio, e liberatione di Vienna, e progressi dell' Armi Christiane. Al ... D. Pietro S a g r e d o ... da D. Casimiro F r e s c h o t. In Venetia, MDCLXXXIV. per Lorenzo Marchesini. ... 12° 22 nn, 356 np.

p. 34, 344, 355. Dati istorichi della città di Buda. *FK. B 943/253.*

143. [Lo stesso] ... Di D. Casimiro F r e s c h o t B. Dedicata al ... Francesco Ma. B e n d i n i M o n t i. Bologna, MDCLXXXIV, per Gioseffo Longhi ... 12° 16 nn, 340 np.

p. 336—337. Buda ostroma 1684-ben. *FK. B 943/213.*

144. [Lo stesso] ... Di D. Casimiro F r e s c h o t B. Dedicata al ... Francesco Ma. B o n d i n i M o n t i. In Bologna MDCLXXXIV. 12° 20 nn, 340 np. *A. II. 1099.*

145. **Freudjauchzendes Lied.** Glück über Glück ihr Türcken, weicht zurück! Das ist: Lauter glückliche und siegreiche Progressen Christlicher Waffen, so die Türckenkunde legte schlaffen. Über den abermahligen mit Gott herrlichen und jüngsthin zu Anfang dess Monats Julij erhaltenen Doppel-Sieg oder Schlacht und Eroberung Waizen und P e s t, als zweyer bequemen und auf Christlicher Seiten hochnutzbare Orte, vor welchem ersten sich des Türckische Rabengeschmaiss in 20.000 Mann starck, biss eine halbe Stund breit gegen das Gebürge, an einem ihrer seits sehr vortheiligten Ort auf einer Höhe in ernste Postur gestellet, aber von der kayserlichen hohen Generalität zusamt dem tapffern und Heldenmüthigen Herrn Graf S t a r e n b e r g, auch vilen andern hohen Cavallieren, ihnen tapffer begegnet und der Trotz geleget, sie auch totaliter ruiniret und der Ort Waizen sieghafft, auf Genad und Ungnad, ohne einigen Accord, ihnen abgenommen und einbekommen worden, so glücklichen auch, dass sie nachgehends und bald darauf gar P e s t raumen und den kayserl. nothgedrungen hinderlassen müssen. Alles nach gründrichtigen Begebenheit erzehlungsweise verabfasset, in einem ganz neuen frohlockend- und freudjauchzenden Sieges-Lied. Im Thon : Was sind das für grosse Schlösser. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1684. 8 nnp.
30 szakaszos vers. Közli : Aug. Hartmann : D. Historische Volkslieder. München 1910. II. p. 79—86.
B. 1684.

146. **Geluk** en zegen in's heeren vorlog tegen de ongelovvigen. Dat is: waerachtige en bondige afbelding, nevens een beschryvingh van 't geen dat ontrent O f f e n (eertyts koninglyke hooft en residenzie-stadt, als ook de stadt P e s t in Hungaryen ...) voor eenige jaren geschiet en voorgevallen is ... Na de' Nurenberghse copy gedruckt tot Amsterdam, by Joachim van Dyck, anno 1684. 4° 8 nnp. *A. II. 1151. — Mth. 81.*

147. Gewisse und warhafftige **Zeitung** was sich von Anfang der Belagerung her vor der uhralten gewesenen ungarischen königlichen Haupt- und Residentz-Stadt O f e n ... zugetragen, und wie gewiss berichtet, dass nunmehro diese Stadt durch einen General-Sturm an den Hertzog von L o t h r i n g e n übergegangen. Wie auch von dem Abyssiner Könige ... Gedruckt zu Prag, [s. typ.] im 1684. stem Jahre. 4° 4 nnp. *A. II. 1152. — Mth. 101.*

148. **Ghelen,** G. V.
Kurtze doch wahrhaffte und mit denkwürdigen Umständen verfasste Erzehlung der im Juli 1683. herrl. Jahres von dem Erbfeinde vorgenomenen Welterschallenen Belagerung von ... Wien. [S. l. et typ.] Gedruckt im J. Christi 1684. 4° 72 p. *Ko. 8.*

149. **Ghelen,** G. V.
Relation succinte et veritable de tout ce qui s'est passé pendant le siege de Vienne, residence de Sa Majesté Imperiale, assiegée par les Turcs depuis le 14. juillet jusqu'au 12 de septembre 1683. ... faite par G. V. G e e l e n, & traduit en francais par N. J. D. N. Se vend à Bruxelles chez Jean Leonard 1684. 4° 8 nn, 90 n, 4 nnp.
A. II. 1102. — Ko. II. 11, 329. — Kt. 1684.

150. **Ghelen,** G. V.
Relazione compendiosa, e veridica del famoso assedio dell' Imperiale città di Vienna, attaccata da Turchi li 14. di luglio, e liberata li 12. di settembre 1683. ... Descritta da G. V. G h e l e n, che fú presente in tutto l'assedio, et approuata dallo stesso ... di S t a h r e m b e r g, &c. ... Stampata in Vienna d'Austria, e ristampata in Venezia, MDCLXXXIV. appresso Andrea Poletti. ... 14 nn, 139 np. 3 t.
p. 108, 111, 115, 116. Relazioni di Buda. *FK. B 355/51. — Ko. 9.*

151. **Ghelen,** Giovanni.
Relazione compendiosa, ma veridica, di quanto e passato nel famoso assedio dell' imperial residenza di Vienna, attaccata da Tvrchi li 14. luglio, e liberata li 12. settembre 1683. ... descritta da Gio. Van G h e l e n. All' ... Sig. Gio. Antonio D a v i a. In Vienna d'Austria, & in Bologna. 1684. per Giacomo Monti ... 4° 44 np.
Az ostromló seregben »Ibrahim bassa di Buda« 5000 embert vezetett. *A. II, 1103.*

152. **[Lo stesso]** ... Vienna d'Austria. Apresso Gio. Van Ghelen stampator academico ... [1684.] 2° 28 p. *Ko. 10.*

153. **Giornale** dal Campo Cesareo sotto Grana li 19. giugno 1684. Insieme con la relatione dell' acquisto del castello di Vicegrado, seguito li 17. giugno dall' Armi di S. M. Cesarea, sotto il comando del Serenissimo di L o r e n a generalissimo. Et della gloriosa vittoria ottenuta dà S. A. contro l'essercito Ottomano sotto li 28. di giugno con l' acquisto di Vaccia, bagaglio & cannona. [In fine :] In Vienna per Gio : Vanghelen 1684. 16 nnp.
Táborí napló 1684 jún. 11-től 28-ig budai vonatkozásokkal. *A. IV. 2188.*

154. Giornale del Campo Cesareo dell' anno MDCLXXXIV. [Venetia], per Combi e Lanou [1684.] 211 p.

Az 1684 jún. 12-től nov. 2-ig történt események, főként Buda hiábavaló ostromának naplószerű leírása.

B. 1684.

155. Giornale, e distinta Relatione della gran vittoria ottenuta dal sig. duca di L o r e n a contro Turchi nel campo sotto B u d a. ... Con una distinta lettera mandata dal serenissimo di L o r e n a à sua Maestà Cesarea della gran vittoria ottenuta. In Vienna, et in Napoli, per il Benzi. 1684. 4 nnp.

A szövegben két levél:

1. Relatione di vna Lettera, mendota del Serenissimo di Lorena a Sua Maestà Cesarea della Vittoria ottenuta deta li 23. Luglio 1684.
2. [Dátum]: Vienna li 28. Luglio 1684.

Ez utóbbiban: »Sappiasi dunque, che dopo hauer la prelibata Altezza di Lorene, sotto i 18 e 19 fotto batter la bassa littà di Buda, e resosene per assalto a vina forza padrone, restandoui de' nemeci morti quanti furono lenti a ritirarsi nel Castello, che arriuano a buon numero, e preso non seuza gran contrasto il forte di S. Gherardo, fece pigliar posto da due diverse parti dell' alta Città di Buda per farni due attachi, e hauendogli assicurati, e ordinato, che si perfettionassero le batterie, Casciò in ogni luogo on ala d'infanteria, e perche il nemico, ch'era alla Campagna inquietana i nostri albergendogli star tutta hora a allerta, e a canallo, portando anco continuo impedimento al foroggiare.«

FK. B 0941/122.

156. Giornale num. 9. dal Campo Cesareo sotto B u d a in data. 8. & 14. agosto 1684. In Roma, per Gio: Battista Bussotti. 1684. 4° 8 nnp. *B. (Roma Bibl. Vatic., Bibl. Casanatense.)*

157. [Giornali ed. Degni 1684.] Giornale ... dal Campo Cesareo ... [In fine:] In Modona, nella stamperia di Demetrio Degni. ... 4° 1604.
[Nr. & datum:] Giornale XII. ... sotto B u d a in data delli 30. agosto, e due settembre 1684. ... 1684. ... 4 nnp. *FK. B 0941/17.*

158. [Giornali ed. Ercole 1684.] Veridiro giornale di tutto quello, che succede nell' Vngaria trà l'Armi Imperiali sotto il commando del Sereniss. Dvca di L o r e n a, e quelle de' Turchi nell' anno MDCLXXXIV. Dedicato all' ... Giovanni C i a m p i n i. [In fine:] In Roma, per Domenico Antonio Ercole. 1684. ... 30 nnp.

159. [Nr. & datum:] Veridico giornale che viene ogni settimana dal Campo Cesareo sotto Grana li 19. giugno1684.
160. Giornale Num. 2. dal Campo Cesareo sotto Vvaitz in data 28. giugno 1684.
161. Giornale Num. 3. dal Campo Cesareo à P e s t 3. luglio 1684.
162. Giornale Num. 4. dal Campo Cesareo vna lega contana da S a n t' A n d r e a, li 11. luglio 1684.
163. Giornale Num. 5. dal Campo Cesareo in data li 15. luglio 1684. sotto B u d a l a V e c c h i a.
164. Giornale Num. 6. dal Campo Cesareo in data li 20. luglio 1684. da B u d a l a V e c c h i a.
165. Giornale Num. 6. dal Campo Cesareo in data li 20. luglio 1684. sotto B u d a l a V e c c h i a.
166. Giornale Num. 7. ... in data li 25. luglio 1684. sotto B u d a l a V e c c h i a. ...
167. Giornale Num. 8. ... sotto B u d a in data 30. luglio 2 agosto 1684. ...
168. Giornale continuatione dell' antecedente in data 30. luglio, e 2. agosto 1684. dal Campo Cesareo sotto B u d a in data 8. e 14. del medemo mese d'agosto.

B. (Roma Bibl. Vatic., Bibl. Casanatense.)

169. [Giornali ed. Galassi 1684.] Giornale dal Campo Cesareo. ... [In fine:] In Vienna, & in Todi per il Galassi. ... 4° 1684.

170. [Nr. & datum:] Num. 10. Giornale ... sotto B u d a in data 17. agosto 1684. ... 4 nnp.
171. Num. 11. Giornale ... sotto B u d a in data 20. e 27. agosto 1684. ... 4 nnp.

B. (Ráth.)

172. [Giornali ed. Giuliani 1684.] Giornale ... dal Campo Cesareo ... In Spoleto, per Giuseppe Giuliani. ... 4° 1684.

173. [Nr. & datum:] Giornale Num. 10. e 11. ... sotto B u d a in data 17, 20 & 27 agosto 1684. ... 1684. 8 nnp.
174. Giornale Num. 12. ... sotto B u d a in data 30. agosto & 2. settembre 1684. ... MDCLXXXIV. 4 nnp.
175. Giornale Num. 13. ... sotto B u d a in data 5. e 10. settembre 1684. ... MDCLXXXIV. 4 nnp.
176. Giornale Num. 14. ... sotto B u d a in data 18. settembre 1684. ... [1684.] 4 nnp.
177. Giornale Num. 15. ... sotto B u d a in data 22. settembre 1684. ... 1684. 4 nnp.
178. Giornale Num. 16. ... sotto B u d a in data 26. settembre e 1. ottobre 84. ... 1684. 4 nnp.
179. Giornale Num. 17. ... sotto B u d a in data 10. ottobre 1684. ... 1684 4 nnp.
180. Giornale Num. 18. ... sotto B u d a in data 18. ottobre 1684. ... 1684. 4 nnp.

B. (Roma Bibl. V...

181. [Giornali ed. Marescandoli 1684.] Giornale ... dal Campo Cesareo ... [In fine :] In Lucca, per i Marescandoli. ... 4° 1684.

182. [Nr. & datum :] Giornale settimo ... sotto B u d a li 25. fino alli 30. luglio. Arrivato a Firenze li 23. agosto 1684. ... 1684. ... 4 nnp.

183. Giornale nono ... sotto B u d a li 8. e 14. agosto 1684. [In fine :] In Bologna, & in Lucca, ... 1684. ... 4 nnp.

184. Giornale decimo ... sotto B u d a li 17. agosto. 1684. [In fine :] In Bologna, & in Lucca, ... 1684. ... 4 nnp.

185. Giornale vndecimo ... sotto B u d a li 20. e 27. agosto 1684. ... 1684. ... 4 nnp.

186. Giornale dvodecimo ... sotto B u d a li 30. agosto e 2. settembre 1684. [In fine :] In Bologna, & in Lucca, ... 1684. ... 4 nnp.

187. Giornale terzodecimo ... sotto B u d a li 5. e 10. settembre 1684. [In fine :] In Bologna, & in Lucca, ... 1684. ... 4 nnp.

188. Giornale qvintodecimo ... sotto B u d a li 22. settembre 1684. [In fine :] In Bologna, & in Lucca, ... 1684. ... 4 nnp.

189. Giornale XVII. ... solto B u d a li 10. ottobre 1684. [In fine :] In Bologna, & in Lucca, ... 1684. ... 4 nnp.

Mth. 83.

190. [Giornali ed. Monti 1684.] Giornale ... dal Campo Cesareo No. 1—20. ... [In fine :] In Bologna, per Giacomo Monti ... 4° 1684.

191. Giornale [primo] ... sotto Grana li 19. giugno 1684. 4 nnp.
A budai basa szerepe a váci csatában.

A. V. 2692.

192. [Nr. & datum :] Giornale secondo ... sotto V Vaitz in data delli 28. giugno 1684. [In fine :] In Vienna, & in Bologna, 1684. ... 4 nnp.
A vert török sereg Pestre menekült ; a jún. 27-i Vác alatti csatában állítólag a budai vezér is elesett.

FK. B 0941/17. — A. V. 2692.

193. Giornale terzo ... a P e s t li 3. luglio 1684. ... 1684. ... 4 nnp.

A. V. 2692.

194. Giornale qvarto, e qvinto ... in data de gli 11. e 15. luglio sotto B u d a l a V e c c h i a.

195. Giornale sesto ... in data delli 20. luglio da B u d a l a V e c c h i a. ... 1684. ... 8 nnp.

A. V. 2692.

196. Giornale settimo ... sotto B u d a li 25. luglio 1684. ... 1684. ... 4 nnp.

FK. B 0941/17. — A. V. 2692.

197. Giornale ottavo ... sotto B u d a li 30. luglio, e 2. agosto 1684. ... 1684. ... 4 nnp.

FK. B 0941/17. — A. V. 2692.

198. Giornale nono ... sotto B u d a li 8. e 14. agosto 1684. ... 1684. ... 8 nnp.

FK. B 0941/17. — A. V. 2692.

199. Giornale decimo ... sotto B u d a li 17. agosto 1684. ... 1684. ... 4 nnp.

A. V. 2692.

200. Giornale vndecimo ... sotto B u d a li 20. e 27. agosto 1684. ... 1684. ... 4 nnp.

FK. B 0941/17. — A. V. 2692.

201. Giornale dvodecimo ... sotto B u d a li 30. agosto, e 2. settembre 1684. ... 1684. ... 4 nnp.

A. V. 2692.

202. Giornale terzodecimo ... sotto B u d a li 5. e 10. settembre 1684. ... 4 nnp.

FK. B 0941/17. — A. V. 2692.

203. Giornale qvartodecimo ... sotto B u d a li 18. settembre 1684. ... 1684. ... 4 nnp.

FK. B 0941/17. — A. V. 2692.

204. Giornale qvintodecimo ... sotto B u d a li 22. settembre 1684. ... 1684. ... 4 nnp.

FK. B 0941/17. — A. V. 2692.

205. Giornale sestodecimo ... sotto B u d a li 26. settembre e primo ottobre 1684. ... 1684. ... 4 nnp.

FK. B 0941/17. — A. V. 2692.

206. Giornale XVII. ... sotto B u d a li 10. ottobre 1684. ... 1684. ... 4 nnp.

FK. B 0941/17. — A. V. 2692.

207. Giornale XVIII. ... sotto B u d a li 18. ottobre 1684. ... 1684. ... 4 nnp.

A. V. 2692.

208. Giornale vigesimo . . . sotto B u d a li 29. ottobre 1684. . . . 1684. . . . 4 nnp.

Bejelenti, hogy a Giornale megszűnik, mert a haditanács okt. 28-án elhatározta, hogy abba hagyja az ostromot, valamint »fu rissoluto di porta à Fuoco, e fiamma tutto quello vi resta di Case ne'Borghi e Citta bassa di Buda: Spianer Pest & il Castello di S. Gerardo e cio per leuar oqui commedita al Nemico di poter durante l'Inuexno mantener in Buda, e nella vicinanza di quella qualcha gran Corpo d'Armata.

FK. B 0941/17. — A. V. 2692.

209. [Giornali ed. Soliani 1684.] Giornale terzo dal Campo Cesareo a P e s t li 3. luglio 1684. [In fine :] In Bologna, & in Modona per li eredi Soliani 1684. 4 nnp. *FK. B 0941/17.*

210. Glück und Sieg, . . . in des Herrn Krieg wider die Unglaubiger, das ist: warhafte . . . Abbildung . . . der weyland . . . Haupt- und Residentz-Stadt O f e n, und der gegenüber gelegenen . . . Stadt P e s t in Ungarn . . . Nürnberg [s. typ.] 1684. 2°. *B. 1684.*

211. Gründliche **Verdolmetsch-** und Ausslegung der Sprüch, Sinnbildnuss und cabalistischen Geheimbnuss, so sich auff denen, von dem Erb-Feind christlichen Namens Anno 1683. den 12. Septembris bey Entsetzung der Stadt Wienn, und Anno 1684. den 22. July bey Hamzabegh, zwey Stund unter O f e n eroberten Haupt-Fahnen befinden. Die erste Haupt-Fahne, so unter Wienn. . . . Die andere aber, so durch ihro Durchleucht Carl Hertzog von L o t h r i n g e n . . . der bey Hamzabegh glücklich geschlagenen türkischen Armee abgenommen worden, ist zu Wienn von einem Liebhaber des allgemeinen Nutzen der Christenheit und des hier benennten Patris M a r a c c i j in der arabischen Sprach gewesten Discipel verdometscht worden. Gedruckt und verlegt zu Wienn in Österreich, bey Leopold Voigt . . . im Jahr 1684. 4° 20 p. *Mth. 97.*

212. [Happelius, Everhardus Gvernerus.]
Historischer Kern, oder Kurtze Chronica der merckwürdigsten Geschichte des Jahrs 1684. [S. l. & typ. 1684.] 4 nn, 5—114 np. 3 t.

p. 71. Buda és Pest képe északról. Fametszet.
p. 70—72. Abriss und Beschreibung der Städte Ofen und Pest. — p. 101. Belagerung v. Ofen c. alatt Budáról írt eredeti levél.

FK. B 943/239.

213. [Dasselbe] Historischer Kern, . . . des Jahrs 1686. [S. l. & typ. 1686.] 154 p.

p. 98—111. Die Belägerung der Haupt-Vestung Ofen. Egy verset is közöl: Sanguine Proh ! Udâ Saraceno milite nudâ Caesar ovat Budâ: Sic pax redit undique suda: . . .

B. 1686.

214. [Dasselbe] Des Historischen Kerns oder so genandten Kurtzen Chronica an der Theil. Fürstellend die merckwürdigsten Welt- und Wunder-Geschichte, so sich in und ausser Europa durch die Welt hin und wieder von Ao. 1680 bisz 1690 . . . begeben haben. Kurtzbündig verfasset und ohnpartheyisch beschrieben von Everhardo Gvernero H a p p e l i o. Hamburg gedruckt und verlegt durch Thomas Wiering, . . . 1690.

Tíz év története, 1680—1689. Minden esztendő külön címlappal és újrakezdődő lapszámozással.

B. 1690.

215. Hartnaccius, Daniel.
Breviarivm Historiae Turcicae, exhibens . . . Incrementa Imperii Turcici, ab initio ad haec usque tempora, quibus in fine addita Historia Obsidionis Viennae, 1683. Autore Daniele H a r t n a c ć i o Pomerano. Hamburgi & Holmiae, apud Gottfried Liebezeit, bibliop. Hanoviae, typis Aubryanis, 1684. 4° 2, 68 p. 2 t.

p. 66—68. A török birodalom hódított részeinek két térképével és a törökök európai és ázsiai hódításainak kronológikus jegyzékével. Bécs. Érsekújvár és Buda ostromának rövid leírását adja.

A. II. 1106. — Ko. II. 84.

216. Hungarisch—türckische Chronik. Das ist: curieuse und kurtzgefasste Beschreibung alles desjenigen, was sich vom ersten grausamen Kriegs-Zug der Türcken, wider das Königreich Hungarn, und derselben Könige, bis auff gegenwärtige Zeit Merck- und Denckwürdiges zugetragen. Dabey auch ausführlich gemeldet wird, was sich jüngst vor- in- und nach der entsetzlichen türkischen Belägerung der Stadt Wien, sonderlich den höchstglücklichen Entsatz derselben, . . . in einem kurtzen Begriff zusamm gezogen, und mit schönen Kupfern zum Druck befördert. Zu finden in Frankfurt und Leipzig bey Leonhard Loschge Buchh. in Nürnberg, 1684. 12° 956 p. 16 t.

p. 190—192. Belägerung der Stadt Ofen 1541. — p. 270. Die Christen eroberten Pest bei Ofen.

FK. B 943/31. — Ko. 69.

217. [Dasselbe] ... das Königreich Hungarn und derselbigen Könige, biss auff gegenwärtiges 1685. Jahr Merck- und Denckwürdiges zugetragen : ... in einem kurtzen Begriff zusammen gezogen, in dieser andern Edition umb ein merckliches vermehret, und mit notablen Kupfern ... zum Druck befördert und mit einem curiösen Anhang von Eroberung der Insul St. Maura ... Bezwingung der Vestung Luxemburg ... versehen. Nürnberg, in Verlegung Leonhard Loschge Buchhändlers. 1685. 866 p. 27 t. *FK. B 943/355. — Mth. 106.*

218. Curiöse Continuation, oder Fortsetzung der hungarisch-türkischen Chronik, darinnen die raresten und merkwürdigsten Begebenheiten, Schlachten und Victorien der christlichen ... Armeen wider ... die Türken von Anno 1685. biss 1686. samt einem ausführlichen Bericht von Belager- Bestürm- und Eroberung der bishero gewesnen türkischen nun aber christlichen Haubt-Stadt O f e n grundrichtig ... enthalten. Dabey auch ... Risse und ... Kupffer gefüget worden. Nürnberg, in Verlegung Leonhard Loschge ... 1686. 728 n, 16 nnp, 21 t.

p. 704. Belagerung der Städte Ofen u. Pest 1686. c. rézkarc.

FK. B 916/2. — Mth. 148. — N.

219. [Dasselbe] Hungarisch-türkische Chronik, ... bis auf das Jahr 1686 merck- und denckwürdiges zugetragen. ... Nürnberg, in Verlegung Leonhard Loschge ... im Jahr 1687. 800, 7 p. *Mth. 261.*

220. [Dasselbe] Hungarisch-türkischen Chronick, Der — dritter Theil, oder noch fernere Fortsetzung, darinnen die raresten ... Begenbenheiten, Schlachten und Victorien der christlichen ... Armeen wider ... die Türken, von Anno 1687. bis 1688. grundrichtig ... enthalten, dabey auch unterschiedliche rare Risse und andere schöne Kupfer gefüget worden. Nürnberg, in Verlegung Leonhard Loschge, ... im Jahr 1688. 4 nn, 288 np.

B. (AK. — Halas Főgimn. — Tübingen Univ. Bibl. — Nürnberg Stadtbibl. — Melk.)

221. Il Danubio armato geografica descritione del Danubio per quanto s'estende dall' Imperial Residenza di Vienna, sino a Belgrado ; doue si danno breui notizie delle città vicine al Danubio ... delle battaglie, e conquiste fatte nelle guerre passate, e presenti nell'Vngheria ... Dedicato al ... Sig. Leonardo Federigo E n d o r f e r. In Venetia, MDCLXXXIV. presso Giovanni Cagnolini ... 12° 12 nn, 103 np.

p. 44—45. »Pest. Buda. Buda vecchia. Isola di S. Margherita.« Ez utóbbit felcseréli a Csepel szigettel : »Sotto Buda forma il Danubio la tezza Isola Cepelia, onero di Santa Margherita.«

A. II. 1153.

222. Im Hof von Merlach. Johann Hieronymus.
Relatio historico-politica, occupata circà φιλοσοφίαν ἐκ παραδειγμάτων ; ... hinderbringt dem günstigen und curieusen Lectori Alle von dem ... Ertz-Haus Oesterreich, als dieser Zeit einiger Vormauer des Vaterlands teutscher Nation, mit dem grausamen Türcken geführter glücklicher und unglücklicher Kriege ; ... continuirt biss auf die letzte Action des christ-hülfflichen Entsatzes der geliebten Residentz-Stadt Wien, und Eroberung der Vestung Gran. Von Johann Hieronymo I m H o f v o n M e r l a c h, ... Sultzbach, in Verlegung Johann Hofmann, Buch- und Kunst-Händlers in Nürnberg, Anno MDCLXXXIV. 4° 18 nn, 252 np. 10 t.

p. 50—51. Solymann kommt zu Anfang des Augusti Anno 1541. in Ungarn vor Ofen. — p. 81. Im Januario 1596. baten die Bürger in Alt-Ofen den Grav Palphi, sie aus ihrer Dienstbarkeit zu erlösen, sie wolten mit Weib und Kind Alt-Ofen verlassen. ... — p. 92. Anno 1599. Den 6. April hatte der Grav von Schwartzenberg Palphi und Nadasti einen Anschlag auf Ofen. — p. 101. Den 2. Maji gelung den Unserigen abermal ein Streich, in dem die freien Haiducken von Raab u. Comorra, auf Ofen giengen, und den Ay Bassa daselbst gefangen bekamen.

FK. B 943/278. — A. II. 1107. — Ko. II. 75.

223. Journal de tout ce qui s'est passé entre les Imperiaux et les Tures, durant la campagne de l'année 1683. & 1684. Composé par un officier de l'armée de l'empereur. Envoyé à un general espagnol. Avec une lettre du prinee de L o r r a i n e au Pape. A Leyden, chez Pierre Dumartean, MDCLXXXIV. 6° 203 np.

p. 18, 20, 49, 111, 136, 141, 161, 164, 179, 196. Relations de Bude et Pest.

FK. B 943/320.

224. Kelpius, Martinus.
I. N. J. Natales Saxonum Transsylvaniae, Aposciasmate Historico collustratos, consensu & autoritate incluti philosophorum ordinis in Academia Lipsiensi, publicae eruditorum disqvisitioni submittent M. Martinus K e l p i u s, Holdvilágiensis Saxo Transylvanus, &

respondens Joachimus Christianus W e s t p h a l, Neo. Ruppinas Marchicus die XXII. Martii Anni MDCLXXXIV. H. L. Q. C. Lipsiae, literis Justin irBrandii [Justini Brandii!] 4° 32 nnp.

»Celebratur Bibliotheca Coronedis, quá pest Budensem (cujus reliquias nescio qua tactus invidia, Sigismundus Bathori, Transylvaniae Princeps, cum plurimis antiquitatis monumentis, flammis subjecit Albae Juliae) celebriorem Hungaria habere non creditur.«

B. 1684.

225. Kriegs- und Siegs-, wie auch Freud-Lied- und **Streit-Händel,** ... Siegs-Progressen der Christen wider die Türcken in Eroberung der Hungarischen Vestung Vicegrad. — Heuschrecken Wunder. — Discurs von Belagerung der Haupt-Stadt O f e n. Nürnberg [S. typ.] 1684.

Buda látképével. *B. 1684.*

226. Kochowski, Vespasianus.
A. M. D. G. Commentarius belli aduersum Turcas ad Viennam, et in Hungaria. Anno Ch.: MDCLXXXIII. gesti ductu et auspiciis ... J o a n n i s III. regis Poloniarvm ... Scriptore Vespasiano à Kochow K o c h o w s k i ... Cracoviae, in officina Alberti Gorecki, 1684. 4° 8 nn, 100 n, 2 nnp.

Ismerteti Sobieski lengyel király terveit Buda elfoglalására vonatkozólag. Egyenként sorolja fel a német fejedelmeket, akik meghiusították a király előkészített vállalkozását. Bécs ostroma alatt Buda mint a török sereg hadiszertára.

A. II. 1108.

227. Kurtze doch gründliche Beschreibung alter und neuer **Wiener-Belägerung,** welche so wol Anno 1529. als Anno 1683. von dem türckischen Erb-Feinde jedesmahl vergeblich gethan, und durch Gottes Gnade von den Christen glücklich entsetzet worden. Sampt der römis. käyserl. Residentz-Stadt Wien eigentlicher Abriss und Fortification, wie auch des türckischen Feld-Lagers, Lauffgräben, Battereyen und Verwüsterung zu ersehen. [S. l. et typ.] Gedruckt Jahr 1684. 4° 46 nnp. 1 t.

p. 26—46. »Kurzer Ausszug der Belagerung Ofen 1684.«

FK. B 0941/62. — A. II. 1154. — Ko. 56.

228. La città di Bvda, che parla d'arrendersi suddita a Sva Maestá Cesareae, L e o p o l d o I. regnante, nelle guerre presenti contro il Turco. In Milano, e in Reggio, per Prospero Vedrotti 1684. ... 4° 4 nnp. *B. (Bologna Bibl. Univ.)*

229. L'assedio di **Bvda,** nell'anno 1684 relatione nella quale si desriue lo Stato antico, e moderno, i confini, il dominio, il gouerno, le piazze, luoghi forti, e le guerre del Regno d'Vngaria. E quando, e come questo sia venuto sotto il domino Turchesco ... In Todi, per Vincenzo Galassi ... 1684. 12° 36 p. *A. II. 1155.*

230. [Lo stesso] ... nell' anno 1685 ... Dedicata all' ... Don Paolo signore della nobilissima casa di S a n g r o, ... In Todi, & in Nap. per il Paci 1685. Ad istanza di Domenico Parino. ... 12° 35 p. *A. IV. 2222.*

231. Le **Mercure Hollandois,** contenant les choses les plus remarquables de toute la terre arrivées en l'an 1683. et sur tout le fameux siege et la deliorance de la ville de Vienne. A Amsterdam, chez Henry et la vefve de Theodore Boom. l'an 1684. 12° 10 nn, 504 n, 22 nnp.

A. II. 1156. — Ko. II. 123. — Kt. 1684.

232. [Le même] ... En l'an 1684 et sur tout les victoires de l Empereur gagnées sur le Turc en Hongrie. A Amsterdam, chez Henry & la vefve de Theodore Boom, l'an 1686. 12° 4 nn, 689, 22 p. *A. II. 1276. — Kt. 1686.*

233. 1. **Le siège** de B u d e avec les nouveaux avantages remportez par les Imperiaux sur les Turcs, le 20. a le 22. du mois dernier. [In fine :] A Paris du Bureau d'Adresse aux Galleries du Louvre, ... le 14. aoust 1684. ... 4° 8 np. *B. (A. — M.)*

234. 1. **La svite** dv siège de B u d e et les particulariter de la prise de la forteresse de Vviérovvitza par les Imperiaux. [In fine :] A Paris du Bureau d'Adresse aux Galleries du Louvre ... le 23. Aoust 1684. ... 4° 8 np. *B. 1684.*

235. Lettera scritta dal ... Dvca di L o r e n a a' Sua Maesta Cesarea sopra la vittoria ottenuta contro i Turchi li 23. luglio 1684. ... [S. 1. et typ. 1684.] 4° 4 p. *Mth. 85.*

236. [Lo stesso] ... In Bologna, per Giacomo Monti. 1684. ... 4° 4 nnp.
B. (Bologna Bibl. Univ.)

237. Lettre de Vienne du 26. juillet 1684. contenant la victoire obtenue sur les turcs par l'Armée Imperiale ... près de la ville de B u d e, et la suite du siège de ladite place. A Bruxelles se vendent chez Pierre de Cleyn. [1684.] 4° 8 nnp. *B. (s'-Gravenhage Kon. Bibl.)*

238. Lettre de Son Alt. Serme. le Duc de L o r r a i n e à l'Emperevr, contenant la defaite des Turcs dans la bataille du 22. juillet 1684. [In fine :] A Bruxelles se vendent chez Pierre de Cleyn. 4° 8 nnp. *B. (s'-Gravenhage Kon. Bibl.)*

239. Lob- und Ehren-Gedicht, dem durchleuchtigsten vnd mächtigsten Chur-Fürsten vnd Herrn Herrn M a x i m i l i a n o E m a n u e l i, ... Zu sonderlich schuldigsten Lob, wegen schon jetzt das anderte mahl mit grosser Macht dem Hauss Österreich beystehenden Hülff in eigener hohen Persohn erschinen, wie schön in Gesang zu vernehmen. Im Thon : Maria Königin, Mutter vnd Helfferin. Passau, gedruckt bey Georg Höller 1684. 4° 8 nnp.

»Europa, freue dich« kezdettel elmondja, hogy a bajor választó sok eredménnyel siet az Osztrák ház megsegítésére. Megfenyegeti Budát, különösen a budai zsidókat, akikről az a hír járta, hogy a török mellé állnak :

»Nun Ofen rüste dich!
Es gilt ein's scharfen Stich, ...
Ihr Juden, legt nicht aus.
Man kommt euch selbst in's Haus,
Die War zu kaufen.
Man wird's bezahlen gut,
Mit eurem eignen Blut
Den Leichkauf saufen.«

Közli : Hartmann : Hist. Volkslieder, II. p. 94—97. *B. (Salzburg Städt. Mus.)*

240. Malatesta Garuffi, Giuseppe.
Topografia alfabetico-istorica di totti i comitati dell'Vngheria dedicata alla Santit à di N. S. I n n o c e n z o XI. da Givseppe M a l a t e s t a G a r v f f i. ... In Bologna, per Giacomo Monti. 1684. 4° 71 n, 1 nnp.

p. 55. Comitato Pestense.... Egli prende il nome da Pest Fortezza assai considerabile, situata dirimpetto à Buda, con cui si communica per mezzo diungran Ponte. In questa Fortezza era costume di eleggersi i Rè dell' Ungheria, onde vi si ad dunavano nel giorno di tale elezzione più di 90. mila persone coll' armi, e la più parte à cavallo. Cadde questa Fortezza in potere di Solimano l'anno stesso, che cadde Buda ; oggi è stata ripresa dall'armi Cristiane, e riposta sotto gli Allori Cesarei ...

FK. B 911/5. — A. II. 1100.

241. Monatliche Relationes und Universal. Historien, darinnen von Monath zu Monath alle Estats- und Kriegs-Geschichte, auch andere Merckwürdigkeiten der gantzen Welt sonderlich Teutschland, Italien, Spanien, Franckreich, Engelland, Portugal, Niederland, Dennemarck, Schweden, Mosskau, Pohlen, Türckey, Tartarien und Barbarien. Ordentlich, umbständig und ohn Partheyisch vorgestellet werden. [S. l. et. typ.] Gedruckt im 1684-sten Jahr. 4° 4 nn. 152 np.

p. 9. Rabatta tábornok és a budai hajóhíd. — p. 19—20. A török hadi készületei Budán es Pesten. — p. 58. »Der General Rabatta hat 600 von denen bey Ofen stehenden Türcken so auch nach Neuhäusel Proviant zu bringen gemeint, darnieder gemacht, und die Proviant-Wagen meist alle erobert.« — p. 118. Az érsekújvári török őrség részére küldött élelmiszereket kísérő őrséget szétverték. Az elfogottakat, akik között »Dinali v. Pest ein Reuber, welcher täglich 15 Asperen Besoldung gehabt Beschali Achmeth v. Ofen, Hessaraley v. Ofen ein Soldat zu Pferd« szerepelnek, Esztergomban helyezték fogságba.

B. 1684.

242. Nachfolgendes unterthänigstes **Schreiben,** ist an ihre römische kaiserliche Mayt. von ... dem Hertzoge von L o t h r i n g e n auss dem kaiserl. Feld-Lager vor O f e n vom 23. Julii. 1684. abgeschicket worden, betreffende die sieg-reiche Victoria der kaiserlichen Waffen wider die Türcken erhalten. Bresslau, bey Gottfried Jonischen Buchhändlern anzutreffen und zu bekommen, [1684.] 4 nnp. *FK. B 916/5.*

243. Neues königl. frantzös. à L'Homme und Hoc-Mazarin, benebenst dem Päbstlichen und seines Anhanges spitzsündigen l'O m b r e-S p i e l, oder warhaffter. Entwürff derer ietzigen unter geist- und weltlichen hohen Potentaten schwebenden Conjuncturen in Europa. [S. l. et typ.] MDCLXXXIV. 4° 24 nnp.

Verses röpirat, amelyben 86-an köztük a nádor, Thököly és a császár szólalnak meg.
34. Ungarn. Ich bin das Rendesvous, die Wahlstadt der Armeen
Da mancher kühner Held zu Grunde müssen gehen
Wird Gran und Buda gleich vom Türckschen Joch befreyt
So leb ich darum nicht in grössrer Sicherheit.

B. (St. Petersbourg Bibl. Imp.)

244. Newes **Piquet-Spiel.** Der Grossvezier ladet den Bassa zu O f e n ein, solches zu lehrnen vnd zu probiren. [Nürnberg. 1684.] 4° 4 p. *Mth. 89.*

245. Nota distinta delli generali, prencipi, vfficiali, e reggimenti di cavalleria, e fanteria dell' essercito imperiale ; che dene sortire di presente in campagna contro il gran Turco. In Modona, per gli eredi soliani ... 1684. 4° 4 nnp.

A Buda ostromára felvonuló császári sereg létszámának kimutatása : 84.000 ember.

A. II. 1158.

246. Nvova, e distinta **Relazione** venvta con corriero spedito dalla corte imperiale, della nuoua vittoria, ottenuta dall' esercito Cesareo sotto B u d a , col totale disfacimento dell' esercito Ottomano, con l'acquisto di tutto il cannone, di tutto il bagaglio, e dello stendardo regale di Macometto, con la coda del cauallo. In Napoli, per Michel Monaco. MDCLXXXIV. . . . 4 nnp.

Jelentés Buda ostromáról 1684. júl. 28-ról.
Levél keltezve Linzből a' 28 di Luglio 1684.
p. 2—3. » . . tante famose battaglie, odite nel solo spazio di on anno, si portü, son pochi giorni, all'assedio di Buda Metropoli dell' Vngherie ; e superata prima la Fortezza di Pest, e di poi Buda Vecchia, attende ad impadronirsi del rimanente, quando gli giunse auuiso, che 'e Turco stretta insieme tutta la sua potenza intendea di auuicinersi per tentare il soccorso della Piazza assediata.«

FK. B 0941/126.

247. Ofens Glück- und Unglücks-Fälle. Das ist : eine kurze doch eigentliche Beschreibung derer dapffern Thaten, Belagerungen, Eroberungen und Scharmüzeln die vor, in und bey O f e n sich ereignet und zugetragen haben. Deme wird, dem geneigten Leser zu Lieb, die Gelegenheit ausfürliche Beschreibung und dapffermüthige Eroberung der türkischen Insul und Vestung S. Maura annoch beygefüget. Von M. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1684. 19, 11 p. 5 t.

FK. B 0941/143. — Mth. 88. — N.

248. [Dasselbe] ... bey O f e n, von derer Erbauung an biss ietzt sich ereignet und zu getragen haben. Neben einer Kurzen Vorstellung der genug bekanten Statt P e s t, und was vor Rencontre bey selber etwa vorgegangen seyn. Dem annoch die Gelegenheit ausführliche Beschreibung und dapfermüthige Eroberung der türkischen Insul und Vestung S. Maura beygefüget worden von M. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1684. 39 p. 3 t.

p. 14—16. Buda elfoglalása. 1541. — p. 19. Buda ostroma. 1602. — p. 21—28. Buda ostroma. 1684. — p. 28—29. Pest leírása és rövid története.

FK. B 943/70. — A. II. 1159. — N.

249. Peeters, Jacobus.
Korte Beschryvinghe, ende Aen-wysinghe der Plaetsen in des fn Boeck, met hunnen teghenwoordighen Standt, pertinentelijck uyt-ghebeldt, in Oostenryck. [In fine :] T'Antwerpen, by Jacobus Peetrs, op de Schoen-mert, met alderhande Landt-Kaerten, too groote als kleyne gelinimineert als wit. [1684.] 22 t, 12 nnp. 109 t.

Az első metszetlapon a következő ajánlás :
Hongariae sacr. caes. Majestati Leopoldo, has Turcis ereptas, et fauente Deo eripiendas Hongariae cinitates, aliasq. Turcias (sic!) D. D. C. Q. Jacobus Peeters.
fol. 23. Buda-Pesth leírása. —
Rézkarcok : fol. 38. »Buda« városkép észak felől. — fol. 39. »Buda vulgo Offen« délnyugat felől. — fol. 40. »Pesth« észak felől. — fol. 41. »Casteel van Buda« nyugat felől.

FK. B 769/471. — A. IV. 2359. — M. 371.

250. [Le méme] ... Briefve description et demonstration des places et villes continuées en ce livre exactement delinées comme elles sont a present. Antwerpen, [1684.] 4° 20 p. 128 t.

Mth. 400.

251. Politische Vberlegung der Belagerung O f e n, und selbiger Auffhebung. Wird verkaufft bey Heinrich Heuss, neben der Banco [1684.] 2° 1 p.

Hamburgi nyomtatvány, mely rendszerint a »Diarium der harten . . . (Belägerung der) . . . Vestung Ofen. Hamburg : H. Heuss, 1684.« című nyomtatvány melléklete. Elmondja, hogy miért húzódott késő őszig Buda ostroma.

B. (A. — Beograd Nat. Bibl. — Kraków Univ. Bibl.)

252. Prognosis conjecturalis astrologica ... Ad annum à Christo nato MDCLXXXIV. bissextilem. Per quendam astrophilium in Academia Tyrnaviensi in Ungaria, ad elevationem poli 48. grad. & meridianum Tyrnaviensem, aliorumque adjacentium locorum utriusque Pannoniae. Graeccij, typis ac sumptibus Haerendum. Widmanstadij [1684.] 4° 68 nnp.

p. I 4. Synopsis chronologica. Continens res memorabiles nostro saebuto (!) gestas in Hungaria. Magyarország története 1600—1667-ig sok budai vonatkozással.

B. (M. — Sárospatak ref. főisk.)

253. **Pronostico** sopra la citta di B v d a. Formato dall' anotomista degl' astri, e dedicato à Curissi. In Treuigi, & in Brescia, per Policreto Turlino ... 1684. 4° 4 nnp.
B. (Bologna Bibl. univ.)

254. Raccolta di varie **Poesie** di diversi avtori sopra le correnti contingenze dell'armi christiane in Vngheria. Dedicate all ... signor, conte Leonardo C o c c a p a n i. In Modona, per gli heredi Soliani stamp. duc ... 1684. 8 nn, 67 np. *A. IV. 2200.*

255. **[Ragguagli ed. Monti 1684.]**
Ragguaglio dal Campo Cesareo ... [In fine :] In Bologna, per Giacomo Monti ... 1684. 4°.
[No. e datum :] XVIII. Raggualio ... sotto Buda ... 1684. 4 nnp.
XVIII. Raggnaglio ... sotto Buda. 1684. 4 nnp. *A. V. 2692.*

256. **Relaçam** da segvnda, e mvy notavel vitoria campal, consegvida pelo principal exercito cesareo, que governa o ... duque de L o r e n a, contra o mayor poder dos Turcos, em distancia de tres leguas de B u d a ... e outras façanhas executadas ultimamente por alguns generaes do imperio, divididos em varias tropas. As quaes noticias todas trouxe a corte de Madrid hum correio extraordinario, expedido da de Viena de Austria, em cartas de 26. de iulho de 1684. Publicadas em esta corte de Lisboa, em segunda feira 28. do mez de agosto de 1684. Lisboa. Na officina de Migvel Deslandes, ... [1684.] 4° 7 p.
FK. B 0941/277. — A. IV. 2201.

257. **Relatione** dell' acquisto importante dell' isola di S. Mavra, ... Come ancora di quanto è successo sotto B u d a sino alli 9. del corrente agosto. In Bologna, per Giacomo Monti. 1684. 4° 4 nnp. *FK. B 0941/34.*

258. **Relatione** dell' arrino in B v d a del sereniss. M a s s i m i l i a n o E m a n v e l dvca di Baviera, e consegli fatti per dare l' assalto generale à detta città di B v d a. ... In Vienna, et in Napoli, per il Benzi. ... Ad istanza di Domenico Antonio Parrino. ... [1684.] 4 nnp. *FK. B 0941/128.*

259. **[Lo stesso]** ... In Vienna et in Todi per il Galassi 1684. 4° 4 p.
B. (Roma Bibl. Corsiniana.)

260. **Relatione** della fuga del S e r a s c h i e r generale dell' armata Turchesca nell' Ungaria datagli dall' armi del Ser.mo di L o r e n a e Sig. Conte Enea C a p r a r a. Con quanto è seguito sotto B u d a, con la presa d'un fortissimo Baloardo dall' Armi del Ser.mo Elet.re di B a v. a Con il soccorso di diece mila polacchi mandati dalla maesta del re di Polonia. In Venetia, per il Bossio, 1684. 4° 4 nnp. *B. (Roma Bibl. Corsiniana.)*

261. Relatione della lega, e capitoli di essa conclusa tra la maesta dell' imperatore L e o p o l d o Primo, rè di Polonia G i o v a n n i III. e la republica di Venetia ... con littere di B u d a ... In Venetia per il Bossio 1684. 4° 4 nnp. *B. (Roma Bibl. Corsiniana.)*

262. **Relatione** della presa d'un grandissimo convoglio fatta dall'armi cesaree, verso di Alba Regale, e della presa di. Sasloviez fatta dall'armi polacche nel fine del mese di agosto 1684. In Bologna, per Giacomo Monti ... [1684.] 4° 4 nnp.
»Il colonello Haysler, hà fatto condurre questa ricchissima preda al campo sotto Buda, le quale hà consolato grandemente gli assediati consistendo in 20. m. sacchi di grano, oltra l'attre robbe accenate di sopra.«
B. (Bologna Bibl. univ.)

263. **[Relatione senza titolo 1684.]** [Cím nélkül.] [Datum:] Viena 9 de abril 1684. [S. l. et typ. 1684.] 4° 8 nnp.
Keresztény részéről folyik a készülődés a Buda elleni ostromra. Önkéntesek is nagyszámmal jönnek, hogy harcoljanak a török ellen : »los Turcos de Buda dauan 30 aspros cada dia à aquellos qui reparauan los muros caydos da aquella Plaza acia al Danubio, trabajando tambien con la fortificacione de Pest.
B. (Madrid, Bibl. Nac.)

264. **Relatione** vera ... Diario di quanto e successo in B u d a sino alli 30. di luglio, la nota dé morti nell' assalto dato alla città, quale poco si puo sostenere, per haverle in nostri levata l'acqua ... In Roma, per Paolo Moneta MDCLXXXIV. 4° 4 nnp.
B. (Roma Bibl. Corsiniana.)

265. **Relazione** sopragionta alli 17. [In fine :] In Lvcca, appresso Jacinto Paci. MDCLXXXIV. ... 4° 4 nnp.
Hírek Thökölyről, Budáról, Kanizsáról, Eszékről, Besztercebányáról. *B. (Ferrara Bibl. comm.)*

266. [Relazioni ed. Benaeci 1684.] [Senza titolo.]

[Datum :] Venetia 24, giugno 1684. — Vienna 18. giugno. — Lintz 16. giugno. — Jauoroua 21. maggio. — [In fine :] In Lucca, & in Bologna per l'erede di Vittorio Benacci 1684. 4 nnp.
»Canalli, & altro Corpo di gente de Csaesi Ereditarii habbi respinto 7. m. Turchi, che s'erano mossi da Buda con non poca perdita de medesimi.«

FK. B 0941/17.

277. Venetia 24. giugno 1684. [In fine :] In Lucca, & in Bologna per l' erede di Vittorio Benacci 1684. .. 4° 4 nnp.
Jún. 1-én Budáról keltezett levél szerint Thököly (»Tekli«) követét Drinápolyban majdnem megkövezte a nép, mert a kurucvezérnek tulajdonította a harctéri szerencsétlenséget. Az első Bécsből keltezett (jún. 18.) levél elmondja, hogy a Budát ostromló császári sereg részére a Lotharingiai herceg embereinek fedezete alatt nagymennyiségű hadiszert szállítottak.

B. (Bologna. Bibl. univ. — Parma. Bibl. Palatina.)

278. Vienna 3. agosto 1684. [In fine :] In Bologna, per l' erede Vittorio Benacci. 1684. ... 4° 4 nnp.
»Si aspettano qui alcune truppe di Baniera, che passarano di rinforzo alli nostri nell'assedio di Buda, & a tal effetto, stauano pronte 150. Barche, e moltissime zattere à Ingolstadt, e Donauert per il di loro transporto in giù. Il sudetto assedio di Buda viene continuato con sommo calore, ... nel nostro campo ei è penuria di Fanti, di modo che per auanzare i lauori si e stato costretto di metter à piede non solo i Dragoni, mà anco qualche huomo d'ogni Compagnia à Cauallo : si erano già fatta larghe braccie, mà mentre li nostri non poteuano fidarsi di dare l'assalto, senza prima carcare le mine che vi potessero essere di sotto, come li Turchi, che sono gran Minatori, hanno osenza di fare ; le medesime braccie furono in parte kiempite di fascine, palizzati, e terra, massime da gli Ebrei, che vi deuono fare i più periculosi lauori.«

B. (Bologna Bibl. univ.)

279. [Relazioni ed. Marescandoli 1684.] [Senza titolo]. ... [In fine :] In Lucca per i Marescandoli .... [1684.]

[Datum :] Vienna 6. gennaro 1684. ... 4 nnp.
»Ben si sente che continuato a fortificare Buda, e introdurir provisioni, procurendo da tutte le parti l'ammassi di gente.«

280. Vienna 20. gannaro 1684 ... 4 nnp.
Adatok a budai előkészületekről.

281. Vienna 27. gennaro 1684 ... 4 nnp.
» ... da Turchi si facciano validi preparamenti nè, contorni di Buda.« A járvány a keresztény seregeknél szünőfélben van, de az érsekújvári és budai törökök között egyre jobban terjed.«

282. Cracovia 30. gennaro 1684 ... 4 nnp.
A török sok csapatot küld Horvátországba, hogy Budától és Belgrádtól elterelje a figyelmet. Mindkét helyen a járvány sok áldozatot követel.

283. Vienna 8. fabraro 1684 ... 4 nnp.
Adatok a budai előkészületekről.

284. Venezia 9. maggio 1684 ... 4 nnp.
»Dalla lettere ultimo venute di Vngaria si sente che le Armi Cesaree albino preso a forsa Vicegrad castello situato fra Buda e Strigonia, avendo in quello tagliato a pezzi 800 turchi, che vi erano di presidio, onde si puol sporar alle prime mosse l'assedio di Buda stessa.«

285. Vienna 11. giugno 1684 ... 4 nnp.
»Il Padre Marco d'Aviano cappuccino gionto in Vngaria per der la benedizzione seguita l'esercito, che doveva ieri passar il reudevos nelle campagne di Possonia per affretter il comino verso Buda, e stringere il forte di Pest, ne cui contorni si dice, che li Turchi si siano ingrossati sino a 40. mila.«

286. Lintz 27. giugno 1684 ... 4 nnp.
»Fu poi dal signore Duca di Lorena spedito il general Mersi con 3. mila cavalli a riconoser Buda.«

287. Vienna 5. luglio ... 4 nnp.
Terv Buda és Pest elfoglalására.

288. Venezia 8. luglio. In Firenze e in Lucca ... 4 nnp.
Visegrád megadta magát, ami elősegíti Buda megvételét.

289. Venezia 10. luglio 1684 ... 4 nnp.
»E capitata staffatta con avviso, che il duca di Lorena nelle vicinanzo di Pest abbi tagliato a pezzi 4. mila turchi, e fatti prigioni 1600. de medesimi, è motta anche il bassa di Buda.«

290. Vienna 30. luglio 1684 ... 4 nnp.
A lotharingiai herceg győzelme Buda alatt.

291. Vienna 3. agosto 1684 .. 4 nnp.
A körülzárás befejezése.
[Amburgo 30. Luglio jelentés után :]
Descrizzione della citta Buda, e Pest.

292. Vienna 7. agosto ... 4 nnp.
»Buda difendevasi disperetamente con gran perdita de nostri morrime de cavalieri e uffiziali, e volontarij.« Új csapaterősítések érkeztek be.

293. Vienna 13. agosto 1684 ... 4 nnp.
Bajor választó csapatainak beérkezése. Az aug. 8. és 9.-i harcok.

294. Bologna 22. detta ... 4 nnp.
Buda bevételének eshetőségei.

295. Vienna 18. agosto 1684 ... 4 nnp.
Hír a budai basa megsebesüléséről.

296. Vienna 20. agosto 1684 ... 4 nnp.

297. Firenze 23. agosto 1684 ... 4 nnp.

298. Vienna 27. agosto 1684 ... 4 nnp.

299. Venezia 2. settembre 1684 ... 4 nnp.
Nagy veszteségek az ostromló csapatoknál. Egy akna szerencsétlenül felrobban. Állandó csapaterősítések.

300. Gratz 25. agosto 1684 .... 4 nnp.
Az új parancsnok vezetése alatt az őrség 9000 emberből áll, melyből 5000 a janicsárok száma.

301. Vienna 3. settembre 1684 ... 4 nnp.
Beérkezik Buda alá a Thaum-ezred és a két hannoveri herceg.

302. Vienna 10. settembre 1684 ... 4 nnp.

303. Vienna 17. settembre 1684 ... 4 nnp.
»Arriveto il serenissimo di Baviera alli 8. sotto Buda.«

304. Vienna 24. settembre 1684 ... 4 nnp.
A bajor választó fenyegető üzenete a budai basához.

305. Vienna primo ottobre 1684 ... 4 nnp.
Svéd és bajor csapaterősítések.

306. Vienna 26. settembre 1684 ... 4 nnp.
A bajor választó új rohamra készül.

307. Vienna 15. ottobre 1684 ... 4 nnp.
Aknákkal és tüzérségi tűzzel a falakat a rohamra megtörték.

308. Vienna 22. ottobre 1684 ... 4 nnp.

309. Vienna 29. ottobre 1684 ... 4 nnp.
Sikertelen ostromműveletek.

310. Vienna 25. ottobre 1684 ... 4 nnp.
Rajtaütés az ostromlók tüzérségén. Elvonulás Buda alól. Pest elpusztíttatik.

311. Vienna 12. novembre 1684 ... 4 nnp.

312. Vienna 19. novembre 1684 ... 4 nnp.
Újabb beszámolók Buda ostromának abbahagyásáról és Pest feldúlásáról. *A. V. 2681.*

313. **[Relazioni ed. Paci 1684.]** [Senza titolo.] ... [In fine:] In Lucca, Apresso Iacinto Paci MDCLXXXIV. 4°.

[Datum:] Cracovia primo Gennaro 1684. 8 np.
[Tartari] ... imperoche egli dopo la rotta di Barkam, e la resa di Strigonia, andossene a Pest, e passato il ponte a Buda non hebbe più ardire di ritornare da questa banda, benche per questa strada accorcerebbe il passaggio nella Crimea, la meta meno, tanto fu il tiomre ch' egli hebbe dell' armi Cristiane.

314. Lintz 27. Giugno 1684. 4 nnp.
Il Sig. Duca di Lorena considerando che se hauesse preseguito verso Buda, poteua quel visir passare il ponte fra Buda, e Pest, e congiungersi col Tekeli, e soccorere Neheisel, stimo meglio ripassare il Danubio, e andare alla volta di Pesth per leuare la communicatione, e quando si habbie occupato, portarsi all' attacco di Buda ...

315. Vienna 28. luglio 1684 ... 4 nnp.
Budai vizir harca a megközelítő ostromárkok ellen.

316. Vienna 27. agosto 1684 ... 3 nnp.
Bajor sereg beérkezése.

317. Vienna 24. settembre 1684 ... 4 nnp.
Az ostromlósereg súlyos veszteségei.

318. Vienna 1. ottobre 1684 ... 4 nnp.
A szeraszkier seregével megérkezik Buda alá.

319. Vienna 22 ottobre 1684 ... 3 nnp.
A szeraszkier visszavonul, a török őrség rosszúl van ellátva. *A. V. 2680.*

320. **Ricaut.**
Historie der drie laatste turksche keizers, behelzende alle de voornaamste geschiedenissen, onder hun regering voorgevallen, sedert het jaar 1623. tot 1677 . ... Beschreeven door den heer Ricaut ... En in 't nederduitsch gebracht dor G. v. Broekhuizen. Nevens een vervolg der turksche geschiedenissen tot den einde des jaars 1683. vervattende een polityke en pertinente beschrijving van 't beleg en 't ontzet van Weenen: insgelijks een aanmerkenswaardig dag-register van de belegering der zelve plaats in den jare 1529. door de turkschen keizer Soliman ondernomen. En eindelijk een omstandig relaes van 't onlangs gepasseerde omtrent andere Plaatsen. Mit schoone kopere plaaten verciert. t'Amsterdam, by Timotheus ten Hoorn, ... en Yan Bouman ... 1684. 4° 6 nn, 328 n, 414 n, 164 n, 26 nnp. 12 t. *B. (Ráth. — Erlangen, Univ. Bibl.)*

321. Ricaut, Paul.
Histoire des trois derniers Empereurs des Turcs. Depuis 1623. jusqu'a 1677. Traduit de l'anglois du Sr. R i c a u t. Seconde edition ... A Paris, chez la Veuve Louis Billaine MDCLXXXIV. 12°

Tome I.: 162 p.
Tome II.: 163—352. p.
Tome III.: 224. p.
Tome IV.: 225—412. p.

Kt. szerint a mü első kiadása 1682-ben jelent meg. p. 29.

Tom. I.: L'Asie ne fut pas plûtost délivrée de ces troubles, qu'on en vit naistre de nouveaux à Bude en Hongrie. Les Janissaires irriter de ne point recevoir de paye, se soûleverent contre leur Aga, by jetterent des pierres à la teste le poursuivirent jusqu'au Palais du Bacha, & en élûrent un autre en sa place. Ils massacrerent pareillement le Gouverneur de Pesth, & donnerent le Commandement de la place à son Lieutenant. Pour étrouffer ces desordres des leur naissance, la Cour envoya des Commissaires à Buda, avec ordre d'instruire le Grand-Seigneur des pretentions des soldats, & des circonstances de leur mutinerie.

M.

322. Sagredo, Juan.
Memorias historicas de los Monarcas Othomanos, qve escrivis en lengva Toscana Juan S a g r e d o ... Tradvzidas en castellano por Don Francisco de O l i v a r e s M v r i l l o, teniente de conductor de embaxadores, canallerizo de la reyna madre nuestra sèñora doña Mariana de Avstria. Dedicadas a sv Majestad. Año 1684. ... En Madrid: por Ivan Garcia Infanzon. [1684.] 2° 12 nn, 552 np. *B. (Madrid Bibl. Naz.)*

323. Sagredo, Giovanni.
Memorie istoriche de monarchi Ottomani di Giovanni S a g r e d o ... Quinta impressione con nvova aggivnta. All' ... Taddeo P e p o l i. In Bologna, MDCLCXXXIV. per gli' eredi di Gio: Recaldini ... 14 nn, 699 np. *FK. B 943/218.*

324. [Lo stesso] ... Quarta impressione con nvova aggiunta. Consecrate all' ... Alvise S a g r e d o. ... Venetia, presso Combi, e La Noù. MDCLXXXVIII. ... 10 nn, 829 np. 1 t. *FK. B 943/271.*

325. [Lo stesso] ... Dedicato al ... Giovanj G i e r v a s o n j. In Venetia, MDCXCVII. 4° 12 nn, 839 np.

In ed. 1684. p. 129, 254, 449, 609. Historia della citta di Buda.
p. 147. La città di Buda fu le metropoli (1521). — p. 279—281. Buda elfoglalása. 1541 — p. 574. Ali budai basáról. 1605.

B. (EK. — Szatmár egyh. m. kt. — Vicenza Bibl. Bertoliana.)

326. Santo Thomas, Alonso de
Proclamation catolica a los principes christianos, sobre la vnion à la Sagrada Liga, contra el Otomano imperio. Encaminala a los venerables pies de sv Santitad por mano del ... Don Fr. Alonso de S a n t o T h o m a s indigno Obispo de Malaga. [S. l. et typ. 1684.] 4° 4 nn, 65 np.

Felhívás a szent Ligához, hogy a török elleni hadjáratot folytassa, szerezze vissza Magyarországot és ezzel Buda várát a kereszténység számára. — Az előszó kelte: »Malaga a 8. de Mayo de 1684.«

B. (Lisboa Bibl. Nac.)

327. Schaffnicht, Joh. Benjamin Dissertatio philosophica inauguralis, exhibens bellum Germanico. Turcicum, quam, ... ex indultu et authoritate facultatis philosophicae, in illustri Marburgensium Academia, sub umbone ... Domini Maximiliani P e r c e l l i, ... ad diem ... augusti publice pro viribus defendendam conscripsit Joh. Benjamin S c h a f f n i c h t, Ranzweilensis Bipontinus. Marburgi Cattorum, typis Joh. Henrici Stockenii, Anno 1684. 4° 16 np.

p. 8—10. Qaeritur 5. Si serenissimus dux Lotharingiae vi expugnaret Budam an licitum esset militibus infantes & faueros epis urbi occidere, & an liceret serenissimo duci eam civitatem direptioni militum tradere? — Qaeritur 6. An si dederent sese in civitate hac licerat eos occidere?

B. 1684.

328. Seyfried, Joh. Heinrich.
Poliologia, das ist: Beschreibung aller berühmten Städt, Schlösser und Vestungen Europae, ... wer den Ort erbauet? Unter was Herrschaft und Jurisdiction solcher gehörig? Und was Religion oder Gottesdienst daselbst getrieben wird? ... zusammengetragen durch Joh. Heinrich S e y f r i e d ... Sultzbach, in Verlegung Joh. Leonhard Buggels, im Jahr 1684. 12° 32 nn, 760 np. 1 t.

p. 540—542, 568—569. Beschreibung der Städte Ofen u. Pest. *FK. B 0941/55.*

329. **[Dasselbe]** Poliologia, das ist accurate Beschreibung aller vornehmsten in der ganzen Welt befindlichen Städten, Schlössern und Vestungen ... In zweyen ... Theylen ... vorgestellet ... im ersten die berühmtesten Orte in ganz Europa, im andern aber die in Asia, Africa und America ... Nürnberg, 1695. *B. (British Museum.)*

330. **[Dasselbe]** ... Augspurg 1701. *B. (Britisch Museum)*

331. **[Dasselbe]** ... Nürnberg 1702. *B. (Göttweig)*

332. **[Dasselbe]** ... Nürnberg: Buggel 1709. *B. (Linz Franz. Car. — Göttweig)*

333. Sincero **Raguaglio** ... et alcune lettere di Venetia, Lintz, che avvisano la presa di P e s t, con l'assedio di B u d a, et haver guadagnato il ponte d'Esseck, et il bottino fatto la gl' imperiali, sotto il comendo dell' eccelentiss. Sig. Duca di L o r e n a. In Venezia per il Bossio, 1684. [In fine :] In Todi per il Galassi. 1 fol. *B. (Roma Bibl. Casanatense.)*

334. **Sincerus,** Fridericus.
Curieuser Staats-Mercurius welcher der vornehmsten Staate in Europa weit-aussehende Maximen, und insonderheit den gefährlichen Zustand des H. Römischen Reichs ... entdecket durch Fridericum S i n c e r u m. Auf dessen eigene Unkosten. [S. l. et typ.] Gedruckt im 1684-sten Jahr. 4° 8 nn, 83 np. *A. II. 1121.*

335. **[Dasselbe]** ... entdecket durch Fridericum S i n c e r u m. Auff des Autoris eigne Unkosten. Leipzig, zufinden bey Christian Weidmann, 1684. 4° 8 nn, 83 np.

Magyarországgal és Budával a következő fejezetek foglalkoznak: I. Von Ungarn wie solches an das Hauss Oesterreich kommen, u. erblich gemacht worden. — IV. Ob der Malcontenen Haupt, Graff Emericus Töckeli vor ein Feind der Römischen Reichs zu halten sey oder nicht. — XIV. Was durch Verlust Ungarn dem lieben Teutschlande vor unbeschreibliche Schade geschähe und was vor grosse Gefahr solcher nach sich ziehen würde.

1684.

336. **[Sonnemann,** J. T. G.]
Warhafftig- und ausführliche Erzehlung dessen, was sich zu Anfang und Ende dess Kayserlichen Feld-Zuges in Hungarn, dieses 1684sten Jahrs, bey Dero Haupt-Armee, Denckwürdiges zugetragen: Worinnen absonderlich enthalten ein ... Bericht von Belägerung und Defension der Stadt O f e n anzeigend alle sonderbare mehrentheils in eigener Gegenwart dabey observirte Begebnüsse ... Deme zu mehrer Erläuterung ein accurater Grund-Riss ermeldter Belägerung beygefüget ... Zusammengetragen und ausgefertiget von J. T. G. S. In Verlegung des Authoris: Nürnberg ... bey Balthasar Joachim und Martin Endter 1684. 4° 2 nn, 36 np.

A keresztény seregek tábori naplója Bécs felmentésétől 1684. okt. 21-ig. Mellékelve két nagy rézkarc az ostromról és Buda alaprajza. A mű szerzője és a rézkarcok készítője egyaránt Sonnemann.

A. II. 1122. — Mth. 94.

337. Strassburgische **Staats-Simplicius** Reyse Relationen ... Nebst einem ausführlich-herrlichen Prognostico-Politico. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahre 1684. 4° 108 p. *Mth. 96.*

338. **Taaffe,** Francis Count.
Count T a a f f é's letters from the Imperial camp, to his brother the Earl of C a r l i n g f o r d here in London: giving an account of the most considerable actions, both before, and at the raising of siege at Vienna, together with several remarkable passages afterward, in the late victorious campagne against the Turks in Hungary. With an addition of two other letters from a young english nobleman, a volunteer in the Imperial Army. London, printed for J. B. and are to be sold by William Ablington, near the wonder tavern on lud-gate hill. 1684. 4° 4 nn, 34 np.

From the camp near Barrakan over against Gran, Octob. 1683. »the Grand Visier being enrag'd at this disgrace, discharged his fury upon the officers of his army, having strangled the visier of Buda, a man of eighty years of age ... with four other Bassa's«. — Párkánynál: »these were the very flower of the turkish army commended by the new, visier of Buda, Ali Bassa of Aleppo, and six other Bassa s, the visier of Buda was hill'd, the Bassa's of Aleppo and Silestria are ta ken prisoners, and a third Bassa was drown'd«. — Ugyanekkor az esztergomi táborból írt levélben: »Caramameth Bassa, lateby made Visier of Buda, who commanded there in chief was kill'd upon the place«.

A. II. 1124.

339. Teutsch- und ungarisches Geschicht- und **Kriegs-Muster,** vor instehend-lauffendes Jahr, durch ... Staats-Beschäftigungen ausgestalltet, und vermittelst anbey-gefügter dess ... ungarischen Königreichs allerdenckwürdigsten von beynahe 300. Jahren her eingelauffenen Landverderblichen ... Begebenheiten ... [S. l. et typ.] Im Jahr ... 1684. 10 nn, 180 np. 1 t.

Világkrónika a kalendárium napjainak sorrendjében. Ennek magyarázata. A kritikus évszámok egybevetve azt eredményezik, hogy az 1684. év nagy győzelemmel végződik. — p. 165. »Ofen verlohren gangen.«

FK. B 355/97. — A. V. 2697.

340. The present state of the German and Turkish empires, and remarks thereupon : as also some peculiar reflectiones on the interest of the christian princes, together with memoirs of the siege of Vienna, By an eminent officier in that city. With observations on all the accounts and journals relating thereunto : and an true account of the further progress and great success of the christian forces in the taking of Barkan, Gran, &c. With an historical preface of the rise and growth of the turkish empire. By D. A., M. D. London, printed for D. Brown and T. Goodwin 1684. 4°.

[Tom. I.] 16 nn, 17—18. np.
[Tom. II.] 2. nn, 96 np.

Ballagi kézirata szerint Feleky Károly newyorki bibliografus a címlapon levő jegyeket »D. A. M. D. így magyarázza : David Abercromby Medicinae Doctor. A II. rész azonban bizonyára katona műve.

B. 1684. — Ko. II. 128.

341. Türckische **Raths-Stube,** worinnen des türckischen Käysers Mahamets IV. nebst dessen vornehmsten Bedienten Kriegs-Berathschlagungen, wegen des aufs Früh-Jahr gegen Ungarn und andere Länder vorhabenden grossen Feldzugs, entdecket, und mit vielen curiösen Denckwürdigkeiten vorgestellet werden. [Theil 1—2.] [Lintz, bey Johann Rädlmayr]. 4° Theil 1 : ... Gedruckt in der Freystadt 1684. 96 p.

Theil 2. : Der türckischen Rath-Stuben anderer Theil ... Gedruckt im Jahr 1685. 70. p.
p. 92. »Gestalt der [türkische] Käyser zu solchen Verrichtungen oder Commissionen gemeiniglich diejenige brauchet, welche er gerne beschenken, und doch aus seinen Beutel nichts dazu geben will ; dannenhero musz derjenige Bassa, welchem eine solche Verehrung geschickt wird, dem Überbringer zum wenigsten 10.000. auch wohl 30- bis 40.000. nach dem er einer var denen grossen Bassen als zu Cairus, Babylon, Ofen u. a. m. ist, von seine Mühe verehren ; über die 100.000. Thaler vor dem Sultan.«

FK. B 355/66. — A. II. 1167. — Mth. 90.

342. Türkischer Wahrsager, das ist dreymal dreyfache Prophezeyung von des Türcken und seines Reichs Untergange, oder grossen Veränderung gestellet aus gewissen Conjecturen und Vermuthungen, sowohl heil. göttl. Schrifft, als auch astrologischer und anderer Kunst-Rechnung und dann der Türcken selbst-eigenen Prophezeyung der lieben bedrängten Christenheit zum Trost zum öffentlicher Druck befördert. [S. l. et typ.] In diesem 1684. Jahre. 4° 16 p. *Mth. 100.*

343. Ungarisches Städt-Büchlein in welchem die vornehmsten Städte, Vestungen und Schlösser des Königreichs Ungarn, wie auch dero Gelegenheiten, Antiqvitäten, Beläger- und Eroberungen enthalten, samt einer Beschreibung beeder kaiserl. Residenz-Städten Constantinopel und Wien, nebst dieser letzteren zweyen höchst-rühmlich-ausgestandenen Belägerungen, mit beygefügter völliger ungarischen Land-Charte, von Passau biss Constantinopel, und etlichen ins Kupffer gebrachten ungarischen Städten und Vestungen bestes Fleisses zusammen getragen von J. M. L. Nürnberg, verlegt von Johann Hofmann ... Anno 1684. 12° 8 nn, 208 np. 10 t.

p. 106—114. Ofen. — p. 116—119. Pest. (Beschreibung und Geschichte der Städte.)

FK. B 911/8.

344. [Dasselbe] ... zusammen getragen und bis auf die Beläger- und Eroberung der Stadt Ofen continuirt, von ... 12° 208, 3 p. *Mth. 87.*

345. [Dasselbe] ... und mit einem Anhang der denckwürdigsten Sachen biss auf dieses 1688 ste Jahr vermehret von J. M. L. Nürnberg, verlegt von Johann Hoffmann, ... [1688.] 12° 6 nn, 298 np. *B. (M. — EK. — Aarau. Bibl. Kant.)*

346. Universal-Chronicon und Historien, darin von Monath zu Monath alle Estats- und Kriegs-Geschichte ... sonderlich Teutschland, Italien, ... Polen, Turkey, Tartarien und Barbarien ... vorgestellet werden. Hamburg, bey Heinrich Heuss an der Banco, 1684. 4° 13 t.

Buda és Pest 1684. ostromáról. *B. (Hartberg Bibl. d. Kapuz. Klost.)*

347. Valcaren, John Peter.
A Relation or diary of the siege of Vienna. Written by John Peter a Valcaren .... Drawn from the original by His Majestie's command. London, printed for William Nott ... and George Wells ... 1684. 4° 6 nn, 112 np.

p. 89. »Ibrahim, bassa of Buda and visier, whom the grand visier after the raising of the siege beheaded near Raab, had at the time of this muster under his command 5000.«

A. II. 1132.

348. Välckern, Johann Peter.
Wienn von Türcken belägert, von Christen entsetzt. Das ist: Kürtzliche Erzehl- und Beschreibung alles dessen, was sich vor- in- vnd nach der grausamben türckischen Belägerung der kayserlichen Residentz Statt Wienn in Oesterreich Anno 1683. vom 6. Maij an bisz 19 Septembris von Tage zu Tag denckwürdigs zugetragen. Erstlich in lateinischer Sprach beschrieben. Durch der röm. kayserl. Majest. Hoff-Kriegs-Rath, ... Johann Peter von V ä l c k e r n ... anjetzo ausz dem lateinischen ins teutsch übersetzt, vnd in Truck gegeben von dem Authore selbst ... Gedruckt zu Lintz in Oesterreich, bey Johann Rädlmayr. 1684. 4° 8 nn, 102 n, 8 nnp, 2 t.
p. 80. Ibrahim Bassa von Ofen vor Wien. *A. II. 1129. — Ko. II. 4.*

349. Vaelckeren, Pièrre.
Vienne assiegée par les Turcs, et delivrée par les Chrestiens. Ov journal du siège de Vienne, depuis le 6. de may de l'année 1683. jusqu'au 15. de septembre de la mesme année. Composé en latin par Pièrre à V a e l c k e r e n, ... Avec des figures. ... A Bruxelles chez Lambert Marchant ... 1684. 12° 12 nn, 215 n, 1 nnp. 2 t.
p. 160. Ibrahim bassa de Bude & Vezir. Il fut decapité aprés la levée du siège au dessous de Raab par ordre du Grand Vezir.
FK. B 355/25. — A. II. 1128. — Ko. II. 3. — Kt. 1684.

350. Velcheren, Giovan Piero.
Dell' assedio di Vienna con le vittorie de' Cristiani, Scritto dal ... Giovan Piero da V e l c h e r e n ... Volgarizzato per opera di Antonio B u l i f o n, ed accresciuto di molte notizie. In Vienna d'Austria, presso Leopoldo Voigt 1683, e in Napoli presso Giuseppe Roselli 1684. a spese di Antonio Bulifon. ... 12° 36 nn 304 np.
p. nn. 28., n. 6. Dati della historia di Buda. 1683.
FK. B 943/405. — A. II. 1130. — Ko. II. 6.

351. Vera, e distinta **Relatione** dell' insigne vittoria ottenuta contro de Turchi dal ... duca di L o r e n a nel campo sotto B u d a gli 22. luglio 1684. In Vienna, & in Fvligno, nella stamperia camerale d'Antonio Mariotti 1684. 4° 4 p. *A. II. 1169.*

352. [Lo stesso] ... In Vienna, et in Venetia. MDCLXXXIV. all'insegna del nome di Dio. Dietro la chiesa di S. Zulian. [Girolamo Albrizzi.] ... 4° 4 nnp. *B. (Ráth.)*

353. [Lo stesso] ... In Vienna, Venetia et in Fuligno per Gaetano Zenobi ... [1684.] 4° 4 nnp. *B. 1684.*

354. [Lo stesso] ... In Ronciglione MDCLXXXIV. per il Manichelli. 4° 4 nnp. *B. 1684.*

355. Vera e distinta **Relatione** della gloriosa vittoria ottenuta dall' Armi Cesaree, contro le Ottomane. In vicinanza dall' importante citta di B u d a sotto li 22. luglio, 1684. Venetia, [s. typ.] 1684. 4°. *B. (Roma Bibl. Corsiniana.)*

356. Vera e distinta **Relazione** di quanto è segnito trà l'armi cesaree e le Ottomane, li 7 luglio 1684. trà P e s t, e B u d a nell' isola di S. A n d r e a, con la presa del castello inespugnabile di Moncaz, il quale è la residenza del T e c h e l i, et la presa fatta del tesoro del sudetto, con la moglie, e figlinoli, & quanti si ritrouauano in detto castello, & questa è stata la valorosità del tenente colonello S a p o n a r a. In Modona, & in Bologna per l'erede di Vittorio Benacci. 1684. 4° 4 nnp. *FK. B 0941/9. — A. II. 1170. — Mth. 93.*

357. [Lo stesso] ... In Modona per gli eredi Soliani ... 1684. ... 4° 4 nnp. *B. 1684.*

358. [Lo stesso] ... Milano, & in Guastall per il Giauazzi ... 1684. 4° 4 nnp. *FK. B 943/225.*

359. Vera: e distinta **relatione** di quanto è sequito tra l' armi Cesaree, e le Ottomane, venuta li 18. agosto 1684. Nell' isola di Sant' Andrea, con la presa del castello inespugnabile di Moncaz, il quale è la residenza del T e c h e l i, & la presa fatta del tesoro del sudetto, con la moglia, e figlinoli, & quanti si ritrouanano in detto castello & questa è stata la valorosita del tenente Colonello S a p o n a r a. In Vienna, ... Et in Bologna, per li eredi di Vittorio Benacci 1684. 4° 4 nnp.
Hauendo l'esercito Cesareo ben prouisto la citta di Pest, si porto alli sette del corrente nell' Isola di Sant' Andrea.
B. (Roma Bibl. Angelica.)

360. Vera, e distina **Relatione** di quanto è seguito trà l'armi imperiali, e l'Ottomane, delli 26. guigno (!) della presa di Vaccia, sino l'abbandono della città di P e s t fatto da' Turchi. In Venetia, MDCLXXXIV. presso Zuanne Cagnolini ... 4° 4 nnp.

B. (Roma Bibl. Angelica.)

361. [Lo stesso] ... In Venetia, presso Zuanne Cagnolini 1684. e di Nuovo in Napoli, per il Paci. 4° 4 p. *A. IV. 2206.*

362. Vera, e distinta **relatione** di quanto è successo doppo la presa di P e s t, e dell' erettione del nuono ponte sopra il Danubio nel luogo detto l'I s o l a d i S. A n d r e a, e della gran battaglia successa doppo esser passato l'esercito cesareo, e della rotta data à Turchi. ... Con nvova relatione di vn' altra gran vittoria ottenutà dall' esercito cesareo sotto B u d a, con totale disfacimento dell' esercito Ottomano, con l'acquisto del cannone, e il tutto il bagaglio. ... In Napoli, per Gio: Francesco Paci, 1684. ... 4 nnp. *FK. B 0941/127.*

363. Vera e nuova **relatione** e diario foglio secondo di quanto è successo nel campo Cesareo sotto B u d a, con la ferita mortale di un Bassa per una cannoneta. ... In Roma, per Paolo Moneta 1684. 4° 4 nnp.

Bécsből keltezett tudósítás 1684. aug. 13-ról. *B. (Roma Bibl. Casanatense.)*

364. [Lo stesso] ... In Roma, per Francesco Tizzoni MDCLXXXIV. 4° 4 nnp.

B. (Roma Bibl. Corsiniana.)

365. Vera **Relatione** delli abrugiamenti e saccheggi fatti dalli imperiali sotto il commandó del ... Giacomo L e s t l e' nell andare à riconoscere Zighatt, e Caposvar di quanto è successo nel campo cesareo sotto B u d a, con la morte del nuovo bassa e del conseglio fatto da Turchi per la resa di detta piazza. E della vittoria ... da morlachi ... contro de' Turchi ... In Venetia et in Todi, par li Faostini, 1684. 4° 4 nnp. [vége hiányzik.] *Mth. 92.*

366. Verissima, e distinta **Relatione** del sanguinoso combattimento, e vittoria ottenute dall' armi Cesaree sotto il commando del ... Duca Carlo di L o r e n a contro gl'Ottomani. In Venetia, per il Prodocimo MDCLXXXIIII. 8° 4 nnp.

Visegrád, Vác, Pest elfoglalásáról és Buda ostromáról. *B. (Venezia, Bibl. di San Marco.)*

367. Verissima e distinta **Relatione** dell' acquisto, della fortezza di P e s t, sotto il primo luglio 1684. dell'armi cesaree sotto il commando del serenissimo duca Carlo di L o r e n a con l'assedio di B v d a contro gl'Ottomani. In Venetia, per il Prodocimo, MDCLXXXIIII. ... 1 fol. *FK. B 0942/2.*

368. [Lo stesso] ... fortezza di P e s t fatto dall' armi Cesaree il primo luglio 1684. comandata dal ... dvca di L o r e n a, ... In Bologna, per Giacomo Monti. 1684. ... 4° 4 nnp.

B. (Bologna Bibl. untv.)

369. Victoria à Regia Sua Poloniae Majestate in partibus confinyarij 5. die mensis decembris anni elapsi 1683. contra Turcas et Tartaros, feliciter obtente. [S. l. et typ. 1684.] 4° 10 nnp.

1684. évi krakkói levél a tatár khánról (Princeps Tauricanus): »Hic post eladam ad Parcanum, a deditionem (!) Strigonii movit Pesto: & superato Budensi ponte, ampliús in hanc ripam reverti non est ausus.«

B. (M.)

370. Vitoria qve sor principio de campanha conseguiram a vinte sete de iunho as Armas Cesareas debaixo do governo de seu ... Heroe Duque de L o r e n e, contra todo o poder, que os Turcos tinham prevenido em sua opposicam. [In fine:] Na impressao de Migvel Deslandes ... MDCLXXXIV. ... 4° 8 nnp.

Eredeti tudósítás a császáriak és a budai basa között 1684. jún. 27-én vívott váci csatáról, melynek eredménye Vác és három nap mulva Pest elfoglalása volt.

B. (Lisboa Bibl. Nac.)

371. Voigt, Joh. Henrich.
Die wachsende- blühende- verwelckende Tyrckey sambt ihren Regenten und Kaysern biss auff diese Zeit. [S. l.], In Verlegung des Autoris, 1684. 4° 40 p. *Mth. 98.*

372. Wagner, Johann Christoph.
Delineatio provinciarum Pannoniae et Imperii Turcici in Oriente. Eine grundrichtige Beschreibung desz ganzen Aufgangs, sonderlich aber desz hochlöblichen Königreichs Ungarn, und der ganzen Türckey, auch deren Völcker, welche selbigem Monarchen zinsbar ... von ihren ... Proceduren gegen die Christenheit, sonderlich in gegenwärtigen Krieg, wie mannlich sie aber durch die Christliche Waffen zurück getriben worden sind, ferner wird beygefüget der ganze Zustand desz türckischen Hofs, samt zweyen Land-Karten und Abriss der fürnemsten Städte ... und des Babylonischen Thurns, dem Leser zur Belustigung und Nachricht an das Licht gegeben durch Johann Christoph Wagner, Noriberg [Erster Teil]. Augspurg, gedruckt und verlegt durch Jacob Koppmayer, Anno MDCLXXXIV 2° 8 nn, 162 n, 7 nnp. 29 t.

373. [Dasselbe] Johann Christoph W a g n e r s Norimb. Delineatio ... Wie auch bey dieser andern Edition dem Leser zur Belustigung mit eingebracht worden die Beschreibung der dieses Jahr geschehenen ... Siegs wider die Türcken ... Dann auch alles ... verbessert, absonderlich das in der ersten Edition irrige ... Anno MDCLXXXV. 8 nn, 163 n, 9 nnp. 43 t.

p. 6. Budai rézkarcmelléklete: »Offen« városkép észak felől.
p. 6. Beschreibung und Kurze Geschichte Ofens und Pest's.

374. [Dasselbe] Johann Christoph W a g n e r s Norimberg. Delineationis provinciarum Pannoniae ... und der ganzen Türckey, etc. anderer Theil. Inhaltend ein historische Beschreibung desz ... Türkischen Reichs ... desselben gegen ... Königreich Ungarn biszhero auszgeübten tyrannischen Feind- und Gewaltigthätigkeiten. Mit Beymerckung was zu solchen Zeiten in der Welt denckwürdiges sich zugetragen ... in diesem Tractat beschrieben und in Kupffern vorstellig gemacht werden. Leser alles wol betrachte, und die göttlich Werck hoch achte. Augspurg, gedruckt und verlegt durch Jacob Koppmayer, Anno MDCLXXXV. 2° 6 nn, 155 n, 4 nnp. 39 t.

p. 59. Belagerung Ofens. 1684.

375. [Dasselbe] ... Mit Beyfügung ... und in Kupffern vorstellig gemacht werden. Anjetzo aufs neue übersehen, corrigirt, und vermehrt mit einem auszführlichen Bericht, von ... der mahometischen Religion ... MDCLXXXVII. 4 nn, 140 n, 4 nnp. 34 t.

p. 55, 59—60. Buda ostroma 1684-ben.

376. [Dasselbe] Johann Christoph W a g n e r s Noriberg. Inferiora Orientis detecta, oder Beschreibung aller ... Reiche des Orients ... Samt einem Anhang, welcher enthält eine Fortsetzung der Ungar- und türkischen Chronic: begreiffend was teil dem Augusto desz verwichenen 1685. Jahrs so wol durch der kayserlichen ... Waffen, gegen den Erb-Feind denckwürdiges verrichtet worden. [Dritter Teil]. Augspurg, gedruckt und verlegt durch Jacob Koppmayer, Anno MDCLXXXVI. 2° 6 nn, 228 n, 12 n, 7 nnp. 35 t.

377. [Dasselbe] ... anno MDCLXXXVII. 8 nn, 228 np. Register & Anhang.

378. [Dasselbe] Das mächtige Kayserreich Sina und die asiatische Tartarey vor Augen gestellet ... von Johann Christoph W a g n e r n Norib. ... Deme als dem vierdten Theil dieser orientalischen Länder-Beschreibung zu Fortsetzung der in vorigen Theilen angefangenen Historie desz annoch währenden Türcken Kriegs, angehänget eine umständliche Beschreibung der ungemeinen herrlichen Victorien, welche kayserliche Majestät und dero hohe alliirte Anno 1686 und 1687 in Ungarn ... wieder den Erbfeind siegreich erhalten. Augspurg, gedruckt und verlegt durch Jacob Koppmayer, Anno MDCLXXXVIII. 2° 12 nn, 168 n, 3 nnp. 27 t. Anhang, welcher zu Vollführung derer dem dritten Theil beygefügten Beschreibung der annoch wehrenden siegreichen Progressen Ihro kayserl. Majest. und dero hohen Alliirten Waffen wider den Erb-Feind vorstellet die Kriegs-Begebenheiten desz 1686. und 1687. Jahres. Augspurg, Jacob Koppmayer, Anno 1688. 2° 84 p. 5 t.

FK. Bq 943/327. — Mth. 126. 318

379. [Dasselbe] ... Anno MDCLXXXIX. 2° 14 nn, 168 n, 4 nnp. 27 t.

380. [Dasselbe] Anhang ... Anno 1689.

p. 4. Budai rézkarcmelléklete: »Abbildung der Statt Offen ...« ostromkép kelet felől. — p. 4—9. Buda ostroma 1686-ban.

B. 1689.

381. Warhafftig- und ausführliche **Relation** dessen was sich zu Anfang und Ende des kayserlichen Feld-Zuges in Hungarn dieses 1684. Jahrs bei dero Haupt-Armee denkwürdiges zugetragen : worinnen absonderlich enthalten ein . . . Bericht von Belägerung und Defension der Stadt O f e n anzeigend alle sonderbare mehrentheils in eigener Gegenwart dabey observirte Begebnüsse : sowoln auch was auf chur-bayrischer Seiten von Tag zu Tag remarquables passiret. Deme zu mehrer Erläuterung ein accurater Grund-Riss ermeldeter Belägerung beygefüget. Mit grosser Mühe und Fleiss zusammen gtragen, und ausgefertiget von einem vornehmen Kriegs-Bedienten. [S. l. et typ.] Im Jahr 1684. 4° 32 p. 1 t.
Vö. Bleyer : Magyar vonatkozású német ujságlapok a M. Nemzeti Múzeum birtokában. Magyar Könyvszemle 1900. p. 187—188.

Melléklete : Buda ostromképe észak felől. A hadmüveletek naplója 1684. máj. 20-tól okt. 31-ig.

FK. B 0941/172. — A. II. 1174. — Mth. 91.

382. Zwey schöne neue **Triumph-Lieder** von der kurtz-verwichenen glücklichen Victori der kayserlichen Armee, so sie erhalten wider den Erb.-Feind den Türcken, selbigen völlig auss dem Feld geschlagen, mit Hinterlassung etlich Todten, Stuck vnd Munition, auch von Eroberung der Stadt Waitzen vnd P e s t, alle Beut hierinnen bekommen, zwölff Janitscharen gefangen genommen, weiters im Gesang schön zu vernehmen. Das erste Lied : Im Thon : Maria Königin, Mutter vnd Helfferin, rc. Das Ander : Im Thon : Adler lass von deinem Trauen, rc. [S. l. et typ.] Gedruckt in disem 1684. Jahr .8° 8 nnp.

Két ének Pest visszafoglalásáról. Az egyik 19, a másik 13 versszakban. — Közli : Hartmann, A. : Hist. Volkslieder. II. p. 86—93.

B. 1684.

383. Abelius, Gotthardus.
Quod Felix Faustumque F. S. Trias Esse Jubeat! Oratio ad Germaniam contra Mahometistas in Filii Dei Ecclesiam inaudito crudelitate saevientes & omnis probitatis inimicos infensissimos. Authore Gotthardo A b e l i o, advocato et consule sen. Marburgensis. Marburgi Cattorum, typis Johannis Henrici Stockenii. Anno MDCLXXXV. 4° 31 p.

A török szidalmazása mellett érinti Buda helyzetét. *B. (M.)*

384. A True and Exact **Relation** of the Imperial Expedition in Hungaria, in the year 1684. Wherein is contained an impartial and full account of the siege and defence of the city of B u d a. As also, the most remarkable actions from day to day of the Elector of B a v a r i a. With an accurate delineation of the aforesaid siege. Collected and brought together with great care by a chief military officer there. London : Printed for R. Taylor near Stationes-Hall, 1685. 4° 45 p.

Buda és Pest ostromképével. *B. (M. — British Museum. — New-York, Feleki Károly.)*

385. Aussführliche und Glaubwürdige **Relation,** wie die Kaiserliche Waffen unweit Gran, unter Commando . . . dess Hertzogen zu L o t h r i n g e n, siegreich victorisiret, und die Türkische Macht auss dem Felde geschlagen haben. Dabey seynd auch noch andere mehrere Nachrichten, was ferner nach der Schlacht weiter passiret, zu befinden. Bresslau, bey Gottfried Jonischen, Buchhändler, anzutreffen und zu bekommen. 4° 8 nnp.

Der Seraskier ist am Schenckel verwundet, und die Flüchtige sind durch zweyerley Wege fortgelauffen, als auf Ofen u. Griechisch Weisenburg. — Unterdessen will verlauten, dass die Türckische Armee v. Ofen über die Brücke nach Pest gangen, vorhabent Neuhäusel zu entsetzen. — Bécsből írják 1685. aug. 26. : . . . der Seraskier nachdem er zu Ofen wider die jenige, so bey jüngster Schlacht umweit Gran ihren Devoir nicht bezeuget, scharffe Execution fürgenommen, mit etlich 20.000 Tartaren verstärcket worden sey, und resolviret haben solle, noch eine Batalie denen Unsrigen zu liefern, massen es denn in 60.000. Mann starck bey Ofen über die Brücken gangen und sich zwischen Pest und Waitzen postiret hätte.

B. (Kraków Univ. Bibl.)

386. Beschreibung der blutigen Belägerung der Festung Neuhäusel, wie solche durch die Christliche Waffen belägert, beschossen, und endlich durch Sturm den Türcken abgenommen, und wieder in Christliche Hände gerathen ; so geschehen den 19. Augusti, nach dem neuen Calender, Anno 1685. Dabey ist auch ein Bericht angehencket, von dem bey Gran mit den Türcken gehaltenen Treffen und erlangter Victorie, nebst andern mehrern Sachen, so mit angedruckt. [S. l. et typ.] Gedruckt im Monat September. Anno 1685. 4° 8 nnp.

Aug. 6—16. Esztergom mellett vívott nagy ütközet a Lotharingiai herceg és a szeraszkier között : »die Türcken hielten kaum 2-mal die Salve ausz, da gaben sie Fersen-Geld, liessen über 30 Canonen, auch viel Munition u. Bagage im Stich, u. salvirten sich nach Ofen, wohin sie schon einen Guten Theil ihrer Bagage vorausz gesendet haben«.

B. 1685.

387. Biondi, Pasquale.
Diario de' successi dell' Armi Cesaree nell Vngheria doppo la bloccata di Nayasel in questa campagna MDCLXXXV. Sotto il comando dell' ... Duca di L o r e n a. Ragvaglio istorico del dottor Pasqvale B i o n d i, dedicato all' ... Gio. Antonio C e l l i n i ... In Venetia, MDCLXXXV. per Giouanni Cagnolini, et Angiolo Orsetti ... 229 p.

B. (M. — Firenze Bibl. Marucelliana. — Padova Bibl. Antoniana. — Venezia Bibl. di San Marco. — Salzburg Stud. Bibl. — Vicenza Bibl. Bertoliana.) — Mth. 104.

388. [Lo stesso] ... Nayasel nella scorsa campagna MDCLXXXV. sotto il comando dell' ... dvca di L o r e n a, Ragvaglio istorico del dottor Pasqvale B i o n d i. Con le piante in ranie di tutte le piazze acquistate ... In Bologna, MDCLXXXVI, per Gioseffo Longhi ... 12° 149 n, 14 nnp. 10 t.

p. 27. »Premeua non poco al Bassa di Nayasel di far penetrare al Bassa di Buda il pessimo stato della Fortezza . . .« — p. 28. Due Turchi spediti da Nayasel à Buda presi da nostri. — p. 29. Buda rinforsata con 5. mila Soldati. — p. 88. Il Bassa di Buda, e d'Albaregale vegano l'Ingresso Seraschiero. Illusztrációk : p. 82. Buda és Pest délfelől. — p. 38. »Bvda Vecchia« dél felől a Margit sziget romjaival. — p. 68—71. Buda leírása és története.

FK. B 355/76.

389. [Birken, Sigismund].
Origine e corso del Danvbio con la cronica Vngare, e Turchesca. Et vn racconto de fatti memorabili della guerra di Candia, Polonia, e Vngara contro il Turco, liberatione di Vienna, acquisto di Strigonia, e altre piazze, l'attaco di B u d a. Con gl'acquisti fatti dall'armate vnite, cioè ... Maltese. Per tutto l'anno MDCLXXXIV. Tradotto dall' idioma Tedesco in Italiano. All' ... Gio : Francesco N e g r o n e ... Norimberga e in Macerata, per il Piccini. 1685. 12° 358 p. 48 t.

Illusztrációk: p. 82. Buda és Pest délfelől. — p. 83. »Bvda Vecchia« dél felől a Margit-sziget romjaival. — p. 68—71. Buda leírása és története.

FK. B 916/9.

390. [Lo stesso] Origine e corso del Danubio con la cronica Ungara e Turchesca, e una storia della guerra col Turco sino a tutto e'anno 1684. Macerata, 1685. 12°. *B. 1685.*

391. [Lo stesso] ... Strigonia, B u d a, Belgrado, & altre piazze. ... Per tutto l'anno MDCLXXXVIII. Tradotto ... in italiano, & in due parti diuiso. Dedicato all' ... Francesco N e r l i. In Norimberga & Venetia, [Francesco Leone], 1689. 12° 12 nn, 298 np.

p. 68—71. Buda leírása és története. — p. 233. L'anno 1670. nel mese di Marzo Conte Pietro d Serino, Vicario Imperiale nella Croatia, principió vna pessima corrispondenza colli Bassà di Canissa Bossine, e Buda . . .« — p. 254—255. Buda körüli harcok és Buda ostroma. 1684. — p. 262. Buda ostromának kezdete. 1686. — p. 283. Caprara tábornok Budán 1688.

FK. B 914/148.

392. Mepriz, Bidonzo [Bizozeri, Simpliciano].
Compendiose Notitie dello stato passato, e presente del Regno di Vngheria, Principato di Transiluania, e Regno di Croatia. Trattenimento dato a' curiosi da Bidonzo M e p r i z Siciliano, e da lui consecrato al ... Francesco Salvaterra V i s c o n t i ... In Milano, MDCLXXXV. Nella Stampa di Francesco Vigone. 12° 8 nn, 239 n, 4 nnp.

A. II. 1183. — Mth. 113.

393. Breue **Notitia** della vita, attioni rebelli, prigionia, e condotta in Andrinopoli del Conte Emerico T e c h e l i. [In fine :] In Bologna, per Giacomo Monti. MDCLXXXV. 2° 1 fol.

Illusztrált röplap. A rézkarc felirata : Vero ristretto D'Emerigo Tegly Ribelle Prigione in Varadino poscia mandato in Andrinopoli alla prezenza di Mohamet IV.« — A szövegben Thököly magatartásáról Buda 1684-i ostroma alatt : »Durante l'assedio di Buda era cosi incerto, oue fosse la sua dimora, che di lui niente di rimarco s'intese . . .«

B. (Bologna Bibl. Univ.)

394. Breve **Relazione** dell' acquisto della città, d'Esperies, ... Con vna copia di lettere, che il Seraschier I b r a i m bassà hà mandato al Signor Duca di L o r e n a, et A b d u l r a h m a n comandante di B u d a al sig. duca di B a d e n. ... In Napoli, appresso Domenico Antonio Parrino 1685. 4 nnp. *FK. B 0941/123.*

395. Brown, Edward.
A brief Account of some Travels in divers Parts of Europe, viz. Hungaria, Servia, Bulgaria, Macedonia, Thessaly, Austria, Styria, Carinthia, Carniola, and Friuli. Through a great part of Germany, and the low countries ... with some observations on the Gold, Silver, Copper, Quicksilver Mines and the baths and Mineral Waters in those parts ... The second edition with many additions. By Edward B r o w n, M. D. London, printed for Benj. Tooke, ... MDCLXXXV. 2° 2 nn, 222 n, 6 nnp. 17 t.

p. 3. Buda and Pest. *A. II. 1177.*

396. [The identical] ... 1687. *B. (M. — British Museum. — Dublin Trin. Coll.)*

397. Brown, Edward.
Edward Brown M. D. Auf genehmgehaltenes Gutachten und Veranlassung der kön. engell. medicinischen Gesellschaft in London durch Niederland, Teutschland, Hungarn ... gethane gantz sonderbare Reisen. ... Auf eine recht ungemeine, gelährte ... Weise, mit durch und durch beygebrachten hochvernünftigen Anmerckungen anfangs in englischer, nachgehends in holländischer Sprach beschrieben, nunmehr aber aus der letzern in die Hoch-Teutsche übersetzet ... Nürnberg, verlegts Johann Zieger Buchhändler, druckts Johann Michael Spörlin, 1685. 4° 12 nn, 334 n, 12 nnp. 17 t. *B. 1685.*

398. [Dasselbe] ... 1686. 4° 12 nn, 334 n, 12 nnp. 17 t.
p. 113—114. Beschreibung von Ofen oder Buda. Ihre Bäder. Ein Brunnen mit heissen Wasser. Die Stadt Pest, gegen Buda über gelegen.
FK. B 943/154. — A. IV. 2242.

399. [Dasselbe] ... 1711. 4° 334 p. 17 t. *B. 1711.*

400. Calvisius [Kallvitz] Sethus.
Sethi Calvisii opus chronologicum, ad annum MDCLXXXV. ... nunc primum MIC. CL. autoris collectarum. Auspiciis et sumptibus ... Friderici Dux Saxoniae Jul. Cliv, Francofurti ad Moenum et Lipsiae apud Christianum Gensch. Anno MDCLXXXV. 2° 12 nn, 1050 np. & Index & Appendix.
p. 995. Anno 1625. «Buda Vngariae urbs celeberrima, deflagrationem quoque repentinam passa; qua plusquam mille domus, & insuper homines misere interierunt.« — p. 1012. 1041. Anno 1630 és 1669.: tűzvészek Budán.
B. (M. — Keszthely, Prem. rendház. — British Museum. — Dublin Trin. coll.)

401. Continuacam Historica ... da Liga Sagràda contra Tvrcos. Publicada ... 4. de dezembro 1685. Lisboa. Na officina de Miguel Deslandes ... Anno 1685. 4° 16 p.
Budai adatokkal. *A. V. 2699.*

402. Continuation von der Gefangenschaft dess Grafen Töckely, und viel andere neue Sachen mehr. [S. l. et typ.] Gedruckt im Monat December 1685. 4° 4 nnp.
»Man hat kurtz vorhero, als die Türcken den Töckely gefangen genommen, von Ofen durch die daselbst geheime Correspondentz die Nachricht erhalten, dass der gewesene Commendant zu Novigrad, welcher dess Thöckely Angelegenheiten so eiferig als nachdrücklich bey der Ottomanischen Porten patrociniret, auss Befehl dess Gross-Sultans von dem Vezier zu Ofen in scharffe Verwahrung und Verhafft genommen.«
B. (M.)

403. Continuatione de' fatti memorabili dell' Armi Cattoliche contro il Turco dalla presa di Nevhavsel, sino all' acquisto di Eperies, Tokai, Cassouia, e d'altre piazze nell' Vngheria, ... con le propositioni di pace trattata per lettere dal lassa di Buda col sereniss. Duca di Lorena ... perdono concesso da S. M. Cesar. al Petehasi. Prigionia del Tekeli. Volontaria obedienza a Cesare dell ribelle Petrozzi, con altre notitie della presente Campagna del 1685. In Todi per Vincenzo Galassi ... 1685. 12° 8 nnp.
B. (A. — St. Petersbourg Bibl. Imp.)

404. Copia di lettera scritta dal Seraskier al Sig. Duca di Lorena dal campo di Pest. Tradotta dal Latino in volgare. In Genova, nella stamperia di Antonio Casamara ... [1685.] 4° 4 nnp.
Az egyik levél: »Al nostro diletto amico Generalissimo al presente dell' Armi di Cesare in Germania il Duca di Lorena. — Data nel Campo di Pest. Ibrahim.« — A másik: »Dal Campo Cesareo. In vicinanza di Barcan li 31. Agosto 1685.«.
B. (Genova Bibl. Univ.)

405. Copia eines Send-Schreibens, welches, auf Verordnung des Türkischen Kaisers, aus dem Feldläger vor Neuhäusel, nach Eroberung dieser Vestung, an den Richter und Comendanten zu Ofen, überschicket worden. Woraus zuersehen, wie feindseelig die Türken gegen den Christen gesinnt, und mit was Bitterkeit sie dem Christen-Nahmen Hon-sprechen: Erstlich aus der Türkischen in die Lateinische Sprache, und itzo in das Teutsche übersetzet. [S. l. et typ. 1685.] 12 nnp.
Kezdete: Hochweiser und wolberedter Herr Richter zu Ofen, und du unter den Vornehmern derselbigen Stadt Befelchshaber und Vielgeehrter Statthalter ...
FK. B 943/414.

406. **Curieuser Anhang** und eröffnete Staats-Gedancken, über den zu Regenspurg und Haag mit Franckreich auffgerichteten zwantzigjährigen Stillstand, und dann vber der käyserlichen Armee in Vngarn und signoria Venedig auff dem Archipelago wider die ottomaische Pforte erlangete glückliche Progressen, samt etzlicher vornehmer Chur-Fürsten und Stände des H. R. Reichs zugeschickten Secours vor O f e n, und dieses Orts denckwürdiger Belägerung. [S. l. et typ.] Im Jahr 1685. 4° 24 p.

p. 17. Buda ostroma. 1684. — p. 17. »Gestaltsam die Türcken Tag und Nacht auff ihren Pasteyen Music halten, und immer zu meynen, es solte den Herren Kayserl. wie thuen vor Wien ergehen; Ja die Janitscharen und verfluchten Juden schiessen aus ihren verdeckten Löchern so gewisz, dasz sich kein Hut über den Approchen darff sehen lassen.«

FK. B 943/183. — Mth. 102.

407. **[Dasselbe]** ... [S. l. et typ.]. Im Jahr MDCLXXV. 4° 32 p. *A. V. 2700. — Mth. 103.*

408. Das Kriegs- und Staats-bekümmerte **Europa,** worinnen der europaischen Potentaten und Republiquen gegenwärtige Conjuncturen, dero bey instehenden Feld-Zuge ... grosse Kriegs-Operationes; ... nebst vielen zeitläuffigen Curiositäten vorgestellet. Gedruckt im Jahr 1685. Zu finden in der Lanckischen Handlung. 4° 116 nnp.

»Wie der Türcken-Krieg in Ungarn endlich ablauffen; was die Käyserlichen in diesen Sommer daselbst ausrichten; ob sie Ofen wiederumb belägern; was der Türcke hingegen dissmahl thun; und wie es endlich demselben noch ergehen werde.« Cap. II. — Az egész mű, változtatás nélkül megjelent »Europa wirstu denn des Krieges nicht müde.« 1684. c. alatt is.

A. IV. 2212.

409. **[Dasselbe]** ... [S. l. et typ.] Gedruckt im 1685sten Jahr. 4° 4 nn, 82 np. *B. (M.)*

410. Das **neueste von der Zeit.** Das ist: ausführliche Vorstellung der listigen Gefangen-Nehmung und in Ketten und Bande Schliessung des ... Graf T e k e l y samt einer curieusen Erzehlung derer preisswürdiger Victorien, welche die Kayserliche und Reichs-Armee ... von denen Türcken und Rebellen in Eroberung der Vestungen und Schlösser Eperies, Caschau ... davongetragen. Nürnberg, in Verlegung Johann Hoffmann ... 1685. 12° 86 p.

A. II. 1190.

411. **[Dasselbe]** ... 1688. 86 p. *Mth. 299.*

412. Das triumphirliche **Klee-Blatt,** der an dreyen Oertern, wider den Erb-Feind erwachsenen herrlichen Victorien, Römisch-Kayserlicher Majestät: durch einen um- und vollständigen Bericht, was täglich bey Belägerung der Haupt-Vestung Neuheusel, von Anfang biss zum Ende, wie auch bey Uberstürmung derselben, vorgangen: und wie (zweytens) der Türck das belägerte Gran, mit grossen Einbuss, und bald hernach, in einem Haupt-Treffen mit den Unserigen, das Feld verlassen müssen, ... Dem curiösen und freundlichen Leser dargereichet von einer glaubwürdigen Feder. Nürnberg zu finden bey Johann Christoff Lochner, 1685. 4° 72 nnp.

Harctéri hírek 1685. júl. 7-től 30-ig. Júl. 24-től budai vonatkozású közlések.

B. (AK. — Wien Kriegsarchiv. — Innsbruck Univ. Bibl. — Dresden, Land. Bibl.)

413. Das weitläuffige **Kriegs-Spiel,** christlicher und unchristlicher Potentaten, oder curiöses Staats-Gespräch von dem grossen Kriegsspiel der jetzigen Welt. Leipzig bei Gleditsch. Druckts Christian Goetze, 1685. 4° 81 p. *Mth. 111.*

414. Das Zeitläufige **Kriegs-Spiel,** christlicher und unchristl. Potentaten; oder curiöses Staats-Gespräch von dem grossen Kriegs-Spiel der ietzigen Welt. Leipzig, verkauffts Johann Friedrich Gleditsch, druckts Christian Göze, 1685. 4° 81 np.

p. 1—5. »Warumb die Käyserlichen vorm Jahre alsobald die Hauptstadt Ofen in Ungarn belägert, vor welcher sie doch nachgehends mit ziemlichen Verlust und unverrichteter Sache wieder abziehen musten?« — p. 6—13. etc. Kritische Darstellung der vormahligen Belagerungen Ofens.

FK. B 0941/138. — A. II. 1191.

415. **Deliberatione** fatta nel segreto consiglio di guerra dell' Armi Ottomane causata dall' oppressioni, & eccidij che patiscono, con vna lettera scritta, & inuiata dal gran Saraschier al Serenissimo Dvca di L o r e n a General dell' Armi Cesaree. In Ferrara, nella stamparia Camerale. 1685. 4° 4 nnp.

Ibrahim aláírással a lotharingiai herceghez küldött levél: »Data al campo di Pest.«

A. IV. 2213.

416. Der Hertzogen und Königen in Böhmen Leben, Regierung und Absterben, von dem ersten, Hertzog C z e c h an, biss auff den jetzt-regierenden L e o p o l d den Ersten ... Nürnberg, in Verlegung Johann Hoffmanns, ... Anno 1685. 16° 8 nn, 744 np.

p. 611, 644, 660, 684. Buda történetére adatok. *B. (Tata Kegyesr. ház.)*

417. Der hohen Christlichen Alliirten und des türkischen Gross-Sultans neu eröffneter geheimer **Kriegs- und Staats-Rath** ... Nebenst angefügter ... Beschreibung der weltberuffenen Dardanellen ... Franckfurt und Leipzig, Weidmann, gedruckt im 1685-sten Jahr. 4° 60 p. *Mth. 112.*

418. [Dasselbe] ... Frankfurt und Leipzig, zu finden bey Christian Weidmannen. Gedruckt im 1686-sten Jahr. 4° 60 p.

p. 27—29. Buda 1684-es ostroma. — p. 39. »Ehe die Kayserl. Ofen attaqvirten, massen sie noch nicht wusten, wie es mit dieser Belägerung ablaufen möchte ; . . .« — p. 39—40. Buda 1684-es ostroma sikertelenségének következményei.

FK. B 943/314. — Mth. 191.

419. [Dasselbe] ... [S. l. et typ.] Gedruckt im 1686. Jahr. 4° 44, 28 p. *A. IV. 2249.*

420. Der in seine Venus hochverliebte Mars, **Seraskier Bassa :** nach dessen Auferziehung an dem ottomaischen Hofe, ... verrichtete Krieges-Thaten, ... ; in schöner Ordnung ... aus dem Französischen in des Hoch-Teutsche übersetzet, und zu Erläuterung voriger Jahr-Geschichte mit zu wissen ... Begebenheiten begleitet, ausgefertiget und vorgestellet. Nürnberg, in Verlegung Joh. Ziegers, ... im Jahre, 1685. 208 p. *Mth. 121. — N.*

421. Der **Türkischen Gross-Sultanen.** Ursprung, Macht und Herrlichkeit oder : eine kurze und ausführliche Vorstellung der türkischen Kayser Aufnahm, Ursprung, ... derer Glauben und Gesetze, ... und derer vornehmsten Städte, Vestungen, Inseln in derer Kaisertum aufs fleissigste beschrieben und über das mit einer ganz neuen und genauen Landkarten versehen von M. V. F. Nürnberg, in Verlegung Joh. Hoffmanns Kunst- und Buchhändlers, 1685. 307 p. *Mth. 107.*

422. Diario de successi dell'Armi Cesaree nell'Vngheria doppo la presa di Strigonia, nelle due campagne MDCLXXXIV. e MDCLXXXV. Sotto il comando dell' a. Sereniss. del sig. Dvca di L o r e n a. Venetia, per Combi, e Lanou. [1685.] 12° 8 nn, 211 n, 156 n, 2nnp.

A táborozás naplója 1685. okt. 25-ig. — p. 105—107. Egész terjedelemben közli a szeraszker levelét a lotharingiai herceghez : »Data dal Campo di Pest. Ibrahim.« — p. 137—138. A budai vezérbasa levelét : »Data nel castello di Buda. Aba Vrabam Bassa, Visir di Buda.«

A. II. 1192.

423. Die offtmals bekriegte, nunmehro aber durch die Christen glücklich besiegete Gränz-Vestung **Neuhäusel** ... neben einer gleichfalls accuraten Beschreibung der starken Vestung Gran, ... die erbärmliche Hinrichtung des Herzogen von M o n m o u t h und ... Beschreibung der ... Stadt Alt-Dressden ... [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr Christi 1685. 64 n, 4 nnp 5 t.

p. 24. Anno 1663. bei Eintritt des August-Monats der Gross-Vezier mit völliger Nacht bei Ofen anlangete. — p. 54. Dieses ist lauffende Jahr nun passirete der Feind in die 50.000 stark bei Ofen über die Brücken.

FK. B 355/86. — A. II. 1193.

424. Distinta **Relatione** di quanto è successo nelli vittoriosi progressi fatti dalle Armi Imperiali in Ungheria, delle prese delle piazza di Nayhausel, Essech, Vaccia, e Novigrad, e di quello si và operando sotto le piazza d'Esperies, e Cassouia nell' Vngheria Superiore. Vienna 26. Agosto 1685. In Milano, nella R. D. C., per Antonio Pandolfo Malatesta ... [1685.] 4° 8 nnp.

»Il Seraschier doppo perduta la Battaglia il giorno de 16. prese partito, ritirata che fù la sua Infanteria col beneficio de marossi d'auanzarsi à Buda con tutta la Caualleria, e passato il ponte si spinse sollecitamente per portare il soccorso à Neuheusel.« — Török szökevény ad hírt arról, hogy a török sereg ázsiai csapatait hazafelé mentükben Leslie tábornagy feltartóztatta, megverte s egy részük hanyathomlok ment vissza Budára.

B. (British Museum.)

425. Distinto **Raggvaglio** di quanto e seguito di nuouo nell'Vngheria Svperiore, e nella Croatia. In data delli 29. nouembre 1685. in Vienna d'Austria. In Vienna, & in Milano, nella R. D. C., per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta ... [1685.] 4° 4 nnp.

A budai basa Bécsben békét kér. *B. 1685.*

426. Duae centuriae singularium observationum Turcicarum. Das ist zweyhundert mit sonderbahrer Curiosität zusammen getragene, von bewehrten Scribenten erst kürtzlich beschribene entsetzliche Betrachtungen. Welche einige merckwürdige verübte Grausamkeit, und Tyraney, so wohl ietzig als anderer türckis. Kayseren in Ungarn und Türckey anzeigen ... Durchgehends mit Kupffern und beygesetzten authentischen Zeugnussen gantz getreulich vorgestellt durch B. C. V. W. Ellwang, in Verlegung Arnold Heyl. gedruckt zu Nördlingen bey Friedrich Schultes, 1685. 12° 10 nn, 199 np. [A lapszámozásnál hiba van, 100—168 helyett 200—268.] 9 t.

p. 22. Sigmund Herberstein II. Lajos kir. udvarában. — p. 42—43. Hogyan bántak az 1664-ben Budára vitt foglyokkal? — p. 44—45. Buda külseje török uralom alatt. — p. 80. Budai basa kegyetlenkedései 1552-ben. — p. 204. Budai basa portyázásai. — p. 206—207. Az 1567-i évbeli budai basa jóindulatú. — p. 213. Egy spanyol kapitány budai fogságban. — p. 242—243. Szulejmán Budán 1529-ben. — p. 244. Budai bég és családja keresztény lesz. — p. 246. Buda ostroma (1602? 1599?). — p. 246—247. Budai puskaporostorony robbanása 1606. máj. — p. 249. Budai basa foglyokat küld Konstantinápolyba. — p. 204. Üstökös jelzi Buda elestét 1539-ben. — p. 193. Érsekújvári basa fejét Budára viszik. 1669.

FK. B 309/30. — A. IV. 2217.

427. Extract-Schreiben, aus Wien, vnd Pariss. Mitbringend: die Beschissung Neuhäussl. sambt noch mehr anderer lesswürdigen Neuigkeiten. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1685. den 25. Julii. 4° 4 nnp.

»Indessen hat man Schreiben aus Neuhäusel auffgefangen, so soviel in sich enthalten, dass der derinige Bassa den Vezier von Ofen umb alsobaldigen Succurs u. mehrere Lebens-Mittel anruefft, widrigens er in kurtzen ain anders Dessein vornehmen müste. Sonsten seye bey der Armee die Advis eingeloffen, dasz 3. bisz 4000. Janitscharen das vndere Stättl Vice-Grad berennt überstigen, und was sie darinen von Christen erdappet, zu Stucken zerhauen, und auszgeplindert, so dann wider nach Ofen gangen.

B. 1685.

428. Extract-Schreiben, auss Wienn, Ungern, vnd Pariss. Mitbringend: die Vbergab Tockay vnd Onoth in Ober-Ungarn, an die Kaiserlichen. Sambt noch mehr anderer lesswürdigen Neuigkeiten, absonderlich vom T e c k e l y. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1685. den 13 Octob. 4° 4 nnp.

Bécsi levél, okt. 7.: »Der Herr General Mercy und Häuszler seynd mit einigen Trouppen verstärckt worden, und sollen nun Erlau mit Feuer würcklich beängstigen. Indessen ist ein starcke Parthey bisz auf Pest gestraifft, einige Türcken allda nidergemacht, und etlich gefangen eingebracht.«

B. 1685.

429. Europa wirstu denn des Krieges nicht müde? Worinnen der europaeischen Potentaten und Republiqven gegenwärtige Conjuncturen, die darauff theils erfolgte, theils noch besorgliche Kriege, deroselben bey itzigen Feld-Zuge grosse Operationes und Progressen, sonderlich der käyserlichen in Ungarn wider den Türcken; ... Nebst vielen zeitläuffigen Curiositäten vorgestellet. Leipzig, zufinden bey Friederich Lanckischen sel. Erben. Gedruckt im Jahr 1685. 4° 130 nnp.

Cap. II. Wie der Türcken-Krieg in Ungarn endlich ablaufen; was die Käyserlichen diesen Sommer daselbst ausrichten; ob sie Ofen wiederumb belägern; was der Türcke hingegen dissmahl thun; und wie es endlich damselben noch ergehen werde.

FK. B 0941/60.

430. Fatti memorabili di quanto è seguito frà l'Armi Christiane contro quelle del Turcho, dall' anno 1684. ... Rotta del S e r a s c h i e r sotto Strigonia abbrugiamento della città, e famoso ponte d'Essech, con l'acquisto della citta di Naiachsel nell' Vngaria, et altre notitie historiche, successe nell' anno 1685. In Todi per Vincenzo Galassi, ... 1685. 12° 72 p.
Continvatione de' fatti memorabili dell' Armi Cattoliche contro il Turco dalla presa di Nevhavsel, sino all' acquisto di Eperies, Tokai, Cassouia, e d'altre piazze nell' Vngheria; ... con le propositioni di pace trattata per lettere dal bassà di B u d a col ... Duca di L o r e n a; ... Prigionia del T e k e l i. Volontaria obedienza à Cesare del ribelle P e t r o z z i, con altre notitie della presente campagna del 1685. In Todi per Vincenzo Galassi. 1685. 12° 47 p.

I. p. 8, 9, 71. II. p. 21, 39. Buda körüli harcok 1685-ben. — I. p. 64. »Si hebbe auuiso, che l'armata nemica si era ritirata parte a Buda, e parto a Albareale ne i quali luoghi arriuauno picciole Truppe, e che il Visir di Buda, e il Bassa d'Albareale haueano durato fatica a fermar la gente, che molti andauano al Ponte di Essech. Tutta l'Infanteria, ch'era arriuata a Buda era entrata nella Città, e una parte della Caualleria, che in fuggendo hauea preso la pianura, era accampata sul Danubio vicino al detto luogo . . .« — II. p. 34—35. Lettera del Bassà di Buda Al Ser. Duca di Lorena con nuouo Trattato di Pace.

FK. B 355/73.

431. Feigius, Joannes Constantinus.
Adlers-Krafft, oder Europäischer Heldenkern, das ist warhaffte, vnd aussführliche Beschreibung der hohen Tapfferkeit, welche die Christl. Helden, ... erwisen, ...: als Wienn von den Türcken belagert ward, vnd was sich sowohl im Türkischen Lager, als innerhalb der Stadt, von Tag bis zu Tage begab, ... Vnd was noch Preiswürdiges selbiges Jahr in Vngarn von der christlichen Armee ist verrichtet worden; ... in teutschen heroischen Verssen ans Tage Liecht gegeben worden, durch Joannem Constantinum F e i g i u m ... Gedruckt zu Wienn in Oesterreich bey Johann Jacob Kürner ... 1685. 4° 18 nn, 376 np.
A. II. 1178. — Ko. 244.

432. [Giornali ed. Malatesta 1685.] Giornale dal Campo Cesareo ... No. 1—17. In Milano ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta ... 1685. 4°.

433. Giornale primo ... nella vicinanza del Fiume Grana in data 30. giugno 1685. 4 nnp.

434. Giornale secondo ... sotto Nevhaisel in data 10. luglio 1685. 4 nnp.

435. Giornale terzo ... sotto Nevhaisel in data 17. luglio 1685. 4 nnp.

436. Giornale qvarto ... sotto Nevhaisel in data 24. luglio 1685. 4 nnp.

437. Giornale qvinto ... sotto Nevhaisel in data de' 31. luglio 1685. 4 nnp.

438. Giornale sesto ... sotto Nevhaisel in data de' 5. agosto 1685. 4 nnp.

439. Giornale settimo ... contente la segnalata Vittoria attenuta dal Serenissimo Duca di Lorena contro Turchi, e la presa per assalto dell' Importantissima Piazza di Nayhausel. In data de' 19. agosto 1685. 8 nnp.

440. Giornale ottavo ... nella vicinanza di Comorra. In data de' 22. agosto 1685. 8 nnp.

441. Giornale nono ... nella vicinanza di Barcan. In data de' 27. agosto 1685. 4 nnp.

442. Giornale decimo ... nella vicinanza di Vvaitz. In data de' 3 settembre 1685. 8 nnp.

443. Giornale vndecimo ... nella vicinanza di Maroz. In data de' 12. settembre 1685. 4 nnp.

444. Giornale dvodecimo ... A Alzga, frà i Fiumi Hippol, & Grana. In data de' 17. settembre 1685. 4 nnp.

445. Giornale decimoterzo ... a Valga. In data de' 25. settembre 1685. 4 nnp.

446. Giornale decimoqvarto ... a Alga. In data de' 3. ottobre 1685. 4 nnp.

447. Giornale decimoqvinto ... a Kerand. In data de' 8. ottobre 1685. 4 nnp.

448. Giornale decimosesto ... a Nevhaisel. In data de' 15. ottobre 1685. 4 nnp.

449. Giornale decimosettimo col qualesi dà vn distinto ragguaglio di quanto e seguito nell' Vngaria svperiore, colla presa di molte Piazze importanti. 4 nnp.
A szövege megegyezik a Monti-féle Giornalékkal. *A. V. 2701.*

450. [Giornali ed. Monti 1685.] Giornale ... dal Campo Cesareo No. 1—16. ... [In fine:] In Bologna, per Giacomo Monti ... 4°.

451. Giornale primo ... in vicinanza del Fiume Grana li 30. giugno 1685.
Hírek érkeztek, hogy Érsekújvárt a török nagy szorultságban van; az onnét Budára menekvőket és az északi híd mellől Buda felé tartó két törököt Buda közelében elfogták.
B. 1685.

452. Giornale secondo ... sotto Neuhaisel in data delli 10. luglio 1685 ... 4 nnp.
A budai basa csapata Eszéknél.

453. Giornale terzo ... sotto Neuhaisel in data delli 17. luglio 1685. 4 nnp.
»S'hebbe la sera auuiso, che 6. m. Turchi sortiti di Buda haueuano preso posto nella Citta bassa di Vicegrad.« — »Il Sereniss. Sig. Duca. ... hebbe auuiso, che l'Armata Turca cominciana ad arriuare a Buda, & ad Alba Reale.«

454. Giornale qvarto ... sotto Neuhaisel in data delli 24. luglio 1685. 4 nnp.
... Seraschier era arriuato a Buda. ... arriuo del Seraschier a Buda forte di 60. m. huomini..

455. Giornale settimo ... li 19. agosto 1685. 8 nnp.
... Tutta l'Infanteria, ch'era arriuata a Buda era entrata nella Città. ...

456. Giornale decimo ... nella vicinanza di VVaitz li 3. settembre 1685 ... 4 nnp.
Közli Ibrahim basa levelét Lotharingiai Károly herceghez: »Datum al Campo di Pest.«.

457. Giornale vndecimo. ... nella vicinanza di Maroz li 12. settembre 1685. 4 nnp.
Giunse questo giorno vno da Buda, mandato dal Seraschier a domandat vn passaporto a S A. alla quale volena di nuouo mandar a parlare, cosa che fece stupire, che veniste dal Seraschier fatta, dopo hauer ricevuto da S A. risposta cosi fiera, come fu quella che per Achmet Deschelebi gli mando, onde si supponeua seguire, perche non restarebbe persona in tutti li Paesi, che sono tributarij al nemico, se non venissero trattenuti con la speranze della pace.

458. Giornale dvodecimo ... ad Alzga fra i Fiumi Hippol, e Grana li 17. settembre 1685. 4 nnp.
Kisebb budai adatokkal.

459. Giornale terzodecimo ... a Valga li 25. settembre 1685. 4 nnp.

460. Giornale quartodecimo ... ad Alga li 3. ottobre 1685. 4 nnp.
A budai basa levele, amelyet szept. 29-én küldött »il Principe di Waldek« címére. »Data nel castello di Buda. Aba Vrabann Bassa, Visir di Buda.«
A. V. 2702.

461. Giornale qvintodecimo ... a Kerand li 8. ottobre 1685. ... 4 nnp.
»... i Turchi delle Guernigioni di Buda, Canissa, Alba Reale, & altre non si vnissero, per tentare qualche cosa contro i nostri ...«
FK. B 0941/17 — A. V. 2702.

462. Giornale sestodecimo . . . a Neuhaisel in data 15. ottobre, 1685. 4 nnp.
»... l'illustre Aga Achemet tornato per la quarta uolta da Buda sotto il pretesto di ricondurre de' prigioneri . . .« — »... trouandosi in Buda solo piu di 12000 huomini, doue fra tanto la carestia di ogni forte uiueri era grande, non potendo il paese circonuicino fornirne a sufficienza . . .«

FK. B 0941/17. — A. V. 2702.

463. **Han,** Paul Conrad Balthasar.
Die jetzt-lebende Türckey; oder Schauplatz der ottomanischen Pforte. Das ist: kurtz-verfasste chronologische Beschreibung aller und jeder Türcken-Käyser, ... biss auf 1685. continuirt, auch sonst mercklich vermehret und verbessert, durch Paul Conrad Balthasar Han. In Verlegung Johann Hoffmann, Kunsthändler in Nürnberg, Anno 1685. 12° 4 nn, 875 np.

p. 641. Anno 1541. Kam Solymann zum sechsten mal in Ungarn, entsetzte die von König Ferdinando belägerte Stadt und Schloss Ofen. — p. 861—864. Die Keyserl. Glück- und siegreiche Waffen gingen gegen die ungarische uralte Haupt- und Residenz-Stadt Ofen, welche schon in die 150. Jahr von den barbarischen Raub Klauen fest geklämmet worden, und griffen solchen Haupt-Ort mit einer harten Belagerung an. 1684.

FK. B 929/55.

464. **Happelius,** Everhardus Gvernerus.
Der Ungarische Kriegs-Roman oder aussführliche Beschreibung dess jüngsten Türcken-Kriegs wobey ... eine curieuse Beschreibung von Ungarn ... zusamt denen denkwürdigsten Belagerungen und blutigsten Feld-Schlachten so die Türcken Zeit ihrer Herrschaft... vorgenommen und erhalten haben. Unter einer anmuthigen Liebes- und Heldengeschichte ... in ... teutschen Redens-Arth verfasset ... von Everhardo Gvernero Happelio. Mit schönen Kupffern gezieret. ... Druckts und verlegts Mathäus Wagner, 1685. 12 nn, 840 np. 11 t.

464/a. **[Dasselbe]** ... 1687. 12 nn, 840 np. 11 t.

Des Ungarischen **Kriegsromans** anderer Theil, welcher ist eine aussführliche Beschreibung der Kriegs-Sachen so Anno 1684. zwischen den alliirten Christlichen Potentaten und dem Türckischen Käyser fürgefallen ... fürgestellet von Everhardo Gvernero Happelio. ... Druckts und verlegts Matthaeus Wagner, 1685. 30 nn, 896 np. 15t.
Des Ungarischen **Kriegs-Romans** dritter Theil, welcher ist eine aussführliche Beschreibung der Kriegs-Expedition, wie sie anno1685 zwischen denen sämtlicher Christlichen hohen Alliirten und denen Türcken und Tartarn fürgefallen. ... fürgestellet von Everhardo Happelio. ... Druckts und verlegts Matth. Wagner, A. 1686. 14 nn, 872 np. 8t.
Des Ungarischen **Kriegs-Romans** vierdter Theil, fürstellend eine genaue Beschreibung dess Feld-Zuges, wie derselbe Anno 1686. biss zu Anfang der Campagne A. 1687. fürgefallen, ... worinn fürnemlich zu finden die allerdenckwürdigste Belager- und Eroberungen Ofen, mit mehrern berühmten Vestungen ... beschreiben von Everhardo Gvernero Happelio. ... Druckts und verlegts Matth. Wagner 1687. 18 nn, 808 np. 9t.
Des Ungarischen **Kriegs-Romans** fünffter Theil, praesentirend die Feld-Züge A. 1687. und 1688. und was darinnen die christlichen hohen Alliirten wider die Mahometaner für sonderbare Siege und Progressen ... erhalten haben, fürnemlich ist darbey zu finden, eine genaue Beschreibung ... herrlichen Vestungen in Ungarn ... fürgestellet von Everhardo Gvernero Happelio. ... Druckts und verlegts Matth. Wagner, 1689. 4 nn, 872 n, 8 nnp. 10t.
Des Ungarischen **Kriegs-Romans** oder aussführlichen Beschreibung dess fürwährenden Türcken-Kriegs sechster Theil, in welchem noch ferner die Türckische- und Ungarische, wie auch aller anderer in diesem Krieg verwickelter Potentaten Länder ...; neben denen vorgefallenen Schlachten, Scharmützeln, Stürmen, Belager- und Eroberungen ... hiebevor von dem sel. Herrn Everh. Gvern. Happelio angefangen, nunmehro aber continuirt, von L. H. H. ... Drucks und Verlags Matthaei Wagners sel. Erben, 1697. 12 nn, 716 n, 4 nnp.
Két budai illusztrációval: Tom II. p. 638—639. Allegorikus kép Buda és Pest helyrajzával. — Tom IV. p. 680—681. Eigentlicher Grundriss der Statt Ofen.

FK. B 943/189. — A. V. 2704. — Mth. 182.

465. **Histoire** des troubles de Hongrie Partie I—III. A Paris, chez la Veuve C. Blageard. MDCLXXXV—MDCLXXXVI. 12°.

Première partie MDCLXXXV. 48 nn, 428 n, 4 nnp. 1t.
Seconde partie MDCLXXXVI. 20 nn, 455 np.
Troisième partie MDCLXXXVI. 2 nn, 428 n, 18 nnp. *A. II. 1199. — Kt. 1685.*
Quatrième partie MDCLXXXVI. 20 nn, 352 np.
Cinquième partie MDCLXXXVII. 14 nn, 354 n, 2 nnp.
Sixième partie MDCLXXXVIII. 22 nn, 336 np.

Part. IV.: Az előszóban Buda ostromáról és a hadmüveletek elöhaladásáról.

Part IV—VI.: A. II. 1199. — Part VI.: M. 305.

466. **[Le même]** ... Partie I—VI. A Paris, chez Guillaume de Luynes. MDCLXXXV—MDCLXXXVIII. 12°.

Az első három rész azonos az előbbi kiadással, csak a címlap más, továbbá az I. részhez járul egy kép, a II. részhez erről »Avis« 20 nnp.

467. [Le même] ... Partie V—VI.

Cinquième partie MDCLXXXVII. A Paris, chez Michel Guerout 12° 14 nn, 354 n, 2 nnp.
Sixième partie. MDCLXXXVIII. Imprimé a Paris et se vend a Lyon chez Thomas Amgubry 22 nn, 336 np.
Az előbbi kiadás két utolsó kötetének változatlan címlapkiadása.
Kabdebó II. 126. szerint I—VI. kötet 1686. *Mth. 272.*

468. [Le même] ... Seconde edition Reveuë, corrigée, & augmentée d'une quatrième partie. A Paris, chez Guillaume de Luynes. Et se vend a Bruxelles, chez Eugène H. Fricx. MDCLXXXVI. kis 12°.

Première partie 12 nn, 226 (tévesen 126) np. 3t.
Seconde partie 14 nn, 240 np.
Troisième partie 16 nn, 230 n, 2 nnp.
A címlapon említett IV. rész nem ismeretes. *A. II. 1266.*

469. [Le même] ... Troisième edition. Reviuë, corrigée & augmentée d' une quatrième partie. A Paris, chez Guillaume de Luynes et se vend à Bruxelles, chez Eugène Henry Fricx. MDCLXXXX. kis 12°.

P. I. 12 nn, 226 np.
P. II. 14 nn, 240 np.
P. III. 16 nn, 230 n, 2 np.
A második kiadással megegyező új kiadás. *A. V. 2763. — P. III. M. 329.*

470. [Le même] ... Avec le siège de Neuheusel, & une relation exacte du combat de Gran &c. Enrichie de figures. Derniere edition revuë, corrigée & augmentée d'un trezième livre. T. I—II. A Amsterdam, chez Pierre Mortier, marchand libraire sur le Vyendam 1686. 12°.

Tome premier. 38 nn, 364 n, 16 nnp. 2t.
Tome second. 4 nn, 403 n, 16 nnp. 4t. *FK. B 935/1/1—2. — A. II. 1267. — M. 185.*

471. [Le même] ... Depuis 1655. jusques à present. Avec le siege de Neuheusel, & une relation exacte du combat de Gran &c. Enrichie de figures. T. I—IV. À Amsterdam, chez Pierre Mortier, ... MDCLXXXVI—MDCLXXXVIII. 12°.

Tome premier. Dernière edition MDCLXXXVI. 36 nn, 364 n, 16 nnp. 2t.
Tome second. Dernière edition MDCLXXXVI. 2 nn, 403 n, 16 nnp. 4t.
Tome quatrième [helyesen troisième!] depuis 1684 jusques 1686. MDCLXXXVII. 24 nn, 348 np. 1t.
[Tome quatrième] Contenant ci qui s'est passé l'an 1687. MDCLXXXVIII. 4 nn, 213 n, 24 nnp.
A 3. kötetben Budavár tervrajza.
»Prise de Pest, par les Imperiaux. Siege de Buda, Faubourg bruslè. Le Duc de Lorraine alla An devant du Turc. Lettre du Duc de Lorraine à l'Empereur: Au Camp de Bude le 23. Juillet 1684. 400 Turcs arivent du côtè de Pest, & entrerent dans Budé. Arrivèe du Palatin devant Bude. Nombre des Morts dans le Siege de Bude. Privileges en faveur des Juifs d'Offen.« pp. 301—314.
»Le 26. [Decemb. 1684.] le grand Seigneur pour recompenser le zele et la fidelitè des Juifs qui ont sontenu le Siège d'Offen, les exemta de tout Impot & Charges en quel lieu de l'Empire ils vondroient aller, soit pour y negotier on pour s'y établir, pourven qu'ils servient munis d'un passeport qui prouve qu' ils ont été du nombre de ces Courageux.«
E kötetben Magyarország 1680—1685-ig. *Ko. II. 125. — B. 1686. 1687.*

472. [Le même] ... Depuis 1655 jusques à present ... T. I—IV. À Amsterdam, chez Pierre. Mortier, ... 1686—1688. 12°.

Tome premier 1686. 36 nn, 364 n, 16 nnp. 2t.
Tome second 1686. 2 nn, 403 n, 16 nnp. 4t.
Tome troisième Depuis 1684. jusques 1686. 1687. 12 nn, 348 n, 20 nnp. 1t.
Tome quatrième. Contenant ce qui s'est passè en l'an 1687. 1688. 4 nn, 213 n, 38 nnp.
Tome III.: Buda erődítéseinek rajza. Az előszóban: Budáról a hadjárat kezdete előtti időből.
T. III. : FK. B 935/1/3. — T. III.: Mth. 271. — T. IV.: Mth. 304.

473. [Le même] ... contenant ce qui s'est passé l'an 1687. À Amsterdam chez Pierre Mortier, ... MDCLXXXIX. 4 nn, 196 n, 14 nnp.

Az előző kiadás IV. kötetének új kiadása.
Un détechement de Bude défait un Partie de Turcs. (Báró Beck budai várparancsnok 500 embere Eger vára kapujáig kergeti a törököt.)
B. 1689.

474. [Le même] ... Avec le siège de Neuheusel & une relation exacte du combat de Gran &c. Enrichie de figures. T. I—III. À Amsterdam, chez Pierre Mortier, ... 1691.

Tome premier. Dernière edition revuë, corrigée et augmentée. 36 nn, 356 (tévesen 308) n, 16 nnp. 2t.
Tome second. Dernière edition revuë, corrigée & augmentée. 4 nn, 295 n, 26 nnp 2t.
Tome troisième. Nouvelle edition revue &t corrigèe. 8 nn, 344 n, 18 nnp. 3t.
Apponyi a II. 1266. jegyzetében közli, hogy Barbier szerint a mű szerzője az ismeretes Vanel, számos történeti munka szerzője.
V. ö. Kuncz Aladár: Thököly a francia irodalomban. Bp.: Fritz 1914. 51 p. — Hóman Bálint: A »Histoire des troubles de Hongrie« kiadásai. Magyar Könyvszemle 1925. p. 134—140.
A. II. 1425.

475. Holderbuch, Jacob.
Neuer und alter Türcken-Kalender, in welchem nicht allein zu finden, was von denen 4. Jahrs- und Monat-Zeiten ... zu vermuthen, sondern auch dess ottomanischen Hauses Anfang, Aufnahm und Untergang vorzeigend. ... gestellet auf das Jahr, nach der Geburt unsers Herrn Jesu Christi, MDCLXXXV. Durch Jacobum H o l d e r b u c h, der göttlicher Wahrheit Liebhabern. Nürnberg, gedruckt und verlegt durch Johann Andrea Endters sel. Söhne, [1685]. 4° 54 nnp. *Mth. 109.*

476. Hollandsse Mercurius, verhalende de voornaemste saken van staet, en andere voorvallen, die, in en omtrent de vereenigde Nederlanden, en elders in Europa, in het jaer 1684, zijn geschiet. Het vijf-en-dertigste deel. Tot Harlem, gedruckt by Abraham Casteleyn ... Anno 1685. 4° 4 nn, 311 n, 6 nnp. 5 t.

Offen, of Buda belegert. — Türcken komen tot secours; maer werden door den Hertog van Lottharingen geslagen, welcke daer van Kennis aen den Keyser geeft. — p. 302. De Stadt laet opeysschen, en Antwoort. — p. 303. Ceurvorst von Beyeren komt mit sijne Volkeren in 't Leger. — p. 304. Brengt vers Volck in de Stad. — En de Turcken van de oversyde der Donau van gelijcken. — p. 305. Opbreking van de Belegering. — p. 306. Pest en Weytzen weder in handen van de Turcken gevallen.

FK. B 943/237.

477. [Dasselbe] ... in het jaer 1686. zijn geschiet. Het seven-en-dertigste deel. Tot Harlem, gedruckt by Abraham Casteleyn ... Anno 1687. 4° 4 nn, 250 n, 5 nnp. 4 t.

p. 209—236. Buda of Offen door de Keyssersse belegert. — Verhael van de Belegering. — Vizir komt, om het t'ontsetten — Sijn Volck, daer toe afgesonden, wert op wegnige na, die in de Stad raken, geslagen. — En de Stad stormenderhant ingenomen. — Den Hertog van Lotharingen vervolgt t'Turckse Leger een stuck weegs.

FK. B 943/237.

478. Homborgius, Andreas.
Panegyricus de victoriis tergeminis in Hvngaria victricibus Christianorum armis elapsâ aestate partis, scriptus ... Georgio Ludovico duci B r u n s v i c. et Luneburg ... ab Andrea H o m b o r g i o Helmstadiensi. Helmestadii, typis Georg-Wolfgangi Hammii, ... anno MDCLXXXV. 2° 28 nnp.

Buda a Christianis obsessa et a Turcis defensa. *FK. Bq 943/354.*

479. Il **Seraskier bassa** historia in cui si contiene il suo inalzamento, suoi amori, la diuersità de' suoi impieghi, ed altre particolarità della sua carica suprema nella difesa delle piazze dell' Vngheria. Portata dal Francese da N. N. Consacrata all' ... Girolamo P e s a r o. ... In Venetia, MDCLXXXV. per Steffano Curti. ... 8 nn, 170 np. *B. (EK.)*

480. [Lo stesso] ... In Venetia, MDCLXXXVI. per Steffano Curti. ... 12° 8 nn, 9—132 np.

p. 75—78. Il Duca di Lorena faceva dissegno d'assediar Buda 1684. — p. 86—95. L'esserzito Christiano bombatta la Buda 1686.
Apponyi II. 201. szerint A munka szerzője Préchac. *FK. B 943/348.*

481. Journal de ce qui s'est passé au siege de Neuheusel, depuis le 7. de juillet jusques au 19. d'aust 1685 avec une relation exacte du combat de Gran; et l'expedition du general comte de L e s l é vers le pont d'Esseck. Suivant la copie imprimée à Vienne, a Bruxelles, chez Lambert Marchant, ... MDCLXXXV. 12° 64 p. 1 t.

p. 23. Le comte Zobor attrappé au fourage cinquante Turcs aprés de Bude, en tua la pluspart & envoya leurs testes a Son Altesse Ser. de Lorraine.

Kt. Suppl. 19. — FK. B 355/109.

482. Krekwitz, Georg.
Totius regni Hungariae superioris et inferioris accurata descriptio. Das ist richtige Beschreibung desz gantzen Königreichs Hungarn, so wol was das Obere als Untere oder Niedere anbelanget, dabey dann die Beschaffenheit desselben Städte, Vestungen, Schlösser, Städtlein, Marcktflecken und angrentzende Örter. ... Sambt einer accuraten Land-Charten, und denen vornehmsten Städten in Kupffer vorgestellet wird, von Georg K r e k w i t z, aus Siebenbürgen. Franckfurt und Nürnberg, verlegts Leonhard Loschge. Druckts Johann Philipp Andreä. 1685. 1110 p. 62 t.

»Ofen u. Pest« c. rézkarcmelléklet. Városkép nyugatról.
p. 539—597. Buda története. — p. 548—554. Ostrom. 1598. — p. 559—570. Ostrom. 1602. — p. 571—597. Ostrom. 1684. — p. 625—632. Pest leírása és története.

FK. B 0994/22. — A. II. 1180.

483. [Dasselbe] ... in dieser andern Auflag mit mehrern Staedten in Kupfer, auch hierzu dienlichen Register vorstellet ... 1686. 12 nn, 1074 np. *Mth. 190. — Ko. II. 77.*

484. Kurtze **Relation,** was gestalten die Vestung Gran, von der Türcken Belägerung liberirt, vnnd darauff die Victoria wider sie Türcken im Feld allda erhalten worden. Vom 7. biss den 17. Augusti. [S. l. et typ.] Im Jahr, 1685. 4° 8 nnp.

»Die Gefangene, welche man die zeithero eingebracht, sagen einhellig auss, dass der Schröcken unter denen Flüchtigen dergestalten zunemene, dass der Seraskier kaum 3000 Mann zu Ofen zusammen bringen werde.«

B. (Sárospatak Ref. főisk.)

485. Le **Seraskier Bacha,** Nouvelle du temps. Contetant ce qui s'est passé au siége de B u d e. Suivant la copie imprimée, à Paris, [s. typ.], MDCLXXXV. 12° 6 nn, 129 np.

FK. B 943/86. — A. II. 1201. — Mth. 120. — N.

486. [Le même] ... Imprimé à Paris ; & se vend a Lyon, chez T. Amaulry, ... MDCLXXXV. ... 12° 8 nn, 256 np.

Apponyi II. 1201. szerint a munka szerzője Préchac.

B. (Ráth. — Sopron ev. lyc. — Paris Nat. Bibl.) — Kt. 1685.)

487. L'histoire du grand Seras-Kier Bassa, ou la suite de l'histoire du Grand Visir, contenant toute la relation de la levée du siege de B u d e, & ses amours, indouze, 30. sols.

V. ö. Livres nouveaux qui se trouveront à Lyon chez le Sieur Amoulryi depuis l'année 1678 jusqu'à present, p. 34. : Livres nouveaux de l'année 1685.

B. 1685.

488. Linde, Van der —.

Leven en daaden van J o h a n n e s S o b i e t z k i de III. ... koning van Polen ; mitsgaders de levens en daaden aller voorgaande poolsche en hungarische koningen : waar onder doorgaans werden verklaart ; I. ... Geschiedenissen die ooyt tusschen de christenen en Turken zijn voorgevallen II. ... Beschrijvingen van het eerste en laatste beleg der stad Weenen ; ... III. Den handel van Graaf Emericus T e k k e l y ... IV. De oorlogsactien tusschen alle christen potentaten en d'Ottomannische porte, tot het mislukt beleg van O f f e n, voorgevallen in 't jaar 1684. Door Van der L i n d e. Verciert met schoone kopere plaaten. t'Amsterdam, by Jan, en Timotheus ten Hoorn, Jan Bouman en Aart Dirkse Oossaan, Anno 1685. 4° 6 nn, 368 n, 401 n, 31 nnp. 10 t.

p. 399. Offen en Pest, északról. Rézkarc. — p. 399—400. Beschzijving van Offen en Pest. p. 162—163. Pest és Buda elfoglalása 1541-ben. — p. 398. Török sereg Buda körül gyülekezik. 1684. — p. 399. Buda és Pest leírása. — p. 400. Buda ostroma 1684-ben.

FK. B 929/53. — A. II. 1181.

489. Lotti, Lotto.

Ch' n' ha' cervel hapa gamb o sia la liberatione di Vienna assediata dall'armi Ottomane poemetto giocoso di Lotto L o t t i in lingua popolare Bolognese. Consecrato a ... Alessandro S a n v i t a l i ... In Parma, per gli heredi del Vigna, 1685. ... 16 nn, 121 n. 2 nnp.

A. II. 1182. — Ko. II. 290,

490. Madeweis, Friederic.

Speculum astrologico — historico — physico — geographico — ethico — politico — oeconomico — Brandenburgico heroicum, quo virtutis ac gloriae Brennicae mnemosyna in admirando F r e d e r i c o W i l h e l m o electore Brandenburgico Patre Patriae Augusto stupenda ... toti terrarum orbi praesentata in transitu ad pedes Brennonis magni serenissimi victoris deponit humillime de la poste d'O f e n, par Hamb. & Berlin, à Selville. Anno ... [1685.] 2° 7 fol.

A címlap előtt nagy rézkarc, melynek heraldikai bal sarkán : Achilli Germanico II. Turcarum Buda expugnata aliorumque. Imperii Germanici. Hostium. Victori Magno. Pio. Justo. Felici. Sacrum.

Mth. 394.

491. Mills, Thomas.

The history of the holy War, began anno 1095 by the Christian Princes of Europe against the Turks ; for the recovery of the Holy Land, and continuet to the year 1294 ... To which is added, a particular account of the present war managed by the Emperour, King of Poland, and several other Princes against the Turks. London, printed for Tho. Malthus, 1685. 12° 12 nn, 124 & 91 np.

Az utolsó fejezetben : p. 81. »The siège of Buda wich was being invested rohen the book went to préss«. — »And at this day the Turcks to spare the Christians pains in going so far as Palestine, have done them the unwelcome courtesie, to come more than half the way to mect them, but yet it is to be hoped that of thay lose Buda, wich they rannot in all possibility avoid, thay will be wholly driven aut of Europe.«

B. (British Museum. — New-York, Feleki Károly.)

492. Missive geschrewen door zijn keserlike Majesteyt aan den Heere Ceurvorst van Ceulen wegens't ontsetten van Gran, flaan der Turcken, en't veroveren van Nieuheusel. [S. l. typ. & an.] 4 nnp.

Wenen, den 19. Augusti 1685:
»Den Seraskier bassa, als Generael der Turken, die voorlede jaer Gouverneur in Offen heeft geweest; 't Leger voor Gran commandeerde; advys gekregen hebbeude, dat de Belegering wel beset hadde gelatn, met hat Leger over de Schipbrugh aan dese zyde der Donau was gemarcheerr, in den Vyant flagh te leveren; hadden de Turkev onder't stormen, met 3000 Janitsaren't geschut van voor Gran schielijk van de batterye afgevoert, en sich een half nur daar van daan in een seer voordeelige plaers geposteert tuschen twee bergen, en voor hem een Moeras, so dat ons Leger deer qualijk by kon komen.

A. V. 2706.

493. Neu-ankommender **Kriegs-Curirer,** glaubwürdige Nachricht bringende, was zwischen denen Käyserlichen Kriegs-Völckern unterm Commando des Herrn General Lessles, und denen Türcken passiret und vorgelauffen, dabey auch die Nachricht zu befinden, wie die Essecker-Brücke denen Türcken abgenommen und samt den dabey liegendem Städtlein Esseck verbrennet und wie die Türcken davon weggeschlagen worden. Bresslau, bey Gottfried Jonischen Buchhändlern anzutreffen und zu bekommen. [1685.] 4° 8 nnp.

... als wir ... zeitung erhatten, dasz fast alle Türcken, die den $^{10}/_{11}$ und 12 passiret, in aller Eil nach Ofen sich gewendet.«

B. (Kraków Univ. Bibl.)

494. Neu-ankommender **Kriegs-Currier,** Nachricht bringende, was zwischen der christlichen und türkischen Armee in Ungarn passiret und vorgelauffen, dabey auch zu befinden eine gründliche Relation, von dem vorbey gegangenen Haupt-Treffen, welches zwischen den christlichen und türkischen Armeen, unweit Gran, gehalten worden, im Monat Augusto anno 1685. Bresslau, bey Gottfried Jonischen zu bekommen. [1685.] 4° 8 nnp.

Levelek: Extract eines Schreibens ausz Wien, vom 16. Augusti 1685. p. 2. — Ausz einem andern Schreiben ausz Wien, vom vorigen Dito. p. 3. — Copia eines Glaub-würdigen Schreibens ausz Wien, vom vorigen Dito. p. 5. — Ausz Wien, vom 17. Dito. p. 7. — Noch ein Schreiben ausz Wien, vom 18. Dito. p. 7. — Brünn, vom 18. Dito. p. 8.

»... Gedachte Türcken haben Seine Hoch-Fürstl. Durchl. herrlich tractiret, und auf eine kurtze Zeit nacher Comorn geschickt, darauf dem Feind bey Gran nachgesetzet, welcher denn die Belägerung obgedachter Festung aufgehoben, seine Bagage gegen Ofen zurücke geschickt.« p. 3.
»Bey Vizegrad und Pest haben die Türcken 2. Brücken über die Donau gemacht ...« p. 7.

FK. B 0941/256. — A. IV. 2226.

495. Neu angekommener **Kriegs-Curirer** aus dem Königreich Ungarn benachrichtende von des Herrn General Caprara, Scholtz und Merci verrichtungen, als auch wegen Caschau in Ober-Ungarn, wie es damit bewandt, dessgleichen was durch die geheime Correspondentz aus Ofen eingelauffen, wie auch von Griechisch-Weissenburg, und anderem mehr. Im Monat Novembr. Anno 1685. gedruckt Bresslau, bey Gottfried Jonischen anzutreffen, und zu bekommen. 4° 8 nnp. 1 t.

B. 1685.

496. Neu-angekommener **Kriegs-Currier,** Nachricht bringende auss dem Königreiche Vngarn, von Griechisch-Weissenburg, Adrianopel und Constantinopel, von den neuen Werbungen dess Gross-Türcken, deme ist auch beygefügt, was von Venedig einkommen, und was die venetianische Armada verrichtet, und viel anderes mehr. Gedrückt im Monat Octobr. Anno 1685. Bresslau, bey Gottfried Jonischen, Buch-Händlern und Zeitung-Schreibern anzutreffen und zu bekommen. [1685.] 4° 4 nnp.

Az első levél kelte és felirata: »Ausz einem Schreiben auss Ofen, durch die geheime Correspondentz, vom 20. Septembris, Anno 1685.«

B. 1685.

497. Nvova, e distinta **Relatione** della rotta data nell'Vngheria vicino il Fiume ippoi dal sig. Colonello Cesareo Haysler, e signor Conte Zobor à' circa 6. milla Turchi, e Tartari, che voleuano introdurre il gran conuoglio, preparato da loro nelle piazze di Nouigrad, & Agria, alla real fortezza di Naycheisel essendo riuscinto egl' imperiali, non solo di fugare i nemici, ma di trucidarne piu di 300. di essi, con la prigionia di molti, e presa di gran parte del sudetto conuoglio. In Treuigi, & in Modena, per il Degni, 1685. ... 4° 4 nnp.

Da' prigionieri vien confirmato per certa la penuria che regna in Neycheisel, dicando non potersi mantener più di sei settimane, se non saranno soccorsi, tenendo qual Bassa ordine di mandar li principali suoi Schiaui Christiani à Buda, & Alba Regale, e di tagliar la testa à tutti gli altri.

B. (Bologna Bibl. Univ).

498. Nvova, e Vera **Relatione** dell'acquisto fatto dal Serenissimo Dvca di Lorena dell' importanti piazze di Nouigrado, Vicegrado, e della citta di Vaccia con tutti li ponti fatti da Turchi, e da piu si accresce la vittoria ottenuta dal generale L e s l e del forte castello di Periz eon hauer tagliato a pezzi quel presidio forte di tre mille, e cinquecento de Nemici, coll' acquisto di gran bottino, e quantita di monitioni da bocca e da guerre. In Genova, nella stamperia di Antonio Casamare ... [1685.] 4° 4 nnp.

A levél kelte : »Venetia il 1. Settembre 1685.« Eszerint a haditanács terve : »l'andare all espugnatione dell' importante citta di Buda«.

B. (Bologna Bibl. Univ.)

499. Patini, Carlo.
Viaggi del cav. Carlo P a t i n i ... Con alcune curiose osseruazioni di Germania, Boemia, Ongaria, Paesi bassi, Inghilterra, e Suizzeri. Tradotti dal Francese per opere di Antonio B u l i s o n ... In Venetia, M.DC.LXXXIV. Presso Aluise Pauino. 6 nn, 333 np. 5 t.

p. 33—38. L'Hongheria. — p. 35. »Si sà bene, che non amano ne l'architettura, ne l'agricoltura, più di quello l'è necessario, commettendone la cura alli loro schiaui di modo che ò per poltroneria, ò per ignoranza, lasciano inutili molte miniere, che tempo fà furono scoperte verso Buda, e Belgrado.«

FK. B 910/317.

500. Pohlen, wie so kaltsinnig? Das ist, warumb und welcher Gestalt die Hitze der polnischen Waffen wider den Türcken sich bisshero vermindert, durch was Staatsgriffe Franckreich diesen Hof bestricket und zu der grossen Ambassade veranlasset, auch was man so wohl von deroselben, als der polnischen Armee bey disem Feldzuge vermuthlich zu hoffen habe. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahre 1685. 4° 124 p. *Mth. 115.*

501. [Dasselbe] ... Leipzig, verkauffts Johann Friedrich Gleditsch, druckts. Christian Göze, Anno MDCLXXXV. 4° 79 p. *A. IV. 2228.*

502. Politische Überlegung der harten und blutigen Belägerung der berühmten ungarischen Residentz und Vestung O f e n, und selbiger Aufhebung. Deme ist beygefüget das Diarium, was von Tage zu Tage in währender Belägerung passiret und vorgelauffen. [S. l. et typ.] Gedrückt im Jahr 1685. 4° 8 nnp. *B. (Kraków Univ. Bibl.)*

503. Primeires **noticias** da gloriosa, et perfeittisima vitoria, alcançade pelas armas imperiaes, auxiliares, e vngaros governadas pelo serenissimo senhor Duque de Lorena, a 16. de Agosto do presente anno de 1685. contra o principal exercito Otomano, a que se reduzia o maior esforço de seu poder, que mandava Maydan baxa, Seraskier, on generalissimo do Sultao. Chegárao a corte Catholica a quatro do presente mez de Setembro pela tarde, com extraordinario despachado pelo excellentissimo senhor conde de Melgar, governedor, e Capitaõ General do estado de Milaõ. Publicades eu quinta feira 6. de Setembro de 1685. E divulgades nesta Corte de Lisboa em segunde feira 17. do ditto mez setembro do presente anno de 1685. Lisboa, na officina de Migvel Deslandes ... Anno 1685. 8° 11 np.

p. 3—4. »Haoida pois a noticia, de que o grosso das forças inimigas, que haviaõ campeado junto a Pest, com intento de marchar direito a Neuheusel, por aquella ribeira do Danubio havie passado a Buda, e de improviso voltou sobre Strigonia : sabendo a senhor Duque suas marchas, se dispoz aos buscar, assistido de quasi querente mil homens.«

A. V. 2707.

504. Raisonables **Staats-Protokoll.** Darinnen nach richtiger Ordnung der ietzigen Souverainen Herren ... in ganz Europa merckwürdige Staats- und Kriegs-Gründe, heimliches Interesse, und hierbey weitaussehenden Kriegs- und Friedens-Expeditiones ... aus recht politischen Principiis deducierte ... seyn werden. [Leipzig]. In Vorlegung des Autoris vnd zu finden bey Christian Weidemannen, gedruckt im 1685 Jahr. 4° 8 nn, 222 np.

A. IV. 2230. — Mth. 124.

505. Continuatio des raisonablen Staats-Protocolls. ... Franckfurt und Leipzig zu finden bey Christian Weidmannen Gedruckt im 1686-sten Jahr. 4° 189 p. *Mth. 146.*

506. Relation of the Imperial Expedition in Hungaria, in the year 1684. Wherein is contained an impartial and full account of the siège and defence of the city of B u d a. As also the most remarkable actions from day to day of the elector of B a v a r i a with an accurate delineation of the aforesaid siege. Collected and brought together ... by a chief military officier there. London : Printed for R. Taylor ... 1685. 4° 45 p. *A. II. 1203. — Mth. 116.*

507. Relatione della vita, attioni ribelli, prigionia, e condotta in Adrionopoli del T e k e l i, con la presa delle piazze di Potack, ... e Sarauas, e dell' acquisto di vn ricco conuoglio sotto B u d a. [In fine :] In Todi per Vincenzo Galassi. 1685. 12 nnp. *FK. B 943/197.*

508. Relatione distinta della resa delle piazze di Potack, Reghenz, Vngvar, Sarvar, S. Nicolo, e Saravas ... e del modo con quale è stato condotto il T e k e l y in Andrinopoli. In Venetia, per Giouanni Cagnolini ... MDCLXXXV. 4° 4 nnp.

Veszprémi huszárok Új-Palánkánál, 15 mérföldnyire Budától, elfogták a budai basa kajmakámját, aki Buda részére igen sok élelmiszert és 10 öszvéren posztót szállított.

A. IV. 2231.

509. Relatione, e breue notitia della vita, attioni rubelli, prigionia, e condotta in Andrinopoli del conte Emmerico T e c h e l i. In Venetia, MDCLXXXV. Per Giovanni Cagnolini. 4° 4 nnp.

A. II. 1205.

510. [Lo stesso] ... [In fine:] In Milano ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta [1685.] 4° 4 nnp.

Thököly kapcsolata a budai basával 1684-ben: »Durante l'Assedio di Buda era cosè incerto, oue fosse la sua dimora, che di lui niente di rimarco s'intese«.

A. II. 1206.

511. [Relazione senza titolo.] ... Datum: Vienna 11. nouembre 1685. [S. l. et typ. 1685.] 4° 4 p.

Nie pero chi dice, che li Turchi s' ingrossassero verso Buda, forse per tetare qualche sorpresa, ma sara pesiero de nostri di star vigilanti.

A. V. 2709.

512. Relazione sincera, e reale di quanto e occorso nelli regni di Vngheria, Croazia, Schiavonia, et altri confini de' Turchi &c. Durante la campagna dell' anno 1685. Comprehensaui ... la battaglia di Strigonia, e la presa di Neuheusel, ... In Vienna d'Austria, & in Milano, per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta ... [1685.] 12° 131 p. *A. II. 1208.*

513. [Lo stesso] ... Vienna d'Austria appresso Gio. Van Ghelen ... 1685. 4° 4 nn, 47 np.

B. (M. — Wien, Nat. Bibl., Univ. Bibl. — Szatmár egyh. m. kt.)

514. Relazioni e breue notizia della vita, azioni rebelli, prigionia e condotta in Andrinopoli. Del Conte Emmerico T e c h e l i con l'accquisto di altre piazze nell'Vngheria Superiore. Venezia ed Firenze [s. typ. 1685. 4° 4 nnp.

»Ottenute numerose truppe Turchesche, e spalleggiato dal Bassa di Buda con la compagnia de' suoi seguaci ribelli si portò sotto Cassorie ...« — Durante l'assedio di Buda era cosa incerto, ove fosse la sua dimora, che di lui niente di rimareo s intese.«

B. (Roma Bibl. Vittorio Emanuele.)

515. [Relazioni ed. Marescandoli. 1685.] [Senza titolo.] [Cím nélkül.] ... [In fine:] In Lucca per i Marescandoli ...

[Datum:] Vienna 18. novembre 1685. ... 4 nnp.

180 veszprémi huszár rajtaütése a budai kajmakámon.

516. Copia di lettera. Vienna 2. decembre 1685. ... 4 nnp.

Ugyancsak az előző rajtaütésről számol be.

517. Vienna 16. decembre 1685. ... 4 nnp.

»... ma s'intende che nuovamente siano venute lettere dal visir di Buda trasmesse poi quà, che cõtengerono ricerche di pace, come nelle prime, alle quale non si da ne meno orecchie da questa corte ...«

A. V. 2681.

518. [Relazioni ed. Paci 1685.] [Senza titolo.] [Cím nélkül; in fine:] In Lucca, Appresso Iacinto Paci MDCLXXXV. 4°

[Datum:] Dal Campo Cesareo a Nayasel in data de 16. Ottobre 1685. 4 nnp

Aga Achmet tárgyalásai. *A. V. 2680.*

519. Richtiger Wegweiser durch Teutschland, wie auch andere angräntzende Länder, allen Raisenden sehr dienlich und nothwendig. Ulm, druckts und verlegts Matthäus Wagner, 1685. 24° 48 p.

Buda fő közlekedési vonala Konstantinápoly és Bécs felé. *B. (M.)*

520. Rom bereue dein Geld nicht. Das ist, wie und warumb, durch päbstliche Interposition und grosse Subsidien-Gelder die frantzös. Intrigven unterbrochen, hingegen die hohe Allientz zwischen denn röm. Käyser, König von Pohlen, und Republiqv Venedig &c. wieder den Erb-Feind gestifftet, in wie viel Haupt-Puncten dieselben verfasset, auch was sonsten merckwürdiges dabey vorgangen, und wie übel der polnische Gesandte am türkischen Hofe tractiret worden sey, &c. Wobey verschiedene Judicia von der Belägerung O f e n zufinden. Leipzig, zu finden bey Friedrich Lanckischens Erben. Anno 1685. 4° 92 nnp.

p. 79—80, 85—87. Buda 1684-es ostroma sikertelenségének okai. — p. 84. Buda védőőrsége. — p. 88—92. Buda története 1527—1684.

FK. B 943/180. — A. IV. 2232. — Mth. 117.

521. [Dasselbe] ... [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr, Anno 1685. 4° 92 nnp.
B. (Sárospatak ref. főisk. — Darmstadt Land. Bibl. — Jena Univ. Bibl. — Lund Univ. Bibl.)

522. Scala, Ercole.
L'Vngheria compendiata dal sig. conte Ercole S c a l a, nella quale cadono scolpite all'oculare inspettione le città, e fortezze più rimarcabili di quel regno, come pure descritta la serie d'ogni suo regnante, insieme con le più esatte prerogatiue, che vniuersalmente ne accompagnano il paese, riti, e costumi di quei popoli. Vienna liberata dall'assedio, e imperfettionato l'intrapreso di B v d a. Dedicata all' ... Francesco II. d'Este. Modena nella stamperia di Demetrio Degni, 1685. 4° 12 nn, 96 np. 20 t. *FK. B 943/402. — Mth. 118.*

523. [Lo stesso] ... e nuouamente ristampata con l'accrescimento d'altre città oltre le più rimarcabili di quel regno, che cadono scolpite all' oculare inspettione, come pure descritta le serie d'ogni suo regnante, insieme con le più esatte prerogative, che vniuersalmente ne accompagnano il paese, riti, e costumi di quei popoli. Vienna liberata dall'assedio, et imperfettionato l'intrapreso di B v d a, e nel fine i gloriosi progressi fatti dall'Armi Cesaree nel medesimo regno l'anno 1685. Dedicata all' ... Francesco II. d'E s t e, ... In Modona, nella stamperia di Demetrio Degni, 1686. ... 4° 12 nn, 116 np. 26 t.
FK. B 943/160. — A. II. 1231. — Mth. 238.

524. [Lo stesso] ... e nuouamente ristampata con l'accrescimento d'altre città oltre le piu rimarcabili di quel regno, che cadono scolpite all' oculare inspettione, come pure descritta le serie d'ogni suo regnante, insième con le piu esatte prerogative che vniuersalmente accompagnano il paese, riti e costumi di quei popoli. E nel fine, gloriosi progressi fatti dall'armi cesaree nel medesimo regno dalla liberatione di Vienna, anno 1683. con l'assedio, e presa della citta di B v d a e altri felici successi. Consecrata alla ... E l e o n o r a M a d d a l e n a T e r e s a, imperatrice de Romani. ... In Venetia, MDCLXXXVII, appresso Leonardo Pittoni ... 18 nn, 170 np. 26 t.
p. 96—97. »Buda, o Offen« északról tekintve. — p. 40—41. Pest városa és vára. — 97—100. Buda városa.
FK. B 943/193. — A. II. 1312. — Mth. 284.

525. [Shirley, John.]
A true account of the heroick actions and enterprises of the confederate Princes against the Turks & Hungarian rebels ... but more particularly the siege and taking of Newheusel together with the defeat of the Turkish Army near Gran to which is added the flight and seizure of the grand rebel Count T e c k e l y by the Turks ; and the manner of his treatment. ... 1685 London : Printed for William Thackery ... [1685.] 4° 4 nn, 32 np.
Buda és Pest látképével. *A. II. 1185.*

526. [The identical] ... London, [s. typ.] 1686. 4°.
B. (British Museum. — Dublin Trin. Coll.)

527. Shirley, John.
The history of the wars of Hungary : or, an account of the miseries of that kingdom. Being an exact ond impartial relation, of all het memorable transactions relating thereto, since the time it was invaded by A m u r a t h, the second Turkish Sultan, to the raising of the siege of B u d a on the 1st of nov. 1684. Containing the motives that induced the turks to invade it, the opposition they found, the bloody battles, seiges, policies et stratagems on eiter side. The division and discontents of the Hungarian nobility. Their contest about ecclesiastical affairs ... But especially what is remarkable in relation to count T e c k e l y and the discontented Hungarian ... The whole containing a series of history for near three hundred years past. Faithfully collected, by John S h i r l y Gent. London, Printed bey T. M. for W. Whitwood, next the Crown Tavern in Duck-Lane. 1685. 12°, 8, 206 p. *Mth. 122.*

528. Sponcir, Ottone.
Historia delle attioni de'rè dell' Vngaria, breuemente descritta da Ottone S p o n c i r Kav. Incominciassi dall' anno trecento settantaotto dopo Christo nato, seguendo insino all' Impero del ... L e o p o l d o d'Austria. ... Vi si legge ... vna sincera notitia delle guerre correnti. Consacrata alla ... L e o p o l d o I. ... In Venetia, MDCLXXXV, appresso Leonardo Pittoni ... 4° 24 nn, 166 n, 2 nnp. 7 t.
p. 7. Buda (Sicambria, Offen) e Attila. — p. 59. Buda in tempo di re Ferdinando. — p. 163—164. Buda e Pest in anno 1684.
FK. B 943/250. — A. II. 1186. — Mth. 123.

529. Stöer, Ivan. Ad.
Prognosis ephemerica catholica, das ist: Teutsche grosse Pracktick auff das Jahr nach der gnadenreichen Geburt vnsers Erlösers vnd Seligmachers Jesu Christi MDCLXXXV. etc. Gedruckt und verlegt in ... Salzburg, bey Johann Baptist Mayr ... [1685.] 4° 32 nnp.
Mth. 125.

530. Svccinta **Descrizione** dell' Vngheria, e di quanto, è successo di rimarcabile in quel Regno. Dall'anno 1409. sin' alla fine del 1685. In Venetia, et in Milano, nella R. D. C., per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta ... [1685.] 4° 8 nnp.

»Il primo luglio [1684] la citta di Pest fù abbandonata da Turchi, che vi posero il fuogo. Alli 20. detto fabricato vn Ponte su l'Isola di S. Andrea passo l'Armata Imperiale all' assedio di Buda oue segni altro combattimento, colla presa di molti standar di, e colla morte di due milla Turchi. Alli 14. s'impadrona della Città Vecchia, e della Citta inferiore. Alli 16. fù acquistato il monte, e forte di S. Gerardo.«

B. (M. — British Museum.)

531. Summarischer Auszug derer vornehmsten türckischen Chroniken und Scribenten, darinnen das Leben aller türckischen Kayser, mit welchem Oertern sie nach und nach ihr Reich vermehrt. Hamburg, bey Heinrich Hauss 1685. 4° 55 p.

A fontosabb budai vonatkozású események felsorolásával.

B. (Beograd Narodna Bibl. — Göttingen, Univ. Bibl.)

532. The **Serasqvier Bassa:** An historical novel of the times. Containing all that pass'd at the siege of B u d a. Out of french. London, printed for Henry Rhodes ... 1685. 12° 8 nn, 136 np.

Apponyi II. 1201. szerint a munka szerzője Préchac.
p. 97—102. Buda 1684-es ostroma. *FK. B 820/1.*

533. Türcken Krieg und Christen Sieg ... Erster Theil. Hamburg in Verlegung Heinrich Heusz, ... 1685. 4° 216 p. & Register.

I. N. Y. **Continuation** der Geschichten u. christlichen Feldzüge wider den Erbfeind, so in diesem 1684-sten Jahr geschehen. 4° 128 p & Register.

Nagy rézkarc mellékletek: 1. Ofen (alaprajz). 2. 3 részre osztott kép: Vicegrad, Weizen és alattuk hosszában: Die Städte Pest u. Ofen.

B. (Admont. — Beograd Narodna Bibl. — Göttingen Univ. Bibl. — Hamburg Staatsbibl. — Kjobenhavn Kong. Bibl. — Neustift, Bibl. d. August.)

534. Türkische Schau-Bühne, worauf eines Theils ... Hof- und Reichs-Bediente, ... Staats-Sachen: anders Theils aber der Mahometischen Religion unterschiedliche Secten, ... und Ordens Leute aufgeführet werden: samt einem ... Bericht von der türkischen Macht ..., mit ... Kupffern, ... beygefüget wird die ... Beschreibung der türkischen Käiser ... Ingleichen eine ... Relation von denen Jüngst-belägerten käiserl. Residenz-Stadt Wien, und ehedes-gewesten ungarischen königlichen Haupt-Stadt O f e n, mit angehengter Beläger- und Eroberung der Insul S. Maura. Nürnberg, verlegt und zu finden bei Peter Paul Bleul, im Jahr 1685. 12° 10 nn, 444 np. 16 t.

p. 289—290. Buda elfoglalása. 1529. — p. 301. Buda elveszése. 1541. — p. 413. Pest visszafoglalása. 1684. — p. 414—433. Buda ostroma. 1684.

FK. B 309/14. — Mth. 119.

535. Travestin.
An account of the Imperial proceedings against the Turks: with an exact diary of the siege of Newheusel, and its taking: as also a relation of all the noted performances of the imperialists in all parts, from the beginning of this summers campagne, till the 27 th of august. As it was taken by Mr. T r a v e s t i n ... London, printed for Sam. Cronch ... and John Lawrence ... 1685. 4° 56 p. 1 t.

p. 2, 4, 15, 17, 41, 53, 54. The situation of the Buda and Pest. 1685.

FK. B 943/355. — A. II. 1187.

536. Uon, Joh.
Annehmliche Merkwürdigkeiten, derer an, ober und unter der Donau gelegenen Königreiche Fürstenthümer, ... worinnen insonderheit das so berühmte Königreich Ungarn, Siebenbürgen ... beschrieben; und unterschiedene Kupferstücke der vornehmsten Oerter zufinden seyn, ans Tag-Licht gegeben von Joh. U o n M. Nürnberg, in Verlegung Johann Hoffmanns, ... 1685. 12° 4 nn, 282 np. 52 t.

p. 189—198. Ofen u. Pest. (Beschreibung der Städte.) *FK. B 912/10.*

537. Zwey schöne **Newe Lieder,** das erste: ein schönes Tryumph-Lied, welches dem Durchleuchtigsten Fürsten vnd Herrn, Herrn Maximilian Emanuel, ... zu grossen Ehren ist gemacht worden. Das ander: zu vnser lieben Frawen, für alle christlichen Potentaten, vmb sigreiche Progressen, wider den Erbfeind den Türcken, ... Das erste im Thon: Wie man den Lothringer singt. Das ander im Thon: Maria Königin, ... tc. [S. l. et typ.] Gedrückt im Jahr 1685. 4° 8 nnp.

Mindkét dal Buda 1684. évi ostromáról szól. Az elsőben még sok a bizakodás:

Nun mein Ofen rüste dich,
must ein Braut nur abgeben,
gar ein Junger Ritter sich,
wird dir sehr nach thun streben,
zu der Taffel sey bereit,
er wird dir eins zubringen,
es werden bey der Mahlzeit
Stuck und Chartaunen singen.

A második rész az érzékeny veszteségeket énekli meg:

gedenckt das vorig Jahr,
was vor ein Elend war,
für Qual und Schmertzen. —
O wie vil hör ich noch
ach wann wir einmahl doch
das Ofen hetten ...
O wiviel tausend Mann
seynd vor dem Ofen schon,
worden erschossen,
Maria bitt für sie
weil sie so ritterlich
jhr Blut vergossen.

B. 1685.

538. Abdruck desjenigen Schreibens, welches Herr General-Lieutnant von Schöning, aus dem Chur-Brandenburgischen Feldlager vor Ofen, vom 2 Septembr. 1686. an den churfürstlichen brandenburgischen Residenten, am käyserlichen Hofe zu Wien, den Herrn von Schmettau, abgehen lassen. [S. l. et typ.] Gedruckt im 1686 Jahre. 4° 4 nnp.
A. IV. 2234.

539. Acroama martiale, inter festivos ac publicos regni applauses, de recuperata à Christianis Buda regni Hungariae metropoli, idque sub auspiciis ... Caesaris Leopoldi, ... versu extemporaneô metricè concinnatum, atque in vulgus sparsum à Collegio Sternbergico Societatis Jesv Neo-Pragae, anno M.DC.LXXXVI. 10. kalend. octobris. Pragae, typis Academicis, in Collegio Soc. Jesv. 4° 15 p. *A. IV. 2235. — Mth. 127. — N.*

540. Adelsheim, Philometer.
Neuer und alter Kriegs-Mord und Todt-Jammer und Noth-Kalender auf das Jahr nach der Geburt Jesu Christi MDCLXXXVI. So benebens der Beschreibung ... herrlichen Sieg der käiserl. Haupt-Armee wider den Türcken erhalten, die Städte Vicegrad und Wäitzen erobert und ... Ferner den Waffen und Kriegs-Zustand der Christen und Türcken in Ungarn ... nach müglichen Fleisz eingerichtet, von Phil. Adelsheim ... Nürnberg, gedruckt und verlegt durch Johann Andreae Endters Sel. Söhne [1686]. 30 nnp. 1 t. — [Beigebunden:] Prognosticon astrologico-physicum oder practica, auf das Jahr, nach unsers Herrn Jesu Christi seligmachender Geburt MDCLXXXVI. ... Durch Philom. Adelsheim ... Nürnberg, gedruckt und verlegt durch Johann Andreae Endters ... 6° 24 nnp.

p. 3. »Von der Belägerung Ofen, samt denen Ursachen, warum solche Belägerung vorgenommen worden.« — p. 4. »Was massen die Belägerung Ofen ihren Anfäng genommen, auch denen käyserl. zum guten Entschlusz erwünschter Hoffnung, ein sehr glücklicher Streich gerathen.« — p. 5—8. »Ihrer Churfürstl. Durchl. selbsten, als auch der Armee Anzug nacher Ungarn, Ankunfft zu Wien, und fernere Abreisz nacher Ofen. — p. 8—10. Die Belägerung Ofens 1684.

A. V. 2712.

541. Als durch die **Gnade** des Grossen Gottes ihro Röm. Kaiserl. und Königl. Mayt. und dero hohen Bunds-Verwandten siegreicheste Waffen nach einer harten und blutigen Belägerung, den andern Herbst-Monats, jetztlauffenden ein tausend sechs hundert und sechs und achtzigsten Jahres ... Ofen ... erobert und dem ... Erb-Feinde ... gerissen, bemühete sich die hierüber entstandene ... Freude zu vermehren, und durch ... Redens-Übungen ihre ... Devotion an Tag zu legen, den sechszehenden Herbst-Monats die bei dem Gymnasio in Brieg studirende Jugend. In der königlichen Stadt Brieg, druckts Johann Christoph Jacob, [1686.]; 2° 4 nnp. *Mth. 128.*

542. An exact **Description** of the city of B u d a with the several encampments, approchaes (!) and batteries of the imperiall camp, and Brandenburgh forces, by whom it was taken. Licensed by Sir Roger L'E s t r a n g e, 11. Sep. 1686. [London] Signed Hen Hills.
B. (Stationers Register.)

543. An historical **Description,** of the glorious conquest of the city of B u d a, the capital city of the kingdom of Hungary, by the victorious arms of the ... Emperor L e o p o l d I. under the conduct of ... the duke of Lorraine and the elector of Bavaria. ... London : printed for Robert Clavell ... MDCLXXXVI. 4° 4 nn, 68 np. 2 t.
FK. B 943/88. — A. II. 1236. — Mth. 158. — N.

544. Apparato fatto dalla pieta' de i cittadini Sanesi nella chiesa dell'Insigne collegiata della Madonna di Prouenzano il dì 11. ottobre 1686. In rendimento di gratie alla misericordia divina per l'importante acquisto della real città di B u d a, fatto dall'armi vittorioso della Sacra Lega ; ... In Siena, appresso il Bonetti ... [1686.] 4° 8 nnp. *A. IV. 2236.*

545. Arends, T.
Op het veroveren van O f f e n door de Keyzerlyke en vereenigde wapenen, onder het beleid, des doorluchtigen hertoogs von L o t h e r i n g e n. [S. l. et typ. 1686.] 4° 4 nnp.
A. II. 1212. — Mth. 130.

546. Articoli della Pace, e Lega offensiua trà la Maestà del Rè di Polonia, e la Maestà de' Czari di Moschouia, conchiusa, e sotto scritta li 25. aprile 1686. ... [In fine :] In Modona, nella stamperia del Degni. 1686. ... 4° 8 nnp.

Eszerint már el van határozva, hogy Budát megostromolják. A Bécsből küldött követ már elhagyta Velencét, hogy Genovába menjen és megsürgesse a Buda ostromára kilátásba helyezett segélypénz elküldését.

B. (Bologna Bibl. Univ.)

547. Assedio di B u d a riacquistata nell' 1686. Genova e Milano per Federico Agnelli, 12°. *N.*

548. Attentati de' difensori di B v d a per l'accelerazione del soccorso sforzi del visire per introdurlo ed acquisto glorioso fattone dall' armata imperiale con l'aggiunta in di ciò che va operando la maesta del re Pollacco. [In fine :] In Firenze, nella stamperia di S. A. S. alla Condotta. MDCLXXXVI. ... 4 nnp.

Levelek : p. 1—2. Vienna 1. Settembre 1686. — p. 3. Vienna 3. detto. — p. 3. Vienna 4. detto. — p. 3—4. Steffanopoli Città della Moldavia 10. Agosto. — Az első levélből : p. 2. »... Con Corriero capitato iersera si ebbero diverse lettere delli 29. con l'avviso, che la mattina di detto giorno erano venuti a tentare di penetrare in Buda tremila Giannizzeri con furia incredibile, inuesti li nostri Squadroni per riuscire nel loro disegno, che tre volte gli avevano in diversi luoghi attaccati, ma sempre bravamente sostenuti.«

FK. B 0941/144.

549. Ausführliche **Beschreibung,** was bey der Haupt-Stadt O f e n, in Unter Ungarn, als dieselbe im Jahr 1686. von der Christlichen Armee belagert, und glücklichen erobert worden, täglich vorgegangen. [S. l. et typ. 1686.] 4° 12 nnp.

Napló jún. 13-tól szept. 4-ig.

B. (Dresden Staatsbibl.)

550. Aussführliche **Relation** dess jüngsthin, am 26 Julij, durch die vnsere Kriegs-Völcker, auff die die belägerte Statt O f e n, beschehene Sturms, zugleich neben einem Aufforderungs Schreiben, vnd hierauff von dem Bassa A b d a R a h m a n erfolgten Antwort, auch was sonst ein übergelauffener Armenianer Nahmens Naser, der Belegerten wegen, freymüthig auszgesagt, vnd wie der jüngste Haubt-Sturm ist angeordnet worden. [S. l. et typ.] Anno 1686. den 3. Augusti. 4° 4 nn fol. *A. II. 1237.*

551. Aussführliche **Relation** oder Tag-Register, der am $^{8}/_{18}$. Junii beschehenen Belägerung, und der den 2. September. st. n. erfolgten Eroberung der berühmten Vestung O f e n, und was darbey merckwürdiges von Tag zu Tag sich zugetragen. Gedruckt zu Wien in der kaiserl. Hoff-Buchdruckerey Anno 1686. 4° 64 p. *B. (Wien Nat. Bibl.)*

552. Ausführliche **Relation** von glücklicher Eroberung der türckischen Haupt-Vestung O f e n. Wie solche den 2 Septembr. dieses 1686 Jahres in einem vollzogenen General-Sturme glücklich erstiegen und eingenommen worden. Bresslau, bey Gottfried Jonischen, ... [1686.] 4° 8 nnp.

Bécsből szept. 3, 4 és 5-ről keltezett levelek Buda elfoglalásáról. A végén : »Hierbey ist auch ein Kupfer zierlich abgebildet, wie die Vestung Ofen erobert worden.«.

B. (M.)

553. Ausführlicher Bericht von der Stadt O f e n, wie solche von den türkischen Bluthunden abgenommen worden. Praag, [s. typ.] 1686. 4°. *B. (Pozsony ev. lyc.)*

554. Awizy różne cudzoziemskie z poczty i extraordynareyne o wziętej B u d z i e. Z Krakowa 14 Septembr. 1686. [S. typ.] 2° 1 fol. *B. (Kraków Univ. Bibl.)*

555. [Idem] ... Z Krakowa 21 Septemb. 1686. Relacya i opisanie sposobu przez ktáry expugnowana forteca B u d a od wojsk cesarza J. M. [S. typ.] 2° 1 fol. *B. (Kraków Univ. Bibl.)*

556. Barberio, Josephus.
Atlas fidei Sanctissimo I n n o c e n t i o XI. dicatvs. Avctore D. Josepho Barberio S a n c t-Elia Casinensi oppido. Neapoli, [s. typ.] 1686. 22 p.

A bécsi győzelem, Buda visszafoglalása és a többi győzelmek alkalmára írt költemények.

A. II. 1213.

557. Bances Candamo, Francisco Antonio.
La comedia de la restavration de B u d a fiesta real, qve se represento a ... L e o p o l d o Primero, el dia quinze de noviembre de este presente año. de 1686. en el real palacio de El Buen Retiro. Consagrata a ... Doña M a r i a-A n a de Austria. Sv avtor Don Francisco Antonio de B a n c e s C a n d a m o. [Madrid.] Con privilegio : a expensas de Sebastian de Armendariz, ... [1686.] 4° 12 nn, 51 np.

Personas : El Año, El Hibierno, La Primauera, El Estio, El Otoño, Edad de Hierro, Edad de Plata, Era de Cesar, Imperio Asyrio, Imperio Griego, Imperio Persa, Imperio Godo, Imperio Romano, Imperio Otomano, Niuo, Cyro, Alexandro, Alarico, Julio Cesar, Otomano, Coro de Armados, Dos Coros de Da mas.

FK. B 0941/32.

558. Barth, Johann Conrad.
B u d a recepta, labarum anicianum : das wieder-eroberte O f e n zu einem unüberwindlichen Panier, in der königlichen Frey-Stadt Oedenburg, in Nieder-Ungarn, bey dem evangelischen Bet-Hausz aufgerichtet durch Johann Conrad B a r t h, Predigern daselbst. Regenspurg, gedruckt bey Johann Georg Hofmann. Anno 1686. 4° 4 nn, 160 np.

FK. B 943/129. — A. IV. 2238. — Mth. 133. — N.

559. Bartoli, Domenico.
B v d a ritolta a' Turchi dall' Armi Cristiane Canzone del signor Domenico B a r t o l i. In Lucca MDCLXXXVI. per i Marescandoli. ... 4° 16 p. *A. IV. 2239.*

560. Belagerung und Eroberung der starcken Stat O f f e n durch die kaiserliche und geallierde Machten den 2. Septemb. 1686. [S. l. et typ.] 1686.] 2° 1 fol. *Mth. 363.*

561. Bellissima canzonetta nella caduta di B u d a. Sopra l'aria de'Quattro Zantolini. In Venetia, et in Verona, per Francesco Rossi. ... [1686.] 12° 8 nnp.

B. (Ráth. — Verona Bibl. Comm.)

562. [Benuenga, Michele.]
Interpretatione delle stelle in oroscopo del serenissimo prencipe C a r l o Q v i n t o dvca di Lorena esposta alla Sacra Real Maestà d'E l e o n o r a Regina di Polonia &c. gloriosissima sua consorte. In Roma, nella stamperia di Gio : Giacomo Komarek Boemo, ... MDCLXXXVI. ... 4° 12 p. *B. (Hall Bibl. d. Franzisk.)*

563. Beschreibung von Eroberung der türckischen Haupt-Festung O f e n, wie solche den 2. Septembris ritterlich bestürmet, und den Türcken abgenommen worden, Anno 1686. Breslau, bey Gottfried Jonischen, Buchhändlern ... 4° 8 nnp. *A. IV. 2240.*

564. Beschreibung, was sich Denckwürdiges bey der Belagerung der königl. Residenz-Stadt O f e n mit Beystand des allerhöchsten durch die siegreichen Waffen ... L e o p o l d I. ... von Anfang des dreyzehenden Junij, biss den anderten Septembris im Jahr 1686. zugetragen, und mit stürmender Hand von der kayserl. und den hohen allijrten Armee unter Commando ... Hertzogen von L o t h r i n g e n ; der Alliirten aber unter Comando ... Churfürsten von B a y e r n, erobert worden ; welche die machometische Secten 145. Jahr in Händen gehalten. ... Gedruckt und verlegt Johann Arnolt, ... in ... Prag .... [1686.] 76 p. *Mth. 369. — N.*

565. Bestürmet und erstürmete Stadt **Ofen** vorgestellt in einer genauen und grundrichtigen Erzehlung, aller Kriegshandlungen, welche sich von Tag zu Tag sowol bey Anfang, als auch Zeit währender ... Belägerung und ... Eroberung, in diesem 1686. Jahr zugetragen; deren zugleich ein aufrichtiger Bericht von Ubergab der Stadt und Vestung Modon beygefüget worden. Nürnberg, zu finden bey Johann Christoph Lochnern, 1686. 4° 80 p. 1 t.

p. 73. »Eigentliche Abris der königl. Residenz und ungarischen Haubbstadt Ofen, ...« c. ostromkép kelet felöl. — p. 3—71. Hadiesemények naplója. 1686. júl. 13—szept. 2. — p. 69. Buda elfoglalásának híre Bécsbe megérkezik.

FK. B 943/176. — A. II. 1238. — Mth. 245. — N.

566. Beylage etlicher zu spatt eingelangter Particularitäten, so sich vor in- und nach der Belagerung O f e n ereignet haben. [S. l. et typ.] Im Jahr Christi 1686. 4° 8 p.

B. (Berlin Preuss. Staatsbibl.)

567. Biondi, Pasqvale.
Diario delle correnti guerre d'Vngheria del MDCLXXXVI. principiando dal primo decembre sino all'espugnatione della real città di B v d a. Raggvaglio istorico del dottor Pasqvale B i o n d i. In Bologna, MDCLXXXVI. per Bartolomeo Recaldini, e Giulio Borzaghi. ... 12° 6 nn, 159 np.

p. 108—159. Buda elfoglalása. »Misera Buda, infelice Bassà, be facesti à morir glorioso sù l'orlo delle aperte rouine, che soprauiuere alle vergognose tue perdite ...« »Cosi cadde Bude, la Reggia dell' Vngheria, la più gelose Fortezza dell' Ottomano, l'Antemurale de suoi vasti Regni, il terror dell' Europa, la sferza dell'Austriaca Potenza, il Contraposto alla nostra Fede, e finalmente la Madre de scandali, ed hora sondau enro delle maggiori speraure della Sacra Lega.« p. 158—159.

FK. B 355/31. — A. II. 1214.

568. [Lo stesso] ... Dedicato all' ... cardinal C o r s i. In Venetia, MDCLXXXVI. per Giovanni Cagnolini. 12° 252 p. *Mth. 138. — N.*

569. [Lo stesso] ... Macerata, Piccini, 1686. 16° 149 p. *B. (Cesena Bibl. Comm.)*

570. Birken, Sigmund.
Sigmund von B i r k e n, c. com. pal. Neu vermehrter Donau Strand, mit allen seinen Ein- und Zuflüssen, angelegenen Königreichen, Provinzen, Herrschaften und Städten, auch derselben alten und neuen Namen, vom Ursprung biss zum Ausflusse in dreifacher Land-Mappe vorgestellt; auch mit einer kurtz-verfassten continuirten Hungarischen- und Türkischen Chronik, samt 70. curiosen gantz neuen in Kupfer gestochenen Figuren der vornehmsten Städte und Vestungen an der Donau, der eigentlichen Attaque vor Neuhäusel, der Situation des Landes und Treffens bey Gran, wie auch der Belägerung und Eroberung der königlichen hungarischen Haupt- und Residentz-Stadt O f e n etc. hervor gegeben und verleget von Jacob Sandrart Kupferstecher und Kunsthändler in Nürnberg. Gedruckt im Jahr 1686. 12° 320 p.

B. (M. — M. Tört. Képcsarnok. — Erd. M. — Sárospatak. Ref. főisk. — Wien. Nat. Bibl., Stadtbibl., Kriegsarchiv. — Olmütz. Stud. Knih — Rostock. Univ. Bibl.)

571. [Dasselbe] ... 70 Kupfern ec. ... Hervorgegeben und verleget von Jacob Sandrat Kupfer Stecher und Kunsthändler in Nürnberg. Gedruckt im Jahre 1684. II. Aufl. 1688. 12° 322 p.

Ko. 70.

572. [Dasselbe] ... Neu vermehrter Donaustrand in allen angelegenen Königreichen, Provinzen, Städten in dreifacher Landmappe dargestellt in 70 Kupfert. Nürnberg, 1690. 12°.

B. 1690.

573. [Dasselbe] ... Neu vermehrter Donau-Strand, ... mit einer kurtzverfasten continuirten hungarisch- und türkischen Chronick, ... biss auf das instehende 1694. Jahr continuirt und verlegt von Jacob Sandrart, Kunsthändler in Nürnberg. Gedruckt im Jahr 1694. 12° 392 p. *B. (M. — Wien. Stadtbibl.)*

574. [Dasselbe] Neu vermehrte Donau, oder eigentliche Beschreibung des gantzen Donau-Stroms, anfangs durch den berühmten Sigmund von B ü r c k e n, c. com. pal. verfasset und von Jacob von Sandrart verleget, anjetzo aber mit vielen merckwürdigen Begebenheiten continuirt, zu finden bey David Funckens seel. Wittib und Erben in Nürnberg. [S. a.] 12° 534 p.

B. (M. — Szeged. Somogyi kt.)

575. [Dasselbe] Neu-vermehrte Donau, oder eigentliche Beschreibung des gantzen Donau-Stroms, ... Anfangs durch den welt-berühmten Sigmund von B ü r c k e n, c. com. palat. verfasset, anjetzt aber mit vielen merckwürdigen Begebenheiten zum andermal aufgelegt, continuirt und zu finden bey David Funckens seel. Wittib und Erben Nürnberg, gedruckt bey Adam Jonathan Felssecker, [s. a.] 12° 4 nn, 596 np. *B. 1701.*

576. [Dasselbe] ... Samt vielen Curiosen ins Kupfer gebrachten Figuren der vornehmsten Städte und Vestungen an der Donau, ... so mancher hungarischen Städten und Vestungen, nebst unterschiedlichen wider den Erb-Feind christliches Namens erhaltenen remarquablen Victorien bisz auf das instehende 1704. Jahr continuirt. Verlegts Jacob von Sandrart, Kunsthändler in Nürnberg. Gedruckt im Jahr 1704. 12° 440 p. 53 t.

Budai képmellékletek: 1. Ofen v. Pest. Látkép északról. p. 62. — 2. Ofen v. Pest. Látkép nyugatról. p. 218. — 3. Grundriss der Vöstung Ofen sampt der Attaque. Madártávlat. p. 302. p. 62—65. Beschreibung und Geschichte Ofens bis 1604. — p. 158. Die Eroberung Ofens. 1541. — p. 218—237. Die Belagerung der Pest und Ofen. — p. 282—305. Die Wiedereroberung Ofens.

FK. B 914/109.

577. Bizozeri, Simpliciano.
Notizia particolare dello stato passato, e presente de' regni d'Vngheria, Croazia, e principato di Transilvania, cioè descrizione di tutti i comitati, città, fortezze ... qualità, ricchezze e genio della nazione ... et azioni piú memorabili de' regnanti ... Opera di d. Simpliciano B i z o z e r i, Adornata di 46. figure in rame ... In Bologna, MDCLXXXVI, per Gioseffo Longhi ... 12° 4 nn, 299 n, 1 nnp. 46 t. *FK. B 914/102. — A. II. 1215. — Mth. 139.*

578. [Lo stesso] ... In Bologna, MDCLXXXVII. Per Giuseffo Longhi. 12° 4 nn, 305 n, 1 nnp. 46 t.

p. 182. Carlo V. duca di Lorena — p. 26. Buda e Pest, Alt Ofen Bvda p. — 155. Maximilianvs Emanvel — p. 182. Zuglano seraskier bassà — p. 138—143. Comitato e città di Pesth. — p. 156—168. Città di Bvda.

FK. B 914/105. — Mth. 140.

579. Boethius, Christophorus.
Ruhm-belorberter und Triumph-leuchtender Kriegs-Helm dero Röm. Kaiserl. auch zu Hungarn und Böhmen Kön. Maj. und dero sämtlichen hohen Bunds-Verwandten wider den blutbesprengten türkischen Tulband. ... Nürnberg, in Verlegung Johann Christoph Lochners. 4°.

[Theil 1:] ... Das ist: warhafftiger historischer Grund-Bericht aller ... Kriegs-Actionen, welche ... wider den allgemeinen Erbfeind, den Türcken, ... vor und nach dem denckwürdigsten Entsatz der ... Residentz-Stadt Wien vorgenommen und ... fortgeführet worden. Nebst einer kurzen Vor-Erzehlung derer von ... türkischen Sultanen erlittenen Anfechtungen des Königreichs Ungarn und einem doppelten Anhange von der Halb-Insel Morea: ans Licht gesetzet von Christophoro B o e t h i o. Wobey auch viel Kupfer ... 1686. 6 nn, 344 n, 16 nn p. 12 t.

— Anhang oder Beschreibung der Halb-Insel Morea aus dem Italienischen des D. P. A. P. übersetzt. 1—2. Theile. 18 n, 47 n, 8 nnp. 7 t.

580. [Dasselbe] ... Anitzo zum drittenmal aufgelegt, und so wol mit Beschreibung weiteren Verlauffs itzigen Türcken-Kriegs als mit vielen Kupffern vermehrt. ... 1688. 6 nn, 344 n, 16 nnp. 13 t.

— Anhang oder Beschreibung der ... Halb-Insel Morea ... Abgetheilt in zwei Bücher ... [S. l. et typ. 1688.] 4°.

Teil 1: ... deren erstes den Ursprung oder Ankunft der ersten Einwohner ... Aus dem Italienischen dess D. P. A. P. übersetzt. 48 p. [p. 345—352, 9—48.]
Teil 2: Beschreibung der acht Provintzien ... der ... Halb-Insul Morea. Der andere Theil ... Aus dem Italienischen in das Teutsche übersetzet 47 n, 8 nnp. 8 t.
Teil 2: Des Ruhm-belorberten und Triumphleuchtenden Kriegs-Helms der röm. käis. Maj. und dero hohen Bunds-Verwandten wider den mahometischen Tulband anderer Theil. Darinn die Kriegs-Züge ... im Jahr 1685. und 1686. bis auf die miteingeschlossene Eroberung der königlich-ungarischen Haupt-Stadt O f e n wider den ... Erb-feind der Christenheit verrichtet, ... erzehlet werden von Christophoro B o e t h i o. ... 1686. 448 n, 16 nnp. 31t.

581. [Dasselbe] ... [3. editio] Im Jahr Christi 1688. 456 n, 16 nnp. 27 t.

Rézkarcmellékletek: p. 444. 1. Beläger- und Eroberung der königl. ungarischen Haupt-Stadt Ofen durch die Kayserl. und dero-hohen Alÿrten glückseelige Waffen. Nyugat felől. — p. 450. 2. Eroberter Ofen in vollem Brande. Északnyugatról.

— Anhang zu dem Triumph-leuchtenden Kriegs-Helm römisch-käyserlicher Majestät und dero hohen Alliirten durch Beschreibung der herrlichen Victorien und stattlichen Kriegs-Progressen, welche demselben seit welt-berühmter Eroberung der ungarischen Haupt-Stadt

O f e n bissanhero noch ferner von dem Höchsten anhängig gemacht worden, verheeroldet von Christophoro B o e t h i o. [S. l. et typ. et a.] [Anhang ad 2. editionem 1687.] 4° 148 n, 6 nnp. 5 t.

Három részből álló rézkarcmelléklet: Prospect von Mitternacht, oder von der keyserlichen attaque; Prospect vom Mittag oder von der chur-beÿerischen Attaque; Prospect vom Aufgang, oder von Pest. Theil 3: Des Glantz-erhöheten und Triumph-leuchtenden Kriegs-Helms römisch-käiserl. Maiestät und dero hohen Bunds-Verwandten wider den mahometischen Tulbant dritter Theil: darinn die siegreiche Streiche, Länder, Städte und Vestungen so im Jahr 1687. und 1688. ... erstritten worden; ... erzehlt von Christophoro B o e t h i o. Mit vielen Kupffern gezieret.

... Gedruckt in Leonhard Christoph Lochners Druckerey, 1688. 6 nn, 592 n, 24 nnp. 20 t.
FK. B 355/41. — A. IV. 2241. — Mth. 294—295. — Ko. 74.

582. Böck, Johann Caspar.
Gesang von Eroberung der Haupt-Vestung O f e n.
Monachii, [s. typ.], 1686. 4° 1 fol.

Weller, Annalen Bd 2, p. 427, No 1269.

583. [Bödikerus, Johan.]
Arctus oratorius de liberata Vinconia et victoriis inde contra Osmanevs insecutis ... per juventutem scholasticam gymnasii Svevo-Coloniensis d. 23. et 24. septembris anno 1686 ... exhibitus. Coloniae Brandenburgicae, per Ulricum Liebpertum, [1686]. 4° 12 fol.
Mth. 141.

584. Branchi, Girolamo.
Il teatro del tempo aperto nel chiudersi la gloriosa campagna dell anno 1686. dall armi invitissime della Sacra Lega contro 'l Turco. Ode di Girolamo B r a n c h i. Alla ... Maesta di L e o p o l d o ... re d'Ungheria ... In Vienna d'Austria, appresso gli heredi del Viviani, 1686. 4°, 32 nnp. *Mth. 142.*

585. Breve notitia e principale dichiaratione della edificatione, e sitto, e sue qualità della città di B v d a overo O f f e n metropoli, e capo principale del regno d'Ongaria. In Venetia. [S. typ. 1686.] 4 nnp. *FK. B 0941/135. — A. II. 1239.*

586. [Lo stesso] ... In Venetia, approsso (!) Giuseppe Tramontin [1686.] 4° 4 nnp.
B. (Venezia Bibl. di San Marco.)

587. Breve **Relazione** dell, aequisto di B v d a metropoli del regno d'Vngheria fatto dall' Armi Imperiali sotto la valorosa. e prudente condotta del ... Duca di L o r e n a generalissimo, e del sig. Duca Elettore di B a u i e r a. In Bologna, per Giacomo Monti. 1686. ... 4° 4 nn p.

[4] p. »espugnatione d'vna Piazza, ch'era l'ogetto di tutta le Christianità, e che veniua sospirata da tutti i cuori zelanti della gloria di Dio, a cui però si deuono grazie infinite d'hauere secondato colla sua Santa misericordia le pie intentioni dell' Inuito, e sempre Augusto Regnante Leopoldo.«
FK. B 0941/28. — A. II. 1240. — Mth. 234.

588. Buda desselfs Ghelegentheyt en verscheyde Gelegheringhen: Anno 1542. by de Turcken ingenomen. Nu door de Victorieuse keyserlycke Waepenen onder de Bestieringhe der ... Vorsten van L o t h r i n g h e n en B e y e r e n stormender Handt verovert op den 2. september 1686. ... t'Antwerpen, by Hendrick van Dunwalt, ... [1686.] 6° 33 p.
p. 13. Buda elvesztése. — p. 17—33. Buda visszafoglalása. *FK. B 943/379.*

589. Buda Fortvnata nelle sve cadvte, come si vede dal seguente anagramma. B v d a citta reale nell' Ongaria anagramma puro ti da lvce beata il gran Lorena sonetto. In Cremona, nella stampa di Francesco Zanni ... MDCLXXXVI. 1 folio. *A. V. 2714.*

590. Buonini, Antonio.
Le segnalate vittorie dell'Armi Cristiane nell'espvgnazione di B v d a. E presa di Napoli in Romania ode d'Antonio B v o n i n i dedicata all'. ... Michele M a r i a n i. In Firenze, per Vincenzo Vangelisti, [1686.] 4° 15 p. *A. II. 1216.*

591. Burckhard von Pirckenstein [Birckenstein], Anthoni Ernst.
Ertz-herzogliche Handgriffe des Zirckels vnd Linials, oder auszerwehlter Anfang zu denen mathemathischen Wissenschaften. Beschrieben von ... Anthoni Ernst B u r c k h a r d v o n B i r c k e n s t e i n. Wienn ..., in Verlegung des Verfassers, Gedruckt bey Johann van Ghelen, Anno M.DC.LXXXVI. 4° 3 fol, 186 p. *A. II. 1217.*

592. [Dasselbe] . . . Samt einem Anhang oder Beschreibung derer in den geometrischen Kupffer-Figuren beygefügten ungarischen Städte, Vestungen und Schlösser . . . Augspurg, gedruckt und verlegt durch Jacob Koppmayer, Anno MDCLXXXIX. 4° 20 nn, 186 n, 2 nnp. 123 t.

p. 164—166. Pest & Ofen. Beschreibung u. Geschichte der Städte.
Budai képmellékletek : 1. »Pest« északról. — 2. »Offen« északról. *FK. B 943/109.*

593. [Dasselbe] . . . Beschrieben von A. E. B. V. P. Samt einem Anhang oder Beschreibung derer in denen geometrischen Kupffer-Figuren beygefügten ungarischen Städten, Vestungen und Schlössern . . . Augsburg, gedruckt und verlegt durch Jacob Kopmayer, 1690. 4° 184, 6 p. *Mth. 330.*

594. [Dasselbe] . . . von A. E. B. v. P. Augspurg, gedruckt und verlegt durch Jacob Koppmayer, 1697. 4° 16 nn, 184 np. *B. (EK. — Alcsút József fhg. kt.)*

595. [Dasselbe] . . . 1698. 4° 184 p. és register. *B. (Aarau Kant. Bibl. — Wien Nat. Bibl.)*

596. Burgo, Gio. Battista.
Viaggio di cinque anni in Asia, Africa & Europa del Turco di D. Gio. Battista de B v r g o . . . Parte 1—3. In Milano, nelle stampe dell' Agnelli. 12°.

[Parte 1 :] . . . Con la distinta descrittione delle forze, fortezze di detti paesi . . . Dedicato alla . . . Maria Beatrice . . . [1686.] 36 nn, 548 np.
Parte 2 : . . . Parte seconda. Dedicato alla . . . Maria Beatrice . . . [1686]. 12 nn, 503 np.
Parte 3 : . . . Parte terza. Dedicato a . . . cardinale e prencipe d' Este. [1689]. 48 nn, 569 p.
P. II. p. 154. Buda detta Offen. — P. II. p. 155. Pest. — P. II. p. 271. Attacco e presa di Pest [1684]. — P. II. p. 275. Principio dell'assedio di Buda [1684]. — P. III. p. 258. Assedio e presa di Buda.
A. IV. 2243.

597. Bvda presa dall'Armi Cesaree, canzonetta nvova, oue s'intende l'allegrezza della città medesima per essere ritornata sotto il dominio del suo legitimo signore, e della speranza, che hà di mantenersi. Sopra l'aria la mia donna importuna. In Bologna, per gli eredi del Sarti . . . 1686. . . . 4° 4 nnp. *A. II. 1241. — Mth. 143.*

598. BVDa tot CaLent IbVs Vot Is Des IDerata, tot V Ir IbVs tot Ies oppVgnata, LeopolDi aVgVst I gLor Ios Is arM Is VI eXpVgnata, Inter ConC Innos Chr Ist Ianae re IpVbL ICae pLaVsVs ChronoLog ICè DeCantata à CoLLeg Io soC Ietat Is IesV BrVnae. Pragae, typis universitatis Carolo-Ferdinandae, . . . [1686.] 2° 24 nnp. *FK. Bq 871/6. — Mth. 375. — N.*

599. [Capistrelli, Filippo].
Per l'espugnatione memorabile della città di B u d a la reale dell'Ungaria sortita gloriosamente all'Armi Cesaree li 2. di settembre 1686. In Roma, nella stamperia di Domenico Antonio Ercole. MDCLXXXVI. 2° 1 fol.

Három szonett és egy madrigál XI. Ince pápához, Lipót császárhoz és Lotharingiai Károlyhoz.
B. (Roma Bibl. Vaticana.)

600. Cenni, Giacomo Maria.
Per la conqvista di B v d a fatta dall' Armi Cesaree sotto la condotta del . . . dvca di L o r e n a l'anno M.DC.LXXXVI. Oda del Dott. Giacomo Maria C e n n i Sanese àl . . . Giorgio Spinola. In Lvcca, appresso Jacinto Paci, M.DC.LXXXVI. 4° 10 p.
A. II. 1218. — Mth. 145.

601. [Chassepol].
Histoire des Grands Vizirs Mahomet Coprogli Pacha et Achmed Coprogli Pacha, celle des trois derniers Grands Seigneurs ; de leurs Sultanes & principales favorites ; avec les plus secrettes intrigues du sérail. Et plusieures autres particularitez des guerres de Dalmatie, Transilvanie, Hongrie, Candie et Pologne. Avec le plan de la bataille de Cotzchin. A Paris chez Etienne Michallet . . . M.DC.LXXXVI. 12° 12 nn, 303 n, 8 nnp. *A. II. 1219.*

602. Chieregatto, Pietro.
B v d a espvgnata oda del conte Pietro C h i e r e g a t t o. Dedicata al . . . Nicolo A c c i a i o l i . . . In Ferrara, per Bernardino Pomatelli, MDCLXXXVI. 20 p.

p. 3. [Bevezetés] : »La presa della real città di Buda riserbata dalla Prouidenza Diuina alla pietà dell' Augusto regnante, hà causato nel cuore de fedeli quell'eccesso d'allegrezza, che per lunga serie di giorni fecero palese le festiue dimostrationi de popoli essultanti.«
FK. B 943/395.

603. Christliche **Triumphs-Freude,** und ausführlicher Bericht von der glücklichen und siegreichen Eroberung O f e n, durch die streitbaren Waffen unsers allergnädigsten Kaisers L e o p o l d des Ersten . . . dem ordentlichen Verlauff nach, grund-richtig verabfasset, in einem Lied, und freud-mütigen Erzehlungs-Gesang, nach der Sing-Weise : Was sind das vor grosse Schlösser? &c. [S. 1. et typ.] Im Jahr Christi 1686. 4° 4 nnp.

Weller, Annalen No. 1092.

604. Clarissimi cujusdam viri lusus geniales sive eteodisticha B u d e n s i a h. e. Annum expugnatae Budae exhibentia. Ratisbonae, litteris Hofmannianis. [1686.] 4° 8 nnp.
A. II. 1242. — Mth. 198.

605. Cluverius, Philippus.
Introductio in universam geographiam tam veterem quàm novam, olim studio et opera Johannis B u n o n i s ... multis locis emendata, memorabilibusque illustrata ... jam vero non solum notis interspersis sed & sub calcem in specie adjectis auctior atque emendatior edita à Jo. Friderico H e k e l i o ... Geolferbyti, impensis vidue Conradi Bunanis. Typis Caspari Johannis Bismarci, MDCLXXXVI. 4° 28 nn, 607 n, 131 nnp.

p. 339. »Buda (à Caesarianis et Bavaricis copiis in primis gravissime quippe adhuc, dum hoc scribitur, obsessa) ... olim regni caput et regia sedes.«

FK. B 910/114.

606. Cofferlin, Joannes Henricus.
Adorea Augustissimo Invictissimo et Gloriosissimo Imperatoi (!) L e o p o l d o I. &c. &c. palmis Ungaricis redimito in restauratione perantiqve universitatis anterioris Austriae Friburgo Constantiam translatae pro solenni principio coram ejusdem s. c. m. commissario et intimo consiliario, ... J o a n n e F r a n c i s c o l. b. de Landsee, ... nec non ... principis ac d. d. episcopi Constantiensis praestantissimae delegatione: svb rectione academica admodum ... d. Jacobi Christophori H e l b l i n g ab Hirzfeld et Buechholz, ... perorata â Joanne Henrico C o f f e r l i n, ... Constantiae 11. novembris anni MDCLXXXVI. typis Davidis Hautt, ... 4° 13 p.

I. Lipót, a lotharingiai és a bajor herceg dicsőítése mellett átveszi Buda nevéről a régi magyarázatot: »quod veteres Sicambriam, Barbari Budam, Germani Furnum appellant«. Háromszor is elmondja, mennyire emésztette a kereszténységet ennek a kemencének (Ofen, furnus) tüze és ünnepli, hogy most már a muzulmán tigris is benneégett.

B. 1686.

607. Comazzi, Giovan Battista.
Istoria di L e o p o l d o Primo Imperadore de Romani CXXII. Descritta da Gioan Battista C o m a z z i. Tomo 1—2. In Vienna d'Austria, appresso, gli eredi del Viviani.
Tomo I. ... 1686. 4 nn, 270 np, indice.
Tomo II.: ... 1688. 14 nn, 237 np, indice.
B. (M. — EK. — Budai Ferencr. kt. — Klosterneuburg. — Innsbruck Univ. Bibl.)

608. Continuatio Diarij. auss dem chur-bayrischen Feldläger vor O f e n, ... 1686. [S. l. et typ. 1686.] 4°.
... den 17. Julij, ... 4 nnp.

609. ... den 24. Julij, ... 8 nnp.

610. ... noch vom obigen 27. Julij, ... 12 nnp.

611. ... den 30. Julij, ... 4 nnp.

612. ... den 4. Augusti, ... 4 nnp.

613. ... den 9. Augusti, ... 4 nnp.

614. ... Gedruckt im Jahr, 1686. den 19. Augusti ... 4 nnp.

615. ... den 18. Augusti, ... 4 nnp.
A Diarium előző számát, vagy talán számait nem ismerjük. *B. (Sárospatak ref. főisk.)*

616. Copia de Carta, escrita por el Serenissimo Duque de L o r e n a, ... à la Magestad del rey nuestro Señor Don C a r l o s Segundo (que Dios aya) en la occasion de aver muerto el duque de Bejar Don M a n u e l en la expugnacion de B u d a, siendo dichosa victima de la Religion, y del Cesar. [S. l. et typ. 1686.] 2° 1 fol. *B. (EK.)*

617. Copia de la carta, que el Serenissimo Señor Emperador L e o p o l d o escriviò à el marquis de V a l e r o, en respuesta de la que su Excelencia escriviò à su Magestad Cesarea, con la ocasion de ever el duque de Bejar Don M a n u e l su Hermano, sacrificado su vida en la expugnacion de B u d a, en defensa de la religio catholica. [S. l. et typ. 1686.] 2° 1 fol.
B. (EK.)

618. Copia de la Carta qve escrive el ... marqves de Burgomaine, embaxador de España, con el aviso de la toma de B v d a, y su castillo por assalto, delante el exercito Otomano, à los 3. de setiembre, al ... conde de Fuensalida, governador de Milàn laqual participa al ... marques de Leganès, ... En Barcel. En casa de Rafael Figuerò, año 1686. 4° 4 nnp.
A. IV. 2244.

619. Copia de la Carta, que su Magestad Cesarea del Señor Emperador Leopoldo (de feliz memoria) escrivio à la Magestad del Rey nuestro señor (que Dios aya) Don Carlos Segundo, en la ocasion de aver muerto en la expugnacion de la plaza de Buda el duque de Bejar Don Manuel. [S. l. et typ. 1686.] 2° 1 fol. *B. (EK.)*

620. Copia del gran lamento che fanno gl'ebrei per l'acqisto fatto dall'armi cesaree dell' insigne fortezza di Buda nuova. Vienna et in Milano 1686. per Camillo Corradano a S. Sebastiano. . . . 4° 4 p. *Mth. 150.*

621. Copia dell'oratione fatta dal signor ambasciatore Cesareo alla serenissima Republica di Venetia per la presa di Bvda. In Milano, nella R. D. C., per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta . . . [1686.] 4° 4 p. *A. IV. 2245.*

622. Copia di Lettera scritta dalla corte di Vienna dal sig. N. N. all'illvstriss. sig. N. N. in Bologna col distinto racconto della prigionia del famoso Cionka Beyg uno de' primarij vfficiali di Buda, e del vicecomandante di detta città. In Bologna. Per Giacomo Monti. MDCLXXXVI. 4° 8 nnp.

Buda visszafoglalása utáni események.
p. 7. »In Buda si trouano molti Christiani, ò per dir meglio Cani, prigioneri, passati al nemico nel tempo dell' Assedio. Fra costoro vi era vn Sargente de Reggimento Salm, il quale sul principio dell' attacco ando in Città da' Turchi, e gl'insegnò l'inuentione de' Sacchetti di Poluere, et in oltre assistè tutto il tempo dell' Assedio ad ona loro Batteria di sei Mortari, che gettauano Sassi con grandissimo danno de nostri. Costui è stato riconosciuto frà gli Schiaui, e per premio della sua ribalderia impalato li giorni passati.«

FK. B 0941/132. — A. II. 1245. — Mth. 151.

623. Copia di Lettera venvta per espresso dal Campo Cesareo. A' Vienna li 25 agosto, 1686. [S. l. et typ.] 4° 4 nnp.

»Alli 22. tenterono di notte tempo 400 Gianizzero à Cauallo di penetrare ad ogni rischio in Buda, e riuscì loro sforzare disparatamente le Linee, mà assaliti dal Sig. Maresciale Co: Enea Caprara ne trucidò 250 e gli altri 150 (quali tutti feriti) entrarono nella Piazza. Si fortificò poi quel »Posto, evi si posero due pezzi di Cannone.«

B. (Ráth.)

624. Copia di veridico avviso spedito per corriere a Constantinopoli dal gran visire al gran svltano, con le nuove di tutto ciò, che hà operato l'armata Turchesca per il soccorso di Bvda, con l'esito dell'assedio di detta piazza, & altre particolarità, che fedelmente nella sua lettera esprime il gran visir dal campo Turchesco in vicinanza di Buda, li 3. settembre 1686. In Lvcca, appresso Iacinto Paci. 1686. 16 nnp. *A. IV. 2246.*

625. Copia d'vna lettera curiosissima scritta da Vienna, li 24. giugno 1686. con distinta relatione dell'abbandonamento fatto da Turchi della città di Pest, e sue demolitioni, et il perdono che dimanda il Tekeli à sua maesta cesarea. In Venetia, per il Batti, MDCLXXXVI. . . . 4 nnp.

p. 1. ». . . li Barbari abbandonata la Città di Pest, leuatane via ogni cosa, e rouinato in parte il Muro, e ritira tosi il Presidio in Buda; attrapato però, e preso fu dall'Armata del Seren. di Bauiera vn' Aga con 30 Turchi che non si saluarono à tempo. Si ha pure ricauato, ch' in Buda siano in Guarniggione 7000. Fanti quasi tutti Gianizzeri, e circa 1600 Caualli, con munizioni, e prouian, da assai conuenienti al bisogno, all' incontro sentesi Erla, & Alba Reale più che all' ordinario prouiste di Presidij, e milizie, mentre li Barbari stimauano, che più tosto colà, che à Buda douesse seguir l'attacco.«

FK. B 0941/137.

626. [Lo stesso] . . . In Venetia et in Milano . . . per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta . . . [s. a.] 4 nnp. *FK. B 0941/13.*

627. Copia litterarum a sacra caesarea Majestate ad serenissimam reginam Poloniae scriptarum Vienna die tertia septembris anno 1686. [S. l. et typ. 1686.] 4° 2 p. *Mth. 152.*

628. Coppin, Jean.
Le bouclier de l'Europe ou la Guerre Sainte contenant des avis politiques et chrétiens, qui peuvent servir de lumière aux rois et aux souverains de la Chrétientè pour garantir leurs Estats des incursions des Turcs et reprendre ceux qu'ils ont usurpé sur eux . . . Par le R. S. Jean Coppin . . . A Paris, chez Jean Couterat et Louis Guerin. MDCLXXXVI. 4° 436 p. *Mth. 153.*

629. [Le même] . . . A Lyon, chez Antoine Briasson . . . MDCLXXXVI. 4° 12 nn, 496 n, 6 nnp.

p. 90—94. Cap. VIII. Memoires pour la Hongrie & la Transylvanie. Bude la ville capitale.

FK. B 943/413.

630. Correa de Britto, Joseph.
Epitome historico de todos os progressos, que tiveraô as Armas Cesareas, contra a soberba das Luas Othomanas, desde o cerco de Viena, com todos os successos des armadas de Venesa, & mais auxiliares, redusido de varias noticias do Imperio, a esta géral que offerece ao zelo mais Catholico de Portugal. Joseph C o r r e a de Britto, Dedicase ao senhor Dom Fernando de M e n e z e s ... Lisboa. Na officina de Joaô Galraô ... anno de 1686. ... 4° 8 nn, 48 np.

A magyarországi török háború és Buda ostromának története. *B. (Lisboa Bibl. Nac.)*

631. Costanti, Crescenzio.
Osseqvio poetico del Dottor Crescentio C o s t a n t i accademico Astrvso. In Siena, appress 'l Bonetti nella stap. del Pub. ... 1686. 4° 16 p. *A. IV. 2247.*

632. Curioser Anhang und neu eröffneter Staats-Gedanken samt Secours von O f e n und dieses Orts denkwürdiger Belägerung. [S. l. et typ. 1686.] *N. — Mth. 361.*

633. Curieuse und eigentliche Beschreibung der welt-beruffenen Dardanellen, oder hellespontischen Meer-Schlösser, mit vielen Lesens-würdigen Umständen männiglich vor Augen gestellet. Franckfurt und Leipzig, bey Christian Weidmannen, gedruckt im 1686-sten Jahr. 4° 36 p.

p. 23. Die kayserliche Armee hat auch nur verwichener Campagne vor Ofen in Ungarn die Stadt mit starckem Maur-Werck und mit Rundtheilen starck verwahret. Massen diese Haupt-Stadt gleichfalls nur mit Mauren und starcken Rundtheilen bevestiget ist.

FK. B 914/197.

634. Curioso Romance que trata de lo sucedido en la plaça de B u d a ... Añadese al fin otro romance muy curioso, en redondillas, ... à la feliz nueva de la toma de B u d a, ... Valencia [s. typ.] 1686. 4°. *B. (British Museum.)*

635. Cvrioso Romance, qve trada de lo sucedido en la plaza de B u d a, desde que se puso el sitio, hasta que fue ganada. Declarase como el dia de la batalla se vió vna Aguila Real sobre el Esquadron de los Christianos : con las mascaras, y lurimientos que se hizo en esta corte el año de 1686. [S. l. et typ. 1686.] 4° 4 nnp.

88 négysoros versszak Budáról. Kezdete :

»Suspenda el quarto Planeta
el rapido movinniento,
que para admirar prodigios
à menester e star quedo ...«

B. 1686.

636. Dagverhaal van de vermaarde Belegering der sterke Stad B u d a, of O f f e n, door de zeeghaftige Wapenen van den onverwinnelyken Roomschen-Keizer L e o p o l d u s de I. onder het beleid der voortreffelÿke vorsten den Hertog van L o t h a r i n g e n en den Keurvorst van B e y e r e n. Op den 2 september 1686. stormenderhand ingenomen. Getrouwelyk aangetekend door een der Volontairen, die de gantsche Belegering bygewoond heeft ; met een curieuse Afbeelding van de stad O f f e n en de Geschapenheid des Belegs, cierlÿk in 't Koper gesneeden. t'Amsterdam, by Aart Dirksz Oossaan ... 1686. 4° 4 nn, 83 np. 1 t.

Három képmelléklettel : 1. »Atacque der Ceurbeyerse op het Casteel, en innemen van het Castee door den Herr Ceurvorst van Beyeren« dél felől. — 2. »Platte Gront van Offen en de Atacque« madártávlatból. — 3. »Afbeelding der Starke Stadt Offen, op den 2. September 1686. door de Keyserlyke en Geallieerde Wapenen Stormenderhand Verovert.«
p. 7. Buda 1684-es ostroma. — p. 9—83. Buda 1686-os ostromának napikrónikája.

FK. B 943/177. — A. II. 1248. — A. V. 2717. — Mth. 157.

637. Das bezwungene **Ofen,** in einer theatralischen Musik auf Begehren unterschiedener Liebhaber zum Druck befördert. [S. l. et typ.]. MDCXXXVI. 4° 24 nnp.

Cf. : Weller, Annalen II, No. 220.

638. [Dasselbe] ... MDCLXXXVI. Leipzig, druckts Johann Georg. 4° 24 nnp.

Personen : Fama Vorrednerin, Die Donau, Die Vestung Ofen, Käyserliche, Beyerische, Sächsische, Brandenburgische Generalität, Der Commandirende Bassa in Ofen etc.

FK. B 0941/129. — Mth. 208.

639. Der **Eylende Currier,** mit sich bringend die, mit Gottes Gnad durch die kayserl. siegreiche Kriegs-Waffen glücklich mit stürmender Hand eroberte Vestung O f e n. Sambt einem Epitaphio oder Grabschrifft deren in gemelten Ofen gelegenen Guarnison. [S. l. et typ.] Anno 1686. 4° 8 nnp.

V. ö. Leffler : Magyar vonatkozású német népénekek. Századok 1911. p. 434.

A. IV. 2248. — N.

640. Der **Geschwinde Courier,** von der Haupt-Vestung O f e n in Nieder-Ungarn, oder ausführlicher Bericht, was sich zeitwährender dieser letzten Belägerung bemeldeter Vestung von Anfang an biss zu glücklicher Eroberung derselben, sowohl inn- als ausserhalb der Stadt, von Tage zu Tage merckwürdiges zugetragen. Welchem vorhergesetzt worden ist eine Beschreibung von dieser Stadt ... Leipzig, druckts Andreas Ball, 1686. 4° 20 nnp.

A város története 1686-ig. — A végén: Ausführliche Relation von Verrätherey der Statt Ofen, wie solche ein käyserl. Lieutenant denen Türcken wiederum in die Hände spielen wollen. Wien vom 16. Martii.

FK. B 355/92. — N. — Mth. 155.

641. Der **Rauch von Ofen,** das ist: I. Bericht, welcher gestalt die königl. Haupt-Stadt O f e n in Ungarn von den Türcken vor 145 Jahren mit List überwältiget und durch die Gnade Gottes in diesem 1686-sten Jahre den 2. Sept. st. n. von den christl. Potentaten und deroselben hertzhafften Armee wiederumb erobert worden. II. Vnterricht, wie das Feuer Gottes ... bereits rauche und angeglommen sey. III. Nachricht, von unterschiedlichen Weissagungen ..., woraus die Türcken schliessen ..., dass ihr ... Untergang nunmehr vor der Thür sey: welches alles hierinnen genau und eigentlich, wahrhafftig, gründlich und kürtzlich vorgetragen, und allen erleuchteten Christen zu guten Nutz, Trost ung Ergötzung, ja zur Aufmunterung in diesen letzten Zeiten communiciret wird von einen treugesinnten Mit-Christen. Leipzig. Gedruckt bei Joh. Wilhelm Krügern. [1686.] 4° 4 nnp. *Mth. 405. — N.*

642. [Dasselbe] ... vor der Thür sey: IV. Register, und Namen aller türckischen Kaiser, wie sie einander gefolget sind. Welches alles ... gründlich und mit schönen Kupfferstücken kürtzlich vorgetragen, ... Mit-Christen. Zu finden bei Dawid Funck in Nürnberg. [1686.] 4° 24 nnp. *Mth. 406.*

643. Der sich selbst verschimpfende **Sultan,** da er nächstens muste den Hund umkehren zu Gross-Wardein. Mu dnuh ned rek natlus! Zurück gelesen: Sultan! Ker den Hund um! [S. l. et typ. 1686.] 4° 4 p. *A. IV. 2250.*

644. Der Wohl-erhitzte brennend und verbrennte **Ofen.** Das ist, eine richtige Erzählung dessen, was vor dem Schlüssel zum Türkischen und der Vor-Maur christlicher Reiche, der königlichen Stadt O f e n, zeit währender Beläger- und Eroberung, in grausamer Gegenwehr Türkisch- und unerhörtem Helden-Muth, christlicher Seit, vorgegangen. Alles aus getreuer Nachricht Zusamm gerichtet, und dem geschicht-liebenden Leser zur Bewunderung dargestellt. Nebst dem eigendlichen Grund- und Abriss der Vestung, sammt deren Belägerung, und Vorstellung aller Approchen, Batterien und Kesseln. [S. l. et typ.] Im Jahr 1686. 4° 16 p.

Rézkarcmelléklettel. Címe: »Warhaffter Grund- und Abriss der Haubt-Vestung Ofen, samt deren Belägerung, und Vorstellung aller Approchen, Batterien und Kasseln, durch die Käys: und Dero hohen Alyrten Waffen, im Junio und Julio des 1686. sten Jahrs.«

B. (M. — Graz Univ. Bibl. — Linz Franz. Car.)

645. Description historique de la glorieuse conqueste de la ville de B u d e, capitale du royaume d'Hongrie, par les armes victorieuses de nostre tres-auguste et invincible Empereur L e o p o l d I. sous la conduite de ... Duc de L o r r a i n e et de l'Electeur de B a v i e r e. A Cologne, chez Jean Jacques le jeune, 1686. 12° 142 p.

FK. B 355/42. — A. II. 1249. — Kt. 1686.

646. [Le même] augmentée des ulterieures victoires des armes imperiales durant le cours de la memorable campagne de 1686. A Cologne, chez Jean Jacqves le jeune, 1687. 12° 190 p.

FK. B 943/318. — N.

647. Suite de la description historique des victoires et conquestes, faites par les armes imperiales en Hongrie depuis la memorable prise de B u d e jusques à la fin de la campagne de 1686. A Cologne, chez Jean Jacques le jeune, 1687. 12° 69 p.

p. 19—140. Buda 1686-os ostroma. Jún. 18—szept. 2. *FK. B 943/318.*

648. Descrizione dell'Vngheria. [In fine:] In Bologna, per Giacomo Monti. 1686. 2° 4 nnp. 1 t.

1520. fù presa Buda da Solimano II. 1683. ... altri prendendo la strada, verso Pest nel fare calca sopre il Ponte del Danubio, oue doueua passare si ruppe, per il che in buon numero si affogarono nel fiume ...

Nel 1684. ... Il primo luglio la citta di Pest fu ablandonata da Turchi, che vi posero il fuoco. Alli 20. detto, fabricato vn ponte su l'Isola di S. Andrea, passo l'Armata Imperiale all'assedio di Buda ...

A. V. 2718.

649. [Devizè].
Histoire du siège de B u d e. A Paris, chez G. de Luyne, ... veuve C. Blageart, ... et T. Girard ... MDCLXXXVI. ... 24 nn, 324 np. 2 t.

Két rézkarcmelléklettel: 1. Plan de la ville et des Attaques de Bude en 1686. Madártávlat. — 2. Bude ville capitale de la Hongrie. Nyugat felől.

FK. B 943/274. — A. II. 1220. — Kt. 1686.

650. [Le même] ... A Lyon, chez Thomas Amaulry ... MDCLXXXVII. ... 12° 16 nn, 216 n, 48 np. 1 t.

p. 12—14. Az 1598-as ostrom. — p. 14—15. Az 1602-es ostrom. — p. 15. Az 1684-es ostrom. — p. 34—39. Az 1686-os ostromlósereg. — p. 46—215. Az ostrom részletes leírása: jún. 17—szept. 3.

FK. B 941/39.

651. Diario de lo svcedido en el assedio, ataques, defensa, y expugnacion de la ciudad de B v d a, corte nobilissima del gran reyno de Vngria, ciento y sesanta años despues de vsurpada, y posseida de Soliman, principe de los Turcos, y sus successores. Resvmese de diferentes diarios del mayor credito, con todo el cuidadó possible de no faltar à la verdad. [In fine:] [S. l.] Por Sebastian de Armendariz, ... [1686.] 4° 56 nnp. *A. IV. 2252. — A. V. 2719.*

652. Diario del assedio, y expvgnacion de la civdad de B v d a, metropoli del reyno de Vngaria. Dedicado al ... Don Ivan de Silva ... Con licencia en Madrid: per Sebastian de Armendariz ... En la imprenta de Antonio Roman. Anno 1686. 4° 2 nn, 28 n fol.

p. A. Belső címlap: Diario de lo sucedido en le assedio, ataques, defensa, y expugnacion de la ciudad de Bvda, corte nobilissima del Gran Reyno de Vngria, ciento y sesenta años despues de vsurpada, y posseide de Soliman, principe de los Turcos, y sus successores. Resumese de diferentes Diarios del mayor credito, todo el cuidado possible de no faltar à le verdad.

FK. B 0941/184. — Mth. 132.

653. Diario del segvito di giorno in giorno durante l'assedio di Vienna e sua liberatione, con noua aggiunta di quanto e seguito in Austria, in Vngaria, in Polonia, in Schiauonia, in Dalmatia, nell'Arcipelago, nella Morea, & in diuerse parti del Mondo. Sino all'acquisto della real città di B u d a con altre notitie historiche successe nell' anno 1686. In Venetia, appresso il Giunta. 1686. ... 16° 48 p. *B. (Firenze Bibl. Marucelliana.)*

654. Diario dell'assedio di B u d a riconquistata dall'armi Cristiane l'anno 1686. composto da un ventuririere nell' armata del Duca di L o r e n a ... Genova, stamp. del Franchelli [1686.] 12° 16 nnp. *B. (Roma Bibl. Casanatense.)*

655. Diario dell'assedio e presa di B u d a, comprendendo anche la marchia a quella volta. Descritto da Cavaliere Senese [conte Paolo A m e r i g h i] che milita in qualità di volontario nell' esercito di S. M. Cesarea. Siena, stamperia del publico 1686.

Újra kiadta Carlo-Mazzei: Nozze Amerighi-Torrigiani. Firènze. 1894. p. 11—40. *B. 1686.*

656. Diario della campagna fatta in Vngheria l'anno 1685. dall'armi della Maestà dell' Imperatore, e de' suoi aleati, sotto la valorosa, ... del ... duca di L o r e n a. ... Con le piante in rame di tutte le piazze acquistate nella stessa campagna, tanto di quelle possedute dal Turco, come da' ribelli. Dedicato all' ... Matteo B o n e t t i. ... In Modona, per Demetrio Degni. 1686. ... 4° 39 p. 8 t.

p. 8. Giovedi 21. Giugno. Buona parte del presidio di Buda unito a Turchi di Pest. — p. 14. Mercradi 25. Luglio. Armata nemica era accampata sotto Buda, al pie de della Montagna di S. Gerardo e che un corpo volante di 4. m. tartari con i bassi di Temesvar. — p. 22. Sabbato 18. Agosto. Tutta infanteria arrivata a Buda, entro halla citta, & una parte della cavalleria, che infuggendo hauea presa da pianure, era accampata su il Danubio vicino al detto luogo. — p. 26. Lettera di Hibrahim Seraschier Bassa al campo di Pest il di 27. Agosto al Duca di Lorena. Lettera di Bassa Visir di Buda di 29. settembre.

FK. B 0941/134.

657. Diario della campagna fatta in Vngheria l'anno 1686. dall'armi della Maestà dell' Imperatore, e ... condotta del ... duca di L o r e n a svpremo comandante dell'Armi Cesaree. Dedicato all' ... march. Bartolomeo A r r i b e r t i .... In Modona, per Demetrio Degni. 1687. ... 4° 48 p.

»Buda o Offen« felíratú rézkarccal. *B. (Lucca Bibl. Comm.)*

658. Diario della campagna fatta in Vngheria l'anno 1687. dall'armi della Maestà dell' Imperatore, e suoi aleati, rimasta gloriosamente terminata dalla solenne coronazione del nuouo rè di quel regno, e dagl' importantissimi acquisti fatti della citta d'Agria, e della fortezza di Petrivaradino Dedicato all' ... Francesco L o d i .... In Modona, nella stamperia del Degni. .... [1687.] 4° 4 nn, 51 np. *A. II. 1319.*

659. Diario, e relaçam decima-quarta do sitio, et tomada da cidade de B u d a, offerecido ao ... Dom Verissimo de Lancastro .... Lisboa. Na officina de Miguel Deslandes, ... anno 1686. 80 p.

p. 77—80. Antigvidade, nobreza e varias fortunas de affamada, e grande cidade de Bvda. — p. 5—76. Diario das operaçoens sucedidas no sitio, ataques, defenza, e ultimo combate da cidade de Bude, corte nobilissima do Grande Reyno de Ungria, cento, e sessenta asmos depois de usurpada, e possuida de Solimaõ princepe dos turcos, e seus successores.

FK. B 943/382. — A. V. 2720.

660. Diario pvntval de qvanto ha passado en el famoso sitio de B v d a, y relacion cvmplida de sv pressa por assalto el dia 2. de setiembre del año presente 1686. à esfuerços del invictissimo Duque de L o r e n a. ... En Zaragoça por los herederos de Diego Dormer. Año 1686. 4° 31 p. *A. II. 1250. — Mth. 160.*

661. [El mismo] ... Con licencia: en Madrid. Por Melchor Alvarez (facado del original de Zaragoça), año de 1686. A costa de Juan de Calatayud Montenegro ... 19 p.

p. 3. Bevezetés: »En el opulentissimo Reyno de Vngria, casi al centro, esta plantada la celebre metropoli de Buda... Descubrese sobre vna deliciosa eminencia, cuyas raizes baña el caudaloso Danubio, y cuya cumbre corona la montaña de San Gerardo.«

FK. B 943/16.

662. [Diario ed. Lopez. 1686.] Diario quinto historico del año de 1686. tocante al estado, sucessos, y progressos de la Liga Sagrada contra Turcos. Formado de las vltimas cartas de Italia, y el Norte. Publicado Jueves 12. de diziembre. Cõfirmaciõ de la gran victoria de Polonia por Italia; pero mas distinta por el Norte. Expugnacion de las dos importantes plazas de Seguedin, y Cinco-Iglesias, y victoria insigne conseguida contra el exercito Turco, que quiso socorrer la primera. Noticias curiosas tocantes a lo que se dispone en B u d a. Vltimas nuevas de Venecia, y Levante. [In fine :] Con licencia en Sevilla por Thomas Lopez de Haro, impressor, ... [1686.] 4° 4 nnp. *B. (British Museum.)*

663. Diarium der andermahligen Belagerung O f e n. Riga, Druckts Johann Georg Wilcker, ... 1686. 4° 32 p. *A. II. 1251. — Mth. 162.*

664. [Dasselbe] ... Hamburg, 1686. 4°. *B. 1686.*

665. Diarium der Belagerung und Eroberung der Hauptfestung O f e n. Mit drey Planen. [S. l. et typ. 1686.] *N.*

666. Diarium einer kurtzen und warhafftigen Relation alles dessen, was sich bey Belägerung und Eroberung der Haupt-Statt und Vestung O f e n, und kurtz hernach zwischen den christlichen und türkischen Armeen von Tag zu Tag begeben. [S. l. et typ.] Anno 1686. qVo trIbVIt CaroLI VIrtVtI bVDa trIVMphos. 4° 40 nnp. 1 t.

Melléklete: »Gundriss von Ofen« c. alaprajz. A felszabadítás története jún. 9-től szept. 6-ig.

FK. B 943/423. — Mth. 161.

667. Diarium oder ausführlicher Bericht, was bey denen chur-sächsischen Völkern, als sie am 6-ten April 1686 aus Dresden aufgebrochen und bei Hin-Marsch in Ungarn, von Tage zu Tage passiret. Auch was seit der Belager- und Eroberung O f e n von ihnen tendiret und auff Befehl täglich notiret, und angemerckt worden. [S. l. et typ.] 1686. 40 nnp. *Mth. 164.*

668. Diarium, oder kurtze Beschreibung, der harten und blutigen Belägerung, der hungarischen königlichen Haupt- und Sitz-Stadt O f e n. Wie solche von denen käyserlichen, churbäyrischen, chur-sächsischen, und chur-brandenburgischen, nebst auch anderen Auxiliar- und Kriegs-Völckern, in diesem 1686sten Jahre, belägert, und den 2. September mit stürmender Hand ritterlich erobert und eingenommen worden. Darinnen mit aufrichtiger und unpartheyischen Feder beschrieben wird, alles was Merckwürdiges von Tage zu Tage bis zur glücklichen Eroberung passiret und vorgelauffen. Erstlich gedruckt zu Wienn. [S. typ. 1686.] 4° 32 nnp.

2 rézkarccal. *B. (Dresden Staatsbib.)*

669. Diarium, oder: kurtze und warhaffte Erzehl- und Beschreibung alles dessen, was sich bey der Beläger- und glücklicher Emportir- und Eroberung, durch ihro käyserl. Mayestät und dero hohen Alliirten siegreiche Waffen, der Haupt-Vestung O f e n täglich begeben und zugetragen. Von einem in eigener Person sich dabey befindlichen Officirer aufgesetzt, ... Deme ... I. ein ... Prospect von der Haupt-Vestung Ofen, sampt der käyserl. Attaque,

II. ein Prospect von der chur-bäyerischen Seiten dess Schlosses, sampt der Attaque, III. ein Grundriss von O f e n, und der käyserl. chur-bäyeris. und anderer Reichs-Fürsten Hülffs-Völkern Attaque beygefüget worden. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. 4° 32 p. 1 t.

Három részből álló rézkarcmelléklettel: 1. Prospect von der Chur-Bäyrischen seythen sambt dero Attaque. Dél felől. — 2. Grundriss der Vöstung Offen sampt der Attaque. — 3. Prospect von Ofen sambt der Käyserl. Attaque. Északról tekintve. — p. 3—4. Buda rövid története. — p. 5—32. Az ostrom eseményeinek leírása 1686. jún. 14—szept. 2. — p. 12. A bajor és brandenburgi csapatok részletezése.

FK. B 0941/16. — Mth. 163.

670. Diarium, oder kurtze und warhaffte Erzehlung alles des jenigen was Zeit währender Belagerung der gewaltigen Vestung. ... O f f e n, sonst B u d a genannt, von Tag zu Tag sich zugetragen: Und wie solche ... den 23. August, 2. Septemb. 1686. ... von den christlichen Armeen mit stürmender Hand erobert worden, sambt beygefügten deroselben kurtzen Beschreibung. [S. l. & t.] Gedruckt im Jahr Christi 1686. 4° 4 nn, 83 np. *A. II. 1252.*

671. Die Allerneueste **Relation,** was sich bey Eroberung der Festung O f e n so 145 Jahr in der Türcken Hände gewesen, begeben, so itzo dieses 1686 Jahr den 2. Sept. St. V. von den Christen wieder ... erobert worden. [S. l. et typ. 1686.] 4 nnp. *A. II. 1253. — Mth. 224.*

672. Die Ehmaln ernstlich belagert, und tapfer bestürmte nun aber den 2. Sept. dess 1686. Jahres glücklich eroberte Haupt-Vestung O f e n vorgestellet in wahrhaffter Erzehlung dessen, was seit Ankunft dess vermeinten türkischen Entsatzes vor und in der Vestung merckwürdiges passiret; samt einer eigentlicher Abbildung solcher Belagerung. Als eine Fortsetzung der unlängst den geneigten Leser mitgetheilten Beschreibung der in- und ausserlichen vormaligen Beschaffenheit O f e n s, und zeit-währender Belagerung biss auf den I. Augusti diss Orts zugetragene Merckwürdigkeiten herausgegeben. Augsburg, gedruckt und zu finden bey Jacob Koppmayer. 1686. 8 p. *N. — Mth. 397.*

673. Die in denen letzten Zügen seuffzende türkische Vestung **Ofen.** Das ist eine ausführliche Beschreibung alles dessen, was Zeit währender Belagerung O f e n s sich zugetragen und begeben. Neben einem warhafftig und grundrichtigen Kupffer. [2. l. et typ.] 1686. 16 p.

Végén: Verzeichnis der Buchstaben in Kupfer. A—X. [Metszet hiányzik.] *FK. B 0941/6.*

674. Dietmayr, Paulus Josephus.
Herculis Melitensis, eminetissima inter S. R. E. sidera sublimati, id est. ... Leopoldi à K o l l o n i z, episcopi Juarinensis, ... in cardinalem presbyterium secundae septembris electi labores duodecim totidem in tabulis rudi penicillo adumbrati & in honoris templo appensi, à ... Paulo Josepho D i e t m a y r, a Dietmonsdorff, logices auditore. Anno qVo VICtorIosa aqVILa BVDaM hostIbVs erIpVIt. Viennae Austriae, apud Susannam Christinam, Matthaei Cosmerovii ... viduam. [1686.] 2° 16 nnp. *A. IV. 2253.*

675. Dimostrationi di givbilo fatte dalla città di Senogallia li 6. ottobre 1686. per la importantissima conqvista della reale città di B v d a e altre vittorie ottenute dalle Armi Christiane sopra Turchi. [S. l. et typ. 1686.] 4° 4 p. *A. II. 1254.*

676. Distinta **Descrittione** della città di B v d a, assediata dall'Armi Imperiali, con succinta narratione di quanto è successo di giorno in giorno in dett'assedio principiando dalli 18. giugno, fino alli 17. agosto con la rota data al Seraschier alli 14. del 1686. In Vienna, et in Ferrara, per Bernardino Pomatelli. 1686. 8 p.

p. 3. Bevezetés: »Buda Metropoli dell' Vngheria, ed Antemurale de Regni Ottomani si specchia sù l'Onde dell'Insanguinato Danubio: E Forte per Natura, eresa quasi Inespugnabile dall' Arte, con Fosse, Mure, Retirate, e Castello; Soffri molte volte li colpi spietati di Crudi Assedij, ma sempre con gloria di ammirabile resistenza. Doppe le sonsapute Perdite dell' Ottomana Potenza fu assediata dalle Armi Imperiali commandate dal Serenissimo Signor Duca di Lorena l'anno 1684. ben che con poca Fortune, e l'anno 1686. viritornò con Forze più Poderose.«

FK. B 0941/65.

677. [Lo stesso] ... [In fine:] In Venetia [s. typ. 1686.] ... 2° 1. fol.
B. (Venezia Bibl. di San Marco.)

678. Distinta **Descrittione** della città di B v d a presa dall'Armi Imperiali, sotto il comando del serenissimo duca C a r l o V. di Lorena, et del serenissimo M a s s i m i l a n o duca di Bauiera, con succinta narratione di quanto è successo di giorno in giorno in detto assedio, principiato li 18. giugno, sino alli 2. settembre 1686. presa à forza d'armi. [In fine:] In Venetia, et in Brescia, per Policreto Turlino. [1686.] 4 nnp.

Buda 1686.-i ostromának naponkénti eseményei. *FK. B 0941/131.*

679. Distinta **Relacion** de la toma de la Real ciudad de B u d a, con il riquissimo pillage de los Imperiales, y apariencia de atajar la puente de Essex, por poder deshazer el exercito del Gran Visir. Venida por una faluca de Genova a la ciudad de Barcelona, el dia 27 de setiembre de 1686. [In fine :] En Zaragoça, [s. typ.] año 1686. 4° 4 nnp. *A. II. 1255.*

680. Distinta **Relatione** de i grandissimi segni apparsi in Constantinopoli li 22. luglio 1686. Con distinto reguaglio (!) della caduta dell'Imperio Ottomano profetizzato dall'istesso Muffti de Turchi suo maggior secerdote (!). In Venetia, [s. typ.] MDCLXXXVI. ... 4° 4 nnp.

Mialatt a Szent-Liga Budát vívta, Konstantinápolyban több mecseten és a legfőbbön az Aia Sophián is »Iddio hà voluto mostrare miracolo marauiglioso, — è li 22. luglio giorno Dedicato à Santa Maria Maddalena à hore 16. in circa s'oscuro l'aria tanto che il giorno parena notte oscurissima, che l'vno non si vedeua con l'altro è durò questa oscvrità vn'hora in circa, che tornò l'aria serena più che prima è si vide con merauiglia grande sopra la cupula di detta Moscheea vna grandissima Croce cosi risplendente, che non vi era alcuno, che potesse fissar la vista nella detta Croce restò tutto il popoli merauigliato à tale apparitione non potendo Imaginarsi, che cosa significi tal cosa, soleuatosi, il rumore di tal aparitione vi acorse molto popolo per veder tal merauiglia concorendoui il stesso Muffti cou il chioggia, è Diuamo per inter pretare il successo ricauando da questo pessimi auguri per la Loro vacilante monarchia pronosticando, che questo segno non sia altro che vn totale disfacimento di tutta la monarchia Ottomana, e che le Armi de Prencipi confederati secondo i calcoli Astologici (!) da me con ogni diligenza fatti, la Christianità cominciando ad entrare nell' ignea Triplicità ; deue con il volere di Dio Benedetto Estirpare affatto dal mondo l'infame setta di Maometto, e la sua Tiranica Monarchia.«

B. (Jeszenszky István kt.)

681. Distinta **Relazione** del soccorso de Turchi impedito, e battuto dall'armi imperiali sotto B u d a li 14. agosto 1686. In Bologna, per Giacomo Monti. MDCLXXXVI. ... 4° 4 nnp.
B. (Bologna Bibl. Univ. — British Museum.)

682. Distinta **relatione** dell acquisto fatto dagl'imperiali della città bassa di B v d a li 24 del caduto (giugno) ... In Venetia, M.DC.LXXXVI. ... [S. typ.] Dietro la chiesa di S. Zulian. 4° 4 p. *A. II. 1257. — Mth. 230.*

683. **[Lo stesso]** ... In Venetia, Appresso Gerolamo Albrizzi. Dietro la chiesa di S. Z u l i a n all'insegna del nome di Dio. ... [1686.] 4° 4 nnp. *B. (Venezia Bibl. di San Marco.)*

684. Distinta **Relatione** delle sontuosissime feste fatte in Napoli in occassione dell' importantissima piazza di B v d a presa a' viva forza dall'armi ... dell'Imperatore L e o p o l d o Primo, dalla magnificenza dell'eccellentiss. sig. Marchese del C a r p i o, vice rè, a capitan generale di questo regno, &c. Nel mese di settembre 1686. In Napoli, appresso Domenico Antonio Parrino. MDCLXXXVI. 4° 8 nnp. 2 t.

p. 3. »Questa verità la tocca con proprie mani hoggidì il Christianesimo ; imperciòche ... Imperadore Leopoldo ..., come zelante dell'honore del Crocefisso, dell'ingradimento della sua sede, e dell' esaltatione della sua chiesa, disegnò quest'anno dar principio ad opere cosi sante con l'assedio della città di Buda, assicurato (come piamente si crede) ottenerne infollibile la vittoria e con l'acquisto di quest' vnica piazza raffermare sù le sue tempie la corona di tutta l'Vngaria.«

A. IV. 2255. — FK. B 0941/276.

685. Distinta **Relatione** di quanto è seguito nella presa della citta di B v d a, con la dichiariatione di tutte le persone, cannoni, mortari, monitioni da guerra, e da bocca, e ricchezze, che si sono ritrouate in quella. In Venetia, et in Milano, ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta. ... [1686.] 4° 4 nnp.

»Dal Campo sotto Buda li 7. Settembre 1686.« *FK. B 0941/7.*

686. Distinta **Relatione** di quanto è seguito nella presa di B v d a, li 2. settembre 1686. e della prigionia di vno de primi vffitiali di detta citta, con la morte del palo data ad vn sergente christiano scappato in B v d a in tempo dell'assedio. Descritta da vn comandante in Vienna. In Venetia, Bologna, & in Todi per il Galassi ... 1686. 12° 20 nnp.

p. 3. »Memorabile su la rapina, che di questa regal città fece Solimano il Grande ; suà eterna farà la gloriosa memoria dell' assedio, e caduta della medesima, ch' essèdo in ogni tempo stato la metropoli del regno famoso dell' Vngheria ...«

FK. B 355/72. — A. II. 1258.

687. Distinta **Relatione** di quanto è successo di giorno in giorno nell'assedio della Real citta di B u d a, principiando dalli 18. giugno 1686. sino alli 2. settembre, che fù presa per assalto dalle Armi Imperiali sotto il comando delli Serenissimi Dvca C a r l o Quinto di Lorena, e M a s s i m i l i a n o Dvca di Baviera. E di quanto si è andato operando dalli 2. settembre, dopo la presa di B u d a, sino alli 6. ottobre. In Milano, ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta ... [1686.] 8 p. *B. (M.)*

688. Distintissimo **Diario** dell'assedio della real città di B v d a riconquistata per assalto dall'-Armi Christiane à' 2. settembre 1686. composto da un venturiere nell'armata del Dvca di L o r e n a, e trasmesso di settimana ad vn gran prencipe, per informatione di tutto quello, che di giorno andaua accadendo. Dedicato all' ... Battista Grimaldo. In Genoua, nella stamp. del Franchelli ... [1686.] 12° 16 nn, 174 n, 2 np. *A. IV. 2256.*

689. [Lo stesso] ... Dedicato al sig. Gio. Lvcca ... da vn caualiere suo amico N. N. Piacenza per Tomaso Zambelli. ... 1686. 12° 8 nn, 120 np. *B. (Parma Bibl. Palatina.)*

690. Distintissimi **Raggvagli** dell'assedio della Real città di Bvda, riconquistata per assalto dall'Armi Christiane à 2 settembre 1686. Composto da un venturiere nell'armata del Dvca di L o r e n a e trasmesso di settimana in settimana ad un Gran Prencipe ... Dedicati all' ... D. Baldassar de R o s a l e s. In Milano, nelle stampe degli Agnelli. [1686.] 12° 6 nn, 136 np.

p. 5—10. Budai ostromsereg létszáma. — p. 10—136. Hadiesemények 1686 jún. 18—szept. 2.

FK. B 943/319. — A. II. 1259. — Mth. 402.

691. Distinto **Diario** overò relationi di quanto è accaduto nell'assedio di B v d a dal principio fin all' espugnatione della medesima. ... Con vna veridica nota de morti, e feriti, cosi christiani, come nemici. In Napoli 1686. per Camillo Cauallo ... e. Michele Luigi Mutij. ... 12° 20 nn, 130 np. *A. II. 1260. — Mth. 159.*

692. Distinto Racconto del testamento fatto dalla Real città di B v d a nella sva agonia a tutte le città del Imperio Ottomano. In Ferrara, & in Bologna, per Giacomo Monti M.DCLXXXVI. 4° 4 p. *A. II. 1261. — Mth. 217.*

693. Dittel, Johann Christoph.
Eigentliche Beschreibung, was sich Denkwürdiges bey der dreymaldritter blutigen Belägerund endlich durch die siegreiche Käyserl. und hocher Alliirter Kriegswaffen glückliche Eroberung der königlichen hungarischen Residenz Stadt O f e n von Tag zu Tag zugetragen. ... zusammengeschrieben und zu ewiger Gedächtnuss in Druck gegeben durch Johann Christoph D i t t e l ... Gedruckt zu Wienn in Oesterreich, bey Johann Van Ghelen ... 1686. 128 p. *Mth. 165. — N.*

694. [Dasselbe] ... Erstlich gedruckt zu Wien in Oesterreich, bey Johann Van Ghelen ... 1686. 4° 47 p.

p. 4—47. Kurtzer Bericht, was sich täglich bey Belägerung der Stadt Ofen zugetragen. 1686. 20. Juni — 2. September.

p. 47. »Tantae molis erat Germanis, subdere Budam,
Tanto nobilium, plebisqve cruore subactam,
Succurrit magna constans pietate Vienna,
Sic vendant Superi prece, nec non cuncta labore.«

FK. B 0941/95. — N.

695. [Dasselbe] ... Salzburg, bey Johann Baptist Mayr ... [1686.] 4° 36 nnp.
A. II. 1262. — Mth. 379.

696. Divo et Invictissimo **Leopoldo I.** fidei in Hungaria assertori, rebellium dominatori, Turcarum debellatori ob B u d a m septimo inexpugnabilem victricibus occupatam, ignes triumphales brudcellis extructos, dedicant consecrantque fama & gloria. [S. l. et typ. 1686.] 2°.

A címlapon a császár képe, továbbá Bécs, Érsekújvár, Esztergom, Buda, Pest és Szeged látképe.

B. (Louvain Bibl. Univ.)

697. Doloroso pianto, e lamento fatto da M e h e m e t Quarto Gran Turco per la perdita di molte città, e fortezze nella Morea, Dalmatia, Tartaria, Ungaria, e particolarmente per la Real città di B u d a presaggio della ruina dell'Ottomano Imperio. In Roma, per Domenico Antonio Ercole. 1686. ... 4° 4 nnp.

Címlapon haját tépő és ordító török és 3 török nő fametszetű képe.

B. (Roma Bibl. Casanatense.)

698. Dreyfacher **Teutscher Helden** Sieg oder kurtze doch gründliche Beschreibung der wiener Belägerung und blutigen Eroberung von Neuhäusel und O f e n ... Alles nach den wienerischen Briefen ... Prag, [S. typ.], 1686. 4° 8 nnp. *Mth. 183. — Ko. 43.*

699. Du Blut-Hund **Mahomet,** wie ist dir zu Muthe? Oder des türkischen Reichs Anfang Wachsthumb und Untergang worinnen ... alle denckwürdige Kriege, Beläger und Eroberungen so der Türcke jehmals vorgenommen; ingleichen verschiedene ominöse Meynungen und Umbstände von dessen Untergang nachdencklich vorgestellet werden. Franckfurt und Leipzig, [S. typ.], gedruckt im 1686. Jahr 4° 94 p. *Mth. 166.*

700. Eigendtliche **Abbildung** vnd Beschreibung der Stadt O f e n. [S. l. et typ. 1686.] 2° 1 fol.
Buda 1686. évi ostromának képével. C. H.: exc. Wrachtl jelzésű rézkarc. *B. (Fővr. Múzeum.)*

701. Eigentlicher **Bericht** gegen der glücklich-eroberten Haupt-Festung O f e n, so am 2. Sept. dieses itztlauffenden 1686sten Jahres, durch die christlichen Waffen erfolget, nebst Meldung, was sich Zeit wehrender Belägerung von 13. Junii an biss zu Eroberung derselben täglich begeben und zugetragen. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. 4° 16 p.
Címlapon »Stadt Ofen« c. a város fametszetű képe nyugatról. A város leírása és a felszabadítás története.
FK. B 943/421. — Mth. 135.

702. Eigentlicher **Bericht,** wie und auf was Weise die Stadt und Vestung O f e n erobert worden. [S. l. et typ. 1686.] 4° 4 p. *Mth. 366. — N.*

703. Ein gantz Newes **Frewden Lied,** von der grossen vnd weit berühmbten Stadt vnd Vestung O f e n, wie diselbe den 2. Herbstmonat diss Jahres glückseelig mit stürmender Hand erobert, vnd wie der türkische Succurs mit Verlurst (!) viel tausend Mann aus dem Feld geschlagen worden. Ist im folgenden Gesang zuvernehmben. Im Thon: Maria Königin, Mutter vnd Helfferin, &c. [S. l. et typ.] Gedruckt im 1686. Jahr. 4° 4 nnp.
V. ö. Leffler: Magyar vonatkozású német népénekek. Századok 1911. p. 434.
21 versszak. A 19-ik: Fort ihr Postilion, in alle Länder schon, thut Zeitung bringen — Ofen die grosse Stadt, der Kayser g'wunnen hat, er thäts bezwingen.
B. (Ráth.)

704. Ein neues ungarisches, türckisches und teutsches **Labet-Spiel,** vom jetzigen Kriege und Zustand desselben eingerichtet. [S. l. et typ.] Gedruckt im 1686sten Jahr. 4 nnp.
Personen: Seraszkier, Sultan Machomet, Protestirende Ungarische Stände, Römischer Käyser, Vater Pabst, König in Franckreich, Catholische Ungarische Stände, Churfürst von Bäyern, Chur-Sachsen, Chur-Brandenberg, Die Reichs-Versammlung zu Regenspurg, Schlesien, Die gantze Clerisey, Cardineles, Pater de Aviano, Graf-Töckely, König von Polen.
p. 3. Seraskier: Fort Bursche, mischet die Charte, ich setze Ofen auf, setzet ihr Neuheusel dargegen.
FK. B 0941/61.

705. Ein schöne Beschreibung von Belägerung der Statt **Ofen,** wie auch von dem grossmächtigen vnd vnbeschreiblichen Schatz, so die Vnserige von den Türcken bekommen. ... [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. 4° 4 p.
Weller, Annalen II, No. 1268.

706. Epinicia Chronographica de B v d a expugnata. [S. l. et typ. 1686.] 4° 4 nnp.
B. (Hall Bibl. d. Franzisk.)

707. [Idem] ... 4° 16 nnp. *B. (München Bayer. Staatsbibl.)*

708. EpInICIa ChronographICa De feLICI VICtorIa BVDae, à ChrIstIanIs eXpVgnatae. [In fine:] Pragae, typis Academicis, ... Recusum Wratislaviae ... per Joh. Günth. Rörerum. [1686.] 2° 4 nnp. *FK. Bq 871/5. — Mth. 167.*

709. [Idem] ... [S. l. et typ. 1686.] 4° 8 nnp. *FK. B 943/99. — Mth. 381.*

710. [Idem] ... [In fine:] Primitus Pragae, typis Academicis, ... recusum apud Jacobum Christophorum Wagner, ... [1686.] 4° 4 nnp. *B. (Hall Bibl. d. Franzisk.)*

711. Epitaphium praesidii seu gvardiae Turcicae B u d e n s i s. Anno 1686. [In fine:] ... Wratislaviae, apud Godofredum Jonisch. 4° 4 nnp. *FK. B 871/19.*

712. Europäischer Glücks-Topf oder das spielende Glücke der im Kriege und Frieden interessirten Souverainen Printzen von Europa, so wohl nach deren itzigen, als weit-aussehenden Staats-Mesures mit gnugsam-curieusen Zeichen versehen, aufgesetzet und verspielet anno MDCLXXXVI. Franckfurt und Leipzig zu finden bey Christian Weidmannen. Gedruckt im Jahr 1686. 4° 6 nn, 254 np.
Die Rolle Ofens in der ungarischen Geschichte: p. 226, 228, 237. *FK. B 355/5.*

713. Europaeische **Rath-Stube,** oder curiöse Beschreibung des gegenwärtigen Staats von Europa. Franckfurt und Leipzig zu finden bey Moritz Weidmannen, gedruckt im 1686sten Jahr. 4° 132 p. *FK. B 943/15. — Mth. 218.*

714. Extract-Schreiben, auss Wienn, vnd Ungarn. Mitbringend: die Specification der Völcker, so ihro Kaiserl. Majest. C h u r-B r a n d e n b u r g zum künfftigen Feldzug schicken. Sambt noch mehr anderer lesswürdigen Neuigkeiten. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. den 26. Jenner. 4° 4 nnp.

A Buda alá küldendő brandenburgi választófejedelemségi segédcsapatok jegyzéke.

B. (Sárospatak Ref. főisk.)

715. Extract-Schreiben, auss Wienn, Ungarn vnd Pohlen. Mitbringend: dass die käyserl. Armee vnder ... Hertzogen von L o t h r i n g e n Commando nach Stuhlweissenburg: vnnd ihro chur-fürstl. Durchleucht auss B a y r n mit dero Armee auff Hatwan gehen, dise Vestungen wegzunemmen. Sambt noch mehr anderer lesswürdigen Neuigkeiten. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. den 22. Junij. 4° 4 nnp.

Két levél: a Párkány melletti császári táborból (jún. 13.) és Bécsből (jún. 16.) Buda körülzárásának előkészítéséről.

B. (Sárospatak Ref. főisk.)

716. Extract-Schreiben, auss Wienn, Ungarn vnd Pohlen. Mitbringend: dass O f e n von den Käyserl. belägert worden. Item, die Alliantz, so zwischen ihro königlichen Majestät in Pohlen vnd Moscowitischen Czaren geschlossen worden, so in 33. Puncten bestehet. Sambt noch mehr anderer lesswürdigen Neuigkeiten. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. den 29. Junij. 4° 8 nnp. *B. (Sárospatak Ref. főisk.)*

717. Extract-Schreiben, auss Wienn, Ungarn, Pohlen, Regenspurg, vnd Cöln. Mitbringend dass die Venetianer denen Türcken im Königreich Morea zwey Vestungen abgenommen, vnd herrliche Beuth gemacht; item was bey O f e n weiters vorbey gangen. Sambt noch mehr anderer lesswürdigen Neuigkeiten. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. den 13. Julij. 4° 8 nnp.

Levelek Budáról: Auss dem Kaiserlichen Feld-Läger vor Ofen, vom 30. dito (Julij) — Verdolmetschung eines Brieffs, welchen der Beg zu Hatwan, Namens Ali, an den Bassa zu Ofen geschrieben. Hatwan, den 20. Junii, 1683.

B. (Sárospatak Ref. főisk.)

718. Extract-Schreiben, aus Wien, Ungarn, Polen und Cöln, mitbringend: was bey der Belagerung O f e n weiters vorbey gangen. Absonderlich von einem Treffen, zwischen der christlichen Armee vnd dem türckischen Entsatz, da die unserige die victori erhalten. Sambt noch mehr anderer leswürdigen Neuigkeiten. [S. l. et typ.], Gedruckt im Jahr 1686. den 24. Augusti. 4° 8 p. *Mth. 169.*

719. Extract Schreiben, auss Ungarn, Nider-Elb, vnd Cöln. Mitbringend: was weiter in Vngarn vorbey gangen. Item von Erwöhlung 27. Cardinälen. Sambt einer schönen Composition von O f e n. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. den 21. September.

»Poetischer Triumph« c. költemény Buda visszafoglalása alkalmával. *B. (Sárospatak Ref. főisk.)*

720. Extract-Schreiben, auss Wienn, Ungarn, Pohlen vnd Haag. Mitbringend: was bey O f e n weiters vorbey gangen. Item, von einer herrlichen Beuth, so die Vngarn, vnd kaiserlichen Dragoner von den Türcken bekommen, da sie das Geld in Hüeten getheilt. Worbey ein Memorial so der frantzösisch Ambassadeur im Haag denen Herren Staaden übergeben, betreffend ein Streit auff der See. Sambt noch mehr anderer lesswürdigen Neuigkeiten. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. den 6. Julij. 4° 8 nnp. *B. (Sárospatak Ref. főisk.)*

721. Extract-Schreiben, auss Wienn, Ungarn, vnd Moscau. Mitbringend: was bey der Belägerung O f e n weiters vorbey gangen. Nemblich, dass die Türcken einige Völcker in die Statt gebracht. Sambt noch mehr anderer lesswürdigen Neuigkeiten. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. den 31. Augusti. 4' 8 nnp. *B. (Sárospatak Ref. főisk.)*

722. Extract-Schreiben, auss Wienn, Ungarn, Pohlen, vnd Cöln. Mitbringend: was bey der Belägerung O f e n weiters vorbey gangen. Sambt noch mehr anderer lesswürdigen Neuigkeiten. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. den 20. Julij. 4° 8 nnp.

B. (Sárospatak Ref. főisk.)

723. Extract-Schreiben, auss Wienn, vnd Ungarn. Mitbringend : was bey der Belägerung O f e n weiters vorbey gangen. Sambt noch mehr anderer lesswürdigen Neuigkeiten. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. den 27. Julij. 4° 8 nnp.

Jelentések : »Auss dem Chur-Bayrischen Feld-Läger vor Ofen, vom 14. Julij. — Auss Wien, vom 21. dito. — Auss dem Käyserlichen Feld-Läger vor Ofen, vom 16. Julij.

B. (Sárospatak Ref. főisk.)

. . . den 10. Augusti. 4° 8 nnp. *B. (Sárospatak Ref. főisk.)*

724. Extract-Schreiben, auss Wienn, Ungarn, vnnd Pohlen. Mitbringend: was bey der Belägerung O f e n weiters vorbey gangen. Sambt nocl. mehr anderer lesswürdigen Neuigkeiten. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. den 3. Augusti. 4° 8 nnp. *B. (Sárospatak Ref. főisk.)*

725. Extract-Schreiben, auss Wienn, vnnd Vngarn. Mitbringend: was bey der Belagerung O f e n weiters vorbey gegangen. Sambt noch mehr lesswürdigen Neuigkeiten. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. den 17. Augusti. 4° 8 nnp. *B. (Sárospatak Ref. főisk.)*

726. Extraordinaire **Post-tydinge** van't gene in de belegeringe voor de steden O f f e n en Hamburg is gepasseert. Tot Amsterdam, by C. Commelin, . . . den 9. september 1686. 4° 4 nnp.

A. II. 1263. — Mth. 213.

727. Fatti Memorabili dell'anno 1686. seguiti fra l'Armi Cattoliche collegate, & altre contro il Turcho, in Vngheria, Polonia, Moscovia . . . e particolarmente della presa di B v d a metropoli dell'Vngheria. Con la rotta dati dall' Altezza Reale del Signor Duca di S a u o i a a gl' eretici barbetti. In Bologna, per Gioseffo Longhi. 1686. 12° 8 nnp, 64 np.

A. II. 1264.

728. Fatti Memorabili seguiti frà l'armi Cattoliche Collegate, e quelle de' Turchi ; dalla liberatione di Vienna d'Austria l'anno 1683. e 1684. fin alla prigionia del T e k l i l'anno 1685. Co i raguagli delle prese di tutte le citta, e fortezze, fatte da' cattolici a i Turchi in Vngheria, Polonia, Dalmazia, Grecia, e Morea ; con tutte le rotte date da gli stessi Cattolici à gli eserciti Ottomani, e ribelli ; e con tutte le particolarità piu degne occorse nel sudetto tempo. In Todi per il Galassi. . . . 1686. 16° 35 p.

B. (A. — Bologna Bibl. com. — Roma Bibl. Corsiniana.)

729. Faxardo y Azevedo, Antonio.
Tres romances, qve comprehenden los svccessos de la Liga Sagrada, desde el sitio de Viena, hasta la toma de B u d a ; impressos en Valencia y en Madrid con licencia del consejo. Escriviolos el hermano Antonio F a x a r d o y Azevedo. . . . [S. typ. 1686.] 4° 8 nnp.

Az »Ensayo de una bibl. esp.« után közli D. Pedro Salvá y Mallen : Bibl. de Salvá. Valencia 1872. No. 235.

B. (British Museum.)

730. Faxardo y Azevedo, Juan.
Segunda relacion, famoso romance, sobre el assalto y toma de la gran ciudad de B u d a . . . En Valencia, en la imprenta de Jayme de Bordarar [1686.] 4° 16 nnp.

B. (British Museum.)

731. Feigius, Johannes Constantinus.
Ein politischer und zugleich curioser Discurs zwischen der kaiserlichen Haubt- und Residentz-Statt Wienn, und der nunmehro durch Rath und Fleiss . . . L e o p o l d i I. . . . mit sturmender Hand eroberten uralten königl. Haupt- und Residentz-Statt O f e n. Nemlich : wie offt dieselbe belägert und erobert worden und wass sich dann auch darbey Denckwürdiges ereignet. Verfasst und herausgegeben durch Joannem Constantinum F e i g i u m, . . . Wien, . . . Leopold Voigt 1686. *B. (Admont.)*

732. Foglietto Straordinario 24. novembre 1686. [S. l. et typ.] 1 fol.

Vienna 24. novembre kelettel : . . . Sica Maesta Cesarea . . . dar fuori effettivamente il denaro delle Reclute, come anco si continua a rimettere la Città di Buda ; . . .

A. V. 2722.

733. [Fontana, Johannes Franciscus].
B u d a expugnata & recepta : cum imitatione chronographica Regii Psalmistae, in Triumphum Civitatis B u d a e, secunda septembris, stricto ense, Turcis ereptae. Dicata Augustissimi L e o p o l d o & E l e o n o r a e. Anno 1686. [S. l. et typ.] 4° 4 nnp.

A szöveg a címlevél hátlapján kezdődik. A végén : »Ab humillimo servo Johanne Francisco Fontana S. C. M. Musico. Viennae Austriae mens. sept. 1686.«

A végén két vers: Buda expugnata címmel latinul és németül:

»Es legt der Bojen-Held das Ofner-Schloss darnieder,
Da der aus Lottringen die Krafft der Stadt besiegt.
Das Haupt nahm jener ab ! und der bezwingt die Glieder !
Sag Lieber: wer dabey den besten Ruhm erkriegt?
Ist Ofens Macht sein Schloss? So hat der Bayr gewonnen,
Die Stadt? So bleibt die Ehr dem tapffern Hertzog hold?
So ist von Beeden dann der Ort und Preis erronnen.
Doch ist der Sieg getheilt in Gott und Leopold.«

Hozzáfűzve u. abban a nyomdában készült és valószínűleg u. attól a szerzőtől való mű, amelyben a fenti versek ismét szerepelnek.

Pannonia Liberata: Anno 1686 (S. l. et typ.] 4° 4 nnp.
14 hatsoros versszakból álló ünnepi költemény.
FK. B 943/161. — A. II. 1221. IV. 2260. — Mth. 172. 383. 401. — N.

734. Fontana, Joannes Franciscus.
Imitatio chronographica regii psalmistae, in triumphum civitatis Budae secunda septembris stricto ense Turcis ereptae. Dicata augustissimis Leopoldo, et Eleonorae, ... ab humillimo servo Joanne Francisco Fontana ... Viennae Austriae, typis Leopoldi Voigt, [1686]. 1 fol. *FK. Bq 223/1.*

735. Foresti, Antonio.
Conforti celesti inviati alle milizie christiane della Sacra Lega contra il Turco dal padre Antonio Foresti della Comp. di Giesu. Utilissimi anche ad ogni altro soldato Christiano. Con in fine l'ordine delle orazione per li soldati. In Venezia 1686. per il Bosio. ... 32° 333 p. & Indice.

A miniatür kiadásban megjelent könyvecske, közvetlenül az 1686.-i hajárat előtt jelent meg a Szent Liga eszméiért küzdő katonák számára.
B. (Jeszenszky István kt. — Ferrara Bibl. Comm.)

736. Francius, Petrus.
Petri Francii Victoriae Caesarianae Accessio. Habita Amstelaedami oratio in auditorio illustris Athenaei majore, tertio kal. Jan. Amstelaedami ... [s. typ.] 1686. 4° 17, III. p.
B. (Paris Bibl. Nat. — British Museum. — Hamburg Stadtbibl) — Ko. II. 280.

737. [Idem] ... Amstelaedami, [s. typ.] MDCLXXXVI. 4° 20 nnp. *B. (Debrecen Ref. koll.)*

738. Freschot, Casimiro.
Ristretto dell' historia d' Vngheria, e singolarmente le cose occorsseni sotto il regno dell' augusto Leopoldo sino alla trionfante presa di Bvda, dedicato all' ... Cybo ... da D. Casimiro Freschot B. In Bologna, per Giacomo Monti, 1686 ... 4° 12 nn, 472 np.

p. 345—369. Buda ostroma. 1684. — 407. Abdurrahman levele a Lotharingiai herceghez. — p. 426—472. Buda bevétele. 1686. — p. 472. »Cosi è caduta la più orgogliosa, e la più forte Piazza dell' Europa, inespugnabile quanto al sito, e difese naturali, mà inferiore, e impotente a resistere alla Nazione Germanica ...«
FK. B 943/136. — A. II. 1222. — Mth. 174.

739. [Lo stesso] ... Vngheria con tvtti li successi da S. Stefano primo Rè le ribellioni ed auuenimenti con Turchi fin all' imperator presente Leopoldo: ... l'assedio di Vienna, con il di piú seguito sino alla trionfante presa di Buda. Composto per ... Casimiro Freschot. ... Dedicato a cattolici ... In Napoli, presso Giuseppe Roselli, 1687. ... 4° 8 nn, 472 np. *FK. B 943/406. — A. V. 2740. — Mth. 268.*

740. [Lo stesso] ... presa di Buda. Opera di D. Casimiro Freschot B. Con l' aggivnta di tutto il seguito nel rimanente dell' anno 1686. e 1687. di altro autore fedele. Al merito ... dell' ... D. Paolo Emilio Borromeo ... In Milano, per Francesco Vigone vicino alla Rosa, 1688. ... 8° 8 nn, 572 np. *FK. B 943/190. — Mth. 301.*

741. Freuden-Gedicht, über die glückliche Eroberung, der königlichen Haupt-Stadt und Vestung Ofen. Wie solche von der käyserlichen, chur-bäyrischen und brandenburgischen Armada belägert, und ... eingenommen worden, den 2 Septembr. Anno 1686. Gedruckt zu Wien, [s. typ.] Anno 1686. 4° 4 p.

V. ö. Leffler: Magyar vonatkozású német népénekek. Századok 1911. p. 433. *A. IV. 2257.*

742. [Dasselbe] ... vnd im 1686. Jahr den 2. Herbst-mon. mit sturmender Hand glücklich erobert, vnd eingenommen worden, ist im folgenden Gesang zu vernehmben. Im Thon: O weh du armes Prag ... [S. l. et typ.], gedruckt im 1686. Jahr. 4° 4 nnp. *B. (Ráth.)*

743. Fürstenbusch, Rudiger Goswinus.
Sacratissimo, potentissimo ac invictissimo Caesari ... Leopoldo I. Romanorvm Imperatori ... Hungariae, Bohemiae ... regi ... oblatum, anno qVo soLVs VnVsqVe tot AVstrIaCae DoMVs, Inter IMperatores Is VIsvâ foeLIX BVDae VICtor erat, à ... Rudigero Gosvvino Furstenbusch, ... Viennae Austriae, apud Susannam Christinam, Matthei Cosmerovij, ... viduam. [1686.] 2° 10 nnp. *A. IV. 2258.*

744. Geropoldi, Antonio.
Bilancia historico-politica dell'Impero Ottomano, overo arcani reconditi del maomettismo, estratti dalla cose più velate cosi antiche, come moderne dell'Oriente. Cioè, da scritture autentiche, ... la guerra di Moscovia, di Polonia, Vngheria, &c. Con annotationi historico-politiche, e legali, di Antonio Geropoldi ... Consecrata alla Serenissima Republica Veneta. [In fine :] Fine della prima parte. In Venetia, MDCLXXXVI. appresso Giovanni Parè. ... 4° 16 nn, 312 np.

Buda történetét is tárgyalja 1526-tól 1686-ig. Különösen részletesen foglalkozik az 1684. évi ostrommal, melynek leírásában eredeti irat a: »Relatio Caroli Turingiorum ducis ad Caesarem«.

B. (Piacenza Bibl. Comm. — Vicenza Bibl. Bertoliana. — Innsbruck Bibl. Prem. Witten)

745. Giannini, Giovanni Matteo.
La gara della natura, e della virtu. Panegirico alla sacra realmaesta d'Eleonora Archiduchessa d'Austria. ... consacratola da Gio. Matteo Giannini cittadino Veneto. Nell' occasione della gloriosa espugnazione di Buda metropoli dell'Vngheria. In Venezia, 1686. Per Giouanni Cagnolini ... 4° 31 p. *Mth. 175.*

746. Giornale militare in cui succintamente raccontasi quanto giorno per giorno succede nell' armata Cesarea sotto la città di Buda, et altre piazze dell' Ungheria. Dedicato all' ... Mario Bianchelli nobile Riminense; Rimino, li 1. agosto 1686. Rimino, per Gio: Felice Dandi. ... [1686.] 94 p.

E nyomtatvány, amelynek Ballagi szerint 8 folytatólagos száma van, Buda ostromáról és bevételéről: júl. 19-től szept. 3-ig szól.

B. (Roma Bibl. Barberina.)

747. Giornale qvartodecimo dal Campo dell' Armata Cesarea à Ert trè hore distante da Buda alli 6. settembre 1686. [S. l. et typ. 1686.] 4 nnp. *FK. B 0941/17.*

748. [Giornali ed. Degni 1686.] Giornale ... dal Campo Cesareo ... [In fine :] In Modona, nella stamperia del Degni ... 4° 1686.

749. [Nr. & datum :] Giornale primo ... à Comorra in data delli 11. giugno 1686. ... MDCLXXXVI. ... 4 nnp.
A Komárom várában tartott haditanács elhatározta Buda ostromát. Értesítés, hogy a budai helyőrség 8000 janicsárból áll.

750. Giornale quinto ... sotto Buda. In data de' 9. luglio 1686. ... [1686.] 4 nnp. *B. (Ráth.)*

751. [Giornali ed. Malatesta. 1686.] Num. XVIIII. Giornale dal Campo Cesareo a kal distante 10 leghe da Pest, in data de' 13. ottobre 1686. In Milano. ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta ... [1686.] 4° 4 nnp. *B. (Ráth.)*

752. [Giornali ed. Marescandoli. 1686.] Giornale ... dal Campo Cesareo ... [In fine :] In Vienna, & in Lucca ... 4° 1684.

753. [Nr. & datum :] Num. 5. Giornale ... a Buda in data 9. luglio 1686. ... 4 nnp.

754. [Nr. nélkül :] Vienna 28. luglio 1686. 4° 4 nnp.
Buda ostroma.

755. Num. 8. Giornale ... à Buda in data 30. luglio 1686. 4 nnp.

756. Num. 9. Giornale ... à Buda in data 7. agosto. 1686. 4 nnp.

757. Num. 13. Giornale ... à Buda in data 29. agosto. 1686. — Num. 14. Giornale ... à Buda in data 2. settembre 1686. ... 4 nnp.

B. (Ferrara Bibl. Comm.)

758. [Giornali ed. Monti. 1686.] Giornale ... dal Campo Cesareo No. 1—20. [In fine :] In Bologna, per Giacomo Monti ... 4° 1686.

759. Giornale primo ... à Comorra in data delli 11. giugno. ... 1686. ... 4 nnp.
A jún. 9. és 10-én Komáromban tartott haditanácsról, amelyen elhatározták, hogy a Lotharingiai herceg a budai alsóváros ú. n. esztergomi kapuja felől, a bajor választó a vár felől támad.

760. Giornale secondo ... à Sant Andrea in data delli 16. giugno 1686. ... 4 nnp.

761. Giornale terzo ... à Buda in data delli 25. giugno 1686. ... 4 nnp.

762. Giornale qvarto ... sotto Buda in data del primo luglio 1686. ... 4 nnp.

763. Giornale qvinto ... sotto Buda in data delli 9. luglio 1686. ... 4 nnp.

764. Giornale sesto ... sotto Buda in data delli 14. luglio 1686. ... 4 nnp.

765. Giornale settimo . . . sotto B u d a in data delli 21. luglio 1686. . . . 4 nnp. *A. V. 2718.*

766. Giornale ottavo . . . à B u d a in data delli 30. luglio 1686. . . . 4 nnp. *FK. B 0941/17.*

767. Giornale nono . . . à B u d a in data delli 4. agosto 1686. . . 4 nnp.

768. Giornale decimo . . . à B u d a in data delli 12. d' agosto 1686. . . . 4 nnp.

769. Giornale vndecimo . . . à B u d a in data delli 20. d' agosto 1686. . . . 4 nnp.

770. Giornale dvodecimo . . . à B u d a in data delli 25. d'agosto 1686. . . . 4 nnp.
Utóírásában első híradás Buda bevételéről, ami azt mutatja, hogy e számot szept. 2. után adták ki. Commercy herceg udvari embere D'Hennin báró 63 óra alatt vitte meg a hírt a királynénak Innsbruckba.

771. Giornale terzodecimo . . . à B u d a in data delli 4. settembre 1686. . . . 4 nnp.

772. Giornale qvartodecimo . . . à Ert trè hore distante da B u d a alli 6. settembre 1686. . . . 1686. [Impresszszum nélkül.] 4 nnp.
A Lotharingiai hg miután Buda parancsnokává Beck tábornokot nevezte ki és melléje Strasser alezredest és Bischofshausen őrnagyot rendelte, seregével a nagyvezér üldözésére indult a Duna mentén. Buda bevételének örömére a királyné Innsbruckban Te Deumot mondatott és diadalünnepet rendezett.

773. Giornale qvintodecimo . . . a Pentele alli 12. settembre. . . . 1686. . . . 4 nnp.
. . . a Pentele in distanza di 8 leghe sotto di Buda.

774. Giornale sestodecimo . . . a Tolna 19. settembre. . . . 1686. 4 nnp.

775. Giornale XVII. . . . a Suipalanch in data delli 23. settembre 1686. 4 nnp.
Che dopo intesasi in quelle parti la nuoua dell' espugnatione di Buda, s'era di tal maniera accresciuto lo spauento ne Turchi, . . .

776. Giornale XVIII. . . . a Colocza in data delli 6. ottobre 1686. 4 nnp.
Alli 6 si fece vna marchia . . . verso Buda . . .

777. Giornale XVIV. . . . a kal distante 10. legha da P e s t, 13. ottobre 1686. 4 nnp.

778. Giornale XX. . . . a VVaitz in data delli 21. ottobre 1686. 4 nnp.
Alli 17. giunse a Kal, e di la in due giorni a Pest oue S. A. S. soggiorno per tutto li 20. ad oggetto di visitar Buda . . .

A. V. 2718.

779. **Giurgia.**
Allegrezze fatte in Roma per la presa della real città di B v d a dal caporal G i v r g i a con ridicolosi sonetti. In Roma per Domenico Antonio Ercole M.DC.LXXXVI. 4° 4 nnp.
A. II. 1235. — Mth. 176.

780. **Gott Lob!** Das glücklich bekriegte und endlich besiegte 145. Jahr in türkischen Händen gewesene ungarische O f e n, oder summarische Beschreibung der vor unüberwindlich gehaltenen ofenischen Festung, darinnen von deroselben Erbauung, Nahmen, Lage, Donaustrome, Bekriegung und andern Geschichten oder merckwürdigen Sachen ; dessgleichen von der anno 1684 unglücklichen Belagerung, und was seither die keyserlichen Waffen für Städte und Festungen im Königreich Ungarn wieder erobert, gnugsamer Bericht, insonderheit aber die jetzige anno 1686. über eilff Wochen lang gewährete ; schwere und sehr kostbare Belaeger und Einnehmung vollständig erzehlet, und was auf alle Tage in Zeit derselben ausser und in der Festung geschehen ; alle Ausfälle, Sturme, Minen und andere Actiones dessgleichen, was für Officirer und Gemeine beyderseits todt blieben, oder blessiret worden, nebst etlichen Copien hinein und heraus geschickter Schreiben auf accurateste und richtigste verzeichnet durch einen, der persönlich darbey gewesen. Gedruckt erstlich zu Pressburg, jetzo aber in Leipzig, im Durchgange des Rathhauses zu finden. [1686]. 4° 32 p.
Mth. 384. — N.

781. **Gott Lob!** Der Blud-Hund liegt darnieder: wir haben O f e n wieder welches 145 Jahr unter das tuerkische Joch gewesen ist : mit dieser warhafftigen Bericht von der ueberaus herrlichen Eroberung der koenigl. Haupt Stadt und Festung O f e n in Nieder Ungarn wie solche mit Gottes Huelffe und Beystand an die Christen durch Sturm den 2. Septembr. 1686 uebergangen da sie vorher den tuerkischen Succurs zu dreyen mahlen geschlagen und wie sie eine ueberaus herrliche Beute gemacht haben auch von der Vergiessung vieles Menschen Bluts welches ein greulicher Aspect gewesen und die Eroberung wohl der zu Jerusalem zu vergleichen. Gedrukt zu Frankfurt am Majn. Anno 1686. 4° 8 nnp. *Mth. 180. — N.*

782. Grundrichtiges, vollständiges **Diarium** der harten und bluthigen Belägerung der königlichen Haupt-Stadt und Festung O f e n, wie solche von denen kaiserlichen, chur-bayerischen, chur-sachsischen und chur-brandenburgischen Kriegs-Völckern belägert, bestürmet und endlichen den 2. Septemb. in diesem 1686-igsten Jahre mit stürmender Hand ritterlich erobert und eingenommen worden. . . . Darbey ist auch zu befinden, zierlich in Kupfer gestochen, wie diese hoch importirliche Festung von deren kayserlichen, chur-bayerischen, chur-sächischen und chur-brandenburgischen Volckern attaquiret und bestürmet worden. Breslau, bey Gottfried Jonischen Buchhändlern anzutreffen und zu bekommen. [1686.] 4° 62 p. *Mth. 378.*

783. Han, Paul-Conrad Balthasar.
Alt und neu Pannonia, oder kurz-verfaszte Beschreibung des uralten edlen Königreichs Hungarn, als der allgemeinen Christenheit considerablen Schutz- und Vor-Mauer, ... Vorzeigend, aller christlichen Könige ... Leben, Regierung, Grosz-Thaten, ... Die denkwürdigsten Geschichten, vornehmsten Beläger- und Eroberungen einiger Vestungen und Plätze, Scharmützel und Feld-Schlachten, ... so sich ... bisz auf diese unsere Zeit ... zugetragen. Vornehmlich aber, was in noch-währenden Türken-Krieg von verwichenem 1683. bisz in Mittel des 1686.sten Jahrs, meld-würdiges passiret; ... mit einer accuraten Land-Charten ... auch mit schönen Kupffern, Conterfeyten ... gezieret. Mit sondern Fleisz beschrieben ... Von Paul-Conrad Balthasar Han. Nürnberg, verlegt durch Peter Paul Bleul ... Druckts Andreas Knorzen Seel. Wittib. An. 1686. 4° 12 nn, 795 np. 10 t.

p. 256. Buda elvesztése. 1541. — p. 601. Esztergom őrsége Budára vonul. 1683. — p. 638—656. Buda ostroma 1684-ben. — p. 657. Seraskier ziehet zu Ofen ein. Verlust für Ofen. — p. 668. Juden in Ofen werden privilegirt. — p. 694. Grenzhusaren besuchen die Ofner. 1685. — p. 747—748. Budai ostromlósereg.

FK. B 943/308. — A. IV. 2259. — Mth. 181. — Ko. II. 78.

784. Heermannvs, Ephraim.
Gaudium oecumenicum victori gloriosissimo, divo Leopoldo Imperatori Caesari ... Super expugnatione Budensi 2. septemb. A. O. R. 1668. (sic) felici marte facta ... interprete Ephraim Heermanno ... Lignicii literis Christoph. Waetzoldi. [1686.] 2° 4 p. *A. IV. 2260.*

785. Heremitage. Svccessi dell' Armi Cesaree nell'vna, e nell' altra Vngheria descritti in varie lettere da Mon. Safar dall' Heremitage a Mad. Argenide l'incounue. Tradotte dal Francese. Dedicate all' ... Domenico Pizzamano ... In Venezia, MDCLXXXVI. Per Aluise Pauino.... 12° 12 nn, 154 np.

p. 110—112. Lettera d'Ibrahim al Duca di Lorena dal Campo di Pest. — p. 145—146. Lettera d' Aba Vraban Bassa Visir di Buda. Data dal Castello di Buda.

FK. B 943/219. — Mth. 212.

786. Het zegepraalende **Oostenryk,** of verovering van Offen, mitgebeeld door vertooningen, konstwerken, zegezangen, en danssen. T' Amsterdam, by Albert Magnus ... 1686. ... 12° 22 p. *B. (Ráth.)*

787. Himmel aufsteigendes **Sieges-Opfer** welches dem ... Leopoldo dem Ersten, ... Römischen Kayser ... zur seeleninniger Erfreuung über die unterschiedlich erhaltene grosse und herliche Victorien zu andächtiger Anwünschung fernere siegreichen Kriegsprogressen wider den Erbfeind der Christenheit, zur Bezeigung unterthänigsten Pietät und ewigen Gehorsams derer Igloerischen Hornaths Najaden und Pierinnen unter der Vorstellung M. Joannis Marci von Leibitz aus dem Zipserlande ... gewidmet im Jahr als mann freudig sagen kann: VVoLan! nVn hat Vnser Gott DIe FestVng Ofen VoM TVrCken befreyet. Leutschau bey Sam. Brewer [1686.] 2° 1 fol. *Mth. 243. — Sz. II. 1587.*

788. Hirlinger, Joannes Martinus.
Pentdesmosis, sive qvintvplex foedus potentatibus eiusdem ... Innocentio ... Papae XI. ... Imperatori Leopoldo I. ... Ioanni Poloniae Regi ... Maximiliano Emanueli ... atque ... Reipublicae Venetae ... utpote quae inter magna capita pactum erat, contra praedonem gentium, orientis tyrannum. ... litterario sic praelo excusum, a Joanne Martino Hirlinger ... Anno expugnatae metropoleos Budanae per chronosticon, cum spe ad ulteriora, BVDa obsessa qVater bIs frVstra, CaesarIs arMIs perpVgnata; Leo reX orIentIs erIt. ... Viennae Austriae, apud Susannam Christinam, Matthaei Cosmerovij ... [1686.] 2° 29 nnp. 1 t.

A címlapon a Szent Liga tagjainak címerei között Buda távlati képe.

p. 5—6. »Nova et vetera servavi vobis, O magna Capita, nova, inquem, quae recenter famae tuba per omnes quaque versum terras effudit, divulgavit. Sed quae? Budam ô gloriosissime monarcha imperator Leopolde; Budam dixi, clavim orientis, Budam orbium regni Hungariae reginam, Budam ... toties incassum obsessam ... Budam, ut verbo dicam, plus quam regnum. Iô Triumphe!«

FK. Bq 355/110. — Mth. 184.

789. Histoire de l'etat present du royaume de la Hongrie. A Cologne, Chez Pierre le Jeune. MDCLXXXVI. 12° 4 nn, 213 n, 11 nnp.

p. 65. Description de Pesth. — 67—71. Chapitre XIII.: Bude. Description et histoire. — p. 71. Concile de Bude.
Apponyi II. 1265. szerint szerzője, ill. kompilátora Vanel.

FK. B 943/262. — A. II. 1265. — Mth. 186. — Kt. 1686.

790. Historiae novissimae recensus auctumnalis anni MDCLXXXVI. Sive relatio historica rerum toto terrarum orbe, praecipue autem in Europa, gestarum. ... Sumptibus haeredum Latomicorum. Francofurti ad Moenum, anno MDCLXXXVI. 189 n, 3 nnp.

p. 7—8. De obsidenda Buda consilium capitur. — p. 14—15. Caesarei Budam summa vi adorir jubentur. — p. 14. »... mox perlatis per Comitem Stratemannum ab Aula mandatis, Budam, bienni licet abhinc multo Christianorum sanguine, cruentatam, summa vi denuo oppugnare iussus est ...«

FK. B 355/67.

791. Hofmann, J. Jacobus.
J. Jac. H o f m a n n i Basiliensis epitome metrica historiae universalis civilis & sacrae, ab orbe condito, usque ad annum praesentem MDCLXXXVI. ... Basileae, typis Emanuelis & Joh. Georgii König MDCLXXXVI. 12° 28 nn, 485 np, index.

Buda 1526 és 1541. évi eseményeit tárgyalja, 1686 elején nem jut túl s így a visszafoglalás már nincs benne.

B. (Kecskeméti Ref. főisk. — Bremen Staatsbib.)

792. Höchst-erfreuliche **Vorstellung,** der, von den Christlichen Armeen ernstlich bestürmten, und nunmehro glückreichst-eroberten Türckischen Haubt-Vestung O f e n, samt einer kurzgefassten Beschreibung alles desjenigen, was von Anfang der Belägerung, biss auf hochstverlangte Einnahm, davor Merk- und Leswürdiges passiret. [In fine :] Nürnberg, zu finden bey Leonhard Loschge, 1686. 2° 1 fol.

Fölül, az egész táblának csaknem fele rézkarc, Buda ostromának ábrázolásával a délkeleti oldalról a szöveg 4 sűrű hasáb s ezzel végződik : »Wegen dieser Preisswürdigen Victorie hatte man zu Wien aus der Hof-Kirche eine Procession, derer beede Kayserl. Mayestäten, die Churfürstin ans (!) Bayern, die ganze Clerisey und alle Handwerks-Zunfften in grosser Devotion bygewohnet, nach S. Stephan, angestellet, allwo unter dreymaliger Lösung der Stücke das Te Deum Laudamus gesungen worden.« — Utána Buda szózata megszabadítóihoz 24 soros versben, melynek végén : Es wird sich der Tyrann, der mich gefesselt schämen, — Und klagen : Ofen war unüberwindlich nicht.

B. (Fővr. Múzeum.) 1686.

793. Hynitzsch, Albertus Fridericus.
Lunae, orto sole, occasus i. e. humillima gratulatio, cum sub auspiciis. ... F r i d e r i c i W i l h e l m i marchionis Brandenburgici ... et fortitudine heroica exercitus electoralis Brandenburgici, aliorumque foederatorum, B u d a Metropolis Hungariae, d. XXIII. augusti anno MDCLXXXVI. ex turcarum Faucibus eriperetur, subjectissime exhibita ab Alberto Friderico H y n i t z s c h Halberstadiense. Halberstadii, typis Johannis Erasmi Hynitzsch, [1686.] 2° 8 nnp. *Mth. 388.*

794. Ibrahim Bassa de B u d a. Nouvelle Galante. A Cologne, chez Pierre Marteau, 1686. 12° 208 p. *A. II. 1268. — Mth. 187. — N. — Kt. 1686.*

795. Il lamento che fanno gl'Ebrei per i danni riportati in occasione della presa di B v d a, e Napoli di Romania. In Bologna, MDCLXXXVI. per Giacomo Monti. ... 4° 4 nnp.

14 versszak. Kezdete : »Sia maledetta l'hora — Che contro de Christian ...«

B. (Bologna Bibl. univ.)

796. Il **Trionfo** di Cesare. Concerti Musicali da recitarsi nell' Accademia de' Concordi, eretta nel pubblico studio di classe de Padri Camaldolesi in Ravenna, per le felicissime vittorie riportate dalle Armi Cristiane contra la potenza Ottomana nell' insigne conquisto di B u d a. In Forli nella stamperia del Selua 1686. 1 folio.

Szereplő személyek : Lotharingiai Károly, Budai basa, keresztény és török katonák, csauszok, Gloria és Merito.

A. V. 2724.

797. Imprecatione, e lamento del Gran Tvrco nelle presenti sue perdite. In Roma, per Domnico Ant. Ercole. 1686. ... 4° 4 p.

p. 3. »Maledetto fortuna, empio destino,
perfido Mustafa, Tecli mendace,
S'à cader il mio regno e già vicino.« *A. IV. 2261.*

798. Ivanovich, Cristoforo.
L'aquila Austriaca vittoriosa in B u d a. Sonetto di Cristoforo J u a n o u i c h, canonico della Regia Basilica di S. Marco. [S. l. et typ. 1686.] 2° 1 fol. *A. V. 2725.*

799. Jäckl vnd Nickels verträuliches Bauren-Gespräch, wegen glücklicher Eroberung königl. Haupt-Stadt vnd Vestung O f e n, im Thon : Amena erlaub mir in Garten zu gehen, &c. [S. l. et typ. 1686.] 1 fol.

Bajor tájnyelven. Tartalma : Jäckl paraszt a vásárról hazatérve közli szomszédjával, hogy »da Luthringa« a bajor és a brandenburgi választó »d' Stadt Ofä ei-g'nommä« s gúnyolja a szultánt, a budai zsidókat és Thökölyt. A végén nagyot isznak »G'sund Denä-, die Ofä habn helfä ei- nemmä!« — Buda visszafoglalásának 200 éves fordulóján közölte a Beilage zur Allg. Zeitung 2. & 3. Sept. 1886. és Hartmann: Hist. Volkslieder II. p. 108—111.

B. (München, Aug. Hartmann.)

800. Journal de la glorieuse conqueste de la ville de B u d e, capitale du Royaume d'Hongrie, par les armes victorieuses, de l'Empereur L e o p o l d I. sous la conduite de son Altesse Seren. le Duc de L o r r a i n e et de l'electeur de B a v i e r e. Suivant la copie de Vienne. [S. l. & typ.] MDCLXXXVI. 12° 156 p.
FK. B 0941/46. — A. II. 1269. — Mth. 188. — N. — Kt. 1686.

801. Journal, oder warhafftig- und ausführliche Erzehlung alles dessen, was zu Anfang und Ende der Beläger- biss zu glücklicher Eroberung, durch die sieg-reiche Waffen Ihro Käyserl. Majestät und dero hohen Alliirten, der Haupt-Vestung und königl. Stadt O f e n, von Tage zu Tage remarquables passiret ... Von unterschiedlichen eigen-persönlich dabey sich befundenen Officirern und andern, ... zusammengetragen ... Deme, ... auch der Prospect sothaner Vestung, so wol an kayserl. als chur-bayrischer Attaque, nebst einem accuraten Grund-Riss allerseitigen Attaquen in Kupffer beygefüget worden. [S. l. & typ.] Gedruckt im Jahr Christi 1686. 4° 40 n, 2 nnp. 1 t.
p. 2—3. Buda ostromai 1529—1684. — p. 4—40. Buda bevétele. A napi események krónikája.
FK. B 943/29. — A. IV. 2262. — Mth. 189.

802. Jubila Silesiae, ob expugnatam Christianorum Armis B u d a m, a. c. MDCLXXXVI. d. II. mens sept. autore J. E. E. Schwidnicii, typis Christiani Okelii. [1686.] 2° 4 nnp.
FK. B 0941/49.

803. [Idem] ... 2° 10 p. *Mth. 382.*

804. Kahl, Wenzel.
Dem hoch-edlen, gestrengen, hochbenahmten und hochgelehrten Herrn H. Martin B e r n h a r d i ... Regierungs-Rathe ... wolte wegen übersendeter Abkündigung der den 2. Septembr. dess 1686. sten Christ-Jahrs, mit Sturm glüklich eroberten türkischen Haupt-Festung O f e n, bey offentlich-gehaltener Dank-Predigt, mit nachfolgenden dankenden Gedanken seine dank- und dinst-begihrigste Pflicht schuldigst bezeugen M. Wenzel K a h l ... In der kaiserlichen und königl. Stadt Liegnitz, gedruckt mit Christoph Wätzoldts Schrifften, [1686.]. 4 nnp.
p. 3. »Die Eroberung geschahe den 2. Septembris, im vollmond,
Gleich da das Monden-Licht ist zu der fülle kommen,
Reiszt tapfrer Christen Faust den Türkschen Ofen ein.
Getrost ! ob Oszmans Macht biszher hat zugenommen,
So musz sein Monden-Reich nun im abnehmen sein.«
FK. Bq 252/83. — A. IV. 2263. — Mth. 388.

805. Keulce **Raatsmann** of evenaar van de heedendaagce staatzaken. [S. l. et typ. 1686.] 4° 24 p.
Buda ostromának és bevételének az európai kereskedelemre való fontosságáról. — Cf.: Nouvelles extraordinaires des divers endroits en Europe. Amsterdam: Muller & Cie. No. 160.
A. V. 2726.

806. Kurtz-gefassete und glaubwürdige **Nachricht** wie durch die Gnade des grossen Gottes ... Ihro Römischen Käyserlichen auch zu Hungarn und Böheimb Königlichen Majestät und dero hohen Bunds-Verwandten siegreicheste Waffen, ... den andern Herbst-Monat itzt-lauffenden Jahres, die uhralte königliche Residenz- und Haupt-Stadt in Ungarn, O f e n, mit stürmender Hand erobert ... worden. Bresslau, bey Gottfried Jonischen, ... [1686.] 4° 4 p. *A. IV. 2265.*

807. Kurtze **Beschreibung** der Haupt Ungarischen Vestung O f e n. Belägerung Hamburg. Fernere Progressen der Kayserl. Armee in Ungaren nach Eroberung der Festung O f e n. [S. l. et typ. 1686.] 4° 90 p.
p. 1—62. Ofen. *M. 368.*

808. Kurtze **Relation** wegen dapffere und glücklicher Eroberung der königl. Haupt-Stadt und Vestung O f e n, so den 2. Sept. (23. Aug.) 1686. an die Römische Kays. Mtt. übergegangen. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1686. 4° 4 p. *A. IV. 2264.*

809. Küpffender, Godofredus.
Ad memoriam B u d e n s i s expugnationis, post iteratas victorias, circa finem felicissimae, vergentis anni, expeditionis in gymnasio Vratislaviensium Magdalenaco, ante solennem praemiorum distributionem, devoto pectore recolendam, omnes studiorum patronos, fautores, cultores debitâ observantiâ invitat M. Godofredus K ü p f f e n d e r. Vratislavae, In officina Baumanniana typis exprimebat Johannes Güntherus Roererus, [1686?] 2° 4 nnp.
Mth. 192.

810. La **Revolution** de la Hongrie, ou premiere descente des Turcs, par qui appellez et tous les desordres lui eu sont suivis. A Cologne, chez Pierre du Marteau. 12° 10 nn, 132 np.

p. 70. Buda capitale du royaume. — p. 44. Soliman marcha vers Bude. — p. 47. Roy Jean dans Bude. — p. 49. Bude en 1541. prirent. — p. 56—58. Soliman laissa garnison dans Bude. — p. 61. Estienne prince de Moldavie, gouverneur de Bude.

A. V. 2792.

811. Lamento, che fà kemet Gran Tvrco per la mossa, che fece contro Vienna à richiesta de' ribelli come anche di tutte le piazze, tanto per mare, quanto per terra fino alla caduta di B v d a con il suo pellegrinaggio verso la Mecca, per lo spavento di perdere il resto del suo imperio. In Roma, per Dom. Ant. Ercole. 1686. 12° 11 p. *A. II. 1273.*

812. Lamento di M e h e m e t IV. regnante Imperatore de' Turchi per la perdita fatta della real città di B u d a nell Ongaria, & della maggior parte del fertilissimo regno di Morea, occupato dalle forze della Serenissima Repvblica Veneta collegata con l'armi de gl' altri prencipi della Lega contro gli Ottomani. In Venetia. Appresso Giuseppe Tramontin [1686.] 4 nnp. *B. (VeneziaBibl. Naz. di San Marco.)*

813. Lang, Johann.
Höchst-erfreulicher Glückswünsch, ... dem Ertz-Hause von Oesterreich. Uber die ... wider den grausamen Christen-Feind den türckischen Blut-Hund erhaltenen glorieusen Victorie in Eroberung der ... Residentz-Stadt O f e n ... den 22. Septemb. 1686. in Jauer gehalten, ... Durch Johann L a n g e n, ... Gedruckt in gedachtem Jahre. [S. l. et typ. 1686.] 4° 4 nnp.

Kezdete : Herscher des Himmels, über Welt, Feld, Seen ... Cf. : Deutscher Bücherschatz. Jena 1875. p. 300.

B. (Milkau : Deutscher Bücherschatz. Jena 1875. S. 30a.)

814. L'aquila trionfante per il glorioso aquisto di B v d a fattosi dall'armi di L e o p o l d o Primo ... rappresentata al viuo nella terra della Baricella à spese di D. Darando Fronzarnoli, Domenico Maria Ungarelli, Giacomo Antonio, e Bonifacio Diolaiti, la seconda domenica di ottobre da medesimi dedicata al merito impareggiabile dell' ... Camillo Zambeccari. In Bologna, per gli eredi del Peri. 1686. ... 4° 24 nnp. *Mth. 129. — N.*

815. La **Presa** della città di B u d a descritta in ottava rima comincia del primo giorno dell'assedio sino all'acquisto di detta piazza. [In fine:] [S. l.] B. R. Si vende in piazza à S. Marco del Batti [1686.] 12° 12 nnp. *A. II. 1271.*

816. Le comte Tekely.
Nouvelle historique. A Lyon, chez Thomas Amaulry, ... MDCLXXXVI. ... 12° 6 nn, 258 np.

p. 118., 187., 216., 240. Thököly és Buda. *FK. B 923/138. — A. II. 1274. — Kt. 1686.*

817. [La même] ... a Paris, chez Clude Barbin ... MDCXXXVI. ... 8, 258 p. *Mth. 246.*

818. [Le même] ... Suivant la copie de Paris. A La Haye, chez Henri de Bulderen ... 1686. 12° 8, 123 p. *A. II. 1275. — Mth. 247. — Kt. 1686.*

819. [Le même] ... Suivant la copie de Paris. A Amsterdam, chez Henry Desbordes, ... 1686. 24° 4 nn, 116 np. *B. (M.)*

820. [La même] ... A Cologne. Chez Pierre le Jeunne, à la Renommée. MDCLXXXVI. 24° 108 p.

Apponyi a privilegium alapján Prechac-ot mondja szerzőnek, de ez a privilegium szövegéből nem tűnik ki: »Il est permis au sieur de Prechac, ... de faire imprimer un livre intitulé. Le comte Tekely, pendant le temps de six années ; ...« Prechac kapta ezek szerint a könyv kinyomtatási jogát, amit átadott Claude Barbin-nak, aki ezt tovább adta Thomas' Amaulry-nek, amint ez a további szövegből kitűnik.

B.

821. LeopoLDVs, BVDà, FaVente Deo, eXpVgnatà, gLorIosVs : sive lusus epigrammatici et chronographici, super munitissima Ungariae metropoli Buda, Armis Caesareis triumphata : pro AugVstIssIMo reCVrrentIs nataLIs DIeI eXortV, a mansuetoribus musis collegij Societatis Jesu ad. S. Clementem Vetero-Pragae celebrati. [Pragae] Typis Universitatis Carolo-Ferdinandae, in collegio Societatis Jesu ad S. Clementem 1686. 4° 40 nnp.

p. B4. Epigrammák, chronostichonok Budáról.
»Buda armatà manu expugnata.
Fama, die Lunae captam canit undique Budam ;
Non Lunae, Martis sed fuit ille dies !«

FK. B 871/3. — Mth. 194.

822. Le Prodezze dell' Armi Cesaree, Elettorali &c. nell' acquist dell' importantissima città di B v d a espugnata per assalto, e raggregata alla croce il di 27. luglio 1686. In Modona & in Reggio, per il Vedrotti [1686]. ... 4° 4 nnp.

»La piazza è grande, e ricchissima, bastando il dire, che à Buda, e che da 160 anni in qua posseduta dell'Ottomano, fù sempre dallo stesso meglıozata, fortificata, & arrichita.«

B. (Bologna Bibl. univ.)

823. Le Royaume de la **Hongrie,** ou description nouvelle, chronologique et géographique de ce royaume, selon l'estat auquel il se trouve à présent, et des choses les plus memorables y arrivées. A Cologne, chez Pierre Le Jeune, 1686. 8, 202, 6 p. *Mth. 236.*

824. Lettera, Curiosissima, scritta dal S. S. Elettor di Brandemburgo alli S. Czari di Moscovia datta in Posdam li 4. marzo 1686. tradotta dall' idioma latino, colla quale esorta li medesimi Czari à mover le loro armi contro il Turco. Venetia, dietro la chiesa di S. Zulian 1686. 4° 2 nnp. *J. Halla, München. Antiquarkatalog 70. Nr. 1519.*

825. Lettera che scrive il Gran Visir al Gran Tvrco dandogli nuoua della perdita di B v d a, e Napoli di Romania, con alcvni svoi fvnesti presaggi ; et il pianto dolente del Gran Turco per la perdita delle sudette città. In Roma, & in Bologna, per gli eredi del Peri ... 1686. 4° 4 nnp.

Ibrahim basa, nagyvezir levelei IV. Mohammed szultánhoz Buda elvesztéről, versben. A második vers címe : »Lacrimoso lamento fatto dal Gran Sultano, e suoi Bassa, per l'ignominiosa perdita (à forza d'armi) dalla Real Città di Buda, e di Napoli di Romanie, espugnata dall'armi Imperiali, e l'altra dall' armi Veneta, & ausiliare.«

B. (Bologna Bibl. univ. — British Museum.)

826. Lettre d'un bourgeois de Cologne, à un ami, sur la pris de B u d e, et sur les autres affaires presentes. A Cologne, chez Pierre Marteau, 1686. [In fine :] à Cologne ce 14. septembre 1686. L. B. E. A. G. F. 4° 14 nnp.

p. A_2. »Depuis que le Siege de Bude a commencé, vous sçaurez que nos bourgeois ont reçeu avec tant d'avidité les nouvelles qui venoient de ce pais là, que vous cussiez dit que châcun faisoit dependre sa fortune du succès de cette importante entreprise.« — p. B_2. »On à pris Bude, il est vrai, et j' avoiie qu' avec le temps cette conquête sera utile à l'Empereur.«

FK. B 355/93. — A. II. 1278. — Mth. 195. — Kt. 1686.

827. Réponse d'un bourgeois de Treves a la lettre qui lui a été écriet par un bourgeois de Cologne, sur la prise de B u d e. [S. l. et typ.] [In fine :] A Treves ce 25. septembre 1686. ... D. C.

A. II. 1278. — Mth. 411. — Kt. 1686.

828. Seconde lettre d'un bourgeois de Cologne, a sou ami sur les affaires presentes. A Cologne ce 30. septembre 1686. A Cologne, chez Pierre Marteau, 1686. [In fine :] L. B. E. G. F. 4° 14 nnp.

p. 13—14. Siége de Bude. *FK. B 355/94. — A. II. 1278. — Kt. 1686.*

829. Troisième lettre du bourgeois de Cologne, servant de réponse au bourgeois de Treves. A Cologne, chez Pierre Marteau, 1686. [In fine :] A Cologne, ce novembre 1686. L. B. C. G. F. 4° 16 nnp. *A. II. 1278. — Kt. 1686.*

830. Réponse aux trois lettres du bourgeois de Paris, soi disant bourgeois de Cologne. Par un homme des-interessé. A Cologne, chez Pierre Marteau, 1686. 4° 24 p.

A. II. 1278. — Kt. 1686.

831. Lettre ecrite a Francfort, par un homme destitué de passion, qui dit son sentiment sur les deux Lettres du bourgeois de Cologne : sur celles qui y servent de réponse et sur celle de Treves. A Francfort, ché Balthasar des Forges. Anno 1686. [In fine :] a Francfort ce 25. octobre 1686. J. C. de la C. 4° 8 p.

A végén a levél kelte és aláírása : »a Francfort ce 25 octobre 1686. J. C. de la C.«

B. (M. — 'S-Gravenhag Kon. Bibl.)

832. Lettre qui contient quelques reflexions au sujet d'une Lettre d'un bourgeois de Cologne, a un amy, sur la prise de B u d e, et sur les autres affaires presentes. A Liege, chés Paul l'Enclume. 1686. 4° 14 p. *FK. B 943/414.*

833. Deuxieme lettre, qui sert de reponse et contient quelques autres reflexions sur la seconde Lettre du bourgeois de Cologne, &c. A Liege, chés Paul l'Enclume. 1686. 4° 12 p.

B. (M. — 'S-Gravenhag Kon. Bibl.)

834. Le **Turc subjugué** ou la glorieuse conqueste de la celebre et cy-devant invincible forteresse de Bude capitale du royaume de la Hongrie, ... Leopold, Empereur des Romains. Contenant sa description, ses sieges, assaillies, & défences, avec le veritable journal de son dernier siege & reduction par assaut du 2. septembre 1686. & une description des villes, places & fortoresses voisines. A Cologne, chez Pierre le Jeune. 1686. 12° 4 nn, 172 np.

Melléklete a budai vár tervrajza kelet felől az erődítmények és ostrommüvek jelzésével. A metszet felső balsarkában külön keretben. Buda és Pest látképe Buda felirattal, észak felől nézve. A jelmagyarázatok a könyvben külön lapon A—G-ig (albeosztás N_1, N_2, N_3, N_4, N_5) találhatók. p. 12. p. 1—10. Description de la ville de Bude. — p. 10—11. Description de la ville de Pesth. — p. 14—18. Liste des forces imperiales et auxiliares. — p. 19—32. Histoire de Bude jusqu'à 1686. — p. 32—152. Journal du siège de Bude. — p. 153—154. Epitaphium praesidii Budensis.

FK. B 943/192. — A. II. 1277. (1249.) — Mth. 251. — N. — Kt. 1686.

835. Li Poeti risvegliati dalle trombe guerriere dopo l'acquisto della Reale città di Buda, e di Napoli di Romania. ... Venezia, ... Albrizzi, 1686. 12° 160 p.

p. 66. Bvda Debellata à piedi di Maria Vergina Imperatrice dell' Vniverso. In occasione della machina Rappresentate il Castello di Bvda eretta nella Parochia, e Contrada di S. Agnese per contrasegno di giubilo in vna si gran Conquista. — p. 67. Per la Conquista di Bvda, figvrata nel fauoloso Titio in habito Turchesco da Gio. Giacomo de Rossi Romano nelle allegresse da lui fatte con giuochi di fusco in Roma alla Pace l' anno 1686. — p. 69. Sopra il Trionfo eretto al Serenissimo di Lorena per la Presa di Bvda. In occasione della Solennità celebrata dalla Natione Spagnola. — p. 70. Per l' importante Conqvista di Bvda in occasione di fuochi, e suoni d'allegressa alla Città di S. Angelo in Vado. — p. 79. Al valore del Signor Barone de Asti, per esser stato de' primi, benche ferito, ad entrar nella Piazza di Bvda. — p. 96. Al valore del Signor Barone d' Aste, morto generosamente sotto l' Acquisto di Bvda. — p. 99. Nell' Acquisto della real Città di Bvda Si presagisce quello dell' Imperio Greco. — p. 100. Roma a fiamme, e fuoco nelle presenti Allegresse. — p. 111. Nella presa di Bvda chiamata la Città Erevlea. — p. 132. Al Barona Michele d'Asti, morto per cinque ferite riceuute nella Presa di Bvda. — p. 137. Promozione de Cardinali, Cadvta di Bvda, e Nescita del terzogenito del Delfino di Francia, nel medesimo giorno. — p. 142. Per le Sontuosissime Feste fatte in Napoli dall' Eccellent. Signore Marchese del Carpio vicerè. &c. per la Presa di Bvda, chiuse co 'l Tempio della Fede Trionfante. — p. 145. Il trifavce infernale abbattvto dal Gerione Celeste Per li trè memorabili portenti successi nel Mondo alli 2. di Settembre 1686. Bvda presa dall Armi Imperiali ; crea il Pontefice 27. Cardinali, e nasce il Terzo Genito del Gran Delfino a Parigi.

B. (A.)

836. Ludolfus, Jobus.
Jobi Ludolfi de bello Turcico feliciter conficiendo. Accedunt epistolae quaedam Pii V. Pont. Max. et alia nonnulla ejusdem argumenti. Francofurti, prostant apud Johannem David Zunnerum, Anno MDCLXXXVI. 4° 48 p. *Mth. 197.*

837. [Madeweis, Fridericus].
Speculum astrologico — historico — physico — geographico — ethico — politico — oeconomico Brandenburgico, heroicum, quo virtutis ac gloriae Brennicae Mnemosyna, in admirando Friderico Wilhelmo, elector Brandenburgico patre patriae Augusto, stupende! ad mandatum speciale Apollineae Maiestatis in pernasso, ne veritas in occulto maneat, vel pallente invidia aeternae memoriae causa, toti terrarum orbi preesentata, in transita, ad pedes Brennonis Magni, Serenissimi Victoris deponit humillime. de la poste d'Ofen, par Hamb. & Berlin, à Selville. Anno qVo DVX PrVssIae, refroenato e Vro, BorcaM PLaCaVerat. Stanno Salfeldiano. 4° 6 nnp.

A címlap előtt nagy rézkarc, nelynek herold. balsarkában : Achilli Germanico II. Turcarum. Budá. expugnatá. alionunque. Imperii. Germanici. Hostium. Victori Magno. Pio. Justo. Felici. Sacrum.

B. (Berlin Staatsbibl.)

838. Maietta, Giuseppe Ambrogio.
Poesie di diversi avtori per la gloriosa conqvista fatta dall'Armi Cesaree della Real Città di Bvda metropoli dell'Vngheria li 2. settembre 1686. Raccolte da Gioseppe Ambrogio Maietta Milanese. Dedicata all' ... Carlo Ferdinando Gonzaga ... In Roma, per Gio. Giacomo Komarck ... MDCLXXXVI. ... 12° 12 nn, 167 np.

p. 4. A kor vezető személyeihez írott szonettek Buda visszafoglalása alkalmából. »Bvda, sede reale e fortezza quasi inespugnabile dell' Vngheria, cade in potere dell' duca Carlo di Lorena l'invitto. Sonetto.

FK. B 851/1. — A. II. 1224.

839. Mallet, Allian Manesson.
Description de l'univers, contenant les differents systemes du monde, les cartes generales et particulieres de la geographie ancienne et moderne : les plans et les profils des principales villes et autres lieux plus considerables de la terre ; avec les portraits des souverains qui y commandant, leurs blasons, titres et livrées : et les moers, religion, gouvernemens et divers habillemens de chaque nation. Dediée av roy. Par Allain Manesson Mallet, ... Tome quatrième. Suivant la copie imprimée a Paris. Francfourt sur le Main, chez Jean David Zunner. MDCLXXXVI. 4° 6 nn, 176 np.

p. 76. De la ville de Bude, principale de la Hongrie Ottomane.
Az LI. rézkarcmelléklet : »Die Stadt Ofen«.

B. (M. — Göttweig Bibl. d. Ben.)

840. M[aurer] Y. U.
Donau-Strohm, oder: Eigentl. Darstellung derer an, ober und unter der Donau gelegenen Königreiche, Fürstenthümer etc. worinnen insonderheit das so berühmte Königreich Hungarn, die Fürstenthum Siebenbürgen etc. hervor gegeben von J. U. M. Nürnberg, in Verlegung Johann Hoffmanns Kunst- und Buchhandlers. Neustadt an der Aysch, gedruckt bey Johann Christoph Drechslern, 1686. 12° 282 p. *Mth. 200.*

841. M[aurer], J. U.
Pannoniens Kriegs- und Friedens-Begebnüsse, das ist eine kern-reiche Erörterung und Beschreibung aller derer blutiger Schlachten ... Eroberungen verschiedener Plätze und Vestungen in Ungarn, Siebenbürgen, Moldau, Croatien ... mit nöthigen Abbildungen ... nebst einer richtigen ungarischen Land-Carte ... versehen, und bis auf A. 1686. continuiret von J. U. M. Nürnberg, verlegts Johann Hoffmann ... 1686. 6 nn, 984 np.
A. II. 1287. — Mth. 201.

842. [Dasselbe] ... biss auf A. 1688. continuirt ... 1688. 8 nn, 984 np. *B.*

843. Memorabilia Europae, oder denckwürdige Sachen, welche ein Reisender in den fürnehmsten Städten Europae heutiges Tages zu nehmen hat. Nunmehro aber, zum fünfften mal, an vielen Orten vermehren und verbessert. 1686. Ulm, druckts und verlegts Matthäus Wagner. 24° 8 nn, 408 np.
p. 284. »Neu-Ofen« cím alatt Buda leírása. *B. (M.)*

844. Mercure Galant dedié a Monseigneur le Dauphin. Novembre 1686. Divisé en deux (!) parties. Av palais. A Paris, ... [chez G. de Luyne, ... et T. Girard, ... MDCLXXXVI.] 12° 12 nn, 330 np, table.
p. 306. »A Constantinople, le 9. Octobre 1686. La confirmation de la prise de Bude, veniie seulement depuis trois semaines, a causé icy une fort grande consternation. On publie tout haut que le Grand-Seigneur est la seule cause de tout les mal-heurs de cet Empire; & un peu aprés que l'on eut appris cette nouvelle, un Iman où Prédicateur Turc osa dire, préchant devant Sa Hautesse, qu'on ne pouvoit imputer qu'à Elle seule le mauvais succés de la Guerre, que ses débanches & sa vie faineante avoient attiré sur les Ottomans la colere de Dieu, qu' un Empereur devoit aller à la Guerre, & non pas passer sa vie avec des Concubines: qu' il en seroit puny tost ou tard: que les Chiens mangeroient son corps en ce monde, & que les Démons dévoreroient son ame dans l'autre. Ce discours effraye tout ceux de la suite de l'Iman. Ils s' imaginarent qu'on les massacreroit tout au sortir de la Majestée; mais le Grand-Seigneur n'en parut pas plus émen. Il sortit de la Mosquée en disant que l'Iman estoit un fou, & demanda ses Chevaux pour aller à la Chasse.«
B. 1686.

845. Mercure Historique et Politique, contenant L'ètat present de l'Europe, se [!] qui se passe dans toutes les cours, l'interêt des princes, leurs brigues, et generalement tout ce qu' il y a de curieux pour le moi de novembre 1686. Le tout accompagné de reflexions politiques sur chaque etat. A Parma, chez Juan Batanar ... 1686. 12° 212 p, table.
A novemberi kötet hírt ad arról, hogy a pápa és a császár közt, Buda visszavétele után a csapatok téli szállásolása miatt megbomlott a jó viszony. A Lotharingiai herceget úgy elkapatta Buda visszavívása, hogy hadi szempontból hibát hibára halmoz. Serege züllésnek indult, van oly gyalogezred, melyben nincs több 50 embernél; a többit elpusztította a fegyver, a nyomor és a fáradtság. Mégis két hosszú vonalon, Pécs és Szeged felé üldözi a törököt. A cikkíró szerint azonban valószínű, hogy a nagyvezér készülődései ellenében a herceg megfelelő intézkedéseket tett; két év előtti kudarca Budánál, eléggé figyelmeztethette erre. — E kötetben van a »Mois de Decembre 1686« is, amely közli: »On a fait à Vienne, & dans toutes les villes de l'Empire des réjouissances publiques pour les avantages qu'on a remportés contre le Turc, principalement lors de nouvelle de la prise de Bude. Mais on vient de les renouveller dans cette premiere ville, à cause de la prise de Segedin.« p. 145. — »On transporte tous les jours à Vienne la fameuse Biblioteque de Mathias Corvin Roi de Hongrie, laquelle s'est trouvée à Bude, et qui consiste en un grand nombre de Manuscrits rares, et curieux, outre une infinité de gros volumes. Si les Turcs avoient su l'estime qu' on fait en Europe de ces sortes de choses, il y aparence que pour nous priver d'un si grand tresor, ils y auroient plutôt mis le feu. Mais Dieu a permis qu'elle se conservât, afin que dans un siecle aussi éclairé que le nôtre, on y puisât toutes les connoissances qui nous manquent encore, soit dans les choses saintes, soit dans les profances.« — A folyóirat csak 1782 április havában szűnt meg. A címen úgy a nyomdahely, mint a kiadó neve, költött. Tényleg megjelent: à la Haye, chez Henry van Bulderen. E kötet szerkesztője Gatien Sandras de Courtilz. Ld.: Ballagi Aladár: Colbert. II. 218. Hermann Runge: Courtilz de Sandras und die Anfänge des Mercure historique et politique. Inaugural dissertation. Halle a. S. 1887.
B. 1686.

846. Messerini, Ottavio.
Sonetti pacevoli del sig. Ottavio M e s s e r i n i da Empoli fatti da lvi a nome del capitan Cipollone Battilano di detto lvogo in congiuntura di queste ultime presente guerre fra la Sacra Cesarea Maesta di L e o p o l d o Imperatore e i svoi collegati e M a o m e t t o IV. Sultan de' Turchi. In Firenze nel Garbo MDCLXXXVI. ... 4° 7 p.
A. II. 1226. — Mth. 203.

847. Metamorfosi d'una musa faceta divenuta massara del gran Turco, e da lui inviata in Ongheria in tempo, che B u d a era ridotta all' estremo. Oda composta in Villa e dedicata alla nobilitá cacciatrice. In Cremona, MDCLXXXVI, nella stampa di Lorenzo Ferrari. ... 4° 4 p.
Mth. 204.

848. [Lo stesso] ... In Parma, Modona & in Bologna, per gli eredi del Peri. All'insegna dell' Angelo Custode. 1686. ... 4° 4 nnp. *B. (Bologna Bibl. univ.)*

849. [Minato, Nicolo].
Il Nodo gordiano. Festa teatrale nel felicissimo di natalizio ... dell'Imperatore L e o p o l d o. Per comando ... dell'Imperatrice E l e o n o r a M a d d a l e n a, T e r e s a: l'anno MDCLXXXVI. Posta in musica dal sr: Anto: Draghi, ... con l'aria del baletto del sig. Ant: o Schmelzer, ... In Vienna d'Avstria, appresso Susanna Cristina, vedoua di Matteo Cosmerouio, ... [1686.] 4° 44 nnp.
Bécsben 1686. jún. 9-én I. Lipótnak ajánlva »di cui gesta sono, di quelle d'Alessandro, più gloriose.«.
B. 1686.

850. Mioni.
La Turca fedele nella presa di Coron, a suoi accidenti amorosi. Con un succinto racconto fatto da un schiavo della vita ... del ... conte Emerico T e c h e l i e con l'intiero ragguaglio di tutto ciô, che di notabile occorse nell'assedio, e presa di B u d a. Del Mioni. In Lucca, per Salvat. e Giandom. Maresc[andoli]. [1686.] 12° 239 p. *A. II. 1272.*

851. [Lo stesso] ... In Lucca, per i Marescandoli ..., [1686.] 12° 239 p.
p. 205—227. Succinto racconto di quanto segni nell' assedio e presa di Buda. *FK. B 943/204.*

852. [Lo stesso] ... Consaerata al ... Vincenzo Fini. In Venetia, 1687, apresso Andrea Baroni ... 20, 192 p. *Mth. 277.*

853. [Molari, Gaetano].
Alla Maesta Cesarea di L e o p o l d o Primo Augustissimo Imperator d'Occidente parafrase nel salmo 97. in occasione della presa di B u d a. In Ancona, nella stamperia camerale. 1686. 4° 8 nnp
Verses formában. Végén: »Di F. Gaetano Moleri de predicatori, da Rimino, accademico erraute di Fermo.«.
B. (Bologna Bibl. univ.)

854. Moller, Daniel Gvilielmus.
Lusus geniales, et eo disticha B u d e n s i a, hoc est annum expugnatae B u d a e exhibentia. Ratisbonae, typis Hofmannianis, 1686. *Sz. III. 2, 3412.*

855. Monumenta monimenta Brandenburgicae fortitudinis in oppugnatione B u d a e ardentissimâ sanguine heroico redempta: sive a epitaphium, Serenissimo Principi Churlandico ... F r i d e r i c i W i l h e l m i, Magni Brennonis cura ad oppugnandam B u d a m electo ... [S. l. et typ. 1686.] 2° 4 p. *Mth. 205.*

856. Muniessa, Thomas.
Sermon en fiesta de accion de gracias por la insigne vitoria de las Armas Imperiales en la expugnacion de B v d a año 1686. En dia del patrocinio de la Virgen en la santa iglesia catedral de Santa Cruz de Barcelona. Discolo et R. P. Thomas M u n i e s s a de la compagñia de Jesvs ... Y lo consagra a la Magestad del Rey ... sv fidelissima civdad de Barcelona ... En Barcelona, en casa Cormellas, por Jayme Cays, [1686.] 4° 29 p.
p. 5. »Eu este Templo de la Cruz: eu este dia del Patrocinio de la Virgen, celebran, aplauden, y agradecen a Diós tres veres Santo, la Nobilissime Ciudad, è Illustrissime Iglesia de Barcelona, à impulsos Catholicos de su Rey, y de su devocion, la iusigne Vitoria de les armes Imperiales eu la expugnacion de Buda.« — p. 7. »La insigne Vitoria de las armas Imperiales eu le expugnacion de Buda.«
FK. B 0941/185.

857. Naaukeurige Afbeelding en beschryving der steden van O f f e n en P e s t, tegenwoordig belegert door de keyserlyke armée onder commando van den Hertog van L o t h a r i n g e n. [In fine:] t'Amsterdam, by Adriaan Schoonebeck, 1686. 2° 1 fol.
2 hasában 22 soros szöveg. Fölötte »Ofen Pest« felirattal rézkarc Buda ostromáról.
B. (Fővr. Múzeum.)

858. Neubarth János.
Új és ó kalendárium, kit Christus urunk születése után való 1686. eszt. írt. N e u b a r t h János, és Magyar országra, és egyéb tartományokra alkalmaztatta. Lőtsén, Brewer Samuel altal. [1686.] 16° 40 nnp. *B. 1686.*

859. [U. az] ... 1689. esztendőre írt Neubarth János es Magyar országra, Erdélyre, s' egyéb tartományokra alkalmaztatott. Költ Lötsén, Brewer Samuel által. [1689.] 40 nnp.

A híres lőcsei kalendáriumban jelent meg először magyar nyelven Buda visszavívásának leírása: »A végheteten hatalmas Isten a mi kegyelmes Urunk Ő Felsége, és meg-edgyezet keresztény Fejedelmek fegyverét boldogítván, Sz. Mihály havának második napján, három felől való kemény ostromok után, híres Buda várát (kit boldog emlékezetű Királyaink sokszor hiában vittak) kézben adta, úgy hogy az benne valók, valakik fegyverre nem költek, mind rabbá estek, az számtalan várassi kincsével edgyütt. Kiért ő szent Felségének neve áldassék örökké.«.

B. 1689.

860. [U. az] ... 1694. esztendőre írt ... Lőtsén ... 40 p. *B. 1694.*

861. [U. az] ... 1695. esztendőre írt ... Lőtsén ... 40 p. *FK. B 059/195.*

862. [U. az] ... 1697. eszt. írt. ... Lőtsén ... 40 p.

Keltezés: »Christus Urunk születése után ez Esztendő 1697-ik ... Buda Varossának meg-vetele után a' Töröktül 12. Buda Varossának meg-épülésétül 1263«. Budai és pesti vásárok: »Sokadalmak Felső és alsó Magyar Országban ... januariusban. Viz kereszt: Buda — Martiusban. Joseph: Pest — Aprilisban. Albert Püsp. Buda — Juniusban. Medardi, Pestbe — Juliusban. Margit, Buda — Augustusban. János fővét. Pest — Septemberben. Sz. Mihály u. Buda.«

B. 1697.

863. [U. az] Uj Kalendarium melyet ... 1707. esztendőre írt ... Komáromban, Töltesi István által. 32° 42 nnp.

A budai és pesti vásárok l. m. f. *B. 1707.*

864. Neu-vollkommenes ungarisches, türkisches und teutsches **Labet-Spiel,** vom itzigen ungarischen Krieg und Zustand eingerichtet. Gedruckt zu Frankfurt am Mayn, [s. typ.] in diesen 1686 sten Jahr. 4° 4 p. *Mth. 193.*

865. Niceteria quae ... L e o p o l d o I. ... Romanorum Imperatori ... Hungariae ... Regi, ... in devotissimam obtentarum victoriarum aggratulationem, faustissimamque ulteriorum triumphorum augmentationem, nec non piissimam Heliconis Igloviani subjectionem atque commendationem, pegasides Hornathinae ibidem sub Umbone M. J o a n n i s M a r c i Leibicensis Scepusii, Minervii Igloviani rectoris & moderatoris una cum triumphali scena intermixtim agitata sacra esse voluerunt, Anno, que occinere fas est: Io! IesVs reX noster bVDaM fortIter LIberaVIt à TVrCIs! vel etiam: LeopoLDVS sIt feLIX In regnIS, VIVat & trIVMphet! Impressum Leutschoviae Typis Samuelis Brewer [1686.] 2° 1 fol.

Sz. II. 1586. — Mth. 207.

866. Nomi, Federigo.
Nove canzoni di Federigo N o m i nobile Aretino, oggi piovano di Monterchi, all' ... Cardinale, e Principe Paluzzo A l t i e r i. ... In Firenze, per Vincenzio Vangelisti ... 1686. ... 4° 157 n, 2 nnp.

A p. 39. címe: Per L'Assedio Di Bvda L'Anno MDCLXXXIV. Interrotto per la inclemenza della stagione. Canzone Terza. — Buda ostromáról a XV. versszak szól. A szerzőnek ehhez fűzött jegyzetei közül említendők: Dicesi, che due terzi di Buda restarono inceneriti, e rouinati per la gran quantità di bombe au uentate sopra di quella città. — In Buda furono riposte per la maggior parte le sacre supellattili rapite in tutta l'Vngheria, e chiamo auuerse le spoglie; per che quelli Ebrei per tema d'esser depredati sostennero in fede le milizie, le quali difendeuano Buda.

B. (Modena Bibl. Estense. — Ravenna Bibl. Massense.)

867. Noticias, e circunstancias, que sucederão na tomada de B u d a. Com outras mais da Liga Catholica, contra Turcos. Relacam decima terceira. Em Lisboa. Na officina de Miguel Manescal, ... Anno de 1686. ... 13 p. *FK. B 0941/139.*

868. Noticias venidas del Campo Imperial a esta Ciudad de Barcelona a 20. de setiembre de 1686. [S. l. et typ. 1686.] 4° 4 p.

Az első lapon fametszetű képen Buda és Pest madártávlati helyszínrajza. *A. IV. 2268.*

869. Nova e distinta **Relatione** della rotta data al Saraschiero sotto B u d a dall' Armi Imperiali con la morte di tre mila giannizzeri, e di qualche numero di caualleria li 14. agosto 1686. ... [In fine:] In Venetia, [S. typ.] M.DC.LXXXVI. 4° 4 nnp. *A. II. 1281. — Mth. 231. — N.*

870. [Lo stesso] ... In Venezia, & in Lucca [s. typ.] MDCLXXXVI. ... 4° 4 nnp.

B. (M. — Ferrara Bibl. Comm.)

871. [Lo stesso] ... Venetia; 1686. In Verona, per Francesco Rossi. ... 4° 4 nnp.

B. (Verona Bibl. Comm.)

872. Novissima, e distinta **Relatione** della presa del castello reale della città di B v d a sotto il comando del serenissimo M a s s i m i l i a n o dvca di Baviera. In Venetia, MDCLXXXVI. per il Batti. ... 4° 4 nnp. *FK. B 0941/10.*

873. Novissima, e Distinta **Relatione** della presa di B v d a V e c c h i a e con 30. barche incirca, che scampauano verso Belgrado con bottino di pretiose merci, suppelletili, oro, & argento di modo che appena che poterono condurlo via. Con l'assedio della città real di B v d a, sotto il comando del Serenissimo Duca C a r l o di Lorena. [S. l. et typ. 1686.] 4° 4 nnp.
B. (Venezia Bibl. di San Marco.)

874. [Lo stesso] ... In Ferrara. MDCLXXXVI. pet (!) Bernardino Pomatelli. ... 4° 4 nnp.
Az 1686 júl. 21-től 24-ig tartó események leírása. *B. (Bologna Bibl. univ.)*

875. Novissima, e distinta **Relatione** della rotta data dal Armi Cesaree sotto il comando del serenissimo dvca C a r l o di Lorena sotto il campo di B v d a al S e r a s c h i e r con la morti di 2000 Turchi, e schiaui, e presa di cannone. Li 14. agosto 1686. In Venetia, per il Batti M.DC.LXXXVI. ... 4° 4 p. *A. II. 1283.*

876. [Lo stesso] ... In Venetia, et in Trevigi per Pasqualin da Ponte ... 1686. 4 nnp.
p. 4. »Dell' assistenza Diuina, & dal Coraggio di si Gran Duca qual è il Serenissimo di Lorena ; & da tanti, e tanti altri strenui Generali, & Officiali trouono al seruizio della Maestà Cesarea dell' Inuitissimo Leopoldo non può il medemo, e tutta la Christianità se non sperare felicissimi i progressi, massime la presa dell'importante Città di Buda, e di tutto il Regno dell' Vngheria, come anche la depressione del Barbaro Trace, che pareua volesse misurare la sua Potenza con l'eternità, & rouina dell' Armi Christiane, quali sempre prospere, sempre felici, e sempre Vittoriose si sperano mercè la Diuina assistenza.«
FK. B 0941/136.

877. [Lo stesso] ... In Venetia & in Modona, nella stamperia del Degni ... [1686.] 4° 4 nnp.
B. (M.)

878. Novissima, e Distinta **Relazione** di vn contrasto di accvsa, e difesa seguito trà il Gran Sultan M e h e m e t, & il T e k e l i in Adrinopoli rendendo conto delle sue attioni. In lingua Venetiana. In Venetia, et in Bologna, per Giacomo Monti. 1686. ... 4° 4 nnp.
Az általános politikai helyzet feltüntetése Thököly és a szultán között lefolyt képzeleti, verses„párbeszédben. A szultán szemrehányást tesz Thökölynek, hogy »il tuo Signor naturale, tu tradisti«. Thököly úgy védekezik, hogy a császáriak budai kudarca után hívei épen az ő meggondolatlan elfogatása miatt riadtak meg és szakadtak el.
B. (Bologna Bibl. univ. — British Museum.)

879. Novissima **Relatione** della presa della gran citta di B v d a fatta dalle armi gloriose dell' inuitto L e o p o l d o Imperator de Romani, comandate dall' ... duca C a r l o di Lorena, eroe del nostro secolo. Li 2. settembre. A forza d'armi. In Venetia, MDCLXXXVI, appresso Giouanni Cagnolini ... 4 nnp.
p. 2. »Ecco finalmente Buda, quella Fortezza inespugnabile, sù le di cui mura facea pompa del suo altero fasto la mezza Luna, quella decantata Città, che à i Musulmani Regni milantaua la sicurezza, ha demesso l'orgolio, e trà le sue ceneri insanguinate deplora la sua cadura.«
FK. B 0941/140.

880. [Lo stesso] ... In Modona, MDCLXXXVI. nella stamperia del Degni. ... 4° 4 nnp.
B. (M. — Bologna Bibl. univ.)

881. Novissima **relatione** di B v d a fatta dall'Armi gloriose dell'inuitto L e o p o l d o imperator de' Romani, comandante dall' ... duca C a r l o di Lorena eroe del nostro secolo li 2. settembre. A' forza d'armi. In Modona, MDCLXXXVI. nella stamperia del Degni. ... 4° 4 nnp. *B.*

882. Novissimo **Dialogo** fatto adesso nouamente trà la città di B v d a, & il Bassà comandante in essa. Composto da un spirito gentile, sopra l'aria del giardin de' fiori. In Venetia, et in Bassano, per Gio. Antonio Remondini. [1686.] 16° 8 nnp. *A. II. 1284.*

883. Nvevo **Romance,** del sitio, y toma di B v d a, por el exercito imperial ano 1686. siendo general de las armas el senor duque de L o r e n a. [In fine :] En Barcelona : por Rafael Figveró, à los Algodoneros, año 1686. ... 4° 8 nnp. *A. IV. 2269.*

884. [Lo stesso] ... Valencia [s. typ. 1686.] 4° 8 nnp. *B. (British Museum.)*

885. Nvova e distinta **Relatione** della presa di B v d a V e c c h i a. ... Con l'assedio della città real di B u d a. Sotto il comando del serenissimo duca C a r l o di Lorena. [In fine:] In Venetia, et in Nap. appresso Dom. Ant. Parr[ino] 1686. 4 nnp.
Buda 1686.-i ostromának megkezdéséről ír. *FK. B 0941/110.*

886. Nvova, e distinta **Relatione** di tutto ciò di più considerabile, e seguito nell, espugnatione della Real Città di B v d a. E di quello è successo dell'armata, doppo la presa di detta Real Città. In Ferrara, MDCLXXXVI. per Bernardino Pomatelli. ... 4° 8 p.
B. (Bologna Bibl. univ.)

887. Nvova, e svccinta **Relazione** della presa della citta di B v d a fatta dal Serenissimo Dvca di L o r e n a li 2. settembre 1686. In Ferrara, per Bernardino Pomatelli. 1686. ... 4° 4 nnp.
p. 1. »Buda si è non presto resa, che presa, e giá sotto seruil catena, gemme in vanno latrando alla Luna il tracio Cane.«
FK. B 0941/11.

888. Nvova, e Vera **Relatione** dell'acquisto del baloardo del castello di B v d a fatto dall' ... dvca di B a v i e r a sotto li 31. luglio 1686. Aggiuntoui il grand' incendio seguito nella città di Alba Reale seguito li 25. del mese di luglio dell'anno corrente coll'abbruggiamento di mille, e più case, e delle principali moschee, e del palazzo del detto bassà. Come pure della cauallaria partita da Nicopoli, Sophia, e Bulgari incendiata da vn fvlmine caduto dal cielo. In Vienna, & in Ferrara, per Bernardino Pomatelli. 1686.... 4° 4 nnp.
B. (Bologna Bibl. univ.)

889. Nvova, Vera, e Distinta **Relatione** di quanto è succeso nella presa della real città di B v d a venuta da Vienna il di 8. settembre 1686. [In fine:] In Venetia, & in Modona, MDCLXXXVI. nella stamperia del Degni.... 4° 4 nnp. *B. (M.)*

890. O Excellentissimo Senhor **Duque** de **Lorena**, eo visir Abdi baxa, governador da cidade B u d a. Lisboa, por Domingos Carneiro, Anno 1686. 16 p.
p. 2. Dvodecima Ralacam historiera da Anno de 1686. Tocante ao estado, svcessos et progressos sa Liga Sagrada contra Turcos. Formada das ultimas cartas que vieraò à Corte de Madrid ... contèm ... relacam distinta da prodigiosa vitoria, que se alcançouem 14. de Agosto vesspora de N. Sennore, pelos Imperiais contra o socorro, que introduzir am a cidade de Buda autes de ser rendida,...
p. 3—15. Buda visszafoglalása.
A. V. 2778.

891. **Ofen** kan von Türken-Klauen sich nunmehr befreyet schauen. Das ist: warhafftig grundrichtige Erzehlung was massen diese feste bisshero unter türkischer Schlaverey gelebte Stadt O f e n, nach etlichwochiger Beläger- und Bestürmung nunmehr durch kayserlich-, churbayerische, chur-brandenburgische und andern Reichs-Alliirten christl. Ritter-Fäuste wieder in ihre uralte Freyheit den 2. Septemb. des itzt-lauffenden 1686. Jahrs versetzet worden. Samt zweyen accuraten Kupffern den curieusen Leser wolmeinend vorgestellet. Nürnberg, zu finden bey Leonhard Loschge. Anno 1686. 4° 16 nnp. 2 t.
Két rézkarcmellékklettel: 1. Ostromkép, délfelől középpontban a lőporostorony felrobbanásának jelenete. 2. Buda és Pest tervrajza madártávlatból kelet felől.
p. 3—10. Buda ostromának leírása 1686. jún. 18 — szept. 2. *FK. B 355/84. — N.*

892. **Ofen**'s bestürmete und erstürmete Stadt. Nürnberg [s. typ.] 1686. 4°.
B. (Hammer: Gesch. d. osm. Reiches, Pest 1830. VI. p. 737.)

893. **Onpartydig Oordeel,** gevelt over twee Brieven van een borger tot Ceulen, en de antwoorden daar op gevolgt, als ook op de Brief van Trier, door en liefhebber van 't gemene best, tot Francfurt. [S. l e typ.] Gedruckt 1686. 4° 4 nnp. *B. ('S-Gravenhag Kön. Bibl.)*

894. **Oratione** di M e e m e t t o Qvarto Imperatore de' Tvrchia Macometto pseudoprofeta. Di Scoefranc Arima Oruar. In Venetia, et in Bologna, per gli eredi del Peri. 1686. ... 4° 4 nnp.
Kezdete: »A piedi Tuoi si prostra, ò Mocometto
Da sterminate doglie omai consunto
Il fido Tuo Rittor quarto Meemetto ...«
A szultán panaszolja, hogy
»Buda, e Naisel ha posto anch' in catena.«. *B. (Bologna Bibl. univ.)*

895. Ordentliche wochentliche **Post-Zeytungen** dieses 1686. Jahrs. [S. l. et typ.] 4°

896. **[Dasselbe]** ... dieses 1687. Jahrs. [S. l. et typ.] 4°.

897. **[Dasselbe]** ... dieses 1688. Jahrs. [S. l. et typ.] 4°.

898. **[Dasselbe]** ... dieses 1689. Jahrs. [S. l. et typ.] 4°.
1686: Nr. II—LII, 1687: Nr. I—LII, 1688: Nr. I—LII, 1689: Nr. I—LII.
A magyarországi háborukra és Buda visszafoglalására vonatkozó tudósításokkal. *M. 214.*

899—900. [Palensteyn, Jean].
B u d a anders O f f e n, traurspel. 't Enchuysen, By Jan Palensteyn, en Jan Schink. Anno 1686. 6 nn, 65 np. *A. II. 1227. — Mth. 210.*

901. Panceri, Gio. Antonio.
Veridici e distinti svccessi dell'Armi Imperiali, Ribelli, et Ottomane seguiti nell' Austria et Vngheria l'anni 1683., 84., e 85. Con vn preuio raguaglio, di quanto si cooperò dalla Maestà dell'augustissimo L e o p o l d o per la continuatione della tregua con la porta Ottomana, e de trattati del ribelle T e c h e l y. ... Raduunati, e descritti dal P. maestro Gio. Antonio P a n c e r i ... dedicati ... dell' ... Carlo Vincenzo G i o v a n e l l i. ... In Milano, per Federico Agnelli ..., [1686.] 12° 10 nn, 418 np. 7 t.
p. 221. »Bvda o' Offen« északról nézve Pest látképével. *FK. B 355/95. — Mth. 399.*

902. Continvatione de svccessi nell' Vngheria trà l'armi collegate dell'Impero, et le barbare dell' Ottomano l'anno 1686. Descritti dal padre maestro Gio. Antonio P a n c e r i Milanese carmelitano ... Dedicati al ... Antonio B i g l i a. ... In Milano, 1687, nella stampa del Monza per Carlo Frederico Gagliardi. ... 12° 12 nn, 456 np. 21 t.
Budai képmellékletek: 1. p. 82. »Buda citta« ostromkép madártávlatból. — 2. p. 86. »Veduta di Buda uerso Albareale« ostromkép nyugatról. — 3. »Veduta di Buda uerso Pest« ostromkép kelet felől.
p. 68—307. Buda visszafoglalásának részletes leírása. — p. 333. Buda részleges helyreállítása.
FK. B 355/98. — A. II. 1310. — Mth. 278.

903. Pazzaglia, [Francesco Maria].
Al Sereniss. Dvca C a r l o V. di Lorena general dell'Armi Cesaree contro la Potenza Ottomana che dopo la prodigiosa liberatione di Vienna ... hà superato valorosamente l'importantissima di B v d a, capitale dell' Vngheria. Oda del P a z z a g l i a. [In fine:] In Venetia, Apresso Andrea Poletti, [1686.] 4° 22 n, 2 nnp. *A. II. 1228*

904. Pfaltz, Christian August.
Türcken-Fall in einer Sieg- und Danck-Predigt, nach glücklicher Eroberung der Havptstadt O f e n in Hungarn, mit Beyfügung der Vrsachen jetziger Christen-Siege, An: 1686. 22. Septembris ... in der Ertz-Stul- vnd Haubt-Kirchen S. Viti in Prag ... vorgestellet von D. Christian Augustino P f a l t z von Ostrietz, obgedachter Kirchen Archidiaconen ... Gedruckt in der Alten Stadt Prag bey Georg Labaun, 1686. 4° 32 nnp.
A. II. 1229. — Mth. 211. — N.

905. Piana et intelligibile **Relatione** di tutti i successi dell'assedio, e presa di B u d a. In Bologna per Giacomo Monti, 1686. 4° 4 p. *A. II. 1288. — Mth. 229.*

906. [Poderetti, Gio. Maria].
B v d a trionfante perche vinta. Festeggiata solennemente il di 8 settembre in Pienza, con la promozione al cardinalato del serenissimo F r a n c e s c o M a r i a principe di Toscana ... Sonetto dedicato a. ... Girolamo Borghesi, vescovo di detta Citta. In Siena, nella Stamperia del Publico, 1686. 2° 1 fol. *A. IV. 2273.*

907. Poetischer **Kriegs-Courier** mit sich bringend die höchst-erwünschte Zeitung, dass B u d a oder O f e n ... unter dem ... Commando ihro Durchlaut von L o t h r i n g e n, wie auch ihro churfürstl. Durchlaut aus B e y e r n ... mit sturmender Hand erobert ... 1686. den 2. September. Salzburg, druckts Johann Baptist Mayer ... [1686.] 4° 12 p.
Mth. 393.

908. Ponce de Leon y Corruchaga, Bartolome
Romance, y sonetos, a la feliz, qvanto temprana muerte del milagro del valor, intrepido marte, el excelentissimo señor Don Manuel Diego L o p e z de Zuniga Cerda y Sarmiento, ... y duque de Bejar, del toyson de oro, en el assalto de la plaza de B u d a. Escriviala Don Bartolome Ponce de Leon y Corruchaga, ... [S. l. et typ. 1686.] 4° 8 nnp.
B. (Madrid Bibl. Nac.)

909. Prati, Giovanni.
Vaticinio di vittorie alla Santita' di nostro Signore Papa I n n o c e n z o XI. in occasione della presa della Real Citta' di B v d a. Oda dedicata al ... signor cardinal Alderano Cybo. Da Giovanni P r a t i cittadino Veneto ... In Roma, per Gio: Giacomo Komarek. 1686. ... 4° 12 nnp. *A. IV. 2274.*

910. Primeras **noticias** de dos grandes vitorias la derrota dada al exercito Ottomano sobre B v d a, y la expvgnacion por assalto de la mesma ciudad. Traidas del mesmo campo de los heroes victoriosos y de la corte imperial, con diferentes correos extraordinarios. [In fine:] [Madrid], Por Sebastian de Armendariz, ... En la imprenta de Antonio Roman, ... [1686.] 4° 8 p. *Mth. 395.*

911. Prognosis conjectvralis astrologica ... ad annum a Christo nato MDCLXXXVI. secundum, post bissextilem ad elevationem poli 48. graduum et meridianum Tyrnaviensem. Monachij typis Sebastiani Rauch. [1686.] 4° 40 nnp.

Végén: »Synopsis Chronologica de regia urbe Buda« cím alatt Buda története 1685-ig. E szerint Budát 1181-ben alapította volna Paris fia Franco. A nyomtatvány ezzel a jegyzettel végződik: »A. 1685. Sereskir Bassa, Budam magnis cum Copiis advenit, inde Strigonium progressus, illud acri obsidione cingit. Verum spe sua frustratus est. Omnia enim Deo sic providente in contrarium evênere. Nam & Vivarium interea à Christianis armatâ manu expugnatum est, & ipse Sereskir ... confligere cum nostro exercitu praesumens turpiter fusus & fugatus est. Sententia aliquorum fuit rursus hac occasione Budam à nostro exercitu obsidione cingendam, ast hanc, jam in Autumnum declinans annus in sequentem differre persuasit. Quo BeatIssIMae VIrgInIs DeI parentIs aVXILIo CapIetVr à nostrIs. — Melléklete: Budának városképe egy lapon, keletről és nyugatról.
Cf: Sz(ilágyi) S(ándor). Könyvszemle, 1881. p. 189.

B. (M. — AK. — EK. — Sárospatak Ref. főisk. — Sopron vár. kt. — Nagyszeben Bruckenthal muz.)

912. Programma civitas B v d a e anagramma pvrissimom Ita' Cade Svb Vi barbara Turcarum fuge tanta potentia nostris finibus; & Sub Vi tu Cade semper Ita: Anagramma nvmericvm TrVX TraX (stent hostes) MarCiDa LVna rVet MDCLXXXVI. ... Patanij, apud Cadorinum, ... 1686. 2° 1 fol.

A cím felett rézkarc, »Bvda« felirattal; herald. jobb sarkában: »Bvda uulgo Ofen, prima et regia Vngariei regni ciuitas, ad Danubium sita.«.

B. (Fővr. Múzeum.)

913. Prospect des ganzen Erdkreisses, in fünff absonderlichen Carten, namentlich Europa, Asia, Africa und ... America Samt einer ausführlichen Beschreibung derselben Länder, ... wie auch Städte, Vestungen und Schlösser ... Nürnberg, zu finden bey Johann Hoffmann, ... gedruckt bey Andreas Knorzen seel. Wittib. Anno MDCLXXXVI. 2° 60 p.

»Ofen oder Buda ... Hat schöne Mosqveen, Caravanseras oder grosse läre Häuser zur Herberg der Reisenden, u. aus dermassen treffliche Badstuben.« — »Pesth ist eine ziemlich veste Stadt ... Inwendig sind schlechte niederträchtige Gebäu, u. liederliche Häuslein, auch sehr kotige u. wüste Gassen.«

B. (M.)

914. Questiones forenses de magnis Magni Brenni conatibus ... das ist: Urtheils-Fragen von dess Grossen Brenno grossen Helden-Thaten, so in Hamburgischen Berichten durch proponirenden Donau-Strohm in Gegenwart, praesidirenden Elbflusz, nachsezenden Saal-Strohm in Gegenwart des hierüber fast erstauneten Europa, nemlich in Eyl erwogen, und ohne Heucheley beantwortet, in obgedachten Jahr Christi 1686. [S. l. et typ.] 2° 4 nnp.

Mth. 215.

915. Ragguagli distintissimi dell'assedio della real citta di B u d a riconquistata per assalto dall'Armi Christiane à 2. settembre 1686. composto da un venturiere nell' armata del Duca di L o r e n a. Milano. [s. t. 1686.] 12° 136 p. *N.*

916. [Raggvagli ed. Malatesta 1686.] Nvovo Raggvaglio aggiunto al Giornale XIIII. Con le quali s' hanno le noticie delle robbe, cannoni, mortari, prouisioni, e schiaui, che si vanno ritronando nella città di B u d a, e doue vada marchiando l'essercito di sua Maestà Cesarea, ... et doue si ritroua il ribelle T e k l i. In Milano, ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta. ... [1686.] 4° 4 nnp.

»Diuersi Rasciani abitanti di Buda, che veniuano tenuti com: priggioni, riconoscinti poi per Christiani sono stati posti in libertà; le mercanzie loro pero tutte sono state prese dalli Soldati nel sacchegio, e bottino, che si fece della Citta.
La Chiesa maggiore dedicata già a S. Steffano Re d'Vngheria e di bellissima fabrica, & architettura, e non ha patito altro danno che di vna bomba, quale ha rouinato alquanto il tetto, ma dal furore del fuoco, e delle fiamme non resto punto offesa.«
»Gl' Ebrei, che sono restati salui dal furore de' Soldati, quando resto sforzata, e sottomessa la Citta, vengono venduo come Schiani, per, 100., e piu Talleri l'vno; essendoui qualche Deputato degl' Ebrei, che ne và comprando, & auche gli altri Ebrei stessi li riscattano.«

FK. B 0941/14.

917. Nvovo **raggvaglio** del segvito nell'assedio di B v d a dalli 30. luglio sino alli 7. agosto 1686. nel quale si narrano non solo li maggiori successi in detto assedio, mà anche la chiamata fatta dal duca di L o r e n a per la resa della piazza, con le risposte date da quel visire comandante. In Milano, ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta ... [1686.] 4° 8 nnp. *A. IV. 2271.*

918. Nvovo **raggvaglio** del segvito nell'assedio di B v d a dalli 20. sino alli 25. agosto 1686. nel quale si narrano li maggiori successi di detto assedio, con le preuentioni per l'assalto generale, & espugnatione di della piazza. In Milano ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta ... [1686.] 4° 8 nnp. *A. IV. 2272.*

919. Nvov **raggvaglio,** con il quale s'hanno le maggiori notitie delle robbe che si vanno ritrouando nella città di B u d a, et la sorpresa della città di Cinque Chiese, con il saccheggio di tutto il borgo, fatta dal tenente colonello sig. M a c a r i o. Con la notitia, che il T e c K e l y (sic) habbi scritta vna lettera al sig. bano di Croatia, & alli stati, & ordini di quel regno, esortandoli à congiungere le loro armi colle sue contro Sua Maesta Cesarea. [In fine :] In Milano, ... per Marc Antonio Pandolfo Malatesta ... [1686.] 4° 4p. *A. IV. 2270.*

920. Raggvaglio dal Campo Cesareo à B u d a in data delli 25. giugno 1686. [In fine :] In Bologna, per Giacomo Monti 1686. 4° 4 nnp. *FK. B 0941/15.*

921. Ragguaglio del Campo Cesareo sotto B u d a in data del primo luglio 1686. Bologna, [s. typ.] 1686. 4°. *B. (British Museum.)*

922. Ragguaglio del digiuno et adunanza, e viaggio, ordinati da M e h e m e t Quarto Gran Signor de' Turchi quando vidde B u d a vicina a predersi ; con rimproveri documenti dati al medemo. In Bologna. [S. typ. 1686.] 4° 4 p. *A. II. 1290. — Mth. 403.*

923. Ragvaglio del segvito del campo di B v d a in data dell' 11. agosto come anco altre letrere (s i c) di Viena, portano auuiso del rotto soccorso dato à Turchi, che veniuano verso la città di B u d a ... colla giuta d'altre lettere del campo di B u d a sotto li 14. corrente, quale porta la verificatione del rotto soccorso, che veniua dei Turchi, con la morte di 2000. tagliati a pezzi, e 150 prigioni, con la perdita di tutte l'artiglierie, e bagagli, e 40 bandiere. In Torrara, per Bernardino Pomatelli ... [1686.] 4° 8 p. *A. IV. 2275.*

924. Reitani, Mario.
Per la gloriosa conqvista della Real città di B v d a fatta dall'Armi Cesaree. Oda del sig. d. Mario R e i t a n i Spalafora Dedicata all ... Francesco II. d'E s t e ... In Roma, per Gio Giacomo Komarek M.DC.LXXXVI. 4° 4 nn, 15 np. *A. II. 1230. — Mth. 199.*

925. Rejouissances faites à Bruxelles pour la prise de B u d e par l'Empereur L e o p o l d I. en 1686. Fête populaire et feu d'artifice à la place du Petit Sablon à Bruxelles. 1686. 2°.
Rosenthal (München) Kat. Nr. 101. & 173.
Romain de Hooghe rézkarcaival. *B. 1686.*

926. [Relacam Historica ed. Deslandes 1686.] Primeira Relaçam Historica, tocante ao estado, successos & progressos da Liga Sagrada contra Turcos. [No. 1—8.] Publicada nesta corte de Lisboa a 9. de julho do anno de 1686. Lisboa. Na officina de Miguel Deslandes. Anno 1686. 4° 15 p. *A. V. 2729.*

927. Segunda Relaçam Historica. Pertemente ao estado. ... Publicada a 30 de julho do anno 1686. ... Grande fidelidade do conde P e t e n h a s i. Estado dos Imperiaes immediato ás operações, com a melhoria dos senhores duques de L o r e n a, & B a v i e r a ... anno 1686. ... 14 p.

928. Terceira Relaçam Historica, ... Publicada ... a 5. de agosto ; ... Disposições immediates ás operações dos Exercitos Imperiaes. ... 1686. ... 12 p.

929. Qvarte Relaçam Historica, ... Publicada a 9. de agosto, ... Termos immediatos dos operações em que estavaõ os Exercitos Imperiaes. B u d a ameaçada, & provavelmente ja' atacada. Novas ultimas da T e k e l i .... Novas mais frescas do Campo Imperial, & sitio de B u d a. ... anno 1686. ... 15 p.

930. Qvinta Relaçam Historica, ... Publicada a 13. de agosto ... Marchas do Exercito Imperial, & principios do sitio de B u d a, sabido por extraordinario de Italia, & cartas de Viena de 23. de junho. ... anno 1686. ... 10 p.

931. Sexta Relaçam Historica, ... Publicada a 17. de agosto, ... Nova derrota dada pelos Imperiaes ao T e k e l i. Principio, & progressos do sitio de B u d a. ... anno 1686. ... 15 p.

932. Setima Relaçam Historica, ... Publicada a 30. de agosto, ... Continuaõse as operaçoens dos Imperiaes sobre B u d a. Proezas particulares de naçaõ epanhole sobre aquella Praça. Estado ao parecer bem adiantado, & com boas esperanças daquelle sitio. ... anno 1686. ... 16 p.

933. Oytava Relaçam Historica, ... Publicada a 2. de setembro, ... Suplementos curiosos, & essenciaes aos successos contados na relaçaõ antecedente. Differentes assaltos com suas particularidades. Estado em que ficavaõ os attaques, & a defensa dos inficis. Acçoens de singular valor do senhor principe E u g e n i o de Savoya, ... dignas dos melhores lugares da historia a que se destinaõ. ... anno 1686. ... 12 p.
B. 1686.

934. Nona Relaçam historica, ... Publicada a 12. de setembro, ... Particularidades ainda naõ sabidas de algũs assaltos dados à cidade de B u d a, & ordem das operaçoes posteriores do mesmo sitio. O T e k e l i preso segunda vez pelos Turcos. ... Esperanças muy provaveis de hũa breve conclusaõ do sitio de B u d a. ... anno 1686. ... 16 p.
FK. B 0941/142. — A. V. 2733.

935. Decima Relaçam Historica, ... Publicada a 27. de setembro, ... Diario das Operações dos Imperiaes sobre B u d a desde 27. de julho atè nove de agosto. Carta do Padre Frey M a r c o s d e A v i a n o, Escrita à Excellentissima Senhora Duqueza de B e j a r. Carta do senhor Duque de B e j a r, & demais cavalleiros aventureyros Espanhoes. ... anno 1686. ... 16 p.
FK. B 0941/141. — A. V. 2733.

936. Undeçima Relaçam Historica, ... Publicada a 10. de outubro, ... Derrota dada ao exercito Otomano sobre B u d a, & tamada da mesma cidade por assalto. Acrescentaõse os nomes de 27. eminentissimos cardaes, creados pelo N. S. Padre I n n o c e n c i o XI. ... anno 1686. ... 8 p.

937. Dvodecima Relaçam Historica, ... Publicada a 18. de outubro, ... Relaçaõ distinta da vitoria alcançada pelos Imperiaes a 14. de agosto, vespera de nossa senhora, contra o socorro que queria entrar em B u d a. Outro acomeltimento dos infieis contra as linhas, no dia 23. com destruiçaõ de muytos. ... anno 1686. ... 19 p.

938. Decima-tertia Relaçam Historica, ... 24 de outubro ... Novas, & gloriosas circunstancias da tomada de B u d a, vindas no ultimo correyo. Marcha do exercito imperial, com novas vitorias, & conquistas, para coroa desta triunfante campanha ... anno 1686. ... 16 p.

939. Decima-sexta Relaçam Historica, ... Publicada ... a 23. de novembro, do anno de 1686. ... Operraçõe dos Imperiaes em ambas as Ungrias, com novas vensagens. ... Ultimas novas de T e k e l i, desemparado sempre da fortuna. ... 12 p.

940. Decima-setima Relaçam Historica ... Publicada ... a 6. de dezembro. ... 12 p.

B. 1686.

Utolsó sora e hirdetés: Sahio a somana passada a Diario do Sitio, & tomada de B u d a, com sua Estampa verdadeira.

941. Decima-oitava Relaçam Historica ... Publicada ... a 23. de dezembro, do anno de 1686. ... Noticias curiosas pertencentes ao que se dispoemem B u d a. ... 19 p.

942. **[Relaçam Historica ed. Manescal 1686.]** Undecima Relacam Historica, primeyras noticias de duas grandes vittorias; a saber. A derrota, que teve o exercito otomano sobre B u d a. E a expugnac, am por assalto da mesma cidade. Remittidas do mesmo campo dos heroes triunfantes, et da corte imperial, por differentes correyos extraordinarios. Publicada em segunda feira 7. de outubro. [In fine:] Lisboa. Na officina de Miguel Manescal. ... [1686.] 4° 8 p. *FK. B 0941/53.*

943. Relaçam Historica do anno de 1686. Tocante ao estado, successos, & progressos da Liga Sagra da contra Turcos. Formada das ultimas cartas de Italia, do Norte. Publicada em terça feira 23. de abril.
[In fine:] Lisboa. ... No. officina de Miguel Manescal. Impressor do Santo Officio. Anno de 1686.

Entre tanto se tinha quasi por certo, que comencaria pelo sitio de Alva Real, por meyo de cuja expugnacao, se asseguraria o caminho para a ponte de Esseck, a cortar aquella unica garganta, por onde Buda se alimenta.

A. V. 2730.

944. **Relaçam** verdadeira e copia da carta, escrita a hum senhor da Corte de Castella, donde se declara, & dà conta da feliz vitoria, que alcançou o senhor emperador de Alemanha contra o exercito do Turco, & do modo com que se ganhou a grande cidade de B u d a, juntamente com o castello; & tambem o numero dos mortos, que ouve de hũa, & outra parte; as peças que lhe tomàrão na derrota do socorro que vinha para a dita praça, & os viveres, gados, & camellos carregados de trigo, & outras cousas que verà o curioso leytor. Lisboa. Na officina de Miguel Deslandes, ... Anno 1686. ... 4° 7 p.
FK. B 0941/278. — A. IV. 2276. — Mth. 2221.

945. **Relacion** verdadera de todo lo svcedido en el sitio de Segedin, y Cinco Iglesias. Declarando todo lo svcedido en el dicho sitio. En Barcelona, por Rafael Figuerò, à los Algodoneros, año 1686. 4° 4 nnp.

p. 2. Antas de partir de la armada acatò de dar las ordenes necessarias para las reparaciones, y nuevas fortificaciones de Buda, de Advan, y de otras Plaças conquistadas.

FK. B 355/52. — A. IV. 2278.

946. **Relatio** de occupatione B u d a e et quid postea usque ad 2. (12.) septemb. 1686. factum est. Viennae, [s. typ. 1686.] 4°. *B. (Hammer 2438. sz.; München Staatsbibl.)*

947. **Relation** de la défaite de l'armée des Turcs par celle de l'Empereur, après la prise de B u d a et de ce qui s'est passé à l'entrée des Chrétiens dans la dite place, avec un copie de la lettre du bacha aú grand vezir ... Traduit de l'italian sur l'imprimé à Turin, ... [In fine:] A Avignon, chez L. Lemolt ... 1686. 2° 4 p. *Mth. 227.*

948. No. 43. **Relation** de la prise de B v d e: avec la suite des dernieres actions du siège. [In fine:] A Paris, du Bureau d'Adresse, le 26 septembre 1686. 4° 12 p. [517—528 p.]
A. II. 1291. — Mth. 409. — Kt. 1686.

949. Relation du siège de B u d e, pris d'assaut par les troupes Impériales le 2. septembre 1686. sirée en partie des lettres d'un illustre volontaire fort interessé à la réduction de cette place. A Toulouse, chez Jean Boude & jeune, imprimeur du roy ... [1686.] 12° 300 n, 2 nnp.

Lettres : 1686. jun. 24. — p. 34—41. Description de Bude. — p. 63—69. Liste des forces imperiales en Hongrie. — p. 146. Lettre du camp devant Bude, le 16. Juillet 1686. — p. 153—198. Lettre du camp devant Bude, le 16. Juillet 1686. — p. 199—200. Lettre du camp devant Bude, le 18. Aout 1686. — p. 205—237. De Bude Ce 2. Septembre 1686.

FK. B 0941/44. — A. II. 1292. — Mth. 408. — Kt. 1686.

950. [Relation Historica ed. Armendariz 1686.] Relation Historica del año 1686. Tocante al estado svccessos, y progressos de la Liga Sagrada contra Tvrcos. ... Publicada el martes 23 julio Marchas del Erercito Imperial, y principios del assedio de B u d a, sabido con extraordinario de Italia y cartas do Viena de 23 junio. [In fine :] [Madrid], Por Sebastian de Armendariz, ... En la imprenta de Antonio Roman. 1686. 4° 103—108 fol.

951. ... Publicada el martes 30. de julio. ... Varias noticias curiosas de la Transilvania, y de la Ungria Superior. Nueva derrota, dada de los Imperiales à T e k e l i. Principio, y progressos del assedio de B u d a. ... 109—114. fol.

952. ... Publicada 10. de setiembre. ... Diario muy puntual, y seguro de las operaciones de los Imperiales sobre B u d a desde 27. de julio hasta nueue de agosto. Carta del Padre Fr M a r c o s d e A u i a n o, escritá à la Excelentissima Señora Duquesa de B e j a r (Del campo, y julio 17. de 1686.) Carta del Señor Duque de L o r e n a, escrita à su Magestad, tocante al difunto señor duque de B e j a r, y demas caualleros auantureros Españoles. (Del campo de B u d a à 20. de julio de 1686. años] ... 139—146. fol.

B. (München Staatsbibl.) — Mth. 131.

953. ... Publicada ... 1. de octubre. ... Relacion distinta de la vitoria conseguida à 14. da agosto, vispera de Nuestra Señora, por los Imperiales, contra el socorro que queria entrar en B u d a. Otro arrojo de los infieles contra las lineas, el dia 23. con destrozo de muchos. Serie de operaciones entre vno, y otro sucesso asta la esforçada expugnacion de la plaza. Particularidades bien notables, que hasta aora se han tenido de la mesma expugnacion. ... 149—156. [hibásan 116] fol.

954. ... Publicada ... 8. de octubre. ... Neuvas, y plausibles circunstancias, que se han sabido de la expugnacion de B u d a con el vltimo correo. ... 157—164. fol.

955. ... Publicada ... 29. de Octubre ... Vltimos mouimientos de los Exercitos Iesarevs con la resolucion de las empresas de S e g e d i n, y H a t v a n 4° 163 [165 helyett] — 170. p.

Az utolsó oldalon : »La semana passada saliò el Diario del Assedio, y expugnacion de B u d a, y un Kapa en la forma que estavan los Sitiadores, las Baterias que pusieron à esta Plaza, y vna explicacion de sus Grandezas.«

956. ... Publicada ... 3. de Diziembre. Expugnacion de las dos importantés Paças de Segvedin, y Cinco Iglesias, y victoria insigne consegui da contra el exercito Turco, que quiso socorrer la primera. Noticias curiosas tocante a lo que se dispone en B u d a. ... 183—188. fol.

B. (München Staatsbibl.)

957. Publicada el martes 19. de noviembre.
Megemlékezéssel a budai ostromról.

958. ... Publicada el martes 5. de noviembre.
Elszórtan budai adatokkal.

A. V. 2731.

959. Relation oder warhafftige Beschreibung von der hungarischen Haupt- und königlichen Sitz-Stadt O f e n, wie dieselbe in diesem 1686. Jahre von denen Christen belagert und mit Sturm erobert worden. Erstlich gedruckt in Wien. [S. typ. 1686.] 4° 12 p. *Mth. 226.*

960. [Dasselbe] ... Toulouse, ... 1687. 12°. *B. 1687*

961. Relation von der am 2. September, ... dieses itzt lauffenden 1686. Jahres durch die Christliche Waffen glücklich eroberten Haupt-Vestung O f e n. [S. l. et typ. 1686.] 4° 4 p. *Mth. 223.*

962. Relatione del pianto e lamento che fanno tutti gli hebrei per la pressa della real citta di B u d a. Barzelotte ridiculosa, e curiosa. In Vienna, Trento, e in Lucca, per Jacinto Paci. ... 1686. 4° 4 p. *Mth. 228. — N.*

963. Relatione della battaglia data dall'essercito Imperiale a qvello de' Tvrchi, vicino al campo sotto B u d a li 14. agosto 1686. In Milano, nella B. D. C., per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta. ... [1686.] 4° 4 p. *A. IV. 2280.*

964. Relatione della fontione fatta da signori Rettori delle parochiali di Rimino il giorno 19. di settembre 1686. in ringratiamento al sig. iddio della caduta di B u d a seguita li 2. detto. In Rimino. Per Gio, Felice Dandi [1686.] 4° 19 p. *B. (Roma Bibl. Corsiniana.)*

965. Relatione della presa del castello reale della città di B u d a sotto il comando di M a s s i m i l i a n o Duca di Bauiera. Venetia, [s. typ.] 1686. 4° 4 nnp.

Aug. 23-án keltezett álhír Buda bevételéről. *B. (K. W. Hierseman Leipzig.)*

966. Relation della rotta data al Seraschiero sotto B u d a li 14. agosto 1686. Venetia, [s. typ.] 1686. 4°. *B. (Ferrara Bibl. Comm.)*

967. Relatione della vittoria havvta dalle galere della religione di Malta, con la presa di trè vascelli Turcheschi d'alto bordo ricchi di due millioni d'oro, e di piv' la resa del castello di B v d a preso dall'armi del Sig. Dvca di B a v i e r a. Venetia, Milano, et in Genova, per Antonio Casamara, ... [1686.] 4° 4 nnp. *B. (Genova Bibl. univ.)*

968. Relatione delle nouissima fortificatione dell' inespugnabile città di B v d a con il delitioso si sito de'suoi contorni, ... Venuta da B u d a medema. In Venetia, et in Milano. Nella R. D. C., per (s i c) Marc' Antonio Pandolfo Malatesta ... [1686.] 4° 4 p. *A. IV. 2281.*

969. Relationes von Eroberung der Haupt-Stadt und Vestung O f e n in Ungarn, welche mit stürmender Hand von der kayserl. und alliirten Armeen unter Commando des Churfürst von B a y e r n, Hertzogs von L o t h r i n g e n, und General S c h ö n i n g s eingenommen worden den 23. Augusti/2. September. [S. l. et typ.] Im Jahr Christi 1686. 4° 12 p. *Mth. 233.*

970. Relazion de la solemnidad con que celebrò el triumpho de la toma de B u d a el excellentissimo senor arcobispo obispo de Abila, del consejo de su magestad, y su embaxador extraordinario en estos reyueos de Portugal. [S. l. et typ. 1686.] 2° 10 nnp. *Mth. 410.*

971. Relazione della presa della città di B u d a fatta dal Duca di L o r e n a li 2. setembre 1686. Ferrara, [s. typ.] 1686. 4° 4 nnp. *B. (K. W. Hiersemann Leipzig.)*

972. Relazione novissima della presa della gran citta di B u d a. Venezia, [s. typ.] 1686. 4°. *B.*

973. Relazione della presa di B v d a, suo testamento, e della disfatta de' Turchi fatta dall' armi Imperiali, l'elettione di 27. nuoui cardinali. [S. l. et typ. 1686.] 2° 1 fol. *FK. Bq 0941/5.*

974. Relazione della resa e bottino di B v d a con l'acquisto fatto dall'armi della serenissima republica Veneta, dell importante piazza di Napoli di Romania e progressi fatti dalla maestà del re di Polonia. In Firenze, nella stamp. di S. A. S. alla Condotta, 1686. ... 4° 4 nnp. *FK. B 0941/101. — Mth. 235.*

975. [Relazione senza titolo.] [Datum :] Vienna 31. ottobre 1686. [In fine :] In Vienna, ed in Firenze nella stamp. di S. A. S. [1686.] ... 4° 4 nnp. *B. (Firenze Bibl. Riccardiana.)*

976. [Relazioni ed. Marescandoli 1686.] [Senza titolo.] [Cím nélkül.]
... [In fine :] In Lucca per i Marescandoli. ....

Vienna 16. giugno 1686. ... 4 nnp.
Lotharingiai Károly 48, a bajor választó 24 ezer emberrel Buda alá vonul, Buda védőserege 14.000 ember.

977. Venezia 22. giugno 1686. ... 4 nnp.

978. Vienna 14. luglio 1686. ... 4 nnp.
A július 7—9. közötti támadások.

979. Vienna 4. agosto 1686. ... 4 nnp.
Hír a nagy rondella bevételéről.

980. Vienna 11. agosto ... 4 nnp.

981. Vienna 18. agosto 1686. ... 4 nnp.

982. Vienna 1. settembre 1686. ... 4 nnp.
Az ostrommüveletek leírása.

983. Straordinaria di Vienna 4. Settembre 1686. ... 4 nnp.

984. Vienna 8. settembre 1686. ... 4 nnp.
Buda visszafoglalásának leírása.

985. Vienna 15. settembre 1686. ... 4 nnp.
Te deum a győzelemért. Beck budai várparancsnok.

986. Vienna 20. ottobre 1686. ... 4 nnp.
In Buda resteranno di presidio durante l'inverno due reggimenti di fanteria con altre 18 compagnie di franti estratti da 9 reggimenti, e il nuovo reggimento di Lodron de Croatti, oltre gli Vngari.«

A. V. 2681.

987. [Relazioni ed. Paci 1686.] [Senza titolo.] [Cím nélkül.]
... [In fine :] In Lucca, Appresso Jacinto Paci MDCLXXXVI. 4°.

[Datum :] Vienna 30. giugno 1686. ... 4 nnp.
Ez, valamint az alábbiak Buda visszafoglalásának eseményeit tárgyalják.

988. Vienna 21. Luglio 1686. ... 4 nnp.
Július 7-i ostrom leírása.

989. Vienna 28. luglio 1686. ... 4 nnp.
A rondella elfoglalása.

990. Vienna 1. agosto 1686. ... 4 nnp.

991. Vienna 17. agosto, e dal Campo 14. Altro auuiso venuto dal Baron Tarris dal campo sotto Buda li 14. agosto 1686. ... 4 nnp.

992. Vienna 18. agosto 1686. ... 4 nnp.

993. Vienna 15. settembre 1686. ... 4 nnp.
Buda bevételének leírása.

994. Vienna 22. settembre 1686. ... 4 nnp.
Mátyás király könyvtáráról. Beck budai várparancsnok.

995. Vienna 26. settembre 1686. ... 4 nnp.
Budán jelentős helyőrség van. *A. V. 2680.*

996. Richtige **Erzehlung** der täglichen Kriegs-Operationen in Ungarn, bey der ohnlängst angefangenen Campagne dieses 1686. Jahre. Nürnberg, zu finden bey Joh. Christoff Lochnern, 1686. 4° 74 p. *Mth. 1686.*

997. Riese, Johannes.
Uber der von ihro röm: käyserl: auch zu Hungarn und Bohaimb königl: Maytt: ... L e o p o l d, unsers allergnädigsten Kaysers, Königes ... Krieges-Heere gleich 145. Jahr unter turckischer Gewalt gewesenen, den 2. Herbst-Monats 1686. ritterlich bestürmeten, und .... wieder gewonnenen Haupt-Festung, und königl: ungarischen Residentz-Stadt O f e n, war, bey den 29. gedachten Monats als heiligem Engel-Fest, hochverordneter, allgemeiner Landes-Danck-Festin, die allerunterthänigste Schuldigkeit im Nahmen der königl. Stadt Steinau abzulegen allertieffstes bemühet Johannes R i e s e, Steinau an der Oder, druckts Heinrich Bockshammer, [1686.] 2° 4 nnp. *Mth. 412.*

998. Ripartimento dall' Armata Cesarea nell' Vngheria, che dourà nell' anno presente militare in diuersi campeggiamenti contro il Turco. In Modona MDCLXXXVI. nella stamperia del Degni. ... 4° 4 nnp.
A négy hadsereg közül (budai, erdélyi, tiszai és drávai) az elsőnek a Lotharingiai herceg a parancsnoka. A hadsereg állománya: 13550 gyalogos és 11180 lovas. A szövetségesek létszáma 17800 fő, közte »Vngheri sotto il Budiani 3000«.
B. (M.)

999. Ristretto dell'historia d'Ungheria, e singolarmente le cose occorseni sotto il Regno dell' Augusto L e o p o l d o sino alla trionfante presa di B v d a. ... In Bologna, per Giacomo Monti. 1686. 4° 12 nn, 472 np.
B. (Firenze, Horace de Landau.)

1000. Ristretto Istorico militare di quanto è seguito nel present' anno 1686 frà l'armi Cristiane e quelle de Turchi; con gli acquiste delle prime, e perdite delle seconde in Vngheria, ... Come ancora della rotta data a gl' eretici barbetti ... Dedicato all' Givlio Cesare della V o l p e. In Rimino, per Gio. Felice Dandi ... [1686.] 12° 36 p.
p. 6—31. L' assedio di Buda 1686. *FK. B 943/316.*

1001. [Lo stesso] ... 16° 28 n, 2 nnp. *B. (Firenze Bibl. Marucelliana.)*

1002. Rom ist über diesem heiligen Krieg erfreuet und betrübt. Worinnen viel curiöse und lesens würdige Sachen zu finden. Leipzig, zu finden bey Friedrich Lanckischen sel. Erben. Gedruckt im Jahr 1686. 4° 96 nnp.
p. 25. Buda 1684-es ostroma. — p. 58—60. 1685-i tervek Buda visszafoglalására.
FK. B 355/24.

1003. Romance curioso, que trata de la succedito en la plaza de B u d a, desde que se puso el sitio hasta que fue ganada. Declarase como el dia de la batalla se vio uno Aguila Real sobre el escadron de los Christianos: con les mascaros y insimientos que se hizo en esta corte del año 1686. [S. l. et typ. 1686.] 4° 4 p. *Mth. 413.*

1004. Romance. En redondillas a la felíz nueva de la toma de B u d a, enorabuena, a un gran señor de esta corte, por un afficionado, y servidor suyo. [S. l. et typ. 1686.] 4° 8 p.
Mth. 414.

1005. Saffi, Pietro.
Nella solennita celebrata da'Canonici Lateranensi di S. Frediano di Lucca in redimento di grazie a S. D. M. per la gloriosa espougnazione di B u d a. Descritta con oratione panegirica dal P. D. Pietro S a f f i C. L. Canzone de P. D. Odoardo T v o n i C. L. all ... cardinale Givlio S p i n o l a vescovo di Lucca. In Lucca, per i Marescandoli, 1686. ... 4° 12 p.
A. II. 1233. — Mth. 237.

1006. Scharschmidt, Carl.
Europaeischer Staats- und Kriegs-Saal, dieser hundertjährigen Zeit. Worinnen die denckwürdigsten Staats- und Kriegs-Begebenheiten, welche sich in der Welt, sonderlich aber in denen europaeischen Königreichen und Republicquen, ... von An. 1601. biss 1684. zugetragen haben, ... vornemblich aber, was in denen ... teutschen, ... frantzösischen und ungarischen Türcken-Kriegen Merckwürdiges vorgangen sey, ausführlich erzehlet, auch ... erläutert ... worden. Nürnberg, ... Johann Hofmann, 1686. 4° 968 p.
B. (British Museum. — Admont Bibl. d. Ben.)

1007. Scheiden, Valentin.
B u d a n a victoria donum Altissimi oder auss deren Türckischen Feinden Händen, durch gnadenreichen Beystand des allerhöchsten Gottes am 2. September los gewordener ungarischer Sampson, an dem im Tierischen Ertzstift am Tag der Erhöhung des Heil. Creuzes, den 14. Septemb. 1686. wegen glorwürdiger Eroberung der königl. ungarischen Residentz und starcken Vestung O f e n hochfeyerlich gehaltenen Dankfest ... in der Mutter Gottes Pfarr- und Haubt-Kirchen zu Coblenz, vorgestelt von H. Valentin S c h e i d e n ... Trier, [s. typ.] im Jahr Christi, 1686. 4° 15 p. *Mth. 240. — N.*

1008. Schubartus, Georg.
Q. D. B. V. Rectorem academiae magnificum patres ejusdem conscriptos sacri ordinis antistites omnesque bonis litteris deditos ad carmen eucharisticum de obsidione B u d e n s i et victricibus germanorum copiis in Ungaria Futuro Mercurii die, XV. sept. hora X. circiter matutina in auditorio majori recitandum permisse et peramanter invitat Georg S c h u b a r t u s ... Jenae, litteris Nisianis, MDCLXXXVI. 4° 8 p. *Mth. 241.*

1009. Sculteti, Gabriel.
Jubila post nubila & è cruce lucem, Hungariae, evcharistico Michaelis festo, propter Christianorum victorias celebrato, ipsa B. Lutheri reformationis memoria redeunte. Anno qVo VICta MetropoLIs B V D a etsI prIVs seXIes petIta, ominatus. Lipsia precatur, M. Gabriel Sculteti, sellecen. nob. Hungarus. Lipsiae literis Andreae Balli, [1686.] 4° 4 p.
Sz. III. 3408. — Mth. 335.

1010. Sententioso testamento fatto dalla real città di B v d a nella sua agonia a tutte le città dell'Imperio Ottomano, esortandole à sottomettersi all' Armi Cristiane. Con alcuni redicolosi sonetti. In Roma, per Domenico Antonio Ercole. 1686. ... 4° 4 nnp.
B. (Roma Bibl. Casanatense.)

1011. Serenissimo et potentissimo Principi ac Domino Domino **Maximiliano Emanueli** utriusque Bavariae et Superioris Palatinatus duci, comiti Palatino Rheni, landgravio in Leuchtenberg, etc. S. R. J. electori el archidapifero, domino domino suo clementissimo, anno MDCLXXX.VI. Monachii Typis Lucae Straubii. 4° 17 p. *Mth. 242.*

1012. Seufftzer, der in Zügen ligenden königlichen Haubt-Statt O f e n, ihr Testament vnd Grabschrift. [S. l. et typ.] Anno quo InnolentIVs XI. pVrpVratae DIgnItatIs oMen LegaVerat. [1686.] 4° 11 p.

Kezdete: p. A3.
»Dasz das gecrönte Haupt desz Adlers hoher Geist
Zu herrschen seij gebohrn, disz euch mein Unglück weist.
Buda die Königin führt ihr Geburt vnd Nahmen
Von der Sicambren Zeit, vnd auch von den Abanen ;« —

p. A4—B. 1686. den 18. Jun.
»Der Römisch Adler kombt mit Sig vnd Lorber-Krantz
Zu dessen Füssen ich leg Reich, Statt, Cron, vnd Glantz ;
Dann mein Ohnmächtigs Haupt sich naiget voller Wunden,
Durch die zu seinen Sig den Eingang hat gefunden.« —

p. B. »Ach Buda Edler Sitz ! du Troja vnsrer Zeiten,
In heisse Thräner sich jetzt ändern deine Freunden !
O schwerer Hertzen-Stosz was füll ich für ein Wehe,
Dasz dort im Lufft vnd Rauch mein Pulverthurn auffgehe !« *FK. B 831/11.*

1013. Siege et prise de la ville de B u d e capitale du royaume de Hongrie. Ou relation journaliere de tout ce qui s'y est passé depuis le 19. juin jusqu'au 2. de septembre 1686. que cette place a êté emporté d'assaut par les troupes imperiales. A Besançon, chés Loiis Rigoine, ... MDCLXXXVI. ... 24° 148 p.

p. 146—147. »Celui qui a eu soin de donner au Public cette petite Relation, se promet qu' elle sera bien reçue, quis qu'elle ne contient qu'un recit fidèle de ce qui c'est passé journellement pendant ce fameux Siège, & qu'il a eu tout ce détail par une personne qui est au service du Prince Charles de Lorraine. Vous n'y trouverez point cette pureté de langage, telle qu'elle paroîtra sans doute, dans celle que des gens qui font profession d'écrire, donneront immanquablement au Public ; mais la vérité sans ornement, est toujours recherchée de qu'elle manière qu'elle soit écrite.«

B. (Dijon Bibl. mun. — Paris Bibl. de l' Arsenal.)

1014. [Le même] ... A Paris, chez Jean Guignard, ... [1686.] 147 n, 1 nnp.
Melléklete rézkarc »Plan de Bude« és »Elevation de Bude« felirattal.
B. (Modena Bibl. Estense.)

1015. Sieghaffte Eroberung der hungarischen königl. Haupt- und Residentz-Stadt O f e n. [S. l. et typ. 1686.] 2° 1 fol.
Négyhasábos szöveggel. Rézkarc Buda ostromáról. *B. (Fővr. Múzeum.)*

1016. Sieghaffte — teutsche — Waffen, oder auszführlicher Bericht von der mit vielen Blut überwundenen Stadt O f e n, wie solche Weltberühmte Festung denen türckischen Bluthunden mit stürmender Hand von denen christlichen Waffen abgenommen worden. Alles auszführlich, was sich von Tag zu Tage so wol bey den türckischen als käyserlichen zugetragen, nach den Wienerischen Brieffen accourat zum Druck befodert. Praage [s. typ.] im 1686. Jahre. 4° 64 p.
Melléklete: Buda ostromképe 1686. — p. 2—4. Ostromló csapatok és a tüzérség. — p. 5—8. Választófejedelmekkel kötött megállapodások. — p. 8—10. Brandenburgi csapatok. — p. 10—64. Hadiesemények.
FK. B 943/226. — Mth. 248. — N.

1017. Sigismondi, Glacchirio.
Distinta relatione di quanto è seguito nella presa di B v d a, scritta da Vienna dal sig. Glacchirio S i g i s m o n d i sotto li 8. settembre 1686. all' illvstriss. sig. N. N. in Bologna. In Bologna, MDCLXXXVI, per Giacomo Monti. 4° 8 nnp.
FK. B 0941/29. — A. II. 1223. — Mth. 244.

1018. Sig-prangender **Freuden-Schall.** Dem ... Herrn M a x i m i l i a n E m m a n u e l ... samt deroselben Armee, allen dapffern Rittern vnd Soldaten, zu ewigen Ehren verfasst. Kan gesungen werden in der Melodey: Ein schöne Dam wohnt in dem Land, von grossen Qualitäten. [S. l. et typ. 1686.] 4° 4 nnp.
28 versszak Buda visszavívásáról. Egekig magasztalja a választófejedelemnek a felszabadító had járat idején immár másodízben tanusított hősiességét:

»Im zweiundzwanzigisten Jahr
Seins Alters Gran bekommen;
Im fünfundzwanzigisten zwar
Schon Ofen eingenommen.«

Cf. Hartmann: Historische Volkslieder II. p. 111—118. *B. (München Staatsbibl.)*

1019. Sonderbare **Begebnüsse** der königlichen Vestung O f e n, worinnen nicht nur allein dieser Stadt Situation oder Gelegene und alle darinnen und um selbe befindliche Raritäten und Gebäue, sondern auch verschiedene Belagerungen und Eroberungen der selben so christlich als türkischer Seiten enthalten; insonderheit die Belagerung vor 2. Jahren wie auch die jetzige bis auf die Eroberung ermeldten Orts aus glaubwürdigen Zeugnissen dem geneigten Leser vor Augen gestellet, und entworffen, uber dieses auch noch, mit einem schönen Kupfer den Prospect dieser Vestung gegen P e s t, und Stuhl-Weissenburg, neben denen drey Lagern vorstellende versehen worden von einer unparteilichen Feder. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr Christi 1686. 4° 38 p.
B. (M. — AK. — Ráth. — Rd. — Breslau, Staats u. Univ. Bibl. — Dresden Staatsbibl. — Linz, Franc. Carol. — München Staatsbibl. — St. Petersbourg, Staatsbibl. — Wien, Nat. Bibl. —)

1020. [Dasselbe] ... Insonderheit die Belagerung vor 2. Jahren, wie auch die jetzige bis zu der siegreichen Eroberung dieses realen Orts aus glaubwürdigen Zeugnissen dem geneigten Leser vor Augen gestellet und entworffen. Uber dieses auch noch, mit einem gründlichen Abriss dieser Vestung, derer Lagern und dem Bildnüs i. churfürstl. Durchl. von B a y e r n versehen worden von einer unparteilichen Feder. [S. l. et typ.], gedruckt im Jahr Christi 1686. 4° 38 p. 2 t. — **Beilage** etlicher zu spatt eingelangter Particularitäten, so sich vor in- und nach der Belagerung O f e n ereignet haben. [S. l. et typ.] Im Jahr Christi 1686. 4° 8 p.
»Waarer und gründlicher Abriess der königlichen Residenz u. Hauptst. Ofen ... 1686« c. rézkarcmelléklettel.
p. 6. Buda leírása. —. p. 6. Az 1599-es ostrom. — p. 7—8. Az 1602-es ostrom. — p. 9—12. Az 1684-es ostrom. — p. 12—38. Az 1686-os ostrom.
FK. B 0941/96. — Mth. 134, 137. — N.

1021. Specification deren käyserlichen Regimenter vnd auxiliar Völcker, wie solche vnter Commando ihro churfürstl. Durchl. auss B a y e r n, &c. vnd ihro hoch-fürstlichen Durchl. zu L o t h r i n g e n, &c. diss 1686 iste Jahr, wider den allgemainen Erbfeind der Christenheit in Vngarn agieren werden. [S. l. et typ.] 1686.] 1 fol.
A Buda ostromára felvonuló hadsereg létszámának kimutatása: »Summa summarum 82,100 Mann. Die übrigen Käyserliche Regimenter, so hierinnen nicht begriffen, gehen in Croatien.«
B. (Hall Bibl. d. Franz.)

1022. [Strasser, Franz Joachim].
Eigentliche Relation ober die in Nider Vngarn an der Donau gelegene Vestung G r a n, wie dieselbe in Anno 1685. von der Türckischen Macht belägert, den 30. Julii biss 11. Augusti auffs hefftigste attaquirt, vnd mit 22. Stucken vnd 4. Feuer-Mörsern von 7. Batterien beschossen, aber durch die Ankunfft der Käyserl. vnd dero hohen alliirten Armee vnterm Commando ihro hochfürstl. Durchleucht dess Hertzogs zu L o t t r i n g e n entsetzet, auch wie diese stoltze türckische Armée am 16. dito, mit Verlierung vieler Stucken, Bagage vnd ihres gantzen Lägers in die Flucht geschlagen, vnd das Feld raumen müssen. Wienn, bey Johan Van Ghelen, ... Anno 1686. 4° 26 n, 2 nnp. *B. (Wien Nat. Bibl.)*

1023. Sturmius, Joh. Jacobus et Leonhardus Christophorus
Aqvila Imperii victrix & Leo Venetus vltor, orationibus geminis prosa ac ligata exhibiti a Johanne Jacobo & Leonhardo Christophoro S t u r m i i s fratribus ac philos. studiosis. Altdorfi d. IX. octobr. anno MDCLXXXVI. Literis Schönnerstaedtianis 4° 28 p.
A. II. 1232.

1024. Teatro delle piú moderne imprese di guerra fatte nella Europa, dove con intagli in rame si vedono li assedii, piazze rese, e non rese si nell'Ungheria ... & altri luoghi durante la guerra presente. Assieme con il prospetto di tutte le città, che bagna il Danubio dalla sua origine, sino à Constantinopoli, & anco di tutte le città d'Italia. Consacrato all' Antonio Pavlo F r a n c e s c h i. In Venetia, MDCXCVI. presso Girolamo Albrizzi. 2° 4 nnp, 46 t.
p. ... Vero dissegno de Buda citta capitale dell Ongharia Inferiore assediata dall armi imperiale an°. 1686. c. rézkarc. Ostromkép nyugatról.
FK. Bq 914/95.

1025. Tector Ictus, Joh. Wolfg.
Laurea sive magnarum rerum laureaque dignissimarum scilicet insignium contra Turcos victoriarum B u d a e q u e feliciter expugnatae brevis memoria. Invictissimo ... L e o p o l d o rom. imperatori ... triumphatori pio felici ... Hungariae ... regi ... perhumilime ac devotissime sacrata, dedicata a Joh. Wolfg. T e c t o r e Icto. Heidelbergae, literis Joh. David. Bergmanni, Walterian, heredis, ... MDCXXCVI. 2° 6 p. *Mth. 249.*

1026. Synopsis Chronologica, de regia urbe B u d a. [S. l. et typ. 1686.] 4° 32 nnp. *B. (M.)*

1027. Testamento della real citta' di B v d a nella sua agonia il primo di settembre 1686. [In fine :] In Siena, nella stamparia del pubblico 1686. ... 4° 4 p. *A. IV. 2283.*

1028. Testamento fatto dalla real citta di B v d a nella sua agonia a tutte le citta dell'Impero Ottomano. [In fine :] In Torino, per Gio. Antonio Gianelli. 1686. ... Si vendono alla bottega di Gio : Battista Fontana. ... 2° 1 fol. *FK. Bq 0941/4.*

1029. [Lo stesso] ... [In fine :] In Bologna, et in Milano, ... per Marc'Antonio Pandolfo Malatesta ... [1686.] 4° 4 p. *A. IV. 2284.*

1030. Testamento y ultima despedida que hizo la real ciudad de B u d a y su valiente governador A b a d i baxa, en su prevista agonia : consejos y abisos que le da' el gran sultan y à todas las ciudades de el imperio Ottomano. [S. l. et typ. 1686.] 4° 4 p. *Mth. 416.*

1031. Theatrum cosmographico : historicum primum. Erster Schau-Platz der historischen Welt-Beschreibung. In sich begreifend unterschidliche neue sonderbahre traurig- und fröhliche Begebenheiten, mit eigentlicher Vorstellung der kleinen oder crimischen, &c. Tartary und dess grossen Dnieper-Fluss. ... Augspurg, gedruckt und verlegt, durch Jacob Koppmayer, Anno 1686. 77 n, 2 nnp. *B. (EK.)*

1032. Theatrum novum politico-historicum, das ist : eine gründliche und ausführliche Erzehlung alles dessen, was sich in dem 1686. Jahr auff diesem kugelrunden Welt-Gebäu an allen Orten und Enden zu Wasser und Land denck- und schreibwürdiges zugetragen und begeben hat. Worinnen, nebst einer gantz genauen Entwerffung dess Königreichs Ungarn, ... zu finden seynd. Alles aus überschickten glaubwürdigen Advisen und briefflichen Urkundten heraus gezogen, und mit nutzlichen Marginalien versehen. Würtzburg, in Verlegung Quirini Heyls, ... [S. A.] 4° 6 nn, 397 np. 1 t. [In fine : Ende des 6-ten Theils.]
p. 13. Ofen oder Buda. — p. 41. Ofen wird starck fortificirt. Vezier zu Ofen wird Seraskier. Jan. 1686. — p. 182. Inhalt einiger Schreiben aus Ofen. Mart. 1686. — p. 227. Einige in Ofen gefangen gelegene Käys. Fouragiers Apr. 1686. — p. 328. Ofen setzet sich in defencions postur. Jun. 1686. — p. 333. Ih. Käyserl. Maj. geben Ordre Ofen zu attaquiren. Jun. 1686. — p. 334. Der Käyserl. Armee gehet vor Ofen. — p. 336. Die Ofner Türcken gerathen bei Erblickung der Christl. Armee in Grossen Schrecken. — p. 341—348. Aufmarsch nach Ofen.
FK. B 943/196.

1033. Le **Triomphe** des Armes Chrétiennes, sur les infideles au l'incomparable forteresse de B u d e, capitale du royaume de la Hongrie, reduite et soumise à . . . empereur L e o p o l d . Contenant sa description, ses sièges. . . . tirée de divers autheurs, avec le véritable journal de son dernier siége et reduction par assaut arrévée le 2. de septembre 1686. A Cologne, chez Pierre le Jeune, 1686. 12° 102 p. *Mth. 250.*

1034. Türkischer **Fecht-Boden** auff den jetzigen Zustandt in Ungarn und andern Ländern eingerichtet und entworffen in diesem ein tausend sechs hundert und sechs und achtzigsten Jahr, da die Statt O f e n belägert war. Gedruckt zu Franckfurth am Mayn, [S. typ.], 1686. 4° 4 p. *Mth. 170.*

1035. Türkischer **Reichsboden** entworfen in diesem 1686. Jahre, da die Stadt O f e n belagert war. Frankfurt 1686. 4°. *Mth. 219. — N.*

1036. Vltimo Testamento o sia codicillo della citta' di B v d a morta per i Tvrchi, e rissvssitata per i christiani li 2. settembre 1686. In Venetia, M.DC.LXXXVI. per Giacomo Zini . . . [1686.] 4° 4 p. *A. IV. 2286.*

1037. Varhafftig und ausführlicher **Bericht** alles dessen, was bei der Anno 1686 vorgenommenen Belägerung der Stadt O f e n von Anfang derselben biss zu dem 2. Szept. erfolgten glücklichen Eroberung sowohl auf Kayserlicher als Chur-Bayerischer und Chur-Brandenburgischer Seite von Tag zu Tag merkwürdiges passirt. Augsburg [s. typ.] 1686. *N.*

1038. Veiel, Elias.
Die prophetische Bitte und Dancksagung des . . . Königs D a v i d in einer Siegs- und Dancks-Predigt, . . . an dem Anno 1686. den 5. Sept. Dom. XIV. Trin. Wegen Eroberung der Königl. Haubt-Stadt O f e n angestellten Freuden-Fest, der christlichen Gemeinde in Ulm zu betrachten fürgetragen von Elias V e i e l n der H. Schrifft D. Ulm, in Verlegung Matthaeus Schulter. [1686.] 4° 17 p. *A. II. 1234. — Mth. 417.*

1039. Vera, e distinta **Relatione** della presa del castello di B v d a fatta dal Serenissimo di L o r e n a con altri particolari, toccanti quell' assedio, hauuta con lettera di Viena per tutto li 25. agosto 1686. [In fine:] In Ferrara, per Bernardino Pomatelli . . . [1686.] 4° 4 nnp. *B. (Bologna Bibl. univ.)*

1040. Vera, e distinta **Relatione** della presa di B v d a Vecchia e con trenta Barchioni incirca, che scampavano verso B e l g r a d o con bottino di pretiose merci, suppellebili, oro, & argento di modo che appena poterono condurlo via con l'assedio della citta real di L o r e n a. In Venetia, M.DC.LXXXVI. presso Leonardo Pittoni. 4° 4 nnp. *A. II. 1295.*

1041. Vera, e distinta **Relatione** di quanto è successo nell' acquisto della citta di B u d a con distinto ragguaglio dell' assalto, et il numero di morti, schiavi, cannoni, mortari, e provisioni cosi da bocca, come da guerra ritrovate in detta piazza; e della fuga del Gran Visir, e S e r a s c h i e r o. Dall' Arme Cesaree sotto il comando del serenissimo duca C a r l o di L o r e n a et il Serenissimo Duca M a s s i m i l i a n o E m a n u e l l e Elettore di Baviera. In Venetia, et in Todi. Per Prospero Pascucci [1686.] 4° 4 p.
B. (Roma Bibl. Corsiniana.)

1042. [Veridica Raccolta ed. Albrizzi 1686.] Veridica **Raccolta** de Giornali di B v d a sino alla presa d'essa. Parte prima, No. 1—30. Dedicata al' Gio. Battista F o r e s t i. In Venetia, 1686, presso Gierolamo Albrizzi dietro la di San Zulian a Nome di Dio. 16° 12 nnp. 1 t.

Buda képzeletbeli ostromképe.

1043. Num. 1. Giornale dal Campo Cesareo à Comora [Belül datum:] . . . in data 21. giunio 1686. 10 p. p. 7—8. Si tenne a gli 9. & 10. consiglio sopra le operatione . . . fu risoldo l'assedio di Buda . . .

1044. Num. 2. Giornale dal Campo Cesareo à S a n t' A n d r e a [Belül:] in data 16. giunio 1686. 12. p.

1045. Num. 3. Giornale dal Campo Cesarea a B u d a [Belül:] in data 25. giugno 1686. 11. p.

1046. Num. 4. Giornale dal Campo Cesareo sotto B u d a in data 1. luglio 1686. 11. p.

1947. Num. 5. Giornale dal Campo Cesareo sotto B u d a in data 9. luglio 1686. 12. p.

1048. Num. 6. Giornale dal Campo Cesareo sotto B u d a, in data 6. luglio 1686. 21. p.
Melléklete a »Fortini in Pest« c. rézkarc.

1049. Num. 7. Giornale dal Campo Cesareo sotto B u d a in data 24. luglio 1686. 24. p.

1050. Num. 8. Giornale dal Campo Cesareo sotto B u d a in data 30. luglio 1686. 24. p.

1051. Num. 9. Giornale dal Campo Cesareo sotto B u d a in data 7. agosto 1686. 24. p. Aggivnta al Giornale Num. 9. Dal Campo Cesareo sotto B u d a. 4. p.

1052. Num. 10. Giornale dal Campo Cesareo sotto B u d a in data 14. agosto 1686. 12. p. Aggiunta al giornale num. 10. 4. p.

1053. Num. 11. Giornale dal Campo Cesareo sotto B u d a in data 20. agosto 1686. 24. p.

1054. Num. 12. Giornale dal Campo Cesareo sotto Buda. In data 29. agosto 1686. Con vna copia di lettera scritta dal Bassa di Bvda al primo Visir. 20. p. Aggiunta al Giornale Num. 12. dal Campo Cesareo à Buda. 10. p.
Melléklete a »Castel di Buda . . . 1686.« c. rézkarc.

1055. Num. 13. Giornale Dal Campo Cesareo à B u d a. In data 8. settembre . . . 1686. 24. p.

1056. Num. 14. Parte Seconda Giornale Dal Campo Cesareo in B u d a in data 15. settembre 1686. 12. p. — Aggionta Al Giornale Num. 14. 12. p.

1057. Num. 15. Parte Seconda Giornale Dal Campo Cesareo in B u d a in data 16. settembre 1686. 12. p. — Aggionta al Giornale Num. 15. 12. p. [In fine :] Il primo Tomo dei Giornali di B u d a si vende soldi 30. ligati da Gerolimo Albrizzi dietro la Chiesa di San Giulian al Nome di Dio.

1058. Num. 16. Giornale Dal Campo Cesareo in data 29. settembre 1686. 12. p.
p. 5—6. Presidio dal Primo Vizire per soccorrera Buda vi erano ritornati soli 3. essando tutti gli periti.

1059. Num. 17. Giornale Dal Campo Cesareo in data 6. ottobre 1686. 22. p.
p. 7. Duca di Lorena lasciati gli ordini proprii all' escrcito fosse partito per Buda . . .

1060. Num. 18. Giornale Dal Campo Cesareo in data 13. ottobre 1686. 24. p.

1061. Num. 19. Giornale Dal Campo Cesareo sotto Segedino in data 20. ottobre 1686. 23. p.
E szerint Buda várát a császár parancsából ellátják mindennel ami szükséges és hadi szertárrá alakítják

1062. Num. 20. Giornale Dal Campo Cesareo sotto Segedino in data 27. ottobre 1686. 12. p. — Aggionta Al Giornale Num. 20. 12. p.
A főlap szerint a Lotharingiai herceg megszemlélte Buda várát s minden intézkedést megtett, hogy erős helyőrséggel ellátva, a székesfehérváriak netaláni támadása ellen teljes biztonságba helyezze a várat. Caraffa két mérföldnyire Buda alatt vonult el Szolnokra. A török iszonyúan meg van riadva Buda és Napoli di Romania elvesztése miatt.

1063. Num. 21. Giornale Dal Campo Cesareo sotto Segedino in data 31. ottobre 1686. 12. p. — Aggivuta ze Giornale Num. 21. 12. p.

1064. Num. 22. [Belöl :] Dal Campo Cesareo sotto Sicklos in data 10. noüembre 1686. 22. p.
Siklós kerek bástyáját erősségre nézve Budáéval hasonlítja össze.

1065. Num. 23. [Belöl :] Dal Campo Cesareo in data 17. noüembre 1686. 22. p.

1066. Num. 24. [Belöl :] Dal Campo Cesareo In data 24. noüembre 1686. 24. p.
Buda helyreállítási munkálatait gátolja az, hogy a fát szállító dunai bárkákról a fagy miatt nem tudják beszállítani a rakományt.

1067. Num. 25. [Belöl :] Dal Campo Cesareo In data 1. decembre 1686. 24. p.
Budáról azt a hírt veszi, hogy a kamara által a Vágon és Dunán lehozatott fákat Buda várába szállították, hova kereskedők is nagy számmal telepedtek. Rabul ejtett török tisztviselők Buda várában a császár szolgálatába léptek ; közönséges rabok, kik eddig a kamara költségén éltek, ki fognak cseréltetni, s ebben főként Kollonitsch bíbornok és a Jézus-társasági atyák buzgólkodnak.

1068. Num. 26. [Belöl :] Dal Campo Cesareo In data 8. decembre 1686. 23. p.
A Lotharingi herceg a kamara útján intézkedett, hogy a jövő évi hadjáratra Bécs és Ausztria megterhelése nélkül egyedül Magyarország, főleg a Duna melléke lássa el a hadsereget minden élelemmel. Meglátogatta nejét, a lengyel királynét Innsbruckban, ahol mint Buda visszafoglalójának tiszteletére nagyszerű ünnepségeket rendeztek. Budáról az a hír, hogy nagyban őrzik, főként a fehérváriak miatt, kiknek kikémlésére gr. Ricciardi ezredes 15 lovasa küldetett ki. Székesfehérvárról Budára érkezett több más kereszténnyel egy bosnyák pap, ki Buda visszafoglalása előtt pesti parochus volt. Azt újságolta, hogy a fehérvári basa budai vezérnek nevezi magát és a várost, különösen a budai kaput nagyban erősítteti.

1069. Num. 27. [Belöl :] Dal Campo Cesareo In data 15. Decembre 1686. 21. p.

1070. Num. 28. [Belöl :] Dal Campo Cesareo In data 22. Decembre 1686. 24. p.
Budára sok hajó érkezett élelmiszerekkel. A katonaságot pusztító betegségek, miket a rendkívüli hideg is elősegített, szűnőfélben. Belgrádból két Styrum-ezredbeli dragonyos jött cserében két török fogolyért. Híradás gr. Thunról, a máltai rend nagy kereszteséről, aki több évig volt londoni követ és akit a császár, Buda visszavívásának tudtul adására XI. Incéhez küldött Rómába.

1071. Num. 29. [Belöl :] Dal Campo Cesareo In data 29. decembre 1686. 24. p.
Székesfehérvárott a töröknél, ép úgy mint Budán volt, két parancsnok van, az egyik vezérkormányzó, a másik parancsnok címmel. Nem portyáznak ugyan Buda táján, de gyüjtik az élelmet, s Buda felé a falvakat mind felgyújtással fenyegetik, ha ki nem adják a gabonát és a szükséget.

1072. Num. 30. Giornale Dal Campo Cesareo In data 5. gennaro 1686. [Hibásan, 1687 helyett !] 23. p.
Legvégén tudatják az olvasóval, hogy e Veridica Raccolta bevégezte pályafutását.

Num. 1—13 : FK. B 0941/91. — Num. 1—17 : A. V. 2723.

1073. Verissima, e disnta (!) **Relatione** della presa del Castello Reale della Citta di B v d a sotto il comando del Serenissimo M a s s i m i l i a n o dvca di Baviera. In Venetia, per il Batti, DCLXXXVI. (!) . . . 4° 4 nnp. *B. (Venezia, Bibl. di San Marco.)*

1074. Verissima, e distinta Relazione dell' accampamento dell' armi cesaree, per l' assedio di B v d a sotto il commando del duca C a r l o di Lorena. In Venetia, MDCLXXXVI. per il Batti. 4° 4 nnp. *A. II. 1300.*

1075. [Lo stesso] . . . In Venetia et in Milano, . . . per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta . . . [1686.] 4° 4 nnp. *FK. B 0941/8.*

1076. [Lo stesso] . . . Assediata li 16. di giugno. In Venetia, per il Batti, & in Verona, per Domenico Rossi. [1686.] . . . 4° 4 nnp. *B. (Verona Bibl. Comm.)*

1077. Verissima, e distinta **Relatione** di quanto è successo nell' acquisto della città di B v d a con distinto ragguaglio dell' assalto, e il numero de morti, schiaui, cannoni, mortari, e prouisioni cosi da bocca come da guerra ritrouate in detta piazza, e della fuga del gran visir, e seraschier dall' armi cesaree sotto il comando del ... duca C a r l o di Lorena, et il ... duca M a s s i m i l i a n o E m a n v e l elettore di Bauiera. In Venetia, MDCLXXXVI. appresso Giouanni Cagnolini. 4° 4 nnp. *FK. B 355/37.*

1078. **[Lo stesso]** ... In Venetia, per il Prodocimo. MDCLXXXVI. ... Si vende da Zuanne Batti. ... 4° 4 p. *A. II. 1299.*

1079. **[Lo stesso]** ... Venetia, et in Parma, per li H. H. del Vigna. MDCLXXXVI. ... 4° 4 nnp. *B. (Bologna Bibl. univ.)*

1080. **[Lo stesso]** ... e S e r a s c h i e r, con la prigionia del T e c h l i fatta da Turchi. Dall' armi cesaree ... In Venetia & in Napoli, appresso Domenico Antonio Parrino, 1686. ... 4 nnp. *FK. B 0941/125.*

1081. Vero, e distinto **Raggvaglio** venuto per via di Vienna dell' acqvisto fatto dall' Armi Cesaree et Elettorali dell' importantissima piazza di B v d a, espvgnata per assalto. In Vienna, & in Reggio, per il Vedrotti. [1686.] ... 4° 4 nnp. *B. (Bologna Bibl. univ.)*

1082. Verissima **relatione** della presa della gran citta di B u d a fatta dalle armi gloriose dell' invitto L e o p o l d o imperator di Romani. In Venetia, MDCLXXXVI. [Per Girolamo Albrizzi] ... dietro la chiesa di S. Zulian. 4° 4 p. *A. II. 1301. — Mth. 232.*

1083. Vero, e distinto **raggvaglio** de successi, negl' vltimi attacchi, assalti, e presa della Real Città di B v d a gon (!) le particolarità tutte, de si grande espugnatione, col numero de gl' vccisi, feriti, prigioni, qualità, e quantita della preda. In Genova, per Antonio Casamara ... [1686.] 4° 8 p.

A 2. lapon: »Giornale dal Campo Cesareo in data 4. settembre di Buda 1686.«

B. (Genova Bibl. univ.)

1084. **Verovering** der sterke Stad, B u d a of O f f e n, door de Keyserlyke en geallieerde Machten. [S. l. et typ.] 1686. [In fine :] R. de Hooge juv : et fecit. 1686. 2° 1 fol.

Rézkarc néhány sor szöveggel. *B. (Rotterdam Bibl. Gem.)*

1085. Vollständige **Beschreibung** des Freuden-Festes wegen glücklicher Eroberung der Haupt-Vestung O f e n im Königreich Ungarn. So gehalten worden zu Bresslau in Schlesien, den 15. Septembr. Anno 1686. Breszlau, bey Gottfried Jonischen, ... [1686.] 4° 4 nnp. *FK. B 0941/50. — A. IV.) 2289.*

1086. Warhaffte **Relation** oder eigentliche Beschreibung der königlichen ungarischen Haupt-Stadt und Vestung O f e n worinnen nicht allein ihre belegene und alle darinn und umb dieselbe sich befindliche Raritäten und Gebäue, sondern auch verschiedene Belagerungen ... insonderheit die Belagerung vor 2. Jahren wie auch die jetzige biss auf die Eroberung ermeldetes Orts. ... Augsburg. ... Joh. Jacob Schönig 1686. 4° 30 p. *A. II. 1302. — Mth. 225.*

1087. Warhaffte und aussführliche Beschreibung der hungarischen königlichen Haupt- und Residentz-Stadt **Ofen,** deren Ursprungs, Namens, Erweiterung und aller in vorigem Seculo darbey vorgefallenen Kriegs-Händel, wie auch derselben von ... Hertzogs von L o t h r i n g e n anno 1684. Belägerung, und aller denckwürdigen Sachen tägliche Begebnüss ; sampt einem aussführlichen Tage-Register, was bey dero zweyten Belägerung anno 1684. (!) ... merckwürdiges von Tag zu Tag vorgelauffen, und welcher gestalt sie endlich mit Sturm in der christen Hände kommen. Mit grosser Mühe und Fleiss zusammen getragen, und mit beygefügten Figuren und Grundriss aussgefertiget durch J. W. G. N. Franckfurt am Mäyn, zu finden bey Johann Georg Walthern ... [1686.] 4° 4 nn, 100 np. 15 t.

p. 88. Budavár ostromképe nyugat felöl. — p. 96. Buda alaprajza.
p. 1—7. Historische Beschreibung der Stadt Ofen. — p. 7. Die Eroberung Ofens. 1541. — p. 9—27. Belagerung Ofens. 1598. — p. 28—50. Belagerung Ofens. 1684. — p. 51—99. Die Wiedereroberung Ofens. 1686.

FK. B 0941/51. — A. IV. 2290. — Mth. 396. — N.

1088. Warhafftig und auszführlicher **Bericht,** alles dessen was bey der anno 1686. vorgenommenen Belägerung der Stadt O f e n von Anfang derselben bisz zu den 2. Sept. erfolgten glücklichen Eroberung so wol auf Käyserlicher, als Chur-Bäyerischer und Chur-Brandenburgischer Seite von Tag zu Tag merckwürdiges passiret, deme zu mehrer Erklärung beygefügt ein

gantz eigentlicher Abrisz solcher Vestung und Belagerung, den curieusen Leser zu Lieb mit sonderbaren Fleisz zusammen getragen. Augspurg: Gedruckt und zu finden bey Jacob Koppmayer. [1686.] 4° 28 nnp.

Melléklete: »Die eroberte Ungarische Haubtstatt Ofen« c. ostromkép észak felől nézve.

Az ostrom gondos naplója 1686. jún. 10-től, amikor a császári sereg megindul az esztergomi táborból Buda felé, szept. 4-ig »Den 4-dito, hat man allererst, weilen gestern die Stadt, welche nun einem Steinhauffen gleich sihet, noch voller glüender Kohlen, anfangen die Todten zu begraben, meist aber in die Donau zu werffen, welches die Juden und gefangene Türcken tun müssen, auch müssen sie jetzo die Stadt säubern, den Graben ausraumen, und die Approchen wider einfüllen, und seynd bereits etliche vergrabene Schätze gefunden worden.« Legvégén szó van még gr. Königs-Egg főhadsegéd küldetéséről Bécsbe, aki a diadal hírével együtt a török főzászlót is magával vitte.

A. II. 1303.

1089. [Wlastislaw, Joannes Ignatius].
Dies secunda septembris, non tantùm septies, sed septuagesies septies secunda, quà placuit Domino lunari nocte fugatà splendore Austriacam condecorare domum ... Pragae, typis Universitatis Carolo-Ferdinandae, in Collegio Societatis Jesu ad S. Clementem, 1686. 4° 20 nnp.

p. 14. 50. vers: »Ex Buda circumdata,
Aspice Buda novam te circumquaque coronam,
Imminet haec capiti, vix toleranda tuo.«

51. vers: Oppugnata,
Quod felix faustum fortunatumque sit ! Urbem
Acriter Oppugnant, pulveribusque tonant.
Mittunt insignes bombos volitantibus Ignes,
Flammis exortis Buda remansit Ofen.«

FK. B 936/3.

1090. Zenarolla, Gio. Pavlo.
Giornale militare. ouero B u d a espugnata sotto gli auspicii. del ... Imperatore de Romani L e o p o l d o I. ... l'anno 1686. dalli fortissimi e'roi C a r l o V. duca di Lorena, e M a s s i m i l i a n o III. elett. di Bauira. Raccolta da D. Gio. Paolo Z e n a r o l l a ... Dedicata al medemo Augustissimo Imperatore in trionfo di tanta vittoria. Si vede nel fine il treno delle monitioni. ... [S. l. et typ. et a.] 224 p. *Mth. 419. — N.*

1091. [Lo stesso] ... Dedicata all' ... F i l i b e r t o V i z z a n i ... In Vienna et in Bologna, per Giacomo Monte. [S. a.] 12° 148, 20 p. *Mth. 420.*

1092. A **Brief** Discourse of the most assured ways and means to ruine and pull down the vast Monarchy of the Ottoman Princes. Written by a judicious gentleman, who for abore twenty years resided at the Turkish Port, being there employd by a great Prince, at his Ambassador. Also an historical and political discourse of the war in Hungary. Fogether with the battels of Kermain and Saint Gottard ... London, printed by J. H. for B. Aytimes ... 1687. 12° 200 n, 2 nnp.

Az 51—173. p. fordítása Louis Du May »Discours sur les causes de la guerre de Hongrie« c. 1665-ben megjelent műnek. Ennek angol fordítása önállóan már 1669-ben megjelent. A mű első része a török birodalom közigazgatásáról szól. — p. 14. Budáról: »the vice-Roy of Buda, hath eighteen Provinces«. A második részben budai adatok: p. 93, 102—104, 107.

A. II. 1314.

1093. Adlerhold.
Sieg-gekrönter Feldzug des Adlers und Leuens im 1687. Jahr Christi, vorgestellet in Erzehlung der ... Victorien, womit der Allerhöchste die Waffen, römisch-käyserlicher Majestät in Ungarn ... und der durchl. Republic Venedig in Morea ... diesen nunmehro geendigten Sommer über gesegnet und herrlich gemacht: dazu gleichfalls ... was in diesem obbenannten Jahr von den polnischen und moscowitischen Kriegs-Verrichtungen wider den Erbfeind ... durch ... Correspondentz-Federn angesagt. Wobey das neuliche Haupt-Treffen bey Mohatz in Ungarn, wie auch das Venetianische in Morea ... mitgetheilt durch Martialem A d l e r h o l d. Gedruckt in obbemeldeten 1687-sten Jahr, und zu finden in Nürnberg, bey Johann Andreae Endters seel. Söhnen. 4° 6 nn, 136 np. 2 t. *Mth. 253.*

1094. Albericius, Nic.
Esdrae leo de silva L e o p o l d u s I. ad cujus concitationem, rugitum et verba vidit incendi totum corpus aquilae Imperii Turcici. Opusculum consurgit ex d. scripturis, paucis exceptis et esdrae 4. cont. multa notabilia et curiosa politicis, militantibus, omnibusque utriusque ordinis apprime tum vtile, tum jucundum. Auct. Nic. A l b e r i c i o. ... Venetiis 1687. typis Stephani Curti. 24, 333 p. *Mth. 254.*

1095. A **Most** exact description of the taking that important fortress of B u d a: sheving the whole action of storming it sep 2, 1686. by the Imperial, Bavarien, and Brandenburgh forces: and other remarkable actions during the siege, with the names of all the places in the city. London, D. Newman, 1687. 4°.

II. p. 198. Cf.: The Term. Catalogues, ed. Arber v. *B.*

1096. Annus celeberrimis L e o p o l d i I. Rom. Imp. semper Aug. et Serenissimae Venetorum Reip. victoriis contra Turcas insignis chronographice exhibitus. [S. l. et typ. 1687.] 4° 4 nnp.

Lipót császár, Lotharingiai Károly herceg és Badeni Lajos dicsőítése versben. A chronosticon szerint 1687-ben: »LVX festa sanCtae CLarae, fVnesta FVrCarVM straga Vere CLarIfICata est.«

B. (Hall, Bibl. d. Franzisk.)

1096/a Aron ben mhr' r Jausef.

Ajjn sin njja ljd vun A u v n [O f e n] Prag, al jede Bnjhr' r Jehuda Bak 8° 1687—1688. 14 p.

Héber betűs zsargon-német szöveg. Szerzője Áron József fia budai fogoly zsidó. Dicsőíti Szender (Alexander) Tausz prágai ifjút, aki a budai zsidó foglyok kiváltása ügyében sokat fáradozott és megmentette őket. 55 versszak 3—4—5 sorban. Héber refrénje: »Örökkévaló, légy a mi segítségünk!«

Oxford, Bodleiana App. 8° 1103. (24.)

1097. Auszführliche **Relation** von der letzten Glorwürdigen Victori auss dem Kaiserl: Feldlager zwischen Sicklos vnd Darda, den 19. Augusti 1687. [S. l. et typ. 1687.] 4°, 8 nnp.

p. 6. A siklósi győzelmek során elfogott török rabok vallomása »entdecken auch, wie dess Gross-Wetziers Intention gewesen, nach Erlegung der unsrigen, Ofen sich zu bemaistern.«.

FK. B 943/412.

1098. Benaglia, Johannes.

Ausführliche Reisz-Beschreibung, von Wien nach Constantinopel, und wieder zurück in Teutschland ... desz ... Grafen ... Albrecht C a p r a r a ... welche er als ... Extraordinari-Gesandter und Gevollmächtiger, den Stillstand mit der ottomanischen Pforten zu verlängern, verrichtet. Beschrieben von Johanne B e n a g l i a, Gesandschafts Secretario. Anjetzo ... aus dem Italienischen ... in die hoch-teutsche Sprache übersetzt. Franckfurt, zu finden bey Matth. Wagnern, Anno 1687. 174 p.

p. 16—23. Buda leírása. A császári követség fogadása. *FK. B 910/158. — Mth. 256.*

1099. Benedetti, Ludovico Vincenzo.

La corsa della nove vittoria di Santa Chiesa per le conqviste dall' armi Christiane fatte nell'Vngheria, ... Predica panegirica recitata dal ... Lvdovico Vincenzo B e n e d e t t i ... Dedicata all' ... conte di S. S t e f a n o ... In Palermo, nella stamparia di Giacomo Epiro, 1687. ... 4° 32 p.

p. 13—14. »La nouella dissi menzognera auueratasi vna sol volta bastò ad imparadisare l'vniuerso catolico, che nell' istesso giorno sentendo Buda ripresa da' nostri che l'inuolò Solimano, hebbe adire esser impossibile, che il peccatore oue fallisce non abbi la pena, ò non volere il Polo che si conoscese mai alienata da Christo quella Città che nell' istesso giorno e rapita, e recuperata ammirossi.« Végén: két szonett Benedettihez valószínűleg Joan Morteral-tól a könyv kiadójától.

FK. B 0941/133.

1100. Bergmann, Carl Christoph.

Der christliche Held siegprächtig zu Feld im türckischen Zelt. Das ist: dapffermüthige hungarisch — polnisch — venetianische Kriegs-Thaten wider ... die Türcken und Tartern ... von Anno 1400. bis auf gegenwärtiges 1687. Jahr in unterschiedlichen hitzigen Schlachten, ernstlichen Belagerungen und siegreichen Eroberungen, ausführlich beschrieben ... von Carl Cristoff B e r g m a n n Franckfurt und Leipzig, zu finden bey Joh. Jon. Felsecker, [1687.] 10, 704 p. *Mth. 364.*

1101. Bartaluccius, Jo. Franciscus.

Vaticana pvrpvra Serenissimo Princi pi F r a n c i s c o M a r i a e ab Hetrvria eo die ab I n n o c e n t i o XI. Pont. O. M. collata, qvo L e o p o l d u s I. Roman. Imperator B v d a m expvgnavit. Epinicivm ab Jo. Francisco B a r t a l v c c i o. ... dictum ... et principi F r a n c i s c o M a r i a e ab Hetr. S. R. E. card. dicatvm. Florentiae MDCLXXXVII. ex typographia sub signo Stellae ... 4° 24 p.

Kezdete: »Grande more pretium, longi fortuna laboris Meta triumphorum, tardeque; superbia palme Bvda, iaces! ...«

B. (Cremona, Bibl. Governatura. — Firenze, Bibl. Riccardiana.)

1102. Biagio, P. F.

Narrazioni sagre delle più insigni vittorie riportate da' fedeli per intercessione della Santissima Madre di Dio, dagl' anni di Christo 534. sino al 1683. Scritte dal P. F. B i a g i o Sumptibus Caesaris Sacchi eius Germani fratris. In Roma nella stamperia di Gioseppe Vannacci 1687. ... 4° 16 nn, 423 n, 8 nn p. 1 t.

p. 126. »San Stefano rè d' Ungaria, per la sua divozione alle Virgine. ... Nella conquista di Buda, gloriosamente dall'armi cesaree espugnata li 2. Settembre di quest' anno, hauends-il fuoco delle bombe e d'altri spauenteoli incendii ridotti in cenere non solo i minori, mà i più riguardeuoli edificii di quella città, si è conseruato intero il sontuoso tempio iui eretto, e dedicato à questo Santissimo, e primo Rè dell'Ungaria: non volendo il cielo che la voracità del fuoco, e la crudeltà dell ferro-abbattessero, e consumassero quelle Sagre Pareti che seruono agl' honori di quel Santo, che sicome portò la corona, e la fede nell' Ungaria, cosi può credersi habbia con le sue intercessioni à perpetuamente fermarui il tuo trono, ed à farui rècomparère in »Regio Manto la diuozione verso la Santissima Imperatrice degl'angioli.«

FK. B 943/351.

1103. Bizozeri, Sempliciano.
Ungria restavrada compendiosa noticia, de dos tiempos: del passado. Baxo el jvgo de la tirania othomana, del presente. Baxo el dominio catholico de L e o p o l d o II. de Avstria. Felices svccessos de svs armas cesareas, en el regno de Croacia, y principaolo de Transylvania. Escrita en lengva toscana por D. Simpliciano B i z o z e r o. Tradvcido en español por vn curioso. ... En Brcelona, en la imprenta de Martin Gelabert ..., año 1687. Acosta de Antonio Ferrer, Baltasar Ferrer, y Ivan Cassañas, ... 4° 4 nn, 280 n, 8 nnp.
B. (Ráth. — Coimbra, Bibl. univ. — Paris, R. Heredia.)

1104. [El mismo] ... Adornada con 44. laminas. Tradvcido en español por un Curioso. ... En Barcelona, en la imprenta de Martin Gelabert ... año 1688. ... 6 nn, 280 n, 8 nnp. 33 t.
Rézkarcmelléklet: »Buda y Pest« északról.
p. 20. Buda elfoglalása. 1541. — p. 129—132. Condado de Pest. Ciudad de Pest. — p. 145—153. Ciuded de Buda.
FK. B 914/122. — A. II. 1342.

1105. Blunt, Heinrich.
Des Edlen Herrn Heinrich B l u n t englischen Herrn und Ritters Morgenländische Reise, durch Dalmatien, Sklavonien, Thracien und Egypten, &c. ... Erstlich von ihm in Englisch verzeichnet, nun aber in die reine Hoch-Teutsche Sprache übersetzet von G. C. S. A. T. Nebst einem Bedenken über dise Betrachtungen, worinnen zugleich die Ursachen des itzigen fals dieses mächtigen Reichs gesucht werden. Verlegts Johann Nicolaus Gerlach, Buchhändler in Helmstädt. Anno 1687. 4° 8 nn, 183 np.
A szerző 1634-ben Velencéből kiindulva járta be a török birodalmat, melynek várairól többek közt ezt mondja: »In Ungarn ist Griechisch-Weissenburg weder stark befestiget, noch ganz eingegangen: Ofen aber ist mit einer starken macht besetzet, und die übrigen in selbigem Königreiche, so nicht an den gränzen liegen, sind niedergerissen«.
B. (Rd. — Esztergom Főegyh. m. kt.)

1106. [Dasselbe] ... Nürnberg, ... Lochner, 1687.
B. (Sárospatak Ref. főisk. — Marosvásárhely Teleki kt. — Bécs Nat. Bibl. — Linz Francisco-Carolinum. — Brünn Franzens Mus — Klosterneuburg.)

1107. Brevi Notitie de gli ventisette Eminentiss. Signori Cardinali creati dalla Santità di N. S. I n n o c e n z o XI. Sommo Pontefice, il di 2. settembre 1686. nel qual giorno segui ancora l'espugnazione di B u d a dall' Armi Cesaree. ... Dedicata al merito dell' ... Gio: Battista G a v o t t o ... In Nap. per il Cauallo, e il Mutij. 1687. ... A spese di Dom. Ant. Parrino. 12° 39 n, 1 nnp. 16 t.
Címkép: Bvda espugnata il di 2. Settembre 1686. alatti XI. Ince pápa a bíborosok körében.
FK. B 355/45.

1108. Bonnetus, Leonhardus.
B o n n e t i Leonhardi radium et fulmen Caesaris, Viennae propugnata, B u d a capta. Venetiis, [s. typ.] 1687. 1 fol.
p. 45. Cf: Czvittinger: Bibliotheca scriptorum qui extant de rebus Hungaricis [1711]. *B. 1687.*

1109. Calamo, Blagio.
B v d a alle restanti citta' soggette all'Imperio Ottomano. Epistola eroica. Del dottor Blagio de C a l a m o dedicata all altezza Serenissima di F r a n c e s c o II. d'Este dvca di Modena ... [Napoli, Carlo Troise 1687.] 8 nn, 8 np.
Az ajánlás kelte: »Da Napoli li 26 Gennaro 1687. Carlo Troise«. *B. (Modena, Bibl. Estense.)*

1110. Cesareo Carro Triumphal en que gloriosamente campean por el orbe las invicibles armas del maximo Emperador L e o p o l d o I. de este nombre, por la feliz restauracion de la real fortaleza de B u d a, conquistada en 2. de sept. de 1686. En Amsterdam en casa de Yacomo de Cordova, anno 1687. 4° 16 nn, 201 np.
Ajánlás: »A Illustrissimo Señor don Josseph Cossio Varreda, Obispo de Salamenca«.
p. 1—201. Magyarország története nyolcas rímekben 35 versszakban »por el capitan D. Miquel de Barrios«. — Buda megvételéről Amsterdamba érkezett hadi jelentések: Triumpho-Cesareo en la descripcion universal de Panonia y Conquista de la ciudad de Buda, à 2 de Settembre de 1686« Don Antonio Pizarro de Oliveros-tól.
B. (Lausanne, Bibl. cant.)

1111. [Chasan, Claude Bernard.]
Histoire abrégée du siècle courant, depuis l'an 1600 jusq' à présent, avec un catalogue des historiens du même siècle, par le sr C. Paris, C. Coiguard, 1687. 12° 604 p.
A század eseményeinek, különösen pedig a török-magyar háborúknak krónikás leírása.
Kt. 1687. — B. (Brit. Mus. — Páris, Bibl. Nat.)

1112. Colombini, Bonaventura.
Il trionfo della fede rappresentato per l'acquisto di B v d a nella chiesa di S. Domenica di Siena, il di primo ottobre 1686. dall'inclità natione alemanna commorante in detta città. Discorso del ... Fr. Bvonaventvra C o l o m b i n i Sanese predicator domenicano, e dal medessimo recitato in tale occasiione. Dedicato all' ... Stefano O r s e t t i Patritio Lvcchese ... In Siena, nella stamperia del Pubbl. 1687 ... 4° 12 p. *A. IV. 2292.*

1113. Cronick-Calender. [Augspurg, gedruckt und verlegt durch Jacob Koppmayer.] MDCLXXXVII. 4° 28 nnp.

Az 1. oldalon: Warhaftige und umständliche Erzehlung der fürnehmsten Denckwürdigkeiten, so sich letzt-verwichenes 1686. Jahr, hin und wider in Europa zugetragen. — Die glückliche Eroberung der kön. ung. Haupt-Vestung Ofen, ... »Die meisten Juden, so sich mit einigen andern Familien mit Haab und Gut auf den Schiffen salviren wollen, sind von den Tolpatschen bey dem Wasser-Rondell ertappet und erwürget, all das ihrige zur Beuthe gemachet, u. darauf die Plünderung gestaltet worden. Etlich hundert andere Juden, so ihre Zuflucht zu ihrer Synagog genommen, und auf Teutsch um Gnade gebetten, seind denen Chur-Brandenburgischen, welche auf selbiger Seite ihre Attaque geführet, zu Theil, u. gegen Erbietung hundert Reichsthaler vor die erste Salvaguardie perdoniret worden, damit man sich deren, so wol in der Arbeit, als auch, dass sie den ohne Zweiffel verborgenen Schatz offenbaren könten, gebrauchen möchte. Einer von disen Juden hat dem Chur-Brandenburgischen General Schöning, alsobald 10.000. Reichsthaler Rantzion angebotten; und ist dises alles innerhalb einer Stunde vorgegangen.« »Der Printz Commerci, so von Ofen in 18. Stunden zu Wien angelanget, ist der erste gewesen, so dise erfreuliche Zeitung der Eroberung angebracht, u. hat in solchem Ritt, Hut, Pistolen u. Degen verlohren.« »Den 3. [Sept.] wurd Chur-Bayrischer Seits in Ofen dem Allerchöchsten zu Lob das Te Deum Laudamus unter Lösung alles Geschützes solenniter celebriret.« »Der General-Adjutant, Graf v. Königs-Egg, ist hierauf in Wien ankommen, u. hat ... dem Ertz-Herzog Joseph, im Namen ... dess Hrn. Herzogen v. Lothringen eine eroberte grosse Türckische Haupt-Fahne, so vor dess commandirenden Bassa Hauss gestanden, u. die jenige gewesen, zu welcher die in Ofen gewesene Guarnison geschworen hatte, präsentirt.« Egész terjedelmében közli a Lotharingi herceg felszólítását Budavár parancsnokához, hogy adja meg magát, mert különben, ha fegyveres kézzel foglalják el a várat: »wird kein Mensch, wer Stands od. Alters er seye, verschonet, sondern alles nidergemachet werden.« Ugyancsak közli a herceg köszönő levelét a brandenburgi választóhoz »Gegeben im Lager bey Erelkau den 7. Sept. 1686.«, melyben magasztalja csapatainak, főleg vezérük Schöning tábornoknak a vár bevételénél tanusított kitűnő magatartását. Végül közli »Ameth Elim« szultánnak Buda ostroma alkalmából böjtöt, imát és vezeklést elrendelő parancsát. (Címlapja ugyan hiányzik, de a mellékletében megjelent »Grosse Gewitter Practica« alapján föltehető, hogy impressuma szintén: »Augspurg, gedruckt und verlegt durch Jacob Koppmayer.«.)

B. (Ráth.)

1113/a Der Triumphirender **Reichs-Adler,** welcher so wol gegen Orient als Occident seine Flügel aufs glücklichste ausbreitet, insonderheit nunmehro gegen Constantinopel, wie und welcher Gestalt solcher importanter Ort mittelst vorhergehender Eroberung der unüberwindlichsten Dardanellen möchte occupiret, und sodann mit dem Erb-Feind ein ewiger Friede gestifftet werden. [S. l. et typ.], Gedruckt im Jahr 1687. 4° 36 p. *Mth. 282.*

1114. Der von dem im Ottomanschen Reich jetzt herrschenden Grosz-Sultan in denen Gebieten Ober- und Nieder Ungarn, Polen, Moscau und Morea aufgestellte Glücks-Hafen, Worzu nicht allein unterschiedliche andre Fürsten eingeladen, sondern auch bey der Erscheinung ihr Heyl zu heben, durch eine fünffjährige Bündnis und angelegten Karten, angestellet worden. [Am Ende:] Nürnberg, gedruckt und zu finden bey Johann Jonathan Felsecker. 2°, 1 fol.

Lipót magyarországi hódításai, köztük »die unüber windlich geschätzte Königl. Stadt Ofen«.

B. (M.)

1115. In memoriam Gloriosae Victoriae Hvngaricae a Germanorvn Fortissimo Exercitv avspiciis L e o p o l d i Imp. Invictiss. A. C. MCCLXXXVI. De Tvricis Reportatae Emblemata Aliqvot Edita Augvstae Vindelic. Impensis Viduae Theophili A. C. MDCLXXXVII. 4° 16 nnp. *(M.)*

1116. Descriptio novissima Imperii Turcici: das ist: eine gantz neue, aussführliche und grundrichtige Beschreib-, Vorstell- und Entwerffung dess heutigen türckischen Reichs, wie selbiges unter dem dermahligen Regenten M a h o m e t e IV. beschaffen, in drey Theil eingetheilet, benanntlich in die asiatische, africanische, und europäische Türckey. Worinnen viele historische Geschichten ... enthalten seynd. Absonderlich aber seynd hierinnen zu betrachten die vornehmste Stätt, Vestungen ... mit schönen Kupffer-Figuren gezieret ... Würtzburg, in Verlegung Quirini Heyls, ... im Jahr 1687. 4° 4 nn, 155 n, 72 n, 163 np.

B. (AK. — M. — Győr, sem. — Kalocsa, É. m. — Aarau, Aar. Kant.)

1117. Diario de' svccessi dell' Armi Cesaree nell' Vngheria doppo la presa di Strigonia nelle trè campagne, cioè 1684., 1685. e 1686. con l' assedio, e presa per assalto della real città di B v d a, e altre conquiste fatte sino all' acquartieratione dell' esercito. Sotto il comando del

... dvca di L o r e n a. ... E trasmesso di settimana in settimana ad vn gran principe per informatione di tutto quello, che di giorno in giorno andaua accadendo. In Napoli, per Carlo Porsile 1687. ... 12° 8 nn, 336 np.

p. 18—129. Buda ostroma 1684-ben. — p. 214—215. Aba Vrabam levele. — p. 230—234. Az ostromló-sereg létszáma. — 235—329. Buda visszafoglalása.

FK. B 943/215.

1118. Diario dell' assedio e presa di B u d a, descritto da un cavalier Sanese, che militava in qualità di volontario nell' esercito Cesareo. [S. l. et typ. 1687.] 4° 16 nnp.

B. (Siena, Bibl. Com.)

1119. Diarium das ist: Kurtze und warhafftige Erzehlung alles desjenigen das Zeit währender Belägerung der gewaltigen Vestung O f e n sonst B u d a genannt, von Tag zu Tag sich zugetragen: und wie solche ... endlich den 23. Aug. (2 Sept.) des 1686 sten Jahrs ... mit stürmender Hand erobert. Ingleichen die Belägerung ... Hamburg ... Sambt fernerer kürtzlicher Erzehlung was die kaiserl. Armee, nach Eroberung O f e n, von fernere Progressen in Ungarn gehabt, und wie sie die beyde veste Städte, als S e g e d i n und F ü n f f k ü r c h e n gleichfalls zur Übergabe bezwungen, und die Essegger Brücke totaliter ruiniret und verderbet hat. ... [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr M.DC.LXXXVII. 4° 4 nn, 90 np.

A. II. 1320. — Mth. 263. — N.

1120. Diarium einer kurtzen und wahrhafftigen Relation alles dessen, was sich diesen gantzen Feldzug über, bey der käyserlichen Armee, wider den Erbfeind geführten Krieg in Vngaren von Tag zu Tag begeben Anno 1687. qVo sVperat TeVto, tenebresCIt barbarIDVM LVX. [S. l. et typ. 1687.] 4° 48 nnp.

A császári sereg 1687-i hadjáratának eredeti — »alle Begebenheiten, wie sie uns von guter Hand communiciert worden« — jelentésekből összeállított menete, 1687. máj. 28-ától, midőn a Lotharingi herceg Laxenburgból Győrbe érkezett, nov. 15-ig. »Mitler weil war der Graff von Schärffenberg mit der Armada von Gran nach Weresvvar auffgebrochen, an welchem Ort man, auss mangel Wassers, weder Menschen noch Vieh trăncken können. Den 6. (Junij) schluge er zu Alt-Ofen das Heerlager, wohin Ihro Hochfürstl. Durchl. sich mit dem Palfi-Taaf- und Ladronischen Regiment auch verfügt.« »Den 14. (Junij) gelangte man nach Pentele, ... In dieser gegend fanden die unserigen Grass und Wäyd vollauff, also dass sie zu einer Lägerstatt nicht unanmüthig gewesen wäre, von Ofen auss aber biss dar hatte man kein einigen (!) kalen Baum noch Wasen angetroffen, dann die Türcken alle fourage abgemähet und alles verderbt hatten.«

B. (Ak. — M.)

1121. Diarium von der Kayserl. Haupt-Armee in Hungarn ... und was sich von Tag zu Tag zwischen denen sammtlichen Christlichen hohen Alliirten, Denkwürdiges, wider die barbarische Blut-Hund die Türken und Tartarn zu getragen hat; so fordersams, nebst einem accuraten Grund-Riss des Treffens, auch Gelegenheit des Orts, an den kaiserlichen Hof eingeschicket worden. Mit sonderlichen Fleiss grundrichtig aufgezeichnet und in Druck übergeben: durch J. M. C. Wienn, bey Vivianischen Erben, 1687. 12° 64 p.

p. 50—54. »Extra Ordinari Schreiben aus dem Kaiserl. Feld-Leger ... den 6. Augusti 1687. zwey Meyl unter Mohaz inhattend was sich Curieuser Zugetragen bey Ranzionirung eines Türckischen Bassa, so ihro Excellenz Herrn General Graff Dünnewald bey Eroberung der Haubt-Stadt Ofen gefangen bekommen und seithero mit sich geführet.«

B. (Admont, Bibl. d. Ben.)

1122. Diarium von der kayserlichen Haupt-Armee, in Hungarn. Unter Commando dess ... Hertzogen zu L o t h r i n g e n. Das ist: eine kurtze Beschreibung von dem Feld-Zug dess 1687. Jahrs ... wider die barbarische Blut-Hund die Türcken und Tartarn zugetragen hat; ... aus glaubwürdigen Correspondentien zusammen geschrieben und in Druck gegeben durch J. M. C. [S. l. et typ. 1687.] 4° 28 p.

p. 4. ... als haben die Alliirten noch biss lauffende 1687 ste Jahr zu Prosequirung solcher gloriosen Victorien gleich Anfangs Junii bey Ofen eine ansehnliche Macht versammelt ...

FK. B 943/420. — Mth. 377.

1123. Die **Ohnmacht** der Türckischen Monarchie vorgestellet in warhaffter und umständlicher Erzehlung der Kriegs-Geschichten dess 1687. Jahrs in Ungarn und Morea. Welche in höchst-tapfferster Bestreitung dess allgemeinen Erb- und Ertz-Feindes der Christenheit dess Türckens, zu der röm. kayserl. Majest. und dero sämtlichen hohen Bunds-Verwandten unvergänglichem Nachruhm, so wol in offentlichen Scharmützeln und Schlachten, als auch Belager- und Eroberung ein und anderer Oerter sich zugetragen. Mit unterschiedlichen dienlichen Kupffer-Figuren gezieret. Augspurg, gedruckt und zu finden bey Jacob Koppmayer, Anno 1687. 4° 44 nnp.

»Der Cardinal Nuntius hatte von denen neulich von Ihro Päbstl. Heyl. an ihme, zu Bestreitung der schweren Kriegs-Kosten übermachten 200.000 fl. dem Herrn General Beck Commandanten zu Ofen 20.000 fl. sich dern zu denen daselbstigen Fortifications-Wercken, u. für die Besatzung aufgesetzte Häusser-Erbauung, zu bedienen. — Auch wurden zu besagtem Ofen, durch die Herrn Patres Jesuiten, mit Beysteuer dess Herrn Ertz-Bischoffs v. Gran, die ehmalige Studien, wider angeordnet ; Es langten auch daselbst täglich so vil Schiffe mit Holtz u. andern Bau Materialien an, welche die daselbst sich Niderlassende dahin schafften, dass nicht gezweiffelt würde, es werde solche Stadt disen Sommer völlig wider aufgebauet sein.« — 1687. máj. 29. : »In Ofen wurde die Procession am Fronleichnams-Fest, welche nun in anderthalb hundert Jahr allda nicht gehalten worden, widerum solenniter celebrirt, u. alle Stücke viermal gelösst.« — Jún. 4. : »Zu Ofen, allwo der Herzog v. Lothringen mit der Armee nun auch angelangt, wurde an einer St. Leopold intitulirten Kirchen, der erste Stein geleget.« — Jun. 18. : »Indessen wurde auch die Fortification zu Ofen eiferig fortgesetzt, u. damit selbige desto considerabler seyn möchte, als wurde, die Vorstadt, das Wiener Thor u. die Wasser-Stadt rasirt, u. daselbst unterschiedliche Recruten einlogiret, so disen Sommer über daselbst in Waffen exercirt, u. dargegen einige alte zur Armee gezogen werden sollen.«

B. (M. — Sárospatak Ref. főisk.)

1124. Die rühmlichst-erstrittene **Doppel-Victorie,** das ist : eine aussführliche Beschreibung, erstlich des so rühmlichst Anno 1687. den 12. Augusti st. nov. bey Mohatz wider den Ertz-Christen-Feind erhaltenen Sieges, worbey die Unserigen neben dem völligen Lager noch andere grosse Beuthen bekommen und erobert haben, ... Und dann zweytens ein compendiöser Bericht, des gleichfalls durch die Venetianer in eben diesem Jahr den 22. Augusti in Morea herrlichst-erhaltenen Sieges. ... vorgestellet und mit darzu gehörigen Kupffern versehen von Aletophilo. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1687. 4° 29 p.

p. 1. Ofen wurde durch des triumphirenden Kayser-Adlers Donner zersplittert. *FK. B 943/416.*

1125. Dietmayr à Dietmansdorff, Joannes Conradus.
Panegyricus Victoriosissimae Aquilae Turcam iterum atque iterum detriumphantis honori sacer, ex varijs Horatij locis desumptus, et in pedestren orationem congestus, à Joanne Conrado D i e t m a y r à Dietmansdorff, Austriaco Viennensi, anno qVo regnI HVngarIae feLICItas CVM noVo prInCIpe sVo sVCCresCIt. Viennae Austriae, apud Susannam Christinam, Matthaei Cosmerovij ... viduam [1687.] 4° 18 nnp.

Bécs felmentésének és Buda visszafoglalásának fontosságáról. *B. (M.)*

1126. Du Vignau.
L'état present de la puissance Ottomane, avec les causes de son accroissement, et celles de sa décadence. Dedié à Grand Dve de Toscane. Par le sieur Du V i g n a u, ... A Paris, chez Daniel Hortemels, ... MDCLXXXVII., 12° 30 nn, 370 n, 4 nnp. *A. IV. 2304.*

1127. Ehren-Gedicht vber die Helden-Geschicht dess durchleuchtigsten Fürsten ... K a r l Herzogen zu Lothringen, ... bey Belägerung vnd mit stürmender Hand den 2. Herbstmonat in dem 1686. Hayl-Jahr beschehener Einnam der unüberwündlich-geschätzten Vöstung vnd vngarischen Haupt-Statt O f e n. Von einem sing-liebenden Hirtlein, vnder seinem Feichten-Baum gesungen. Getruckt [s. l.] im fürstl. Stüfft Kempten. 1687. 4° 24 p.

B. (Sárospatak, Ref. főisk.)

1128. Eigendtlicher **Anfang** vnd Aussgang der O f n e r Verrätherey. [In fine :] Gedruckt [s. l.] in disem 1687 ten Jahr. 2° 1 fol.

Kéthasábos szöveggel. Fölötte a rézkarc Fink hadnagy és társainak kivégzését mutatja be.

B. (Főv. Múz. — Brit. Mus.)

1129. Eimmart, Matthaeus.
Zodiacum hunc Bojensem in applausum ob regiam Hungariae civitatem B u d a m, quae anno MDXLI. II. septembr. ope divina et magnorum heroum et ducum, ... L e o p o l d o I. tradita, ... Germaniae Herculi, M a x i m i l i a n i E m a n u e l i ... Bavariae duci ... et pro XenIo eXIgVVM hoC Dat et offert LaetVs author Matthaeus E i m m a r t, civis' Ratisponensis et pictor. Ratisponae, typis Joh. Georgi Hofmanni, [1687.] 2° 16 nnp. 1 t.

Mth. 265.

1130. Ens, Caspar.
Newer vnpartheyischer teutscher celer Nvncivs. Oder glaubwürdige Erzehlung aller Fürnemer vnd gedenckwürdiger Historien, so sich hin vnd wider in Europa, in Hoch- vnd Nider Teutschlandt, auch ... Hungern, Böheimb, Polen, Siebenbürgen, Wallachey, ... Türckey, Barberey, &c. Von der verflossenen Herbstmess biss auff diese gegenwertige Fastenmess 1687. Jahrs zugetragen. ... Durch Caspar E n s der Historien Liebhabern in Truck gegeben. ... Gedruckt zu Cöllen, bey Peter von Brachel ..., MDCLXXXVII. 4° 96 p.

A budai basák hadi vállalkozásairól. *B. (M.)*

1131. Eremitage. Svcessi dell' Armi Cesaree nell' vna, e nell' altra Vngheria dell anno 1686. Lettere di monsieur dall' E r e m i t a g e a madamà Ageride trasportate del francese e consecrate all' ... M a s s i m i l i a n o E m a n v e l e ... In Venezia, MDCLXXXVII, appresso Gio: Giacomo Hertz. 12° 10 nn, 224 np.

Buda attaccata. Lettera prima-sesta. Dal Campo di Buda 9. luglio — 12. Ottobre 1686.

FK. B 914/82.

1132. Examen of getuygenis van een jood aengaende het geen sich voor en in de Belegering der stadt O f f e n en daer omtrent toegedragen heeft. Uyt het hoogduyts vertaelt. [S. l. et typ.] Anno 1687. 4° 8 nnp. *B. ('S Gravenhage Kon. Bib.)*

1133. Extra ordinari Schreiben. Aus dem Kaiserl. Feld-Lager sub den 6. Augusti 1687. zwey Meyl unter Mohaz inhaltend was ist Curieuses zugetragen bey Ranzionirung eines türckischen Bassä, so ... General Graff D ü n n e w a l d bey Eroberung der Haubt-Stadt O f e n gefangen bekommen, und seithero mit sich geführet. [S. l. et typ. 1687.] 12° 64 p.

B. (Admont, Bibl. d. Ben.)

1134. Faxardo y Azevedo, Antonio.
Varios romances escritos à los sucessos de la Liga Sagrada desde el sitio de Viena, hasta la restauracion de B u d a, y otras placas, conseguidas en tres anos, en que se celebran dore Heroes insignes de estos tiempos. Por el Hermano Antonio F a x a r d o y A z e v e d o, ... Con licencia, en Valencia, en la imprenta de Jayme de Bordarar, ... Año 1687. A expensas de Joseph Rodrigo, ... 4° 80 nnp. *Ko. 295.*

1135. [El mismo] ... 12° 20 nn, 336 np.

B. (Catal. de la bibl. de Salva. Valencia, 1872. I. No. 234.)

1136. [Flämitzer, Joh. Nic].
Das, durch die Oesterreichische Clemenz wiederum erquickte Königreich Ungarn. Das ist: Ausführlicher Anzeig, wie das Königreich Ungarn bey erfreulicher Inthronisirung Königs J o s e p h i, aus dem glorwürdigsten Erz Hauss Oesterreich, nicht allein aus dem Ubel der innerlichen Spaltungen in eine heilwärtige Einmüthigkeit erhoben, sondern auch in seinen Privilegiis, Juribus, Libertatibus und Gerechtigkeiten fest gesetzet, und restabiliret vorden. Durch sonderbare Anmerckungen über die Diaetal-Proposition de dato 31. Octobr. 1687. verfasset von J[oh.] N[icol.] F[lämitzer.] 4° 100 p.

p. 46. ... der Vestung und Stadt Ofen als der mächtigste Schlüssel des herrlichen Königreichs ...

FK. B 943/418. — B. (AK. — EK. — M.)

1137. Foglietto Straordinario 3. agosto 1687. [S. l. et typ.] 1 fol.

Vienna 3. agosto kelettel: Partito poi il Sig. Conte Cohary da Buda ... *A. V. 2722.*

1138. Fracaore, Menato.
El Campo de Brvolo Sarò de na Spinà fioria, pin de furtari d'agno man, piantò, Loamò, Incalmò, Recalzò, e Repeonò dal Fracaore da Tencaruola Conta in Pauan; Spartio in tante Postigge, co tante Groliose Imprisie Gha fatto i Sprincipi della Santa Liega incontra el Turco, daspò la Liberation de Viena dall' Anno 1683. infina el 1686. Sdedicà al ... Segnor Loise P i s a n i Degnetissemo Scapotagno Grande de Paua, in tel sò Groliosissemo Rezamento del 1687. Da Menato F r a c a o r e da Tencaruola Terratuorio de Paua. In Pava, per lo Sardi ... [1687?] 4° 116 p.

Első része Visegrád, Vác és Pest megvételét tágyalja «co la muorte del Bassà di Budia, e quattro millia de i sou Zaniceri, e dosento schiavi« (1684). A harmadik rész címe: »Le Dindarella d'Oro Cantarin, per la Priesa, à fuorza d'Arme della famosissema Città de Budia dall'Arme Impiriale incontra l' Turco, sotto l' Comando del Sierenissimo de Lorena, e altri sò Compagni de Capellina l' Anno 1686.« Ezen kívül még két canzone méltatja Buda visszafoglslását.

A. IV. 2294.

1139. Francius, Petrus.
Petri F r a n c i i Laurus Europae seu celebres Christianorum a Turcis victoriae. Accedunt breves annotatiunculae in usum commodumque legentium. Amstelodami [Wetstein] CIↃIↃCLXXXVII. 12° 120 p.

A p. 2-t Lipót császárhoz, a lengyel királyhoz és a velencei köztársasághoz intézett ajánlások foglalják el. Nász óda: »Buda expugnata, Polonorum Victoria, Victoriae Caesarianae Accessio, Venetorum Victoriae.«.

FK. B 871/14. — A. II. 1305. — M. 267.

1140. Fratta, Marco della.
Dell' Acqve Minerali del Regno d' Vngheria relatione del Marchese Marco della F r a t t a Montalbano. In Venetia, MDCLXXXVII. preso Girolamo Albrizzi. 4° 27 p.

Elől »Carl'Antonius Busius« distichonja Budáról azon alkalomból, hogy XI. Ince pápa 27 bíbornokot nevezett ki. Azután »Eadem die Sicambria a Teucris post incendium ilij aedificata, à Buda vero Atilae cognomento Flagelli Dei fratre nominata Pannoniorum Regum Basilica Regi suo ... vindicatur.« A szöveg a budai hévizekről is megemlékezik. Melléklete a »Regni Hungariae Descriptio« c. kép, melynek jobb sarkán »Buda« látképe van.

A. II. 1306.

1141. [Gaisser, Mathaeus].
Ehren-Gedicht vber die Heldengeschicht desz ... Carl Hertzogen zu L o t h r i n g e n ... über den christlichen Heer-Zug höchsten Veld-Herrn bey Belägerung vnd mit stürmender Hand den 2. Herbstmonat in dem 1686. Hayl-Jahr beschehener Einnam der vnüberwündtlichgeschätzten Vöstung vnd vngarischen Haupt-Statt O f e n. Von einem sing-liebenden Hirtlein vnder seinem Frichten-Baum gesungen. Getruckt im fürstl. Stüfft Kempten, [s. typ.], 1687. 4° 24 p.

p. 21. Sing-Arth über das nachfolgende Frewden-Gesang.

p. 22. »Der von Lotharingen der vnerschrockne Held
Ziehete vor Ofen groszmüthigist zu Feld,
Hatte die Vöstung frisch angegriffen,
Vnd auff die Mauren mit Stucken gepfiffen.«

FK. B 0941/130.

1142. [Giornali ed. Monti 1687.] Giornale ... dal Campo Cesareo. No. 1—24. ... [In fine:] In Bologna, per Giacomo Monti 1687. 4°.

1143. Giornale primo ... a B u d a l a v e c c h i a in data 9. giugno 1687. 4 nnp.
Giornale secondo ... ad Adom in data delli 13 giugno 1687. 4 nnp.
A Pestre küldendő császári csapatokról.

B. 1687.

1144. Giornale qvarto. ... a Darda in data delli 23. giugno 1687. 4 nnp.

1145. Giornale nono. ... di Kiskifalou in data delli 29. luglio 1687. 4 nnp.

1146. Giornale decimo ... a Mohatz in data delli 8. agosto 1687. 4 nnp.
... fatto l' anno passato à Buda prigione del Conte Duneuald, ...

1147. Giornale undecimo. ... frà Arcand, e Mohatz in data delli 16. agosto 1687. 8 nnp.

1148. Giornale dvodecimo ... di Secheux, in data delli 21. agosto 1687. 4 nnp.
Kisebb budai vonatkozással.

1149. Giornale decimoterzo hauutosi in data circa la fine di agosto 1687. 4 nnp.
Jelenti, hogy a Lotharingiai hg Tételre (à Titul) ért »e che habbia fatto in Buda publicar à suon di tromba vn Editto, mediante il qualle doueuano tutti i Bombardieri, & altri di simul professione portarsi senza alcuna dilatione all' Armata.«

1150. Giornale decimoqvinto Hanutesi in data delli 8. settembre 1687. 1 fol.

1151. Giornale decimosesto. ... à Hillic, in data delli 21. settembre 1687. 6 nnp.

1152. Giornale vigesimo ... à Clausembourg, in data delli 19. ottobre 1687. — Da B u d a in data delli 19. ottobre 1687. 4 nnp.
Beck budai várparancsnokhoz intézett jelentések a hadjárat menetéről.

1153. Giornale XXI. In data delli 6. nouembre 1687. 4 nnp.

1154. Giornale XXIV. da Tockai in data delli 16. nouembre 1687. 3 nnp.
Kisebb budai adattal.

A. V. 2741.

1155. Gülich, Johann Diderich.
Illucida Turcica Luna oder der türkische Schein- und Glantz-beraubte Mond, das ist: Eine historische und politische Beschreibung wie das türkische Reich zu einer sogrössern Macht gelanget, und nach dem jüngsten Friedens-Bruch so sehr entkräfftet sei ... Sambt einer ... Erzehlung, was in diesem jüngsten Türckischen Krieg ... zugetragen ... von Johann Diderich von G ü l i c h ict. In Verlegung Barthold Fuhrmanns Buchhändlers in Osterroda. Gedruckt zu Göttingen durch Josquinum Woycken, Anno MDCLXXXVII. 4° 8 nn, 176 np.

p. 36. »Selbigen [1684.] Jahrs ist Pest von den Christen überrumpelt, die Brücke vor Ofen von den Christen ... ruiniret.« — p. 38—40. Belagerung Ofens und Pest's. — p. 47. Kämpfe um Pest und Buda 1685. — p. 86—91. Eroberung der Stadt Ofen. 1686.

FK. B 943/157. — Mth. 269.

1156. Happelius, Everhardus Gvernerus.
Desz Spanischen Quintana, oder so genannten europaeischen Geschicht-Romans, auf das 1686. Jahr, vierdter und letzter Theil. Worinnen man die fürnehmsten Geschichten von ... Krieg ... in einer zierlich-erfundenen und wolgesetzten Liebes- und Helden-Geschichte less-würdig fürgestellet von Everhardo Gvernero H a p p e l i o. Mit schönen Kupffern gezieret, Ulm druckts und verlegts Matthaeus Wagner, 1687. 4 nn, 410 n, 10 nnp. 2 t.

p. 205—211. Ofen gehet stürmender Hand über.

p. 211. »Sanguine, proh! uda, Saraceno milite nuda
Caesar ovat Buda: Sie Pax redit undique suda:
Qua venia, utut cruda
Triumphante de Mahometigenis Juda
non Macchabaeo quidem: sed Austriaco
Leopoldo.«

FK. B 943/329.

1157. Happelius, Everhardus Gvernerus.
Everhardi Gverneri H a p p e l i i Mundus mirabilis tripartitus, oder wunderbare Welt, in einer kurtzen cosmographia fürgestellet: ... der erste Theil handelt von dem Himmel, ... Meer und dessen Beschaffenheit ... wie auch von einer geographischen Beschreibung der gantzen Erd-Kugel. ... Der andere Theil, von den Menschen und Tieren der Erden. ... Der dritte Theil, von den Universitäten, Seehafen, Vestungen ... mit vielen Kupffern und schönen Figuren aussgezieret. ... Theil 1—3. Ulm, druckts und verlegts Matthaeus Wagner, 1687—1689. 4°
I. p. 688—689. Ofen oder Buda. *FK. B 309/20.*

1158. Hartnaccius, Daniel.
Bellorvm quae Christianos inter & Turcas gesta sunt incrementorumque et decrementorum utriusque partis conspectus ex delineatione Danielis H a r t n a c c i Pomerani quibus accessit liberatio Viennae atque expugnatio Neuheusolii atque B u d a e germ. O f e n. Impensis Gothofredi Liebezeit, bibliopolae Holmensis et Hamburgensis, anno MDCLXXXVII. 4° 4 nn, 68 np. 1 t.
Melléklete a »Grundriss der Stadt ... Ofen« c. rézkarc.
p. 37. A. 1526. Solymannus ... Budam occupavit diriguntque ... — p. 40. A. 1541 Pestum a Turcis occupatur — p 40 A 1543. Aucta est potentia Turcica Buda, urbe sede regum Hungariae ... — p. 67—68. A .1686. Recuperata regia sede Buda.
FK. B 943/422. — Mth. 270.

1159. Heldomades sive exercitia Eucharistico-Mariana tum sacerdotibus, dum sacris operari intendunt, tum quibusvis aliis ss. synaxin sumpturis, aut aliàs etiam, pro devotione sive excitanda, sive fovenda valdè proficua. Authoritate et jussu. Reverend. ... D. Joannis G o d e f r i d i, ... episcopi Herbipolensis, ... Impressa Herbipili, anno In qVo pVLsIs TVrCIs B V D a HVngarIae aDorare, & Capere CoepIt saCra eVCharIstICa. Typis, Eliae Michaelis Zinck. [1687.] 12° 369 p. *B. (Bamberg, Bibl. d. Franzisk.)*

1160. Heermannus, Ephraim.
Laureae immarcescibiles capiti capitis Europaei Divi L e o p o l d i Imperatoris ... ipsius gloriae manu impositae annuente coelo labore & industria per insignes victorias B u d e n s e m praeprimis partae: in actu encomiastico-evcharistico à juventute Lignicensi celebratae praeeunte Ephraim H e e r m a n n o ... Lignitz, typogr. express. Christoph Waezold, [1687.] 2° 4 p. *Mth. 385.*

1161. Historia de las revolvciones de Hvngria traducida de Frances en castellano por el vizconde de Miralcazar Don A l v a r o B e r n a l d o de Q u i r o s. [Tomo 1—3.] En Madrid 1687—1689. 4°.
Tomo 1: ... En la imprenta de Bernardo de V i l l a - D i e g o .... año de MDCLXXXVII. 72 nn 470 n 12 nnp. *A. II. 1328.*
Tomo 2. ... por Jvlian de P a r e d e s, año MDCLXXXVII. ... 16 nn, 540 n, table.
Tomo 3. ... Dedicado al ..., duque de B e j a r, ... año MDCLXXXIX. ... En Madrid: por Julian de Paredes, ... 24 nn, 320 np.
Tomo 1.: Todas las Ciudades de este Reyno no tienen de vistoso, ni agradable, sino los Campos que las circundan; excepto la de Buda, y la de Presbourg, cuyas casas estân edificadas con alguna Simetria. Esta Nacion es generalmente inclinada à la Guerra, mas que al Comercis, ni las Artes. Haren muy poco caso del ornato de su habitacion Los grandes Senores solo le ponen en los Iardines, y Banos: los demas se gtentan g hacer los Palacios muy grâdes, pero sin el adorno de Alhajas. Lo restante del Pueblo tiene tan malas Casas, que mas parecen Cabañas: guardando por costumbre no acostarse en cama, hasta estàr casados; y passando la noche los hombres de calidad, sobre Alfombras, y los demàs sobre Sacos de Avena. El trage que viene de Levante, que guarnecen g bordaduras y botonaduras de Oro y Plata. — Ay en este Reyno muchas Heregias, particularmente Arrianos, y Calvinistas: y es muy de notar, que las Ciudades que tiene el Turco, estan menos infestadas destas Heregias, que las que possee el Emperador; porque los Turcos observan inviolablemente castigar eon rigurosissimas penas à los que intentan innovar en algo el Govierno, s la Religion. La Ciudad de Buda, lorte antigna de los Reyes (por cuya razon los Alemanes la Maman Offen, que en su idioma significa Corte), tiene su assiento casi en el Centro del Reyno: ... la fortificacion de esta es irregular, y las Murallas muy debiles, anuque flanqueadas à trechos de gruessos Torreones: ...
B. (Bibl. de S. Peidro. Facultad de Filosofia y Letras. Madrid. Vol. II—III.)

1162. Historia degl' avenimenti dell' Armi Imperiali contro a' Ribelli et Ottomani confederationi e trattati seguiti frà le potenze di Cesare, Polonia, Venetia, e Moscovia, negotiati, & alleanze del conte T e k e l y con la porta Ottomana, ... guerre, assedii .... battaglie, rotte e vittorie variamente successe nelle quattro campagne degl' anni 1683. 1684. 1685. 1686. In Venetia, MDCLXXXVII. [editor Gio. Battista Chiarello] presso Steffano Curti ... 4° 8 nn, 575 n, 12 nnp. 7 t.
Rézkarcmelléklet: Pianta della città di Buda. (Madártávlat.)
p. 213—215. La citta di Pest occupata 1684. — p. 465—520. Conquesta di Buda 1686.
FK. B 943/107. — A. II. 1304. — Mth. 259.

1163. [Lo stesso] ... successe nelle cinque campagne dall' anno 1683. fino 1687. In Venetia, MDCLXXXVIII. [editor Gio. Battista Chiarello] presso Stefano Curti ... 4° 8 nn, 404 n, 12 nnp. 9 t.

Rescrittione dell' assedio della citta di Buda MDCLXXXVI.

FK. B 943/173. — A. II. 1345. — Mth. 298.

1164. [Lo stesso] ... Negotiati, ... del conte Tekely con la porta Ottomana, ... piazze, conquiste di città, ... successe nella campagna dell' anno 1687. Consacrata al .... Cristofolo Gabrieli... In Venetia, MDCLXXXVIII. presso Stefano Curti, ... 4° 8 nn, 100 np. 1 t.

Chiarello csak kiadó, lásd az aláírt **ajánlásban**: ... Lo attende il mondo tutto e riceueranno freggio le mie stampe col publicare le nuoue imprese ... és **Cortese lettore**-ban ... Della lettura si conoscerà distinta la fatica dell' autore, il quale per la moderazza dell' animo hà bramato con mio rincrescimento, che non ponga il di lui nome, à bastanza però conosciuto per le storie da esso date in luce. ...

B. (Váradi kápt.)

1165. Hogelius, Zacharias.
Buda, urbium atque arcium per Europam celeberrima, cum rebus ad eam et per Ungariam gestis memorabilibus plerisqve, priscis ac recentibus ab ejus origine in praesens, qvod degimus, aevum historicorum et geographorum e monumentis variis collecta descriptaque studio Zachariae Hogelii ... Erfurti, charactere Kindlebiano. [1687.] 40 4 nn, 48 np.

p. 9. Budae antiquitas. — p. 9—11. Budae situs et partes. — p. 11—12. Budae deliciae. — p. 12—15. Thermae. — p. 15. »Nullus in orbe locus Budae praelucet amoenae.« — p. 40—43. Obsidio 1683—1686. — p. 43. »Tantae molis erat, Turcos extingvere Budae.«

FK. B 0941/21. — Mth. 273. — N.

1166. Il Conte Techeli raggvaglio historico ... portato dal Francese all' Italiano da D. Francesco Coli Lvchese. Dedicato al ... Signor Principe Odoardo Farnese di Parma. In Venetia, MDCLXXXVII. Per Steffano Curti. 12° 8 nn, 196 np.

p. 141. »... il Bassa di Buda, e di Varadino l'inuiarono tre mila huomini; ...« — p. 91. »Fatto qualche soggiorno à Buda vnì le Truppe inuiateli dal Gran Signore col resto della sue armata ...« — p. 181. »Non sapendo però il Bassà ciò, che fosse occorso dentro l'vltimo scorso mese intorno à questi affari, contigliò il Techeli à portarsi à Buda in diligenza per iui sentire le circostanze più particolari dell' assedio di Montcatz.« — p. 194. »La Ragozzi che se ne staua in Montcatz aspettando soccorsi, nel sentire la caduta di Buda, ne prede ogni speranza.«

A. II. 1329.

1167. [Lo stesso] ... Francesco Coli Lvchese. In Bologna, 1687. Per Gioseffo Longhi ... 12° 4 nn, 161 np. *B. 1687.*

1168. [Lo stesso] ... Francesco Coli Lvchese. In Venetia, MDCLXXXIX. Per Stefano Curti ... 32° 141 p. *B. 1689.*

1169. Il **Tradimento ordito** contro la città di Bvda da vn tenente del reggimento Salm, e scoperto per diuina proidenza. La morte d'vn villano, che gli seruiua à traportargli lettere dal bassà d'Albe Reale. Il discoprimento della congiura d'Eperies, con la morte de traditori ... In Todi per Vincenzo Galassi ... 1687. 12° 6 nnp. *A. IV. 2296.*

1170. In memoriam gloriosae victoriae Hungaricae a Germanorum fortissimo exercitu auspiciis Leopoldi ... anno currenti MDCLXXXVI. de Turcis reportatae emblemata aliquot edita Augustae Vindelicorum, impensis viduae Theophili Goebelii, anno currenti MDCLXXXVII. 4° 16 nnp. *Mth. 275.*

1171. [Idem] ... Augustae Vindelicorum. [S. typ. et a.] 2° 6 p. *Mth. 202.*

1172. Knellinger, Balthasar.
Lait- vnd Schreck-Stern. Das ist: Geschicht-Predigen, in sich haltend: theils folg- theils hass-würdige Lebens-Thaten. Hervor gegeben von P. Balthasare Knellinger, ... München, in Verlegung Johann Hermann von Gelder, ... gedruckt bey Sebastian Rauch, im Jahr 1687. 16 nn, 330 np, register.

A VI. predikáció tárgya: »Dienen, wenn man nicht solle, bringet schlechten Lohn.« Mint a többi beszéd is, valami történeti eseményhez fűződik. Ennek tartalma: »Aloysius Grittus erhaltet die Stadt Buda oder Ofen, wider die Macht Ferdinandi Königs in Ungaren.«

B. (Győr, Sem. — Kalocsa, É. m. — Botzen, Bibl. d. Franzisk. — Melk, Bibl. d. Benedict.)

1173. Knellinger Balthazar.
Predigen zu Zeit des Türken-Kriegs von Anno 1683 von welchen das Christen-Volk zur Buss und Andacht, dann auch zu Lob- und Dank-Sprechung auffgemahnet worden von P. Balthazare Knellinger der Gesellschaft Jesu Priestern und Thum-Predigern in Augspurg Th. 1—3. ... München, in Verlegung Johann Hermann von Gelder ..., gedruckt bey Sebastian Rauch, im Jahr 1687. 4°. *Mth. 274.*

1174. Korte, beknopte, en nette **Beschryving,** van de Koningrijken Hungarien, Dalmatien, en Morea. Mitsgaders de vorstendommen Zeevenbergen, Walachien, Moldavien, Bulgarian fc. En der zelver Vestingen en Steeden. Nevens een omstandig Verhaal; van het geene, dat omtrent, en zedert de Verovering van O f f e n, door der Christenen Wapenen is ingenomen. t' Amsterdam, by Aart Dirksz. Ooszaan, ... M.DC.LXXXVII. 4° 32, 84, 115 p. 1 t.

p. 8—9. Lyste van't geene in de oversterke Stadt Offen na deszelfs verovering is gevonden. — p. 16. Belegeringen Offen. — p. 6. Gespanschappen Pest-Pesthiensis. — p. 23—21. Beschryving van Buda.

FK. B 943/156. — A. II. 1330. — Mth. 258.

1175. [Kunnen, Henricus.]
I. M. I. Triumphus Christianitatis victoriosus pro impetrata subjugatae B u d a e aeternum nobis gloriosâ palmâ Xenii loco sincero orthodoxo dedicatus. [In fine]: ... SIC fIDVs Longos regnat LeopoLDVs In annos, atqVe sVo strIgnIt tVrCICa CoLLa IVgo ... Canebat Henricus K u n n e n ... [S. l. et typ. 1687.] 4 nnp. *FK. B 943/357.*

1176. Kurtze **Beschreibung** der königl. Vngar. Haupt-Vestung, und ehemaligen Residentz-Stadt O f e n, eingenommen, und endlich nach einigen Christl. Seits unglücklich vorgehabten Belagerungen, im abgewichenen 1686. Jahr, vermittelst göttlicher Bey-Hülffe, durch ihr türckischen Klaunen wiederumb glücklich entrissen worden. [S. l. et typ. 1687.] 2° 1 fol.

Illusztrált röplap. Fölül nagy rézkarc és alatta 3 hasábos szöveg: Buda története és leírása.

B. (M.)

1177. La **Chiesa** in trionfo sù le ruine di B v d a, soggiogata dall' Armi Christiane; machina eretta nella città di Reggio in occasione de i fuochi artificiali, fatti dalli signori del conseglio per la promozione alla sagra porpora dell' ... R i n a l d o d'E s t e, e consecrata alla ... F r a n c e s c o II. d'E s t e, ... In Reggio, per Prospero Vedrotti. 1687 ... 6° 24 p.

FK. B 851/6.

1178. L'Allegrezze di Felsina, overa il guibilo de' suovi cittadini rimostrato nell' importante acquisto della real città di B u d a conseguita à forza d'Armi l'anno MDCLXXXVI. sotto il commando ... C a r l o Duca di L o r e n a, generalissimo dell'armi Cesaree. Consagrato all' ... Carla Gioseppe Z a m b e r t i ... In Bologna, per gli eredi del Sarti, 1687. ... 12° 76, 5 p. *Mth. 255.*

1179. [Leone, Francesco.]
Ragvagli dell' origine della guerra d'Ungaria dell'assedio di Vienna, e sua liberatione: delle vittorie ottenute contto il Turco in Austria, in Vngaria ... dall' armi Christiane. Con nuoua aggiunta delle vittorie hauute sino alla presa della real città di B u d a nel 1686. All ... Prospero M a n d o s i. In Venetia, Appresso il Giunta. 1687... 12° 4 nn, 132 np. 1t.

p. 121. Budai basa Bécs ostrománál. *FK. B 943/317.*

1180. Lettera di raggvaglio. [In fine:] In Milano, per li fratelli Ghisolfi ... [1687.] 4° 4 nnp.

Dicsőíti a császárt, a lengyel királyt és főként a pápát Bécs felmentéséért. 3 oldalon négysoros versszakok, kétfelé osztott hasábokon. Két versszak szól a budai basa tragédiájáról.

B. (Ráth.)

1181. L[idl], B[ernardus] J[osephus].
Ungarische vnd Wiennerische Kriegs- vnd Staats Registratur. Das ist richtige vnd glaubhaffte Erzehlung der denckwürdigsten Geschichten, welche in dem Königreich Ungarn, Dalmatien, Sclavonien vnd in der Kay. Haupt- vnd Residentz Statt Wienn von Tag zu Tag durch das 1687 Jahr sich zugetragen ... Registrieret durch B. J. L. Caesareum Notarium publicum. ALs I o s e p h Der seChs VnD VIertz Igste pannonIsChe KönIg, In PressbVrg an neVnten Xber gLüChLICh geCrönet war. Getruckt zu Wienn in Oesterreich, bey Johann van Ghelen ... [1687.] 4° 4nn, 168 np.

A. II. 1308. — B. (AK. — Wien, Univ., Nat., Paed. Bibl.)

1182. Londorpius, Michael Casper.
Des Römischen Käyserlichen Majestät und Desz Heiligen Römischen Reichs ... Acta Publica ... Eylffter, oder der Continuation Siebender Theil. Jetzo zu Continuir- und Fortsetzung derer Von weyland Michaele Casparo L o n d o r p i o mit grossem Fleisz colligirter ... Actorum Publicorum ... in den Druck gegeben ... Franckfurt am Mayn, In Verlegung Johann Melchior Bencard. M DC LXXXXVII. 2°

»Kaiserl. Commissions Deckretum, die Eroberung der Stadt Ofen in Ungarn betreffend. Dictat. Ratisb. den 7. Sept.« Erre a birodalom hálájának nyilvánítása a császár iránt: »Reichs-Gutachten. Signatum Regenspurg den 7. Sept. 1686. Chur-Fürztl. Mayntzische Cantzley.«

B. (M. — Eger, É. m. — Győr, Sem. — Kalocsa, É. m. — Berlin, Staatsbibl. — Breslau, Staats u. Univ. bibl. — Brit. Mus. — Dresden, Staatsbibl. — Dublin, Trinity College. — Karlsruhe, Bad. Land. bibl. — Kjöbenhavn, Kong. Bibl. — Lwów, Univ. Bibl. — Linz, Francisco-Carolinum. — Wien, Univ. Bibl.)

1183. Manone, Carlo.
L'Vngheria vendicata, o siano li felici svccessi e gloriose vittorie, riportate dalle Arme Imperiali sopra le Ottomane, e ribelle nell' anno 1686, ch'è il quarto delle guerre correnti, descritti dal dott. Carlo M a n o n e. Con le figure in rame delle principali città conquistate, e delli trè attacchi di B u d a. All' ... Giovanni Christiano de L a n d a s ... In Milano, per Frederico Agnelli ..., [1687.] 12° 24 nn, 550 np. 15 t.

p. 208—209 között: Három részből álló képpel: 1. Felirat nélkül. Buda ostromképe dél felől. 2. Pianta della citta di Buda. Északkelet felől. — 3. Prospettiva, della real citta di Buda con li tre attacchi. Északnyugat felől. — p. 209—346. Presa di Buda e Pest.

FK. B 943/207. — A. II. 1225.

1184. [Lo stesso] L'Vngaria vendicata ... nell' anno 1687, quinto delle guerre correnti, descritti dal dottor Carlo M a n o n e con la geografia delli accampamenti Cesarei, et Ottomani auanti, e nell' atto della battaglia e le topografie d'altre città conquistate in dett' anno. In Milano, nelle stampe dell' Agnelli, MDCLXXXVIII. 12° 12 nn, 670 np. 5 t.

p. 278. Fortificatione di Buda visitate da Lorena. — p. 279. Stabilimento della nuova fortificatione di Buda. — p. 280. Ponte eretto tra Buda e Pest per commodo dell'armata.

FK. B 0941/40. — Mth. 313.

1185. [Lo stesso] L'Vngaria vendicata... nell' anno 1688. ch'è il testo delle guerre correnti, descritti dal' dott. Carlo M a n o n e. Colla carta geografica della Bosnia, Transiluania &c. da, Belgrado sino a Constantinopoli, la carta di Alba Reale, la carta dell' assedio; e l'altra della città, e castello di Belgrad. All' ... Francesco Gian de Maria ... In Milano, MDCLXXXIX, nelle stampe dell' agnelli. 12° 12 fol, 492 p. 4 t.

p. 14. Recrutte partite da Possonia per Buda. *FK. B 0941/41.*

1186. Mercurii Relation oder Wöchentliche Reichs-Ordinari Zeitungen von unverschiedlichen Orthen de Ann. 1687—90. 1. Vol. 4° Acced. Relationes Separ.- et Extrait-Schreiben etc. *Mth. 276.*

1187. Ungarische Beschreibung.
[A »Mercurii Relation« melléklete folytatásokban. Beilage. z. »Mercurii Relation.« 1687—1690.]
Buda 1684. és 1686. ostromának leírásával. *B. (Salzburg, Stud. Bibl.)*

1188. [Molitor, Johannes Clemens.]
Der wegen des höchs-tapferen Käyser-Adlers Helden-Thaten sieg-berühmte Donau-Flusz, oder eine genaue Darstellung aller derer Königreiche, Provintzen, Gespanschafften und Städten, so an und um die Donau herummer liegen, da dann in sonderheit die bis hieher durch die christliche Waffen herrlichst bestrittene Siege und Eroberungen in dem Königreich Hungarn kürtzlich bemercket werden. ... denen, so anietzo zu Felde ziehen, und grosse Land-Carten nicht bequem bey sich führen können, zu lieb in so kleinem Format heraus gegeben von Einem Liebhaber der Erdbeschreibung. Nürnberg, in Verlegung Peter Paulus Bleul ... 1687. 4° 1 nn, 32 np. 29 t.

p. 19—20. Beschreibung und Geschichte Ofens. — p. 19. »Dieser herrliche Orth nun muste iezuweilen bald den Käyser-Adler, bald den Türckischen Monden mit Dienstbarkeit verehren, worvon andere zur Genüge vor uns gemeldet haben. A. 1686. (damit wir den Ruhm, so einer herrlich und tapffern Eroberung nicht aussen lassen) machten sich die Unsrige wieder darvor, und war ihr endlicher Schlusz, entweder zu überwinden, oder zu sterben, welchen der Allerhöchste auch dermassen gesegnet, dasz sie diesen importanten Orth endlich dapffer-müthig eroberten.«

FK. B 914/72. — A. II. 1309. — Mth. 264.

1189. Mülberger, Johann Joachim III. Latrones Hierochuntici Turcici, das ist: einfälltige, doch schrifftmässige Vergleichung der Hierochuntischen und Türckischen Mörder, darunter die armen Christen mehrmalen gefallen; dissmal aber von dem grossen Zebaoth, vermittelst einer herrlichen gesegneten Victori den $^{2}/_{12}$ Augusti dieses 1687. Jahrs in Ungarn, in der Gegend Mohaz und Siklos, &c gnädigst erhalten worden. An dem, in des h. röm. Reichs freyen Stadt Regenspurg angestellten solennen Danck- und Victori-Fest, auf den XIII. Sonntag nach Trinitat. war der $^{21}/_{31}$ August. aus demselben ordentlichen h. Evangelio, beschrieben von dem Evangelisten L u c a, Cap. X. v. 23.—37. Bey volckreicher freudiger Versammlung der evangelischen Gemein, in der Kirchen zur Heiliger Dreyfaltigkeit vor-

getragen, und auf vieles Begehren und Ansuchen zum Druck übergeben von Joh. Joachim Mülberger, ev. Prediger allda. Regenspurg, gedruckt bey Joh. Georg Hofmann. [1687.] 4° 26 p.

A szerző a regensburgi ev. egyházban Buda visszavételének 1686. szept. 15-én megült örömünnepén elmondott beszédéről tesz említést, ... »gleich wie wir, bey der, auf den XV-ten Sonntag Trinit. einfallenden Eroberungs-Predigt, der Königlichen Haupt-Stadt Ofen, vor 1. Jahr vermeldet, dass dieser Platz sey ein heisser Ofen bishero gewesen, dass obschon die Christen, zu unterschiedlichen Zeiten, wie wirs damals zusammen gezahlet z. allegirt, sich davor gewagt, haben sie doch jederzeit, nicht nur die Finger, wie man redet, sondern die Leiber, ja fast gantze Armeen davor verbrennt u. ruiniret: Nun aber habe der grosse Gott da alles wieder in Gnaden ersetzet, dass dieser Welt-berühmte Ort an die Christen mit stürmender Hand übergangen.«
A törökök holdja immár a császár lábaihoz hullott:

»Wien, Gran, Ofen &c. zeugen frey,
Dass ihr Macht ohnmächtig sey:
Setzt das Edle Ungerland
Wieder in den Frieden-Stand ...« *B. (M.)*

1190. Noticeás generales de Evropa venidas à Zaragoça por el Correo de Flandes, Sabado à 20. de deziembre de 1687. [In fine:] Con licencia: En Zaragoça Año 1687. 4° 395—397 fol.

De Alva Real acu den cada dia à Buda Tropas de Infieles a rendirse.

1191. Nvova, e Vera **Relatione** continente la marchia del Sereniss. di Lorena, per la Transiluania, con il distaccamento di molti reggimenti, per attaccare Vesprino & Altri luoghi. L'assino in Vienna del general conte Rabatta la nomina fatta da Sva Maesta Cesarea al vescouato delle cinque chiese, è la comparsa del vescouo ariano della predetta citta, con 30 m. seguaci con rinontiato la loro falsa dottrina, & si sijno sottomesi alla vera Fede Catholica. In Genoua, per il Celle, e il Semino [1687.] 4° 4 nn p.

Bécsből 1687. okt. 8-ról keltezett eredeti levél, melyben Budáról: »Pulotta nelle vicinanze d' Albareale deue attacarsi con le militie de confini, e parte del Pressidio di Buda con Vesprino, & altri luoghi à qual' effetto sono stati commandati li 2 Reggimenti, che veniuano à Possonia per la Coronatione, cioè il Starembergh di Fanteria, & il Palfi di Caualleria quali doueranno assistere à quest' operatione per restringere maggiormente li Turchi d'Albareale. — Da Buda si ha, chi vi era stato di passaggio à questa volta il Sereniss. Prencipe di Neoburgo, come anco il Sereniss. Marchese di Baden Durlach.«
B.

1192. Octavo **Diario** y relaciono historica del año de 1687. Tocante al estado, sucessos y progressos de la Liga Sagrada contra Turcos; formado de las vltimas cartas de Italia y el Norte. Publicado el jueves 13. de março ... Breve resumen de las conquistas, hostilidades, despojos y victorias que Dios ha concedido a las Armas Cesareas, y Catholicas contra las Otomanas esta vltima campaña, desde los principios de 1686. hasta 15. de Nouiembre, del mismo año. [In fine:] Con licencia en Seuilla, por Thomas Lopez de Haro, ... [1687.] 4° 12 nnp.

A Szent Liga nyereségének kimutatása 1686. március elejétől 1686. nov. 15-ig: »Plazas Ocvpadas. Pest. Buda. Artilleria, y morteros: En Pest 4. En batalla junto a Buda 12. Por los Bavaros en dicha batalla, 4. En la Plaza de Buda, 400. y morteros 65. — Otros despojos de major importancia: En Buda por el General Conde de Dunnevald, vanderas 60. En la derrota del socorro intentado por Buda, vanderas 26. En el Castillo de Buda, en dinero quatrocientos mil ducados. — Turcos muertos: En la Isla de Santa Margerita, en el Danubio 1000. En el discurso del sitio de Buda. 12.000. Junto a Buda por le General Dunevald Cesareo 3000. En otros dos socorros intentados por los Turcos 1400. — Cautivados: En Pest 31. Junto a la Isla de Santa Margerita 500. Junto a Buda por el General Cesareo Conde de Dunevald 300. En Buda cerca de 4000.«
B. (EK.)

1193. Olivier y Fullana, Nicolas
de Recopilacion historica dei los reyes, guerras tumultos, y rebeliones de Vngria, desde su poblacion por los Hunnos, hasta el año presente 1687. ... Resumida ... de autores graves, antiguos, y modernos, relaciones antiguas, y verdaderas. Ilustrada con la descripcion de Ungria ... y con digressiones sucintas, concernientes al assunto, contemporaneas à los successos, ò convenientes para la inteligencia. Dedicada al ... Juan Manuel Diègo Lopez de Zuñiga y Guzman ... para funebre monumento del ... su padre, muerto gloriosamente en et memorable sitio di Buda. Por ... Nicolas de Olivier y Fullana, cosmographo de su Magestad Catolica. En Colonia, por Baltazar ab Egmont, 1687. Se hallan en Brusselas en casa de Francisco Foppens. 4° 12 nn, 253 np.

Buda történetére adatok. p. 3., 4., 9., 13., 14., 23., 28., 29., 37., 39., 43., 45., 47., 50., 51., 58., 59., 62., 63., 71., 72., 73., 76., 78., 105., 157., 159., 195., 207., 209.
p. 214—216. Buda ostroma. — p. 237—246. Buda bevétele. 1686. — p. 237. Buda bevételénél résztvett spanyolok.
FK. B 943/313. — A. IV. 2299. — Mth 324.

1194. Ottoman gallantries, or the life of the Bassa of Buda. Done out of french [by B. Berenclow]. London, printed for R. Bentley and S. Magnes, ... 1687. 12° 4 nn 271 np.

Ibrahim budai basa szerelmi története Zelinda szultánával. Eredetije: Ibrahim Bassa de Bude. Nouvelle galante. Paris 1686.

B. (New-York, Feleki Károly.)

1195. Pannonia felicibus auspiciis Divi Leopoldi Imp. Caes. Augusti debellata. [S. l. et typ. 1687 ?] 4° 12 nnp.

Végén: »subiectissimus servus et subditus N. N.« A császár dicsőítése Buda visszavétele jelentőségének hangsúlyozásával.

B. (Gyulafehérvár, Batthyanaeum. — Halle, Bibl. Hung.)

1196. Parschitius, Christophorus.
Düodekasz anagrammatica, è floribus indelebili nomini inscriptis, magnanimi Leopoldi imperatoris ... contexta; Longissimis, ac largissimis manibus devotissime submissa, ... Cui accessit urbis Budae expugnatio gloriosissima, cum acclamatione, atquè exultatione, interminâ et jubileus annus XXX anagrammatis auctus. AVgVsto feLICItateM, à Deo Vno VoVens, & eXorans. Viennae Austriae, typis Joannis Jacobi Kürner... [1687.] 2° 20 nnp. *A. IV. 230.0 — Sz. III. 2, 3433.*

1197. [Idem[... Wittenbergae, typis Hakianis, MDCCII. 48 nnp.
FK. B 929/29. — Sz. III. 2, 3433. — N.

1198. Pizarro de Oliveros, Antonio.
Cesareo carro triumphal en que gloriosamente campean por el orbe las invencibles armas del maximo Emperador Leopoldo primero de este nombre, por la feliz restauracion de la real fortaleza de Buda, conquistada en 2. de sept. de 1686. Relacion puntual, y verdadera que ... ofrece, y reverente dedica àl... Josseph de Cossio Barreda... Don Antonio Pizarro de Oliveros author de esta obra. En Amsterdam, en casa de Yacomo de Cordova, año 1687. 4° 28 nn, 201 np.

p. 9. Aplauso harmonico al author, à su mezenas, y al heroe de la obra del capitan don Miquel de Barrios. — p. 17—28. Triumpho cesareo en la discripcion universal de Panonia, y conquista de la ciudad de Buda, a 2. de septiembre de 1686. años, por el capitan don Miguel de Barrios.

FK. B 355/117. — A. IV. 2301. — Mth. 279.

1199. [El mismo.] Historia de los successos de Vngria, en que gloriosamente campean las invencibles Armas del Maximo Emperador Leopoldo Primero, por la feliz Restauracion de la Real Fortaleza de Buda, conquistada en dos de Septiembre de 1686. Consagrala al... Joseph de Cossiò Barreda, ... Don Antonio Pizarro de Oliveros, Author de esta obra. En Amsterdam. En casa de Jacomo de Cordova. Ano 1690. 4° 28 nn, 201 np. *A. IV. 2326.*

1200. Puteus, Joannes Baptista Carolo Quinto maximo Lotharingiae duci ob Budam expugnatam plausus regiae Ticinentis academiae sive panegyricus publicè habitus in templo maximo die 5. novembris 1686. Ab abbate domino Joanne Baptista de Pvteo... Mediolani, 1687, ex typographia Camilli Conradae ... 4° 51 p. *Mth. 280.*

1201. [Relacam Historica ed. Deslandes 1687.]
Decima-nona Relaçam Historica, Pertencente ao estado, successos & progressos da Liga Sagrada contra Turcos. [No 19—20.] Publicada nesta corte de Lisboa a 8. de janeiro, do anno de 1687. Lisboa. Na officina de Miguel Deslandes. Anno 1687. 4° 11 p.

1202. Vigessima Relaçam Historica. ... Publicada ... a 12 de Janeiro, do anno de 1687. ... 12 p.
Elszórtan budai adatok.

A. V. 2733.

1203. [Relacam Historica ed. Deslandes 1687.]
Primeira Relacam Historica ... a 1. de fevereiro, ... 1687. 4°, 12 p. Lisboa, Na officina de Miguel Deslandes ... Anno 1687. 4° 12 p.

1204. Segvunda Relacam Historica ... a 8. de marco ... 1687. 4° 12 p.

1205. Terceira Relacam Historica ... a 16. de abril ... 1687. 4° 12. p.

1206. Quarta Relacam Historica ... a 12. de mayo ... 1687. 4° 12. p.

1207. Qvinta Relacam Historica ... Publicada ... a 7. de junho ... 1686. ... Sentenca proferida contra o traydor de Buda 4° 12. p.

1208. Sexta Relacam Historica ... Publicada ... a 11. de julho ... 1686. ... Vigilante cuidado com que se vay restaurando a Cidade de Buda... 4° 19. p.

1209. Settima Relacam Historica ... Publicada ... a 2. de Agusto, ... 1687. ... 4° 14. p.

1210. Ottava Relacam Historica ... Publicada ... a 20. de Agosto, ... 1687. ... 4° 14. p.

1211. Nona Relacam Historica ... Publicada ... a 2. de setembro, ... 1687. ... 4° 12. p.

1212. Decima Relacam Historica ... Publicada ... a 20. de Setembro, ... 1687. ... 4° 14. p.
1213. Undecima Relacam, ... Noticias ... Publicada ... a 26. de Setembro ... 1687. ... 4° 12. p.
1214. Dvodecima Relacam Historica ... Publicada ... a 10. de Outubro, ... 1687. ... 4° 12. p.
1215. Decima-terceira Relacam Historica ... Publicada ... a 24. de Outubro, ... 1687. ... 4° 14. p.
1216. Decima-qvarta Relacam Historica ... Publicada ... a 7. de Novembro ... 1687. ... 4° 12. p.
1217. Decima-qvinta Relacam Historica ... Publicada ... a 22. de Novembro ... 1687. ... 4° 12. p.
1218. Decima-sexta Relacam Historica ... Publicada ... a 5. de Dezembro ... 1687. ... 4° 12. p.
1219. Decima-setima Relacam Historica ... Publicada ... a 19. de Dezembro, ... 1687. ... 4° 12. p.
1220. Decima-ottava Relacam Historica ... Publicada ... a 10. de Janeiro ... 1686. ... 4° 12. p.
1221. Decima-nona Relacam Historica ... Publicada ... a 17. de Janeiro ... 1688. ... 4° 12. p.
1222. Vigesima e ultima Relacam ... Publicada ... a 10. de Fevereiro, ... 1688. ... 4° 16. p.
Elszórtan budai adatokkal.

A. V. 2744.

1223. [Relation historica ed. Armendariz 1687.] Primera Relation Historica del año 1687. ... Publicada el mertes 7. de enero. ... [In fine :] Por Sebastian Armendariz, librero de Camera ... 4° 6 fol.
[Melléklete :] Noticias de lo que ha passado en el exercito Turcio de Vngria ... asta 8. de noviembre de 1687. ... publicadas el sabado 31. de enero 1688. 6 fol.

1224. Relacion historica del ano 1687. ... 18. de febrero ... 19—24 fol.
1225. ... del año 1687. ... 4. de marco ... 25—28. fol.
1226. ... del año 1687. ... 18. de março 29—34. fol.
1227. ... del año 1687. ... 25. de marco. 35—40. fol.
1228. ... del año 1687. ... 20. de mayo. 59—64. fol.
1229. ... del año 1687. ... 3. de junio. 65—70. fol.
1230. ... del año 1687. ... 15. de julio. 83—88. fol.
1231. ... del año 1687. ... 29. de julio. 88—93. fol.
1232. ... del año 1687. ... 12. de agosto. 94—99. fol.
1233. ... del año 1687. ... 26 de agosto. 100—105. fol.
1234. ... del año 1687. ... 7. de octubre. 125—130. fol.
1235. ... del año 1687. ... 16. de diziembre. 155—160. fol.
Minden számban elszórtan megemlékezik Budáról.

A. V. 2739.

1236. Relatione della vittoria ottenuta dall' Armi Cesaree in Ungheria vicino ad Essek. Notizia del tradimento occorso nella citta di B u d a e vittoria dell' Armi Polacche a Roman contro il Tartari. Venetia [s. typ.] 1687. 4° 4 nnp.

B. (Stefano Cassini : Catalogo di libri antichi. Venezia, s. a. No 469.)

1237. [Relazione sènza titolo. — Cim nélkül.] [Nr. & datum :] No. 13. Modona, adi 25. marzo, 1687. [S. l. et typ. 1687.] 4° 4 nnp.

Bécsi levél 1687. ápr. 9-ről : »Il General Pech hà qui spedito vn Sargente Maggiore per dar parte alla Corte d'hauer scoperto vn' alto tradimento, & è che vn tal Finkenstein, Tenente del Reggimento di Salms, haueua promesso al Bassa d'Albareale di darli nelle mani Buda, la notte, haurebbe hauuta la guardia al posto della Breccia, e che ne haueua hauuta la ricompensa di soli 2. m. Vngheri ; Che il sudetto Generale haueua ciò saputo per mezzo dell' Interprete dello stesso Bassà, e fatto subito arrestare il Tenente, & interrogatolo, haueua confessato la riceuuta del denaro, essendosi però scusato d'hauer ciò fatto fare per burlare li Turchi, & acquistare la scritta sommá (ma essendo la scusa debole) si crede, che à proportione del graue delitto serà punito.«

B. 1687.

1238. [Relazioni ed. Marescandoli 1687.] [Sènza titolo. — Cim nélkül.] ... [In fine :] In Lucca, per i Marescandoli 4° 1687.

Vienna 16. marzo 1687. ... 4 nnp.
Il tradimento machinato di tenente Tunckhenstein.

1239. Vienna 6. aprile 1687. ... 4 nnp.
»A Bude anco 3. giorni fa resto spedito un corriero, e pare, che a più reggimenti e stato spedito di staccare genti dalli quartieri, dove si trovano e senza ritardo marchiar Bude in rinforzo di quelle guarnigione.«

1240. Vienna 27. aprile 1687. ... 4 nnp.
Buda újjáépítéséhez anyagot küldenek ; juzsuiták érkeznek tanítóknak.

1241. Vienna 4. maggio 1687. ... 4 nnp.
Budán erősen folynak az erődítési munkálatok.

1242. Vienna 18. maggio 1687. ... 4 nnp.
Budai építkezések.

1243. Vienna 15. giugno 1687. ... 4 nnp.
Budai hírek. Kimutatás a császári sereg létszámáról.

1244. Vienna 29. giugno 1687. ... 4 nnp.
»Alli 8. arrivo il Sig. Duca di Baviera sopra alcune Saiche in vicinanze di Buda, e senza entrar nelle citta incaminò verso il suo esercito.« — »Nella città di Buda si ode, che in breve forà terminete le faccende del ristaurare li magazzeni di provisioni, e le case aspettanti al publico servizio ... oltre le fortificazioni, che quando saranno terminete la renderanno più che mai forte e riguardevole.«

1245. Vienna 13. luglio 1687. ... 4 nnp.
»Si da a Bude che Monsignor Arcivescovo di Strigonia sie stato colà e Abbia visitato le chiesa, e luoghi pij con aversi lasciato quelche denaro, e ordini per il servizio Divino.«

1246. Vienna 27. luglio 1687. ... 4 nnp.
»Da Buda si à che le truppe circolari di Svevia, e Franconia, alli 17. avevano proseguita la loro marchie in giù verso l'armeta.«

1247. Vienna 3. agosto 1687. ... 4 nnp.
»Nou si sà ancora l'arrivo del Sig. di Mantova a Bude, e sua altezze avera maggior commodità di andere all' esercito dopo che è ripassato.«

1248. Vienna 17. agosto 1687. ... 4 nnp.
Buda erődítéséről. *A. V. 2681. — B. 1687.*

1249. [Relazioni ed. Paci 1687.] [Senza titolo.] [Cím nélkül.] ... [In fine :] In Lucca, per Jacinto Paci. 4° MDCLXXXVII.
[Datum :] Vienna 20. marzo 1687. ... 4 nnp.
Budai hírek.

1250. Vienna 22. giugno 1687. ... 4 nnp.
Bajor választó átutazása. Új ezredek mennek Budára.

1251. Vienna 17. luglio 1687. ... 4 nnp.
Gróf Koháry Budáról egész Székesfehérvár kapujáig portyázik.

1252. Vienna 27. luglio 1687. ... 3 nnp.
Birodalmi csapatok vonulnak át Budán.

1253. Vienna 3. agosto 1687. ... 4 nnp.
Koháry portyázásai.

1254. Vienna 16. agosto 1687. Altra lettera di Vienna della medesima data. ... 3 nnp.
Li prigioneri Turchi dicono che se li riusciuva di battere li nostro volevano portarsi all' assedio di Buda.

1255. Vienna 24. agosto 1687. ... 3 nnp.
Haisler generális Budán.

1256. Vienna 28. settembre 1687. ... 3 nnp.
Neuburgi herceg Budán.

1257. Vienna 12. ottobre 1687. ... 4 nnp.
Budai őrség szerepe Palota ostrománál.

1258. Buda 6. decembre. *A. V. 2680.*

1259. Richards, Jacob.
A journal of the siege and taking of B u d a by the imperial army, (under the conduct of the Duke of L o r r a i n, and his electoral highness the Duke of B a v a r i a), anno Dom. 1686. By Jacob R i c h a r d s, ... Published by His Majesties command. [S. l.], printed for M. Gilliflower ... and J. Partridge ... 1687. 4° 38 p. 1 t.
p. 5—38. Hadinapló. 1686. jún. 15 — szept. 2.
FK. B 943/175. — A. II. 1311. — Mth. 283. — N.

1260. Santinelli, Francesco Maria.
Il trionfo di B v d a conqvistata dall' Armi Avstriache opera mvsicale diuisa in trè attioni del marchese Francesco Maria S a n t i n e l l i conte della Metula, marchese di S. Sebastiano, cameriaro della chiaue d'oro, e consegliere aulico imperiale di Sua Maestà Cesarea. Consegrata all' ... F r a n c e s c o II. d'Este Dvca di Modena &c. In Roma, per Gio. Giacomo Komarek, all' Angelo Custode MDCLXXXVII. 12° 24 p.
Az előszó kelte és aláírása : Rome il 1. Febraro 1687. Gioseppe Ambrogio Maietta«. A mű három jelenet. Szereplői : Cinthia istennő, Pluto, démonok, nimfák, Ausztria, Duna, Dicsőség stb.
B. (Modena, Bibl. Estense.)

1261. [Schad, Joannes Adamus Xaverius.]
Effigies ducum et regum Hungariae. In applausu oblatae DVM I o s e p V s CoronatVs HVngariae reX LaetatVr. [S. l. et typ. 1687.] 2° 124 nnp.
62 rézkarc a fejedelmek álló alakjaival. Az életrajzokban számos budai vonatkozású történeti adat.
B. (EK. — M. — Alsó-Kubin, Csaplovics-kt. — Eger, é. m. — Esztergom, é. m. — Kalocsa, é. m. — Pozsony, Ev. lyc. — Szeged, Somogyi-kt. — Göttweig. — Graz, Univ. Bibl. Johanneum. — Klosterneuburg. — München, Staatsbibl. — Wien, Nat. Bibl.)

1262. Schardius, Joh. — G o l d n e r u s, Georgius Ludovicus.
Q. D. B. V. Ex benevolo amplissimae facultatis Lipsiensis philos. indultu B u d a m, historico-mathematicè delineatam, doctorum censurae exhibent, in ... anno MDCXXCVII. M. Joh. S c h a r d i u s, Helmbr. et Georgius Ludovicus G o l d n e r u s, philosoph. stud. Heilsbrunnâ-Fanci. Lipsiae, literis Christiani Gözii. [1687.] 4° 24 nnp.
p. B2. Buda és Pest leírása. *FK. B 943/181. — Mth. 285.*

1263. Seyfried, Johann Heinrich.
Türckische Gross-Macht, türckisches Prahl-sacht und türckisches Hab-Acht! Oder Johann Heinrichs S e y f r i e d s türckische Reichsbeschreibung, zusamt den Gewinn und Verlust auf christlich und türckischer Seiten, was sich seit Anno 1683 bis zu Anfang des 1687-sten Jahrs für herrliche Siege und Eroberungen unterschiedlicher Städte, Landschafften und berühmter Vestungen durch der hohen Aliirten glückreiche Waffen in Ungarn ... zugetragen. ... in acht sonderbaren Theilen und zusamt einer neu-verbesserten Landkarten, gantz neu-vermehret heraus gegeben. Sultzbach, Verlegts in Nürnberg Joh. Leonhard Buggel, Gedruckt im Jahr 1687. 12° 312 p. *Mth. 286.*

1264. Sieg-bekrönte Waffen der kayserlich-Chur-Bayerisch- und anderer Alliirten Reichs-Völcker. Wie solche vor, in, und nach der den 12 Augusti dieses 1687. Jahrs. Wieder den Erb-Feind Christl. Namens bey Mohatz rühmlichst-erhaltenen Victori, unter hohem Commando der beiden unvergleichlichen Herren von B a y e r n und L o t h r i n g e n &c. preisswürdigst geführt worden ... [S. l. et typ.] Im Jahr 1687. 4° 36 p.

»Nachdeme die Käyserl. Armee den 8. Junii 1685, zu Ofen annoch campirte, lieffe Nachricht ein, was massen an der Essecker Brücken der zehende Theil bereits verfertiget wäre. Den 9. dieses sind Ihro Durchl. Hertzog v. Lothringen, nachdem dieselbe in Ofen alle nothwendige praeparatoria gemacht, v. dernacher Erdt aufgebrochen, woselbst auch das Lager formirt wurde.« — E hadmenet folyamán szeptember elején »wurde Herr General Wachtmeister Piccolomini nach Baya commandirt um daselbst die v. Ofen kommende schwere Artillerie, u. Zeugs-requisiten v. dem Lager zu convoyren.«

B. 1687.

1265. Sieghaffter Nachdruck römischkeyserlicher und anderer hohen alliirten Waffen wider den Erb-Feind durch Beschreibung der herrlichen Kriegs-Progressen, womit dieselbige allerseits seit, weltberühmter Eroberung der ungarischen Haupt-Stadt O f e n zu allgemeiner Freude vieler mit offentlichen Freuden-Zeichen darüber frohlockenden Christen-Länder biszanhero noch weiter beglücket worden ; verheerolder von C. B. [S. l. et typ. 1687.] 4° 148 n, 6 nnp.

p. 4—6. A szász és brandenburgi csapatok tisztikara és létszáma. — p. 6—23. Felvonulások Buda alá, szerepük az ostrom alatt. — p. 20. Ofen wird erobert. — p. 20. Anerbieten eines reichen Juden in Ofen. — p. 20. Anzahl der vor Ofen gebliebenen. — p. 7. Aufbruch der Sächsischen Völcker nach Ofen. — p. 30. Aufzug des Gross-Türcken in Ofen. — p. 25. Aussag eines Juden zu Bamberg wegen Ofen. — p. 26. Burger in Ofen wie selbige von den Türcken gehalten worden. — p. 37. Danck-Fest im Chur-Brandenburgischen wegen Eroberung Ofen. — p. 32—94. Danck-Fest zu Brüssel, zu Lübeck, zu Meyland, zu Neapolis, zu Nürnberg, in Polen, zu Rom in Durazzo wegen Ofen. — p. 37. Engländische Freud-Bezeugung wegen Ofen. — p. 125. Eroberer Ofens werden mit Begierde in Rom zusehen verlangt. — p. 27. Handelschaft in Ofen. — p. 103. Kriegs-Spital wird in Ofen aufgerichtet. — p. 27. Reichtum in Ofen. — p. 47. Schaupfennige wegen Neuhäusel und Ofen. — p. 88. Türkischer Entsatz vor Ofen wird geschlagen.

FK. B 943/158.

1266. Storia degli avvenimenti dell'Armi Imperiali contro ai Ribelli ed Ottomani. Venetia [s. typ.] 1687. 4°. *B. (Firenze, Bibl. Riccardiana.)*

1267. Successi delle correnti guerre d'Ungheria seguiti l'anno 1686. con distinto ragguaglio di quarto e seguito giorno per giorno, sino all' espugnatione della citta di B u d a. In Venetia, [s. typ.] 1687. 12° 159 p. *N.*

1268. [Lo stésso] Svccessi delle correnti guerre d'Ungheria seguiti l'anno MDCLXXXVII. Con distinto raggualio di quanto è seguito giorno per giorno sino all' espugnatione della Real Citta di B v d a. Consacrati all' ... Antonia Pangratio G a l l a s duca di Luciera, ... In Venetia, MDCLXXXVII. Presso Gasparo Riua ... 12° 162 p. *Mth. 288.*

1269. Testament politique de C h a r l e s Duc de Lorraine et de Bar. Déposé entre les mains [!] l'Empereur L e o p o l d à Presbourg le 29. novembre 1687. en faveur du roy d'Hongrie & ses successeurs arrivans à l'empire. A Cologne chez Pierre Marteau [1687.] 12° XXIII, 133 p. *B. (Ráth. — Bologna, Bibl. univ., com. — Kiew, Univ. Bibl. — Klagenfurt, Stud. bibl.)*

1270. [Le méme] ... A Lipsic, chez George Weitmann [1687.] 12° XXIII, 133 p.

Feltárja Buda ostroma elhatározásának indokait. Buda visszafoglalójának egyéniségéről így nyilatkozik : »de l'aveu de toute l'Europe le feu Duc de Lorraine estoit grand Capitaine. Il y en a neanmoins quelques connoisseurs qui ont prétendu que ce Prince estoit fort bornè, & que l'experience plûtost que ses lumieres luy avoit acquise l'art de commander une armèe & de la bien mettre en action.«

B. 1687.

1271. The Present state of **Hungary** or, a geographical and historical description of that Kingdom, giving an account of the nature of the country, & of its inhabitants ... together with the memorable battles and sieges that have happened ... London printed for H. Rhodes ... 1687. 12° 4 nn, 168 n, 4 nnp. *A. II. 1339. — Mth. 287.*

1272. [Tollius, Jacobus].
Sermo gratvlatorivs ad ... Josephvm, quum hereditarivs Hungariae rex coronaretur a. MDCLXXXVII. a. d. novembr. Florentiae, MDCLXXXVII, ex typogr. sub signo stellae. Super perm. 4° 16 nnp. *B. 1687.*

1273. [Idem] Jacobi Tolliii sermo gratvlatorivs ad ... Josephvm, qvvm hereditarivs Hungariae rex coronaretur a. d. IX. decembr. Lipsiae, juxta Florentinvm exemplar recudi cumvere Frid. Lankisch, MDCLXXXVII. 4° 32 nnp.

p. 14., 25., 31. Buda caput regni et firmissima propugnacula. — p. 14. »Ille, quod nec ipse vel votis conceperas vel spe praesumseras, ambustas incendiis belli aquilas, et lacerata hostili ferro signa, in ipsa Budensi defixit arce, et quod laeti alicujus instar somnii videtur, Taurono intentat.« — p. 25. »Illa, illa tua eligendi libertas Regis, quae tibi post paullo te ipsam eripuit, id est, Budam caput regni, et firmissima, quibus te tuebare, propugnacula.«

FK. B 875/5.

1274. Tscherning, Theodor.
Das von den Türcken lang-geqvälte, nun durch die Christen neu-beseelte, Königreich Hungarn. Das ist kurzgefasste Vorstell- und Beschreibung der hungarischen Städte, Vestungen und Schlösser, samt angrenzenden Ländern: Oesterreich, Mähren, Kärndten, Crain, Steyer, Bosnien, Dalmatien, Croatien, Sclavonien, Bulgarey, Siebenbürgen etc. Alles, nach beygefügten XII. accuratesten Carten, deutlich abgehandelt, und mit denen neuesten, bis auf gegenwärtige Zeit sich erstreckenden, merckwürdigsten Begebenheiten absonderlich Ofen betreffend, versehen von Theodoro Tscherning. Nürnberg, in Verlegung Martin Endters 1687. 8 nn, 464 n, 22 np.

p. 284—382. Buda leírása és története. — p. 385—387. Pest leírása és története.

FK. B 916/10. — M. 289.

1275. Türcken-Noth, und Türcken-Spott; in dreyerley Kupffer-Gemählden nachdencklich vorgestellet. ... [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1687. 4° 12 nnp. 3 t.

Mth. 290. — Weller, Annalen II. No. 1271.

1276. Vaticinium historico-poëticum dess triumphirenden Reichs-Adlers, was gestalt derselbe seine Flügel in Orient aussbreiten wird, und durch eine vierfache Alliance dess ottomanischen Reichs Untergang prognosticiret. Mit Beyfügung des türckischen Gross-Veziers, an ... Margraffen von Baaden, umb Erneuerung dess Friedens, abgelassenen Schreibens, und darauff gegebener Antwort, beedes in das Teutsche versetzet. J. J. B. B. W. [Wien, s. typ.] Gedruckt im Jahr 1687. 4° 24 nnp.

p. 12—13. Hungrisch A B C (mit den Nahmen der eroberten Städte)

Dieses Hungrisch A. B. C.
So vorher die Türcken hatten,
Ist von A. biss F. und W.
In der Christen Händ gerathen.

FK. B 943/368.

1277. Venturi Benedetto.
La porpora trionfanta ne' fvochi di givbilo fatti rappresentare dal Reuerendissimo Padre D. Fortvnato Sedazzari abbate vigilantissimo di S. Pietro di Modona per l'Assontione al Cardinalato del Serenissimo Principe Rinaldo d'Este. Dedicata all' ... Alessandro II. ... In Modona, per il Degni, 1687. 4° 41 n, 6 nnp.

XI. Ince pápa Buda visszafoglalása napján 27 bíbornokot kreált, köztük Rinaldo d'Este herceget. A kardinális ünneplése és Buda diadalünnepe Modenában együtt történt.

B. (Parma Bibl. Palatina.)

1278. Vera, e distinta **Relatione** della vittoria ottenuta dall'armi cesaree in Vngheria vicino ad Essech al Fiume Drauo, sotto il commando del ... baron di Orlich, con la morte di 600 Turchi, e priggionia di 50 d'essi. Noticia del tradimento occorso nella real città di Buda e vittoria ottenuta dal'armi Polache à Roman contro i Tartari. In Venetia, M.DC.LXXXVII. per Girolamo Albrizzi ... et in Vicenza, per Giouanni Berno ... 4° 4 nnp.

A. IV. 2302.

1279. [Lo stesso] ... In Venetia, MDCLXXXVII. presso Girolamo Albrizzi. ... 4° 4 nnp.
A. II. 1340.

1280. [Lo stesso] ... Brescia, & in Piacenza nella stampa ducale di Gio. Bazachi. 1687. ... 4° 4 nnp. *B. 1687.*

1281. Veridica **Raccolta** de Giornali d'Ungheria contengono i prosperi successi dell' armi cesaree seguiti doppo l'acquisto di B u d a et altre città, sino all' incendio de Borghi di Sighet. Parte seconda. In Venetia, 1687, presso Gierolamo Albrizzi ... 12°. *Mth. 281.*

1282. Verschiedene Politische und Militarische **Muthmassungen,** welche auss denen jetzigen Bündnüssen, so Christlich- als Türckischer Seithen hergleitet worden, worinnen nicht nur der jetzt bevorstehende Feld-Zug dieses jetztlauffenden 1687. Jahrs, sondern auch der etwa noch folgende, unpartheyisch vor Augen gestellet wird. Von J. D. Q. Gl. [S. l. et typ.] Im Jahr Christi 1687. 4° 71 p.

Buda 1684. évi sikertelen ostromának tanulságairól és Buda kereskedelmi fontosságáról. *B.*

1283. Wagner, Johann, Christoph.
Johann Christoph W a g n e r s christlich und türkischer Städt- und Geschichts-Spiegel, vorstellend alle die vornehmsten Städte, Vestungen ... in dem ... Königreich Ungarn ... befindlich Benebens den denkwürdigsten Geschichten welche diser Orten in Belager- und Eroberungen ... sich zugetragen. Mit vielen Kupferfiguren gezieret. Augsburg, Gedruckt und verlegt durch Jacob Koppmayer, Anno 1687. 2° 4, 147 lev.

Buda 1686-i ostromképével. *Mth. 292.*

1284. Warhafftig und ausführlicher **Bericht,** alles dessen was bey der Anno 1686 vorgenommenen Belägerung der Stadt O f e n von Anfang bis zu der den 2. Sept. erfolgten glücklichen Eroberung ... von Tag zu Tag merckwürdiges passiret ... beygefügt ein ... Abriss solcher Vestung ... Augsburg, gedruckt ... bey Jacob Koppmayer. [1687.] 4° 56 nnp.
A. II. 1303. — Mth. 365.

1285. Warhafftiger und gründlicher **Bericht** von der jüngsthin in O f e n vorgehabten entsetzlichen Verrätherey wie dieselbige entdecket und wie der Haupt-Verräther F i n k von Finckenstein, desswegen zur gebührenden Straff gezogen und hingerichtet worden. [S. l. et typ.], Anno 1687. 4° 8 p. *Mth. 257. — N.*

1286. Weigel, Erh.
Imperatoris invictissimi L e o p o l d i, magni Turcarum victoris, onomastica celebraturus. Jenae, [s. typ.] 1687. 4° 8 nnp. *B.*

1287. Zenarolla, Gio. Paolo.
Relatione esatta, e distinta sopra le operationi, fatte dopo l'assedio di B u d a dalle vittoriose armi di S. M. C. l' anno 1686. Con l' aggivnta della nuova ribellione d'Vngheria, e con altre particolarità seguite sino alla marchia degl' esserciti l' anno 1687. Raccolta da D. Gio. Paolo Z e n a r o l l a, ... Divisa in due parti, dedicata al ... imperatore de' Romani L e o p o l d o primo ... In Vienna, appresso Gio. van Ghelen. 1687. ... 8, 140 p. 1 t.

p. 58. »Anco à Buda, studiandosi à riparare al meglio possibile le rouine di quelle conquassete muraglie, e pianare la terra mossa dal lavoro delle mine, e degl'approcci, con fabricare quelche casettine di tavole nella città distrutta dall' incendio, si procurava il buon sostentamento delle militie presidiarie, mà di queste sùl principio molte ne perivano.« — p. 81., 109—116. Finck hadnagy árulása. — p. 127. Buda visszafoglalásának moszkvai ünneplése.

FK. B 355/88. — A. II. 1313. — Mth. 293. — N.

1288. Applausus Christiani Orbis C a r o l o Quinto Maximo Lotharingiae duci ob B u d a m expugnatam in laudem animique magnitudinem contextus et concinnatus MDCLXXXVIII. Oeniponti, typis Benedicti Caroli Reisacher ... [1688.] 4° 12 nnp.
B. (Neustift, Bibl. d. Chorh.)

1289. Becker, Tobias Joannes.
Quinque lapides limpidissimi de torrente. Das ist: fünff sehr glatte Stein auss dem Bach der göttlichen Gnaden, mit welchen L e o p o l d u s Magnus Römischer Kayser, ... den Türcken in das Haubt geworffen, und ihn tödlich verwundet. So durch fünff nachfolgende Sieges Predigen vorgebildet werden, die in der Ertz-Stuhl- und Haubt-Kirchen St. Veits zu Prag ... gehalten worden, von Tobia Joanne B e c k e r ... anjetzt aber in Druck gegeben ... Gedruckt zu Prag bey Johann Carl Gerzabeck, 1688. 4° 14 nn, 108 np.

p. 60—81. Lob-oder Danck-Predig, so am dritten Sonntag des Advents Anno 1686. in der Ertz-Stuhl und Haubt-Kirchen Sanct Veits zu Prag, den 15. December, nebst folgendem Te Deum Laudamus gehalten worden: Wegen dess vierten glücklichen Steinwurffs von David, das ist Leopoldo, vor der Haupt-Stadt Ofen, und ferners, durch die gantze Campania, in das hoffertige Haubt des türckischen Goliaths.

FK. B 252/81.

1290. Bouttats, Gaspar. Breve y exacta descripcion de los reynos de Hungaria, Dalmacia y Morea, ... como tambien las delineaçiones de las villas y fortalezas ..., labradas en cobre por G. Bouttats, ... Amberes, por Juan Bautista Verdussen, ... y Gaspar Bouttats, MDCLXXXVIII. 4° 68 p. 103 t.

t. 23. Buda-Pesth ábrázolása északkelet felől. Rézmetszet. — p. 17. Pesth villa en lo quadrado .. — p. 18—19. Buda ... era capital deste Regno ...

FK. B 916/6..

1291. Bouttats, Gaspar.
Description exacte des royaumes de Hongrie ... leurs villes et fortresses tirée de plus expers ingenieurs des armées de l'Empereur et gravées en cuivre par Gaspar Bouttats. Se vend à Anvers, chez Henry van Dunwalt ... et chez Gaspar Bouttats ... 1688. 4° 49 p.

Mth. 296.

1292. Branchi, Girolamo.
Dell' historia Austriaca di Girolamo Branchi, historico ... dell' Imperatore Leopoldo ... Parte 1—2. ... Vienna, d'Austrie, appresso Gio. Van Ghelen ... 4°.

Parte prima in sei libri div sa alla medesime Sacra Cesarea Real Maesta dedicata ... Anno 1688. 12 nn, 620 n, 12 nnp.
Parte seconda in sei libri divisa, dedicata alla ... Gioseffo Re de Romani ... anno 1691. 20 nn, 985 n, 9 nnp.
Parte II. p. nn. 8.: »... e finalmente della Sacra Maesta Vostra, Decimoquarto trà gli Augusti dell' Augustissima suo prosopie, valorosamente redenta dal barbaro giogo de Turchi la metropoli inespugnabile d'Ungheria ...«

A. II. 1343.

1293. Breitenfels, Christ. J.
Das theils friedbeglückte theils kriegende und siegende Europa, oder ... hist. Erzehlung aller kriegs- und anderer denckwürdiger Begebenheiten, welche von anno 1679—1688. in gantz Europa vor gelauffen. Zu des teutschen Sleidani Continuation seiner vier Monarchien unpartheyisch entworffen durch Ch. J. Breitenfels. ... Franckfurt u. Leipzig. bey Joh. Th. Beotio Buchhändlern in Dressden, Anno 1688. 24 nn, 712 np. *Mth. 297.*

1294. Brodericus, Stephanus.
Stephani Broderici narratio de proelio quo ad Mohatzium anno 1526. Ludovicus Hungariae rex periit. Cum commentario Joh. Caspari Khunii. Argentorati, typis & sumptibus Joh. Friderici Spoor, Anno MDCLXXXVIII. 4 nn, 137 np. *A. II. 1344.*

1295. Comazzi, Gio Battista.
Coronazione del re dell' Vngharia Givseppe Arcidvca d'Avstria, celebrata in Posonia l'anno 1687. li 9. decembre. Col successo della presa d'alcune citta riguardevoli ... Del cauagliere G. B. Comazzi. All' ... Don Antonio Gaetano Trivvlzio ... In Milano per li Fratelli Ghisolfi [1688.] 12° 12 nn, 240 np. *A. II. 1347.*

1296. [Lo stesso] ... Dedicata all' dvca della Mirandola. In Bologna, per Giacomo Monti 1688. 12° 12 nn, 299 np. 1 t.

p. 5. Trionfò de' Nemici in modo, che nell' anno 1686. avanzate le sue vittorie alla conquista di Buda capitale del Regno ...

FK. B 394/39. — A. II. 1348.

1297. Comazzi, Gio. Battista.
Notitie historiche successi, auuenimenti, capitoli, deliberazioni, e ceremoniali decretati nella dieta generale del regno dell' Vngaria celebrata nella città di Possonia per la coronazione del re Giuseppe ... seguita li 9. decembre MDCLXXXVIII. Del ... Gio. Battista Comazzi. In Venetia, MDCLXXXVIII, presso Girolamo Albrizzi ... 14 nn, 256 n, 8 nnp.

p. 5., 108. Anno 1686. Vittorie alla conquista di Buda Capitale del Regno. *FK. B 943/205.*

1298. Das ehmals gedrückte, vom Türken berückte, nun trefflich erquickte **Königreich Hungarn,** samt ... der ... Donau ausführlich vorgestellet, in curieuser Abhandlung aller Städte, Schlösser, Vestungen ... welche sowol an diesem erstberührten Fluss würklich liegen ... ihr Lager, Erbauung, Fortification, Glücks- und Unglücks-Fälle, sonderlich aber die daselbst ehedessen und kürzlich vorgegangne siegreiche Schlachten und Victorien, ... biss auf die ... Eroberung Griechisch-Weissenburg, betreffend. Dabey ... Erzehlung aller ... Siegs-Thaten in Befreyung der ... Halb-Insul Morea ... aufgeführet, und mit vielen hierzu dienlichen Kupffern versehen worden. Franckfurt und Leipzig, in Verlegung Christoff Riegels, An. 1688. 12° 4 nn, 1038 n, 6 nn, 120 np. 67 t.

p. 408. Buda látképe nyugat felől. — p. 408—440. Geschichte und Belagerungen Ofens. — p. 440—442. Die Verrat Finck's.

FK. B 914/103. — A. V. 2750. — Mth. 309.

1299. Der auferweckte **Christen-Ruhm,** das ist : eine ausführliche Relation alles dessen, was sich bey einem Jahr her, nemlich des bis zu End lauffenden 1687. Jahrs in Hungarn, Sclavonien, Siebenbürgen ... und der glorwürdigsten Crönung J o s e p h i ... zugetragen. Nebst einer Beschreibung, wie, und wann die recuperirte Oerther an die Türken gerathen. [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1688. 12° 238 p.

p. 17—21., 23—27. Der Verrat des Leutnants Finck im jahre 1687. — p. 70. General Dünnevald hatte zu Ofen den Bassa Ismael gefangen genommen.

FK. B 355/62.

1300. Die **Donau,** der Fürst aller europaeischen Flüsse. Das ist : eine genaue Darstellung, aller der um und an der Donau gelegenen Königreiche, Fürstenthümer, Länder und Städte, beneben einer kurtzen Beschreibung selber, ... annoch ein Register aller der jenigen Oerter, so in denen Charten mit begriffen seynd, beygefüget worden. An das Tage-Licht gegeben von einem Liebhaber. Nürnberg, in Verlegung Johann Hoffmann ... 1688. 48 p. 30 t.

p. 38. Ofen erobert von den Christen 1686. — p. 39. Pest erobert 1685. (!) *FK. B 912/5.*

1301. Eede, Guilielmus Van den — Ludi geniales Caesari L e o p o l d o I. victoriis Austriacis adversus portam Ottomanicam dedicati. Gandavi, typis Henrici Saetreuver ... 1688. 4° 28 p.

Versek, anagrammok a császár 1683—1686 közötti diadalainak dicsőítésére.

B. (Louvain Bibl. univ.)

1302. F[aber], S[amuel].
Die Renn-Bahn der Ehren auf welcher fünf und zwanzig unvergleichliche Helden, die unter ... dem römischen Kaiser L e o p o l d und König in Hungarn J o s e p h streitende, ein unsterbliches Lob erfochten, alle nach der besten Gleichheit ihrer Bildnüsse auf allezeit geänderten Pferd-Stellungen anzuschauen fürgestellt und verlegt von Joh. Alex. B o e n e r ... und mit hochteutschen Lob-gebänden umwunden werden von S. F. Nürnberg, gedruckt bey Christian Sigm. Froberg, 1688. 4° 32 p. 1 t.

p. 8. An Ferdinand Robert Grav zu Aspremont ...
»Der letzte Ofner Sturm kan über das beweisen
wie wol Er seine Faust, zum Sieg, geführet hab ...«

p. 15. An Franciscus Grav von Gondola ...
»Was Ihm vor Agria und Ofen ist gelungen,
zeugt, dass der stärckste Feind für Ihm sich schmiegen muss ...«

FK. B 831/7. — Mth. 316. — W. II. 1274.

1303. Feigius, Johannes Constantinus.
Ungarisches Geschichts-Wäldel das ist eine kurtze Beschreibung von denen Regierungen, Kriegen und denckwürdigsten Begebenheiten aller Ungarischen Könige ... bisz auff den itzt gekrönten Erb-Königh J o s e p h u m I. ... Herausgegeben durch Johannem Constantinum F e i g i u m, J. U. C. Gedruckt zu Wien, bey Susanna Christina Cosmerovin ... 1688. 12° 8 nn, 136 np.

p. 78. Visszafoglalt városok között megemlítve Buda. *A. II. 1350.*

1304. [Flämitzer Joh. Nic.]
Kriegs-Deliberation über die Fortsetzung des Türcken-Kriegs in Ungarn : auf die Campagne dieses 1688-ten Frühe-Jahrs. Abgefasset von J. N. F. [S. l. et typ. 1688.] 4° 94 p.

p. 5. ... was der Churfürst zu Bayrn insonderheit bey der so hartnäckigen Belägerung Ofen (bey welcher Sie mit Dero Auxiliar-corpo eine gantz sonderbare und hitzige Attacque geführet) erwiesen, das alles würde nach meriten zu beschreiben ...

FK. B 943/417.

1305. Gasser, Michael.
J o s e p h Accrescens J o s e p h der Wachsende in J o s e p h o dem Ersten neugekröntem König in Vngarn, erstgeborenem Ertz-Hertzog auss Oesterreich, etc. Am hohen Fest dess englischen Bräutigambs J o s e p h in vnser lieben Frauen Hof-Kirchen, der Gesellschaft Jesu zu Neuburg im Jahr, 1688. Von der Cantzel vorgestellet von P. Michaele G a s s e r, gemeldter Gesellschaft Jesu Priestern, vnd Hof-Predigern daselbsten. Anjetzo in Truck gegeben permissu superiorum. Zu Neuburg an der Thonau, bey Johann Feuchtner [1688.] 4° 20 p.

p. 14. »Solte zu Vermehrung dess Majestättischen Glantzes, auch Ofen, sein Königin Königin der Stätten in Ungarn, das jhrige beygetragen, den Neu-Gekrönten Ertz-Hertzog mit einem Königlichen Ehrenkleyd beschencket haben, mit Sinnbildern künstlich aussgestricket : Lieber ! was wäre darin entworffen zusehen, als zu Oberist dess Purpur-Mantels, etwa ein Adler nit mehr Schwartz, sonder gantz Roth und Blutfärbig, dass nit ein ainiges Blut-loses Federle darin zufinden, so nicht mit Menschen-Blut getrencket : zum Wahrzaichen nemblichen gantzer Blut-Strömen vnzählicher tausend, sowol erschlagener Christen, als Türcken ? Der Adler wurde haben bey den Füssen, vnd fest halten in seinem Gewäff den jetzt jämmerlich gestürtztvnd darnider geschmitzten Türcken Mond.« — p. 12. Budáról.

B. (Sárospatak Ref. főisk.)

1306. Giornale dal Campo Cesareo Vienna Li 19. Agosto 1688.
[In fine :] In Ferrara, Per Bernardino Pomatelli. 1688. 24 p. 12°.

p. 18—19. »... oltre 15. in 20. mila fiorini per l'ospitale di campagna in seruizio delli soldati feriti, e infermi che dourà essere diretto, e gouernato dal Padre Ruggiero Prete di S. Filippo Nerio, essendo religioso di molta charità, e zelo, che si provò anco nell' ospitale sotto Buda l'anne, che tù prera, hauendosi molto singolarizzato con edificazione di tutti nell'occasione quel suo ministerio.«

A. 2752.

1307. Gottfried, Johann Ludwig.
Neuwe Archontologia cosmica, das ist : Beschreibung aller Käyserthumben, Königreichen und Republicken der gantzen Welt ... Wie dieselbe in jhren Gräntzen und Anmarckungen begriffen, was darinnen ... fürnehme Stätt und Vestungen ... von den alten vnnd newen Innwohnern Gebräuchen ... Kriegsmacht zu Wasser und Landt ... Alles ... vom Anfang bis auff unsere Zeit das Jahr Christi 1688 zusammen gelesen und in eine richtige, begreiffliche Ordnung verfasset durch Johann Ludwig G o t t f r i e d. Mit zugehörigen Summarien unnd aussführlichen Registern versehen, auch mit den vornehmsten in Kupffer gestockenen Landttaffeln und Stätten gezieret und verlegt von Mattheo M e r i a n. Getruckt zu Franckfurt am Mayn, in Wolfgang Hoffmanns Buchtruckerey, im Jahr nach Christi Geburt MDCLXXXVIII. 2° 760, 14 p. *Mth. 312.*

1308. Gulich, Joh. Diederich.
Nebucadnezar redivivus oder ... M a h o m e t der Vierdte ... Osterroda, Barthold Fuhrmann Anno 1688. 4° 68 p.

Főként a Budáról kiinduló további hadjáratokról szól.

B. (Breslau Stadtbibl. — Leipzig Univ. Bibl.)

1309. Happelius, Eberhardus Guernerus.
Hochverdiente Ehren-Seule christlicher Tapfferkeit. Darauff kürtzbündig verzeichnet der jüngste, ... Türcken-Krieg, so wohl zwischen der röm. kays. Mayst. und dem Erbfeinde in Ungarn : als auch zwischen diesem, den Pohlen und Venetianern in Pohlen und Morea, und wie derselbe sonsten in Dalmatien, ... und andern angräntzenden Ländern christlicher Seits mit höchstem Glück geführet. Auch, was für denckwürdige Belägerungen, ... fürgefallen. Alles historisch ... zusammen getragen und mit vielen Kupffern gezieret von Eberhardo Guernerio H a p p e l i o Hamburg, zubekommen bey Thomas Wiering, ... im Jahr 1688. wie auch zu Franckfurth und Leipzig bey Johan Georg Lipper zu finden. 4° 4 nn, 240 np. 18 t.

p. 26. »Pest und Ofen« c. városkép nyugat felől. — p. 80. »Die hart belagerte ... Ofen« c. ostromkép kelet felől. — p. 15. Buda serege Bécs ostrománál. — p. 24. Eroberung der Stadt Pest. 1684. — p. 25. Abrisz der Städte Pest und Ofen. — p. 25—27. Nochmaliges Treffen der Christen mit den Türken. — p. 27—34. Würckliche aber vergebliche Belagerung der weyland königl. ungarischen Residentz Ofen. — p. 74—76. Specification käyserl. und allürten Völcker zu Rosz und Fusz. Artillerie. — p. 74—80. Beschreibung der Vestung Ofen. — p. 80—91. Die Belagerung Ofen. — p. 91—92. Eroberung dieser Haupt-Vestung. — p. 110—113. Die Conspiration Funckensteins.

FK. B 943/108. — Mth. 303.

1310. Happelius, Everhardus Gvernerus.
Thesaurus exoticorum oder eine mit ausländischen Raritäten und Geschichten wohlversehene Schatz-Kammer fürstellend die asiatische, ... Nationes der Perser ... nach ihren Königreichen ... Darauff folget eine ... Beschreibung von Türckey ... Alszdann eine kürtzbündige Beschreibung von Ungarn : nach seiner Grösse, ... Städten und vielen Vestungen von Wien bisz nach Constantinopel hinaus. Da es dann Gelegenheit gibt zu reden ... von allen Hertzogen und Königen von Ungarn sampt ihren Bildnüssen. Hiernechst eine ... Beschreibung des Lebens-Lauffs ... L e o p o l d i I und des itzo annoch wehrenden bluthigen Türcken-Krieges, und was in demselben Denckwürdiges in Ungarn ... passiret. Alles ... zusammen getragen, mit schönen Kupfern und Landkarten, ... auszgezieret, und ... herausgegeben von Everhardo Gvernero H a p p e l i o. Hamburg, gedruckt und verlegt durch Thomas von Wiering ... im Jahr 1688. Sind auch zu bekommen in Franckfurth bei Zacharias Herteln. 16 nn, 120 n, 192 n, 160 n, 288 n, 115 np. 19 t.

p. 12. Buda elfoglalása. — p. 114. Pest leírása és története. — p. 114—119. Buda leírása és története 1684-ig. — p. 48. Ibrahim budai basa Bécs ostrománál. — p. 61—63. Buda 1684-es ostroma. — p. 98—99. Budai ostromlósereg. — p. 100—112. Buda visszafoglalása.

FK. Bq 943/229. — M. 302., 390. — Ko. II. 73.

1311. Histoire et description ancienne et moderne du Royaume de Hongrie, et des autres Etats ... où aprés une connoissance exacte de tout ce qui regarde la geographie, l'on voit les revolutions de ces divers pais : les siéges & les combats les plus memorables : & les derniéres conquêtes des Chrêtiens, jusques à present. A Paris, chez Charles de Sercy ... MDCLXXXVIII. 12° 6 nn, 330 n, 10 nnp. 1 t.

p. 77. Buda elfoglalása. 1541. — p. 129. Buda visszafoglalása. 1686. — p. 131. Finck árulása. — p. 150—171. Histoire de Buda.

FK. B 911/23. — A. II. 1367. — Mth. 307. — Kt. 1688.

1312. Historische Erzehlung der heldenwürdigen Kriegs-Thaten, welche in höchst-tapferster Bestreitung des allgemeinen Erb-Feindes der Christenheit, der Türckens, zu der röm. kayserl. Mayest., dero sämbtlichen hohen Aliirten und der durchläutigsten Venetianischen Republic immerwährender Glori im 1686. 1687 und 1688. Jahr so wol in öffentlichen Scharmützeln, Schlachten, als auch Belager- und Eroberung ein und anderer höchst importanter Oerter und Vestungen sich zugetragen. Mit flüchtiger Feder beschreiben und zum Druck befördert im Jahr 1688. [S. l. et typ.] 4° 28 p. *Mth. 300.*

1313. Inter Ortum & Occasum exiguum discrimen internoscitur. Alcoranum occidentale seu metempsychosis dominatus Ottomannici in statu & forma regiminis Gallici. Das ist: Grund-Riss des in einen französischen Staats-Modell umgegossenen Türkischen Alcorans. Abgefasst bey der Musel- und Franz-Männer genommenen Tauf unter der gebrochenen Brucke bey Esseck, und darauf in Druck gegeben zu Constantinopel den 12. Augusti Anno 1687. Aus dem Türckischen ins Teutsche übersetzt, und in Teutschland nachgedruckt. [S. l. et typ.] Anno 1688. 4° 4 nn, 123 np.

p. 86. A franciákat okolja azért, »dass man unterschiedlicher Orthen des Römischen teutschen Reichs ansehnliche Mächten auf der Kron Franckreich weitere attentate zurück halten müssen, u. also dem Römischen Käyser gegen die Türcken mit so ergebigen Kräfften, als man gerne gewolt, nicht secundiren können, dahero auch erfolget, dass die erste Belagerung Ofen fruchtos u. mit so unbeschreiblichen Schaden auff Christlichen Seiten, insonderheit mit Ruin des meisten Theils von der so anschulichen Käyserlichen Armee, an Reutherey so wol als Fussvolk zu nit weniger Glori u Behertzigung der Feinde aufgehoben werden müssen.« — p. 90. Buda visszavívásáról.

A. V. 2754.

1314. Ivanovich, Christoforo.
Minerva al tavolino, lettere diverse di proposta et riposta a varij personaggi sparse d'alcuni componimenti in prosa ed in verso, con memorie teatrali di Venezia di Christoforo Ivanovich canonico della basilica ducale. Parte prima et seconda. Venezia, 1688, appresso Nicolo Pezzana.

Parte I. 10, 452 p. Parte II. 22, 527 p. *Mth. 308.*

1315. Jetczö könyuetske, az kibemindennapi (sic) dolgokat irunk; das is wonderen, en onvervalsten, italiaanschen Waar-Segger, of Prognosticatie, op't Schrikkel-Jaar 1688. Beschreven door den verlichten Propheet, Pater Marcus d' Aviano, ... Gecalculeert op de hoogte van Buda, op den Nieuven-Stijl ... Gedruckt tot Buda in de hungarsche Taale, by Hans Bergstein, nyt des Autheurs eygen Schriften vertaalt door Tacitus Ignoramus, O. P. P. [1688.] 4° 48 nnp.

V. ö. Ballagi Aladár: Császári kormányzat Budán és Pesten. Bp. 1926. & Kelényi B. Ottó: Budai impresszumos nyomtatványok Bp. 1934.

A. IV. 2. 310.

1316. Lettera di bvon capo d' anno la cvriosità, che dimostra le vittorie, ed acquisti principali fatti dall' Armi Cristiane, sopra Turchi, e Ribelli. [In fine:] In Lucca, per i Marescandoli [1688.] 2° 1 fol.

1683. szept.-től 1687. dec.-ig visszafoglalt 40 hely, köztük »1686. Pesth Città, e Fortezza. Buda Città e Fortezza Reale li due Settembre«.

B. 1688.

1317. Lopez, Michele.
Historia delle ... guerre d' Vngaria ... da Michele Lopez. ... Parte 1—3. ... In Napoli ... Cavallo ..., 1688—1691. 12°

Parte 1: Historia delle passate e correnti querre d'Vngaria, comincando dalla nascita e ribellione d'Emerigo Techli, liberatione di Vienna, espugnatione di Buda, con l'altre fattioni successe, e progressi fatti dall' Armi Cesaree ... Abbellita con li veri ritratti ... e con le piante delle città, che da S. M. C. sono stato occupate. Con l'indice ... composta da D. Michele Lopez ... Parte prima. All' ... Girolamo Maria Pignatelli ... In Napoli 1688, à spese delli socij Camillo Cauallo e Michele Luigi Mutij ... 24 nn, 408 np. 11 t.
Parte 2: ... 409—936. p.

Parte 3: Historia delle correnti guerre d'Vngaria oue si da distinto raguaglio di tutte le battaglie, assedij ... nelle campagne 1688, 1689, 1690 e parte del 1691. Che continuano li due tomi di già dati alla luce dall'autore D. Michele Lopez. Abbellita con ritratti ... e molte altri città scolpite in rame, con l' indice ..., descritta da Svblime Ingegno. Parte terza. All' ... Girolamo Maria Pignatelli ..., In Napoli, per Camillo Cauallo, 1691. ... 24 nn, 552 np.

Parte I.: A. V. 2756. — B. 1688, 1691. — Mth. 310.

1318. Machometische **Klag-Schrifft,** mit beygefügter Ausslegung beeder als Türckisch: und Frantzösischer Ehren-Säulen, welche der Gross-Sultan Ludovico dem Vierzehnden ... als seinem guten Freund, zu getrauer Wahrnung seines gleichmässigen Untergangs, nacher

Paris übersenden lassen, und von dem Ungenanten Reimen-Art verfasset worden, im Jahr 1688. Gedruckt zu Ofen der teutschen Truckerey [1688.] 4° 4 nnp.

Kezdete: »Wie es jetzt geht mir Mahomet, mein Ludwig thuest du sehen So wird auch gleich in deinen Reich, villeicht in kurtze geschehē etc.
V. ö. Ballagi Aladár: Császári kormányzat Budán és Pesten. Bp. 1926. & Kelényi B. Ottó: Budai impresszumos nyomtatványok. Bp. 1934.

B. 1688.

1319. Maschius, Joannes.
Q. D. B. V. De superioribus Ungariae conversionibus, disputabit sub praesidio C. S. Schurzfleischii, ... Joannes Maschius, ... Wittenbergae, typis Matthaei Henckelii ... anno MDCLXXXVIII. 4° 48 nnp.

cap. XXIV. Solymannus Budam, non resistentibus praesidiariis, recepit. — Additamenta IIX. Buda recepta ... ita Turcas exterruit, ut majoris putarent Budae, quam Peloponnesi damnum.

FK. B 943/235.

1320. [Megnani, Geminiano.]
Bvlogna ivbilant, puema strampalà fatt pr' gl' algrezz d'la liberazion d'Vienna, presa d'Buda, e altr piazz in t' l' Vngariè, Morea, e Dalmatia, con al sfratt d'i tvrch da tvtt, qvi lvogh, fuogh, e fallò, ... Da Zorz Burliton pueta poc' accort dedicata al lo: Vbaldo Naldi ... In Ferrara, per Bernardino Pomatelli, 1688 ... 8 nn, 107 np.

FK. B 851/3. — A. II. 1355.

1321. Morden, Robert.
Geography rectified: or, a description of the world, in all its kingdoms, provinces, countries ... Second edition ... By Robert Morden London, 1688.

Közli Magyarország történetét az 1687-i siklósi csatáig. Leírását több részben Brown útleírásából veszi át.

B. (British Museum. — Dublin Tr. c.)

1322. [The identical] ... The fourth edition enlarged to which is added a complete geographical index ... Bey Robert Morden. London, printed by R. R. for R. Morden and T. Cockerill, 1700. 4° 10 nn, 626 n, 72 nnp. *B. 1700.*

1323. Oesterreichisches **Freuden-Lied,** über die glücklich wider den Erb-Feind gesegnete Waffen ... Gedruckt zu Wien, [s. typ.] im Jahr 1688. 4 p. *W. II. 1273.*

1324. Paumgartner ab Holenstein, Andreas Georgius.
B. C. D. De virtvte domus Avstriacae adversus Tvrcas oratio, quam, Norimberga discessurus, valedictionis ergo, habuit in avditorio Aegidiano, d. IX. april. a MDCLXXXVIII. Andreas Georgivs Paumgartner, ab Holenstein, in Lonerstadt. Norimbergae, typis Johannis Andreae Endteri filiorum. [1688.] 4° 24 p.

Lipót császár magasztalása a szerencsésen végbement magyarországi török háborúért, melyben legfontosabbnak tartja Buda visszavételét: »Et quae fortitudo in expugnanda Buda ? nullis sane laudibus digne potest efferri. Leopoldos terrorem incussit Muhammedanorum imperio, illudque ita concussit, ut a primordio ipsius, nunquam talis formido animos Turcarum occupavit, quali nunc exagitantur.«

B. (M. — Edinburg Univ. bibl. — Pettau Bibl. d. Kl.)

1325. Pflugk, Julius.
Juli Pflvgk equitis Saxonici epistola ad ... Vitvm Lvdovicvm a Seckendorff, virvm de vtraque repvblica meritissimvm, praeter fata Bibliothecae Budensis, librorum quoque in ultima expugnatione repertorum catalogum exhibens. Sumptu Jo. Bielckii, bibliop. Jen. MDCLXXXVIII. 112 p.

FK. B 027/42. — A. II. 1356. — Mth. 314. — N.

1326. Raggvagli ed. Monti 1688.] Raggvaglio ... dal Campo Cesareo ... [In fine:] In Bologna, per Giacomo Monti. 1688. 4°.

1327. [Nr. & datum:] Raggvaglio in vicinenza del fiume Sauo. In data del primo agosto 1688. 4° 4 nnp. A bajor választó »hauendosi hauuto auuiso, che alli 22. [Luglio] l'Alterra Sua Elettorale arriuo verso la sera à Buda, e colà fu riceuuto sotto lo sfaro di tutto il Cannone esposto su le usuralie di quella Real Piazza«.

1328. Raggvaglio III. ... sotto Belgrado. In data da Vienna li 26. e 29. agosto, con la presa di Belgrado seguita li 6. settembre 1688. 4 nnp.
Belgrád ostromához a nehéz ostromszereket Budáról küldték.

1329. Raggvaglio VII. ... In data da Vienna li 3 ottobre 1688. 4 nnp.
Beck br. budai várparancsnok Kölnbe megy.

B. (Bologna Bibl. univ.)

1330. Relacam historica ed. Deslandes 1688. Undecima Relacam Historica. ... Publicada ... a 5. de Outubro ... Lisboa, Na officina de Miquel Deslandes ... Anno 1688. 4° 12 p.

1331. Duodecima Relacam Historica ... Publicada ... a 9. de outubro ... 4° 15. p.

1332. Decima tercia Relacam Historica ... Publicada ... a 14. de outubro 4° 8. p.

1333. Decima quarta Relacam Historica ... Publicada ... a 22. de outubro ... 4° 15. p.

1334. Decima quinta Relacam Historica ... Publicada ... a 13. de novembro ... 4° 15. p.

1335. Decima sexta Relacam Historica ... Publicada ... a 19. de novembro ... 4° 14. p.

1336. Decima septima Relacam Historica ... Publicada ... a 4. de dezembro ... 4° 12. p.
Elszórtan adatok Budáról.

A. V. 2758.

1337. Relation Historica ed. Armendariz 1688. Relation Historica del año MDCLXXXVIII. ... Publicada el martes 20. de enero. [In fine: Madrid] Por Sebastian de Armendariz ... 4° 7—12 fol.

»Solo la semana antes havian sido admitidos en la Dieta los Diputados de la Ciudad de Buda, y Pest ...« fol. 8—9.

A. V. 2757.

1338. [Relazioni ed. Marescandoli 1688.] [Cím nélkül. In fine :] In Lucca 1688. per i Marescandoli [1688.]

[Datum :] Vienna 20. giugno 1688. 4 nnp.
»Il Co. Serini che commande le Truppe di Baviera, arrivo alli 12. a Buda, ove data la rivista alla Cavalleria, e Fanteria.«

1339. Vienna 15. agosto 1688. ... 4 nnp.
»Il sereniss. di Lorena inteso questo auuiso a risoluto partire dimaui ancorche li medici's opponghino, e le regina sua consorte l'accompagnerà sino a Buda ...«

1340. Venetia 18. settembre 1688. ... 8 nnp.
»... il famoso Atlagich, che fu a Bude in tempo dell' assedio, e poi fa bassà d'Albereale.«

A. V. 2681.

1341. [Relazioni ed. Paci 1688.] [Senza titolo.] [Cím nélkül.] [In fine :] In Lucca, appresso Jacinto Paci MDCLXXXVIII. 4°.

[Datum :] Vienna 22. Febraro 1688. ... 4 nnp.
Egy pesti származású egyén szökött meg Székesfehérvárról a törököktől.

1342. Vienna 27. giugno 1688. ... 4 nnp.
Bajor választó Budáról irányítja a hadműveleteket. Villámcsapás következtében nagy szerencsétlenség történt Budán.

1343. Vienna 22. agosto 1688. ... 4 nnp.
A Buda alatti tábori kórházak vezetője »Padre Ruggiero Prete di S. Filippo Neri, che si ritrovo anco nell' Ospedele sotto Buda.«

A. V. 2680. — B. 1688.

1344. Stephani, Thaumantius.
Mer neu-auffgegangene Glücks- und Majestät-Stern dess Königreichs Ungarn: derer jener im Felde, dieser auf dem ungarisch-königlichen Thron, leuchtet. Das ist: gründliche Beschreibung der gross-herrlichen Krönungs-Pracht Josephi dess Ersten, Königs in Ungern, rc. rc. Wie auch der sieghafften Eroberung beyder Haupt-Festungen Erla und Mongatsch, ... Aufgesetzt, durch Thaumantium Stephani, und mit etlichen Kupffern erleuchtet. In Nürnberg, zu finden bey Joh. Andre. Endters Sel. Söhnen, An. 1688. 4° 8 nn, 175 np. & Errata.

Szójátékok az 1683—1686. magyarországi háborúk diadalairól: »Weitzen ward als der Weitzen von dem Türkischen Unkraut gesichtet. Pest von ihrer ansteckenden Türken-Krankheit gesäubert, damit es Ofen eine Pest seyn möchte. Auch ward endlich denen Siegs-Waffen, der Pass nach Ofen offen ...« A magyar szt. korona budai viszontagságait is hasonlóan tárgyalja.

B. (EK. — Biró Elek Bp. — Esztergom főegyházm. kt. — Hg. Esterházy, Kismarton. — Kjobenhavn, Kon. Bibl. — Heidelberg, Univ. Bibl. — Stockholm, Kung. Bibl.)

1345. Suldan such verlorn! oder poetische Gedancken wie der Hund zu Stampol, der türckische Suldan, fast alle Künsten, die ein Hund können soll, er auch trefflich gekönnt, nunmehro vergessen hab; sein Reich bald vergehen, vnd er allem Ansehen nach an dem Durchlauff verrecken werde. Dem Adler vnd Löwen zu schuldigsten Lob vnd Ehr, vnd dem türckischen Molosso zur Schand ... In teutsche Reim-Art ferfast durch M. L. [S. l. et typ.] 1688. 4° 8 nnp. *FK. B 831/12.*

1346. [Dasselbe] ... 2° 1 fol. *Mth. 311.*

p. 5. ... Wie viel Beut und Leut hast müssen
Umb vnd in Ofen einbüssen!
Wie viel, als du fluchtig worn
Unweit Mohaz! Sueh verlorn!

1347. The **Souldiers** companion : or military glory display'd, in a true and impartial description of all the memorable lattels and fights by land & sea, &c. That have been fought in Europe, Asia, Africa and America, for upwards of sir hundred years, deduced from the conquest of England by the normans, anno 1066, to the last fight in Hungary, anno 1687 ... By J. S. ... London, printed for Nath. Ponder at the Peacock in the Poultrey, 1688. 10 nn, 252 np.

Buda történetének érintésével. *B. (New-York, Feleki Károly.)*

1348. Trips, Fran. Xaverius.
Heroes ChrIstIanI In VngarIa & aLIbI aDVersVs IVratos hostes OtoMannos strenVè pVgnantes. * seV eLogIa eorVm qVI pro Deo enses sVos strIuxerVnt Contra Barbaros. EleglacIs VersIbVs aDVMbratI ... Anno saLVatorIs DoMInI IesV ChrIstI aVthore Fran. XaVerIo TrIps ... typIs Verò atqVe eXpensIs ArnoLDI MetternICh propè AVgVstInIanos AgrIppInae, [1688.] 4° 112 p. *A. IV. 2319. — Mth. 317.*

1349. Ubert — Hamilton.
Relazion d'un viaggio fatto da Monsieur U b e r t in Morea, e da Monsieur H a m i l l o n [!] in Vngheria. Con le descritioni di que' paesi, storie di Rustam Murat, Ara Vba, Cauche Bachi, Dametouli Assan Tartaro, ultimi fatti d'arme ed altre curioze notizie scritta in lettera a due dame primarie della corte. Portata dal francese, e consecrata all ... Sig. Giovanni B e r n a r d o. Venetia, MDCLXXXVIII. per Antonio Bosio ... 12° 12 nn, 144 np.

p. 69—96. A p. 69. közleményének címe : »Campagna di Vngaria in verie lettere«. Ezek között a két első : Lettera I. : »Di Giavarino ultimo Maggio 1687.« Lettera II. : »Data di Buda li 20. Luglio 87.«.
B. 1688.

1350. Vera, e distinta **Relatione** della vittoria ottenuta dall' Armi Imperiali sotto il comando del Marescial co : C a p r a r a dell' acquisto fatto dell' importante castello d'Illoch ... In Venetia & in Bologna per Giacomo Monti [1688.] 4° 4 p. *A. II. 1384.*

1351. Zenarolla, Giovanni Paolo Effeti di guerra, e trattati di L e o p o l d o I. Imperatore de' Romani sempre Augusto sotto l'anno 1687. a depressione del Barbaro Ottomano. Raccolti da D. Gio: Paulo Z e n a r o l l a, preposito di S. Nicolo' d'Alba Regale. Consagradi alla medesima Maesta con alcune curiosita nel fine molto riguardevoli ... In Vienna, appresso Matthia Sischowitz, 1688. 6 nn, 218 np.

p. 210. Degli arsenali, & edificii di Buda. — p. 210. Delle monasterii, che vi erano dentro, e fuori della città. — p. 211. Delli templi, ò siano Moschee, che vi erano dentro la città. — p. 212. Delli templi fuori della città.
B. (M. — Ráday. — Erd. M. — Wien, Univ. bibl.)

1352. Althann, Michael Hermanus.
Assertationes elementares ex universa philosophia quas sub auspiciis ... romanorum imperatoris L e o p o l d i I. ... in universitate Viennensi publice propugnandas suscipiet ... Michael Hermannus Josephus ... comes ab A l t h a n n ... pro suprema laurea candidatus. Praeside R. P. Joann. Baptista R ö s i n g h ... anno ... MDCLXXXIX. ... Viennae Austriae, typis Leopoldi Voigt, ... [1689.] 6° 54 nnp. 17 t.

p. D5. A mellékletek között Buda látképe nyugat felől allegórikus keretben. Epicedion Budae armata manupereuntis.
FK. Bq 943/120. — A. IV. 2321.

1353. Busbequius, Aug. Gisl.
Gravissimi quondam legationum Caesarearum praefecti epistolae deque rebvs Turcicis quae extant, alia editio nova et correctior. Cui accedunt lavdini equitis Hierosolymitani aliorumque clariss. virorum de rebus Turcicis epistolae impense hactenus desideratae. Cum privilegio. Lipsiae, sumptibus Michaelis Güntheri bibliopolae Dresdensis, MDCXIC. 8° 22, 702, 28 p.
Mth. 319.

1354. Colloredo, Fabus Antonius.
Parvus atlas Hungariae sive geographica Hungariae in 40 tabellas divisae descriptio, quam sub auspiciis ... Hungariae regis J o s e p h i primi, in ... universitate Viennensi mathematicae demonstratione proposuit ... Fabius Antonius marchio de C o l l o r e d o, dum ... philosophiae laureâ promotore ... Gabriele H e v e n e s i ... insigniretur ... MDCLXXXIX. Viennae Austriae, typis Leopoldi Voigt, [1689.] 4° 100 nnp. 46 t.

p. C3. Pesthiensis comitatus. — p. C3. Buda libera regiaque civitas. *FK. B 912/3.*

1355. De la Croix.
Guerres des Turcs avec la Pologne, la Moscovie et la Hongrie. Par le Sr. de la Croix cy-devant secretaire de l'ambassade de France à la Porte. Suivant la copie de Paris. A La Haye. Chez Jacques Garrel, marchand libraire, in de Poote. MDCLXXXIX. 12° 12 nn, 197 n, 5 nnp.

»Mort d'Ibrahim, pacha de Bude« p. 184.

Kt. 1689. — B. (M. — AK. — Ráth. — Bp., Kegyesr. közp. kt. — Debrecen, Ref. koll. — Esztergom, Főegyh. m. kt. — Roma, Bibl. Casanatense. — Helsinki, Univ. Bibl. — Dresden, Staatsb. — Göttingen, Univ. Bibl. — Heidelberg, Univ. Bibl. — Thorn, gimn. — Tübingen, Univ. Bibl. — Weimar, Staatsb. — Wien, Nat. Bibl. — Innsbruck, Bibl. prem. — Kraków, hg. Czartoryski. — Lwów, Ossolinski.)

1356. Drechslerus, Wolfgangus.
Chronicon Saracenicum et Turcicum Wolfgangi Drechsleri a Georg. Fabricio et Joanne Rosino emendatum auctumque; huic in libros quatuor et capita diviso notas atque supplementa tum historica tum chronologica ex Arabicis, Persicis Turcicisque scriptoribus, nec non appendicem secundam ad a. MDCLXXXIX. usque addidit M. Johannes Reiskius; accedit B. Joh. Andreae Bosii dissertatio de imperio Turcico ob raritatem exemplarium denuo excusa. Lipsiae, impensis Joh. Christian Wohlfart, ... anno MDCLXXXIX. 5, 372, 4 nnp. *Mth. 320.*

1357. Eede, Guilielmus Van den —
Laurus Austriaca Augustissimo Caesari Leopoldo Primo victoriis adversus portam Ottomannicam gloriosissimo dedicata a P. Guilielmo Vanden Eede Bruxellensi Societatis Jesu sacerdote ... Gandavi typis Henrici Saetreuver. ... 1689. 4° 51 p. 2 t.

p. 12. Anagrammok, versek, egy dal kottája, asztrológiai képletek.

»O ! Lenta fervens Buda ! Non facili manu
Et igne domita ! Cineribus vane tumet O viri.« *A. II. 1388.*

1358. Histoire des Empereurs Ottomanes contenant tout ce qui s'est passé de plus remarquable sous leurs regnes particulierement souś celui de Mahomet IV. depossedé; Ou l'on voit le détail de le Guerre de Hongrie; ... A Bruxelles, Chès Jean Leonard ... 1689. 12° 4 nn, 236 np.

Szerzője az előszó szerint: »Scavant Mr. Chevreau.« — p. 73. Buda bevétele 1529. — p. 145. Pest ostroma 1684. — p. 145—147. Buda ostroma 1684. — p. 159—169. Buda ostroma 1686.

A. IV. 2323. Kt. Suppl. 23. — Mth. 321.

1359. Jubileus Divi Leopoldi I. Imperatoris Augusti hoc est quinquagesimus annus, a nativitate in victissimi Caesaris e floribus, indelebili nomini inscriptis, nunc demum triginta anagrammatis novi auctus ... Olsnae, typis Henrici Bockshammeri, 1689. 2° 36 p.
Mth. 322.

1359/a Kohen, Efraim.
Sar Efraim [Efraim kapuja] Sulzbach 1689. 4°

Kohen Efraim 1666—1678 között budai rabbi vallási döntvényei. A bevezetésben a mű kiadója, a szerző fia elmondja apja életét és említi az 1684. évi budai ostromot.
Említi Zipser M. az Orient. Literaturblatt 1846—47. évf.-ban. V. ö. még Kohn Sámuel: Héber kútforrások és adatok Magyarország történetéhez. Bp. 1881. p. 117—123.

1360. Landovics István.
Novus succursvs, az az uj segétség, mellyet a magyar nemzeten könyörülő Istennek, szemlátomást segítő keze által killyebb terjesztett országunknak határiba á lélek ellenségi ellen, a bűnnek, és ördögnek ereje ellen, azon hatalmas Istennek igéje fegyverével, hadakozó lelki gondviselőknek könnyebitésére, az egész esztendőbéli vasárnapokra rendelt prédikátziókkal nyujtott, és a Méltóságos Groff General Czobor Adam urnak Ő Nagyságának, istenes költségével két részben, élő nyelven ki bocsátott, a Jesus alatt vitézkedő társaságbéli P. Landovics István. Masodik resze. Nagy-Szombatban az academiaj bötükkel, Hauck András által. 1689. esztend. 4° 28 nn, 978 np.

p. 645—657. »Pünkösd után, Tizennegyedik Vasarnap, Harmadik Predikaczio. Buda várassának dicsősséges vissza vételérül hálaado dicserete Istennek. Quaerite ergo primum regnum Dei, & iustitiam ejus, & haec omnia adjicientur vobis. Matt. cap. 6.«

Sz. I. 1381.

1361. L'Histoire de Filipe Emanuel de L o r a i n e Duc de Mercour, dediée a Sa Majesté Apostolique. A Cologne, chez Pierre Marteau. MDCLXXXIX. 24 nn, 357 np.

Mercoeur F. E., lotharingiai hg, akit Istvánffy Mercurianusnak nevez, mint császári vezér foglalta vissza 1601-ben Székesfehérvárt. Jelen életrajzában a budai basákkal vívott harcairól is szó van (1601-ben egymásután négy basa volt Budán.) Szalézi Szt. Ferencnek az elhúnyt (1602. febr. 19.) hercegről mondott gyászbeszéde után a mű a köv. lotharingiai hercegnek, Károlynak életrajzát foglalja össze.

A. II. 1393.

1362. Lucae ; Fridericus.
Schlesiens curieuse Denckwürdigkeiten, oder vollkommene Chronica von Ober- und Nieder-Schlesien, ... Ausgefertiget von Friderico L u c a e. Franckfurt am Mäyn, in Verlegung Friedrich Knochen, Buchhändler MDCLXXXIX. 4° 24 nn, 2240 np.

Buda visszavívásának előzményeiről szólva, elmondja, hogy 1685-ben az ép akkor elhalt [Sinelli] Imre bécsi püspök hagyatékát jórészt annak előkészítésére fordították. Mikor aztán 1686-ban kereszténység kézbe került Buda vára: »Desswegen celebrirte man in Schlesien ein grosses Danck- und Freuden-Fest, sonderlich zu Bresslau, Lignitz, Brieg, Gross-Glogaw und Meisse lösste man die Canonen unter Paucken und Trommeten-Schall, u. andern Freuden-Zeichen.«

B. (EK. — Pozsony Ev. Iyc. — Brit. Mus. — Altenburg Land. bibl. — Breslau Staats u. Univ. Bibl. — Thorn Kop. Bibl.)

1363. Mars orientalis et occidentalis. Das ist: eine kurtze jedoch warhafftig — historische Erzehlung... L e o p o l d i I.... gegen die Unchristen in Orient höchst — billig vorgenommene Belägerungen, ... Eroberungen, ... Feld-Schlachten ... und L v d o v i c i XIV. ... wider die Christen in Occident ... beschehene Einfälle ... am gantzen Rhein- und Neckar-Strom ... Mit ... Kupffern geziret. [S. l. et typ.] MDCLXXXIX. 4° 108 p. 5 t,

p. 4. Kurze Geschichte Pest's. — p. 11. Wiedereroberung Ofen's.

FK. B 943/356. — Mth. 323.

1364. Martelli, Claudius Angelus de.
Relatio captivo-redempti, das ist Warhafft: vnd eigentliche Beschreibung, der Anno 1683. Von dem Türckischen Erb-Feind grausamb erlitten: sehr langwiering: vnd schmertzlichist aussgestandenen Gefängnuss, dess ... Herrn Claudii Angeli de M a r t e l l i, der Röm. Kayserl. auch zu Hungern ... Mayest ..., &c Damahls dess löbl: General Graff D ü n e w a l d i s c h e n Courassier Regiments erküsten Rittmaisters, anjetzo aber würcklichen General Adjutant: vnd Obrist-Leutenandens, wie auch der mehr als Miraculoss mittels dess Allerhöchsten augenscheinlich am Tag ligend: vnd warhafftig verspührten Erhalt: vnd Erlösung. Gedruckt zu Wienn in Oesterreich, bey Matthias Sischowitz, im Jahr 1689. 4° 4 nn, 154 np.

Martelli elmondja az előszóban, hogy maga kívánta megörökíteni fogsága történetét. Őt 1683-ban Magyar-Óvárnál megsebesülten fogták el a tatárok. Nyakvasánál fogva láncolták a többi rabhoz. Ide-oda hurcolás után, okt. 17-én érkeztek Budára. — p. 45. Ankunfft bey Ofen. Budát ő mindig csak rendkívüli szépségéért hallotta emlegetni, de nem gyönyörködhetett benne, mert a nagy drágaság miatt (Theurung in Ofen. p. 47.) örökösen koplalt, úgy hogy alig volt jártányi ereje. Budán aztán sok asszonnyal és gyerekkel hajóra rakták és levitték Belgrádba. Útközben sok társa éhen halt. 1684-ben itt értesül Pest elfoglalásáról és Buda ostromáról (Belagerung der Vestung Ofen p. 87.), melynek menetéről parasztoktól, kuríroktól, újonnan érkező raboktól folytonosan hírt vesz (p. 90., 94., 101., 106.), egész addig míg Konstantinápolyba nem viszik. Ott szabadul ki s Velencén, Innsbruck, Augsburg, Linzen át végre 1685 végén elvergődik Bécsbe. Az egész napló színes rajza a török rabság nyomorúságainak. Nálunk, tudtunkkal senki se használta föl.
V. ö. Joh. Friedr. Esper: C. A. de Martelli, röm. kaiserl. General-Adjutanten Errettung in u. aus der Türkischen Gefangenschaft. Mit einer historischen Einleitung v. G. H. Schubert. Erlangen, 1825.

B. 1689.

1365. Nachdenckliches **Gespräch-Spiel** der Potentaten in Europa, worinnen dero Gedancken und Absehen über den heutigen Zustand des Staats, sonderlich die von Franckreich neu erregte Kriegs-Troublen, und darauff erfolgten Verlust so vieler Städte und Vestungen am Rheinstrohme, vornehmlich Philipsburg vorgestellet werden. Frey-Stadt [S. typ.] 1689. 4° 56 p.

p. 14—15. A számos szereplő között van »Stadt Ofen« és »Commendant in der Stadt Ofen«.

FK. B 943/415.

1366. Observations upon the warre of Hungary. London, printed, and are to be sold by Randall Taylor, ... and Tho. Newborough, ... 1689. 4° 8 nn, 47 np.

Chap. III. p. 10—13. Attacques at Buda. 1684. *FK. B 943/244. — A. II. 1396.*

1367. Panceri, Gio. Antonio.
Svccessi tra L'Armi Imperiali Ribelli, et Ottomane nell' Vngheria, & Austria gli anni 1683., 84., e 85. Descritti dal padre maesto Gio. Antonio P a n c e r i Milanese regente del carmine di Milano, in questa seconda impressione dal medesimo autore corretti, & aggiunti. In Milano, MDCLXXXIX. Nelle stampe dell'Agnelli. 12° 12 nn, 404 np.

p. 206—208., 217—280. Pest bevétele és Buda 1684. évi ostroma. *B. (M. — Erd. M.)*

1368. Relacam historica ed. Deslandes 1689.. Decima oitava Relacam Historica. ... Publicada ... a 25. de Janeiro ... 4° 11 p. Lisboa, Na officina du Miguel Deslandes ... Anno 1689. 4° 11 p.

Néhány utalással Budára. *A. V. 2758.*

1369. Szentiványi, Martinus.
Curiosiora et selectiora variarvm scientiarvm miscellanea. In tres partes divisa. ... Authore P. Martino Szent-Ivany, ... Tyrnaviae, typis academicis 1689—1709. 4°.

Decas I.: [pars 1.] ... Anno MDCLXXXIX. 10 nn, 444 np.
pars 2. ... 274 n, 2 nnp.
pars 3. ... 352 nnp.

Decas II.: pars 1. ... per Ioann. Adamum Friedl. MDCLXXXXI. 10 nnp. (!)
pars 2. ... Continens multiformes ephemerides et diversarum rerum curiosas observationes. ... per Joannem Andream Hörmann, anno MDCXCVI. 8 nn, 506 n, 4 nnp.
pars 3. ... Continens decem synopses chronologicas, residuas ecclesiasticas quinque, & Hungaricas ex integro totidem. ... per Joannem Andream Hörmann, 1697. 8 nn, 422 n, 6 nnp.

Decas III.: pars 1. ... per Joannem Andream Hörmann. MDCCII. 8 nn, 257, 86, 302, 141 np.
pars 2. ... Opus posthumum. Continens curiosas observationes in ipsas scientias. ... anno MDCCIX. 8 nn, 488 n, 4 nnp.
pars 3. ... per Joannem Andream Hörmann. MDCCII. 2 nn, 295 np.

Sz. II. 1652, 1700, 1862, 1907, 2132, 2384, 2133.

1370. [Idem] Dissertatio paralipomenica rerum memorabilium Hungariae. Ex parte prima decadis tertiae Curiosorum ... scientiarum miscellaneorum R. P. Martini Szentivany ... Ab ipso authore excerpta, & separatim edita. Sumptibus ac liberalitate ... Georgij Berenyi. Tyrnaviae, typis Academ. per Joan Andream Hörmann, an. MDCXCIX. 4° 8 nn, 257 n, 2 nnp. *Sz. II. 1974. — Mth. 356.*

1371. [Idem] Continuatio dissertationis paralipomenonicae ... MDCC. 4° 4 nn, 84 n, 2 nnp. *Sz. II. 2024.*

1372. [Idem] Ratio status futurae vitae, seu dissertatio, de statu futurae vitae. Ex parte prima decadis tertiae ... Miscellaneorum ... Sumptibus ... comitis Adami Zichy, ... anno MDCXCIX. 4° 8 nn, 141 n, 2 nnp.

A kor színvonalán álló s annak szokása szerint mindenünnen, főként kéziratokból összeállított enciklopediák. A Budára vonatkozó történeti eseményeket is elmondja.
p. 129—132. A Dec. II. pars I.-ben a »Loca Hungariae celebriora« fejezetben »Buda« külön cím alatt a város leírása és története Ptolemaeus-tól 1686-ig.

A Dec. III. pars I.-ben Pázmány lajstromának kétségtelen felhasználásával közli az összes budai, óbudai és pesti prépostságokat, apátságokat, egyházakat és szerzetesrendeket. A »Catalogus Imaginum Miraculorum in Hungaria« fejezetben közli a következő csodatevő képeket: »Budensis, Budae« — De Monte Pest, Pesthi — Regia, Budae — Libertatis, Pesthini — Patrona nostra, Veteri Budae«.

A magyar szentek és boldogok évfordulati napjai között találjuk Temesvári Pelbártét is: »27. Maji. B. Pelbartus Themesvariensis, obijt pictissime hoc die Budae«.

Sz. II. 1973.

1373. Valvasor, Joh. Weichard — **Francisci,** Erasmus.
Die Ehre dess Hertzogthums Crain: ... Historisch-topographische Beschreibung, ... von Johann Weichard Valvasor, Freyherrn, ... In reines Teutsch gebracht, auch ... mit manchen beyfügigen Erklärungen, Anmerck- und Erzehlungen, erweitert durch Erasmus Francisci, dess hochgräfl. Hauses Hohenloh und gleichen Raht. Laybach, Anno MDCLXXXIX. zu finden bey Wolfgang Moritz Endter, Buchhändler in Nürnberg ... 2° 836 n, 2 nnp.

p. 133. Freuden-Fest, und lustiges Te Deum Laudamus in der Pfarr Jdria, wegen Eroberung der Stadt Ofen. Ordnung der dabey angestellten Procession. Aufgesteckter grosser Mayen-Baum mit vielerley Sachen behängt. Auswerffung Weiss-Brods, Silber-Geschirr, und Schenck-Tisch. Korb voll Citronen und Pomerantzen Kellner mit folgenden Wein-Fässern. Sechs dicke Köche, samt dem bratenden Ochsen. Geld-Auswerffung. Mahlzeit unter Türckischen Gezelten. Tantz nach der Mahlzeit. Rendezte Wolf Sigmund v. Kimbach, az adriai császári higany-bányák igazgatója 1686. szept. 15.

A. V. 2761.

1374. Zenarolla, Gio, Paolo.
Operationi di Leopoldo Primo, Imperatore de' Romani ... sotto l'anno 1688. overo campagna gloriosa di Massimiliano Emanuele III. ... Descritta da D. Gio.: Paolo Zenarolla... E dedicata al medesimo seren. Elettore ... Si vedono poi diffuse altre particolarità del maometano governo ... In Vienna, appresso Gio. van Ghelen, 1689. ... 6, 270 p. *Mth. 326.*

1375. [Augusti, Antonius].
Laus posthuma C a r o l i V. Lotharingiae & Barri Ducis ... defuncti anno MDCXC mense aprili, die 18. Serenissimis manibus miscellanea penna impensa anno MDCXC mense aprili, die 24 ... Graecii, apud heredes Widmanstadii. [1690.] 38 p.

Károly lotharingiai herceg érdemeinek méltatása prózában és alkajosi versszakokban.

B. (Admont, Bibl. d. Ben.)

1376. Berzeviczy, Georgius.
Quatuor columnae sapientum, quibus regnorum incumbit tranquillitas ... a r. p. Georgio B e r z e v i c z y è Societate Jesu, ... oblatae an. reparatae salutis MDCXC. Tyrnaviae, typis academicis per Joan: Adam: Friedl. [1690.] 32 nnp.

Miután elfoglalták Esztergomot, Érsekújvárt, Budát, Eszéket, Egert, Székesfehérvárat, Belgrádot, Szigetet, Kanizsát, Füleket, Nist (Nizza) nem szabad pihenőre térni. Lotharingi Károly herceg nevében elmondja, hogy Bécs, Kanizsa, Buda, Székesfehérvár és Belgrád távol esvén a töröktől, előre kell nyomulni Konstantinápolyig, a római császárok egykori székhelyéig, mely e címen, Lipót császárt megilleti. »Elogium Viri victorijs clarissimi« cím alatt külön fejezetben dicsőíti az elhúnyt herceget, aki:

Perseus ad Viennam obsessam,
Hercules ad Budam recuperatam.

Austriam, Hungariam, Sclavoniam, & Serviam à Turcis liberavit.
Strigonium, Ujvarinum, Budam, Essekinum, Agriam, Albam Regalem, Szigethum.
In libertatem Christianiorum vindicavit.

Sz. II. 1667.

1377. Bizozeri, Simpliciano.
La Sagra Lega contro la potenza Ottomana. Svccessi della Armi Imperiali, Polacche, Venete, e Moscovite; rotte, e disfatte di eserziti de Turchi, Tartari, e Ribelli; Assedj, e Prese, di citta, Piazze, e Castelli; Acqvisti di Provincie, e di Regni; Ribellioni, e sollevationi nella Monarchia Ottomana; Origine della Ribellione degli Vngari; Con tutti gli accidenti successiuamente sopraggiunti dall' anno 1683. Sino al fine del 1689. Racconti veridici breuemente descritti da Don Simpliciano B i z o z e r i Barnabita Milanese.

Tom. I.: In Milano, MDCXC. Nella Regia Ducale Corte, per Marc' Antonio Pandolfo Malesta. 4° 8 nnp, 428 np, 44 nnp.
Az indexben »az« levélen »Buda Citta« ismertetése.
Tom. II.: In Milano, MDCC. 4° 8, 556, 11 p.
A török háborúk története 1690-től 1698-ig.

B. (M. — Ráth. — A. — Cremona, Bibl. Gov. — Ferrara, Bibl. Comm. — Firenze, Bibl. Marucelliana. — Ravenna, Bibl. Classense. — Roma, Bibl. Casanatense. — Verona, Bibl. Bertoliana. — Leon, Bibl. Prov. — Kraków, Univ. Bibl. — Warszawa gr. Kresinski. — St. Petersbourg Staats bibl.)

1378. Breve compendio della vita eroica, virtú, e miracoli del S. G i o a n n i d a C a p e s t r a n o dell' ordine minori, della piu stretta observanza di S. Francesco novamente canonizato dal sommo pontefice A l e s s a n d r o Ottavo, 16. d' ottobre 1690. In Vienna d' Austria appresso Leopoldo Voigt ... [1690.] 8 nn, 135 np.

Címképen Kap. Szt. János. Jelz.: »Lerch f.«

B. (Laibach, Bibl. d. Franzisk.)

1379. Brunetti, Lazarus.
Austria imperans seu Imperatorum ac Germaniae Regum ex Serenissimo Domo Austriaca elogia Serenissimo et Augusto Romanorum Regi J o s e p h o Primo consecrata à Lazaro B r u n e t t i. ... Augustae Vindelicorum, typis viduae Simonis Utzschneideri ... MDCLXXXX. 4° 8 nn, 132 np.

4 epigramm: Buda Vi Expugnatur. — Ad Thermas Budenses. — Eadem Die Qua Bvda Expugnatur, Romae Cardinales Creantvr:

Aemula Tarpejae tua sunt jam moenia rupis
nam dum Roma rubet, tu quoque Bvda rubes.
Bvda fuit rerum Cardo, stat Cardine Roma
Vtraque purpureo digna colere fuit.
Prudentes* fortesque Duces cum gigneret, ista
Purpureas Matres fecit, & illa Patres.

* Prudentia & Fortitudo Virtutes Cardinales.

B. (M. — Ráth. — Trento, Bibl. civica.)

1380. Das war hochmüthig aber gedemüthigte Türckis. **Hunds-Gemarr,** unter der Regierung des unüberwindlichsten Grossen L e o p o l d s. Durch kluge Conduite und Anführung des ... Helden S c a n d e r b e g s Ludwig Wilhelms von B a d e n-B a d e n. ... Mit ... Darstellung und Kupffer-Bildnuss der ordentlichen Land-Strasse, wie solche über Nissa, Sofia und Adrianopel, biss auf Constantinopel, gewöhnlich und was für Orte sich auf selbiger befinden, so denen curieusen Teutschen zum Theil noch unwissend ... [S. l. et typ.] Gedruckt im Jahr 1690. 4° 29 p.

Buda 1541. évi elfoglalásának és 1686. évi visszafoglalásának leírásával.

A. II. 1411.

1381. Distinto **Raguaglio** di varie città prese dall' Armi della M. Cesarea dall'anno 1683. sino al 1690. Con la dichiaratione di varij altri successi sotto il commando de' Prencipi, & Elettori collegati. In Ferrara per Girolamo Filoni 1690. ... 4° 4 nnp. *B. (Bologna, Bibl. univ.)*

1382. Goebelius, Simon. Epistolae Mahometis Tvrcarvm Imperatoris elegantissimae, multa prudentia acrimoniaque refertae. Accedvnt vita M a h v m e t i s brevis item historia de Imperatoribus Constantinopolitanis, tyrannis Turcicis, regibusque Hungariae & alia quorum index in fine subjectus, cura et studio Simonis G o e b e l i i Romhildensis. Francofurti et Lipsiae, prostat apud Joh. Bielken, MDCXC. 12° 22 nn, 185 n, 6 nnp.

p. 150. »Leopoldus triumphans sive de victoriis Caesareo- Hungaricis poëmeta. I. ... et Budam post nonam demum Christianorum obsidionem fortiter reductam de 23. Aug. (2. Sept). h. e. eodem die, quo ante CXCV. annos Turcarum insidiis occupata.« —
p. 160. »Gloria si Budae fuit Arx, tibi gloria Boje:
Gloria si fuit Urbs, Dux Lotharinge tua.«

FK. B 949/20. — Mth. 328.

1383. [Lardito, Juan Battista].
Historia del estado presente del Imperio Otomano, qve tradvcida, y añadida, ofrece a la lvz pvblica, con vn compendio de los progressos de la Liga Sagrada contra Turcos. [Salamanca] Lvcas Perez, impressor de la vniuersidad de Salamãca ... año de 1690. 4° 8 nn, 539 np.

Libro quarto. Compendio de los felizes progressos de la Liga Sagrada contro el Turco, desde el año de 1683. — Breue noticia de Vngria, y motivos de su rebelion. — A magyarországi török háború leírása 1683-tól 1689-ig.

B. (Lissboa, Nac. bibl. — AK. — León, Bibl. Provinc.)

1384. Les **Trônes Chancellans** ou dialogue curieux et politique entre le comte T e k e l i erigé en roy d'Hongrie, et G u i l l a u m e de Nassau erigé en roy d'Angleterre. A Mont, chez Pierre de Bellairs, ... 1690. 12° 68, 59, 67, 68 p.

Thököly és Oraniai Vilmos párbeszéde az európai trónokról. (Part II. p. 1—59.) Thököly így nyilatkozik a maga ügyéről: »Pour moy je n'ay jamais eu un moment de bon sommeil, depuis que le Vizir m' aprit à Bude que j'êtois ce que i'avois tant souhaite d'être, Roy d'Hongrie.«.

A. II. 1414. — Kt. 1690.

1385. Novissima, e Distinta **Relatione** dell' acquisto dell' importante Piazza di Canissa, resa all' Armi Imperiali con le capitolationi fatte dal sig. conte B o t h i a n i, e comandanti Cesarei con il Bassa di detta Piazza ... In Venetia per il Prodocimo MDCLXXXX. 4° 4 p.

A. II. 1416.

1386. [Lo stesso] ... In Roma, per Gio: Francesco Buagni. MDCLXXXX. 4° 4 p.

A. II. 1417.

1387. [Lo stesso] ... In Venetia, et in Ferrara, per Bernardino Pomatelli. 1690. ... 4° 4 nnp.

»Il Chehaia Bey datto Chissy Agmet Aga persone di gran stima, e prattico appresso quei Barbari, come anco diuersi Ciorbagi fatti Schiaui raccontano, che in Buda solamente trà Figli, e Figlie, Donne & Huomini popolari siano restati morti, dispersi, e fatti schiaui più di 30000 persone, oltre 5000 Soldati, che vi erano rimasti nella detta Piazza, ...«

B. 1690.

1388. Piis manibus. Serenissimi Lotharingiae ducis C a r o l i V. epitaphium chronicum. [S. l. et typ. 1690.] 4° 4 nnp.

A herceg 1690. ápr. 18-án bekövetkezett halála alkalmából bemutatott áldozat. Időrendben 25 sírfelirat alakjában adja elő a herceg hőstetteit.

B. (Darmstadt, Staatsbibl.)

1389. The Present State of Europe: or, the historical and political Mercury: giving an account o all the publick and private occurrences that are most considerable in every court, for the month of november 1690. With curious reflections upon every state. To be continued monthly from the original published at the Hague, by the authority of the states of Holland, and West-Friesland, in the same syze and fineness of paper, for incouragement of any who shall desire to bind any quantity of them by way of book. Edinbvrgh, re-printed by the heir of Andrew Anderson, ... Anno Dom. 1690. 4° 35—70. n, 2 nnp.

p. 56. »For certain it is, that if they were once over that Pass, there is no place to stop them till they come to Buda, as being none of them in a posture of Defence.« — p. 58. A Hofkriegsrath elhatározta: »to send into Hungary 6000 of the Imperial forces from the Rhine; and the Baron of Arcizagua, who commands at Leopold, had orders to go Post for Buda, to vien the fortifications, and raise such new Works as he schall judge necessary«. — p. 61. »Buda is no better a posture of defence than Belgrade; nor do I know, what would become of it, could the Enemy but get so far. 'T is true, that 't is time enough yet to furnish it with a strong Garison: but where are the men to form an Army capable to raise the Siege, in case the Enemy should sit down before it The Army which the Prince of Baden commands, is too far off; and Teckeley finds him work enough, to have any leisure to

succour other places.« — p. 69. General Beck, who Commanded at Cologne for the Emperour, has received Orders to hasten forthwith into Hungary, for that being Governour of Buda, his presence is thougt more necessary there than elsewhere. — We are also assured, That his Electoral. Highness of Brandenburgh intends to send 6000 Men into Hungary the next Spring, under the Command of General Schoning, who was at the last Siege of Buda, and highly contributed to the winning of the Town, being one of the first that entred with his Men.«

B. 1690.

1390. [The identical] For the month of december, 1690. ... Anno Dom. 1691. 71—103 p.

p. 90. »... that gave them Passage to the Siege of Buda, there being nothing to hinder them all the way, but the little fort of Darda, which is not able to stop an Army ; and though they could not have passed the River, till the Winter had been over, yet they might have been repairing the Bridge during all the bad Season, and the next Spring nothing could have stopped the carrier of their Conquest. But by committing this fault, they give the Imperialists time to put in a good posture of Defence all the places they possess on this side the Drave ; especially Alba Regalis and Buda ; and there is great probability they will lose notime in fortifyng Esseck ; there will be the Rendezvous of their Army the next Campaign, and than what a trouble will it be to the Turks, to dislodge the Imperialists, when once entrench'd in such an advantageous Post?«

B. 1691.

1391. [The identical] ... for the month of february, 1691. ... Anno Dom. 1691. vol. II. 39—75 p.

p. 56. »However, all these. Propositions of Peace do not hinder the Turks from making Extraordinary Preparations for the next Campaign. They have resolved to send three Armies into the Field ; the first and most numerous to act about Eszeck, the fortifications of which the rigour of the season has delay'd, as also those of Buda ; so that only a numerous force must be the preservation of Coth.«

B. 1691.

1392. [The identical] ... for the month of may, 1691. ... Anno Dom. 1691. Vol. II. 151—186 p.

p. 163. »Several Troops are embarked upon the Danau for Buda, and more are daily embark'd. Orders and Money are tent to fortifie all the places that by upon the Danau, from Vienna to Buda, and they are diligenthy labouring to repair the Capital City of the Empire.«

B. 1691.

1393. [The identical] ... for the month of jvne, 1691. ... Anno Dom. 1691. Vol. II. 187—221 p.

p. 200. »Advice from Germany and Turkey. The Turks, who should have begun the Campaign so early, appear not at all in Hungary ... Some assure us that their forces are so formidable, that they promise themselves nothing less than the Conquest of all Hungary. That they have already nominated the Bassa's of Esseck and Buda : So certainly do they build upon the re-taking both these places. Nevertheless, the Christians have had leisure enough to fortifie them ; and Buda, which cost the Imperalists two Months Sieg , may well put a stop to the Infidels, for one Month ; unless some Misfortune happen, like to that which occasioned the loss of Belgrade, which does not fall out every day. Others say, the Infidels will first fall upon Esseck, to facilitate the Passage of the Drave and the Moraszt ; but that after that, they march directly to Vienna, the Breaches of which are not yet repair'd, without stopping to sit down before any other places. That they will only leave a volant Camp near Buda, to have an eye upon that and the Neighbouring Garrisons, and to secure their Convoys ; all which, neverthaless, it is no easie thing, to put in execution.« — p. 204. »T will be work enough to make themselves Masters of Eszeck and Buda ; though I question whether they would be able to do that, should the Imperialists not be in condition to relieve 'em.«

B. 1691.

1394. [The identical] ... for the month of jvly, 1691. ... Anno Dom. 1691. Vol. II. 223—250 p.

p. 236. A küszöbön álló háborúra a császárnak erős hadserege áll készen Magyarországon és Erdélyben »and it may be abundantly supply'd with Ammunition and Provision, there are five Magazines well stor'd upon the Save, a second upon the Drave, a third upon the Teysze, a fourth in the Upper Hungary, and the latt at Buda, which is to be a kind of Reserve. The Duke of Croy commands the Infantry under the Prince of Baden, General Dunewald the Horse, and Count Souches the Artillery ; the general Rendezvous is to be at Érschin four miles from Buda, where they are all arrived by this.« p. 239. A 40.000 főnyi birodalmi sereg Mannheimnál gyülekezik, »There are great expectations from the Elector of Saxony, and his General Schoening, who gave such Marks of his Skill in the Art of war, more especially at the last Siege of Buda, where he commanded the Brandenburg forces, and signaliz'd himself by his bravery and good Conduct.«

B. 1691.

1935. [The identical] ... for the month of avgvst, 1691. ... Anno Dom. 1691. Vol. II. 261—298 p.

p. 275. »The Imperial Army, that rendezvouzed near Buda, passed the Danube over a Bridge of Boats, and marched slow marches toward the Bridge of Esseck in expectation of the Prince of Baden, who rod Post from Vienna the 9 of the last Month.«

B. 1691.

1396. [The identical] ... for the month of september, 1691. ... Anno Dom. 1691. Vol. II. 299—334 p.

p. 314. A badeni hercegről azt írja, hogy szalánkameni nagy diadala után : »he has sent Orders to the Commanders of Sigeth, Buda, Esseck, and other places, to send him Detachments out of their Garrisons, to re-inforce his Army.«

B. 1691.

1397. [The identical] ... for the month of october, 1691. ... Anno Dom. 1691. Vol. II. 335—401 p.

p. 346. A badeni herceg seregéről szólva, szept. 23-ról azt írja, hogy »great Store of Bombs, Carcasses, and all sorts of Ammunition are sent to the army from Buda, and other places, with a numerous Company of Cannoneers and Bombardeers drawn out of Silesia and Moravia.« — p. 356. Kikel a francia skriblerek ellen, akik úgy 3 hónappal ezelőtt azt ujságolták »that Esseck and Buda would be taken by the Turks this Campaign, that Vienna it self was not safe.«

B. 1691.

1398. Vera, e Distinta **Relatione** dell' acqvisto dell' importante piazza di Canissa resa all' Armi Imperiali, con le capitolationi fatte dal sig. conte B a t t i a n i, e comandanti Cesarei con il Bassà di detta piazza, e sottoscritte da Sua Maesta Cesarea. Con vn raggvaglio delle vittorie, & acquisti delle piazze, e schiauitu de' Turchi, nella presente guerra. In Venetia, et in Milano, ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta ... [1690.] 4° 4 nnp.

»Il Chehaia Bey detto Chissy, Agmet Aga di gran stima, e pratico appresso quei Barbari, come anco diuersi Ciorbagi fatti Schiaui raccontano, che in Buda solamente trà figli, e figlie, Donne, & Huomini popolari siano restati morti, dispersi, e fatti Schiaui più di 30000 persone, oltre 5000 Soldati, che vi erano rimasti nella detta Piazza, de'quali, & altri à Vienna, è piena, à migliáia sono stati mandati nell' Imperio, Polonia, e Spagna, Inghilterra, Italia, Francia, Suezzia, Danimarca, & altre parti Elettorali, de quali sino à quest'ora si sentono batterrati più di 2000 dicendo, che mentre il loro Profeta gli ha abbandonati, e non fa più con essi loro Miracoli ; asseruando la buona regola de' Christiani, ad alta voce predicano essere questa la migliore, e più apprecata fede appresso il grande Iddio.«

B. (Milano. Bibl. Naz.)

1399. Vera e Distinta **Relatione** dell' infirmità, morte, e funerali dell' altezza Serenissima di C a r l o dvca di Lorena ... morto li 18. aprile 1690. Con tutte l'imprese fatte del medemo (!) nella presenta guerra contro il emico (!) della Santa Fede, con morte di gran quantità d'Ottomani, e acquisti di città, fortezze, e castelli, cannoni, bagagli, stendardi, &c. In Venetia, MDCLXXXX. per Domenico Louisa, . . . 4° 4 nnp. *B. (Venezia, Bibl. di San Marco.)*

1400. Wratislaw de Mitrovitz, Joannes Wenceslaus.
Hecatombe seu centum dissertationes canonico-civiles, ... qvas sub ... auspicis Imperatoris L e o p o l d i I. in ara seu magna aula Carolina ... universitatis Pragensis. Sub rectoratu ... Joannis Henrici P r o x a e, ... praeside ... Joanne Christophoro S c h a m b o g e n, ... immolavit, & pro coronide publicae disquisitioni proposuit .. Joannes Wenceslaus S. R. J. comes W r a t i s l a w de Mitrowitz, Anno MDCXC. mense augusto. ... [Pragae] In eadem magna aula Carolina imprimebat Georgius Labaun 1690. 2° 4 nn, 210 np.

»Wilhelmo Duce Austriae Austriam gubernante, quidam latrones ad Neüsidel in Hungaria infestabant confinia Austriae, rapiendo, spoliando, & occidendo itinerantes, & ibi habitantes.« E miatt a herceg az illető rablók ellen hadat küldött, mely közülük többet megsebesített és elfogott. Ezek Bécsbe vitetvén, ott méltó büntetésüket elvették. »At quia hoc insalutato Rege Hungariae Sigismundo aegrè id ferebat«, hogy engedély nélkül betört az országba, s a király alattvalóit büntetéssel sujtotta. »His perceptis Wilhelmus Dux sapiens se resolvit, Legatos Budam ad Regem mittere & misit, quorum dexteritate effectum ut meditatum contra Austriam bellum fuerit in ipsis cineribus extinctum.«

B. (Esztergom, Főegyh. m. kt.)

1401. Zeiler, Martin.
Hungaria, oder neu-vollständige Beschreibung des gantzen Königreichs Ungarn, ... welche hiebevor der welt-berühmte Martin Z e i l e r herausgegeben ; nunmehr aber mit unzehlichen nöthigen Vermehr- und Verbesserungen in zwey Theilen ordentlich abgefasset, ... biss auff das Jahr 1690. ergäntzet Andreas S t ü b e l. Franckfurth und Leipzig, in Verlegung Christoph Wohlfart, 1690. 30 nn, 1118 n, 64 nnp. 1 t.

p. 70. Buda és Pest közti hajóhíd. — p. 165. Buda megszállása. 1529. — p. 169., 242. Buda elfoglalása. 1541. — p. 265., 703—739. Buda visszafoglalása. 1686. — p. 682—703. Buda leírása és története 1684-ig. — p. 759—765. Pesth (Pesthum, Pestum) leírása és története.

FK. B 916/4. — A. II. 1408. — Mth. 332.

1402. Das **Durchlauchtige Archiv,** worinnen enthalten vieler Käyser, Päbste, Könige, Chur- und Fürsten, wie auch anderer hohen Potentaten, Republicquen, und derer Ambassadeurs sehr nachdenckliche und curiose Reden, Sendschreiben, Verbündisse, Tractaten, Glückwünschungen, Bewillkommungen und dergleichen, welche denen jenigen, so in öffentlichen Aemptern und Functionen begriffen, keinen geringen Nutzen, denen andern aber eine vergnügliche Gemüths-Belustigung und Wissenschaft geben werden, vorgestellet von T. ... Franckfurt und Leipzig, in Verlegung Joh. Theodori Boetii, und Johann Heinrich Georgi Buchhl. von Dressden, im Jahr 1691. 4 nnp, register, 749 np.

Önállóan közölt levelek : p. 105. »XXXI. Schreiben des Römischen Kaysers, Welches er im Monat Septembris An. 1686. an den damaligen Chur-Printzen zu Brandenburg Herrn Friedrich, wegen Eroberung der Stadt Ofen, abgehen lassen. — Wien, 7. Sept. 1686. p. 106. »XXXII. Schreiben des Herrn Gen. Lieutenants von Schöning, welches er den 2. Sept. Anno 1686. aus dem Chur-Branden-

burgischen Lager vor Ofen, an den Chur-Brandenburgischen Residenten zu Wien, abgeschicket.« — p. 105. »XXXIII. Rede des Churfürsten Friederich Wilhelms zu Brandenburg, Welche er im Monat April Anno 1686. nachdem bey Crossen die Musterung deren nach Ungarn definirten Auxiliar-Trouppen in seiner Gegenwart vollbracht, in einem Gezelt an die Generals, und bey diesem March commandirende Officirer gehalten.« — p. 558—560. »CXXXII. Schreiben des Türckischen Commendanten in Ofen. Welches er Anno 1686. Um Beschleunigung des Entsatzes, An den Gross-Vezier ergehen lassen. Den 24. des Monats Ramesan 1097. in Ofen geschrieben. Abdur Rhaman Commendant in Ofen.«

B. (Mór, Kapuc. zárda.)

1403. [Giornali senza titolo. 1691.] [Nr. & datum :] Parte XVIII. Num. 236. Vienna 24. decembre [!] [In fine :] In Ferrara 1691. 4° 4 nnp.

»Nell'ottauo giorno, che fu sentito lo scritto terremoto, fu prouato a Buda il vigore di vu vento cosi impetuoso, e di durante quasi di due giorni, che ha portato uia il ponte leuatore, che daua la communicatione tra Buda e Pest.«

B. 1691.

1404. Happelius, Everh[ardus] Gv[ernerus].
Everh. Gv. Happelii Historia Moderna Europae, oder eine historische Beschreibung dess heutigen Europae ; ... Ulm, druckts und verlegts Matthaeus Wagner, Anno 1691. 2° 24 nn, 968 np, register.

B. (EK. — Berlin, br. Lipperheide.)

1405. [Dasselbe] ... 1692. 2° 20 nn, 968 np, register.

p. 18. Az európai események története 1648-tól 1671-ig. — p. 664. Husaim-Bassa v. Ofen.

B. (M. — Kalocsa, Főegyh. m. kt. — Esztergom, Főegyh. m. kt. — Dublin, Tr. c. — British Museum. — Aaarau, Kant. Bibl. — Altenburg, Thür. L. bibl. — Wien, Univ. Bibl. — Göttweig. — Kraków, Univ. Bibl. — Lwów, Univ. Bibl.)

1406. La **Vie** de Charles V. due de Lorraine et de Bar, et generalissime des Troupes Impériales ; divisée en cinq livres. A Amsterdam, chez Jean Garrel, ... MDCXCI. 4 nn, 343 np.

A herceg arcképével. Rézkarc.

B. (Sárospatak, hg. Windischgraetz kt. — Vác, Kállay Ubul kt. — Marosvásárhely, Teleki kt. — Orleans, Bibl.)

1407. [Le même] ... Nouvelle édition. Amsterdam ... Jean Carrel. 1691. 12° 452 p.

B. (Wien, Univ. Bibl.) — Stuttgart, Württ. L. bibl.

1408. [Le même] ... Seconde édition revûë et corrigée. A Amsterdam ... MDCLXXXXI. 447 p.

B. (Innsbruck, Bibl. d. Serv..)

1409. [Le même] ... Troisième édition revûë et corrigée. A Amsterdam ... MDCLXXXXI. 447 p.

B. (M.)

1410. Lebens-Beschreibung dess ... Heldens Carl des V., Hertzogen zu Lothringen ... worinnen dessen ... Erziehung, verrichtete Heldenthaten und ... Abscheiden auss dieser Zeitlichkeit auszführlich enthalten ist. Bestehend in V. Büchern. Frankfurt am Mayn, gedruckt und verlegt bei Philipp Fievet ..., Anno 1691. 12° 6 nn, 413 np. 2 t.

p. 289—290. Buda ostroma 1684. — p. 308. Budai védősereg 1686-ban. — p. 310—321. Buda visszafoglalása 1686.

FK. B 923/64. — Mth. 333.

1411. [Dasselbe] ... 1692. 12° 378 p.

B. 1692.

1412. Neueröffnetes **Staats-Zimmer,** worinnen aller Potentaten und Republiqven in Europa, theils auch in Asia, gegenwärtige ... Staats- und Kriegs-Affairen, ... in vielen curiösen Fragen, zur Conversation und Discurs nöthig und nützlich vorgestellet werden. [S. l. et typ.] Anno 1691. 12° 22 nn, 528 np.

p. 447—448. Was wird wohl der Türck auff instehende Früh-Jahr in Ungarn wieder vornehmen? Wird er seinen March von dannen nach Ofen nehmen, wohl wissend, dass diese Hauptstadt, nachdem solche die Käyserlichen eingenommen, nicht allerdings wiederum fortificiret worden.

FK. B 943/369.

Dritter Theil des neu-eröffneten Staats-Zimmers, worinnen enthalten .... herrschsüchtige Intriquen Franckreich ... wie es mit dem Türcken jederzeit in heimlicher Correspondenz und Freundschaft gestanden ... worumb die Keyserl. in Ungarn so sieghaffte Progressen gemachet ... [S. l. et typ.] Anno MDCXCII. 2 nn, 264 np.

p. 720. »Ofen suchten sie die Rebellen den 23. Dec. (1704.) in der Nacht mit Leitern zu übersteigen, welches ihnen aber misslung.«

FK. B 943/369.

1412/a Tausz, Szender (Alexander).
[Egy lapos két oldalra nyomtatott héberbetűs részben zsargon-német, részben héber nyelvű röpirat. Praga? 1691—1692.]
270 budai zsidó kiszabadításának története. A szerző nagy zsidó hitközségek és kiváló zsidó férfiak ajánlóleveleivel gyüjtött adományokat a budai zsidók számára. A nikolsburgi hitközség ajánlólevelét zsargon-német nyelven közli.
Breslau, Stadtbibl.

1413. Theatri Europaei continuati zwölffter Theil, abermalige ausführliche Fortsetzung denck- und merckwürdigster Geschichten, welche ihrer gewöhnlichen Eintheilung nach, an verschiedenen Orten durch Europa, wie auch in denen übrigen Welt-Theilen vom Jahr 1679 an bis 1687 sich begeben und zugetragen. Insgesambt aus der Sachen und dero wahrhafften umbständlichen Verlauff, vermittelst von hohen Orten gesuchten und communicirten Actis und Urkunden zusammengezogen, auch mit vielen darzu nöthigen Kupfferstücken und Bildnüssen ausgezieret und verlegt durch Matthäi Merians sel. Erben. Franckfurt a. M., gedruckt bey Johann Görlin, im Jahr MDCXCI. 2° 1146, 19 p. *Mth. 334. — Ko. 79.*

1414. Theatri Europaei continuati dreyzehender Theil, das ist: ... Fortsetzung denck- und merckwürdigsten Geschichten, welche, ... an verschiedenen Orten durch Europa, ... vom Jahr 1687. an biss 1691. sich begeben und zugetragen. ... Franckfurt am Mayn, gedruckt bey Johann Görlin. Im Jahr MDCXCVIII. 2° 8 nn, 1363 np. *B.*

1415. The **Life,** of that most illustratious Prince, C h a r l e s V. late duke of Lorrain and Bar, ... Rendred (!) into English from the copy lately printed at Vienna, written by a person of quality, and a great officer in the Imperial Army. Dedicated to the king's most excellent majesty. [London], printed by Edw. Jones; and published by Randal Taylor ... MDCXCI. 4 nn, 362 n, 2 nnp. *B. (British Museum. — New-York, Pivány Jenő.)*

1416. [The identical] ... [London], Francis Saunders, 1691. 4 nn, 362 n, 2 nnp.
B. (New-York, Feleki Károly.)

1417. Entretien politique du Comte T e k e l i et du Grand Mufti des Turcs sur les affaires présentes. [S. l. et typ. 1692.] 4° 4 p.
A mufti szerint »ce fut l'amitié de Louis XIV. qui fut cause ... de la perte irréparable que nous avons faite de Bude & de plusieurs autres places en Hongrie« Thököly vesztének a francia barátság az oka. Mire Thököly azt válaszolja, hogy ez nem a mufti, hanem a keresztények szájába való beszéd.
A. II. 1434. — Kt. 1692.

1418. [Giornali senza titolo 1692.] [Datum:] Vienna 17. Settembre 1692. 4° 4 nnp.
Péterváradnál »si era dato ordine non solo di rassetarvi il Ponte di Barche sul Danubio, mà anco di mattervi ancora l'altro, che si aspettava di Buda, affine di havere tanto migliore commodità del foraggio d'amba le parti del Danubio.«
B. 1692.

1419. Heremitage.
Lettere di raguaglio di monsieur L'H e r e m i t a g e a madama A r g e n i d e, nelle quali si descrive ciò, che di più singolare è accaduto nell' Ungheria dall' anno 1685. sino al 1692. Trasportate dal francese. In Vienna, ad instanza d'Andrea Poletti libraro in Venetia ..., [1692.] 12° 6 nn, 495 np. *B. 1692.*

1420. [Lo stesso] ... Quarta impressione. ... 12° 12 nn, 408 np.
FK. B 355/39. — A. II. 1436.

1421. [Lo stesso] ... Quinta impressione ... 12° 12 nn, 408 np.
p. 110—138. Lettera I.: Dal Campo di Buda 9. Luglio 1686. — p. 139—169. Lettera II.: 27. Luglio sull'alba dal Campo sotto Buda. 1686. — p. 170—206. Lettera III.: Dal Campo sotto Buda 20. Agosto 1686. — p. 207—234. Lettera IV.: Da Buda à 6 Settembre 1686.
FK. B 0941/63. — Mth. 386.

1422. Jaklin, Balás.
Az örök dücsöségre nyugosztató álom által tülünk el vált, de dicséretes cselekedeteinek emlékezetiben velünk élő ... szent mihályi C z o b o r Ádám ... magyar király hadi generálissa ... nyugodalma: mellyet a halotti tisztességek között elő nyelvel magyarázott ... Jaklin Balas nitray püspök. ... Holiczban die 11. februarij 1692. Nyomtattatott Bécsben Voigt Leopold által. [1692.] 4° 24 p.
p. 16. Buda vára, nem de meg ismérted ennek a vitéz groffnak czimeres unicornissa által jelentet erejét sok vitéz probáiban és cselekedeteiben?... Szóllyon most erről keresztény fegyvertül szorongattatott Buda vára, vallya meg az egész német, és magyar tábor, midőn, ez a vitéz gróff alája annyi unicornissal, a mennyi vitézivel érkezvén nem csak nyelvet fogott ... hanem a seraskiért győzedelmessen el ejtvén, nála talált levelekből a pogány tábornak rendit, számát minnyájok csudájára ... a fölséges Lotharingus, és Bavarus herczegeknek meg mutatta ...
FK. B 252/80.

1423. Le **Voyageur politique,** oder der wohlerfahrne politische Wanders-Mann. Das ist: ein genauer wohlabgefasster Entwurff einiger auff und bey würklichen Peregrinationen sich ereignend- und begebenden Haupt-Sachen ... Alles auf eine der heutigen die Neuig- und Seltsamkeiten liebenden Welt beliebte Schreib-Art, in drey Theilen eingetheilt und abgefasset mit schönen wohlkommenden Kupfer-Figuren ausgezieret. Franckfurt am Mayn, verlegts Johann David Zunner. ... Im Jahr 1692. 28 nn, 496, 480, 360 np.

p. 344—345. »Ofen v. Pest városkép északról nézve. — I. Theil p. 345—360. Der Churfürst von Brandenburg schicket einen ansehnlichen Succurs zu Bezwingung der Vestung Ofen zu.

FK. B 943/199. — A. II. 1413.

1424. **Nota** delle piv gloriose vittorie e degli acquisti più importanti che l'Armi Cattoliche Collegate hanno avuto valore di riportar soura il barbaro Ottomano, dalla liberazione di Vienna sino alla presa del Gran-Varadino. In Bologna & ... in Firenze per Vincenzio Vangelisti ... 1692. 4° 4 p.

Buda és Pest rézmetszetű képével. *A. II. 1437.*

1425. **[Lo stesso]** ... In Bologna nella stampa camerale. MDCXCII. 4° 4 nnp. *B. 1692.*

1426. **[Lo stesso]** ... In Bologna, ed in Piacenza, 1692. nella stampa Vasc. del Zambelli. ... 4° 4 nnp. *B. 1692.*

1427. **Vita** di Carlo V. Dvca di Lorena, e di Bar, &c. ... Dedicata all' ... Gio. Carlo Cristiano di Landas, conte di Louignies, ... In Milano, ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta ... 1692. 12° 12 nn, 184 n, 4 nnp.

1428. **[Lo stesso]** ... In Bologna, MDCXCII. per il Longhi. ... 24° 8 nn, 184 np.

Címlap előtt rézkarc: »Carlo V Duca di Lorena generalissimo dell' Armi di SMC. nell'Vngheria. C. Laurentio face.« felirattal.

B. 1692.

1429. **Arca temporum** mundi reserata, oder der Welt eröffnete Zeit- und Geschicht-Beschreibung, begreiffend per tvrbatvm: das ist: die Tyrannisirungs-Zeit der Ottomanischen Porten.... Historisch vorgestellt; durch Philonem Cosmographum. Augspurg, ... [s. typ.] MDCLXXXXIII. 2° 64 p.

Anno 1576. im Febr. schickte der Bassa von Ofen aus Befehl desz Türckischen Keysers 1400 Centner Pulver gen Temeswar, das empfähet der Beglerbeg daselbst, und läst es ausztragen. Da ging das Pulfer an, fersprengte beedes Schlosz und Stadt ...

B. (M.)

1430. **Histoire** d'Emeric comte de Tekeli, ou memoires pour servir à sa vie, où l'on voit ce qui s'est passé de plus considérable en Hongrie depuis sa naissance jusqu' à présent. Par XXX. A Cologne, chez Jacques de la Vérité. MDCXCIII. 12° 332 p.

A. II. 1443. — Kt. 1693.

1431. **[Le même]** ... MDCXCIII. 280 p. & Indice. *B. 1693.*

1432. **[Le même]** ... Seconde édition revue et augmentée. A Cologne, chez Jacques de la Vérité. MDCXCIV. 12° 292 n, 12 nnp. *A. II. 1447. — Mth. 340. — Kt. 1693.*

1433. **[Le même]** ... Corrigé & augmenté. Par XXXX. A Cologne, chez Jacques de la Verité. MDCXCVII. 12 nn, 324 np. *B. 1697.*

1434. La **Vida** de Carlos V. dvqve de Lorena, y de Bar ... dividada en cinco libros. Escrita en lengua Francesa: y traducida en la castellana por D. Miguel de Echalaz Gonzalez de Sepulveda. Añade el traductor una lamentacion funebre sobra el sepulcro de Carlos V. de Lorena. Con licencia: en San Sebastian. Por Bernardo de Huarte impressor ... año de 1693. 8 nn, 488 np.

p. 437. »Lamentacion funebre que haze el traductor sobre el sepulchro de Carlos v Duque de Lorena ...«

B. (M.)

1435. Les **forces** de l'Europe ou description des principales villes, avec leurs fortifications dessinées par les meilleurs ingenieurs; particulierement celles qui sont sous la domination de la France, dont les plans ont este' levez par Monsieur de Vauban ... ingenieur ... et aussi la description de tous les instrumens servans à la fortification, à l'attaque et deffense des places ... reciieilli par les soins du Seigneur de Fer, Beaulieu ... geographes du roy. Pour l'usage de Monseigneur le duc de Bourgogne. T. 1—6. A Paris, chez l'auteur dans l'isle du palais, sur le Quay de l'Orloge 1693—1696. 2°. *Mth. 336.*

1436. L'**Ombre** de C h a r l e s V. duc de Lorraine consultée sur les états presents des affaires de l'Europe. A Cologne chez Pierre Marteau. 1693. 12° 308 p.

Magyarország a XVII. sz. végén. — Lotharingiai Károly hg szereplése.

B. (Dresden, Sächs. L. bibl.)

1437. Loschi, Alfonso.
Compendi historici del signor conte Alfonso L o s c h i ...; in questa vltima impressione regolati, et accresciuti, con aggionta de più memorabili successi d'Europa, e di Leuante, per totto l' anno M DC XCIII. In Bologna, per il Longhi 1694. ... 6 nn, 578 np. 25 t.

p. 154—155. Assedio di Buda. 1684. — p. 158. Buda nuouamente assediata e espugnata dall'Armi Imperiali.

FK. B 943/251.

1438. Memoirs of Emeric count T e e k e l y. In four books. Wherein are related all the most considerable transactions in Hungary and the Ottoman empire, from his birth, anno 1656, till after the battel of Salankement, in the year 1691. Translated out of french. London, printed for Tim. Goodwin ... 1693. 12° XII, 175, 84, 67 n, 15 nnp. 1 t.

Book III. p. 11—15. Pest wone by the Imperialist, and abandoned. — Siege of Buda. Buda relieved by the Seraskier, and the siege abandoned by the Imperialists 1684. — p. 57—63. March of the Imperial Army to the siege of Buda. Siege of this place.

FK. B 923/118. — A. II. 1444.

1439. [The identical] ... London, printed for Abel Roper ... 1693. 8° XII, 175, 84, 67 p.

B. (AK. — Ráth.)

1439. Montalbo, Francisco de.
Historia de las gverras de Vngria des de el año de 82 hasta el de 88. que para ofrecer al ... Ivan Francisco P a c h e c o ... Escribia el maestro Fray Francisco de M o n t a l b o ... En Palermo, por Pedro Copula, año 1693. 2° 24 nn, 454 n, 20 nnp.

A. II. 1440. — Mth. 337.

1439/a [Lo stesso] ... Palermo, 1694. 2°. *B. 1694.*

1440. Articuli ivris thavernicalis, olim post tristem amissae B u d a e, omniumque antiquorum juris thavernicalis monumentorum cladem recollecti, et per ... majestatem clementer confirmati. Nunc verò post gloriosam ejusdem B u d a e ... recuperationem, novissimè recusi. ... Tyrnaviae, typ. Acad., anno. 1694. 4° 58 nn, 441 np. *FK. B 0941/54.*

1441. Busbequius, A[ugerius] G[islenius].
The four epistles of A. G. B u s b e q u i u s concerning his embassy into Turkey being remarks upon the religion customs, riches, strength and go verument of that people. As also a description of their chief cities, and places of trade and commerce. To which is added, his advice how to manage war against the Turks. Done into English. London, printed for J. Taylor, ... and J. Wyat ..., 1694. 6 nn, 420 np.

p. 3—25. & 106—113. 1554. nov.-ben indul Bécsből Budára és Belgrádba. Leírja Budát, ahol főkép a törökök életmódját és szokásait figyelte meg. Visszatérve ismét Budára, majd Esztergomba megy. Az utolsó levél (1562. dec. 16.) a második, Konstantinápolyból Magyarországon át folytatott utazásról szól.

B. (Pozsony, Balogh Elemér. — Dublin, Trin. Coll. — British Museum. — Oxford Bodl. — New-York, Feleki Károly.)

1442. Die Neu-eröffnete **Ottomanische Pforte,** bestehend: erstlichen in einer gründ-richtigen ... Beschreibung dess gantzen türckischen Staats- und Gottesdiensts; ... Ubersetzt aus dess ... Herrn R i c a u t, in englischer Sprach verfassten, und zu unterschiedlichen mahlen ins Frantzösische gebrachten Buch. Zweytens, einer wolgefassten aussführlichen Histori, der vornehmsten Geschichten aller ottomanischen Monarchen, ... aus dess vortrefflichen venetianischen Cavaliers ... Giovanni S a g r e d o italiänische Beschreibung und gemeltem R i c a u t ebenmässig übersetzt. Woraus der ... Wachsthum dieser ottomanischen Macht, ... vieler ... christlichen Helden ... Siege wider diesen Erb-Feind ... zu erlernen. Alles mit historischen Kupffern ... geziehret und denen Kunst- und Geschicht-Liebenden ... zusammen getragen. Augspurg, auf Unkosten Lorentz Kronigers und Gottlieb Göbels seel. Erben ..., gedruckt bey Johann Jacob Schönig, 1694. 4° 16 nn, 569 n, 72 nnp. 1 t. *FK. Bq 949/27/1. — Mth. 342.*

1443. Der Neu-eröffneten **Ottomanischen Pforten Fortsetzung** oder continuirter historischer Bericht, betreffend der türckischen Monarchie Staats-Maximen, ... und was dabey von Anno 1664. biss zu Ende dieses 1700. Jahrs, theils in selbigem grossen Reich selbsten, theils in denen angräntzenden Königreichen ... als Hungarn, Siebenbürgen, ... in Feldzügen,

... Vestungen, Belagerungen, ... vorgegangen ; nicht minder wie endlich der vermessene ottomanische Hochmut, ... durch die ... römischen Käysers Leopoldi I. und sämtl. christl. hohen Aliirten gerechte Waffen ... gestürzet worden, dass der ... türckische Tyrann ... endlich A. 1699. zu Carlowitz, einen ... Frieden eingehen müssen. Beydes aus dess Herrn Ricaut, Donado, Foscarini, Berengano, &c. und dann andern glaubwürdigen Schrifften und Uhrkunden, aus dem Frantzösischen, Italienischen, und Holländischen, in das Hoch-Teutsche übersetzt und zusammen getragen; zugleich mit ... Kupffern und ... auch Abbildungen der fürnehmsten eroberten Plätze ... Augspurg, auf Unkosten Lorentz Kroniger und Gottlieb Göbels seel. Erben, gedruckt bey Johann Christoph Wagner, anno 1700. 4° 12 nn, 864 n, 40 nnp. 2 t.

1444. [Dasselbe] ... 1701. 4° 12 nn, 864 n, 40 nnp. 2 t.

Tom. I. p. 121. Der Sultan nahm die Stadt Ofen ohna Widerstand hinweg und liess die geraubten Statuen Apollinis, Dianae u. Herculis zu Constantinopel auf dem Platz des Hippopodromi zum Andenken dieser grausamen Niderlag der Christen aufrichten 1526. — p. 183. Tom. II. p. 260—279. Da Ferdinandus ... Ofen belagerte, musste selbiger auf angelangten feindlichen Succurs mit Verlust 2000. Mann und seines Generals bald das Feld raumen, darauff Soliman den jungen Printzen zu sehen begehrte, nach welcher Willfahrung er bey dessen Heimbegleitung die Stadt durch List besetzen 1541. Belägerung Ofen wird an dem Kayserl. Hof beschossen. Türcken verlassen Pest. Beschreibung der Stadt. Belagerung der Stadt Ofen. 1684. Dazu ein Kupferstich. : Ofen. Vogelperspektive. — p. 337—342. Kayserl. Armee geht vor Ofen. Eroberung der Stadt Ofen 1686. — p. 353., 761. Vice Commendant kommt lebendig in der Christen Hände. Wird zu Wien getauft. — p. 361. Ofen soll zur Vestung gemacht werden, wird wieder gebauet und mit einem Feldspital versehen. — p. 376—378. Art und Weiss wie Ofen wider an den Türcken übergehen sollen. Verrat u. Urtheil des Lieutenant Finck v. Finckenstein. Mit Abbildung der Hinrichtung.

FK. Bq 949/27/2.

1445. Feigius, Joannes Constantinus.

Wunderbahrer Adlers-Schwung, oder fernere Geschichts-Fortsetzung Ortelii redivivi et continuati ... beschriben und verfast durch Joannem Constantinum Feigium, ... [Tom. 1—2. Viennae], Gedruckt in Verlegung Leopoldi Voigt ... 1694. 4°.

Erster Theil: ... das ist: Eine aussführliche historische Beschreibung von mancherleyen vorgefallenen Staats-Händeln, ... Beläger- und Einnemmungen einiger Plätz, Städt und Vestungen und von allem dem, was von anno 1664. in politicis und civilibus, so wohl bey dem kaiserl. Hof zu Wienn, als in Ober- und Nider-Ungarn, auch Sibenbürgen biss zu dem 1683. Jahr ... vorgefallen: ... mit ... einigen Kupfern ... gezieret ... 14 nn, 454 n, 8 nnp. 2 t.
Anderter Theil: ... das ist: Ein ausführliche historische Beschreibung dess noch anhaltenden Türcken-Kriegs, nemblichen wie es bey allen käyserl. und Venetianischen Heer-Zügen ... Beläger- Bestürm- ... Eroberungen eigentlich hergegangen: ... was sonsten auch in Hungarn ... von 1682. biss wiederumb Anno 1691. ... vor gefallen; so dann mit sonderbahrem fleiss in jährliche Titul eingetheilet ... mit unterschidlichen Kupferstichen ... 720 n, 8 nnp. 13 t.

p. 143. Wahre Abbildung des türkischen Hauptfahnes welicher den 22. Julii An. 1684. in der Schlacht oder Treffen unweit Offen von denen Christlichen Waffen uberkhomen, und eroberth welchen Ihr Kay. May. in dero Thumbkirchen St. Stephan vor dem hochen Altar auffrichten und den B. Augusti darauf in deroselben hochen gegenwarth das gewohnliche Te Deum Laudamus celebriren lassen ... Rézkarc.

FK. B 0941/25. — Mth. 339. — Ko. 71.

1446. Foresti, Antonio.

Del mappamondo istorico tomo quarto, parte seconda. In cui si espongono i Regni nati dalla declinatione, e caduta dell'Imperio Romano in Occidente. Cioè dell' anno di Christo 420. sino all' anno 1692. Opera del P. Antonio Foresti. ... Dedicato all' ... Paolo Vallaresso Vescovo di Concordia &c. In Venetia, MDCXCIV. per Girolamo Albrizzi. ... 4° 8 nn, 569 n, 1 nnp.

p. 345—476. Libro XI. Le vite de Re d'Ungheria. Fejezetei: 1383—85.: Buda si rende alla Reina (Maria); Feste grandi per il ritorno della Reina Maria à Buda; 1448.: Il Corvino ritorna à Buda dopo la sconfitta; 1458: Il Rè Mattia da Praga condotto à Buda; 1541.: Solimano astutamente s'impadronisce di Buda; 1598.: Co. Adolfo di Suarzemburgo incendia la Citta dè Buda.

B. (EK. — Eger, főegyh. m. kt.)

1447. Haner, Georgius.

Historia ecclesiarum Transylvanicarum, inde a primis populorum originibus ad haec usque tempore, ex variis iisqve antiqvissimis et probatissimis auctoribus, abditissimis archyvis et fide dignissimis manuscriptis IV. libris delineata auctore M. Georgio Haner, ... Francofurti et Lipsiae, apud Joh. Christoph. Fölginer, anno 1694. 12° 380 nnp.

p. 65. Az ajánlás kelte: Vitebergae, Anno 1694. Leírja, hogy Nagy Károly szerencsés csatákban leverte a hunokat, Budát kiostromolta és kifosztotta. — p. 150—178. A szebeni reformáció kezdetétől átveszi II. Lajos Budáról keltezett adatait Páriz Pápai Ferenc Rudus Redivivumából. — p. 215—234. V. ö. »Initium mutatae religionis a Cibiniensibus factum.« (Pray: Specimen Hierarchiae Hvngaricae. 1789. — p. 182-től. Buda története 1526-tól. — A Pázmány Péter egyetem példányának címelőző lapján, egykorú, helytálló kézirati bejegyzés: »Hic auctor natione Saxo, Juvenis 22. annorum hunc librum conscripsit, danda itaque venia aetati est si passim in suo opere juvenit abreptus ardori minus veritati quam sectae suae studuerit.«

B. (M. — AK. — Ráth. — EK.)

1448. Kaszony, Stephanus.
Septem allocutiones militares belli-ducum nostri temporis honori ... philosophiae neomagistrorum in alma episcopali universitate Cassoviensi, per ... Stephanum Kaszony e Societate Jesu ... dicatae anno MDCXCIV. Leutschoviae, typis Samuelis Brewer, anno ut supra [1694]. 12° 42 nnp. *Mth. 341.*

1449. Luna Turcica eller Turkeske Måne anwijsandes lika som uti en Spegel det mahometiske wanskelige Regementet, fördelter uti fyra qwarter eller Böker. Med. kongl. maytz. allernädigste Privilegio utgangen aff M. Erlando Dryselio. Jönkiöjing, Hultman, 1694. 16, 515 *Mth. 338.*

1450. Loschi, Alfonso Conte.
Compendi Historici del Signor Conte Alfonso Loschi Cavalier Vicentino; In questa vltima Impressione regolati & accresciuti, con aggionto de più Memorabili Successi d'Europa, e di Leuante, Per tvtto l'anno M.DC.XCIII. In Bologna, Pet (!) il Longhi 1694. 4° 6 nn, 578 np.

Assedio di Buda sciolto (1684) — Buda nuouamente assediata — Buda espugnata à forza d'Armi dalli Cesarei.

FK. B 943/251.

1451. Lunig, Johannes Christianus.
Publicorum negotiorum ab Augustissimo Imperatore, universis Europae Regibus, S. R. I. Electoribus, Principibus et Statibus, intra vicennium Latina qvidem lingua tractatorum, sylloge, continens literas cujuscunque ferè generis, ... in lucem edita à Johanne Christiano Lunig, ... Francofurti & Lipsiae, ... [s. typ.] anno MDCXCIV. 4° 40 nn, 1296 np, index.

Eszterházy nádor emlékirata I. Lipóthoz a hadi terhek és a katonaság garázdálkodása tárgyában [1685.]. Ebben az a nyilatkozat van, hogy Buda vára, melyet 1684-ben hiába ostromolt a császár hada, nem is tekinthető erősségnek: »Certe, Augustissime Imperator, aestate praeteritâ à Turcis Exeratus Majestatis Vestrae caesus non est, & tamen vix non totaliter à semetipso periit, Budam, quae nec nomen meretur »Fortalitii haberi, occupare non valens.«

B. (M. — Eger, Főegyh. m. kt. — Kalocsa, Főegyh. m. kt. — Erd. M. — Marosvásárhely, Teleki-kt. — Upsala, Kung. Un. Bibl. — Breslau, Staats u. Univ. Bibl.)

1452. Pinxner, Andreas.
Andreae Pinxneri, Cibiniensis Transylvani, apodemia ex Transylvania per Pannoniam, Austriam, Moraviam, Bohaemiam, Misniam atqve Saxoniam suscepta, ... Wittenbergae, typis Kreusigianis, 1694. 12° 194 p, index.

A szerző 1693. okt. 25-én indult Szebenből s Kolozsváron, Debrecenen, Gödöllőn át ért Pestre. — p. 66. »Tria habet templa, Paulinum scilicet, (quod primarium est) Servitarum & Franciscanorum In foro pesti a Caesareis statua saxea erecta, qvae S. S. Trinitatem refert, conspicitur, ...« — Templa Budensia címen: p. 69. »Tres aedes sacrae ibidem conspiciuntur, qvarum primariam possident Jesuitae, turri insigni, cujus apex aut superficies in obsidione dejecta est, conspicuam, intusque altaribus, veterumqve monumentis & Epitaphiis exornatam. Collegium & huic loco annexum habent Romano-Catholici, nec non armamentarium, infinita propemodum hastilium & telorum multitudine instructum. Ipsum fortalitium qvod attinet, situm id est in rupe, Danubiumqve versus nil aliud praeter moenia possidet turresqve: alias fossam habet, necessariis, adversus hostium incursus aptis, instructam exornatamqve. Eo loco, qvo Buda à Caesareis capta est, nondum reparata cernitur, praeter qvod avocamenta militaria, qvae dicuntur Spanische Reuter, ibidem visui se exponant. De arce Budensi qvaedam etiam monenda erunt: kam sane Christiani mugientibus bombardorum vocibus ita solo aeqvarunt, ut vix speciem arcis cuidam, hujus ignaro, praebere qveat.« — p. 68. »Buda Expugnata« címmel 8 soros hexameter, melynek kezdete: »Budanam Bavarus victor jam coeperat arcem: Post Urbis Victor Dux Lotharingus erat.«

B. 1694.

1453. Roialaharde, Marco — **Raho,** Carlomaria.
Pompe fvnerali per la morte di D. Antonio Caraffa ... Celebrate in S. Paolo di Napoli, con le compositioni del Padre D. Carlomaria de Raho. chierico regolare, raccolte da Marco Roialaharde. In Napoli, nella stamparia di Giacomo Raillard, e nuouo ristampato nella stamparia di Gio: Vernuccio, e Nicola Layno 1694. ... 4° 12 nn, 26 n, 2 nnp.

Ebben gr. Caraffa Antal császári tábornagy »pervetusta familia«-jának története »Nicola Layno«-tól. A hírhedt tábornagy hőstettei s egyébb viselt dolgai versekben Rahó Károly Máriától, a tárgy alapos ismeretével. Kálló védelme, Szent-Jób elfoglalása, Eger visszavétele, Zrinyi Ilona s gyermekei elfogatása Munkácson, Lippa elfoglalása és Erdély behódoltatása egy-egy versszak tárgya. A Nápolyban »nel famoso Templo di S. Paolo« tartott gyászpompa alkalmából egész csoport kép és diadaljel tüntette fel Caraffa szerepét Buda visszafoglalásakor: »Nel quinto vedeuasi il soccorso da lui dato à Carlo di Lorena nella espugnazione di Buda, doue da lui fu posto in fuga il nimico, con guadagnarne il Bagaglio. Carolo Lotharingiae Duce, Ad Budae expugnationem contendente Subsidiis aduito, Et impedimentis abactis, fuso Thrace.«

B. (Vicenza Bibl. Civica Bertoliana.)

1454. Tanner, Mathias.
Societas Jesu apostolorum imitatrix, sive gesta praeclara et virtutes eorum qvi ... per totum orbem terrarum speciali zelo desudârunt. Authore ... Mathia Tanner è Societate Jesu ... Pars prima: Societatis Jesu Europaeae. Pragae, typis universitatis Carolo-Ferdinandae ... per Adalbertum Georgium Konias factorem, anno 1694. 4° 8, 944, 2p.
Mth. 343.

1455. Berneri, Giuseppe.
Il meo patacca, overo Roma in feste nei trionfi di Vienna. Poema giocoso nel linguaggio Romanesco, di Givseppe Berneri. ... Dedicato all' ... Clemente Domenico Rospigliosi In Roma, MDCXCV. a spesa di Pietro Leone ... per Marc'Antonio, ... 16 nn, 429 np.
Canto XII. Argomento: p. 304. L' aviso in Roma viè, che Buda è presa

Da Nostri, & in un subbito sû detto
Che, eò i Turchi, l'Ebrei l'haueuan difesa,
Onde fû dato un fiero assalto al ghetto
Meo ferma il chiasso, e finge (doppo intesa
La vera noua), à Buda, assedio stretto,
E l'acquisto ne fà. Nuccia animosa
Spara terzette, e lui pèro la sposa. *FK. B 851/2. — A. II. 1449.*

1456. Der Durchleuchtigsten **Fürsten und Marggarafen von Baaden** Leben, Regierung, Grossthaten und Absterben aus bewährten Geschicht-Schreiben hervor gesuchet und mit dess ... Ludwig Wilhelms Marggrafens zu Baaden ... Leben, Regierung und Grossthaten beleuchtet, mit unterschiedlichen Kupffern gezieret ... Franckfurt und Leipzig, in Verlegung Christoph Riegels, A. 1695. 12° 10 nn, 474 n, 132 n, 13 t.
p. 9. A mellékletek között Buda nyugat felől. Rézkarc. — np. 9. Die Belagerung Ofens.
FK. B 0941/64.

1457. Gandolfo, Domenico Antonio.
Alla Sacra, Reale e Catolica Maesta di Mariana di Neoburgo d'Avstria ... si consacra il dispaccio istorico, cvrioso, et ervdito, raccolto da varie Lettere, e manoscritti del P. Frà Domenico Antonio Gandolfo Genovese, ... dato in luce dal Sig. Filiberto Giacinto Gandolfo ... In Mondovi, 1695 per Giouanni Antonio Veglia. 4° 8 nn, 152 np.
p. 22—30. »Lettera Terza. Saggio istorico dell' Operato nelle Guerre d'Ongaria da tre inviti Campioni della Croce di Cristo contro la Luna Mosulmana; cioè del Barone Michele d' Aste Romano, nobile Genovese, dal Marchese Gio: Domenico Spinola estinti nella passata famosissima impresa di Buda, e da Gio: Battista Marchese Doria.« »All' Ill. ... Sig. Marchese Felice Spinola. Ventimiglia 25 April. 1692.« A két fentnevezett hős Buda bevétele napján esett el, Doria pedig a Tökölyvel vívott ütközetben Erdélyben halt meg.
A. II. 1450.

1458. Mercurius Germanus praecipuarum Imperii Romano-Germanici aularum faciem modernam repraesentans. Auctus correctus et ronovatus curiosoque nec non politico orbi cum exhibitione aularum Italicarum quarundam ad imperium spectantium, detectus à Sincero Germano a Lapide. Cosmopoli, apud Ern. Waremundum anno MDCXCV. 16° 24 nn, 912 n, 32 nnp.
A vasvári békében (1664.) Lipót császár és a török megállapodásának 7. pontja: »In majorem fidem et assecurationem utrinque mitterentur legati, a parte Caesaris nostri, qui 200000 aureorum dono afferrent, in quorum vice Turcarum Imperator Bibliothecam Budensem Caesari nostro donaret. (Quas tamen phrasque Turcae non servasse experientia edocuit, de quibus scriptores passim et novissime acta publica et Semproniensia testantur.)«
B. (Rd.)

1459. Patin, Charles.
Relations historiques et curieuses de voyages en Allemagne, Angleterre, Hollande, Boheme, Suisse, &c. ... Amsterdam, Chez Pierre Mortier ... MDCXCV. 4 nn, 272 np. 5 t.
p. 28—32. La Hongrie. — p. 29—30. »On fait qu'ils n'ayment ny l'Architecture ny l'Agriculture que pour le necessaire & qu'ils en commettent le soin à des Esclaves: De sort que par paresse ou par ignorance, ils laissent inutiles beaucoup de minières qui avoint déja été ouvertes vers Bude & Belgrade.«
FK. B 910/318.

1460. Pitonius, Josephus Octavius.
Hungaria in libertatem ab Austria vindicata. Melodramma, musicis concentibus decantandum dum sub augustissimis auspiciis Josephi Primi, ... D. comes Paulus Zichy de Ziechs, perpetuus in Vasonkii, Palota &c. nec non praepositus B. M. V. ante castrum Budense, ... in tempto S. Ignatii ... pro doctoratus laurea publice universam theologiam propugnat. Armonicis modulis donavit Josephus Octavius Pitonius ... Romae, ex typographia Jo. Jacobi Komarek Bohemi ... MDCXCV. 4° 14 p.
Melodráma 3 részben. A címlevél hátlapján: Interlocutores. Austria. Hungaria. Thraeia. Mars Chorus.
A. II. 1451.

1461. Pufendorf, Samuel.
Samuelis de Pufendorf, de rebus gestis Friderici Wilhelmi Magni, electoris Brandenburgici commentariorum libri novendecim. ... Berolini, impensis Jeremiae Schrey, et hered. Henrici Johannis Meyeri. Anno MDCLXXXXV. 2° 10 nn, 1634 np.

A Buda két utolsó ostromáról közelegykorúan kiadott összes művek közt kétségkívül legalaposabb. — p. 15—19. 1685.: »... Caesar misso Francisco Henrico Freitagio Barone de auxilio contra Turcam apud Electorem agebat, quod Caesareus exercitus irrito Budae obsidio valde attritus esset, ubi res, confuse admodum inter aemulorum ducum dissidia admintrata fuerat....« — p. 1544—1547. 1686.: »... vi jam adductae conventionis Elector 8 militum millia in Hungariam misit sub ductu Joannis Adami Schoeningii, qvi ideo delectus est, qvod tunc animo à Gallis averso esset; ubi oppugnatio Budae à Caesareis suscipienda erat. Constabant eae copiae duabus eqvitum, una dimacharum legionibus, ac decem peditum phalangibus, selecto, ac armis, vestibusqve optime instructo milite; qvas duodecim campestres machinae, ac duo mortaria aliaeqve duae machinae patulo ore seqvebantur. ... Trenschinum delatis a Starenbergio literae adferuntur (4. Jun.) ad accelerandum iter hortantes, ac ut Schoeningius, qvamprimum ad Lotharingum se conferret, super obsidio Budae dirigendo consilia collaturus. Qvi et copiis qvantum possent subseqvi jussis Budam ad eum Ducem praecurrit (20. Jun.), obsidentium opera, et qvo loco Brandenburgicis oppugnatio suscipienda foret, inspiciens (21. Jun.). Postera die ad Copias regressus, eas demum ad dimidium à Buda milliare adduxit, ubi à Lotharingiae Duce conspectae sunt (23. Jun.). Sub vesperam ejus diei Cunradus Hildebrandus Marvvicius summus excubiarum praefectus, ac Joannes Georgius Bellingius tribunus cum 12 centuriis mittuntur capessendae ante urbem stationi; qvi et prima nocte ad L passus à moenibus progrediebantur, sic ut Brandenburgicorum linea Caesareae responderet.« Ezután következik a brandenburgi csapatoknak az ostromban való részvételéről 1686. jun. 25-től szept. 2-ig vezetett pontos naplója, 6. hasában. »Inventa est in urbe (3. Sept.) machina globas 20. libras jaculans Brandenburgicis insignibus notata, qvam Caesar Electori cum alia Turcia triginta sex librarum globus evibrante in tropaei vicem donabat ... In reditu Schoeningius Viennam excurrens non modicis laudibus nostrorum virtutem ferri audieabt.«

B. (AK. — Rd. — Eger, Főegyh. m. kt. — Miskolc, ev. Egyh. — Páris, Bib. Ste Geneviéve. — Dublin, Trin. Coll. — Upsala. — Altenburg, Thür. L. bibl. — Berlin, Staatsbibl. — Bremen, Stadtsbibl. — Dresden, Sächs. L. bibl. — Zürich, Zentr. bibl. — Wien, Nat. bibl.)

1462. Admirables efectos de la providencia svcedidos en la vida, e imperio de Leopoldo Primero Invictissimo Emperador de romanos Reduzelos a anales historicos la verdad. Tomo tercero en que se trata de los sucessos del ano 1682. asta el de 1687. En Milan, Ano MDCXCVI. En la emprenta real, por Marcos Antonio Pandulpho Malatesta. 2°, 3 nn. & 423 np.

»Explicacion de la estampa que representa el sitio de Buda« c. rézkarc Buda ostromképével.

A. IV. 2338.

1463. Anathemata verae historiae templo gloria Leopoldi Magni consecrata. Oblata laureato honori ... dominorum ... Stanislai Francisci ex comitibus de Amerighi, ... Adami Humberti Czernin ..., Ladislai Adami Nicolai Erdődy ..., Francisci Ignatii Ladislai Mednyanski ..., Procopii Gervasii de Gollen ... dum in ... universitate Viennensi promotore R. P. Benedicto Quadri ... supremâ philosophiae laureâ solenni ritu condecorarentur ab addictissimis condiscipulis, anno MDCXCVI. ... [In fine:] Viennae Austriae, typis Leopoldi Voigt ... anno 1696. 2° 38 nnp.

Minden nyomtatott oldalhoz I. Lipótot, szövetségeseit, a hadvezéreket, az elfoglalt városokat és allegorikus csoportokat ábrázoló medaillonok vannak mellékelve. Az utolsó előtti lap jobb alsó sarkán Buda ábrázolása: »Buda spectante exercitu Turcico expugnata Anno 1686. Tot grandis habet victoria testes« jelmondattal.

FK. Bq 929/27. — Mth. 344.

1464. Brown, Edward.
Naauwkeurige en gedenkwaardige Reysen van Edward Brown M. D. ... door Nederland, Duytsland, Hongaryen, Servien, Bulgarien, Macedonien, Thessalien, Oosteur. Stierm. Carinthien, Carniole en Friuli, euz ... uyt het Engels vertaalt door den heer Jacob Leeuwe Dirkx. Verciert met curieuse kopere platen na 't leven afgeschetst. t' Amsterdam by Jan ten Hoorn ... 1696. 4° 4 nn, 295 n, 16 nnp. *A. II. 1453.*

1465. Brietius, Philippus.
Annales mundi, sive chronicon universale ... ab orbe condito ad annum Christi 1660 perductum ... In hac editione additum fuit supplementum usque ad annum 1692. Post editionem Parisiensem et Venetam prima in Germania, a plurimis mendis purgata. Augustae Vindelicorum et Dilingae, [s. typ.] 1696. 2°. *B. 1696.*

1466. [Idem] ... Viennae, [s. typ.] 1717.

Az 1717. évi bécsi kiadás az 1714.-ki badeni békéig folytatja az események tárgyalását. Harmadik kiadása »Viennae Austriae, 1727.«.

B. (Vicenza Bibl. Civica. — British Museum. — Zürich.)

1467. Foscarini, Michele.
Historia della repvblica Veneta di Michele Foscarini senatore. In Venetia, MDCXCVI, per Combi, & La Nou ... 4° 8 nn, 484 n, 26 nnp.

p. 193—203. Attacco di Buda. Rotta del Seraschier sotto Buda. Direttione dell' attacco di Buda. Tentati vi de i Turchi per soccorrer Buda. Ritirata de i Cesarei dall' assedio di Buda. Pest incendiato. 1684. — p. 284—303. Opinioni nel consiglio cesareo circa l'impresa di Buda. Dispositioni dell' esercito cesareo sotto Buda. Fattioni diverse seguite sotto Buda. Incendio della polvere in Buda e suo effetto. Assalto generale dato alla piazza di Buda. Dispositioni dell' esercito cesareo doppo la presa di Buda. 1686.

FK. B 945/1.

1468. [Lo stesso] ... In Venetia, MDCXCIX, per Combi & La Nou ... 4° 8 nn, 308 np. és indice.

B. (EK. — Göttweig. — Paris, Bibl. Nat. — Venezia Bibl. di S. Marco.)

1464. Holtzbecher, Christianus.
Olea armata Habsburgica Austriaco Hispana contra oleastrum Turcicum: cum ... conclusionibus philosophicis ... in ... universitate Carolo-Ferdinandeae Pragensi, sub rectoratu ... Joannis Henrici Turba. Auctore, et praeside ... P. Christiano Holtzbecher, ... publicè propugnata à ... Joanne Wenceslao Kunass, ... anno MDCXCVI. ... Pragae, typis universitatis Carolo-Ferdinandeae, ... per factorem Adalbertum Georgium Konias, anno 1696. 2° 144 nnp.

A Habsburg-ház uralkodóinak sora Rudolftól I. Lipótig. Nagy rézkarc melléklettel és Lipót diadalainak felirataival, köztük: »Buda 1686« és »Pest 1686«.

B. (Graz, Johannaeum. — Linz, Franz. Car. — Prag, Bibl. d. Prem.)

1470. Mallet, Allain Manesson.
Les travaux de Mars ou l' art de la guerre. T. 1—3. A la Haye [s. typ.] 1686.

Tome 3. Contenant les noms, charges et devoirs des officiers ... des evolutions nouvelles de l' artillerie ... des instruments ... de la marche et conduit ... l'attaque des places ... défense des places ... de la miliée des turcs, de leur maniere de faire la guerre, d'attaquer et de défendre les places. Dédiez av roy par Allain Manesson Mallet. 1696. 14., 387., 9. p.
Buda és Pest látképe. p. 321. *Mth. 346.*

1471. [Le même] Les travaux de Mars, ou l' art de la guerre ... I—III. tomes. Derniere edition. Amsterdam, 1696. *B. (Edinburg, Univ. Libr. — Wien, Univ. Bibl.)*

1472. Rossetti, Marco.
La Sacra Lega divisa del cavalier Marco Rossetti. Consacrata al ... prencipe, et ... senato della gloriosissima republica di Venetia. In Padova, nella stamperia del seminario. MDCXCVI. ... 4° 16 nn, 440 np., errori.

»Buda presa« (1686).

B. (EK. — Parma, Bibl. Palatina. — Verona, Bibl. Comm. — Modena, Bibl. Estense.)

1473. Tollius, Jacobus.
Jacobi Tollii insignia itinerarii Italici quibus continentur antiquitates sacrae. Trajecti ad Rhenum, apud Franciscum Halmam, guilielmum van de Water bibliopolae MDCXCVI. 4° 12, 260, 14 p. *Mth. 348.*

1474. Wagner, Franciscus.
Historia Leopoldi Magni Caesaris Augusti. Authore Francisco Wagner, ... Tom. 1—2. Augustae Vindelicorum, 1719—1721.

Tom. 1: ... ad a. C. MDCLXXXVI. ... sumptibus Georgii Schlüter & Martini Happach. Typis Petri Detleffsenii, anno MDCCXIX. 2° 8 nn, 722 np. 2 t.
Tom. 2: ... ad a. C. MDCCIV. ... sumptibus Martini Happach & Franc Xav. Schlüter [s. typ.] anno MDCCXXI. 4° 4 nn, 808 n, 6 nnp.
Tom. I. p. 633—649. Anno 1684. Budam proficiscitur exercitus, 15. Julii Budam oppugnat. Budae situs Misera exercitus conditio. Obsessi feliciter erumpunt. Procursiones aliae Christianis adversae. Clades Christianorum.
Tom. I. p. 685—725. Anno 1686. Budam itur. Buda corona cingitur. Brandenburgici adveniunt. Oppugnatio atrox. Missilibus ignibus urgetur Buda. Pulverariae turris incendium et strages. Urbis expugnatio cruenta. Captae urbis facies.
Tom. II. p. 3—5. Anno 1687. Budae periculum. Proditio Finckensteinii. *FK. Bq929/36.*

1475. Cubero, Sebastian Pedro.
Segvnda Peregrinacion del dotor d. Pedro Cvbero Sebastian, missionario apostolico del Asia, y confessor general apostolico de los exercitos del ... Emperador contra el Turco en Vngria por la Santidad de Innocencio Papa XI. donde refiere los svccessos mas memorables, assi en las guerras de Vngria, en el assedio de Buda, batalla de Arsan, y otras: como en los vltimos tumultos de Ingalaterra, deposicion del rey Iacobe, y introducion del principe Guillelmo de Nassao: hastallegar à Valencia, de quien refiere las cosas notables. Valencia: por Iayme de Bordazar, 1697. A expensas de Rafael Camanes ... 4° 8 nn, 176 np. *A. IV. 2342.*

1476. Francius, Petrus.
Petri F r a n c i i poëmata. Editio altera. Auctior et emendatior. Accedunt graeca ejusdem carmina. Amstelaedami, apud Henr. Wetstenium MDCXCVII. 16 nn, 494 np, index.
p. 267—279. Petri Franci odarum liber primus. Buda capta. *B. (EK. — Debrecen, Ref. koll.)*

1477. Juncker, Christian.
Curieuser Geschichts-Calender, in welchem alle ruhmwürdigste Thaten des ... Käysers Leopoldi des Grossen, und was von dessen Geburth an, biss auff ietzige Zeit, so wohl in Teutschland als dem heil. Röm. Reich angehörigen Landen merckwürdiges vorgegangen, auff eine besondere und neue Art, fast von Tage zu Tage mit möglichsten Fleisse verfasset, und auffgezeichnet worden, von M. Christian J u n c k e r n. ... Leipzig, bey Johann Ludwig Gleditschen. Im Jahr Christi 1697. 13, 72, 6 p.
Történelmi naptár 1640-től 1696-ig. Közismert adatokat közöl Budáról és Pestről is. I. Lipót arcképével.
Mth. 349.

1478. [Dasselbe] ... Nürnberg, bey Johann Ziegern, ... im Jahr Christi 1697. 12° 14 nn, 72 np, register. *B. (M.)*

1479. Vanel.
Abrégé nouveau de l'histoire générale des Turcs ou sont décrits les événements et les révolutions arrivées ... jusqu' à présent ... tirez sur les meilleurs originaux par Mr. V a n e l ... Tome 4. Nouvelle édition suivant la copie de Paris. A Amsterdam, chez Andre' de Horgenhuysen, MDCXCVII. 12° 555, 13 p. *Mth. 350.*

1480. Beregani, Nicola.
Historia delle guerre d'Europa dalla comparsa dell' Armi Ottomane nell' Hungheria l'anno 1683. di Nicola B e r e g a n i ... Parte 1—2. In Venetia, appresso Bonifacio Ciera. MDCXCVIII ... 4°.
Parte 1.: 12 nn, 472 n, 30 nnp.
Parte 2.: 384 nn, 36 nnp.
I. p. 5. Buda elvesztése 1541-ben. — p. 182. Visegrád őrsége Budára vonul. 1684. — p. 165. Budai basa harca Vác alatt. 1584. — p. 172. Pest ostroma. 1684. — p. 173. Buda leírása. — I. p. 174—185., 211—226., 230—231. Buda ostroma 1684-ben. — I. p. 459—472., II. p. 47—68., 104—128. Buda ostroma 1686-ban. — II. p. 202—204. Finck árulása.
FK. B 914/77. — A. IV. 1464. — Mth. 351. — Ko. 90.

1481. Brutus, Johannes Michael.
Joh. Michaelis B r u t i opera varia selecta, nimirum Epistol. lib. V. de historiae laudibus, sive de ratione legendi scriptores historicos liber, praeceptorum conjugalium liber, epistolis et orationibus compluribus editione Cracoviensi auctiora. Berolini, sumptibus Joh. Michael Rüdigeri, 1698. ... 1155 p. *A. IV. 2346.*

1482. [Idem] ... Coloniae, [s. typ.] 1698.
A hírneves szerző Báthory Istvánhoz és Berzeviczy Mártonhoz 1579-ben és 80-ban Krakkóból írt leveleiben kimerítően ad számot készülőfélben levő magyar történetéről, annak módszeréről és forrásairól. Pl. midőn előadja Buda elfoglalását 1541-ben, hozzá teszi p. 72.: dedi operam, ut Budae descriptionem, quantum consequi ingenio, et studio potui, ob oculos ad vivum repraesentarem, non in eo Jovium tantum, sed Ungarum auctorem secutus, qui librum edidit de admirandis Ungariae aquis. In illa proditione Bornemissae, qua urbs fere est à Germanis capta, ita rem sum à Jovio mutuatus, ut iudicarim, quae acceperim ab Ungaris, qui in multis ab illo dissentiunt. Dedit enim mihi Thomas literatus Ephemeridem rerum, per ea tempora gestarum, quae mihi ad haec ipsa arto ordine, et tempore digerenda magno fuit adjumento. — Sequitur Solimani adventus ...; Valentini Terechii calamitas; ... Quae omnia ex Thomae Ephemeride scripsimus, tum, cujus rei Jovius non meminit, et minime erat negligendum, praemonitum Terechium à Turca genere Ungaro, caveret ne in Solimani conspectum veniret, et sibi, quamdiu liceret, per honestam impetratam missionem consuleret. — Hasonlóan behatóan ismerteti Buda elfoglalásának körülményeit p. 235. Egyebekben lásd 1583-ki krakkói kiadását 793. sz. alatt.
B. 1698.

1483. Buddeus, Joannes Franciscus.
Q. D. B. V. Propositiones historico-geographicas, praeside Conrado Samvele S c h u r z f l e i s c h i o, ... edisseret atque defendet M. Jo. Franciscvs B v d d e v s, ... octobr. MDCXXCVII. ... Disputatio LXI. Lipsiae, apvd Nicolavm Scipionem. MDCXCIIX. 4° 4 nnp.
A X. tétel: »Vel iocum, vel ineptias narrant, qui caput regni Budam, auspicio Leopoldi Caesaris, raro felicitatis et fortitudinis documento receptam, ab Attilae fratre nuncupatam scribunt.«.
B. (M.)

1484. Curieuser **Geschichts-Calender** des Königreichs Ungarn und Fürstenthums Siebenbürgen von Anno 1600. biss 1698. nach den Jahren, Monaten und Tagen in beliebter kürtze eingerichtet. Leipzig, bey Joh. Ludw. Gleditschen, im Jahr Christi. 1698. 78 p. *Mth. 352.*

1485. Fux von Herrnau, Johannis Michael.
Memoria gloriosa regiae stirpis Habspurgicae. Das ist: deren aus dem höchst-löblichen Ertz-Haus Oesterreich entsprossnen Helden ruhmwürdigste Thaten und Tugenden. Dem ... Herrn J o s e p h o, erwehlten Röm. König, ... zu Hungern ... König ... zugeeignet durch Joh. Michael F u x v o n H e r r n a u, ... Auf Kosten des Authoris. Deme noch beygefüget worden ihro Kays. Maj. L e o p o l d i I. siegreiche Waffen wider den Erb-Feind und die Rebellen in Ungarn. Nürnberg und Saltzburg bey Joh. Leonhard Buggel, ... 1698. 12° 255 n, 2 nnp.

Az 1684-i váci csatában elesett budai vezérbasa [Kara Muhammed] »ein Monstrum von ungestalter Dicken« volt. Buda bevételénél kiemeli: »Denckwürdig ist es, als der gefangene Vice-Bassa, u. Janitscharen-Aga vor Ih. Churf. Durchl aus Bayrn geführet wurden, zoge gedachter Vice-Bassa aus seinem Busen eine grosse Hand voll der Schönsten Kleinodien v. vielen tausend Ducaten wehrt, so er S. Churf. D. verehrte, u. in die Hand gabe, aus dem Gürtel aber nahme er einen grossen Beutel mit Ducaten, u. warffe solchen auff die Erde, mit vermelden, die Kleinodien gehören vor I. Churfürstl. D. als einen König, die Ducaten aber gebe er den gemeinen Soldaten.«

B. (M. — Kalocsa Főegyh. m. kt.)

1486. Leopoldi Magni Caesaris invictissimi victoriae praecipuae ab anno salutis 1683. usque ad annum 1697 adversus juratum Christianitatis hostem obtentae, qvas ... in ... universitate Viennensi promotere R. P. Casparo G l a b o t s n i g, ... professore ordinario, prima A. A. L. L. et Phil. laureâ solenni ritu condecoratorum, honori descripserunt & inscripserunt studiosissimi eorundem honoribus condiscipuli anno MDCXCVIII. mensis maii, die. Viennae Austriae apud Susannam Christinam Matthaei Cosmerovij ... viduam, [1698]. 12° 8, 84 p. *Mth. 353.*

1487. Lettres du cardinal D'O s s a t. Nouvelle edition, corrigée sur le manuscrit original, et notablement augmentée. Avec des notes historiques et politiques de Mr. Amelot de la H o u s s a i e. Tome 1—2. A Paris, chez Jean Boudot, ... MDCXCVIII. ... 4°.

Tome 1: .. 8 nn, 626 np.
Tome 2: ... 4 nn, 666, 26 np, table d. m.

T. I. p. 196. D'Ossat de Villaroyhoz, De Ferrare ce dernier d'Octobre 1598: Vous aurez veû, avant que cete letre arrive à vous, la nouvelle de la prise de Bude en Hongrie sur le Turc: toutefois il restoit encore aux Chretiens quelque Fort à prendre, qu'ils esperoient d' avoir bientôt, comme ne pouvant être secouru. Ehhez járul a kiadó megjegyzése: Bude fut bien assiegée par le Comte de Swartzemberg, mais ce Général n'y fut pas si hereux qu'il l'avoit été à Javarin: car après avoir pris la ville de Bude, il n'en pût jamais prendre la citadelle, devant laquelle il predit beaucoup de monde. De sorte, qu'il fut obliger d'abandonner son entreprise, & de retirer son armée. Le Piasecki dit, qu'il y retourna en 1599. mais inutilement, sinon qu'il prit le Bassa de Bude, qui étoit sorti, de sa place, pour découvrir les Impériaux: lequel fut envoyé prisonnier à Vienne. — A II. kötetben Budensiák négy helyen.

B. (Rd. — Marosvásárhely, Teleki-kt. — Lille, Bibl. mun. — British Museum. — Bremen, Staatsb. — Zürich, Zentr. bibl.)

1488. Roth, Eberh. Rudolph.
Memorabilia Europae, oder denckwürdigste Sachen, welche ein Räysender in den fürnehmsten Städten, Schlössern und Oertern Europae heutiges Tages observiren und in Acht zu nehmen hat; nunmehro zum Nutzen aller Räysenden das achte mahl reichlich vermehret und herauss gegeben von M. Eberh. Rudolph R o t h ... Ulm, Drucks und Verlags Matthaei Wagners sel. Wittwe, Anno 1698. 12° 21 nn, 490 n, 56 n, 12 np. 11 t.

p. 341. »Buda ist eine grosse und gewaltige Stadt in Ungarn, welche A. 1686. den 5. Sept. ausz Türckischen Joch erlöset und Ihro Römisch-Käyserl. Maj. wieder unterwürffig gemacht worden.« — p. 341. Leírása.

FK. B 911/18.

1489. [Dasselbe] ... welche ein curioser Reysender in den fürnehmsten Städten, ... in Acht zu nehmen hat; Nunmehro das eilffte Mahl, mit mehr als 300. Oertern vermehrt herauss gegeben von Eberhard Rudolph R o t h ... Ulm, verlegts Daniel Bartholomae, anno 1706. 24° 12 nn, 520 np. *B. 1706.*

1490. Voyages historiques de l'Europe, Tome VI. qui comprend tout ce qu'il dans l'empire d'Allemagne. Augmenté de la guide des voyageurs ... avec une carte très exacte de cet empire, par M. de B. F. Suivant la copie de Paris a La Haye, chez Etienne Foulque, ... 1698. 32° 12 nn, 360 np.

p. 126. Buda ou Offen.

B. (Bologna, Bibl. univ.)

1491. Abraham a Sancta Clara [Megerle, Ulrich].
Etwas für alle. Das ist kurze Beschreibung allerlei Standes-, Amts-, und Gewerbs-Personen mit beigedr. sittlichen Lehre und biblischen Concepten ... Bd. 1—3. Würzburg 1699—1712.

p. 80. »Die Italianer brallen in etwas mit ihrem Grossen Stuck zu Ferrara, welches sie Gran diavolo, das ist, den grossen Teuffel nennen; aber die Teutsche Stuck übertreffen selbiges weit, so hat man in der siegreichen Eroberung der Vestung Offen von denen Türcken so grosse Stuck bekommen, dasz ein starcker und wohlgewachsener Mann hat können aus und ein schlieffen zu Ingolstatt in Bayrn auf dem hochen unser Frauen Thurn ist ein grosses Stuck zu sehen, worauf ein Feigen gemacht, das ist, ein Baum zwischen den zweyen ersten Fingern; fürwahr auf solche Weis kan man gantz kräfftig dem Feind die Feigen zeigen.«

B. 1699.

1492. [Dasselbe] ... Bd. 1—2. Salzburg 1711.

1493. Allgemeine Schau-Bühne der Welt, oder: Beschreibung der vornehmsten Welt-Geschichte, so sich vom Anfang dieses siebenzehenden Jahr-Hunderts biss zum Ende desselben, ... nach und nach begeben ... von einem Mitglied des Collegii Imperialis Historici. I. Theil. Franckfurt am Mayn, verlegt von Johann David Zunnern, i. .. Anno MDCXCIX. 2° 18 nn, 609 np. & Register.

II. Theil: 1631—1650. Franckfurt 1701.
Tovább folytatta Christian Juncker.
III. Theil: 1651—1663. Franckfurt 1713.
IV. Theil: 1663—1675. Franckfurt 1718.
V. Theil: 1675—1688. Franckfurt 1731. *B. 1699.*

1494. Birlic, Giovanni.
Historia della vita di Carlo V. Duca di Lorena, e di Bar, ... dove esattamente si narrano tutte le attioni militari, a politiche di questo prencipe ... le turbolenze dell' Ongaria, ch' anno indotto la' potenza Ottomana al memorabile assedio di Vienna. Le gloriose vittorie, ch' indi ne risultarono alla Sacra Lega ... Il tutto fedelmente cavato dalle più autentiche relationi de gl' auttori francesi da Gio: Birlic Nolano. Dedicata all' ... Leopoldo primo Duca di Lorena ... In Venetia, MDCXCIX. Presso li lonzatti e Pietro Batti ... 4° 12 nn, 304 np.

p. 199—201. Assedia Buda. Vince il Seraschiere. Leval'assedio. 1684. — p. 214. Risolutione nella corte imperiale d'assediar Buda. — p. 215. Dispositione dell'assedio. — p. 217. Lettera di Abdi basa — p. 218—222. L'assedio di Buda. 1686.

FK. B 923/80. — A. II. 1466. — Mth. 354.

1495. Constantini, Antonio.
Vienna liberata e l'ottomana superbia abbattuta Poema eroico del P. Antonio Constantini de' Minimi Parte prima, impressione seconda. Consecrata alla Sacra Cesarea Regal Maesta dell' Imperator Leopoldo il conquistatore. In Roma M.DC.IC. Per Gaetano Zenobj, e Georgio Placho ... 220 p. 1 t. — Buda conquistata o sia l'ottomana superbia abbattuta. Poema eroico del P. Antonio Constantini de' Minimi. Parte seconda ... In Roma M.DC.IC. Per Gaetano Zenobj, e Georgio Placho. ... 271 n, 12 nnp. 2 t.

Melléklete: Vero dissegno di Buda ... 1686. c. ostromkép. Parte II. t. 2.

[In fine] Officiali e volontairi dell'esescito Christiano.
V. ö. Molnár Erzsébet: Buda visszafoglalása a korabeli olasz költészetben. Bp. 1936. p. 42.

FK. B 943/404. — Mth. 355. — Ko. 284.

1496. Continuatio ungarischer vnd siebenbürgischer **Kriegshändel.** Ausführliche Beschreibung was sich von dem Herbst des nechst abgeloffenen 1698. Jars bis auff den Herbst dieses noch gegenwertigen 1699. jars zwischen ... Türcken vnnd den Christen so wohl in ober vnder Ungern ... in Schlachten, Scharmützeln, Einnehmung der Länder, Stätt, Vestungen ... begeben. Gedruckt zu Hanaw, in Verlegung Christ. Egen. Erben, [1699]. 4° 60 p. *Mth. 376.*

1497. Der Siegreich geendigte, römisch-käyserliche, pohlnische, muscowitische und venetianische XV. jährige **Türcken-Krieg.** Worinnen kurtzbündig enthalten alles dasjenige, was sich Zeit währendem 15 jährigen Kriege, der sich Anno 1683. angefangen und Anno 1699. geendiget, mit der Ottomanis. Pforte in Oesterreich, Ungarn ... für merckwürdige Feldzüge, Belägerungen, mit Sturm eingenommenen Städten ... zugetragen hat. Abgetheilet in II. Theile. Davon der erste Theil in sich begreifft: I. Den siegreich ausgeführten Krieg ... Leopoldi I. wider den Erb-Feind oder die ottomanische Pforte. II. Den Krieg zwischen der Crohn Pohlen Türcken und Tartarn. III. Den muscowitis. Krieg ... Der andere Theil begreifft in sich: Den ... Krieg zwischen ... Venedig mit dem Türcken in Morea und Dalmatien. ... Alles historisch ... beschrieben biss der Friede ... zu Carlowitz in Ober-Ungarn den

16/26 Januar Anno 1699. ... Mit vielen Kupffern. ... Hamburg, bey Thomas von Wiering ... 1699. Sind auch in Franckfurt und Leipzig bey Zacharias Herteln zu bekommen. 4°.

I. Theil: 8 nn, 646 n, 8 nnp. 8 t.
II. Theil: 8 nn, 380 n, 4 nnp. 17 t.

Teil I. p. 25. Abriss der Städte Pest und Ofen c. szövegközti fametszet.
p. 22. Budai basa Esztergom alatt elesik. — p. 24. Eroberung der Stadt Pest. — p. 25. Abrisz der Städte Pest und Ofen. — p. 27—34. Würckliche aber vergebliche Belagerung der ... Residentz Ofen. — p. 72—74. Specification der käyserl. Truppen und Artillerie. — p. 74—80. Beschreibung der Vestung Ofen. — p. 80—91 Die Belagerung Ofen. 1686. — p. 91—92. Eroberung dieser Haupt Vestung. — p. 110—113. Die Conspiration Funcken. — p. 495. General-rendesvous zu Pest. 1696.

FK. B 0941/24. — Mth. 357.

1498. Firmanus, Josephus.
Chorographia historica Sirmiensis, et Uvjlakensys ducatus ab ... Leopoldo Romanorum Imperatore, Pannoniae Monarca VIL. collati principi Liuio Odescalki Bracciani Duci, ... Uen. rec. Innocentij XI. vnico ex fratris sanguine nepoti anno Domini MDCIIC. quam author Joseph Cinesiae Firmanus dicat Urbano amico. Accedit Bulla Aurea cum supremis privilegys &c. MDCIC. 4° 38, 49 p.

Az adománylevél »Leopoldus Diujna Fauente Clementia Romanorum Imperator« ..., felirattal, külön címlappal. Ebben I. Lipót XI. Ince pápa unokaöccsének, hg. Odescalchi Liviusnak és törvényes örököseinek adományozza a szerémi hercegséget »Celsissimus Dux Syrmiae címmel (quod Italico idiomate Altezza Ducale, & latino Celsitudo Ducalis exprimi solet) és intézkedik, hogy a maga és utódai részéről »Dilectis«, illetőleg »Consanguineus Noster Carissimus megszólítás adassék meg úgy neki, mint örököseinek. Mindezen perhonorificentiában pedig Odescalchi Livius főként nagybátyjának XI. Ince pápának I. Lipót és országai iránt a török elleni harcokban tanusított magatartásáért részesül. A császár 1698. dec. 11-én kiadott ez okiratában. kegyeletes háláját fejezi ki a néhai pápának, kiváltképen Bécs fölmentése és Buda, valamint Magyarország jórészének visszavívása érdekében tett felülmulhatatlan szolgálataiért.

B. (EK. — Ráth. — Szerém-Ujlak, hg. Odescalchi kt.)

1499. Kurtze Beschreibung der Kriegs- und Friedens Begebnüssen, im Königreich Hungarn, unter dem ... Leopoldo I. dem Grossen, ... dann auch deren namhafftigsten vom Erbfeind christlichen Nahmens eroberten Vestungen, Städt und Schlössern, erhaltenen sieg- und glorreichen Victorien; und endlichen des zwischen höchstgedachter röm. käyserl. und königl. Majest. Cron Pohlen, Moscau, der Republik zu Venedig und der ottomanischen Porten getroffenen vil erwünschten Fridens-Schlusses. Dem diser Materi unwissenden, doch darnach verlangenden geneigten Leser zu Lieb und Ehren in dieses Jahr-Buch beygedruckt. [S. l. et typ. 1699.] 4° 18 nnp. *B. (M. — München, Bay, Staatsb.*

1500. Mutius, Michele Luigi.
La Sagra Lega contro la potenza Ottomana Successi dell' Armi Imperiali, Polacche, Venete e Moscovite ... tutti gli accidenti successivamente sopraggiunti in 16. campagne di questa sanguinosa guerra sino alla tregua. Con una distinta descrizzione di tutte le città, e fortezze dell' Austria, Ungaria, Transilvania ... Historia compita, divisa in quattro tomi, fatta porre in luce da Michele Luigi Mutii arrichita da cinquantatre ritratti de comandanti della Sagra Lega, e settentaquattro città ... scolpite al naturale nell' alma città di Roma ... Dedicata all' ... Sig. Antonio Gruttther, duca di Santa Severina ... In Nap[oli]. Nella Stampa, e à spese di Michele Luigi Mutii 1699.

Tomo 1. 26 nn, 358 np. 45 t.
Tomo 2. 18 nn, 302 np 27 t.
Tomo 3. 16 nn, 304 np. 29 t.
Figura in rame: ad p. 247. il baron Beck ... gouernator di Buda.
Tomo 4. 16 nn, 375 np, 10 t.

Budai illusztrációk. Tom. I.: p. 286. »Buda I Pest«. — p. 274. »Il Seraschier dell' 85-che difere Buda.« — p. 288. »Achmet tivam bassà vizir di Buda.« — p. 288. »Il ... colonnel ... barone Michele d'Aste ... in ... Buda espugnata ... mori nell' 86.
Tom. III.: p. 247. »Il Baron Beck ... gouernator di Buda.«
Tom. I.: p. 173—174. Buda assediata dal Lorena, è presa la città. — p. 287. Sua desrizzione, e suo nuovo assedio. — p. 315. Presa à forza d'armi dagl' Imperiali. — p. 176., 286. Pesth abbandonata & incendiata da' Turchi, fortificata da' Cesarei.
Tom. II.: p. 5. Finkstein tenente promette al Bassà di Alba Reale di farli ottenere Buda, purche gli shorzi.
Tom III.: p. 208. Buda si fortifica da' Cesarei.
Tom. IV.: p. 129. Rendevos nel 1694. de' Cesarei à Buda. *FK. B 943/98. — A. IV. 2348.*

1501. Bethlen, Wolfgangus.
Historiarum Pannonico. Dacicarum libri X. a clade Mohazensi 1526. usque ad finem seculi. [Keresd: XVII. sz. vége.] 2° 832 p.

1526: Solymannus Budam venit. Szapolai Budae actiones. — 1527: Joannes Rex Budam relinquit. Ferdinandus Budam capit. — 1529: Solymannus Buda potitur. Solymannus Budam Joanni Regi restituit. Joannis Regis ad Bathoreum literae (Datae Budae 1529.) — 1530: Joannis Rex Comitia Budae indicit. Ferdinandi Duces [obsident] Budam. Solvitur obsidio. — 1541: Oppugnatio Budae. Turcae Pestum capiunt. Solymanni ad Budam adventus. Solymannus Budae restitutionem diplomate

cavet. — 1550: Passa Budensis in subsidionum Reginae [Isabellae vocatur. — 1568: Selymus Praefecto Budensi mendat ut à ditionibus Maximiliani abstineat. — 1575: [Bathorcus] petitum auxilia ad Purpuratum Budensem mittit. Literae Bekessii ad Passam Budensem. — 1598: Matthias Budam obsidet, & oppugnat. Varadinum & Buda simul obsidione solvuntur.

Sz. II. 2036.

1502. Camerarius, Philippus.
Operae horarvm svccisivarvm sive meditationes historicae, avctiores quam antea editae ... Philippo Camerario I. F. Jvrisconsvlto, et Reipvb. Noricae à consiliis, auctore. Noribergae, typis Christophori Lochner ... [s. t.] 4° 20 nn, 524 np. & Index.

p. 31. »Buda a Turcis occupata, proditores arcis ab iisdem trucidati.« *B. é. n.*

1503. Cerroni, Petrus.
Expvgnationes arcivm et vrbivm in Hvngaria aeri incisae colligente Petro de Cerroni. [S. l. typ. & a.] 4° 50 t.

50 rézmetszetű képpel, köztük Buda 1686. ostromának ábrázolása. *B. é. n.*

1504. Coronelli, Vinzenzo.
Regno di Ungheria del P. Coronelli. [S. l. & typ.] 43 t, 20 np. 72 t, 2 nnp.

p. 1., 3. Pest, Buda és Óbuda helyének leírása. — T. 1. Egy lemezről két metszet: »Buda« c., a két város képe nyugatról: Veduta di Buda« c., a két város képe északról. — T. 2. Buda és Pest alaprajza az erődítmények tervével. — T. 3. Buda c. egy lemezről Buda és Pozsony. Buda és Pest képe keletről. — T. 4. Pest és »Castello di Buda« erődítményének tervrajza.

A. IV. 2358.

1505. Abrégé historique et iconographique de la vie de Charles V. duc de Lorraine. [S. l. et typ. 1700.] 2° 2 nn, 58 np. 29 t.

Buda ostromképével. *A. IV. 2355.*

1506. Avanci da Fermo, Giuseppe.
Chorografia istorica del ducato, e provincia del Sirmio dalla sacra cesarea maesta di Leopoldo invittissimo imperatore conferito ... Tradotta nell' idiona Italiano dalla già stampata in Latino dall' istesso autore Giuseppe Avanci da Fermo e dal medesimo dedicata all' Urbano Amico ... emanata l'anno mille seicento novanta otto. In Roma, l'anno del giubileo MDCC, nella stamparia di Domenico Antonio Ercole ... 4° 8 nn, 128 np.

A. IV. 2353. — Mth. 358.

1507. [Ceschi di Santa Croce, Girolamo Armenio.]
Nuova idea dell' Ungheria o vero rifflessioni politiche e morali sopra il medesimo regno dedicata sotto gl'avspicii gloriosissimi di Leopoldo I: il Grande Imperatore de' Romani, Re d'Ungheria ... Alla Maesta sempre Avgvsta & Apostolica di Givseppe I: felicissimo Re de' Romani, d' Ungheria &c. [S. l. et typ. 1700?] 4° 14 nn, 148 n, 2nnp.

Korjellemző röpirat, mely a török kiveretése után a császári ház uralma alá került Magyarország új berendezéseinek tervét adja Kollonics szellemében. Magyarország mindennel megáldott dúsgazdag földjén eretnek, lázadó és műveletlen nép lakik. Első teendő vele szemben a rekatolizáció. És mivel lázadásai a német nemzet elleni feneketlen gyűlöletből erednek: német lábra kell helyezni az egész országot, a kormányzat, az igazságszolgáltatás, az iskolák és a hadsereg útján. E civilizáló munkára például hozza fel Mátyás királyt, aki Budát és szomszédságát az olasz műveltség körébe tudta vonni. Másik főrésze a munkának Magyarország közgazdasági helyzetével foglalkozik Colbert szellemében, kire hivatkozik is. Mantova, Modena és Parma hercegeinek, bár államuk nincs akkora, mint »Buda területe«, több mint félmillió tallér a jövedelmük, Magyarországon a kincstári jövedelem semmi. A szerző részletekbe menve fejtegeti, miként lehetne itt tele kincstárra szert tenni. Szóval az egész röpirat alapelvére nézve teljesen megegyezik az Einrichtungswerk és Fra Angelo Gabriele da Nizza javaslataival. Ezek 1689 és 1701 közt irattak. Azért e röpirat megjelenését 1700-ra tehetjük.

B. (Rd.)

1508. Dalérac, Francis Paulin.
Polish manuscripts, or the secret history of the reign of John Sobieski, the III. of that name, king of Poland; containing a particular account of the siege of Vienna, and some circumstances in relation to the raissing of it; not before made known to the world: with the letters that passed on that occasion, betwixt the Imperor, King of Poland, Pope, Elector of Brandenburg, Duke of Lorrain, Republick of Venice; and many remarkable intrigues of those respective courts. The whole intermixt with an account of the author's travels through Germany, Poland, Hungary, etc.; and many useful geographical remarks. Translated from the french original wrote by M. Dalérac, a domestick of the late Queen of Poland. London, H. Rhodes, T. Bennet, A. Bell, 1700. 16 nn, 376 np.

p. 38—60., 124—209. és 210—376. Az 1683. és 1684. évi magyarországi hadjáratokról.

B. (British Museum. — Oxford Bodl. — New-York, Feleki Károly.)

1509. Hörmann, Jos. Julius.
Triumphus novem saeculorum Imperii Romano-Germanici, Leopoldo Magno ... Dedicatus a ... Josepho Julio ab Hörmann, Viennensi, ... dum in ... universitate Viennensi theses ex universa philosophia defenderet, praeside R. P. Antonio Bömer è Societate Jesu, ... Anno saeculari & jubilaeo 1700. Viennae Austriae, apud Susannam Christinam, Matthaei Cosmerovij, ... typographi aulici viduam. [1700.] 2° 48 nnp.

Megemlékezik Buda 1684. és 1686. évi ostromáról.

B. (EK. — Wien, Nat. Bibl., Theresianum. — Göttweig.)

1510. Jus civile, und gewöhnliche bvrgerliche Ordnvngen, denen königl. freyen Städten in Ober und Nieder Vngarn, als: Ofen, Caschau, u. den Tit: Magistris Thavernicorum regalium unterworffen, gehörig. Bartfeld, gedruckt und verlegt durch Thomann Scholtz, im Jahr 1700. 4° 125 n, 8 nnp. *Sz. II. 1983.*

1511. Marsigli, Aloysius Ferdinandus.
Aloysi Ferdinandi Comit. Marsigli Danvbialis operis prodromvs. Ad Regiam Societatem Anglicanam. Auspicio anni ac saeculi novi CIↃIↃCC. 2° 60 p.

A szerző Danubius Pannonico-Mysicus c. 1726-ban kiadott nagy munkájának tervrajza, melyben Budára és Pestre vonatkozó következő meghatározásokat és leírásokat helyezi kilátásba: Altitudâ Meridiana ... Bvdae; XLVII°. XXIV'. Deficit, in Riccioli Geographio Reformatâ. In Tabb. Rvdolphin. Koepleri; 47°. 8'. — De Aqvis Thermalibvs, Balneorvmqve Circa Bvdam, Figvris. — Antigvitates Ripenses ... Bvda Vetvs. Duo Aggeres; à proximo Opido, ita dicti: Illoque à Latere, quo Danubium, Alter, respicitad ipsum Flumen, Fossa protensa. Penes hos Aggeres, Aqvaedvctvs; 250. Orgg., Longus. — Arasti [= Haraszti]. Tria Milliaria infra Budam, ad partem Orientalem, è regione Illos [?] Ins. S-tae Margerethae. Castramentationem, penes hunc Locum fuisse, Aggeris pars Residua evincit. — De Danubio, Ad Pestvm, Arena. — Van egy latin-francia kiadása is: »Amstelodami & Hagae Comitum« év nélkül, de már kb. 1720-ból.

B. (M. — AK. — Kalocsa, Egyhm. k. — Eger, Érseki kt. — Wien, Nat. Bibl., Theresianum. — Göttweig. — Klosterneuburg. — Pola, Bibl. prov. — Halle. — British Museum.)

1512. Pierellio, Giuniano.
Vienna difesa .Poema heroico del sig. Abbate Giuniano Pierellio, dedicato all altezza serenissima di Rinaldo D'Este, duca di Modona &c. Corretto, e limato dall' autore Parma, per Alberto Pazzoni, e Paolo Monti. MDCC. ... 12° 12 nn, 657 np.

Sok Hungaricummal: Thökölyről és a Budáról Bécs alá vonult török haderőről:

Araspe d' Anamir, ch' in Buda tiene
Alto governo, ei pur, benche nimico
Di Mustafa, spiegando in mostra viene
Quattro mila spahy su l'campo aprico. *B. (Modena, Bibl. Estense.)*

1513. Rycaut, Paul.
The history of the Turks. Beginning with the Year 1679. Being a full relation of Vienna, and Buda, and all the several battles both by sea and land, between the Christians, and the tvrks, until the end of the Year 1698, and 1699 ... With the effegies of Emperors and others of note, engrawen at large upon copper, which compleats the sixth and last edition of the his history of the Turks. In two vol. in folio By Sir Pavl Rycavt, ... London: Printed for Robert Clavell ... MDCC. 2° 8 nn, 607 n, 9 nnp. 2 t. *A. V. 2789.*

1514. Sartorius, Augustinus.
Cistercium bis-tertium seu historia elogialis, ... Authore ... Augustino Sartoris, Sac: Ord: Cisterc: Monasterij B. N. M. de Osseco professo, ... Vetero—Pragae, typis archi-episcopalibus in collegio S. Norberti apud Wolffgangum Wickhart, anno MDCC. 2° 20 nn, 1161 np.

A magyar monostorokhoz írt bevezetésben: »Per Ecclesiae porro Mellifluus Bernardus, atque Inclytus Rex, Divus Stephanus retroactis aetatibus, unâ eâdémque vigesimâ die Augusti in annuis suis solemniis stabant conjuncti, donec nuper Innocentius XI. Pontifex Maximus peculiares honores procuraturus Regi Apostolico, ejus festum à praefata die transtulisset in 2dam Septembris, ob Budam, Regiam Hungariae sedem illâ ipse die per Christiana arma a Turcis vindicatam.«

B. (Gyöngyös, Ferencr. zárda. — Szentgotthárd, Ciszt. mon. — Aarau, Kant. Bibl. — Admont, Bibl. d. Ben. — Heiligenkreuz, Bibl. d. Ciszt.)

1515. Taferner, Paul.
Curiose und eigentliche Beschreibung des von Ihro Röm. Kays. Maj. an den türckischen Hof abgeschickten Gross-Bottschaffters Herrn Wolffgang von Oettingen solener Abreise von Wien, Fortreise durch Türckey, auch Specification derer kostbaren nach dem türck. Hof mitgenommenen Geschencke, und endlich dessen Einzug in Constantinopel gehabter Audienz beim türck. Kayser und anderen dafür lauffenden Denckwürdigkeiten. Deme wegen Gleichheit des Inhalts beygefügt die letztere solenne kayserl. Botschafft an die

ottomanische Pforte des Herrn Graff Walther von L e s l i e, im Jahr 1665. erst in lateinischer Sprach geschrieben von Paul T a f e r n e r n, Jesuiten und Reise Capellan, hernach ins Hoch-Teutsche übersetzet. Leipzig, [s. typ.] gedruckt im Jahr 1700. 12° 46 & 352 p.

Az első rész külön lapszámozással Abrecht Caprara cs. követ Bécsből 1699. okt. 20.-án megkezdett útját közli. Az út állomásai: Pozsony, Győr, Komárom, Esztergom, Buda, Pétervárad, Szalankemén, Belgrád. — A második rész Leslie 1665-i követségének leírása. Az egész az 1680. évi breszlaui kiadás utánnyomata.

B. (Eger, Ciszt. rendház.)

1516. Tollius, Jacobus.
Jacobi T o l l i i epistolae itinerariae: ex auctoris schedis postumis recensitae, suppletae, digestae; annotationibus, observationibus et figuris adornatae, cura et studio Henrici Christiani H e n n i n i i. Amstelaedami, typis Francisci Halmae ... MDCC. 4° 16 nn, 260 n, 14 nnp. 17 t.

Három szövegközti budai illusztrációval: p. 200. 1. Buda Vetus sive Alt Ofen nunc in ruderibus. — p. 202. 2. Buda, qua Danubium prospicit. — p. 202. 3. Buda, qua agros prospicit. — p. 198—201. Descriptio urbium Budae et Pest.

FK. B 914/79. — Mth. 359.

1517. [Idem] ... . Secunda editio. Amstelaedami, apud Ioannis Oosterwyk ... 1714. 14° 18 nn, 260 n, 14 nnp. *A. II. 1511.*

1518. Trophaeum nobilissimae ac antiquissimae domus Estorasianae in tres divisum partes: quarum I. Exhibet pervetustam illustrissimae hujus familiae genealogiam ... Cum adjecto ad quamlibet rerum ab iisdem praecclare gestarum elogio. II. Continet commentarium partis prioris. III. Complectititur donationes, ... Viennae Austriae, typis Leopoldi Voigt, ... MDCC. 2° 522 nn, 96 np, 166 t.

»Rdus Ioannes Estoras, Ord. S. Domenici Prior Budae, SS. Theologiae Doctor Aº 1250.« 43. sz. p. 68. Joannes Estoras L. B. de Galantha cum Paulo Estoras Palatino alias fratruele suo accitis Confiniariis Curiae suae concreditis tribus circiter Millibus in Campum contra Turcas descendit, obsidionique Budensi interfuit, strenue ibidem operam navans.
Pars II. p. 61. Paulus Estoras Budensi obsidioni adfuit. — p. 71. Michael Estoras in obsidione Budensi strenuam navans operam aegritudine gravi oppressus, ibidem vitam cum morte commutavit. A. D. 1686. sepultus Sopronii.

FK. Bq 923/137. — A. V. 2790.

1519. Imperii Ottomanici deliquium, sive urbium, fluminum &c. ab expugnatione B u d a e armis L e o p o l d i Augusti ... chronographica descriptio. Lovanii, G. Strychwant [1701?] 4°.

B. (Bruxelles, Bibl. de Bourgogne.)

1520. Hübner, Johann.
Joh. H ü b n e r s, rect. gymn. Martisberg. kurtze Fragen aus der ... Geographie auf die Friedens-Schlüsse zu Ryswick und Carlowitz gegründet ... [Leipzig] Im Jahr Christi 1701. Verlegts Joh. Friedrich Gleditsch. 12° 1003 p. & register.

p. 762. Pest. — p. 764. Ofen. *B. (Igló, Ev. főgimn.)*

1521. Rezik, Joannes.
Cidaris Austriaca, expectationi gentium, amori populorum ... J o s e p h o Primo, Dei gratia, Regi Germanorum et Hungariae coronato, ... à cultore omnium minimo Paulo O t t l i k, de Ozor & Kochanocz nobili Hungaro consecrata. Thorunii [s. typ.] Anno Domini 1701. 2° 4 nnp.

Az egyik fele ajánlat Ottlik Páltól József magyar királyhoz, hálálkodással annak atyja I. Lipót iránt, mint aki az ő atyja kitüntetésével bebizonyította, hogy »fortitudinis militaris aestimator«. Másik fele, külön címmel: »Historia Rei Gestae. — In emancipanda Buda ignea quoque Hungarorum Virtus efferbuit Multi pulcherrime vincebant, plerique corruebant. Fidam expertus fortunam Generosi Animi Vir, Georgius Ottlik. Incidit in planis in Vexilliferum Byzantinum audacia & artubus validum. Inglorium cedere ratus, adoritur eum. Oppugnat illum & vulneratur, sed & vulnerat noster, pugione humerum haurit, langventi globum incutit occidit. — Excipitur cum plausu a Castris Christianorum, & ab Electore Bavariae, Leopoldo, cui militabat, commendatur. Amplificavit Hic Insignia familiae, Anno 1688. August. 18. jam inde a temporibus Andreae Primi Regis Hungariae florentis. Illata sunt illis, Luna, Stella, Certaminis Imago, prima. Nominis Caesarei Litera, imminente huic Corona, ut Schema hoc intuenti exhibet.«

B. (M.)

1522. Sacra Congregatione De Propaganda Fide ... Card. T a n a r a religionis sancti P a u l i primi eremitae diuisionis monasteriorum. Pro RR. PP. Vngaris. Contra RR. PP. Croatas facti. Romae, typis reu. cam. apost. 1701. ... 2° 12 nnp.

Vádpont a pálosok horvát tartománya ellen: »... Praeter quod cum P. P. Vngari ... occasione inuasionis Turcarum Thesaurum Ecclesiae Budensis bona fide in Croatiam asportassent, nunquam tamen recuperare valuere, imò & recepisse constanter negant.« Aláírva »Octauianus Moriconus.« A »Specificatio Monasteriorum ac Residentiarum Vngariae cum Personis prout nunc sunt« 15 helyen, összesen 112 pálost mutat ki a magyar tartományban; köztük »Pestiense in forme — personae 5«.

B. (Orsz. levéltár.)

1523. Simpertus. Diarium oder: aussführliche curiose Reisz-Beschreibung von Wien nach Constantinopel und von dar wider zuruck in Teutschland ... desz ... Wolffgang, Grafens zu Oettingen ... als ihro röm. kayserl. Majest. Gross-Bottschafter den 20 Octob. An. 1699. angetretten, und an. 1701. den 29. Jan. glücklichen vollendet. Beschriben von Simperto, desz Herrn Gross-Bottschaftfers bey erstermelt-vorgewester Gesandschafft praelato domestico, &c. Augspurg, bey Georg Schlüter, Buchh. A. 1701. 14 nn, 359 np. 1 t.

p. 24—27., 353—355. Ankunft und Aufenthalt in Ofen u. Pest. — p. 353—355. Beschreibung Ofens und Pest's. — p. 353. »Pest ist ein feine schöne Stadt mit vilen teutschen Häuseren und Gebäuen gezieret: Ligt hart an der Donau ...«

FK. B 914/204.

1524. Sleidanus, Johannes.
Johannis Sleidani de quatuor summis imperiis libri tres, ab Henrico Meibomio olim materiarum sedibus illustrati, nunc verò revisi, multis in locis emendati, et accurata chronologiâ aucti, accessit continuatio ab initiô Caroli V. usque ad annum Christi 1668. operâ et studiô Aegidii Strauchii, ... posteà verò ad annum 1678. Conr. Sam. Schurzfleischii, ... annexum est praetereà index rerum priori longè accuratior et auctior. Lipsiae, impensis Mart. Gabr. Hubneri, ... anno MDCCI. 12° 22 nn, 831 n, 81 nnp. 1 t.

p. 402. Itaque instigatus Solymannus a Johanne urbem Budam et arcem, quam undecies frustra oppugnaverat, vi capit. — p. 427. Mortuo Johanne, Ferdinandi ... aemulo, Buda, regni metropolis barbaro dedita est, cujas auxilium Johanni vidua una cum subole, adversus Ferdinandum implorabat. Turcarum imperator, retenta Buda, Johannis posteros in Transylvaniam ire jussit.

FK. B 940/10.

1525. Tanner, Mathias.
Die Gesellschafft Jesu der Aposteln Nachfolgerin, ... Lateinisch beschrieben von dem Ehrwür: P. Mathia Tanner, aus gedachter Gesellschafft, der heiligen Schrifft Lehrern, nun aber von P. Bartholomaeo Christelio obgemeldter Gesellschafft Priestern, ins Teutsche übersetzet. Erster Theil der in Europa arbeitenden Gesellschafft Jesu. Gedruckt zu Prag, in der Carolo- Ferdinandischen Buchdruckerey der Societät Jesu bey St. Clement, ... 1701. 2° 1061 p. & Verzeichnuss der Namen.

»P. Lucas Kolich S. J. Moravus, Missionarius Castrensis contra Turcas mirà industrius, et zelo ac fortitudine plenus. In expugnatione Budae multos infantes per baptismum Christo lucratus est. Obiit Cibini in Transylvania 20. April: 1690. Aetatis 63.«

B. (Admont, Bibl. d. Ben.)

1526. Vite, e fatti d' alcuni Imperatori Ottomani aggivntavi di nvovo, cioè Selino II. Amorathe III. Mahometta III. Acmate. Mvstafa. Ottomano II. Amvrathe IV. et Ibraino vltimo [S. l. typ. et a.] 4° 522 p. & Tavola.

Buda ostromáról két helyen szól bővebben: »Buda presa, & lasciata dall' Archiduca« (Mátyás főherceg) és 1602: »assediata di nouo, soccorsa da Turchi«.

B. (AK.)

1527. Nomi, Federigo.
Bvda liberata, poema eroico di Federigo Nomi. Dedicato all' ... Baly Gregorio Redi. In Venezia, MDCCII, presso Girolamo Albricci ... 12° 20 nn, 520 np.

B. (M. — Keszthely, hg. Festetich kt.)

1528. [Lo stesso] ... MDCCIII. ... 20 nn, 520 np.

24 nagy költeményben foglalkozik Buda visszafoglalásának jelentőségével.
V. ö. Molnár Erzsébet: Buda visszafoglalása a korabeli olasz költészetben. Bp. 1936. p. 43.

FK. B 0941/43.

1529. [Parschitius, Christophorus].
D. O. M. A. DYODEKAΣ anagrammatica, e floribus indebili nomini inscriptis, magnanimi Leopoldi Imperatoris ... contexta, longissimis manibus devotissime submissa, inqve templo aeternitatis, ad maiorem Dei gloriam Caesaris perennaturam adoream, universae Christianitatis salutem, omnium subiectorum felicitatem, in ipso festo Leopoldo sacrato suspensa: cui accessit urbis Budae, expugnatio gloriosissima, cum acclamatione, atque exultatione intermina. Et jubileus annus XXX. anagrammatis auctus. AVgVsto FeLICItateM, a Deo Vno VoVens, et eXorans. Wittenbergae, Literis Hakianis. MDCCII. 48 nnp.

nnp. 19. 50 anagramma, szójátékokkal.

»Fernandus primus, Caesar victricibus armis,
Bis pulsans Budam, concidit in medio.
Concidit in medio, ter tentans moenia Budae,
Rudolphus Magnus, nec potis orte fuit.
Ast Leopoldus ovat, quaticus bis moenia Budae
Ictibus in primis, sensit adesse malum.«

A. V. 2795.

1530. Parschitius, Christophorus.
Tabella Hungariae ducum et regum Christianorum in eorum ortus et occasus, regnorum accessiones et avulsiones, provinciarum incrementa et decrementa, bella domestica et extranea, cum varia vicissitudine temporum, brevi penicillo delineantur, per Christophorum Parschitium, antea scholae Schemniciensis rectorem : nunc per decennium extorrem. Anno Deo CLeMentI gLorIa ! Wittenbergae, typis Johannis Hakii [1702]. 14 nn, 297 n, 26 nnp.

p. 83. Matthias Budae regi declaratur. — p. 104. Solymannus Budam Germanorum proditione desertam occupat. — p. 211—212. Obsidio Budae. 1684. — p. 219—222. Buda a Christianis capitur. 1686.

FK. B 929/29. — A. IV. 2360., V. 2795. — Sz. III. 2, 4374.

1531. Pethö, Gergely.
Az magyar kronikának veleie, és summáia mellyet elsőben meg irt, ski bocsátott Horvát, Thót, és Dalmatia országok vitéz bánnya groff Zrini Miklós Pethő Gergely, neve alatt Bécsben ezer, hat száz hatvan esztendőben. Mostan pedig azon historiát continuálván ujonnan ki nyomtattatta, és szüntenlen történt dolgokkal szaporitotta felséges császár, s, koronás királyunk erdélyi udvari cancelláriussa, ... [groff Kálnoki Samuel] az magyar nemzetnek tanuságára. Bécsben Fischoics árvájánál 1702. esztendőben. 4° 112 nnp.

Szulimán császár ... Budát a fő várost pusztán találá és belé szálta ... végre Budát föl gyujtá ... Anno 1526. — Ferdinánd király Rogendorfot ... Buda alá küldé ... Anno 1530. — Szulimán ... Buda alatt igen meg veré a németeket ... a nagy győzelem után O Budára szálla, hová, ki hivatá a király fiával a gyermekkel az urakat Budából ... Másod napon azért Budában minden rendbéli embereknek fegyvereket el szedeté ... Azért ő, míg a király fia föl nevelkedik Budát maga oltalma alá veszi ... Igy kele azért jó Buda a törökök kezébe ... Anno 1541. — Mátyás herczeg octobernek 2. napján Budát meg szállá és 5. napján Pestet ostrommal meg vevé ... És octobernek 22. napján egyszer-smind a herczeg népe Budát és a Vézer Pestet ostromlák, de mind a keét fél hejában ... Anno 1604.

FK. B 943/378. — Sz. I. 1645.

1532. Schenckhelius, Joannes Adamus.
Vollständiges Lebens-Diarium dess ... römischen Käysers. Leopoldi I. ... dero Gross-Thaten, und Regierungs-Verrichtungen ... in Druck verfertiget von ... Joanne Adamo Schenckhelio ... [Theil 1—2.] In Verlegung dess Authoris, und bey ihme zufinden. Wienn in Oesterreich. 1702—[1706.] Tl. I. 10 nn, 295 np, 12. Tl. II. 6 nn, 140 n, 6 nnp.

T. I. p. 136. Anno 1664. (13. Jul.) ist zwar Ofen von den christlichen Heer belagero wordan, hat aber mit grossen Verlust die Belagerung wider aufheben müssen. — T. I. p. 127. Anno 1684. (2. Jul.) verliessen die Türcken Pest, nachdeme es von ihnen mit Feuer angesteckt gewesen, wurde aber von Christen besetzet. — T. I. p. 114. Anno 1686. (19. Jun.) wurde der Anfang gemacht mit »einen erschröcklichen Kriegsherr von Käys. Chur-Bayrischen u. Brandenburgischen die Hauptstadt Ofen in Ungarn, und zwar das anderte mahl zu belägern ; zu welcher zeit die Statt Pest auf der andern Seiten der Donau gelegen, von den Türcken ist verlassen worden. — T. I. p. 181. (2. Sept.) hatten die sieghafften teutsche Waffen in anschauung der gantzen türckischen Armée die neunmahl fruchtloss belagerte Haubt-Statt Ofen mit stürmender Hand eingenommen ; es Seynd neben grosser Beuth schier 400 Stück bekommen worden. — T. I. p. 203. Anno 1687. (27. Sept.) auss Käy. u. Kön. Befehl ist zu Ofen widerum ein Christl. Burger-Rath bestellet und Herr Brenner erster Burgermeister worden. — T. I. p. 58—59. Anno 1692. (20. Mart.) Ihro Päbstl. Heyligkeit schickten dermahlen einen Wechsel von 100,000 fl dem Käyserl. Hoff zu, und solten solche Gelder besondere, und nur allein zur Fortification Ofen und Esseck angewendet worden ; hiernachtens aber zu denen andern Kriegs-Unkosten in Ungarn noch viel grössere Summen übermacht worden. — Anno 1704. (2. Sept.) Als zu Ofen abermahls die jährliche Begängnuss mit Procession, Predig und Salve-Schüssen wegen glorioser Eroberung selbiger Stadt celebriret wurde.

FK. B 929/47.

1533. Vollständiges und nutzliches **Register** uber die bisshero aussgegangene zwölff Theil der Römisch. Käyserlichen Majestät und des heiligen römischen Reichs ... Actorum Publicorum, welche Michael Caspar Londorpius historiographus zutragen und zu ediren angefangen hat Anno 1608. nach dessen Absterben aber, von andern gelährten Männern continuiret auch nach und nach zum Druck gegeben worden biss ad Annum 1686. inclusive ... Franckfurt am Mäyn, in Verlegung Johann Melchior Bencard. Anno MDCCII. 2° 4 nn, 628 np.

Budára vonatkozó oklevelek : 1684. XII. 59., 105. — 1686. XII. 542., 543., 614. *B. (M.)*

1534. Christolovez, Joannes.
Panegyricon Avstriacum seu Austriaca Domus in domo David figvrata svper D. Leopoldo fvndata, per Habspurgicos Heröes exaltata, vsque in finem saeculorum duratura. Variis tam S. Scripturae, quam politicis rationibus demonstratur. Opera A. R. P. F. Joannis Christolovez, ... MDCCIII. [S. l. et typ. 1703.] 4° 4 nn, 231 np.

I. Lipót császárnak, I. József királynak és Károly főhercegnek ajánlva. *B. 1703.*

1535. Het **Leeven,** wakkere Bedryven en dappere Oorlogs-Daden van Karel den Vyfde, Hertog van Lotharingen en Bar, &c. In zyn Leven algemein Gezaghebber der keyzerlyke Krygsmagten, in Hongaryen en Duytsland, &c. Te Amsterdam, by Nicolaas ten Hoorn, ... 1703. 12 nn, 384 np. register. *B. 1703.*

1536. La **vie** où l'histoire du prince Eugene de Savoye marêchal de camp, et général des armées de sa Majesté Imperiale, en Italie. A Amsterdam, chez Henry Desbordes ... MDCCIII. 12° 6 nn, 292 np.

»Le Siège d'Offen« 1686-ban. p. 22—32. Élénk leírás főleg az ostrom vezéreiről s ezek közt különösen Savoyai Eugenről, aki Lajos badeni őrgróf seregében volt. Ezredével több rohamban vett részt. Buda bevételekor, szept. 2-án, azonban tábori zsandár-féle feladatra volt kirendelve ezredével. Csak mikor már kezünkben volt a vár »il s'approcha avec son Regiment de la Porte de la Ville du côté du Cimetiere, entra dedans avec sa Cavalerie, & aida à faire main basse sur ces malheureux, jusques à ce qu'enfin, attiré par les cris horribles de ceux que l'on massacroit, l'Electeur de Baviere accourut, & fit cesser une si cruelle & si sanglante boucherie.«

B. 1703.

1537. The history of the reign of queen Anne digested into annals. Year the first to year the eleventh ... Vol. I—XI. London, [various publishers] 1703—1712.

Magyarországi és közte budai adatok a II., III., V., VI. és X. k-ben 1704—1711-ig. *B. 1703.*

1538. A **description** of all the seats, of the present wars of Europe, in the Netherlands, Germany, Hungary, Italy, Spain and Portugal. Being a particular survey of all these countries; setting forth the situation and distances of theil provinces, cities, towns ... The two first seats, viz. Flanders and Savoy, done formerly by mr. Eachard; to wich large additions are here made by another hand ... London: printed for John Nicholson ... and Sem. Ballard ... 1704. 4 nn, 244 n, 15 nnp. 7 t.

p. 195. Description of the cities Pest and Bude. — p. 198—200. History of the Pest and Buda. — p. 200. »When the Imperialists took this important Place in 1686. they found in it 400 Pieces of Artillery, a Treasure of above 300.000 Ducats, and the ancient Library of the Kings of Hungary augmented by Matthias Corvinus, entire; which last was ordered to be transported to Vienna.«

FK. B 914/183.

1539. Die **Europäische Fama,** welche den gegenwärtigen Zustand der vornehmsten Höfe entdecket. Der XXI. Theil. [S. l. et typ.] 1704. 12° 689—764 p.

»Szabó« Mátyás rebellis ezredes 400 emberrel »bey Ofen über einen Arm der Donau« átkelt a ráckevei szigetre, mely Eugen hercegé s onnét a ménest és minden jószágot amit elvihetett, elvitt. — Jan. 11-én éjjel 800 rebellis meglepett 250 rácot, kik 2 mérföldnyire voltak Budától, úgyhogy csak 80 ember veszteséggel tudták magukat kivágni, de a lázadók se vesztettek kevesebbet.

B. (M. — Graz, Johanneum.)

1540. Die **Ragotzische Kriegs-Flamme** in dem bedrängten Hungarn, Siebenbürgen und Oesterreich &c. Deren Ursprung und eigentlichen Uhrsachen; die Gravamina und Propositions-Puncte, und wie weit es damit kommen; auch was beyderseits bisshero dissfals vorgegangen sey; nebst vielen andern merckwürdigen Exempeln und Begebenheiten. Cölln, [s. typ.] 1704. 4° 58 p.

»... die Ragotzischen ... eine formale Armee auff die Beine brachten ... Mit dieser Macht ... nahmen viel unbewehrte Oerther ein, plünderten dieselbe u. machten daselbst, wie auch auff dem Lande ungemeine Beute an Gold und Silber samt andern Gute, die Stadt Pest an der Donau besetzten sie, wie berichtet, mit Hungarischen Volcke, u. droheten der nachgelegenen Haupt-Stadt Ofen den Brand, woferne solche die verlangte Brandschätzung zu bestimter Zeit nicht erlegen würde. Der Commendant aber achtete solche Drohung wenig, dennach aber liesse er Tag und Nacht v. neuen an dieser Stadt fortificiren, welches sonst wohl nicht geschehen.«

A. IV. 2366.

1541. Gemelli Careri, Gio. Francesco.
Viàggi per Europa. Tomo II. Napoli 1704. *B. 1704.*

1542. [Lo stésso] ... Nuova edizione ... Tomo ottavo. Contenente la seconda parte de' viaggi d' Europa cioè la relazione di due campagne fatte dall' autore in Vngheria per mezzo di varie lettere a varie persone indirizzate ... In Venezia appresso Sebastiano Coleti 1719. 336 n, 16 nnp.

p. 72. Rézkarcmelléklete: Vero disegno della regal città di Buda ... 1686
p. 1. ... Parte seconda, in cui spezialmente si fa parola di due campagne, fatte dall'autore in Ungheria, per mezzo di varie lettere od ansici dettate.
p. 1. Lettera I. ... da Vienna a' 15. di Luglio 1686. — p. 5. da Buda a' 20. di Luglio 1686. — p. 12. dal campo di Buda a 21. di Luglio 1686. — p. 21. dal campo di Buda li 30. di Luglio 1686. — p. 29. dal campo di Buda a' 7. di Agosto 1686. — p. 36. dal campo di Buda a' 16. di Agosto 1686. — p. 44. dal campo di Buda a' 23. di Agosto 1686. — p. 48. dal campo di Buda a' 23. di Agosto 1686. — p. 55. dal campo di Buda a' 30. di Agosto 1686. — p. 66—105. da Buda a' 3. di Settembre 1686.

FK. B 910/239.

1543. Montecuccoli, Raimondo.
Memorie del General Principe di Montecuccoli che rinfermano una esatta instruzzione dei Generali ed ufficiali di Guerra, per ben commandar un armata, assediare e diffendere città, fortezze &c e particolarmente le massime politiche, militari e stratagemi da lui prattiçati, nelle guerre d'Ungheria, d'Italia, e contro li Suedesi in Germania ... Allequali si ha aggiunta la vita dell' Avtore per il Sig. H. D. H. C. D. R. D. P. ... Poste il luce per il Signor Enrico di Huyssen, ... Tom. 1—2. In Colonia appresso la Compagnia de i Librari. M.DCC.IV. 12° 80 nn, 475 np.

A mű két részben és három könyvben jelent meg.
Az első könyv: »Afforismi dell' Arte Bellica in astratto«.
A második könyv: »Afforismi riflessi alle Pratiche delle Guerre addietro nell' Ungheria«.
A harmadik könyv: »Afforismi applicati alla Guerra possibile col Turco in Ungheria«.

A. II. 1474.

1544. Benaglia, Gioanni.
Descrizzione compendiosa historica di quanto più curioso è seguito in Alemagna, Italia, & in Ungheria, dal principio sino verso il fine del caduto anno 1704, con le operazioni dell' Aug. Armi di Sua Maestà Cesarea, dell' Imperio, e delli potenti alliati, sotto il supremo comando dell' ... Gioseffo Primo, Rè de Romani, e d'Ungheria, &c. et in Ispagna del Rè Carlo Terzo, ... Con integlio in rame, emblemi historici, e trè ammonizioni fattesi dal zelante patrizio alli sollevati Ungheri. Composto da Gioanni Benaglia S. I. T. [S. l. et typ.] MDCCV. 4° 32 p.

Politikai röpirat. A Recrudescunt-ot nem nevezi meg, de ez értendő a »Sacrileghi Scritti dell Ragoczi, contro il Piissimo Imperatore Leopoldo I.« alatt. Ezzel szemben az 1704-ben kiadott »Manifesto essortatio«-ra hivatkozik. Egy buzgó magyar hazafi nevében felháborodottan tiltakozik az ellen, hogy Rákóczi az erdélyi fejedelemséget követeli és azt, hogy a magyarországi várakból, tehát Budáról is vigyék ki a német helyőrséget és helyőkbe csupa magyar nemzetbelieket rakjanak. »Ridicola pretensione, mentre la Milizia Alemana è quella, che ci guarda, e ci mantiene.« Az itt szereplő »buzgó magyar hazafi« valószínüleg nem más, mint maga Benaglia, a császári udvar belső embere több mint 30 év óta Bécsben.

B. (M.)

1545. Buonaventuri, Tommaso.
Esequie della Maesta Cesarea dell' Imperatore Leopoldo I. Celebrate in Firenze dall' Altezza Reale del sereniss. Cosimo III. granduca di Toscana. Descritte da Tommaso Buonaventuri. In Firenze, MDCCV. ... per Anton Maria Albizzini. ... 4° 4 nn, 55 np.

p. 27. »Buda Città fortissima, e Metropoli dell' Ungheria, si vedeva delineata nel Quadro, che veniva appresso ...« felirata: »Curta Urbs Munitissima, Et Pannoniae Nobilis Regia, Quae Nunc Dicitur Buda, Victricibus Caesaris Armis Expugnatur, Quae Antea Nunquam Non Omnes Obsidentium Conatus Eluserat.«

B. (Bologna, Bibl. Comm.)

1546. De Bibliothecis accessio altera collectioni Maderianae adivncta a I[oanne]. A[ndrea]. S[chmidt]. D. Helmstadii. Typis et sumtibus Georg-Wolffgangi Hammii, ... anno MDCCV. 4° 8 nn, 348 np. index.

Mátyás király budai könyvtáráról idézi Politianus és Brassicanus adatait. »Cum autem Budae, quae praestantissimi hujus thesauri custos erat, a Solimano Turcarum imp. anno 1526. caperetur, haec etiam bibliotheca direpta est, cum vix 60 annos floruisset: quanta vero haec jactura fuerit inde colligi potest, quod Cardinalis Bozmannus [Pázmány] ducenta milia nummorum imperialis monetae pro illa Turcis frustra obtulerit. — Mense Januario, ut et februario anno 1666. Vienna Austrae nunciavit nobis Mercurius Batavus, Turcarum imperatorem, a comite Lessio, legato Caesareo, saepe rogatum, hujus bibliothecae spem non tantum fecisse, sed etiam bibliothecario suo in mandatis dedisse, ut ibi comes Lessius Albam Graeciam appulerit omnes libros eo transportandos curet, quod etiam praestitum.«

B. (Ráth. — Aarau. — Dresden, Sächs. Land. b. — Göttweig. — Uppsala.)

1547. Der betrübte **Reichs-Adler** über den Tod seines Kaysers Leopold d. I. worinn dessen Geburt, Vermahlung, Kinder, Kriege, Thaten, Krankheit, und Ende kürzlich vorgestellet. Freystadt, [s. typ.] 1705. 4° 24 p. *B. (M.)*

1548. Garzoni, Pietro.
Istoria della republica di Venezia ... di Pietro Garzoni ... In Venezia, appresso Gio. Manfrè.

[Parte 1]: ... in tempo della Sacra Lega, contra Maometto IV., e tre suoi successori, Gran Sultani de' Turchi ... MDCCV. ... 8 nn, 838 n, 40 nnp.
[Parte 2]: ... ove insieme narrasi la guerra per la successione delle Spagne al re Carlo II. ... MDCCXVI. ... 8 nn, 843 n, 37 nnp.
I. p. 85—90. Pest abbandonata da Turchi. Il duca pianta l'assedio di Buda. Descrizione di Buda. — I. p. 182—193. Deliberato l'assedio di Buda. Buda conquistata a forza.

FK. B 355/65.

1549. Leutholf von Franckenberg, Friedrich.
Friedrich Leutholfs von Franckenberg eüropäischer Herold, oder zuverlässige Beschreibung derer europäische-christlichen Käyserthums, Königreiche, freyer Staaten und Fürstenthümer; nach ihren natürlich- und politischem Zustande, Kriegs- und Friedens- Religions und Weltlichen Verfassungen biss auf dies 1705 HeilJahr. [Theil 1—2.] Leipzig, bey Thomas Fritschen. 1705. 2°.

II. p. 370—421. Magyarország leírása és története.
Ballagi szerint a szerző igazi neve Bernhard v. Zech. *B. 1705.*

1550. Martelli, Giuseppe Maria.
Delle lodi della Cesarea Maesta di Leopoldo I. Imperatore orazione funerale del cav. Giuseppe Maria Martelli. ... All' ... granduca di Toscana. In Firenze. MDCCV. ... per Anton Maria Albizzini. 4° 22 p.

p. 20. Buda. *B. (Bologna, Bibl. Comm.)*

1551. Mundus chartaceus sive nova et emendata geographiae Cluverianae epitome. Das ist kurtze jedoch gründliche und genaue Beschreibung des gantzen Erdkreyses. ... Nürnberg, verlegts Joh. Leonhard Buggel Buchh. druckts, Johann Ernst Adelbulner 1705. 12° 701 p, register. *B. (Bp., Szervita rendház.)*

1552. Nigrinus, Christian.
Curieuses Diarium od. Tag-Buch aller Begebenheiten welche sich v. Anno 1700 bisz 1704. zugetragen. Cölln, Bey P. Marteau, 1705.

1553. [Dasselbe] Des Curieusen Diarii oder Tag-Buchs erste Continuation oder Fortsetzung. Darinnen alle die jenigen Denk- und Merk-würdigsten Begebenheiten enthalten, welche sich im 1704-ten Jahr, biss zu Ende desselben, so wol in als ausserhalb dieses noch fortwährenden blutigen Krieges ... so wol in Teutschland, als andern Welt-Theilen ereignet und zugetragen. ... beschrieben und mitgetheilet von Christian Nigrino. Cölln, bey Peter Marteau, 1705. 12° 4 nn, 568 np.

I. p. 15. 1703: »Indessen wurden vom Kayserl. Hofe alle mögliche Anstalten gegen die Rebellen gekehret, u. deszwegen auch das Commando an der Donau, um Ofen, Herrn Grafen Cosari [Kohári] aufgetragen. — Der Raizische General Monastery verlegte v. Ofen bis Baya 8000 Raizen, u. die Ungarn versammelten sich schon unter dem general Esterhási.« — II. p. 119—121. »Die Stadt Pest in Ungarn hatte ... einen Brief ... folgenden Inhalts empfangen: ... Ob zwar der fürst Franz Ragozi ... bishero gegen denen Herren grosses Mitleyden getragen, u. auf keine Weise zugegeben, die Stadt Pest zu plündern u. zu verheeren, doch weil er der Herren ihre Halsstarrigkeit u. unbewegliches Herz angesehen, so hat er resolviret, ein Corpó seiner Miliz ... vor Pest zu gehen, solches abzubrennen od. sonst, wie ich kan, mit der Hülffe Gottes, Schaden zu thun u. auszuplündern. Ermahne deszwegen meine Herren, dasz sie sich huldigen, u. entweder bey dem fürsten Ragozi, od. dem General Nicolao Beichini [Bercsényi] od. bey mir Gnad suchen, ...« A meghódolás bizonyítékául élelmiszereket követel Pesttől. A választ 30 napon belül várja. »Gegeben im Lager ... ohnweit Hatvan den 2. Decemb. 1704. Die Unterschrifft war: Matthias Babo ... Obrister u. Commendant in Hatvan.« — II. p. 311. »Den lezten May hatten die Rebellen in 400 stark bey Ofen, ganz nahe unter dem Blokcsberg über 1000 Stück Rind- u. anders Vieh hinweg genommen, das Stulweissenburger gebürge und Weingärten durchgestreifft, über 30. Personen erbärmlich niedergehauen, u. v. denen in Weingärten arbeitenden Leuten viel gefangen mit sich hinweg geführet.«.

B. (M. — Wilten, Bibl. d. Prem.)

1554. Rösingh, Joannes Baptista.
Dolor orbis Imp. Caes. Leopoldus I. Semp. Aug. dolenda morte orbi ereptus; dum in basilica ... Divi Stephani, piis ejusdem manibus devotas adornaret execquias ... Viennensis universitas: sub rectoratu ... Martini Antonii nobilis de Drahn, ... Funebri edissertus dictione ab ... Joanne Baptista Rösingh, ... anno salutis MDCCV. ... Viennae Austriae, typis Leopoldi Voigt, ... [1705.] 2° 28 nnp.

»Victoriae in Ungariae contra orientem« c. alatt a török uralom bukását írja le, Buda és Pest visszafoglalásának történetével.

B. (EK. — Esztergom, Főegyhm. kt.)

1555. Schmertzhaffter **Adler-Schwung,** das ist: aussführliche Beschreibung dess wegen ... Leopoldi I. seeligsten Angedenckens in der Käyserl. Hof-Kirchen bey denen WW. EE. PP. Augustinern künstlich-auffgerichten Castri Doloris, wie auch allen darbey, und in der Kirchen befindlichen sinnreichen Trophaeis, Emplematibus, und deren den 8. 9. und 10. Junij gehaltenen Exequien. [S. l. et typ.] Anno 1705. 4° 16 nnp.

A katafalkon »Auff einem erhobenen Triumph-Schild ... Die Ungarische Haubt-Statt Ofen. No. 5. Budam Regum Hungariae sedem, Toties ab Austriacis Regibus Armis petitam Unus Leopoldus Primo aggressu concutit secundo sternit; Huic credendum est Antqeuam Urbem expugnasset altioribus Virtutibus Regni fata Vicisse«.

B. 1705.

1556. Spindler, Joseph.
Betrübtes Liebs-Andencken dero von Gott, vnd denen Menschen allzeit geliebten Weyland Röm. Käys. Majestät L e o p o l d i &c. &c. Bey pflicht-schuldiger Abstattung dreytäglicher Trauer-Begängnuss einer hochlöbl. Grätzerischen Universität vnd Collegij der Soc. Jesu. Den ersten Tag in einer Lob-Red vorgestellt von P. Josepho S p i n d l e r ... 1705. Gedruckt zu Grätz, bey denen Widmanstätterischen Erben ... 4° 40 nnp.

Buda visszavételének és az érdi (unweit Ofen zu Hamsabek) győzelemnek leírásával.

B. (Ráth. — Graz, Bibl. d. Franzisk.)

1557. Stieff, Antonius.
Augustissimis manibus L e o p o l d i I. consilio et industria magni panegyricus dum collegium Societatis Jesu, et Graecensis universitas publicis exequijs parentaret. Dictus a R. P. Antonio S t i e f f ... MDCCV. Graecij, apud haeredes Widmanstadij, sumptibus, Joannis Petri Sutor, ... 1705. 4° 54 nnp.

p. C2. Pugnatum est justo praelio ad Budam. Buda una sanguinolenta illa Christianorum rupes, tentata septies, nunquam recepta, Magnum Leopoldi nomen aeternitati consecrabit. — p. F2. Septembris secunda, ... illa ad Ottomanicam Portam clavis Buda gloriosissima fuerit occupata.

FK. B 929/85.

1558. Ancillon, Charles.
Histoire de la vie de Soliman second empereur des Turcs par Charles Ancillon ... A Rotterdam chéz Reinier Leers MDCCVI. 270 p.

Címlapján II. Szulejmán képe. A mű második része jórészt Budáról szól. Részletesen tárgyalja, miért vonult be Szulejmán kétszer Budára és miért tartotta meg csak akkor, amikor harmadszor is kezére került.

Kt. Suppl. 24. — B. (AK. — Paris, Bibl. Nat. — Herzogenburg.)

1559. Armistitium Universale inter Sacram Caesaream Regiamque Majestatem ab una, nec non confoederatos Regni Hungariae Status partibus ab altera. Operâ, et interventu laudabilis mediationis serenissimae Magnae Britanniae Reginae, et Dominorum Ordinum Generalium, foederatarum Belgij provinciarum, solenniter ab utrinque receptae, conclusum. Ac per partem utramque in omnibus, suis modis ratificatum, confirmatum, et acceptatum. Latinô sermone tractatum et concinnatum, in gratiam nihilominus gentis Hungaricae, in suum etiam idioma, columnaliter transversum. Excusum Tyrnaviae, [s. typ.] 1706. 4° 16 nnp.

Budáról mint mustrahelyről és a budai közlekedésről.

B. (M. — Losonc, Prot. főgimn. — Szeged, Kegyesr. ház.) — Sz. II. 2256.

1560. Desz **Neuesten Von der Zeit** Vierdter Theil. Das ist: Eine ausführliche- und unpartheyische Beschreibung, Aller derjenigen in dem 1705. vorgefallenen blutigen Feld- und See-Schlachten, Scharmützeln, Belager- und Eroberungen, ... welche sich hin und wieder in gantz Europa, absonderlich aber in Spanien, Italien, Ungarn, Polen Braband &c ... ereignet und zugetragen. Nürnberg, zu finden bey Joh. Ernst Adelbulner. Anno 1706. 16° 6 nnp. 414 np.

p. 174. Pfeffershofen General-Feldmarschall-Liuntenant, budai várparancsnok gondoskodott mindenről »damit so wol die Übersetzung der Rebellen, als auch ihre sonst habende Anschläge hintertrieben möge. Sie hatten immerzu der gegenüber gelegenen Stadt Pest starck zugesetzet, aber nichts davor ausrichten konnen. — p. 193. »1705. A szatmári császári helyőrség szabad elvonulás föltétele alatt megadta magát »und ware die Guardison den 24. Jan. in Pest mit klingenden Spiel, Fliegenden Fahnen, Ober u. Unter Gewehr, auch mit 4 Stücken einmarchiret.« Parancsnoka Glöckelsperg. — P. 187: »Den 11. Maji fielen die Rebellen bey Ofen u. Pest in die Weingärten, u. andere Gegenden hauseten, auch Grausam unter denen daselbst befindlichen, sie hatten weder Weiber noch Kinder verschont, sondern alle u. jede elender Weise niedergesäbelt. Man hatte Vater u. Sohn auf einander liegend gefunden, man sahe den schwangern Weiber die Bäuche aufgeschnitten, u. die Frucht heraus gezogen, kleine Kinder theils auf Pfähler gespiesset, theils in der Mitten von einander gerissen; dieser armen massacrirten Leute wurde aus Pest 62. u. aus der Ofnerischen Raitzen-Stadt bey 200. gezählet, 35. Pester waren in einen Keller versperret, welche sich so lange, als sie schiessen gehabt, gewehret: Letzlich hatte der Feind Holz u. Stroh zusammen getragen, u. die Armseligen also ersticket ... Diese verfluchten Unmenschen hatte der einäugige Bathian [Vak-Bottyán] commandiret, u. waren selbige bisz an den Plocksberg avanciret; Nachdem aber der Herr General FML die bewehrte Leute zu Pferd u. zu Fusz ... dem Feind entgegen gesetzet, auch auf den annahenden Schwarm eine starcke Salve geben lassen, also den viele auf den Pferden gesuncken, so hatte der Feind sich gleich retiriren, die abgeschnittene Leute u. das erhaschte Viet aber waren nicht mehr zu salviren. — p. 187. »Corrutzen am Ragosch.« — p. 191. Júl. 28-án Glöckelsberg tábornok 800 dragonyossal, 2 század pesti huszárral, valamennyi gyalog és lovas szlavonnal, és önként vállalkozó budai és pesti polgárokkal, összesen 3500 emberrel átkel a Dunán s éjféli 12 órakor »nahm er seinen March v. Pest gegen Schaba u. Bezel bis gegen das Dorff Szetsche«.

B. 1706.

1561. [Dasselbe] Fünffter Theil ... Nürnberg, zu finden bey Joh. Ernst Adelbulner. Anno 1707. 16° 396 p.

»Erbeville« császári tábornok, seregével Budáról Erdély felé indul. A szövetkezett rendek azt kívánják, hogy a korona Murány várában őríztessék; erre válasz.

B. (EK.)

1562. Fenestra Camerae obscurae Rakocziana e, ad rimandum secretas causas: cur neq: Rakoczius Dux, neq; seditiosi ducentes et ducti, ad aequas conditiones, condescendere statuerint? Priusquam spes omnis evanuerit, Austriacum Imperium excutiendi, aut taliter circumscribendi: ut nomen quidem Regis, Augustae Domui tantisper adhuc residuum esset; rem autem et potestatem Rakoczius, cum paucis suorum, aristocraticè administraret; usque affulgeret ulterior occasio: in utroque regno Hungariae et Bohemiae, simulacra amborum quondam gubernatorum Hunniadis et Podiebradii, ad theatrum reproducendi. [S. l. et typ. 1706.] 2° 52 p.

Tárgya a császár és Rákóczi között a fegyverszünet alatt eredménytelenül lefolyt nagyszombati békealku, 1706-ban. A tárgyalások során a szent korona elhelyezése kérdésénél is erős vita volt. »A korona megszokott helye annakelőtte Budán, a királyi palotában volt, azután Visegrád várában tartották a rendek, oly kitűnő őrizetben, hogy azt kevés idő mulva Zápolya János megkaparította.« Innen ered az ország romlása; s mivé fejlődnék a veszedelem, ha a korona »a Wesselényi-összeesküvés fészkébe«, Murány várába vitetne. A császár csak abba egyezhetne bele, hogy a korona régi szokott helyén, Budán őriztessék, mint akkor merő német városban és megbízható császári őrséggel keményen megrakott erős várban, melyet Rákóczi sohasem tudott elfoglalni.

B. (AK. — Ráth. — Pozsony, Ev. lyc.)

1563. [Kohary, Stephanus].
QVaeDaM ChronographICA* B V D a e Laeto Labore CoMposIta* sIne otIo, In teMporIs saeDIo ConCIunata* fVrente beLLonae Marte DesCrIpta* In honoreM patronI, sanCtI Stephani regIs DICata.* [S. l. et typ. 1706.] 4° 4nn, 20 np.

Minden chronogrammája az 1706-os évszámot adja. *B.*

1564. L'Idea della ribellione nel Regno di Vngheria sotto Francesco Ragozzi cominciata l'anno 1700. Descritta da F. S. &c. [S. l. et typ. 1706?] 208 p.

A mű, mint előszava mondja »porta al Cortese Lattose una vera effigie del presente stato dell'Vngheria da' primi giorni dell eorrente Secolo 1700. sino allo spirato Lustro 1705«. E hat évi időközben Budai eseményeket is közöl. Valószínű, hogy 1706-ban adták ki.

B. (Tata, Kegyesr. ház. — Szatmár, Egyh. m. kt. — Bologna, Bibl. Comm.)

1565. Struvius, Burcardus Gotthelfus.
Bvrcardi Gotthelffi Strvvii introdvctio ad notitiam rei litterariae et vsvm bibliothecarvm, accessit dissertatio de doctis impostoribus. Editio secunda, auctior et emendatior. Jenae sumptibus Ernesti Clavdii Bailliar MDCCVI. 16 nn, 576 np, index, 76 np.

p. 136. Bibliotheca Budensis. Mátyás király könyvtárának története 1688-ig. Cap. II. § XVIII. Külön is megemlékezik róla a wolfenbütteli könyvtár leírásánál: »Inter manuscripta, ducenta prope eximiae raritatis ex bibliotheca celeberrima olim, Matthiae Corvini Budensi multis sumptibus in Ungaria«.

B. (M. — Ballagi A. kt. — Esztergom, Főegyhm. m. kt. — Nagyenyed, Ref. koll. — Zürich, Zentr. bibl..)

1566. The Life of Leopold,
late Emperor of Germany, etc. containing the most remarkable transactions of Europe, as well relating to the Turks as Christians, for about sixty years, with variety of original papers, letters, treaties, characters, etc. London, T. Newborough, J. Knapton, and R. Burroughs, 1706. 4° 4 nn, 389 n, 6 nnp. *B. (New-York, Feleki Károly.)*

1567. [The identical] ... containing ... second war with the Turks, his wonderful victories, sieges and conquests ... The second edition. London, printed for James Knapton ..., Maurice Atkins ... and Richard Burrough and John Baker ... 1708. 4 nn, 389 n, 7 nnp.

p. 132—134. First siege of Buda. The siege of Buda raised 1684. — p. 145—154. Buda besieged by the Imperialist. Buda stvrm'd. Buda taken. 1686.

FK. B 943/246.

1568. Caesareo-Regia declaratio, ac literae testimoniales, ad confirmandas a principe Paulo Esterhasy, qua palatino, reliqvisqve in debita fidelitate persistentibus Hungariae statibus, demississime praesentatas, et hic itidem annexas protestationis, contradictionis, cassationis, annullationis et mortificationis patentes, et manifesta, contra celebratum perfidè à factione Ragocziana in campo Onodiensi conventum, omniàque inibi acta, facta, et conclusa, nec non declaratio caesareo-regia principatvi Transylvaniae, partibusque regni Hungariae ei annexis impertita &c. — Ihro Röm. Kays. und Königl. Majest. Erklärung, und Urkunds-Brieffe, ... [S. l. et typ. 1707.] 2° 32 nnp.

A címben felsorolt okmányokon kívül közli a király hűségében megmaradt főurak, megyék és városok lajstromát, köztük Budát és Pestet

Sz. III. 4577.

1569. Catalogus seu specificatio potiorum Fidelium, Dominorum Praelatorum, Baronum, Magnatum, & Nobilium, ac etiam Civitatum, adeoque quatuor regni Hungariae Statuum & Ordinum, in constanti & debita, ergo sacratissimam Caesaream Regiamque Majestatem fidelitate persistentium. [S. l. et typ. 1707.] 2° 1 fol.

p. 932—940. Hg. Eszterházy (Estoras) Pál »Viennae Austriae 20. Mensis Augusti A. 1707.« manifestumot intézett az egész keresztény világ fejedelmeihez, karaihoz és rendjeihez, mely egyfelől tiltakozik az ellen, hogy az ónodi országgyűlés a Habsburg-házat trónvesztettnek nyilvánította s Magyarország karai és rendei nevében az »abrenunciatiával« felmondta az iránta való hűséget; másfelől hűségnyilatkozatot tesz a törvényes országgyűlés nevében I. József »legitimo utpote Regi et naturali Domino«. Rendszerint ehhez van mellékelve a fenti Catalogus, mely a hűségben továbbra is megmaradt főpapok és főurak neveit, valamint egyéb országos rendeket tartalmazza. Ez utóbbiak sorában 13 szabad királyi város közt említve Buda és Pest. A Catalogus papírosa különbözik a hűségnyilatkozatétól, s külön is előfordul. Magyarul nem jelent meg. A latin eredetiből magyarul közzétette Szalay László: Magyarország története. Pest, 1859. VI. p. 438—451; ezt újra lenyomatta Áldásy Antal Századok 1895.

B. (EK. — Ráth. — Wien, Bibl. d. Dom. — Wienerneustadt, Bibl. d. Neukl.

1570. Histoire du Prince R a g o t z i, ou la guerre des mecontents sous son commandement. A Paris, chez Claude Cellier, ... MDCCVII. ... 8 nn, 434 n, 2 nnp.

p. 410—411. Au dessous d'isle de Saint André on trouve Buda & Pest, opposées l'un à l'autre, Bude sur la rive droit, & Pest sur la gauche, qui ne sont separés que la riviere, & d'un pont de 70 batteaux ...« p. 68—88. Description et histoire de villes. —. Le prince Ragotzi veut assieger Bude, tire pour est effat de Cassovie son artillerie ... visite Bude & Pest — p. 241—244. L'empereur prend les troupes de Bude pour la Hongrie.

FK. B 943/273. — A. II. 1495. — Kt. 1707.

1571. [Le même] ... A Paris, chez Claud Cellier, ... MDCCVII. ... 12° 16 nn, 213 n, 191 n, 5 nnp. *B. 1707.*

1572. [Le même] ... A Paris, chez I. de Nully, ... MDCCVII. 12° 10 nn, 273 np. *A. II. 1496.*

1573. [Le même] ... A Cassovie, chez François Lancelot, ... MDCCVII. 12° 12 nn, 346 np. *A. II. 1497.*

1574. Mencken, Joh. Burchard.
Leben und Thaten Sr. Majestät, des Römischen Käysers L e o p o l d des Ersten, zusammen getragen von D. Joh. Burchard M e n c k e n, der Historien Prof. publ. ... Leipzig, bey Joh. Friedrich Gleditsch, 1707. 16 nn, 915 np. & Register.

»1684: Belegerung Ofens kommt die Christen sauer an.« Ezt némelyek gr. Stahrenbergnek tulajdonítják, »als welcher bald anfangs dieselbe wiederrathen, u. nachgehends aus Verdruss, dass man dissfals seiner Meynung nicht beystimmen wollen, hibey alles verkehrt angeordnet hätte; Selbiger ablegte vielmehr die Schuld auf die so gerüble Anordnung des Proviants, u. dass man die Stadt gantz an einem unrechten Orte angegriffen Andere meyneten, dass die vornehmsten Käyserl. Ministri mit Fleisz die Armee vor Ofen hätten crepiren lassen, aus Beysorge, wenn die Campagne glücklich ablieffe, so möchte der Hertzog v. Lothringen bey dem Kayser in allzugrossen Credit kommen.« p. 312—317. »1686: Andere Belagerung der Stadt Ofen.« p. 337—356. Ennek végén a császár eredeti levele, ud. Wien, den 7. Sept. 1686. III. Frigyes brandenburgi választófejedelemhez, melyben elismerését fejezi ki a brandenburgi csapatoknak Buda bevételénél tanusított vitézségéért. — Buda visszafoglalásának emlékére »Ihre Maj. der B. Virgini auxiliatrici zu Ehren in der Lähm-Gruben in diesem Jahre eine Kirche aufbauen liessen, worzu der Bischoff v. Wien im Nahmen des Käysers den ersten Stein legte.«

B. (M. — Breslau, Univ. Bibl. — Klagenfurt, Stud. bibl. — Klosterneuburg, Bibl. d. Aug. — Brünn, Franzens Mus. — Wilten, Bibl. d. Prem.)

1575. Ristretto, o sia compendio de' fatte del seren. mo Signor Principe E u g e n i o di Savoia sino all' evacuazione delle truppe Francesi d'Italia, dedicato a Madama Reale M a r i a G i o v a n n a Battista duchessa di Savoja ... In Milano [s. typ.] MDCCVII. 12° 12 nn, 329 n, 2 nnp.

p. 7., 12. L'assedio di Offen. *B. (Mantua, Bibl. Comm.)*

1576. Ristretto, o sia compendio de' fatti del Sereniss. Principe E u g e n i o di Savoja cominciando dalla sua nascita, ove succintamente si registrano tutta le rotte, e disfatte di eserciti; assedii, e prese di città, piazze, e castelli; aequisti di provincie, e di regni e successivamente tutti gli accidenti sopraggiunti in venticinque campagne di sanguinosa guerra, con l' aggiunta in quest' impressione della campagna del 1707. ed' un indice distinto de' fatti, dove si è segnalato questo principe, dedicato all ... D. Ippolita d'A v o l o s, d'Aguino, d' Aragona ... In Milano 1707. et in Napoli 1708. per Michele Luigi Mutio Piemontese ... 12° 24 nn, 176 n, 2 nnp.

p. 4. »La prima coniuntura, che s'offerte al nostro Eroe di pubblicare i primi impeti del suo corragio fu quando ... ebbe ordine l'armata di decampare sotto il comando del Duca di Lorena per passare all'assedio di Offen capitale dell' Ongheria. Accampato l'Esercito, ed aperta trinciera sotto Offen nello stesso tempo, che stava impegnato l'assedio fù obbligato il Duca dare la famosa battaglia al Seraschier, à fine d'impedirto à soccorrere la Piazza, come egli tentava: allora doppo il cattivo

successo del combattimento pensando il Turco di salvare almeno l'Artiglieria inseguendolo il Principe Luigi di Baden co'due Reggimenti di Gozzi e Savoja, alla testa de'quali era il Principe Eugenio, doppo averlo inseguito il spatio d'una lega riusci à lui di rappresagliarla tutta, tornando con la preda gloriosa nel Campo.« — p. 7. »L'assedio di Offen à cui intervenne Eugenio militando sempre assieme al Principe di Baden fu quella Campagna il teatro dove pose in esercizio i sperimenti maggiori, l'essere sempre stati li due Principi intrepidamente à capo degli attacchi del Duca di Baviera fù causa che l'attacco de' Bavari riuscisse il più fortunato, perochè non ostante la disperata resistenza de Turchi prese per assalto la Piazza.«

B. (M.)

1577. The **Life** and actions of prince E u g e n e of Savoy ; generalissimo of the Emperor's forces in Italy : &c. The second edition : with a continuation of his actions to the time of his being made governor of the Milaneze. London : sold by A. Baldwin ... MDCCVII. 324 p.

p. 9. The imperialists resolved to march to Buda tho capital city of Hungary. — p. 19—25. The year 1686. Buda, the capital of Hungary, and whare the kings formerly resided, was besieg'd by the imperialists ...

FK. B 923/91.

1578. **[Juncker** Aristian] Historisch-genealogische **Beschreibung** dess grossmächtigsten Ertz-Haus Oesterreich. Der Oesterreichischen Geschlechts- und Geschichts-Beschreibung dritter Theil, fangt an von Kayser F e r d i n a n d I. und gehet biss **auff** Kayser L e o p o l d e n, ... Ulm, in Verlag Georg Wilhelm Kühnen, Buchhändler, 1708. 16 nn, 1006 np. & Register.

p. 859—862. Buda 1684. és 1686. évi ostromának leírása. *B. (M.)*

1579. **Leopolds** des Grossen, Röm. Käysers, wunderwürdiges Leben und Thaten. Aus geheimen Nachrichten eröffnet. Leipzig, bey Thomas Fritsch, 1708. 4° 8 nn, 1159 np.

p. 383—387. Buda ostroma 1684-ben. — p. 421—434. 1686-ban. *B. 1708.*

1580. **[Dasselbe]** ... und in vier Theile getheilet. Der andere Druck, um vieles vermehret. Leipzig, bey Thomas Fritschen, 1709. 1630 p. & Register.

p. 761., 797., 811., 831. Buda 1684. és 1686.

B. (M. — Kalocsa, Főegyh. m. m. Jézustárs. koll. — Pozsony, Ev. lyc. — Klosterneuburg. — Wien, Theresianum.)

1581. **Marsigli,** Luigi Ferdinando.
Brieve Storia, in cui si narrano le cagioni della passata Guerra fra lo Imperadore, e la Casa Ottomana, e ciocche nell'assedio di Vienna, e per alcun tempo da poi a Turchi auenne, composta da uno storico turco, e nella nostra volgare favella ridduta. Al ... Sig. Pietro. Senator G a r z o n i. In Bologna, per Costantino Pisarri ... 1709. 99 p.

A. II. 1501

1582. **Masenius,** Jacobus.
Anima historiae hujus temporis, injuncto C a r o l i V. et F e r d i n a n d i I. fratrum imperio, repraesentata per R. P. Jacobum M a s e n i u m. ... Coloniae Agrippinae in officina Friessemiana Joannis Everhardi Fromart ... anno MDCCIX. 4° 14 nn, 410 n, 40 nnp.

p. 172., 251., 259., 340. Buda occupatur à Turca. — p. 251., 259. Pest. *A. IV. 2389.*

1583. **[Ricaut,** Paul].
Histoire de l'empire Ottoman, contenant l'origine et les progrès des Turcs, les vies ... de tous les sultans ... Traduit de l'anglois de Mr. Chevalier Ricaut [Vol. 1—3. = Tom. 1—6.] ... A La Haye, chez T. Johnson, Libraire, 1709. — Tableau de l'empire Ottoman, ou l'on trouve, les moeurs et coûtumes des Turcs, leurs loix ... gouvernement ... Traduit de l'anglois du Chevalier Ricaut. A La Haye, chez Johnson, Libraire MDCCIX. 12° 90 n, 10 nnp. 1 t.

Vol. I. : Introduction p. 36. 1526 : A mohácsi csata leírása ... Quelques années après le Turc pris Bude, Pest, Gran &C. ...

Vol. I—II. : (Tome 1—4.) Az Introductiontól eltekintve azonos Ricaut Histoire des trois derniers empereurs des Turcs. Paris, 1684. c. művével.

Vol. III. p. 60. A török sereg Budánál gyülekezik 1683. — p. 80—81. A budai basa Bécs ostrománál. — p. 95—96. 1684 : Siege de Bude. — p. 97. Le siége de Bude levé. — p. 132—133. 1686 : Bude assiegé par le Duc de Lorraine. — p. 134. Bude prise d'assaut. — p. 135. Histoire abregée de cette ville.

A. V. 2804.

1584. Roo, Gerardus.
Annales rerum belli domique, ab Austriacis Habsburgicae gentis Principibus, à R u d o l p h o I. usqve ad C a r o l u m V. gestarum : ex optimis quibusque cum typo cusis, tum manuscriptis authoribus ... summo studio conquisti et in libros XII per Gerardum de R o o, ... congesti ... Editio secunda absque mendis. Halae Magdeburgicae anno MDCCIX. prostat in officina libraria Rengeriana. 4° 604 p, index.

p. 63., 517. Buda Ungariae : Főként Hunyadi Mátyás király koráról ír és a Rákoson (in agro Pestano) tartott gyűlésekről emlékezik meg. — E kiadást Nicolaus Hieronymus Gundlingius rendezte sajtó alá.

B. (Ráth. — Esztergom, Főegyh. m. kt. — Kalocsa, Főegyh. m. kt. — Kecskemét, Ref. főisk. — Erd. M. — Pozsony, Ev. lyc. — Szentgotthárd, Ciszt. mon. — Dresden, Sächs. Land. b. — Jena, Univ. Bibl. — Trento, Bibl. Civ. — British Museum. — Innsbruck, Univ. Bibl. — Breslau, Univ. Bibl.)

1585. Zaluski, Andr. Chrysostomus.
Andreae Chrysostomi In Zalvskie Z a l u s k i, ... Episcopi, Sacri Romani Imperii Principis ... Supremi Poloniae Cancellarii Epistolarum historico-familiarum Tomi I—III. Brunsbergae Anno Salutis 1709. Typis mandatus. 2°.

p. 884. Buda ostroma 1684. — p. 971—980. Buda bevétele és a szerzőnek bíbornokká történt kinevezéséről 1686.

B. (Rd. — British Museum.)

1586. Contarini, Camillo.
Istoria della guerra di L e o p o l d o Primo Imperadore e de Principi collegati contro il Turco dall' anno 1683. sino alla pace. Descritta dall' abbate Camillo C o n t a r i n i. ... [Tom. 1—2.] In Venezia. Appresso Michele Hertz. MDCCX. 4°.

Tom. 1. : ... 12 nn, 866 n, 2 nnp.
Tom. 2. : ... 12 nn, 855 np.

Az T. R. XI. Kelemen pápának, a II. 2. Cornaro velencei dogenak ajánlva. A mű a karlovici békéig terjed.

A. II. 1504.

1587. C[rull], I[odocus].
A supplement to mr. Samuel P u f f e n d o r f's Introduction to the history of Europe : containing a succint, but most exact historical account of several European states and countries, not inserted in the said introduction ... By F. C., M. D. ... who oblig'd the publick with P u f f e n d o r f's Introduction and Continuation. London, W. Taylor, 1710. 4° XIV, 688 p.

A mű legnagyobb része (p. 107—504.) a török birodalom történetéről szól 1699-ig, amely magában foglalja a magyar történelmet is Buda kétrendebeli ostromával.

B. (New-York, Feleki Károly.)

1588. D'Artanville.
Memoires pour servir à l'histoire du prince E u g e n e de Savoie, ... Par mr. D'A r t a n v i l l e. Tome premier. A La Haye, chez. Etienne Foulque, ... MDCCX. 14 nn, 472 np.

p. 107—113. Buda ostroma 1684-ben. — p. 120. Tanácskozások 1685-ben Buda megtámadásáról. — p. 135—148. A vár ostroma 1686-ban és Eugen könnyű megsebesülése.

B. (M.)

1589. Gottfrid, Joh. Ludov.
Joh. Ludov. G o t t f r i d i Historische Chronica oder Beschreibung der fürnehmsten Geschichten, so sich von Anfang der Welt, biss auf das Jahr Christi 1619. zugetragen. ... Mit viel schönen Contrafaicturen, und geschichtmässigen Kupffer-Stücken, zur List und Anweisung der Historien geziehret durch Matthaeum M e r i a n u m. [S. l. et typ.] Auffs neue getruckt im Jahr nach Christi Geburt MDCCX. 2° 1185 p, register.

B. (Sárospatak, Ref. főisk. — Wien, Univ. Bibl. — Herzogenburg, Bibl. d. Aug.)

1590. Lettre d'un ministre de Pologne à un Seigneur de l'empire sur les affaires de la Hongrie. [S. l. & typ. : 1710.] 4° 184, 32 p. [latinul.]

Kt. 1710. — B. (M. — EK. — Erd. M.)

1591. [Le même] ... sur les afiares [!] de la Hongrie. [S. l., typ. & anno.] 12° 4 nn, 183 np.

B. 1710.

1592. [Le même] ... presentes de la Hongrie. A Ratisbone, chez Erasme Kinkins 1711. 16° 184, 32 np.

»Anno 1687. post Budam captam et Transylvaniam astutè subactam, Utraque Gens cum summo Reipublicae Christianae scandalo sub jugum missa est.«

B. 1711.

1593. Macro, Antonius Melissanus.
Annalium Ordinis Minorvm supplementa ab ... Fr. Antonio Melissano de Macro ..., ab anno 1212. vsq; ad an. 1500. collecta. In lucem edita per F. Antonium Mariam de Turre. ... Avgvstae Tavrinorvm. MDCCX. ex typographia Joannis Jacobi Ghringhelli, et Pauli Mariae Dutti sociorum. ... 2° 26 nn, 523 np, index.
p. 312. 1443 óta számos megemlékezéssel Budáról és Pestről.
B. (Szeged és Szécsény, Ferencr. zárda.)

1594. Reina, Carlo Giuseppe Maria.
Vita et Imperio di Leopoldo I. Cesare sempre Augusto. Descritta da Carlo Givseppe Maria Reina dal medemo consacrata all' ... Don Givseppe Sangivliano feudatario di Balbiano &c. In Milano, MDCCX. ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta. ... 12 nn, 599 np.
p. 334—372. Buda története 1684—1686. *B. (Bologna, Bibl. Comm.)*

1595. Res memorabiles per decennium bello — Austriaco — Hispano — Gallico gestae; honoribus ... philosophiae laureâ in ... universitate Viennensi condecoratorum, promotore rev. P. Octavio Bucelleni, ... a collegiis neo-doctoribus oblatae. Anno à parta salute MDCCX. Viennae Austriae, typis Annae Franciscae Voigtin vid. 12° 4 nn, 193 n, 7 nnp.
A spanyol örökösödési háború mellett nagy figyelemmel van Rákóczi harcaira is. Elmondja, hogy 1707 elején a háború a Dunántúl Budáig hatott el és emiatt Rabutin Erdélyből jövet seregével a nagy hidegben átkelt a Dunán. 1708-ban Pfeffershoffen budai várparancsnok felmentette az ostrom alól Székesfehérvárt s hosszú időre ellátta a helyőrséget pénzzel és élelemmel.
B. (EK. — Sárengrád, Franc. zárda.)

1596. Zaluski, Andr. Chrysostomus.
Andreae Chrysostomi Zalvskie Zaluskie, ... Episcopi, Sacri Romani Imperii Principis ... Supremi Regni Poloniae cancellarii. Epistolarum Historico-Familiarium Tomi I. mi Pars II. Acta Joannis Tertii usque ad obitum ejus exclusive continens. Brunsburgae Anno Salutis 1710. 2° 3 nn, 721—1539 p. 1 nnp. & Index.
Lengyel államügyek irományai 1678—1695. Ezek között Magyarországra, ill. Thökölyre vonatkozó iratok 1683—1685-ig. A király egyidejűleg a budai vezérbasával is tárgyalt és mind ő, mind pedig a királyné Buda 1684. ostromáról, majd két év mulva visszavételéről értesíti a pápát.
B. (EK. — Ráday. — Eger, Lyc. kt. — British. M.)

1597. Beern, J. C.
Neu-eröffnete Trauer-Bühne der vornehmsten unglücklichen Begebenheiten, welche sich in dem vergangenen Seculo von 1677. biss 1710. in der gantzen Welt ... zugetragen; dritter Theil. Aus bewährten ... Scribenten beschrieben und zu Papier gebracht von J. C. Beern. Nürnberg, verlegts Johann Leonhard Buggel, [S. A.] 52 nn, 1131 n, 23 nnp.
p. 197—207. Ein preussischer Edelmann und Lieutenant Namens Conrad Finck will die importante ungarische Vestung Ofen wiederum den Türcken in die Hände spielen.
FK. B 943/385.

1598. Lünig, Johann Christian.
Des Teutschen Reichs-Archivs partis specialis continuatio I. ... Dem Publico zum Besten ans Licht gegeben von Johann Christian Lünig. Leipzig, bey Friedrich Lanckisches Erben, 1711. 2° 56 nn, 656, 504 np.
Zsigmond, Mátyás, de főként V. László, II. Ulászló és II. Lajos számos Budán kiadott okirata. Általános magyar vonatkozású okmányok 1703-ig. (Az utolsó II. Rákóczi Ferenc manifestuma.)
B. (M. — Zürich.)

1599. Putanicz, Joannes.
Vita S. Sigismundi Martyris, Regis Burgundionum honori illustrissimi ... domini Sigismundi ... à Kollonich ... à ... Joanne Putanicz praeposito S. Sigismundi Budensis, ... Dicata anno MDCCXI. Tyrnaviae, typis academicis [1711.] 112 p. *Sz. II. 2426.*

1600. Seidel, Fridrich — **Krekwitz,** Fridrich v.
Denckwürdige Gesandtschafft an die ottomanische Pforte, welche ehmals auf röm. käys. Maj. Rudolphi II. hohen Befehl Herr Fridrich von Krekwitz, ... verrichtet, nebst ausführlichen Bericht, was hierbey so wohl mit dem Herrn Oratore selbst, als denen Seinigen vorgelauffenen, aufgesetzt und schrifftlich hinterlassen von Fridrich Seideln, ... und wegen der sonderlichen Begebenheiten, mit einer Vorrede und einigen Anmerckungen in Druck gegeben von M. Salomon Haussdorff aus Lauban, ... Görlitz, verlegts Johann Gottlob Laurentius, 1711. 28 nn, 164 n, 1 nnp. 1 t.
p. 2., 91. Ankunft in Ofen. — p. 105. Empfang durch Bassa Sesian. *FK. B 943/362.*

1601. Stocker, Laurentius.
O f n e r i s c h e r Pest-Schild, oder gründlich kurtz-verfasste Deduction, von Beschaffenheit der Anno 1709. und 1710. fast durch das gantze Königreich Ungarn grassirenden pestilentzialischen Seuch, ... Verfasset und herausgegeben, durch Laurentium S t o c k e r. Wienn, gedruckt und zu finden bey Andreas Heyinger, Anno 1711. 96 p.

Stocker Laurentius mint a császár törzsorvosa és Buda »physicus ordinariusa« szerepel a címlapon. A könyv a pestis elleni orvosságokat sorolja fel.

FK. B 614/465. — N. — Szabó, III. 2, 4761.

1602. Warhafftige und Curieuse Beschreibung von dem seit 1701. biss 1711. gewährten neunjährigen Rebellions-Krieg in Ungarn, welcher das Leben des welt-bekannten Fürsten R a g o c z y, mit darzu dienlichen Kupffern beygefüget ist. Auff Kosten guter Freunde. Leipzig, bey Joh. Philipp. Boetio ... Anno 1711. 16 nn, 167 np.

»Den letzten Maji (1704.) haten die Malcontenten in 4000 stark bey Ofen gantz nahe unter den Blocksberg über 1000 Stück Rindvieh u. anders Vieh hinweg genommen, das Stuhlweisenburger Gebürge u. Wein-Gebürge durchgestreiffet, u. über 30. Personen erbärmlich niedergehauen, u. v. denen in Weingärten arbeitenden Leuten viel gefangen mit sich hinweggeführet.« Der General Feld-Marschall v. Rabutin ware den 1. Septembr. [1707.] von Pest aufgebrochen (a Tiszán át, a Maros vonalán, Erdélybe).

B. 1711.

1603. [Dasselbe] ... Cölln, [s. typ.] MDCCXI. 124 p. *B. 1711.*

1603/a Czevi ben Jakob Askenazi.
Chachan Czevi [Czevi vallási döntvényei.] Amsterdam 1712. 4°.

A szerző előszavában az 1686. évi ostromról, a 61. sz. döntvény pedig a budai viszonyokról szól. V. ö. Kohn Sámuel i. m. p. 129—130.

1604. Melissantes.
Geographia novissima generalis, specialis et specialissima, das ist: eine sehr nützliche und durch accurate Fragen wohl eingerichtete Welt-, Land- und Städte-Beschreibung, ... T. 1—2. Franckfurt und Leipzig, in Verlegung Johann Christoph Stössels seel. Erben in Erffurt, 1713.

T. II. p. 72. »Pest, lat. Pestum, eine kleine Stadt, welche aber vortreflich fortificiret ist, liegt an der Donau, gleich an der Stadt Ofen gegenüber, an welche diese durch eine Schiff-Brücke angehänget wird. Anno 1684. eroberten es die Türcken, aber 1686. die Christen, mit Verlust vieler galanter Leute und Soldaten.« — p. 74. »Ofen, lat. Buda« leírása, története. — p. 74. »Die Insula S. Margarethae.«

1605. Admirables efectos de la providencia svcedidos en la vida, e imperio de L e o p o l d o Primero invictissimo Emperador de romanos, reduzelos a anales historicos la verdad ... En Milan, ... en la emprenta real, por Marcos Antonio Pandulpho Malatesta ... 2°.

Tomo 1: ... Tomo primero en que se trata de los sucessos del año 1657. asta el de 1671. ... En Milan, año MDCCXIV. ... 14 nn, 290 np.
Tomo 2: ... Tomo segvndo en que se trata de los sucessos del año 1672. asta el de 1681. En Milan, año MDCCXIV. ... 10 nn, 503 np.
Tomo 3: ... Tomo tercero en que se trata de los sucessos del año 1682. asta el de 1687. En Milan, año MDCCXIV. ... 8 nn, 423 np.

A. IV. 2338. — Mth. 345.

1606. [Béchet, A.]
Histoire du Ministere du Cardinal M a r t i n u s i u s, Archevêque de Strigonie, Primat & Régent du Royaume de Hongrie. Avec l' origine des guerres de ce Royaume, & de celles de la Transilvanie. Dediè e ... le prince R a g o t s k i, prince souverain de Transilvanie. A Paris, par la Compagnie des Libraires Associez. MDCCXV. ... 12° 48 nn, 466 np.

Livre II. p. 62—168. Soliman marche à Bude, l'archevêque de Strigonie vient se mittre sous sa protection ... Bude lui porte les clefs ... Ferdinand assiege Bude, Georg la défend & fait lever le siege. Second siege de Bude soûteme par le regent ... Soliman envoye au secours de Bude: defait entiere de l'armée de Ferdinand.
Livre III. p. 169—254. Soliman arrive devant Bude ... Les turcs se rendent maîtres de Bude ... Soliman convertit en mosquée la grand église de Bude ... Il se charge de défendre Bude & le royaume contre la maison d'Autriche.
V. ö. Hankiss János: Fáter György francia életírója. Tört. Sz. 1928.

FK. B 923/83.

1607. [Le même] ... A Paris, ... chez Florentin Delaume M.DCC.XV. *A. IV. 2398.*

1608. Fortitudo Leonina in vtragve fortvna M a x i m i l i a n i E m m a n u e l i s, ... secundùm heroica majorum suorum exempla Herculeis laboribus repraesentata, eidemque post felicissimum suum, suorumque in patriam reditum demissimè D. D. D. ab universa Societatis

Jesu per superiorem Germaniam provincia. anno MDCCXV. Monachii, apud Mariam Susannam Jaeklinim, Joannis Jaeklini, electoralis typographi ... per Sebastianum Hauser. 2° 30 nn, 232 n, 124 np. 16 t.

p. 5. ... Buda elusis dudum exercitibus ferox codem, cui tu moenia aequaveros, solo arme fastumque deposuit, suo nunc tautam victore superba.« — p. 29. Buda ostromképe allegórikus keretben.

FK. Bq 355/120.

1609. Istoria delli Re' d' Ungaria da S. Steffano, sino all' ... Carlo VI. con la di lui incoronazione seguita in Possonia alli 22. di maggio 1712., e del solenne ingresso delle ... Carlo Sesto ed Elisabetta Cristina, e l'incoronazione di questa in regina d'Ungaria seguita a Possonia sudetta alli 13. ottobre 1714. In Milano, ... per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta ... 1715. 12° 4 nn, 162 np.

p. 33. Espugnazione e assedio di Buda 1541. — p. 96. Assedio di Buda 1686.

FK. B 943/255.

1610. Paluska, Georgius.
Purpura Pannonica sive vitae, et res gestae S. R. E. Cardinalium, qui aut in ditionibus Sacrae Coronae Hungaricae nati, aut regibus sangvine conjuncti, aut episcopatibus Hungaricis potiti fuerunt, ... principi Christiano Augusto dedicatae a ... Georgio Paluska ... dum in Universitate Tyrnaviensi assertiones ex universa philosophia publice propugnaret, Praeside R. P. Samuele Timon ... Anno MDCCXV. ... Tyrnaviae, typis Academicis, per Fridericum Gall, [1715.] 2°, 8 nn, 79 n, 1 nnp.

p. 37. Buda oppugnata 1541. — p. 66. Petrus Pazmanus bibliothecam Budensem a Turcis redimere vult. — p. 72—73. Brevis descriptio oppugnationis et receptionis Budae. 1686.

FK. B 270/4.

1611. Cordatus, Stephanus à.
Io triumphe! Das ist: historische, geographische, und chronologische Beschreibung des Königreichs Hungarn, von Anfang des ersten christlichen Königs Stephani, biss auff ... Carolum VI. sambt ... zu diesem grossmächtigen Königreich gehörigen anderen Königreichen, Landen, und Städten. Dem Publico zu besonderen Nutzen, ... in Druck heraus gegeben worden, voro Stephano à Cordato. Wienn, und Brünn, verlegts Georg Lehmann, Anno 1717. 4° 8 nn, 63 np.

p. 30. Buda als militärisches Lager. — p. 37. Provintz oder Gouvernement Buda, oder Ofen.

FK. B 929/35.

1612. Neue und accurate **Vorstellung** des grossen ottomanischen oder türckischen Reichs, dessen Grösse, Landschafften, Städt, Vestungen Insulen ... communiciret von Siegreich Türckenfeind. Nürnberg, verlegts Johann Leonhard Buggel An. 1717. 18 nn, 574 n, 35 nnp. 16 t.

p. 53. Anno 1541. besuchte der Sultan abermal Ungarn, und wurde die königliche Residentz-Stadt Ofen genöthiget sich zu ergeben. — p. 110. Anno 1686. nahm endlich der Churfürst zu Bayern samt dem Hertzog von Lothringen und Chur-Brandenburg Troppen Ofen mit stürmender Hand ein.

FK. B 949/40.

1613. The Seat of the war in **Hungary,** between the Emperor and the Turks. Being an historical and geographical account of the ancient kingdom of Hungary, and provinces adjoining ... Containing, I. ... chronological descent of their kings. II. ... description of Temeswaer, Belgrad and all their fortify'd towns. III. The privileges of the hungarians ... IV. Actions of ... Ragotzi. V. The peace of Carlowitz. VI. The rise and progress of the present war, to this time. ... London, printed for A. Bettesworth ... J. Pemberton ... J. Osborne ... J. Browne ... 1717. 6° 4 nn, 379 np. 1 t.

p. 47. Buda is the Capital of Hungary. — p. 48—49. The City how divided. — p. 49. Its Fortification. — p. 50—55. The History in the XIV—XVIII. Century. — p. 56—57. Pest. St. Margaret's Island. — p. 124., 128., 132., 133., 147., 148., 149., 150., 212., 228., 251., 253., 275. Buda és Pest a Rákóczi szabadságharc idején. — p. 142. Suburb of Bude plunderd. — p. 154—155. Herbeville relieves Buda. — p. 184—185. Buda revictuall'd. — p. 244. Buda distresd.

FK. B 911/12.

1614. A compleat **History** of the Turks, from their origin in the year 755, to the year 1718. Containing the rise, growth, and decay of that empire in its respective periods, under their several kings and emperors. ... In four volumes. London, MDCCXVIII—MDCCXIX.

p. 296—297. Buda taken by Soliman 1529. Vol. I. — p. 336—337. Buda besig'd by Ferdinand's forces in vain. 1541. — p. 337—338. Turcks come to the relief of Buda. 1541. — p. 339—341. Surprizes Buda, and detains the nobility. 1541. — p. 16. Buda besieged in vain by the Christians 1598. Vol. II. — p. 26. Buda besieged by the Christians. They take Pesth. Siege of Buda raised by the Christians. 1602. — p. 252—256. Imperialists form the siège of Buda. Buda discribed 1684. — p. 306—334. Buda besieged by the imperialists. 1686.

FK. B 949/19.

1615. Bombardus, Michael.
Topographia magni regni Hungariae, sive nobilissimae ejus ditionis quam modò Hungariam dicimus, cum annexis Dalmatiae ... tum etiam Transylvaniae ... provinciis, ... Carolo VI. romanorum imperatori ... inscripta dum positiones universae philosophiae defenderet ... Nicolaus Csaki de Keresztszegh, ... ex praelectionibus R. P. Michaelis Bombardi ... anno MDCCXVIII. ... Viennae Austriae, typis Ignatii Dominici Voigt, ... [1718.] 4° 8 nn, 371 n, 17 nnp.

p. 47—55. Buda regia civitas. — p. 180—181. Urbs Pesthinum liberae titulo gaudens.

FK. B 914/153.

1616. [Idem] ... inscripta. Viennae Austriae, typis Ignatij Dominici Voigt, ... 1718. Prostat, apud Joannem Christophorum Gronner ... 4° 2 nn, 371 n, 13 nnp. *FK. B 914/110.*

1617. [Fassmann, David]. Die grossen und erstaunens-würdigen Thaten des heldenmüthigen und unvergleichlichen Printzens Eugenii Hertzogs von Savoyen, ... biss zu Ende des 1717. Jahres, entworffen, nebst dessen aus 35. Zweigen bestehenden unvergleichlichen Lorber-Krantz. Leipzig, bey Theophilo Georgi, 1718. ... 34 nn, 600 n, 36 nnp. 1 t.

p. 5—6. Belagerung der Festung Ofen 1684. — p. 6—8. Eroberung Ofen u. Pest 1686.

FK. B 923/86.

1618. Speisser, Frantz Dominicus.
Kurtz-verfaste ungarische Chronick, auss denen berühmtesten Geschicht-Schreibern der ungarischen Nation, als Bonfinio Betlen, Beld. Lazar und andern zu nutzlich-historischer Wissenschafft in teutscher Sprach. Zusammen getragen IM Iahr aLs CarL Der VI. KeYsser, III. KönIg In Vngarn war. ... auf Unkosten Frantz Dominici Speisser. Zu Pressburg, bey Johann Paul Royer Buchdruckern alda. [1718.] 4° 1—772 p.

p. 171—174. Anno 1541. Rogendorff belagert di Stadt Ofen — Solimann kam nach Ofen und eroberte die Stadt. — p. 246—247. Anno 1599. Der Feldmarschall Adolph von Schwartzenberg hatte abermahl im Augusto einen Auschlag auf Ofen gemacht. — p. 258. Anno 1602. den 7. Junii schlugen die ungarischen Hayducken den Ali-Bassa von Ofen. — Den 5. October hierauf nahm der Feld-Marschall auf die gegen Ofen über gelagene Stadt Pest ... Nach Eroberung Pesth hat man der Stadt Ofen mit Schiessen wider heftig zugesetzt.

FK. B 943/389.

Név- és helymutató — Namen- u. Ortsregister

A számok a tételszámokat jelzik. — Die Zahlen bezeichnen die laufenden Nummern der Titel.

Abadi, Aba Vrabam, Abda Rahman, Abdi, Abdulrahman basa: Abdurrahman Abdi basa
Abdurrahman Abdi basa 394, 422, 460, 550, 738, 785,890, 1030, 1117, 1402
Abelius, Gotthardus 383
Abercromby, David 340
Abraham à S. Clara ..... 1—3, 1491—1492
Acciaioli, Nicolo 602
Achmet, aga 462, 518, 1398
Adelsheim, Philometor 540
Adlerhold 1093
Adom: Adony
Adony 1143
Adrinopoli: Drinápoly
Agria: Eger
Alba Real, Alba Reale, Alba Regale, Alba Regalis, Alva Real: Székesfehérvár
Albericius, Nic 1094
Alessandro VIII, papa 1378
Ali basa 19, 338, 1618
Ali bég 717
Althann, Michael Hermannus 1352
Altieri, Paluzzo 866
Alvaro Bernaldo de Quiros, Miralcazar 1161
Amerighi, Paolo 655
Amerighi, Stanislaus Franciscus 1463
Amurath: Murad
Andrinopoli: Drinápoly
Anna magyar királyné 1537
Arcizagua 1389
Arends, T. 545
Argenide, Madame ..... 785, 1131, 1419—1421
Arnu, Nicolo 89
Arriberti, Bartolomeo 657
Aste: Asti
Asti, Michele de — 835, 1457, 1500
Augusti, Antonius 1375
Avanci da Fermo, Giuseppe 1506

Baaden, Ludwig Wilh. Markgraf zu —: Lajos Vilmos badeni őrgróf
Babo, Matthias 1553
Baja 1264, 1553
Baltiani 1398
Bances Candamo Francisco Antonio 557
Barberio, Josephus 556
Barkam, Barkan, Barrakan: Párkány
Barredo, Joseph 1198, 1199
Barrios, Miguel de — 1110
Bartaluccius, Jo. Franciscus 1101
Barth, Johann Conrad 558
Bartoli, Domenico 559
Bartolini, Gio, Battista 47
Bathian: Bottyán János
Báthory István 1482
Báthory Zsigmond 224
Batthyány Ádám gróf ..... 1385—1387
Battilano, Cipollone 846
Baya: Baja
Béchet, A. 1606, 1607
Beck, Melchior Leopold 772, 985, 994, 1123, 1152, 1237, 1329, 1389, 1500
Becker, Tobias Joannes 1289
Bécs: Wien
Beern, J. C. 1597
Beichini: Bercsényi
Belgrad, Belgrado: Nándorfehérvár
Bellingius, Joannius Georgius 1461
Benaglia, Giovanni ..... 7—11, 1098, 1544
Bendini Monti, Francesco Ma. 143, 144
Benedetti, Ludovico Vincenzo 1099
Bentivogli, Fil. Mar. 7, 11
Benuenga, Michele 262
Bercsényi Miklós gróf 1553
Berenclaw, B. 1194
Berengano 1443
Berenyi, Georgius 1370
Bergani, Nicola 1480
Bergmann, Carl Christoph 1100
Bernardo, Giovanni 1349
Berneri, Giuseppe 1455
Bernhardi, Martin 804
Bernino Domenico 94
Berzeviczy György 1376
Berzeviczy Márton 1482
Bethlen Farkas 1501, 1618
Besztercebánya 265
Bezel: Pécel
Biagio, P. F. 1102
Bianchelli, Mario 746
Biglia, Antonio 902
Biondi, Pasquale 97, 387, 388, 567
Birckenstein: Burckhard von Pirckenstein
Birken, Sigmund 12—14, 98, 100—104, 389—391, 570—576
Birlic, Giovanni 1494
Bischofshausen 772
Bizozeri, Simpliciano 392, 577, 578, 1103, 1104, 1377
Blunt, Heinrich 1105
Boener, Joh. Alex 1302
Boethius, Christophorus ..... 579—581
Bombardus, Michael 1615, 1616
Bonetti, Matteo 656
Bonfini 1618
Bonnetus, Leonhardus 1108
Borghesi, Girolamo 906
Borromeo, Paolo Emilio 740
Bosius, Joh. Andreas 1356
Bothiani: Batthyány
Bottyán János 1560
Bouttats, Gaspar 1290, 1291
Bozmannus: Pázmány

Böck, Johann Caspar 582
Bödikerus, Johan. 583
Bömer, Antonius 1509
Branchi, Girolamo 584, 1292
Brassicanus 1546
Breitenfels, Christ. J. 1293
Bremundan, Francesco Fabro 105
Brieg 541
Brietius, Philippus ..... 1465—1466
Brodericus, Stephanus 1294
Broekhuizen, G. v. 320
Brown, Edward ..... 106, 395—399, 1464
Brunetti, Lazarus 1379
Brutus, Johannes Michael ..... 1481—1492
Bucellenus, Octavius 1595
Buddeus, Joannes Franciscus 1483
Bulison, Antonio 499
Bunon, Joannes 605
Buonaventuri, Tommaso 1545
Buonini, Antonio 590
Burckhard von Pirckenstein [Birckenstein], Anthoni Ernst ..... 591—595
Burgo, Gio. Battista 596
Burgomaine, Marqves de — 618
Burliton, Zorz: Megnani, Geminiano
Busbequius, Angerius Gislenius 1353, 1441
Busius, Carl Antonius 1140
Bürcken: Birken

Calamo, Blagio 1109
Calvisius: Kallvitz
Camaldolesi 796
Camerarius, Philippus 1502
Capestrano: Kapisztranói Szt. János
Capistrelli, Filippo 599
Caposvar: Kaposvár
Caprara, Alberto 7, 108, 109, 260, 391, 495, 623, 1098, 1350, 1515
Cara Mustapha: Kara Musztafa
Caraffa, Antonio 1062, 1453
Caramameth basa 338
Carlowitz: Karlóca
Carpio 684, 835
Carlingford 338
Carlos II. Rey d'Espagna: Károly II.
Casanate, Girolamo 9
Caschau, Cassonia, Cassoviae: Kassa
Cellini, Gio. Antonio 387
Cenni, Giacomo Maria 600
Ceschi di Santa Croce, Girolamo Armenio 1507
Cerroni, Petrus 1503
Chasan, Claude Bernard 1111
Chassepol 601
Chehaia bey 1398
Chevreau 1358
Chiarello, Gio. Battista ..... 1162—1164
Chieregatto, Pietro 602
Christelius, Bartholomaeus 1525
Christolovez, Joannes 1534
Ciampini, Giovanni 158
Cinco Iglesias, Cinque Chiese: Pécs
Cionka beyg: Csonka bég
Cluverius, Philippus 605
Coccapani, Leonardo 254
Cofferlin, Joannes Henricus 606
Cohary, Stephan Graf: Kohary
Colligne, Marquis de — 57
Colloredo, Fabius Antonius 1354
Colocza: Kalocsa
Colombini, Bonaventura 1112
Comazzi, Gio Battista ..... 607, 1295—1297
Commercy, Duc de 770, 1113
Comorra: Komárom
Constantini, Antonio 1495
Constantinopel, Constantinopoli: Konstantinápoly
Contarini, Camillo 1586
Coppin, Jean 628, 629
Coprogli: Köprili
Cordatus, Stephanus à 1611
Cornaro 1586
Coronelli, Vinzenzo 1504
Correa de Britto, Joseph 630
Corsi 568
Cosani, Ferdinando 7
Cossio Varreda, Joseph 1110
Costanti, Crescenzio 631
Crasso, Lorenz 120
Croy, Duc de 1394
Crull, Iodocus 1587
Csaba 1560
Csáky Miklós 1615
Csonka bég 622
Cubero, Seb. Pietro 22, 1475
Cybo, Alderano 909
Czech, Herzog von 416
Czernin, Adam Ladislaus 1463
Czobor Ádám gróf 481, 496, 1360, 1422

Dalérac, Francis Paulin 1508
Dárda 1097, 1144, 1390
D'Artanville 1588
Davia, Gio. Antonio 151, 152
De la Croix 1355
Debrecen 1452
Devizé 649, 650
Dietmayr, Paulus Josephus 674
Dietmayr à Dietmansdorff, Joannes Conradus 1125
Dirkx, Jacob Leeuwe 1464
Dittel, Johann Christoph ..... 693—695
Donado 1443
Donauert: Érd
Doria, Gio. Battista Marchese 1457
Draghi, Antonio 849
Drahn, Martinus Antonius 1554
Drinápoly ... 393, 496, 507—510, 514, 878, 1380
Drechslerus, Wolfgangus 1356
Dünnewald, Joh. Heinrich 1121, 1133, 1146, 1192, 1299, 1394

Eede, Guilielmus Van den — 1301, 1357
Eger 63—65, 133, 428, 497, 625, 626, 658, 1344, 1376, 1453
Eimmart, Matthaeus 1129
Eleonora, Regina di Polonia 562

Eleonora Magdalena Theresia Kaiserin und Königin 524, 733, 734, 745, 770, 772, 849
Elisabeth Christina Kaiserin und Königin 1609
Endorfer, Leonardo Federigo 221
Ens, Caspar 1130
Eperjes 394, 403, 410, 424, 1169
Érd 278, 747, 772, 1556
Erdődy László 1463
Eremitage : Heremitage
Erla, Erlau : Eger
Érsekújvár 49, 66, 96, 215, 241, 281, 385—388, 403, 405, 412, 423, 424, 427, 430, 434—439, 448, 451—454, 462, 470, 471, 474, 481, 492, 495, 497, 503, 512, 513, 518, 525, 526, 535, 570, 696, 704, 894, 1158, 1376
Ert : Érd
Erzsébet Krisztina magyar királyné 1609
Eseck, Essex, Eszeck : Eszék
Esperies : Eperjes
Este, Francesco II, principe de — 522, 523, 596, 924, 1109
Este, Rinaldo principe de — 1512
Esterus : Esterházy
Esterházy János 1518
Esterházy Mihály 1518
Esterházy Pál 1518, 1568, 1569
Estrange, Roger 542
Estrigonia : Esztergom
Eszék 137, 265, 333, 424, 430, 452, 481, 493, 679, 943, 1236, 1264, 1313, 1376, 1390, 1391, 1393, 1395—1397, 1532
Esztergom 4, 6, 14, 15, 31—33, 38, 43, 48, 49, 77—80, 98, 99, 101, 128, 133, 139, 153, 159, 191, 222, 241, 243, 284, 313, 338, 340, 369, 385, 386, 389, 391, 412, 423, 470, 471, 474, 481, 484, 492, 494, 503, 512, 513, 525, 526, 570, 696, 698, 783, 911, 1018, 1022, 1088, 1117, 1120, 1189, 1376, 1441, 1497, 1515
Eugen, Prinz von Savoya : Savoyai Jenő herceg

Faber, Samuel 1302
Farnese, Odoardo Principe di = ... 1166
Fassmann, David 1617
Faxardo y Azevedo, Antonio 729, 1134, 1135
Faxardo y Azevedo, Juan 730
Feigius, Joannes Constantinus 431, 731, 1333, 1445
Ferdinand I. Kaiser u. König német-római császár és magyar király 124, 463, 528, 1172, 1442, 1444, 1501, 1524, 1531, 1578, 1582, 1606, 1614
Finck, Konrad 640, 1237, 1238, 1285, 1287, 1298, 1299, 1309, 1311, 1442, 1444, 1474, 1480, 1500, 1597
Finckenstein : Finck
Fini, Vincenzo 852
Firmanus, Josephus 1498
Flämitzer, Joh. Nic. 1136, 1304
Fontana, Joannes Franciscus 733, 734
Foresti, Antonio 735, 1446
Foresti, Gio. Battista 1042
Formanti, Neriolava : Manfrotti, Valeriano
Foscarini, Michele ..... 1443, 1467—1468
Födwar : Földvár
Földvár 59
Fracaore, Menato 1138
Franceschi, Ant. Paulo 1024
Francisci, Erasmus ..... 139—141, 1373
Francius, Petrus 736, 737, 1139, 1476
Francus, Jacobus ..... 51—61
Fratta, Marco della — 1140
Freitagius, Franciscus Henricus 1461
Freschot, Casimiro ..... 142—144, 738—740
Friedrich Churfürst von Sachsen 400, 1394
Friedrich Wilhelm II. Kurfürst zu Brandenburg 490, 704, 714, 793, 799, 824, 837, 855, 1113, 1394, 1402, 1461, 1423, 1508, 1574, 1612
Fuensalida 618
Funckenstein : Finck
Fux von Herrnau, Johannis Michael 1485
Fülek 1376
Fürstenbusch, Rüdiger Goswin 743

Gabrieli, Christoforo 1164
Gaisser, Matthaeus 1141
Gallas, Antonio Pangracio 1268
Gandolfo, Domenico Antonio 1457
Gandolfo, Filiberto Giacinto 1457
Garzoni, Pietro 1548, 1581
Gasser, Michael 1305
Gavotto, Gio. Battista 1107
Gemelli Careri, Gio. Francesco ..... 1541—1542
Geropoldi, Antonio 744
Giannini, Gio. Matteo 745
Giervasoni, Giovanni 325
Giovanelli, Carlo Vincenzo 73, 901
Giurgia 779
Giustiniano, Giulio 44, 48
Ghelen, G. V. ..... 148—152
Glabotsnig, Casparus 1486
Glöckelsberg 60, 1560
Goebelius, Simon 1382
Goldnerus, Georg. Ludovicus 1262
Gollen, Procopius Gervasius 1463
Gonzaga, Carlo Ferdinando 838
Gonzales, Miguel de Echalaz 1434
Gottfried, Johann Ludwig 1307, 1589
Gödöllő 1452
Gran, Grana : Esztergom
Gran-Varadino : Nagyvárad
Griechisch Weissenburg : Nándorfehérvár
Grimaldo, Battista 688
Grutther, Antonius 1500
Gülich, Joh. Diderich 1155, 1308
Győr 222, 347, 349, 1120, 1515

Haisler, Haysler, Häussler : Heissler
Hamilton 1349
Hamzsabég 1556
Han, Paul Conrad Balthasar 463
Haner, Georgius 1447
Happelius, Everhardus Gvernerus 34, 212—214, 464, 1156, 1157, 1309, 1310, 1404, 1405
Haro, Gasparo 22
Hartnaccius, Daniel 215, 1158
Hatvan 715, 955, 1553
Haussdorff, Salomon 1600
Heermannus, Ephraim 784, 1160
Heissler, Joh. David 262, 428, 497, 1255

Hekelius, Fridericus 605
Helbling, Jac. Christophorus 606
Hennin, Baron de- 770
Henninius, Henricus Christianus 1516
Herberstein, Sigmund 426
Herbeville 60, 1560, 1613
Heremitage ..... 785, 1131, 1419—1421
Hevenesi Gábor 1354
Hibrahim, Hibraim basa: Ibrahim basa
Hirlinger, Joannes Martinus 788
Hofmann, J. Jacob 791
Hogelius, Zacharias 1165
Holderbuch, Jacob 475
Holtzbecher, Christianus 1469
Homborgius, Andreas 478
Houssaie, Amelot de la — 1487
Höfflich, Georg. Christoph 36
Hörmann, Jos. Julius 1509
Huyssen, Enr'co di — 1543
Hübner, Johann 1520
Hynitzsch, Albertus Fridericus 793

Ibrahim 74, 133, 347—349, 394, 404, 415, 422, 456, 656, 785, 794, 825, 1194, 1310, 1355
Im Hof von Merlach, Joh. Hieronymus 222
Ince XI. pápa 94, 95, 133, 223, 240, 556, 599, 704, 788, 909, 936, 1070, 1101, 1107, 1140, 1180, 1475, 1498, 1508, 1514
Innozent XI. Papst: Ince XI.
Ismael basa 1299
István, Szent magyar király 1739, 1514, 1563, 1609, 1611
Ivanovich, Cristoforo 798, 1314
Izabella magyar királyné 95

Jaklin Balás 1422
Joseph I. Kaiser und König: József I.
Jovius 1482
József I. német-római császár és magyar király 1113, 1136, 1181, 1261, 1292, 1295, 1299, 1302, 1303, 1305, 1344, 1354, 1379, 1460, 1485, 1507, 1521, 1534, 1544, 1569
Juncker, Christian ..... 1477—1478

Kahl, Wenzel 804
Kál 778
Kálló 1453
Kallvitz, Setus 400
Kálnoki Sámuel 1531
Kalocsa 776
Kanizsa 133, 265, 461, 1376, 1385—1387, 1398
Kapisztránói Szt. János 1378
Kaposvár 365
Kara Mohammed 1485
Kara Musztafa 110, 111, 130
Karl III. Kaiser und König: Károly III.
Karl V. Kaiser: Károly V.
Karlóca 1443, 1520, 1586, 1613
Károly II. spanyol király 616, 619
Károly III. német-római császár és magyar király 1609, 1611, 1615, 1616, 1618
Károly V, német-római császár 1582, 1584
Kassa 81—83, 403, 410, 424, 495, 514, 1510, 1570
Kaszony, Stephanus 1448
Kelemen XI. pápa 1586
Kemény János 120
Kemni János: Kemény János
Kelpius, Martinus 224
Keve magyar vezér 124
Kisztei Péter 37
Knellinger, Balthasar 1172, 1173
Kochowski, Vespasianus 226
Koháry István gróf 1137, 1251, 1563
Kohen, Efraim 1359/a
Kolich, Lucas 1525
Kollonics, Leopold Graf 674, 1067, 1599
Kolozsvár 1452
Komárom 222, 440, 494, 749, 759, 1043, 1515
Konstantinápoly 7, 343—345, 426, 496, 519, 624, 680, 1113/a, 1185, 1313, 1364, 1376, 1380, 1441, 1442, 1444, 1515
Kont István 25
Königs-Egg. Graf General 1088, 1113
Köprili Achmed basa 601
Köprili Mahomet basa 601
Krekwitz, Fridrich 1600
Krekwitz, Georg 482, 483
Kunass, Joannus Winceslaus 1469
Kunius, Joh. Caspar 1294
Kunnen, Henricus 1175
Küpffender, Godofredus 809

Lajos II. magyar király 124, 426, 1294, 1447, 1598
Lajos XIV. francia király 1314, 1363
Lajos Vilmos badeni őrgróf 1276, 1380, 1389, 1394—1396, 1456, 1536, 1576
Landas, Giov. Christiano 1183, 1427
Landovics István 1360
Landsee, Joannes Franciscus I. b. de 606
Lang, Johann 813
Lardito, Juan Battista 1383
László V. magyar király 34, 1598
Latomus, Sigismund ..... 51—61
Layriz, Jo. Georg 36
Lebenz ..... 81—83
Leganès, marques de — 618
Leone, Francesco 1179
Leopold I. Kaiser und König: Lipót I.
Leslie 365, 424, 481, 493, 498, 1515
Lessles, Lestle: Leslie
Leuthof von Franckenberg, Friedrich 1549
Lidl, Bernardus Josephus 1181
Linde, Van der — 488
Lion, Pietro 100, 104
Lipót I. német-római császár és magyar király 41, 89, 105, 108, 124, 133, 155, 228, 235, 236, 238, 242, 249, 261, 416, 422, 539, 541, 543, 557, 564, 584, 587, 598, 599, 603, 606, 607, 616, 617, 619, 627, 636, 645, 684, 696, 704, 731, 733, 734, 738—740, 743, 784, 787, 788, 800, 821, 824, 846, 849, 853, 865, 876, 879—881, 901, 925, 997, 999, 1025, 1033, 1082, 1090, 1091, 1093. 1094, 1096, 1101, 1103, 1104, 1110, 1114, 1115, 1129, 1139, 1160, 1170, 1171, 1175, 1180, 1195—1199, 1268—1270, 1287, 1289, 1292, 1301, 1302, 1310, 1324, 1351, 1352, 1357, 1359, 1363, 1374, 1376,

1380, 1389, 1398, 1400, 1402, 1443, 1458, 1462, 1463, 1469, 1474, 1477, 1483, 1485, 1486, 1494, 1495, 1497—1499, 1506, 1507, 1509, 1519, 1521, 1529, 1532, 1534, 1544, 1545, 1548, 1550, 1554—1557, 1566, 1567, 1574, 1578—1580, 1586, 1594, 1605
Lippa ... 1453
Lodi, Francesco ... 658
Londorpius, Michael Caspar ... 1182, 1533
Lopez, Michele ... 1317
Lopez de Zuniga Cerda y Sarmiento, Man. Diego 908
Lopez de Zuniga y Guzman, Juan Man. Diego 1193
Loraine, Charles V, Duc de: Lotharingiai Károly
Loschi, Alfonso ... 1437, 1450
Lotharingiai Károly V. herceg 32, 38, 49, 58, 67, 77, 80, 81, 88, 91—93, 115, 117, 119, 128, 129, 132—134, 147, 153, 155, 158, 223, 235, 236, 238, 242, 256, 260, 286, 289, 290, 314, 327, 333, 351—354, 366—368, 370, 385—388, 394, 403, 404, 415, 430, 439, 456, 476, 477, 480, 481, 498, 503, 528, 543, 545, 562, 564, 578, 587—589, 599, 600, 606, 616, 636, 645, 654, 656, 657, 660, 661, 676, 678, 687—690, 715, 738, 759, 772, 785, 796, 799, 800, 835, 838, 845, 857, 873—877, 879—881, 883—885, 887, 890, 903, 907, 915, 917, 927, 952, 969, 971, 976, 998, 1013, 1014, 1021, 1022, 1039—1041, 1059, 1062, 1068, 1074, 1075, 1077—1080, 1087, 1090, 1091, 1096, 1113, 1117, 1120, 1122, 1123, 1127, 1138, 1141, 1149, 1178, 1191, 1200, 1259, 1264, 1269, 1270, 1288, 1339, 1375, 1376, 1382, 1388, 1399, 1406—1411, 1415, 1416, 1422, 1427, 1428, 1434, 1436, 1452, 1453, 1461, 1494, 1500, 1505, 1508, 1534, 1535, 1574, 1576, 1583, 1612
Lothringen, Karl V. Fürst von: Lotharingiai Károly
Lotti, Lotto ... 489
Louis XIV. Roi de France: Lajos XIV.
Louvois, Marquis de — ... 57
Lubicai János Márk ... 865
Lucae, Fridericus ... 1362
Lucca, Gio. ... 689
Luchese, Francesco Coli ... 1166—1168
Ludolfus, Jobus ... 836
Lünig, Joh. Christian ... 1451 1598

Macario ... 919
Macro, Antonius Melissanus ... 1593
Madeweis, Fridericus ... 490, 837
Magyaróvár ... 68, 1364
Maietta, Giuseppe Ambrogio ... 838
Malatesta Garuffi, Giuseppe ... 240
Mallet, Allain Manesson ... 839, 1470—1471
Mandosi, Prospero ... 1179
Manfrotti, Valeriano ... 138
Manone, Carlo ... 1183—1185
Marco d' Aviano ... 19, 285, 704, 935, 952, 1315
Maresciale ... 623
Mária magyar királyné ... 1446
Mariani, Michele ... 590
Marsigli, Aloysius Ferdinandus ... 1511, 1581
Martelli, Claudius Angelus ... 1364
Martelli, Giuseppe Maria ... 1550
Martinuzzi György ... 1606
Marvvicius, Conr. Hildebrandus ... 1461
Maschius, Joannes ... 1319
Masenius, Jacobus ... 1582
Mátyás I. magyar király 1446, 1530, 1538, 1546, 1565, 1584, 1598
Mátyás főherceg ... 95
Maurer, J. U. ... 840—842
Mäurer ... 51—61
Max Emmanuel III. Kurfürst von Bayern: Miksa Emmanuel III
Maydan basa ... 503
Mednyanski, Franciscus Ignacius Ladislaus ... 1463
Megerle, Ulrich: Abraham à S. Clara
Megnani, Geminiano ... 1320
Meibomius, Henricus ... 1524
Melgar, Conte de — ... 503
Melissantes ... 1604
Mencken, Joh. Burchard ... 1574
Menezes, Fernando de — ... 630
Mepriz, Bidonzo: Bizozeri, Simpliciano
Mercoeur, Filip Emanuel de Loraine Duc de — ... 1361
Mercy, Pierre ... 286, 428, 495
Merianus, Matthaeus ... 1307, 1589
Mersi: Mercy
Messerini, Ottavio ... 846
Miksa Emanuel III. bajor választó 49, 239, 258—260, 293, 303, 304, 306, 384, 394, 476, 492, 494, 506, 537, 540, 543, 564, 588, 606, 616, 617, 619, 636, 645, 678, 687, 704, 715, 759, 788, 792, 799, 800, 872, 888, 907, 927, 935, 952, 965, 967, 969, 976, 1011, 1018, 1020, 1021, 1041, 1073, 1077—1080, 1090, 1091, 1096, 1129, 1131, 1161, 1244, 1250, 1259, 1264, 1304, 1327, 1342, 1374, 1422, 1452, 1521, 1536, 1576, 1607, 1612
Mills, Thomas ... 491
Minato, Nicolo ... 849
Mioni ... 850—852
Mirandola, Alessandro II. Duca della 101, 102, 1296
Modon ... 565
Mohács 1093, 1121, 1124, 1133, 1146, 1147, 1189, 1264, 1294, 1346, 1583
Mohammed II. török szultán ... 1548
Mohammed IV. török szultán 105, 138, 341, 393, 697, 699, 704, 812, 825, 846, 878, 894, 922, 1116, 1308, 1318, 1358, 1382
Mohatz, Mohaz: Mohács
Molari, Gaetano ... 853
Molitor, Joh. Clemens ... 1188
Moller, Daniel Gv. ... 854
Monastery ... 1553
Moncaz, Montcatz, Mongatsch: Munkács
Monmouth, Herzogin von — ... 423
Montalbo, Francisco ... 1439, 1439/a
Montecantini, Gio, Battista ... 46
Montecuccoli, Raimondo ... 1543
Morden, Robert ... 1321—1322
Muniessa, Thomas ... 856
Munkács ... 359, 1166, 1344, 1453, 1561, 1562
Murad II. török szultán ... 527
Mutius, Michele Luigi ... 1500
Mülberger, Joh. Joachim ... 1189

Naldi, Ubaldo 1320
Nassau, Guillaume de — : Vilmos nassaui herceg
Nagyszombat 252, 1562
Nagyvárad ..... 393, 1166, 1424—1426, 1501
Naiachsel, Naisel, Nayasel, Nayhausel, Nayheissel : Érsekújvár
Nándorfehérvár 4, 133, 211, 282, 385, 391, 495, 496, 499, 874, 1040, 1070, 1105, 1185, 1298, 1328, 1364, 1376, 1389, 1393, 1441, 1459, 1515, 1613
Nayhausel : Érsekújvár
Negrone, Gio. Francesco 389
Németújhely 51
Nerli, Francesco 391
Neubarth, János ..... 858—863
Neuhäusel, Neuheisel, Neuheusolius, Nevhaisel, Newheusel : Érsekújvár
Neüsidel : Nezsider
Nezsider 1400
Nigrinus, Christian ..... 1552—1553
Nieuheusel : Érsekújvár
Nomi, Federigo ..... 866, 1527—1528
Novigrad 402, 424, 497, 498

Odescalchi, Livius 1498
Oedenburg : Sopron
Oettinger, Wolffgang von — 1515, 1523
Olivares Murillo, Francisco de — 322
Olivier y Fullana, Nicolas 1193
Ónod 428, 1568
Ononth : Ónod
Orlich Baron di ..... 1278—1280
Orsetti, Stefano 1112
Ortelius 1445
Ossat 1487
Ottlik, Georgius 1529
Ottlik, Paulus 1521

Pacheco, Ivan Francisco 1439
Palensteyn, Jean ..... 899—900
Pálffy gróf 222, 1191
Palota 1257
Paluska, Georgius 1610
Panceri, Gio. Antonio 901, 902, 1367
Párkány 6, 14, 17, 19, 48, 78, 79, 80, 98, 99, 123, 133, 313, 338, 340, 369, 441
Parschitius, Christophorus 1196, 1197, 1529, 1530
Patak 507, 508
Patini, Carlo 499, 1459
Paumgartner ab Holenstein, Andreas Georgius 1324
Pázmány Péter 1546, 1610
Pazzaglio, Francesco Maria 903
Pech : Beck
Pécel 1560
Pécs 662, 845, 919, 945, 956, 1119
Peeters, Jacobus 249, 250
Pentele 773, 1120
Pepoli, Taddeo 323
Percell, Maximilian 327
Pesaro, Girolamo 479
Petehasi : Petneházy
Petenhasi : Petneházy
Pétervárad 658, 1418, 1515
Pethő Gergely 1531
Petneházy 403, 927
Petrina, Gabriele 41
Petrivaradino : Pétervárad
Petróczy 403
Petrozzi : Petróczy
Pfaltz, Christian August 904
Pfeffershofen 1560
Pflugk, Julius 1325
Philon 1429
Piatti, Gio. Battista 90
Piccolomini 1264
Pierello, Giuniano 1512
Pignatelli, Girolamo Maria 1317
Pinxner, Andreas 1452
Pisano, Luise 1138
Pitonius, Josephus Octavius 1460
Pius V. Pont. Max. 836
Pizarro de Oliveros, Antonio 1110, 1198, 1199
Pizzamano, Domenico 785
Poderetti, Gio. Maria 906
Politianus 1546
Ponce de Leon y Corruchaga, Bartolome 908
Posonia, Possonia: Pozsony
Potack : Patak
Pozsony ..... 63—65, 285, 1161, 1191, 1295, 1515
Prati, Giovanni 909
Préchac 111, 479—480, 485—486, 532, 816—820
Presbourg, Pressburg : Pozsony
Proxae, Joannes Henricus 1400
Puffendorf, Samuel 1461, 1587
Putanicz, Johannes 1599
Puteus, Joannes Baptista 1200

Quadrus, Benedictus 1463

Raab : Győr
Rabatta, General 241, 1191
Rabutin, General 1602, 1603
Ragosch : Rákos
Ragoczy, Ragolski, Ragotzi, Ragozzi : Rákóczi
Reghenz : Regéc
Raho, Carlomaria 1453
Rákóczi Ferenc II. 1540, 1544, 1553, 1562, 1564, 1568, 1570—1573, 1595, 1598, 1602, 1603, 1606, 1613
Rákóczi György II. 120
Rákos 1560, 1584
Raynoldi, Ant. Filippo 103
Redi, Gregorius 1527
Regéc 508
Reina, Carlo Giuseppe Maria 1594
Reiskius, Johannes 1356
Reitani, Mario 924
Rezik, Joannes 1521
Ricaut, Paul ... 320, 321, 1442—1444, 1513, 1583
Ricciardi gróf 1068
Riccio, Gabriela 29
Richards, Jacob 1259
Riese, Johannes 997
Rocoles J. B., De — 123
Roggendorff, Wilhelm 1618
Roialaharde, Marco 1453
Roo, Gerardus 1584
Rosales, Baldassar de — 690

Rosetti, Marco 1472
Rosinus, Joannes 1356
Rospigliosi, Clemente Domenico 1455
Rossi, Gio. Giacomo 835
Roth, Eberh. Rudolph ..... 1488—1489
Rösingh, Joann. Bapt. 1352, 1554
Rudolf I. német-római császár és magyar király 1584, 1600
Ruggiero 1343
Rustam Murat basa 1349
Rycaut : Ricaut

S. Nicolo : Szentmiklós
S. Stefano, conte di — 1099
Saffi, Pietro 1005
Sagredo, Alvise 324
Sagredo, Giovanni ..... 322—325, 1442, 1444
Sagredo, Pietro 142
Sándor VIII. pápa 1378
Sandrart, Jacob 12—14, 570, 571, 573, 574, 576
Sandras de Courtilz, Gatien 845
Sangiuliano, Giuseppe 1594
Sangro, Paolo di — 230
Santinelli, Francesco Maria 1260
Santo Thomas, Alonso de — 326
Sanvitali, Alessandro 489
Saponara 359
Sarauas, Saravas: Szarvas
Sartorius, Augustinus 1514
Sárvár 508
Savoyai Jenő herceg 727, 933, 1536, 1539, 1575—1577, 1588, 1617
Scala, Ercole ..... 522—524
Schaba : Csaba
Schad, Jo. Adamus Xav. 1261
Schaffen, Laurentius 62
Schaffnicht, Joh. Benjamin 327
Schambogen, Joannes Christophorus 1400
Schardius, Johannes 1262
Scharffenberg 1120
Scharschmidt, Carl 1006
Scheiden, Valentin 1007
Schenckhelius, Joannes Adamus 1532
Schmelzer, Antonio 849
Schmettau 538
Schmidt, Joannes Andreas 1546
Schöning, Joh. Adam 538, 969, 1113, 1389, 1402, 1461
Schubartus, Georg 1008
Schultz, Johann 88, 495
Schurzfleischius, Conradius Samuel 1319, 1483, 1524
Schwartzenberg, Adolph 92, 222, 1446, 1618
Sculteti, Gabriel 1009
Seckendorff, Ludovicus 1325
Sedazzari, Fortunato 1277
Segedin, Seguedin, Segvedin : Szeged
Seidel, Fridrich 1600
Serino : Zrinyi .....
Serna, Francesco 22
Seyfried, Joh. Heinrich ..... 328—332, 1263
Shirley John ..... 525—527
Sicklos : Siklós
Sighet : Sziget
Sigismondi, Glacchirio 1017
Siklós 1064, 1097, 1189, 1321
Silva, Ivan de — 652
Simpertus 1523
Sincerus, Fridericus 334, 335
Sleidanus, Johannes 1293, 1524
Sobieski János III. lengyel király 15, 19—21, 26, 49, 77, 80, 89, 133, 226, 261, 369, 488, 548, 562, 704, 716, 788, 1139, 1180, 1508
Sobietzki : Sobieski
Solymannus : Szolimán
Sonnemann, J. T. G. 336
Sopron 558, 1518
Speisser, Franz Domenicus 1618
Spindler, Joseph 1556
Spinola, Domenico 1457
Spinola, Giulio 600, 1005
Sponcir, Ottone 528
Staremberg, Starenberg : Stahremberg
Stahremberg, Ernst Rüdiger Graf 77, 136, 150, 545, 1191, 1461, 1574
Stephani, Thaumantius 1344
Stocker, Laurentius 1601
Stopani, Francesco 43
Stöer, Ivan 529
Strasser, Franz Joachim 1022
Strigonia : Esztergom
Strauchius, Aegidius 1524
Struvius, Burcardus Gotthelfus 1565
Stuhl-Weissenburg : Székesfehérvár
Sturmius, Joh. Jacob 1023
Sturmius, Leonh. Christophorus 1023
Stübel, Andreas 1401
Suarzemburgo : Schwarzenberg
Suipalanch : Újpalánka
Szabó Mátyás 1539
Szalánkemén 1396, 1515
Szapolyai János magyar király 810, 1501, 1524 1562
Szarvas 507, 508
Szatmár
Szecső 1560
Szeged 662, 696, 845, 945, 955, 956, 1061—1063, 1119
Szejdi Ahmed basa 42
Székesfehérvár 133, 262, 430, 453, 461, 495, 625, 626, 888, 943, 1019, 1068, 1071, 1169, 1185, 1190, 1191, 1251, 1341, 1351, 1361, 1376, 1390, 1500, 1553
Szentiványi Márton ..... 1369—1372
Szent-Jób 1453
Szentmiklós 508
Szetsche : Szecső
Sziget 365, 1281, 1376, 1396
Szolimán II. török szultán 87, 95, 240, 320, 463, 648, 651, 652, 659, 686, 810, 1158, 1319, 1442, 1444, 1446, 1482, 1501, 1524, 1530, 1546, 1558, 1606, 1614, 1618
Szolnok 1062

Taaff, Francis 338
Taferner, Paul 1515
Tanara 1522
Tanner, Mathias 1454, 1525
Tarris 991
Tausz, Szender (Alexander) 1096/a, 1412/a

Techeli, Tec Kely, Tegli, Tekeli, Tekli : Thököly
Tector Ictus, Joh. Wolfgang 1025
Temesvár 133, 1613
Temeswaer, Temezwar : Temesvár
Terechius, Valentin : Török Bálint
Thököly Imre gróf 24, 50, 51, 69, 88, 121, 243, 265, 277, 335, 359, 393, 402, 403, 410, 428, 488, 507—510, 514, 525—527, 625, 626, 704, 728, 816—820, 850—852, 878, 901, 916, 929, 931, 934, 939, 951, 1080, 1162—1164, 1166—1168, 1317, 1384, 1389, 1417, 1430—1433, 1438, 1439, 1457
Thun gróf 1070
Timon Sámuel 1610
Titel 1149
Titul : Titel
Tockai : Tokaj
Tokaj ..... 403, 428 ,1154
Tollius, Jacobus..... 1272, 1273, 1473, 1516, 1517
Tolna 774
Töckelyi : Thököly
Török Bálint 1482
Travestin 535
Trips, Fran. Xav. 1348
Tscherning, Theodor 1274
Tuoni, Odoardo 1005
Turba, Joannus Henricus 1469
Turre, Antonius Maria 1593
Tyrnavia : Nagyszombat

Ubert 1349
Ujvar : Érsekújvár
Új-Palánka 508, 775
Ulászló II. magyar király 1598
Ungarisch-Altenburg : Magyaróvár
Ungvár 508
Uon, Joh. 536

Vác 96, 99, 117, 137, 153, 160, 191, 192, 360, 361, 370, 382, 38 5, 424, 442, 456, 476, 498, 533, 540, 545, 778, 1138, 1344, 1480, 1485
Vaccia : Vác
Vaelckeren : Välckern
Valcaren : Välckern
Valero, marquis de — 617
Valier, Silvestro 97
Valvasor, Joh. Weichard 1373
Vanel ..... 465—474, 789, 1479
Varadino : Nagyvárad
Vasvár 1458
Vauban 1435
Välckern, Johann Peter ..... 71—74, 347—350
Veiel, Elias 1038
Velcheren : Välckern
Venturi, Benedetto 1277
Vesprino : Veszprém
Veszprém 1191
Vicegrad, Vicegrado, Vicegrod : Visegrád
Viena, Vienna : Wien
Vignau, Du — 1126
Vilmos nassaui herceg 1384, 1475
Visconti, Francesco Salvaterra 392
Visegrád 99, 117, 137, 153, 225, 284, 288, 427, 494, 498, 533, 1138, 1480, 1540, 1562
Voigt, Joh. Heinrich 371
Volpe, Giulio Cesare 1000, 1001
Vörösvár 1120

Wagner, Franciscus 1474
Wagner, Joh. Christoph ..... 372—380, 1283
Waitz, Waitzen, Waizen, Wäitzen : Vác
Weenen : Wien
Weigel, Erh. 1286
Weitzen, Weytzen : Vác
Wereswar : Vörösvár
Westphal, Joach. Christian 224
Wien 5, 6, 16, 43—48, 57, 66, 68, 72—74, 84, 98, 101, 110, 121, 123, 136, 138, 139, 141—144, 148—152, 211, 215, 216, 221, 222, 226, 227, 231, 320, 338, 340, 343—345, 347—350, 389, 406, 425, 431, 488, 489, 519, 522—524, 534, 540, 546, 548, 552, 556, 565, 579, 630, 653, 696, 698, 728, 731, 739, 792, 811, 845, 889, 1068, 1081, 1088, 1113, 1125, 1134, 1135, 1158, 1179, 1180, 1181, 1189, 1191, 1309, 1310, 1317, 1320, 1329, 1364, 1376, 1392, 1393, 1395, 1397, 1398, 1400, 1415, 1416, 1424—1426, 1441, 1442, 1444, 1445, 1461, 1498, 1512, 1513, 1515, 1523, 1538, 1542, 1544, 1546, 1581, 1583
Wlastislaw, Joannes Ignatius 1089
Wrastislaw de Mitrovitz, Joannes Wenceslaus 1400

Zaluski, Andr. Chrysostomus 1585
Zambeccari, Camillo 814
Zamberti, Carlo Giuseppe 1178
Zech, Bernhard von — 1549
Zeiler, Martin 1401
Zenarolla, Gio. Paolo 1090, 1091, 1287, 1351, 1374
Zerin : Zrinyi
Zichy Ádám gróf 1372
Zichy Pál gróf 1460
Zighatt : Sziget
Zrinyi Ilona 1453
Zrinyi Miklós gróf 120, 1531
Zrinyi Péter gróf 391
Zsigmond német-római császár és magyar király 1598
Zobor : Czobor

Liszt Ferenc

1811—1886—1936

Bibliográfiai kisérlet. Készitette Koch Lajos

Előszó.

A zenei világ ez évben ünnepli Liszt Ferenc százhuszonötödik születésnapját és ötvenedik halálozási napját. Budapest közönsége elsőrendű kötelességének érzi ezen esemény megülését. Annál is inkább, mert fővárosunk Liszt Ferencben nemcsak egyik legnagyobb hazánkfiát, hanem nagylelkű jótevőjét, valamint a budapesti modern zeneélet és legfontosabb, ma is működő zeneintézményeinek alapítóját tiszteli. Liszt Ferenc tiszta művészi ideálizmusával a nagy és jókedvű adakozók közé tartozott. Sohasem fukarkodott, ha segíteni kellett. Európajárásában a művészetével szerzett óriási jövedelemből százezreket juttatott humánus és kulturális intézményeknek. Önfeláldozó buzgalommal sietett segíteni, midőn úgy érezte, hogy hazája fővárosának reá szüksége van. Budapestnek alig van olyan intézménye, melynek Liszt élete folyamán pártfogója, áldozatkész segítője ne lett volna. Ezzel soha el nem múló hálára kötelezte székesfővárosunk polgárságát. Liszt mindig többet áldozott másoknak, mint önmagának. Nagy elme, jó szív és fényes szellem egyesültek benne. Valóban nem tudjuk, hogy mit értékeljünk benne nagyobbra: páratlan tehetségét vagy jószívűségét, melyre az önzésnek és irígységnek árnya sohasem borult.

Liszt, az ember és a művész, a zenetörténet egyik legvonzóbb, de egyúttal legbonyolultabb jelensége. Egyéniségét megérteni, alkotásait megítélni csak akkor remélhetjük, ha őt előítélet nélkül tanulmányozzuk. Változatos élete és sokoldalú munkássága ez esetben megérttet velünk sok olyat, amit különben meglepőnek, sőt érthetetlennek találnánk.

Annak az évnek, melyben született, nagyszerű embertermése volt. Ebben az évben születtek Thackeray, John Bright, a nagy angol nemzetgazda, a reichstadti herceg, Jules Dupré, a híres francia tájképfestő, Théophile Gautier, a szellemes kritikus és Liszt Ferenc. Koraérett csodagyermek, kiben atyja álmainak betetőzését látja s akit Mozarttal hasonlítanak össze. Rövid tanulás után mestereit, Czernyt és Salierit, messze maga mögött hagyja. Mint ifjú, misztikus hajlamokkal van telítve, kolostorba vágyik, majd romantikus befolyások és Paganini démonikus hatása teljesen a zene felé űzik s virtuóz pályája, mely alatt egész Európa hódol neki, olyan zenei mámort idéz elő, mint soha azelőtt és azután. Sikerei tetőpontján váratlanul felhagy a virtuóz iránnyal s a zene fejedelme, ki egész Európát hipnotizálta, beszegődik rendkívüli karmesternek Weimarba, hogy ott rövid időre

még egyszer életre keltse Goethe és Schiller világát. Itt apostolává lesz egy új zenei iránynak, melyet maga is sok művel gazdagít. A világi alkotások hosszú sora után a katolikus egyházi zene reformátora lesz. Sok csalódás után ölti fel az egyházi ruhát, mellyel világot legyőző elhatározását jelképezi. Ezentúl három ország, három város közt osztja meg életét, egyidőben tanára a pesti Zeneakadémiának, a weimari programmzenés iskolának és a római konzervatóriumnak. Mindenütt nagy alkotó, tanító és buzdító.

Zeneköltői képességét, értékét sokan kutatták, bírálták s mindenki más eredményre jutott aszerint, amint Liszt baráti körébe, — mely igen nagy volt — vagy ellenfelei közé tartozott. Liszt kezében épp úgy zenévé vált minden, amihez hozzányult, mint Mozartnál vagy Schubertnél. Beethoven harcos szellemével, Wagner sokrétűségével is rendelkezett, egyéni sajátosságai mégis egészen mások, mint ezekéi. Goethe fölemlíti az Eckermannal folytatott beszélgetéseiben, hogy az alkotás zseniálitása nemcsak abban mutatkozik, hogy műalkotások születnek. A zseniálitásnak egyéb kifejező formái is vannak. Liszt a leguniverzálisabb zenei természet Händel és Mozart dacára is, kinek legnagyobb zsenialitása a fölkutatás művészetében rejlik. Mindenütt felkeresi a szépet és jót, bárhol rejtőzik. Alapjában véve nagy eklektikus, minden kor és irány zenéjéből felszívja magába az értékeket. Megtaláljuk alkotásaiban a »régi ellenpontozó művészet misztikumát, az angol virginalisták, Byrd és Bull, variációs stílusát, Couperin és Rameau elragadó kedvességét, Scarlatti érzékiségét, Bach monumentalitását, Mozart játékos formáit, Beethoven megváltás utáni vágyakozását, Schubert, Schumann és Chopin romantikus vallomásait; Lisztben mindnyájuk hatása egyesül«. A jóságos, nagy szív, amilyen Liszté volt, itt is mutatkozik. A kutató zsenijével felkeresi Meyerbeert, az olasz operákat épp úgy, mint Schubertet és Wagnert, kihámozza az alkalmasat átiratai számára s megmenti az elhanyagolt Schubertet a feledéstől, megismerteti a világgal a kezdő Wagnert, ki iránt hódolatos tisztelettel viseltetett. Bravúros ábrándjaihoz alkalmas számára a legkisebb, legszerényebb, bár zseniális mag. Liszt művészetében feldolgozója, tökéletesítője a hagyománynak. Liszt mindent elődeitől vesz át, de sokoldalú szelleme mindent megtermékenyít, kiszélesít és megnemesít. A legigazibb poétalelkek közül való. A kor, melyben Liszt él, a nagy forradalmak kora s Liszt a zenében áttöri a korlátokat az egész vonalon. Először a zongorában, azután a zenekarban. Liszt a zongorát valóságos zenekarrá tudta változtatni. Paganini boszorkányos hegedűtechnikáját átviszi a zongorára, százával teremt új képleteket és olyan újításokat sikerül létrehoznia, melyeket eddig elképzelni sem tudtak. A zenekar minden hangszínét, hatását meg tudja szólaltatni a zongora hét oktávján. Liszt zongoratétele minden technikai lehetőséget kihasznál s éppen ezért nemcsak pusztán technikai képlet, hanem tartalmas forma.

Lisztről azt szokták mondani, hogy élete első felében reprodukáló művész volt, s csak második felében alkotó. Ez tévedés. Liszt mindig alkotó művész volt, a zongoránál is. Az a bűvös módszer, mellyel Liszt ujjait a zongorán járatta, egyenrangú a zeneköltő alkotó képzeletével. Zongorázásában az alkotó karakternek olyan szuggesztív ereje volt, mely magával ragadott s a mindenki lelkében szunnyadó isteni szikrát a lelkesedés alakjában gyujtotta fel.

Univerzális zenei képességei tették Lisztnek lehetővé, hogy mások alkotásainak apostolává legyen. Saját erejének és tehetségének áldozatkész latbavetése mások művei érdekében egyenesen példaszerű. Erre csak olyan nemes gondolkodású, büszke jellemű, aranyszívű, talpig úr volt képes, mint Liszt.

Az apostoli vonás, mellyel saját érdekeit háttérbe szorítva mások műveit sikerre viszi, nyilatkozik meg a magyar zene érdekében kifejtett működésében. Ne gondoljuk, hogy Liszt magyar zeneköltészetének becse és igazi értéke abban a tizenöt rapszódiában rejlik, melyet ő és tanítványai röpítettek világgá, vagy talán a Himnusz- és Szózat-átiratban és a Hungária szimfónikus költemény magyaros motívumaiban. Korántsem. Liszt igazi érdeme a magyar zenét illetőleg abban áll, hogy ő volt az első nagy művész, aki beleélte magát a magyar nóta világába, megsejtette őserejét, zamatját, pompázását. Lisztnek erős bizalma volt ehhez a zenéhez, izgatja, csábítja őt a magyar népzene varázsa. Midőn Bihari nótáit hallgatja, rögtön megérzi a magyar dal különleges voltát és észreveszi, hogy ez a zene épp úgy beilleszthető formákba, mint a műzene. Liszt mindamellett, hogy a nemzeti zene sajátságait híven megőrzi, nagyszabású műveket komponál teljesen magyar motívumokból. Ambicionálta, hogy az egész világ érdeklődjék a magyar zene iránt, annak létezését elismerje és komolyan vegye.

Lisztnek Pesthez való kapcsolata egészen korai. Tanulmányai bevégeztével tizenkét éves korában Bécsből Pestre utazik, hogy hazája fővárosában is, hol eddig még nem volt, bemutassa művészetét. Egyetlen hangversenyt tervezett s csak a negyedik után sikerült elbúcsúznia Pesttől.

A viszonyok az országból való távozásra kényszerítik. E cselekedetében ne lássunk hazafiatlanságot. Művészeink ma is megteszik és senki sem veti szemükre. Hosszú ideig aratja Franciaországban, Angliában, Svájcban, Olaszországban a legnagyobb sikereket, élvezi mindazt, amit a világhódítóknak a győzelem mámora nyujt, míg végre egy nemzeti katasztrófa felébreszti hazafias öntudatát s megállásra készteti. Az 1838-iki pesti árvíz, mely 2281 házat pusztított el, csaknem az egész várost rombadöntötte. A város újjáépítéséhez az ország tehetősein kívül az írók és művészek támogatását is igénybevette. A jótékony cél érdekében az írók könyveket szerkesztenek, mint Eötvös József báró és Kunoss Endre, vagy hangversenyeket rendeznek. Frankenburg Adolf, ki Liszt gyermekkori játszótársa volt (Frankenburg anyja Liszt keresztanyja volt) azonnal levelet írt Lisztnek, ki éppen Velencében tartózkodott és felkérte, hogy jöjjön segíteni. Liszt Bécsbe siet, hol tíz hangversenyt rendez s ezek jövedelméből huszonnégyezer forintot juttat szűkölködő pesti honfitársainak. Pestre csak másfél év mulva jut el. Honfitársaira gyakorolt hatásának a nemzet koszorús költője, Vörösmarty, adott kifejezést. Ez alkalommal rendezett hangversenyeinek eredménye a Nemzeti Zenede megalapítása (1840.). Egyelőre hosszú időközökben tér vissza Pestre. 1846-ban újra itthon találjuk s többek között ismét a Nemzeti Zenede javára hangversenyez. Midőn 1856-ban az esztergomi Bazilika felavatására írott miséjének előadására jön Magyarországra, a pestiek előbb hallják e művet, mert a Nemzeti Múzeumban két főpróbát rendez, melynek jövedelmét a lipótvárosi Bazilika építkezésére fordítja.

A nemzeti műveltség egyre nagyobb arányokban való fejlődése mindsűrűbben invitálja Lisztet hazájába. Világhírével együtt elhozza tapasztalatait is, hogy általuk a nemzet szellemi fölvirágoztatásában elsőrendű tényezővé váljék. 1865-től, a Szent Erzsébet oratórium pesti ősbemutatójától, melyre az egész világ felfigyel, gyakrabban, majd évente és hosszabb időre látogat el Pestre s szellemével, befolyásával, művészi és társadalmi tevékenységével élénk, pezsgő, termékenyítő életet teremt a budapesti zenevilágban. »Leghőbb óhajtásom, hogy Budapesten a zeneélet hibátlan és tiszta legyen (vagy azzá váljék a jövőben), oda irányul minden törekvésem« — írja tanítványának, Zichy Géza grófnak, 1879. december 22-én Rómából. Budapest zeneéletének kifejlesztéséhez nagyban hozzájárulnak nagyszerű hangversenyei, melyek egyikén a király is résztvesz gyermekeivel, vasárnapi matinéi,

melyeket előbb a belvárosi plébánián levő szállásán, majd zeneakadémiai lakásán ismerősei, tisztelői és tanítványai részére rendezett. Ezek a nagyfontosságú matinék, melyeket Haynald bíboros és Andrássy Gyula gróf miniszterelnök is látogattak, indították el a Zeneakadémia megalapításának gondolatát és éppen Andrássy Gyula gróf volt az, aki Lisztet a Zeneakadémia elnökének és tanárának megnyerte. Beethoven születésének századik évfordulóját Pesten Liszt vezetésével ülték meg s ugyancsak Pesten ünnepelték világraszóló fénnyel Liszt működésének ötvenéves jubileumát, melyre külföldi tisztelői is eljöttek. A főváros aranykoszorúval tisztelte meg Lisztet és e nap emlékére a Liszt Ferenc ösztöndíjat alapította. Midőn a Hal-téri szegényes hajlékból az Andrássy-úti előkelő palotába költözik a Zeneakadémia, ez az esemény rendkívüli büszkeséggel tölti el Lisztet, mert budapesti működésének megbecsülését látta benne.

Öreg korában visszavonult a nyilvános hangversenyezéstől, csak arisztokrata és előkelő polgári ismerőseinek szalonjában és az Angolkisasszonyok zárdájában évente rendezett matinékon, valamint az Írók és Művészek Körének zártkörű estélyein zongorázik, a budapestiek kedvéért azonban megszegi elhatározását s nem tudja megtagadni, hogy késő öregségében is ne zongorázzék valamely jótékonycél (1876-os óbudai árvíz, különböző jótékony egyesületek stb.) érdekében. Sok csalódása ellenére is haláláig megőrizte azt a tulajdonságát, hogy tettekkel és tanáccsal szolgáljon a rászorulóknak.

Így lett Liszt Ferenc, ez az Isten kegyelméből való igazi lángész, központi irányítója fővárosunkban a magyar zenei életnek, termékenyítő sugarakat árasztva mindenüvé, ahová nemes szelleme elért.

*

Midőn Liszt-bibliográfia elkészítésére és kiadására vállalkoztunk, tisztában voltunk ama nehézségekkel, melyekkel tényleg meg kellett küzdenünk. Lisztről bibliográfiát készíteni csaknem egyenlő a tenger kimerésének jámbor szándékával. Liszt művészi pályája folyamán végigutazta Európát Lisszabontól Konstantinápolyig, Rómától Szentpétervárig. Sikerei nyomán ezrével termettek a napi sajtó és a szakirodalom tiszavirágéltű és maradandó értékű alkotásai. Ezekből, amennyire számunkra egyáltalán hozzáférhetők voltak, kellett kiválogatni mindazt, ami a Lisztről írottak javát adja. Teljességre törekedni még csak gondolni sem lehetett. A fennforgó nehézségek mellett is igyekeztünk a Lisztről írottakat úgy megválogatni és felsorolni, hogy bibliográfiánk Liszt nagyszabású életének és nagyarányú munkásságának lehetőleg teljes képét nyujtsa. Az anyag nagysága a bibliográfia részletesebb felosztását tette szükségessé. A címek besorozásánál mindenütt a szerző vagy tárgyszó szerinti betűrendes sorrendet használtuk, kivéve egy esetet, a Liszt pesti tartózkodását érintő fejezetben, hol helyesebbnek véltük az időrendi összeállítást. A megszabott terjedelem következtében minden cím csupán egy helyen szerepelhet s ezért a tartalma szerint legalkalmasabb besorolást kapta. A recenzióktól könyveknél és külföldi folyóirat cikkeknél a gazdasági helyzet parancsolta takarékosság következtében el kellett tekinteni, a nehezebben hozzáférhető magyar anyagból is csupán ott készültek az eredeti cikkek szellemében recenziók (zenetörténeti szempontból mindenütt a lényegesnek hangsúlyozásával), ahol nem közismert adatokkal találkozunk, vagy ahol a cím nem utal kellőképen a cikk tartalmára. Ugyancsak anyagi okokból maradt el az annyira fontos és ez esetben csaknem nélkülözhetetlen név- és tárgymutató. Ezt a fogyatékosságot az anyag lehetőleg gondos részletezésével igyekeztük tompítani.

Franz Liszt

1811—1886—1936

Ein bibliograpischer Versuch

Zusammengestellt von Ludwig Koch

Vorwort

(Auszug)

Die musikalische Welt feiert in diesem Jahre den hundertfünfundzwanzigsten Geburtstag und den fünfzigsten Todestag Franz Liszts. Dieses Ereignis zu feiern ist eine Pflicht ersten Ranges der Haupt- und Residenzstadt Budapest. Umsomehr, da unsere Hauptstadt in Franz Liszt nicht nur einen ihrer grössten Landsleute, sondern einen ihrer grossmütigsten Wohltäter, sowohl auch den Gründer des modernen Budapester Musiklebens und ihrer wichtigsten, auch heute noch wirkenden Musikinstituten verehrt. Immer durch reinen künstlerischen Idealismus bewegt, ist Franz Liszt der grosse und fröhliche Spender. Er säumte nie, wenn Hilfe notwendig war. In den Jahren seiner Europawanderung liess er von mittels seiner Kunst geschaffenen riesigen Einkünften, Hunderttausende humanen und kulturellen Zwecken zukommen. Mit opferfrohem Eifer stand er stets bereit, als er fühlte, dass die Hauptstadt seines Vaterlandes seiner bedarf. In Budapest gibt es kaum Institutionen, deren Gönner, opferwilliger Helfer er im Laufe seines Lebens nicht gewesen wäre. Hiemit verpflichtete er die Bürgerschaft Budapests zu unvergänglichem Dank.

Frühzeitig hatte Liszt Beziehungen zu Pest. Nach Beendigung seiner Studien reiste er in seinem zwölften Lebensjahre von Wien nach Pest um sich in der Hauptstadt seines Vaterlandes, wo er noch nicht gewesen war, durch seine Kunst vorzustellen. Er plante ein einziges Konzert und konnte sich nur nach dem Vierten von Pest verabschieden.

Die Verhältnisse zwangen ihn die Heimat zu verlassen. Lange Zeit hindurch erntet Liszt in Frankreich, in England, in der Schweiz, in Italien die grössten Erfolge. Er geniesst alles, was ein Siegestaumel dem Welteroberer bieten kann, bis nicht sein patriotisches Bewusstsein durch eine nationale Katastrophe erweckt wird. Das Pester Hochwasser vom Jahre 1838, welches 2281 Häuser vernichtete, hatte fast die ganze Stadt zerstört. Zu ihrer Neuerstehung mussten ausser den Wohlhabenden des Landes auch die Schriftsteller und Künstler Hilfe leisten. Zur Unterstützung der Überschwemmten haben Schrifsteller, wie Baron Joseph von Eötvös und Endre von Kunoss Bücher verfasst, Künstler haben Konzerte arrangiert. Der ungarische Schriftsteller, Adolph Frankenburg, ein Spielgenosse Liszts (die Mutter Frankenburgs hob Liszt aus der Taufe), schrieb sofort einen Brief an Liszt, der eben in Venedig weilte, und ersuchte den Künstler beihilflich zu sein. Liszt eilte nach Wien, wo er zehn Konzerte gab, aus deren Einnahmen er vierundzwanzigtausend Gulden seinen notleidenden Pester Mitbürger zukommen liess. Nach Pest ist er nur nach anderthalb Jahren angelangt. Dem auf seine Landsleute gemachten Effekte gab Vörösmarty, der gekrönte Dichter der ungarischen Nation, Ausdruck. Das Ergebnis seiner diesmalig gegebenen Konzerte war die Gründung des Nationalkonservatoriums (1840). Vorläufig kehrt Liszt nur nach längeren Pausen nach Pest zurück, so im Jahre 1846, als er abermals zu Gunsten des National-

konzervatoriums konzertierte. Als er im Jahre 1856 zur Aufführung der für die Einweihung des Graner Domes geschriebenen Messe nach Pest kommt, arrangiert er im National-Museum zwei Generalproben, deren Einnahmen er der in Bau stehenden Leopoldstädter Basilika spendet.

So oft Liszt in seine Heimat zurückkehrt, bringt er mit seinem Weltruhm auch seine Erfahrungen mit und wird durch sie ein erstklassiger Faktor der emporblühenden Nation. Seit dem Jahre 1865, dem Jahre der Pester Uraufführung des »Hl. Elisabeth« Oratoriums, auf welches Ereignis die ganze Welt aufmerkte, kam Liszt öfters, später jährlich und zu längerem Aufenthalt nach Pest und schuf durch seinen Geist, durch seinen Einfluss, durch seine künstlerische und gesellschaftliche Tätigkeit ein lebhaftes, anregendes, befruchtendes Leben in der Budapester Musikwelt. »Mein innigster Wunsch ist, dass in Budapest das Musikleben fehlerfrei und rein sei (oder in der Zukunft dazu werde), mein ganzes Streben richtet sich dahin« — schreibt Liszt seinem Schüler, dem Grafen Géza Zichy am 22. Dez. 1879 aus Rom. Seine grossartigen Konzerte trugen zur Entwicklung des Budapester Musiklebens in vollem Masse bei (einem derselben wohnte auch der König mit seinen Kindern bei), so auch die Sonntagsmatinéen, welche er zuerst auf seiner Wohnung, im Innerstädter Pfarrhause, später in der Musikakademie für seine Bekannten, Verehrer und Schüler abhielt. Diese höchstwichtigen Matinées, welche auch vom Kardinal Haynald und vom Ministerpräsidenten Graf Julius Andrássy besucht wurden, setzten den Gedanken der Gründung einer Musikakademie in Bewegung und gerade Graf Julius Andrássy war es, der Liszt zum Präsidenten und zum Professor der Pester Musikakademie gewann. Der 100. Geburtstag Beethovens wurde in Pest unter der Leitung von Liszt gefeiert und dieselbe Stadt Pest beging Liszts fünfzigjähriges Künstlerjubileum mit einem glänzenden Fest, an welchem auch Liszts ausländische Verehrer teilnahmen. Die Hauptstadt beehrte Liszt mit einem aus Gold geprägtem Kranze und stiftete zum Andenken dieses Tages das Franz Liszt-Stipendium. Als die Musikakademie von ihrem bescheidenen Heim am Fischplatz in das vornehme Palais der Andrássy-Strasse übersiedelte, erfüllte dieses Ereignis Liszt mit ausserordentlichem Stolze, da er hierin die Schätzung seiner Budapester Tätigkeit sah.

Im vorgerückten Alter zog sich Liszt vom öffentlichen Konzertieren zurück. Nur in den Salons der Aristokratie und bei seinen vornehmen bürgerlichen Bekannten, sowie auch auf den jährlich im Kloster der Englischen Fräulein arrangierten Matinéen spielte er Klavier. Auch in den geschlossenen Soiréen des Vereins der Schriftsteller und Künstler erscheint er häufig. Um den Beifall der Budapester zu erwerben, ändert er seinen Entschluss, und weigert sich nie, selbst in spätem Alter zu wohltätigem Zwecke (zu Gunsten der Alt-Ofner Überschwemmten 1876, für verschiedene Wohltätigkeitsvereine etc.) zu spielen. Trotz seiner mannigfaltigen Täuschungen, bewahrte Liszt bis zu seinem Tode die Eigenschaft, den darauf Angewiesenen mit Rat und Tat beizustehen.

So wurde Franz Liszt, dieses gottgesegnete Genie, ein Führer des ungarischen Musiklebens in unserer Hauptstadt. Sein edler Geist goss überall befruchtende Strahlen aus.

*

Als wir uns zur Verfertigung und Herausgabe einer Liszt-Bibliographie entschlossen, waren wir uns jener Schwierigkeiten bewusst, mit welchen wir tatsächlich zu kämpfen hatten. Eine Vollständigkeit zu erreichen konnte selbstverständlich nicht unser bestreben sein. Wir waren bestrebt das über Liszt Geschriebene

— soweit es uns überhaupt zugänglich war — (Bücher, sowie auch Zeitschriften u. Zeitungsartikel) so auszuwählen und einzureihen, dass die Bibliographie ein vollkommenes Bild von Liszts grossangelegtem Leben und über seine gewaltige Tätigkeit darbiete. Das angewachsene Material forderte eine sorgfältig detaillierte Einteilung. Bei der Eingliederung ordneten wir die Titel überall nach dem Alphabet der Verfasser oder des Schlagwortes, mit Ausnahme des Kapitels über Liszts Pester Aufenthalt, in welchem wir eine chronologische Zusammenstellung für richtiger fanden. Infolge eines vorgeschriebenen Umfanges, konnte jeder Titel nur an einem einzigen Orte angeführt werden und er bekam je nach seinem Inhalt die geeigneteste Eingliederung. Von Rezensionen bei Büchern und bei fremdsprachigen Zeitschriftenartikeln musste mit Rücksicht auf unsere beschrenkten Mittel, abgesehen werden, auch das schwerer auffindbare ungarische Material wurde nur dort im Sinne des Originals rezensiert (überall das musikgeschichtlich Wesentliche hervorhebend), wo wir auf weniger bekannte Angaben geraten sind, oder wo der Titel auf den Inhalt des Artikels ungenügend hinweist. Aus materiellen Gründen musste der so wichtige und fast unentbehrliche Namen- und Sachregister ebenfalls wegbleiben. Diesem Mangel wurde durch die sorgfältige Detaillierung des Materials teilweise abgeholfen.

TARTALOM — INHALT

I.

Liszt élete — Liszts Leben

Oldal

1. Életrajzok — Biographien ... 233
2. Általános életrajzi cikkek — Allgemeine biographische Aufsätze ... 234
3. Részletek Liszt életéből — Lebensausschnitte ... 238
   a) Családja, gyermekkora — Familie und Kindheit ... 238
   b) Párisi, londoni, olaszországi, svájci, németországi tartózkodások. Bécs. Hangversenykörutak — Aufenthalt in Paris, London, Italien, Schweiz, Deutschland. Wien. Konzertreisen ... 241
   c) Magyarországi, pesti tartózkodás — Aufenthalt in Ungarn, in Pest ... 248
   d) Liszt magyarsága — Liszts Ungartum ... 261
   e) Liszt mint előadóművész — Liszt als Vortragskünstler ... 266
   f) Emlékek, megemlékezések, epizódok Liszt életéből — Andenken, Erinnerungen, Episoden aus Liszts Leben ... 267
   g) Liszt halála — Liszts Tod ... 279

II.

Liszt viszonya kortársaihoz — Liszts Beziehungen zu Zeitgenossen

1. Személyi és szellemi kapcsolatok — Persönliche und geistige Beziehungen ... 280
2. Liszt és Wagner — Liszt und Wagner ... 287
3. Liszt és a nők — Liszt und die Frauen ... 288
4. Liszt és tanítványai — Liszt und seine Schüler ... 290

III.

Liszt művei — Liszts Werke

1. Esztétikai méltatások — Ästhetische Würdigungen ... 292
2. Szerzemények esztétikai méltatása — Ästhetische Würdigung der Kompositionen ... 297

   A) Hangszeres művek — Instrumentalwerke ... 297
      a) Általános esztétikai méltatás — Allgemeine ästhetische Würdigung ... 297
      b) Zenekari művek — Orchesterwerke ... 298
      c) Zongoraművek — Klavierwerke ... 301
      d) Orgonaművek — Orgelwerke ... 305

   B) Vokális művek — Vokalwerke ... 305
      a) Általános esztétikai méltatás — Allgemeine ästhetische Würdigung ... 305
      b) Oratoriumok — Oratorien ... 306
      c) Misék és zsoltárok — Messen und Psalmen ... 309
      d) Dalok és karművek (zongora és zenekar kisérettel) — Lieder und Chorwerke (mit Klavier und Orchester) ... 312

IV.

Irodalmi művek — Literarische Werke

1. Egyes művei és összegyüjtött munkái — Einzelne Werke und gesammelte Schriften ... 315
2. Levelezés — Briefwechsel ... 317

V.

Liszt a szépirodalomban — Liszt in der Belletristik

1. Liszt-anekdóták — Liszt-Anekdoten ... 322
2. Költemények — Gedichte ... 323
3. Novellák, regények, színpadi művek — Novellen, Romane, Bühnenwerke ... 325

VI.

Lisztkultusz — Lisztpflege

Liszt ünnepélyek — Liszt-Feste ... 326
   a) Ötvenéves művészi jubileum — Fünfzigjähriges Künstlerjubileum ... 326
   b) Századik születésnap — Liszt-Zentenar ... 327
   c) Ötvenedik halálozási nap és százhuszonötödik születésnap — Fünfzigster Todestag und hundertfünfundzwanzigster Geburtstag ... 330

I.

Liszt élete. — Liszts Leben.

1. Életrajzok. — Biographien.

(A helyszámmal ellátott művek a Fővárosi Könyvtárban megvannak.)
(Die Standnummern bezeichnen die in der Stadtbibliothek vorhandenen Werke.)

[Áldor Imre] **r. e.** Liszt Ferenc. [Életrajz.] [Franz Liszt. Biographie.]
= Bécsi Hiradó 1865. VIII. 15., 18., 19., 20., 23., 26. & IX. 3. Nr. 186., 188., 189., 190., 192., 195., 202.

Beaufort, Raphael Leclos de. Franz Liszt. The story of his life to which are added Fr. Liszt in Rome by Nadine Helbig. Boston & London : Ditson 1866.

Bekker, Paul. Franz Liszt. Bielefeld : Velhagen & Klasing 1912. 33 p. 32 t.

Beu, Octavian. Franz Liszt in tara noastra [Rumän. Text]. Sibiu : Krafft & Drotleff 1934. 99 p. 9 t.

Bory, Robert. La vie de Franz Liszt par l'image. Introd. biographique par Alfred Cortot. Genève : Éd. du Journal de Genève 1936. 249 p. **x6677**

Calvocoressi, M. D. Franz Liszt. Biographie critique. Paris : Renouard 1905. 123 p. **76518**

Chantavoine, Jean. Liszt. Paris : Alcan 1911. 248 p. (Les maitres de la musique.)

Christern, J. W. Franz Liszt. Nach seinem Leben und Werke. Aus authentischen Berichten dargestellt. Hamburg : Schubert 1841.

Clark, Frederic Horace. Liszts Offenbarung. Schlüssel zur Freiheit des Individuums. Berlin : Vieweg 1907. 320, VIII p. **86469**

Corder, Frederick. Ferenc (François) Liszt. [1925.] 2. ed. London : Kegan Paul, Trench, Trubner 1933. XII, 170 p. 1 t. **59787 & 81114**

Falk Géza. Liszt-Breviárium. Budapest : Rózsavölgyi 1936. 278 p. 8 t. **88935**

Göllerich, August. Franz Liszt. Berlin : Marquardt 1908. IV, 332 p. (Die Musik.) **84456**

Grunsky, Karl. Franz Liszt. Leipzig : Kistner & Siegel 1924. 97 p. (Die Musik, 15.)

Hervey, Arthur. F. Liszt and his music. London : Lane 1911. 192 p.

Herwegh, Marcel. Au soir des Dieux. Des derniers reflets wagneriens à la mort de Liszt (1847, 1886—1887). Documents, ignorés jusqu'à ce jour, sur la vie de Richard Wagner et de Franz Liszt. Paris : Peyronnet 1933. 228 p.

Herwegh, Marcel. Au banquet des dieux, Franz Liszt, Richard Wagner et leurs amis. Paris : Peyronnet 1932. 159 p.

Hevesy, André. Liszt, ou le roi Lear de la Musique. Paris : Firmin-Didot 1936. 250 p. **86570**

Holsen, Kristine. Franz Liszt. Oslo : Aschehoug 1929.

Huneker, James Gibbons. Franz Liszt. New York : Scribner 1911. 458 p.

Járosy Dezső. Liszt. Arad : Vasárnap ny. 1927. 94 p. 1 t. **63388**

Kapp, Julius. Fr. Liszt. [1909.] 2. Aufl. Berlin : Schuster & Loeffler 1911. 307 p. **48490**

Koudela Géza. Liszt Ferenc. Bp. : Orsz. Liszt Ferenc társ. 1936. 131 p. 8 t. **86909**

La Mara [Lipsius Marie]. Franz Liszt. 10. Aufl. Leipzig : Breitkopf & Härtel 1911. 77 p. 1 t.

La Mara [Lipsius Marie]. Musikalische Studienköpfe. Bd 1—5. Leipzig : Schmidt & Günther 1868—1882.
Liszt : Bd I. Romantiker. p. 233—275.

Lessmann, Otto. Franz Liszt. Eine Charakterstudie. Berlin : Behr 1881. IV, 39 p.

Louis, Rudolf. Franz Liszt. Berlin : Bondi 1900. 173 p. **84460**

Lüning, O. Franz Liszt. Ein Apostel der Idealen. Zürich : Fäsi & Beer 1896. 25 p.

Mesa, E. Liszt, su vida y sus obras. Paris : Editorial Hispano-Americana 1929. 192 p.

Müller, Iwan. Franz Liszt. Erlangen : Deichert 1883. 33 p.

Neumann, W. Franz Liszt. Eine Biographie. Cassel : Balde 1855. 48 p. (Die Komponisten der neueren Zeit, 16.)

Newman, Ernest. The man Liszt. A study of the tragi-comedy of a soul divided against itself. London : Cassell 1934. XXII, 313 p. Bibliography : p. XVIII—XXII. **86460**

Nohl, Ludwig & August G ö l l e r i c h. Liszt. T. 1—2. Leipzig : Reclam 1882 & 1888. 114, 137 p. (Musiker Biographien, 4. & 8.) **73051**

Pourtalès, Guy. La vie de Franz Liszt. [1925]. 9. ed. Paris : Gallimard 1925. 302 p. 1 t. (Vies des Hommes illustres.) **58695**

Pourtalès, Guy de. Liszt Ferenc élete. Franciából Lányi Viktor. [Franz Liszts Leben. Aus dem Französischen von Viktor Lányi.] Budapest : Athenaeum 1928. 247 p. 2 t. **65197**

Prod'homme, J. G. Franz Liszt. Paris : Fabre 1910.

Raabe, Peter. Franz Liszt. Bd 1—2. Stuttgart : Cotta 1931. 325 ; 379 p. **77804**

Ramann, Lina. Franz Liszt, als Künstler und Mensch. Bd 1—3. Leipzig : Breitkopf & Härtel 1880—1894. **84457**

Reuss, Eduard. Franz Liszt. Leipzig : Seemann 1898. 325 p. (Männer der Zeit, 5.) **84463**

Rychnovsky, Ernst. Franz Liszt. Zu seinem 100. Geburtstag. Prag : Calve 1911. 36 p.

Schilling, Gustav. Franz Liszt. Sein Leben und Wirken aus nächster Beschauung. Stuttgart : Stoppani 1844. XVI, 267 p. **09/357**

Schlemmer, Antonio Carlo. Francesco Liszt. Cenni biografici. Fiume : Mohovich 1911. 128 p. **35058**

Schrader, Bruno. Franz Liszt. Berlin : Schlesische Verl. Anst. 1917. 120 p.

Schuberth, Julius. Franz Liszts Biographie. Leipzig : Schuberth 1871.

Schwarzbach Flóra. Liszt Ferenc. Székesfehérvár 1911.

Sitwell, Sacheverell. Liszt. London : Faber & Faber 1934. XX, 418 p.

Somssich Andor. Liszt Ferenc élete. [Das Leben Franz Liszts.] Budapest : Magyar irodalmi társaság 1925. 480 p. **56160**

Thode, Henry. Franz Liszt. Heidelberg : Winter 1911. 19 p.

Vogel, Bernhard. Franz Liszt. Abriss seines Lebens und Würdigung seiner Werke. Leipzig : Hesse 1888. VI, 132 p. (Musikheroen der Neuzeit, 6.)

Wessem, Constant. Franz Liszt.'s-Gravenhage : Kruseman 1927. 144 p.

Wetz, Richard. Franz Liszt. Leipzig : Reclam 1925. 117 p. (Musiker Biographien, 4.)

2. Általános életrajzi cikkek
Allgemeine biographische Aufsätze

Aber, Adolf. Handbuch der Musikliteratur. Leipzig : Breitkopf & Härtel 1922. XX, 695 p. **01678/1**
Liszt : p. 325—327.

Ábrányi Kornél. A magyar zene a XIX. században. [Die ungarische Musik im XIX. Jahrhundert.] Budapest : Rózsavölgyi 1900. XIII, 700 p. **7807**
Liszt : p. 174—180 ; 238—242 ; 318—324 ; 338—343 ; 378—386 ; 437—443 ; 453—466.

Ábrányi Kornél. Általános zenetörténet. [Allgemeine Musikgeschichte.] Budapest : Harmonia 1886. 201 p. **56748**
Liszt : p. 116—121.

Ábrányi Kornél. Jellemképek a magyar zenevilágból. [Charakterbilder aus der ungarischen Tonwelt.] Budapest : Lampel 1900. 63 p. **R 78(439)**
Liszt Ferenc : p. 12—23.

Adler, Guido. Handbuch der Musikgeschichte. [1924.] 2. Aufl. Berlin-Wilmersdorf : Keller 1930. XIII, 1294 p. **73063**
Liszt : 944 f., 948, 964 f., 859 ff., 937 ff., 1212 f., 1217 f.

Allgemeine Deutsche Biographie. Bd 1—56. Leipzig : Duncker & Humblot 1875—1912. **K 9200/1**
Bd LII. p. 28—49 : Liszt (H. Kretzschmar.)

Autran, Joseph. François Liszt.
= Sud (Marseille) 1844. 27. VII.

Bartalus István. Liszt.
= Ország Tükre (Pest) 1864. No. 36.

Batka, Richard & Wilibald Nagel. Geschichte der Musik. Bd 1—3. Stuttgart: Grüninger 1908.
Liszt: Klavierromantik. Bd II. p. 243—264; Die Epoche L. — Wagner. Bd III. p. 3—98.

Bernsdorf, Eduard. Neues Universal-Lexicon der Tonkunst. Bd 1—3. Dresden: Schaefer 1856—1861. **70164**
Liszt: Bd II. p. 782—789.

Bertha, Alexander. Franz Liszt.
= Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft (Leipzig) 1907.

Beurmann, Eduard. Unsere Zeit in Biographien und Bildnissen. Hamburg: Verlags-Compt. 1844.
1. Lieferung, p. 31: Schilderung L.-s.

Beurmann, Eduard. Franz Liszt. Biographie.
= Unsere Zeit (Hamburg) 1845. Nr. 1.

Bremer. Handlexikon der Musik. Eine Enzyklopedie der Tonkunst. Hg. v. Bruno Schrader. Lpzg: Reclam [1912]. 558 p.
Liszt: p. 270—272.

Bricqueville, Eugène. Franz Liszt. Esquisse. Avignon 1884.

Buecken, E. Musikalische Charakterköpfe. Leipzig: Quelle & Meyer 1925. VII, 174 p.
Franz Liszt p. 137—157.

Buffen, Frederik. Franz Liszt. A memoir. London: Chapman 1886.

Bücken, Ernst. Die Musik des 19. Jahrhunderts bis zur Moderne. Wildpark-Potsdam: Akademische Verlagsges. »Athenaion« 1929. 319 p. (Handbuch d. Musikwissenschaft.)
Liszt: p. 196—209. **X 6120/2**

Castle, M. Etude phrénologique sur le caractère de François Liszt. Milano: [s. e.] 1847.

Chamberlain, Houston Stewart. Richard Wagner [1895]. 6. Aufl. München: Bruckmann 1919. XVI, 526 p.
Liszt: p. 20, 77—79.

Combarieu, Jules. Histoire de la musique. T. 1—3. Paris: Colin 1919—1920. **80190**
Liszt: T. III. p. 142—162.

D. Liszt Ferenc **B 071/8**
= Képes Ujság (Pest) 1865. IX. 1. Nr. 23.
L. rövid életrajza.
Kurze Biographie L.-s.

Dienes Lajos. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **Bq 051/63**
= Magyar néplap (Pest) 1856. VIII. 18. Nr. 15.

Dobó Sándor. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **1694**
= Élet (Budapest) 1932. p. 167.

D'Ortigue, Joseph. Franz Liszt.
= Gazette musicale de Paris 1835. p. 200—.
Essai biographique [Erschien auch deutsch von E. Flechsig in der Neuen Zeitschrift für Musik 1836 Nr. 4.]

Duverger. Notice biographique sur Franz Liszt.
= Revue générale biographique (Paris) 1843. Mai.

Eaglefield-Hull, A. Das neue Musiklexikon. Nach dem Dictionary of Modern Music and Musicians hg. v. —. Übers. v. Alfred Einstein. Berlin: Hesse 1926, XXV, 729 p.
Liszt: p. 383—384. **K 7800/4**

Eberhardt, Goby. Erinnerung an bedeutende Männer unserer Epoche. Lübeck: Quitzow 1926. 316 p.
Franz Liszt: p. 103—106.

Ehrlich, Heinrich. Aus allen Tonarten. Studien über Musik. Biographische Studien. Berlin: List 1888. 264 p. **80429**
Franz Liszt p. 116—136.

Eulenberg, Herbert. Gestalten und Begebenheiten. Dresden: Reissner 1924. 284 p.
Liszt: p. 221—225. **86472**

Fétis, F. J. Biographie universelle des musiciens et bibliographie générale de la musique. T. 1—8. Paris: Didot 1866—. Supplement et complement. T. 1—2. Publiée M. Arthur Pougin. Paris: Firmin-Didot 1881. **61463**
Liszt: Tom. V. p. 318—324 & Supplément. Tom. II. p. 116—117.

Grove, Georg. Dictionary of music and musicians [1879.] 3. éd. Vol. 1—5. Éd. by H. C. Colles. London: Macmillan 1927. **65302**
Liszt: Vol. III. p. 207—216. (By Louisa Middleton.)

Grunsky, Karl. Musikgeschichte seit Beginn des 19. Jahrhunderts. [1902.] 2. Aufl. Bd 1—2. Leipzig: Göschen 1908.
Liszt: Bd II. p. 36—50.

Heindl, Johann Baptist. Gallerie berühmter Pädagogen, verdienter Schulmänner, Jugend- und Volksschriftsteller und Componisten aus der Gegenwart in Biographien und biographischen Skizzen. Bd 1—2. München: Finsterlin 1859.
Liszt: Bd I. p. 529—.

Hofecker Imre. A magyar zene egyetemes története. [Allgemeine Geschichte der ungarischen Musik.] Bp.: Kőbányai ny. 1893. 124 p. **80975**
Liszt: p. 77—79, 89.

Horovitz-Barnay Ilka. Berühmte Musiker. Berlin: Concordia 1900. 119 p.

Huneker, James. Mezzotints in modern music: Brahms, Tschaikowsky, Chopin, Richard Strauss, Liszt und Wagner. [London]: Reeves 1900. 322 p.

Huschke, Konrad. Unsere Tonmeister unter einander. Bd 1—5. Pritzwalk: Tienken 1928.
Bd 5. Über Franz Liszt u. andere Musiker.

(—jd.—) Liszt Ferenc. **B 051/8**
= Athenaeum (Pest) 1840. Nr. 27. 424—427. hasáb.
L. pesti hangversenyei alkalmából közli L. rövid életrajzát.
Liszt's kurze Biographie aus Anlass L.-s Pester Konzerte.

Jeszenszky Sándor. Liszt Ferenc. 1811. X. 22—1886. VII. 31.
= Magyar Állam (Budapest) 1906. Nr. 171.

Joss, Victor. Zu Liszts Gedächtnis. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1902. p. 209—214.

Keller, Otto. Geschichte der Musik. Bd 1—2. Leipzig: Rösl 1923. **58332**
Liszt: Bd I. p. 287—291.
Bd II. p. 277—280.

Kempe, Fr. Franz Liszt — R. Wagner. Aphoristische Memoiren und biographische Rhapsodien. Ein Erinnerungs-Blatt. Eisleben: Kuhnt 1852. 43 p.

Koestlin, H. A. Geschichte der Musik im Umriss. [1898]. 6. Aufl. Bearb. v. Wilibald Nagel. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1910. XV, 746 p. **57193**
Liszt: p. 562—566.

Kothe, B. Abriss der allgemeinen Musikgeschichte [1874.] 9. Aufl. v. Rudolf Prohaska. Leipzig: Leuckart 1915. XIII, 496 p.
Liszt: p. 292—295. **57192**

Kozocsa Sándor. Magyar Liszt-bibliográfia. [Ungarische Liszt-Biographie.] **1877**
= Muzsika (Budapest) 1929. p. 95—102.

Kubinyi Ferenc és Vahot Imre. Magyarország és Erdély képekben. 1—4. k. [Ungarn und Siebenbürgen in Bildern. Bd 1—4.] Pest: Emich 1853—54. **B 918/7**
Liszt Ferenc. — H. és Vahot Imrétől. Franz Liszt. Von: — H. und Emmerich Vahot. III. k. p. 94—97.

Kurt-Schaab, Olga. Musikgeschichte von der Antike bis zur Gegenwart in 600 Fragen. Bearb. & hg. v. Hans Gál. Wien: Passer 1935. 303, 31 p. **86604**
Liszt: p. 186—188.

La Mara [Lipsius Marie]. Classisches und Romantisches aus der Tonwelt. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1892. 361 p.
Liszt: p. 244 ff., 249, 260.

Lavignac, Albert & Lionel de la Laurence. Encyklopédie de la musique et dictionnaire du conservatoire. Tom. 1—5. Paris: Delagrave 1920—25. **K 7800/7**
Liszt: Tom. II. p. 1091—1096.

Lavotta Rudolf. Általános zenetörténet. [Allgemeine Musikgeschichte.] Budapest: Németh 1913. 176 p. **54178**
Liszt: p. 142—144.

Lénárt Alfréd. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Magyar Zeneujság (Budapest) 1908. Nr. 1—4.

Liszt, Franz.
= Ungarische Post (Pest) 1855. Nr. 34.

Liszt, Franz. Grossherzogl. weimar'scher Hofkapellmeister. **Bq 073/5**
= Sonntags Zeitung (Pest) 1856. 14. IX. Nr. 37.

Liszt Ferenc. — A művész és zeneszerző. — Liszt Ferenc életéből. [Franz Liszt. — Der Künstler und Komponist. — Aus dem Leben Franz Liszts.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1886. VIII. 2.

Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **25**
= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1865. Nr. 33.
L. a pesti zenede alapításának 25. évfordulója alkalmából, mint a zenede egyik alapítója, dirigálta az ünnepi hangversenyen műveit. Cikkíró rövid életrajzi összefoglalást is ad L.-ről.
L. dirigierte aus Anlass des 25 jährigen Bestehens des Pester Konservatoriums, als Gründer, im Festkonzert seine Werke. Verfasser bringt auch eine kurze biographische Zusammenfassung über L.

Liszt Ferenc. Életrajzi vázlat. [Franz Liszt. Biographische Skizze.] **B 059/23**
= Szent István társulat naptára az 1865. évre (Budapest 1864). p. 76—78.

Liszt Ferenc. Életrajzi vázlat. [Franz Liszt. Biographische Skizze.] **B 051/31**
= Rajzolatok (Pest) 1838. Nr. 47—48.

Liszt Ferenc. Életrajzi vázlat. [Franz Liszt. Biographische Skizze.] **B 051/17**
= Honművész (Pest) 1839. Nr. 28—29.

Liszt, Franz. Biographische Skizze.
= Bäuerles Allgemeine Theaterzeitung (Wien) 1838. No. 104.

Louis, Rudolf. Die deutsche Musik der Gegenwart. [1909]. 3. Aufl. München : Müller 1912. 329 p. **67664**
Liszt : p. 136—154 ; 157—158 ; 256—258.

Malsch, Rudolf. Geschichte der deutschen Musik, ihrer Formen, ihres Stils und ihrer Stellung im deutschen Geistes- und Kulturleben. [1926.] 2. Aufl. Berlin : Vieweg 1928. XII, 364 p. **67791 & 60813**
Liszt : p. 296—299.

Merian, Hans. Geschichte der Musik im neunzehnten Jahrhundert [1901.] 2. Aufl. Leipzig : Spamer 1906. VIII, 739 p. **50390**
Liszt : p. 613—619.

Meyer, Wilhelm. Charakterbilder grosser Tonmeister. [1920.] 3. Aufl. Bd 1—4. Bielefeld : Velhagen & Klasing 1928. **67609**
Liszt : Bd III. p. 3—110.

Molnár Géza. Általános zenetörténet. 1—2. k. [Allgemeine Musikgeschichte. Bd 1—2.] Budapest : Rozsnyai 1911—16. **K 7800/2**
Liszt : II. k. p. 255—267.

Moser, Hans Joachim. Geschichte der deutschen Musik. Bd 1—3. Stuttgart : Cotta 1921—28. **58144**
Liszt : Liszt und der Fortschrittgedanke. Bd III. p. 181—227.

Nef, Karl. Einführung in die Musikgeschichte. [1919.] 2. Aufl. Basel : Kober 1930. 351 p.
Liszt : p. 300—303, 308—309. **72305**

Niemann, Walter. Die Musik der Gegenwart und der letzten Vergangenheit bis zu den Romantikern, Klassizisten und Neudeutschen [1913]. 9—12. Aufl. Berlin : Schuster & Loeffler 1920. XVI, 303 p. **48472**
Liszt : p. 133—137.

Niemann, Walter. Die Musik seit Richard Wagner. Berlin : Schuster & Loeffler 1913. XVI, 296 p.
Liszt : p. 125—130, 154—156, 192—194.

Nohl, Ludwig. Beethoven—Liszt—Wagner. Ein Bild der Kunstbewegung unseres Jahrhunderts. Wien : Braumüller 1874. XII, 277 p.

Omega. Emlékezés Liszt Ferencre. [Erinnerung an Franz Liszt.] **B 782/3**
= Zenevilág (Budapest) 1901. p. 59—61. Születésének 90. évfordulója alkalmából. Zusammenfassung und Würdigung zu L.-s 90. Geburtstag.

Orel, Dobroslav. Frantisek Liszt a Bratislava. Pozsony: Université 1925. 72 p. 9 t.

Oxford History of Music. Vol. 1—6. [1901—5.] 2. ed. Oxford : University press 1929—31. **70537**
Liszt : Vol. VI. p. 141—155 ; 190—220 ; 225—233 ; 259—270 ; 281—285. (By Eduard Dannreuther.)

Paul, Oscar. Handlexikon der Tonkunst. Bd 1—2. Leipzig : Schmidt 1873. **46286**
Liszt : Bd II. p. 27.

Reimann, Heinrich. Musikalische Rückblicke. Bd 1—2. Berlin : Harmonie Verl. 1900. 127 ; 208 p. **86492**
Zeitbilder aus Franz Liszts Jugendjahren. Bd II. p. 78—110.
Bach und Liszt. Ein Gedenkblatt zum 30. Juli 1886. Bd II. p. 186—191.

Reinecke, Carl. »und manche lieben Schatten steigen wieder auf«. Gedenkmäler an berühmte Musiker. Leipzig : Reinecke 1900. 164 p. **80377**
Franz Liszt : p. 11—23.

Rellstab, Ludwig. Franz Liszt. Beurteilungen — Berichte — Lebensskizze. Berlin : Trautwein 1842.

Reményi Károly. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **Bq 071/6**
= Hazánk és a Külföld (Pest) 1865. Nr. 35.
A Nemzeti zenede 25 éves jubileuma alkalmából, melynek L. egyik alapitója, közli L. rövid életrajzát.
Anlässlich des 25 jährigen Jubileums des Nationalkonservatoriums, dessen Gründer L. ist. Kurzer Lebenslauf.

Riemann, Hugo. Abriss der Musikgeschichte. [1888]. 5. Aufl. Bd 1—2. Leipzig : Hesse 1914. VIII, 161 ; 232 p.
Liszt : Bd II. p. 186—188.

Riemann, Hugo. Kleines Handbuch der Musikgeschichte mit Periodisierung nach Stilprinzipien und Formen. [1907.] 2. Aufl. Leipzig : Breitkopf & Härtel 1914. XI, 295 p. (Handbücher der Musiklehre.)
Liszt : p. 234—235, 269—271.

Riemann, Hugo. Handbuch der Musikgeschichte. Bd 1—2. Leipzig : Breitkopf & Härtel 1904—1913. **56413**
Liszt : B.l II. T. 3. : p. 242—245.

Riemann, Hugo. Geschichte der Musik seit Beethoven (1800—1900). Berlin : Spemann 1901. 816 p.
Liszt : p. 382—448.

Riemann, Hugo. Musiklexikon. [1882.] 11. Aufl. Bd 1—2. Bearb. v. Alfred Einstein. Berlin : Hesse 1929. **70862**
Liszt : Bd I. p. 1050—1053.

Robert, P. L. Études sur Boieldieu, Chopin et Liszt. Rouen : Laîné 1913.

Roothan, Louis. Aus vergangenen Tagen. Erinnerungen eines Musikers. Jugenderlebnisse grosser Meister: Rubinstein — Liszt — Bülow etc. Hg. v. P. Rave. Münster: Vitarius 1909.

Rothkrepf Gábor. A' muzsikának közönséges története. [Allgemeine Geschichte der Musik.] **B 051/99**

= Tudományos gyüjtemény (Pest) 1828. VI. k. p. 3—39; X. k. p. 1—49; 1829. II. k. p. 42—67; III. k. p. 67—89.

Liszt: 1829. III. k. 75. l.

Ságh József. Magyar zenészeti lexicon. [Ungarisches Musik-Lexikon.] Budapest: Táborszky és Parsch 1879. 296 p. **68540**

Liszt: p. 176—197.

Saint-Saëns, Camille. Harmonie et melodie [1885.] 2. ed. Paris: Calmann Levy 1885. 318 p. **79015**

Liszt: p. 155—172.

Schilling, G. Das musikalische Europa. Speyer: Neidhart 1842.

Liszt: p. 214—.

Schladebach, Julius & Edward Bernsdorf. Neues Universal-Lexikon der Tonkunst. Bd 1—3. Dresden: Schäffer 1856.

Liszt: Bd II. p. 782—789.

Schuberth, Julius. Musikalisches Handbuch. Encyklopädie für Tonkünstler. Leipzig: Schuberth [o. J.]

Liszt: p. 163—.

Soubies, Albert. Histoire de la musique. Hongrie. Paris: Flammarion 1897. II, 58 p.

Liszt: p. 19—20. **58723**

Spemanns Goldenes Buch der Musik. Berlin: Spemann 1900. 1313 p. **85381**

Liszt: Nr. 174, 190, 332, 334, 522.

Storck, Karl. Geschichte der Musik. Bd 1—2 Stuttgart: Metzler 1921. **61127 & 54578**

Liszt: Bd II. p. 224—230.

Szabolcsi Bence & Tóth Aladár. Zenei lexikon. 1—2. k. [Musiklexikon. Bd 1—2.] Budapest: Győző 1931. 587; 762 p. **71176**

Liszt: p. 37—41.

Szinnyei József. Liszt Ferenc.

= Szinnyei: Magyar írók élete és munkái. VII. k. p. 1318—1328. **01543/11**

Takács [László] Ladislaus. Der Ungar in der Welt. Budapest: Vajna 1934. 364 p. **82547**

Liszt: p. 111—115.

Tragor Ignác. Vác az előadó művészetekben. [Waizen in den Reproduktionskünsten.] Vác: Váci múzeumegyesület kiadása 1934. 140 p. (Váci könyvek, 10.) **84998**

Liszt: p. 90—93.

Unger, Hermann. Musikgeschichte in Selbstzeugnissen. München: Piper 1928. 474 p.

Liszt: p. 282—285, 307—315. **66634**

Wagner, Cosima. Franz Liszt. Ein Gedenkblatt von seiner Tochter [1911.] 2. Aufl. München: Bruckmann 1911. 126 p. **81513**

Wessem, Constant. Liszt. Romantische jaren van een pianist. Maastricht: Leiter-Nypels 1931. 140 p.

Wurzbach, Constantin. Biographisches Lexikon des Kaisertums Österreich. Bd 1—60. Wien: Hof- und Staatsdr. 1856—1891.

Liszt: Bd XV. p. 247—279. **K 9600/2**

Zenetörténet. 1—2. k. [Musik-Geschichte. Bd 1—2.]. Budapest: [Ny. n. 189?]. **71608**

Liszt: II. k. p. 125—133.

3. Részletek Liszt életéből — Lebensausschnitte

a) Családja, gyermekkora — Familie und Kindheit

[Aus Franz Liszts Jugend].

= Didaskalia (Frankfurt) 1857. Nr. '89.

Aus Paris.

= Presse (Wien) 1866. Nr. 42.
Zu dem Tode L.-s Mutter.

Batka, Johann. Vor 90 Jahren.

= Pressburger Zeitung 1910. Nr. 325.

Über den unterbliebenen Unterricht L.-s bei Hummel. Hummel verlangte nämlich für eine Klavierstunde einen Dukaten, das konnte L.-s Vater bei seinen geringen Mitteln nicht erschwingen.

Bertha Sándor. Liszt Ferenc anyjáról. [Über Liszts Mutter.] **25**

= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1891. Nr. 22.

Szerző, kinek Lisztné személyes ismerőse volt, leírja L. anyjának küzdelmeit s aggodalmait, mig fiából világhirű művész lett.

Verfasser, dessen persönliche Bekannte Frau L. war, schildert die Kämpfe und Besorgnisse, bis ihr Sohn ein weltberühmter Künstler wurde.

Bolte, Th. Franz Liszts Aufenthalt in Wien.

= Musikliterarische Blätter (Wien) 1912. Jänner.

—cs. Liszt szülőföldjén. [Liszt in seiner Heimat]. **B 051/16**

= Társalkodó (Pest) 1840. III. 25. Nr. 25.

Tárgyalja L. szülőfalujában, Doborjánban, tett látogatását, mely alkalomnál sok jótékonyságot gyakorolt: szegényeket segélyezett, a templom orgonáját megjavíttatta, egykori tanítójának nagyobb összeget adományozott.

Schildert einen Besuch L.-s in seinem Geburtsort, Doborján, bei welcher Gelegenheit L. viel Wohltätigkeit ausübte: er unterstützte Arme, liess die Orgel des Dorfes reparieren und schenkte seinem ehemaligen Lehrer eine grössere Summe.

Csatkai Endre. Aus Liszts Jugendjahren.

= Ödenburger Zeitung 1926. VII. 31.

Csudáky Bertalan. Liszt Ferenc gyermekkorából. [Aus den Kinderjahren Franz Liszts.] **25**

= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1911. No. 43.

L. gyermekkori zenei tanulmányairól. Első soproni és pozsonyi hangversenyeiről.

Über L.-s musikalische Studien in seinem Kindesalter. Seine ersten Ödenburger und Pressburger Konzerte.

Deutsch-German, Alfred. Franz Liszt und seine Familie in Wien.

= Neue Musik- und Literatur Zeitung (Wien) 1906. Nr. 12.

Dujmusic, Dragan. [Liszts kroatischer Ursprung.]

= Musica Sacra (Regensburg) 1911. 1. XI. Nr. 11.

Egy epizód Liszt gyermekkorából. [Eine Episode aus Liszts Kinderjahren].

= Pesti Hirlap 1886. VIII. 8.

Egy Liszt-ereklye. [Eine Liszt-Reliquie.] **72**

= Budapesti Hirlap 1911. X. 13. 248. Nr.

Szól az első zongoráról, melyen Liszt két éven át gyakorolt, mely jelenleg Horn János brennbergi bányahivatalnok tulajdona.

Über L.-s erstes Klavier, auf welchem L. zwei Jahre übte und welches gegenwärtig Eigentum des Bergwerksbeamten Johann Horn in Brennberg ist.

Eichinger, Georg. Die Nobilitierung der Familie Abbé Franz Liszts. Wien: Verl. der Österr. Illustr. Rundschau 1917. 8 p. **R 929.2(439)Liszt**

Ein seltenes Fest in der Familie Abbé Franz Liszt's. **2906**

= Der Merker (Wien) 1917. p. 536—540.

Flechsig, E. [Adam Liszts Tagebuch.]

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1836. Nr. 4.

Frankenburg Adolf. Visszaemlékezések Liszt Ferencre. [Erinnerungen an Franz Liszt.]

= Athenaeum (Budapest) 1873. No. 16.

Szerző L. gyermekkori játszótársa volt.
Verfasser war ein Spielgenosse L.-s in seiner Kindheit.

Hárich János. Liszt Ferenc életrajzához. [Zur Biographie Franz Liszts.] **1877**

= Muzsika (Budapest) 1929. IV. Nr. p. 47—49.

Az Esterházyak támogatásáról L. kiképeztetését illetőleg.

Über die Unterstützung der Fürsten Esterházy L.-s Ausbildung betreffend.

Hárich János. Liszt Ferenc családja és az Esterházy hercegek. [Die Familie Franz Liszts und die Fürsten von Esterházy.] Budapest: Napkelet kiad. 1934. 13 p. **R 92.78(439)Liszt**

Hevesy, André. Débuts de Liszt.

= Revue de Paris 1911. Tom. V. p. 876—890.

Kalischer, A. Ch. Der Knabe Franz Liszt und Beethoven.

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1891. Nr. 42, 43.

Kereszty István. Liszt Ferenc atyja. [Der Vater Franz Liszts.] **25**

= Vasárnapi Újság (Budapest) 1907. Nr. 44.

Egy ajándékozó a Nemzeti Múzeumnak adta L. atyjának, Liszt Ádámnak arcképét, melynek létezéséről tudtak ugyan, de eddig, többek közt a weimari L.-múzeum is, hiába kutattak utána. A kép valódiságához a családi hasonlatosság folytán szó nem fér. A kép hátán e szöveg van: Franz Liszts Vater und Lehrmeister am Spineth worauf Liszt lernte, Raiding 1819.

Ein Spender schenkte dem National-Museum das Bild Adam Liszts, des Vaters Franz L.-s. Um dessen Dasein wusste man zwar, bisher wurde aber, unter anderen auch seitens des Weimarer L.-Museums, vergebens nachgeforscht. Gegen die Authentizität des Bildes kann — wegen seiner familiären Ähnlichkeit — kein Wort erhoben werden. Der Rücken des Bildes trägt die Worte: Franz Liszts Vater und Lehrmeister am Spineth worauf Liszt lernte, Raiding 1819.

La Mara [Lipsius Marie]. Beethovens Weihekuss.

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1913. No. 17.

Lange, Fritz. Im Heimatsdorfe Franz Liszts.

= Der Merker (Wien) 1911. No. 13. **2906**

Liszt ein Edelmann. **Bq 071/4**

= Pesther Tageblatt 1839. XII. 21. Nr. 303.

Teilt zum Beweise, dass L. aus altem ungarischen adeligen Geschlechte sei, dessen Ahnen mit dem berühmten Hause Thurzó in naher Anverwandschaft standen, eine Urkunde mit, welche Graf Georg Thurzó, nachheriger Reichspalatin, an seinen Anverwandten Kaspar Liszt geschrieben hat.

Liszt gyermekéveiből. Liszt művei. Liszt lakása. [Aus Liszts Kinderjahren. Liszts Werke. Liszts Wohnung.] **128**

= Pesti Napló 1886. VIII. 3.

[**Liszts** erstes öffentliches Konzert in Wien 1822. 1. XII. im landständischen Saale.]

= Allgemeine Musikalische Zeitung (Wien) 1822. Dez.

Megyery Ella. Liszt Ferenc szülőházában. [In Franz Liszts Geburtshaus.]

= Új Magyarság (Budapest) 1935. X. 6. & 12. Nr. 228 & 233.

L. doborjáni szülőházának leirása mai állapotában. Beschreibung des heutigen Zustandes L.-s Doborjáner Geburtshauses.

Die Mutter Liszts.

= Fremdenblatt (Wien) 1866. Nr. 43. (Beilage).

Nohl, Walther. Der elfjährige Liszt und Beethoven.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1927. No. 15.

Ollivier, Daniel. Liszt père de famille. **4255**

= Nouvelle Revue de Hongrie (Budapest) 1933. p. 481—483.

Ötvenöt év előtt. (Adalék a Liszt-ünnepélyhez.) [Vor fünfundfünfzig Jahren. Beitrag zur Liszt-Feier.] **Bq 051/51**

= Budapesti Bazár. Pesti Hölgy-Divatlap 1873. Nov. 15. Nr. 22.

Leirja azt a történetet, midőn a kis L.-et 1818 októberben Lakenbachba vitte atyja kocsin Rehmann dúsgazdag kereskedőhöz, kihez jóbarátság füzte L. atyját, Liszt Ádámot. A kereskedő leánya, Fanni, ép akkoriban kapott Bécsből egy új zongorát s L. Ádám felkérte, hogy játszék valamit fiának, ki rendkívül szereti a zenét. Midőn a kis L. hallotta a játékot, nem birt szólni, könnybe lábadt a szeme, zokogva vetette magát atyja karjaiba. Az öreg Rehmannt annyira meghatotta ez a jelenet, hogy a zongorát a kis L.-nek ajándékozta.

Schildert die Begebenheit, als der kleine L. im Oktober 1818 mit seinem Vater nach Lackenbach zu dem reichen Kaufmann Rehmann fuhr, mit dem L.-s Vater, Adam Liszt, gut befreundet war. Die Tochter des Kaufmanns, Fanni, bekam gerade zu dieser Zeit aus Wien ein neues Klavier und Adam Liszt ersuchte sie seinem Sohn, der die Musik sehr liebt, etwas aufzuspielen. Als der kleine L. das Spiel hörte, konnte er kein Wort sprechen, die Augen gingen ihm über und er warf sich weinend in die Arme seines Vaters. Den alten Rehmann rührte diese Szene derart, dass er das Klavier dem kleinen L. schenkte.

Péterfi Jenő. Liszt Ferenc első sikerei. Kiadatlan levelek és naplójegyzetek nyomán irta —. [Franz Liszts erste Erfolge. Nach unveröffentlichten Briefen u. Tagebuchnotizen.] **B 071/1**

= Harminc év 1877—1907. A »Budapest« jubileumi albuma. (Budapest: Wodianer 1907). p. 249—256.

L. gyermekkori sikereit tárgyalja a bécsi zenekedvelők irattárában levő kiadatlan levelek és napló feljegyzések nyomán. A leveleket L. atyja, L. Ádám, Czerny Károlyhoz intézte.

Behandelt L.-s Erfolge in seiner Kinderzeit aus den unveröffentlichten Briefen und Tagebuchnotizen des Archivs der Wiener Musikfreunde. Die Briefe schrieb L.-s Vater, Adam Liszt, an Karl Czerny.

Radó Richard. Kitől kapta Liszt Ferenc első zongoráját? [Von wem bekam Franz Liszt sein erstes Klavier?] **73**

= Pesti Hirlap 1934. I. 6.

Reimann, Heinrich. Zeitbilder aus Liszts Jugendjahren.

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1881. p. 261, 471 ff.

Schmitz, Eugen. Lehr- und Wanderjahre [Liszts].

= Hochland (München) 1911. Oktober p. 66—76.

Strizko, R. Über die Nobilitierung Abbé Franz Liszts und seiner Familie.

= Österreichische Rundschau (Wien) 1917. Bd 49. Heft 6.

Thayer, Alexander Wheelock. Ludwig van Beethoven. [1866]. Bd 1—5. 3. Aufl. Revision der von H. Deiters bewirkten Neubearbeitung (1901) v. H. Reimann. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1917. **61251**

Liszt: Bd IV. p. 416—417, 519.

Urkunden den Adel Liszts betreffend. **Bq 071/4**

= Pesther Tageblatt 1839. XII. 28. Nr. 308.

Allerdings stammt L. aus einem alten ungarischen adeligen Geschlechte und seine Ahnen waren nicht nur mit der berühmten Familie Thurzó, sondern auch mit den Familien Oláh, Széchy, Majthényi, Szunyogh verwandt und einer seiner Vorfahren war Raaber und Waitzner Bischof. Die Original-Urkunden befinden sich im Besitze des Herrn Advokaten F. Raitsits in Ofen. (Wörtliche Übersetzung der Urkunden.)

Wellmer, Arnold. Das verklungene Eisenstadt. **75**

= Pester Lloyd 1874. 6., 8. I. Nr. 4—5.

Über L.-s Geburtsort in Raiding und seine Aufenthalte in Eisenstadt, wo L.-s Vater bei den grossen Musikaufführungen im Schlosse die Geige oder das Cello spielte und der kleine Franz zuhören durfte.

b) Párisi, londoni, olaszországi, svájci, németországi tartózkodások. Bécs. Hangversenykörutak

Aufenhalt in Paris, London, Italien, in der Schweiz, Deutschland. Wien. Konzertreisen

[**Ábrányi** Kornél]. [Liszt hangversenye III. Napoleon császárnál.] [Liszt Konzert vor Kaiser Napoleon III.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1861. VI. 5.

[**Bericht** über Liszts erstes öffentliches Auftreten in Paris am 8. März 1824 im italienischen Opernhaus.]
= Allgemeine musikalische Zeitung (Wien) 1824. April.

[**Bericht** über Liszts Konzerte in Strassburg 3. u. 6. December 1823.]
= Allgemeine musikalische Zeitung (Leipzig) 1824. p. 627—.

Berlioz, Hector. Liszt.
= Revue et Gazette musicale (Paris) 1836. Nr. 3.

Bermann, Moritz. Eine Pariser Künstler-Soirée.
= Zellners Blätter für Musik, Theater (Wien) 1857. Nr. 61.

Bukovics, E. Die Liszt-Woche in Paris. **75**
= Pester Lloyd 1886. 30. III. Nr. 89.

Concert de M. M. Berlioz et Liszt.
= Gazette musicale (Paris) 1836. No. 52.

Concert, donné au profit des Italiens indigents dans les salons de Mad. la Princesse de Belgiojoso. (1837. 31. III.)
= Gazette musicale (Paris) 1837. Avril.

[**Concert** du Liszt].
= Le Corsaire (Paris) 1844. 28. IV.

Csudáky Bertalan. Liszt Ferenc Párisban. [Franz Liszt in Paris.]
= Élet (Budapest) 1911. Nr. 41.

F. Z. Heine tudósításai Liszt hangversenyeiről. [Heines Berichte über Liszts Konzerte.] **25**
= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1911. Nr. 47.

Fétis, F. I. Lettre ouvert à Liszt.
= Gazette musicale (Paris) 1837. 12. Février.

Gautier, Theophile [François Liszt].
= La Presse (Paris) 1844. 22. IV.

Haraszti Emil. Liszt Párisban. [Liszt in Paris.] **3246 & 4755**
= Népmüvelés (Budapest) 1911. p. 278—284. & Revue de Hongrie (Budapest) 1913. p. 370—378.
Tárgyalja L. párisi életét s a pályáján érezhető francia befolyást.
Behandelt L.-s Leben in Paris und die französischen Einflüsse seiner Laufbahn.

Haraszti, Emile. Liszt à Paris. Quelques documents inédits.
= Revue Musicale (Paris) 1936. Avril et Juillet.
Dans cette étude on trouve des documents nouveaux et inédits : Une lettre de recommandation du Ministère des Affaires Étrangères de Vienne datant de 1823 pour à Adam Liszt et à son fils adressée à la Légation de Munich, de Paris et de Londres. (Archives de Vienne). — Des critiques de la presse française contemporaine se rapportant aux premiers récitals de Liszt à Paris 1823. — Une lettre d'Adam Liszt au directeur du journal »Pandore« (17 mars 1824). — La correspondance d'Adam Liszt et du baron de la Ferté, intendant de l'Opéra, et la correspondance avec le vicomte Sosthène de la Rochefoucault, directeur général des Beaux Arts concernant les affaires de son fils. (Archives Nationales de Paris) et (Archives de l'Opéra). — Des lettres ayant trait aux documents de Liszt (Musée de l'Opéra) et (Archives du Théatre des Italiens). — L'acte de décès d'Adam Liszt (Archives Municipales de Boulogne), — les registres de décès de la paroisse St. Nicolas de Boulogne concernant le dit acte de décès. — Une lettre de la directrice du Lycée des Jeunes Filles à Paris, Mme Allix au rédacteur du journal »Quotidien« (25 octobre 1828) dans laquelle elle déclare que Liszt enseigne dans son lycée et refute la fausse nouvelle de la maladie et de la mort de Liszt. — Les documents de la presse française contemporaine sur la comtesse d'Agoult et Liszt, — aussi bien que des contemporains de Liszt, des lettres de Liszt et de la collection des manuscrits de la Bibliothèque de Versailles qui prouvent indiscutablement que l'auteur de ces écrits — qui ont paru jusqu'en 1844 sous le nom de Liszt — est la comtesse d'Agoult. — Une lettre inédite de Liszt de 1854 dans l'intérêt de son livre sur les tziganes à M. Escudier critique musical (Collection des lettres du Conservatoire de Paris), — Des titres de quelques compositions et transcriptions inconnues de Liszt, — l'acte de décès d'Anne Liszt (Archives de Paris du 8e arrond). Paroles prononcées par Émile Ollivier aux funérailles d'Anne Liszt.

Haraszti Emil. Liszt Ferenc Párisban. [Franz Liszt in Paris.] **1790**
= Új Idők (Budapest) 1936. V. 17. p. 761—763.

Heine, Heinrich. Sämmtliche Werke. Bd 1—20. Hamburg : Campe 1862. **59070**
Liszt : Bd XI. Französische Zustände. Musikalische Berichte aus Paris. p. 269—275 ; 328—329 ; 401—409.

Heine, Heinrich. A hangversenyek hősei : Berlioz, Liszt, Chopin. [Helden der Konzerte : Berlioz, Liszt, Chopin.] **Bq 780/51**
= Zenészeti Lapok (Pest) 1862. II. évf. p. 404—406.
L. előadó művészetének jellemzése a párisi konzertek alkalmából.
Schilderung L.-s Vortragskunst aus Anlass seiner Pariser Konzerte.

Helmont, Jean Pierre. Liszt Ferenc Franciaországban. [Franz Liszt in Frankreich.]
= A zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 183—185.

Hevesy, André. De jongelingsjaren van Liszt te Paris.
= Wetenschappel Bladen 1912. II. p. 98—123.

Ifju Liszt Párisban (1823. XII.) [Der junge Liszt in Paris.]
= Zenelap (Budapest) 1888. II. 1.
L. párisi élményeit tárgyalja.
Behandelt L.-s Pariser Erlebnisse.

Janin Gyula. Lisztről [Über Liszt.] **B 051/17**
= Honművész (Pest) 1840. Nr. 67—68.
Jules Janin a L'Artiste (Páris)-ban megjelent cikkének fordítása.
Im Pariser L'Artiste erschienener Artikel über L. von Jules Janin in Übersetzung.

Legouvé, E. Les concertes de M. M. Liszt, Batta et Urhan.
= Gazette musicale (Paris) 1837. p. 81.

Liszt Párisban. [Liszt in Paris.] **B 051/17**
= Honművész (Pest) 1833. p. 31—32.
A tíz évvel ezelőtt Párisba utazott L. komponált egy operát, mely azonban nem aratott sikert. L. ennek ellenére is a legnagyobb zongoristák egyike.
Vor zehn Jahren reiste L. nach Paris. L. komponierte eine Oper, welche aber keinen Erfolg hatte. Aber L. ist trotzdem einer der grössten Klaviervirtuosen.

Liszt hazánkfia Párizsban. [Franz Liszt in Paris.] **B 051/17**
= Honművész (Pest) 1834. VIII. 3. Nr. 62.
L. párisi hangversenyeivel kapcsolatban közli L. életrajzi adatait, méltatja nagy sikereit s szeméreveti honfitársainak, hogy semmi érdeklődést nem tanusítottak L. iránt, midőn tehetsége bontakozni kezdett.
Enthält anschliessend an L.-s Pariser Konzerte, seine Biographie, bespricht seine grossen Erfolge und wirft es seinen Landsleuten vor, dass sie gleichgültig gegen L. waren, als dessen Talent sich entfaltete.

Liszt Párisban és Londonban. [Liszt in Paris und London.] **128**
= Pesti Napló 1886. III. 27. Nr. 86.
Közli a párisi Figaró és a londoni Standard 1886. márc. 23.-iki cikkeit abból az alkalomból, hogy L. Párisba és Londonba utazott.
Teilt die Artikel vom 23. III. des Pariser Figaro und des Londoner Standard, aus dem Anlasse mit, dass L. nach Paris und London reiste.

Liszt Ferenc Párizsban. [Franz Liszt in Paris.]
= Pesti Napló 1886. III. 30. Nr. 89. **128**

(M. L.) A »mester«. [Der »Meister«.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. IV. 18. Nr. 108.
Leirja azon ünnepeltetéseket, melyekkel L.-et Párisban és Londonban fogadták s összehasonlítja azzal a közönyös magatartással, mellyel Budapest zenevilága L. iránt viseltetik.
Schildert die Ehrungen, mit welchen L. in Paris und in London empfangen wurde und vergleicht diese mit dem gleichgültigen Benehmen, mit welchem die Budapester Musikwelt L. gegenüber gesinnt ist.

Martainville, A. [Premiere concert de Liszt à Paris.]
= Drapeau Blanc (Paris) 1824. III. 9.

Mauclair, Camille. Liszt in Frankreich und sein augenblicklicher Einfluss. Übers. v. Wilhelm Thal.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1904. Nr. 19.

Mielichhofer, L. Liszt unter seinen pariser Freunden.
= Pester Tageblatt 1840. Nr. 136.
Anlässlich der Entstehung des berühmten Danhauser'schen Bildes, auf welchem L., Paganini, Rossini, George Sand, Dumas, Victor Hugo und D'Agoult zu sehen sind.

La »mort« du jeune Liszt.
= Le Corsaire (Paris) 1828. 23. X.

Paris, im Januar. [Liszt im Konzert Berlioz'.]
= Cäcilie (Mainz) 1837. Bd XIX. Januar.

Prod'homme, J. G. Liszt en France.
= Nouvelle Revue de Hongrie (Budapest) 1936. p. 322—332.

Prod'homme, J. G. Liszt à Paris.
= Revue musicale (Paris) 1911. XI. p. 479.

Prod'homme, J. G. Liszt et Paris.
= Numero special de la Revue Musicale (Paris) 1928. Mai. p. 105—123.

Reimann, Heinrich. Pariser Kritiken über Franz Liszt.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1888. 20. VII.

Schnapp, Frdr. Franz Liszt in Paris. Eine Rezension a. d. Jahre 1824. Weimar: Böhlau 1930. 16 p. 2 t. (Franz Liszt Bund.) **78691**

Wagner, Richard. [Bericht über Liszts Pariser Konzert.]
= Dresdener Abendzeitung 1841. 6. IV.

Wagner, Richard. [Liszts Pariser Konzert zum Besten des Bonner Beethovendenkmals.]
= Dresdener Abendzeitung 1841. 5. V.

—

Aus Moscheles Leben. Nach Briefen und Tagebüchern herausgegeben von seiner Frau. Bd 1—2. Leipzig: Duncker & Humblot 1872—73.
Erinnerungen an L.-s Londoner Konzerte. Bd I. p. 138—; II. 49—.

Chorley, H. F. [Liszts Londoner Konzerte.]
= Athenaeum (London) 1840. May 16; June 6; June 19; July 4.

Liszt Ferenc Londonban. [Franz Liszt in London.] **128**
= Pesti Napló 1886. IV. 13. Nr. 103.

Liszt Ferenc Londonban. [Franz Liszt in London.] **128**

= Pesti Napló 1886. IV. 9. Nr. 99.

Liszt Ferenc. [Franz Liszt]. **25**

= Vasárnapi Ujság [Budapest] 1886. Nr. 15.

Cikk az agg L. londoni időzése alkalmából, hová Párisból ment.
Artikel aus Anlass des Londoner Aufenthaltes des greisen L.-s, wohin er von Paris ging.

—

Angelis, A. Liszt à Roma.

= Rivista musicale italiana (Torino) 1911. p. 308—356.

Antalik Károly. Liszt Ferenc Rómában. [Franz Liszt in Rom.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1907. Nr. 306.

Balla Ignác. Egy régi kávéházról, melybe Liszt Ferenc járt (A Caffé Greco). [Über ein altes Kaffeehaus, in welchem Liszt verkehrte (Caffe Greco).]

= Élet (Budapest) 1911. Nr. 44.

Barcs Imre. Római séták Liszt körül. Ismeretlen levelek és emlékek között. [Römische Spaziergänge um Liszt. Zwischen unbekannten Briefen und Andenken.]

= Pesti Napló 1933. XII. 3.

Interview Sgambatti doktorral, L. keresztfiával, Giovanni Sgambatti, a nagy olasz zeneszerző fiával, L. római életéről.
Ein Interview mit Dr. Sgambatti, ein Patenkind von L., Sohn des grossen italienischen Komponisten, Giov. Sgambatti, über das Leben L.-s in Rom.

Bertha Sándor. Október huszonkettedike. Rómában, a Monte Marion. [Der zweiundzwanzigste Oktober. In Rom, am Monte Mario.] **Bq 780/51**

= Zenészeti lapok (Pest) 1864. V. évf. p. 50—1.

Cikk L. születésnapja alkalmából.
Artikel anlässlich L.-s Geburtstages.

Egy kósza hír Liszt Ferencről. [Ein vages Gerücht über Franz Liszt.] **Bq 780/51**

= Zenészeti lapok (Pest) 1864. IV. évf. p. 307—309.

Azon hír cáfolata, hogy L. Rómában zárdába készül vonulni s így Magyarországba soha többé jönni nem fog.
Dementiert die Nachricht, dass L. sich in Rom ins Kloster zurückzieht und niemehr nach Ungarn kommt.

Harsányi Zsolt. Villa d'Este. **1790**

= Új Idők (Budapest) 1935. p. 838—841.

A római Villa d'Este leírásával kapcsolatban elbeszéli L. ottani tartózkodását.
Erzählt in Verbindung mit der Beschreibung der Villa d'Este in Rom L.-s dortigen Aufenthalt.

Helbig, Nadine. Franz Liszt in Rom.

= Deutsche Revue (Stuttgart) 1907. Jg. 32 Februar p. 77.

Liszt Ferenc hangversenye Milánóban. [Franz Liszts Konzert in Mailand.] **19994**

= Társalkodó (Pest) 1839. X. 24. Nr. 85.

A milanói koronázási ünnepségekkel kapcsolatban L. is tartott hangversenyt. L. e hangversenye, melyet mint rendesen most is jótékonycélra tartott, ünnep volt az ünnepek között. Tudósító leírja L. külsejét, valamint a hangverseny lefolyását.
In Verbindung mit den Mailänder Krönungsfestlichkeiten arrangierte auch L. ein Konzert. Dieses Konzert, welches er wie immer, auch jetzt zu wohltätigem Zweck hielt, war ein Fest der Feste. Berichterstatter schildert sowohl das Äussere L.-s, als auch den Verlauf des Konzertes.

Liszt-ünnepély Rómában. [Liszt-Feier in Rom.]

= Pesti Napló 1886. I. 23. Nr. 23. **128**

A római művész-egylet jan. 16.-án fényes hangversenyt rendezett a Pestre távozó L. tiszteletére.
Der römische Künstlerverein arrangierte am 16. I. ein glänzendes Konzert zu Ehren des nach Pest reisenden L.-s.

Mirus, A. Liszts letzte Reise nach Rom, 1885.

= Deutsche Revue (Stuttgart) 1887. p. 337—346.

Noack, Friedrich. Das Deutschtum in Rom seit dem Ausgang des Mittelalters. Bd 1—2. Stuttgart: Dtsche-Verlagsanstalt 1927. XII, 767; V, 667 p. **86449**

Liszt: Bd I. p. 448, 587, 699—700, 757, 760, 761. Bd II. p. 362.

Ormós Zsigmond. [Liszt Rómában.] [Liszt in Rom.]

= Pesti Napló 1865. VIII. 8. Nr. 180.

L. Hohenlohe érsek lakosztályában, a Vatikánban lakik s egyházi műveken dolgozik. L. az ellenkező híresztelések ellenére is eljön a pesti Zenede ünnepélyeire.
L. wohnt bei Cardinal Hohenlohe im Vatikan und arbeitet an kirchlichen Werken. L. wird trotz der entgegengesetzten Nachrichten auf den Festen des Conservatoriums in Pest erscheinen.

[**Pichler** Bódog]. Egy látogatás Liszt Ferencnél. [Ein Besuch bei Franz Liszt.] **Bq 780/51 &25**

= Zenészeti lapok (Pest) 1864. IV. évf. p. 209—212; Vasárnapi Ujság (Pest) 1864. Nr. 15. & Fővárosi Lapok (Budapest) 1864. Nr. 78—79.

L. római, a Monte Marioi lakásának leírása, a Convento santa Rosaria-nak nevezett zárdában.
Beschreibung L.-s römischer Wohnung, am Monte Mario, im Convento santa Rosaria genannten Kloster.

Schlözer, Kurd von. Römische Briefe. 1864—69. Stuttgart: Deutsche-Verl.-Anst. 1926. XII, 380 p.

Schorn, Adelheid. Ein Besuch bei Liszt in Tivoli. **1683**

= Die Musik (Berlin) 1905—6. Bd 19. p. 40—42.

Segnitz, Eugen. Liszts erster Aufenthalt in Italien 1837—39.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1903. p. 51—54, 102—104.

Segnitz, Eugen. Franz Liszt und Italien.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1904. Nr. 23.

Segnitz, E. Franz Liszt und Rom. Leipzig: Seemann 1901. 74 p.

Segnitz, E. Franz Liszt und Rom.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1901. Nr. 44—45.

—

Becker, G. Liszt, professeur au Conservatoire à Genève.
= Gazette musicale de la Suisse romande (Genève) 1894. p. 219—221.

Bundi, G. Liszt und die Schweiz.
= Festschrift der Schweiz. Musikzeitung anlässlich d. XXXIX. Tonkünstlerversammlung d. Allgem. dtschen Musikvereins in Basel 1903. p. 7—16.

Kling, H. Franz Liszt pendant son séjour à Genève.
= Le guide musical (Paris) 1897. p. 121, 146, 186, 241, 261, 321.

[**Liszts** Genfer Konzerte 1835. X.]
= Le Fédéral (Genève) 1835. No. 80.

[**Liszts** Konzert in Genf 1836. April].
= L'Europe Centrale (Genève) 1836. No. 34.

Niggli, A. Franz Liszt in der Schweiz.
= Schweizerische Musikzeitung und Sängerblatt (Zürich) 1911. Nr. 26—29.

Pictet, Adolphe. Une course à Chamounix. Paris: Duprat 1838.

—

Ábrányi Kornél. Egy napi kirándulás Liszt Ferenccel. [Ein Ausflug mit Franz Liszt.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1873. VII. 6. & 13. Nr. 26—27.
Cikkíró Weimarban volt a Krisztus oratórium előadásán (1873. V. 29) s utána elkísérte L.-et, ki Halleba utazott a beteg Robert Franz látogatására, majd innen Merseburgba mentek, hol a L. által alapított zeneegylet minden év pünkösd harmadnapján hangversenyt tart s L.-et mint alapítót meg szokták hivni.
Verfasser war bei der Aufführung des Christus-Oratoriums (V. 29. 1873) in Weimar anwesend und danach begleitete er L., der nach Halle zum Besuch des kranken Robert Franz gereist ist; von hier sind sie nach Merseburg gefahren, wo der von L. begründete Musikverein jährlich am dritten Pfingsttag ein Konzert gibt und den Begründer L. einzuladen pflegt.

[**Ábrányi** Kornél] [Liszt Schubert-hangversenye Weimarban.] [Liszts Schubert-Konzert in Weimar.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1860. II. 13.

Aus Berlin. Über den Liszt-Spektakel.
= Zeitung für die Elegante Welt (Leipzig) 1842. Nr. 57—68.

Aus Weimar [Liszts Geburtstagsfeier.]
= Zellners Blätter für Musik, Theater (Wien) 1855. Nr. 82.

Bamberg, Eduard. Liszts Rücktritt von der Weimarer Opernleitung.
= Deutsche Rundschau (Berlin) 1922. Jan. p. 66—78; Febr. p. 190—199.

Banseske. Über die Liszt-Tollheiten [in Berlin.]
= Rosen (Leipzig) 1842. Nr. 36—50.

Bartels, Adolf. Chronik des Weimarischen Hoftheaters 1817—1907. Weimar: Böhlau 1908. XXXVI, 375 p.

Bellegno, F. [Frhr. von Schönholz.] Ein Konzert Liszts in Berlin.
= Der Gesellschafter (Berlin) 1842. Nr. 34—41.

Bertha Sándor. A karlsruhei zeneünnep 1864. VIII. 23—26-ig. [Die Karlsruher Musikfeier 23—26. VIII. 1864.] **Bq 780/51**
= Zenészeti Lapok (Pest) 1864. IV. évf. p.388—389, 395—398, 401—403.

Beyer, Gustav. Erinnerungen an Liszt. Weimar, Sondershausen, Bayreuth.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1900. Nr. 35—37.

Biehle, Herbert. Liszts Besuche in Berlin.
= Mitteilungen des Vereins für die Geschichte (Berlin) 1929. Nr. 1.

Cohnfeld. Liszts Berliner Konzerte.
= Hell's Abendzeitung (Dresden) 1842. Nr. 88.

Csudáky Bertalan. Liszt Ferenc Weimarban. [Franz Liszt in Weimar.]
= Élet (Budapest) 1911. Nr. 42.

Gubitz, Fr. W. Liszt in Berlin.
= Der Gesellschafter (Berlin) 1842. Nr. 1—7.

Hogyan él Liszt Weimarban. [Wie lebt Liszt in Weimar.]
= Hazánk s a Külföld (Pest) 1872. Nr. 38.
Leirja L. weimari működését.
Schildert L.-s Wirken in Weimar.

J. B. Liszt in Schlesien.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1912. Nr. 22.

Joss, Victor. Der Musikpädagoge Friedrich Wieck und seine Familie. Leipzig: Damm 1902. 367 p.
Liszt: p. 144—164. (Über L.-s Misserfolg im Leipziger Gewandhaus und über die geschäftlichen Massnahmen L.-s Sekretärs Hermann Cohen.)

Kapp, Julius. Aus Weimars musikalischer Glanzzeit. Mit mehreren Unveröffentlichten Briefen Franz Liszts. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1911—12. Bd 44. p. 223—232.

Kaufmann, Paul. Franz Liszt am Rhein. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1933—34. p. 118—121.

Kirchhoff. Berichte über Liszts Konzerte in Hannover 28. & 31. III. 1844.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1844. p. 139.

Kossarski, Julius. Franz Liszt in Berlin. Skizze. Berlin: Barasch 1842.

Krüger, Eduard. Liszts Auftreten im Hamburger Musikfest.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1841. Nr. 11.

Liese, G. Liszts Besuch in Sondershausen.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1880. Nr. 8.

Linzen, K. Tschardasch-Wirbel und Confiteor Deo. [Liszts Leben in Weimar und in Rom.] **4702**
= Hochland (München) 1923. Bd I. p. 64—79; 172—186.

[**Liszt** Ferenc weimari műgyüjteménye.] [Franz Liszts Kunstsammlung in Weimar.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1874. IV. 15.

Liszt Weimarban. [Liszt in Weimar.] **128**
= Pesti Napló 1886. VIII. 6.

Liszt Ferenc Berlinben. [Franz Liszt in Berlin.]
= Magyar Sajtó (Budapest) 1855. Nr. 143.

Liszt Ferenc Weimarban. [Franz Liszt in Weimar.] **128**
= Pesti Napló 1886. VIII. 22 & 27.

Lisztiana.
= Figaro (Berlin) 1842. p. 355.

Liszts Geburtstagsfeier im Jahre 1857.
= Zellners Blätter für Musik, Theater (Wien) 1857. p. 354.

[**Liszt** als Dirigent eines Konzertes der Akademie für Männergesang.]
= Figaro (Berlin) 1843. 18. II.

[**Liszt** Ferenc weimari matinéja.] [Franz Liszt Matinee in Weimar.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1875. VII. 11. Nr. 21.

L. VI. 15.-én Weimarban matinét rendezett, melyen a nagyherceg is jelen volt, ki az egész műsort végighallgatta. A műsor ténypontja L. egyik rapszódiája volt, melynek előadása után a nagyherceg így nyilatkozott: Valódi delejes hatást a zenével csak L. képes előidézni, vele egy művész se hasonlítható össze. A magyarok büszkék lehetnek rá és géniuszára.

L. arrangierte am 15. VI. in Weimar eine Matinée, welcher auch der Grossherzog beiwohnte, der das ganze Programm anhörte. Die Glanznummer des Programmes war eine Rhapsodie L.-s, nach deren Vortrag der Grossherzog sich so äusserte: Eine echte magnetische Wirkung mit der Musik ist nur L. imstande hervorzurufen, mit ihm kann kein Künstler verglichen werden. Die Ungarn können auf ihn und seinen Genius stolz sein.

Liszt über Berlin.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1881. p. 104.

Liszt, Franz und das Oberammergauer Passionsspiel.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1891. Nr. 4.

Liszts Rücktritt von der Weimarer Bühne.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1859. Nr. 6. & Bäuerles Theater-Zeitung (Wien) 1859. Nr. 40.

[**Liszts** Münchener Konzert 1823. Okt. Bericht.]
= Augsburger Allgemeine Zeitung 1823. 17. Oktober.

Liszt in Leipzig.
= Dresdener Wochenblatt 1840. Nr. 24—26.

Liszt als Dirigent.
= Allgemeine musikalische Zeitung (Leipzig) 1844. p. 162, 243, 290.

[**Liszt** Konzert in Stuttgart 1823. Nov. Bericht.]
= Schwäbischer Merkur (Stuttgart) 1823. 5. November.

M. L. Berliner Lisztler und Lisztlerinnen als Karikaturen um ein Künstlerleben. Eine Arabeske.
= Zeitung für die elegante Welt (Leipzig) 1842. Nr. 47—56.

Marr, E. Ein Erinnerungsblatt an das musikalische Kunstgetriebe in Weimar unter Liszt. München: Merhoff 1884. 16 p.

Marsop, Paul. Was wollte Liszt mit dem Allgemeinen Musikverein?
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1911. Nr. 42.

Mauclair, Camille. L'exemple de Liszt [à Weimar.]
= Le courrier musical (Paris) 1911. Nr. 11.

Mezei L. Liszt Ferenc egyházi élete s működése Weimarban (Műtörténeti visszapillantás M. L. naplója után.) [Franz Liszts kirchliches Leben und seine Tätigkeit in Weimar. Kunsthistorischer Rückblick auf Grund des Tagebuches von L. M.] **Bq 780/51**
= Zenészeti Lapok (Pest) 1864. évf. p. 78, 90—91, 97—99.

L. weimari életéről, az őt ért támadásokról, az Esztergomi miséről, pedagógiai működéséről.
Über L.-s Leben in Weimar, über die Angriffe gegen ihn, über die Graner Messe, über seine pädagogische Tätigkeit.

Milde, Natalie. Weimarische Erinnerungen aus den 50-er Jahren des vorigen Jahrhunderts. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1903—4. Bd XI. p. 347—358.

Müller, Franz. Franz Liszt in Weimar.
= Frankfurter Conversations-Blatt 1851. Nr. 120—122.

Müller, Franz. Ein Herbstag [Liszts Wirkung auf die Deutsche Musik.]
= Frankfurter Conversationsblatt 1861. Nr. 261—63.

Nohl, Ludwig. Mosaik. Für Musikalisch-Gebildete. Lpzg: Senf 1882. 428 p.
Liszt und die Gegenwart (L. als Präsident des »Allgemeinen deutschen Musikvereins«).

Öttinger. Der Berliner Liszt-Jubel.
= Der Komet (Leipzig) 1842. Nr. 36—50.

Pohl, Richard (Hoplit). Das Karlsruher Musikfest im Oct. 1853. Lpzg: Matthes 1853. 128 p.

Pohl, Richard. Vom Aachener Musikfest, Pfingsten 1857.
= Pohl: Gesammelte Schriften 1883. Bd II.

Preller, L. Ein fürstliches Leben. Zur Erinnerung an d. Grossherzogin zu Sachsen-Weimar Maria Paulowna. Weimar: Böhlau 1859. 147 p.

R. P. Ein Besuch auf der Altenburg in Weimar.
= Illustrierte Zeitung (Leipzig) 1855. Nr. 621—22.

Raabe, Peter. Franz Liszt und die Weimarer Oper.
= Weimarer Blätter 1919. p. 6—15.

Raabe, Peter. Grossherzog Carl Alexander und Liszt. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1918. V, 113 p.

Raabe, Peter. Weimarer Lisztstätten. Weimar: Böhlau 1932. 7 p.

[Rede des Professors Jacobi bei der Überreichung des Doktordiploms der Königsberger Universität Liszt.]
= Wissenschaftliche Monatsblätter (Königsberg) 1876. p. 175.

Rellstab, Ludwig. Musikalische Beurteilungen. Leipzig: Brockhaus 1848. XVI, 416 p. (Gesammelte Schriften, 20.) **56752**
Liszt: p. 353—357. (L.-s erstes Koncert in Berlin 27. XII. 1841.)
p. 358—361 (L.-s Abschiedsconcert 2. III. 1842.)

Schade, Rudolf. Le voyage du Liszt à Berlin.
= La revue musicale (Paris) 1928. Mai.

Schindler, Anton. Die musikalische Kritik unserer Zeit. [Liszts Wirken in Weimar.]
= Niederrheinische Musikzeitung (Köln) 1855.

Schmidt, August. Die Enthüllungsfeier des Beethoven-Monumentes zu Bonn.
= Wiener allg. Musik-Zeitung 1845. Nr. 100. u. f.

Schnaubert, Guido. Aus Weimars nachklassischer Zeit.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1910. Nr. 1., 3., 7. & 9.

Schorn, Adelheid. Zwei Menschenalter. Erinnerungen und Briefe aus Weimar und Rom. Stuttgart: Greiner 1913. 449 p.

Schorn, Adelheid. Das nachklassische Weimar unter der Regierungszeit Karl Friedrichs und Maria Paulownas. Weimar: Kiepenheuer 1911. VIII, 391 p. **85611**

Segnitz, Eugen. Franz Liszts erstes Auftreten in Leipzig.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1904. Nr. 14.

Seidl, Arthur. Festschrift zum fünzigjährigen Bestehen des Allgemeinen Deutschen Musikvereins. Berlin [o. V.] 1911.

Seidl, Arthur. Franz Liszt und die Gründung des Allgemeinen Deutschen Musik-Vereins.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1914. Nr. 21.

Smolian, Arthur. Ein Meistererlebnis. Zum 22. Oktober erzählt von —.
= Signale für die musikalische Welt (Berlin) 1911. Nr. 42.

Über Kunstwürdigung. Betrachtungen des Leipziger Korrespondenten, angeknüpft an Herrn Liszts Auftreten und Aufnahme in Sachsen.
= Dresdener Wochenblatt 1840. 28. III.

Wahrlieb. Als ich Franz Liszt in seinen beiden ersten Concerten in Hamburg kennen und bewundern gelernt hatte.
= Der Freischütz (Hamburg) 1840. p. 713—.

—

Ábrányi Kornél id. Liszt Ferenc Bécsben. [Franz Liszt in Wien.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1869. IV. 11. Nr. 28.
Üdvözlő vezércikk L.-hez a Szent Erzsébet oratórium bécsi előadása alkalmából.
Begrüssender Leitartikel an L. anlässlich der Wiener Aufführung des Hl. Elisabeth Oratoriums.

Auer, Max. Franz Liszt und der Schottenhof zu Wien.
= Bielitz-Bialaer Anzeiger 1913. 22. III. Nr. 2579.

Bolte, Theodor. Liszts Wiener Heim. Ein Gedenkblatt. **2906**
= Der Merker (Wien) 1912. p. 742—744.

Fischhof. Liszt in Wien.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1838. Mai.

Hatvani, Ludwig. Wiener Brief: Franz Liszt in Wien. — Lisztiana. **75**
= Pester Lloyd 1884. 9. XI. Nr. 309.
Wie jeden Herbst und Frühling, war auch in diesem Herbst L. in Wien. — Die Hand L.-s.- Über die L.-Verehrung seiner Feinde.

Helm, Theodor. Das Liszt-Konzert in Wien. **75**
= Pester Lloyd 1874. 12. I. Nr. 8. (Abendblatt.)

Helm, Theodor. Liszt-Abend in Wien. **75**
= Pester Lloyd 1880. 26. III. Nr. 70.

Helm, Theodor. Das Beethoven—Liszt-Conzert in Wien am 16. März 1877. **75**
= Pester Lloyd 1877. 18. III. Nr. 77.

Helm, Theodor. Das Liszt-Konzert im Fürst Auersperg-Palais zu Wien. **75**
= Pester Lloyd 1874. 8. IV. Nr. 79. (Abendblatt.)

Heti szemle : Liszt bécsi hangversenye [Wöchentliche Revue : Liszts Wiener Konzert.]
= Honderü (Pest) 1846. I. p. 413—414. **B 051/13**

Der junge Liszt.
= Wiener Zeitschrift für Kunst, Literatur Theater u. Mode 1824. p. 317.

Lewinsky, Ignac. Liszts Konzert.
= Wiener Zeitschrift 1846. 5. III.

[**Liszt** Bécsben] [Liszt in Wien.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1874. I. 13.

[**Liszt**-hangversenye Bécsben az Auersperg-palotában.] [Liszts Konzert in Wien im Fürstlich Auerspergschen Palais.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1874. IV. 9.

[**Liszt** Ferenc Bécsbe utazik.] [Franz Liszt reist nach Wien.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1879. IV. 3.

[**Liszt** hangversenye Bécsben gr. Andrássy Gyuláné szalónjában.] [Liszts Konzert in Wien im Salon der Frau Gräfin Julius Andrássy.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1879. IV. 8.

Liszt-estély gr. Andrássyné szalónjában. [Liszt Soirée im Salon Frau Gräfin Andrássy.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1879. IV. 9.

Liszt Ferenc és Bécs városa. [Franz Liszt und die Stadt Wien.] **128**
= Pesti Napló 1877. III. 15. Nr. 65.
A bécsi községi tanácsban Wiener lovag és ötvennégy képviselő társa indítványt terjesztett elő, hogy L.-nek a Ferenc József alapítvány javára tartott hangversenyen való közreműködéséért, mely által az alapítványnak 16.000 frtot juttatott, fejezze ki a községi képviselet köszönetét s egyúttal adja át neki a nagy arany Salvator érmet.
Im Wiener Gemeinderat stellten Ritter Wiener und seine vierundfünfzig Genossen den Antrag, dass der Magistrat seinen Dank an L. aussprechen soll für die Mitwirkung im Konzert zum Besten der Franz Joseph Stiftung, durch welche er der Stiftung 16.000 Gulden zukommen liess und zugleich soll L. die grosse Salvator Medaille übergeben werden.

[**Liszts** erstes Konzert in Wien am 1. Dec. 1822 im landständischen Saal. Bericht.]
= Allgemeine Musikzeitung (Leipzig) 1823. Januar.

Liszt in Wien.
= Allgemeine musikalische Zeitung (Leipzig) 1838. No. 20.

Liszts Wiener Konzerte.
= Allgemeine Musikalische Zeitung (Leipzig) 1840. Nr. 5. Spalte 92.

Liszt Ferenc Bécsben. [Franz Liszt in Wien.]
= Társalkodó (Pest) 1838. VI. 27. Nr. 51. **19994**
Két levélben beszámol L. 1838-iki bécsi hangversenyeiről. L. Velencéből érkezett Bécsbe arra a hírre, hogy Magyarországon árvízveszedelem volt s hangversenyeit ez alkalommal károsult magyar honfitársai javára tartotta. Jellemzi L. művészetét s röviden összefoglalja L. életét.
Beschreibt in zwei Briefen L.-s Wiener Konzerte im Jahre 1838. L. kam aus Venedig auf die Nachricht der Pester Überschwemmungskatastrophe nach Wien, und hielt seine Konzerte diesmal zu Gunsten seiner geschädigten Landsleute. Schildert L.-s Kunst und fasst kurz das Leben L.-s zusammen.

[**Liszt** bécsi hangversenyei. — A Hunyadi László nyitány bécsi előadása Liszt vezényletével.] [Liszts Wiener Konzerte. — Aufführung der Hunyadi László Ouverture von Erkel in Wien unter Leitung Liszts.]
= Honderü (Pest) 1846. V. 26. Nr. 21. **B 051/13**

[**Liszt** ünneplése Bécsben.] [Liszts Feiern in Wien.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1869. IV. 18. Nr. 29.

Liszt in Wien.
= Allgemeine musikalische Zeitung (Wien) 1838. Nr. 20.

Petrichevich Horváth Lázár. Levéltöredékek [Emiliához.] [Bruchstücke aus Briefen an Emilie.] **B 051/8**
= Athenaeum (Budapest) 1839. Nr. 51—52.
Leirja L. 1838-iki bécsi hangversenyeit, melyeket a pesti árvízkárosultak javára rendezett.
Schildert L.-s Wiener Konzerte (1838), welche er zu Gunsten der Pester Hochwassergeschädigten abhielt.

Radó Richard. Amikor Liszt a bécsi Burgban a Rákóczi-indulót játszotta. [Als Liszt den Rákóczi-Marsch in der Wiener Burg spielte.]
= Pesti Hirlap 1935. VIII. 24. **73**

Saphir. Liszts Porträt.
= Der Humorist (Wien) 1838. Apr.

Saphir, M. G. Franz Liszt.
= Der Humorist (Wien) 1839. Nr. 233.

—

Bock, Helene. Liszts Aufenthalt in Dinant.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1893. p. 130.

Deetjen, Werner. Franz Liszt in Dorpat.
= Weimarer Blätter 1919. p. 251—255.

Ein türkisches Urtheil über Liszt. [Liszts Konzert in Konstantinopel 1847.]
= Wiener Courier 1856. Nr. 216.

La Mara [Lipsius Marie.]Liszt auf seinem ersten Weltausflug.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1888. p. 17. 30., 41.

Liszt Ferenc első külföldi hangversenykörútja. [Franz Liszts erste ausländische Konzertreise.] **3246**
= Népnevelés (Budapest) 1911. p. 340—355.
L. atyjának, Liszt Ádámnak, levelei Czerny Károlyhoz, melyekben L. hangversenyeiről számol be.
Briefe Adam Liszts, L.-s Vaters, an Karl Czerny, in welchen er über L.-s Konzerte berichtet.

Liszts Aufenthalt zu Dinant.
= Der Freischütz (Hamburg) 1840. p. 774.

Moldován Gergely. A Rákóczi-induló Jassyban. [Der Rákóczi-Marsch in Jassy.]
= Kolozsvár 1888. V. 4—5.
L. Jassyban tartott hangversenyeiről (1847 jan.) A jassy-i bojárok meghivták L.-et, hogy játékában gyönyörködhessenek. L. Bals Alex dúsgazdag bojár szalonjában volt, ahová eljött az öreg Barb lantár, a zenész, aki előtt eljátszotta a Rákóczi-indulót, melyet Barb első hallásra bandájával eljátszott s ettől kezdve Jassyban meghonosított.
Über L.-s in Jassy gehaltenen Konzerten (Januar 1847). Die Bojaren von Jassy luden L. ein um sich an seinem Spiele zu ergötzen. L. weilte im Salon des reichen Bojaren Alex Bals, wohin der alte Musikant, Lautenist Barb, kam, vor dem L. den Rákóczi Marsch spielte, den Barb mit seiner Kapelle aufs erste Hören vorspielte und der von nun an in Jassy einheimisch wurde.

Paluzie. Liszt a Barcelona.
= Rivista musical catalana (Barcelona) 1913. IX. p. 106.

c) Magyarországi, pesti tartózkodás. — Aufenthalt in Ungarn, Pest.

Magyarország

Batka János. Franz Liszt und Pressburg.
= Pressburger Zeitung 1896.

Batka, Johann. Franz Liszts Konzerte in Pressburg.
= Pressburger Zeitung 1886. Nr. 237.

B[atka], J[ohann]. Franz Liszt und Pressburg.
= Pressburger Zeitung 1902. Nr. 148.

Batka János. Pozsony és Liszt Ferenc. [Pressburg und Franz Liszt.]
= Nyugatmagyarországi Hiradó (Pozsony) 1911. I. 18.

Batka János. Liszt Ferenc emléke városunkban. [Franz Liszts Andenken in Pressburg.]
= Nyugatmagyarországi Hiradó (Pozsony) 1911. II. 19.

Beethoven, Liszt Ferenc és — Pozsony. [Beethoven, Franz Liszt und — Pressburg.] **25**
= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1911. Nr. 3.
Liszttel kapcsolatban tárgyalja L. müveinek pozsonyi előadásait.
Behandelt die Pressburger Aufführungen L.-s Werke.

Benyovszky Károly. Liszt Ferenc Pozsonyban. [Liszt in Pressburg.] **1877**
= Muzsika (Budapest) 1929. p. 55—63.

Brassai Sámuel. Liszt Kolozsvárott és Nagyszebenben. [Liszt in Klausenburg und Hermannstadt.]
= Vasárnapi Ujság (Kolozsvár) 1846. Nr. 628 & 656.

Csaplovics János. Gemaelde von Ungarn. Bd 1—2. Pest: Hartleben 1829. **26954**
Liszt: Bd I. p. 264—265.

Csapó Ida. Naplója. [Tagebuch.] Budapest: Pátria [é. n.] 36 p. **X 6157**
Liszt Pozsonyban [Liszt in Pressburg] (1839): p. 22.

Csatkai [Endre] André. Beiträge zur Geschichte der Musikkultur in Eisenstadt. Eisenstadt: Rötzer Dr. 1931. 23 p. (Separatabdruck a. d. »Mitteilungen d. Burgenländischen Heimat- u. Naturschutzvereines«.)
Liszt: p. 19—20. **R 78(439.053)Kismarton**

Csatkai Endre. A soproni zeneegyesület százéves történetének vázlata. [Skizze der 100 jährigen Geschichte des Ödenburger Musikvereins.] Sopron: Székely 1929.
Liszt: p. 8—.

Csatkai Endre. Franz Liszt über seine Beziehungen zu Eisenstadt.
= Ödenburger Zeitung 1926. X. 13.

Csatkai Endre. Sopron a biedermeier korban. Zenei élet. [Ödenburg in der Biedermeier-Zeit. Musikalisches Leben.]
= Sopronvármegye 1922. IX. 13.
L. soproni látogatásai.
L.-s Ödenburger Besuche.

Csatkai Endre. Liszt Ferenc és a mi vidékünk. 1. Liszt és Haydn. 2. Liszt és Mosonyi Mihály emléktáblája. 3. A doborjáni orgona. 4. Egy és más Liszt kismartoni barátairól. 5. Liszt az Esterházy grófék vendége. [Franz Liszt und unsere Gegend. 1. Liszt und Haydn. 2. Die Gedenktafel Liszts und Michael Mosonyis. 3. Die Orgel von Raiding. 4. Einiges über Liszts Eisenstädter Freunde. 5. Liszt als Gast der Fürsten Esterházy.]
= Hétfő (Burgenlandi magyar ujság) 1936. I. 20., I. 27., II. 10., II. 24., III. 9.

Csatkai Endre. Hogy bálozott Sopron 1840-ben. [Ödenburger Bälle im Jahre 1840.]
= Sopronvármegye 1922. X. 12.

Leírja L. soproni tartózkodását 1840 telén.
Beschreibt L.-s Ödenburger Aufenthalt im Winter 1840.

Csatkai Endre. A soproni muzsika története. [Geschichte der Musik in Ödenburg.] Sopron: Rábaközi ny. 1925. 44 p.
Liszt: p. 25, 28—29, 31, 36, 38.

Feldinger, Gottfried. [Liszts Konzerte in Temesvár.] **B 073/6**
= Der Ungar (Pest) 1846. 12. & 13. XI. Nr. 266—67.

G. A. Liszt Kolozsvárott. [Liszt in Klausenburg.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1879. III. 18.

[Gyalui Farkas.] Liszt Ferenc Kolozsvárott. [Franz Liszt in Klausenburg.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. X. 22.

Harsányi Zsolt. Liszt Doborjánban. [Liszt in Doborján.]
= Pesti Hirlap 1935. II. 24.

Házy Jenő. Liszt Ferenc Sopronban. [Franz Liszt in Ödenburg.]
= Soproni Hirlap 1935. XII. 6—8. & 10.

Heti szemle: Liszt Nagyenyeden. [Wöchentliche Revue: Liszt in Nagyenyed.]
= Honderű (Pest) 1846. II. p. 518. **B 051/13**

Heti szemle: Liszt temesvári és erdélyi hangversenyei. [Wöchentliche Revue: Liszts Konzerte in Temesvár und Siebenbürgen.] **B 051/13**
= Honderű (Pest) 1846. II. p. 455—457.

Heti szemle: Liszt délmagyarországi hangversenyútja. [Wöchentliche Revue: Liszts Konzertreise in Südungarn.] **B 051/13**
= Honderű (Pest) 1846. II. p. 396—398.

Huszár, Emerich. Erinnerungen an Liszt. **75**
= Pester Lloyd 1903. 14. I. Nr. 12.

Erinnerungen des Verfassers an die erste Aufführung der Graner Festmesse bei der Einweihung der Graner Basilika (1856); an das 50 jährige Künstlerjubiläum L.-s.

Irodalmi táborszem: Liszt Temesvárt. [Literarischer Vorposten: Liszt in Temesvár.]
= Honderű (Pest) 1846. II. p. 520. **B 051/13**

Közli a temesvári Wochenblatt 1846. 52. számának L.-cikkét, mely L.-ről kijelenti, hogy nemcsak nem zenészzseni, de még csak nem is talentum.
Teilt den L.-Artikel des Temesvarer Wochenblattes mit, in welchem über L. geäussert wird, dass er weder ein Genie sei, noch Talent zur Musik habe.

Klein, Heinrich. [Bericht über Liszts Konzert in Pressburg bei Fürst Esterházy 1820. 26. XI.]
= Städtische Pressburger Zeitung 1820. 28. XI.

Der neunjährige Virtuose, Franz Liszt, produzierte sich vor dem Pressburger Adel und die ausserordentliche Fertigkeit, sowie auch sein vom Blatt spielen, erregten das grösste Aufsehen.

Liszt, Franz.
= Temesvárer Zeitung 1855. No. 202.

Liszt hangversenye Tetétlenen. [Liszts Konzert in Tetétlen.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1884. XI. 15. Nr. 315.

Liszt Ferenc visszaérkezése Tetétlenről. [Franz Liszts Rückkehr von Tetétlen.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1884. XI. 19. Nr. 319.

[Liszt kolozsvári hangversenyei. LisztsKonzerte in Klausenburg.]
= Erdélyi Hiradó (Kolozsvár) 1846. Nr. 200 & 202.

[Liszt Sopronban.] [Liszt in Ödenburg.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1874. II. 15.

[Liszt kolozsvári hangversenye.] [Liszts Konzert in Klausenburg.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1879. III. 16.

Liszt Esztergomban. [Liszt in Gran.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1884. III. 7.

Liszt és a nagyszebeni szászok. [Liszt und die Hermannstädter Sachsen.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VIII. 7. Nr. 217.

[Liszt Ferenc pozsonyi hangversenyei.] [Franz Liszts Pressburger Konzerte.] **Bq 071/49**
= Hírnök (Pozsony) 1839. XII. 23. Nr. 102.

[Liszt in Ungarn.]
= Allgemeine musikalische Zeitung (Leipzig) 1840. Nr. 5.

Liszt Kolozsvárt. Írta Mimi. [Liszt in Klausenburg. Von Mimi.] **B 051/13**
= Honderű (Pest) 1846. II. p. 478—479.

[Liszts Pressburger Konzerte 1840. Januar.]
= Wiener allgemeiner musikalischer Anzeiger. 1840. Nr. 7.

Liszt Ferenc Kolozsvárott. [Franz Liszt in Klausenburg.] **128**
= Pesti Napló 1879. III. 2. Nr. 53.

Liszt és gr. Zichy Géza Kolozsvárt. [Liszt und Graf Géza Zichy in Klausenburg.]
= Zenelap (Budapest) 1891. Nr. 6.

[Liszt Ferenc Szekszárdon.] [Franz Liszt in Szekszárd.] **Bq 780/51**
= Zenészeti Lapok (Pest) 1865. p. 392.

[Liszt Ferenc visszatérése Szekszárdról a fővárosba 1865. IX. 9-én.] [Franz Liszts Rückkehr von Szekszárd in die Hauptstadt 9. IX. 1865.] **Bq 780/51**
= Zenészeti Lapok (Pest) 1865. p. 399.

Payr Sándor. Liszt Ferenc Bezerédjék soproni estélyén. [Franz Liszt in der Soirée der Familie Bezerédj in Ödenburg.]
= Soproni Napló 1918. Június. Nr. 4255—4257.

Payr Sándor. Liszt Ferenc soproni díszpolgársága és két hangversenye a negyvenes években. [Franz Liszt als Ödenburger Ehrenbürger und seine zwei Konzerte in den vierziger Jahren.]
= Sopronvármegye 1933. Nr. 125—127 & 130.

Pogány Elek. Liszt Aradon. [Liszt in Arad.] **B 051/13**
= Honderű (Pest) 1846. II. p. 439—440.

pr—. Liszt Ferenc első kolozsvári látogatása. [Franz Liszts erster Besuch in Klausenburg.]
= Erdélyi Múzeum 1911. p. 345—347. **3452**

(S. F.) Liszt Tetétlenen. [Liszt in Tetétlen.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1884. XI. 14.

Schilling, Gustav. Liszt in Ungarn.
= Lesefrüchte (Hamburg) 1844. p. 237.

[Schober, Franz Ritter von]. Briefe über Liszts Aufenthalt in Ungarn. Berlin: Schlesinger 1843. 62 p. **67206**

Sincerus. Liszt Ferenc Bezerédjék soproni estélyén. [Franz Liszt in der Ödenburger Soirée der Familie Bezerédj.]
= Soproni Napló 1918. Nr. 130—131.

Sz. K. Liszt Győrött. [Liszt in Raab.] **B 051/17**
= Honművész (Pest) 1840. I. 26.

Takáts Sándor. Liszt Ferenc és List Frigyes az országgyűlésen. [Franz Liszt und Friedrich List im Landtag.] **2698**
= Magyar Szemle (Budapest) 1928. p. 228—233.

Thewrewk Emil, Ponori. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Budapesti Hirlap 1910. X. 16.

Szerző személyes visszaemlékezései az Esztergomi mise 1856. VIII. 31.-iki első előadása alkalmából, az 1858-iki pesti előadásról, valamint az 1873-iki ötven éves L.-ünnepélyről.
Verfassers persönliche Erinnerungen an die erste Aufführung der Graner Messe 31. VIII. 1856 und an die Pester Aufführung im Jahre 1858, und an L.-s 50 jähriges Künstlerjubileum im Jahre 1873.

Várhalmi Oszkár. Liszt Ferenc Pécsett, 1846-ban. [Franz Liszt in Fünfkirchen, 1846.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 196—198.

L. e pécsi látogatása alkalmával született meg az első magyar férfinégyes. Scitovszky pécsi püspök nyaralójában Püspöknádasdon zenésítette meg Garai »A patakhoz« című versét, melyet a püspöknél időző férfinégyes társaság tagjai rögtön előadtak. L. azután Pécsre ment, hol hangversenyt adott a színházban. E látogatása alkalmából ígérte meg Scitovszky püspöknek, hogy misét ir a restaurálás alatt levő pécsi székesegyház fölavató ünnepére. Ebből a gondolatból született meg az Esztergomi mise.
Bei diesem Fünfkirchner Besuche L.-s ist das erste ungarische Männerquartett zustande gekommen. In der Sommerwohnung des Fünfkirchner Bischofs, Scitovszky, in Püspöknádasd setzte L. das Gedicht des ungarischen Dichters, Garay, »Zum Bach«, in Musik, welches vom bei dem Bischof weilenden Männerquartett sofort vorgetragen wurde. L. ging dann nach Fünfkirchen, wo er im Theater ein Konzert gab. Bei diesem Besuche versprach L. Bischof Scitovszky für die Einweihungsfeier des restaurierten Fünfkirchner Domes eine Messe zu schreiben. Aus diesem Gedanken spross die Graner Festmesse herv or

Vay Sándor. Liszt Ferenc Szegszárdon. [Franz Liszt in Szegszárd.]
= Pesti Hirlap 1909. Nr. 294.

Budapest.

(Időrendben) — (In chronologischer Reihe)

Ábrányi Kornél ifj. Liszt Ferenc budapesti tartózkodásai. [Die Budapester Aufenthalte Franz Liszts.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1911. IX. 13, 15, 17, 21, 24, 28, X. 3, 20.

Isóz Kálmán. Liszt és Budapest. [Liszt und Budapest.] **1877**
= Muzsika (Budapest) 1929. p. 33—46.

[Liszts Konzert in Pest.]
= Vereinigte Ofner-Pester Zeitung 1823. Mai 1.

»Der aus Ungarn gebürtige eilfjährige Knabe Franz Liszt, wird sein in Wien allgemein anerkanntes und bewundertes Musiktalent im Fortepiano-Spiel, heute Nachmittag um 4 Uhr auch hier, im Saale »bei den sieben Kurfürsten«, in einer musikalischen Akademie bewähren«.

[**Liszt** Ferenc hangversenye Pesten a Hét Választó Fejedelmek vendégfogadóban.] [Franz Liszts Konzert in Pest bei den Sieben Kurfürsten.] **B 051/5**

= Hazai és külföldi tudósítások (Pest) 1823. No. 36.

A tizenegy éves kis L. hangversenyére, mely közbámulatot keltett, sokan gyűltek össze Pestről és Budáról a Hét választó fejedelmeknél. Játszott az Ifjú Mester Schneider Friedrichtől lévő Ouvertura után egy nagy Concertet és nagy Variatiokat Moschelestől... Végre az akkor feladott thema szerint szabad Fantáziából gyönyörű Variációkat. Mindenikben a szép szőke Ifjacska olly ügyességet, könnyűséget, pontosságot, érzést, kellemetes erőt és mesteri fogásokat mutatott, hogy az egész nemes gyülekezetet gyönyörűséggel eltöltené és bámulásra ragadná.

Auf das Konzert des elfjährigen kleinen L., welches eine allgemeine Bewunderung erregte, versammelten sich viele von Pest und Ofen bei den Sieben Kurfürsten. Der junge Meister spielte nach der Ouverture von Frdr. Schneider ein grosses Konzert und Variationen von Moscheles. Zu Ende spielte er über ein aufgegebenes Thema wundervolle Fantasien und Variationen. In allem zeigte der schöne, blonde Jüngling solche Geschicklichkeit, Pünktlichkeit, Gefühl, angenehme Kraft und meisterhafte Griffe, dass er die ganze edle Versammlung mit Wonne erfüllt und zur Bewunderung hinreisst.

[**Liszt** első pesti hangversenye.] [Liszts erstes Konzert in Pest.]

= Hazai és külföldi Tudósítások (Budapest) 1823. Pünkösd-Hava 3. napján. 38. szám.

Tudósítás L. első pesti hangversenyéről, melyet a Hét Választó fejedelmek nevü vendégfogadó palotájában tartott.

Bericht über L.-s erstes Pester Konzert, welches er im Hotel zu den Sieben Kurfürsten gegeben hatte.

Hangászat. Liszt Ferenc első hangversenye 1839. XII. 27-én és második 29-én. [Liszts erstes und zweites Konzert am 27. & 29. XII. 1839.]

= Honművész (Pest) 1839. Télelő.

Isoz Kálmán. Liszt Ferenc Pesten, 1839—1840. [Franz Liszt in Pest, 1839—1840.]

= Zeneközlöny (Budapest) 1912. I. 18.

[**Liszt** Ferenc Pestre érkezése.] [Franz Liszts Ankunft in Pest.] **B 051/17**

= Honművész (Pest) 1839. XII. 29. Nr. 104.

Neustadt, Adolph. Liszts erstes Concert im grossen Redouten-Saale am 27. Dez. 1839. **Bq 071/4**

= Pesther Tageblatt 1839. XII. 29. Nr. 309.

Schildert die Vortragskunst L.-s. L. ist ein Dichter auf dem Klavier und seine Zuhörer sind wie der gefesselte Prometheus, an deren Herzen seine Töne als Geier nagen; alle Empfindungen, alle Gefühle fördert er aus tiefster Brust, aus den geheimsten Winkeln zu Tage.

Pardoe, Julia. The city of the magyar or Hungary and her institutions in 1839—40. Vol. 1—3. London: Virtue 1840. **16256**

Liszt: Vol. III. p. 340—355 (Liszt-His reception at Pesth-His concerts — A coup de théatre — The sword of Steven Báthory — The artistes adress.).

[**Schmidt,** Max.] Liszt in Pest. Von Semper idem. **B 053/2**

= Der Spiegel (Pest) 1839. 28. XII. Nr. 103—104.

[**Schmidt,** Max.] Liszts Pester Konzerte. Von Semper idem. **B 053/2**

= Der Spiegel (Pest) 1839. 28. XII.; 1840. 1., 4., 8., 11. & 15. I.

Bártfay László. Liszt pesti diadala 1840-ben. [Liszts Pester Sieg im Jahre 1840.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1877. Nr. 12.

Fanta, Em. Liszts zweites Conzert im grossen Redouten-Saale am 29. Dez. 1839. **Bq 071/4**

= Pesther Tageblatt 1840. 2. I. Nr. 2.

Frankenburg, Adolf. Liszts musikalische Matinée im Salon S. Excell., des Hofkammer Presidenten, Grafen v. Keglevich; Donnerstag den 9. Januar um 12 Uhr, in Ofen. **Bq 071/4**

= Pesther Tageblatt 1840. 1. I. Nr. 11.

J. M. Liszts viertes Konzert im Redoutensaale.

= Der Spiegel (Pest) 1840. Nr. 3.

Liszts Erscheinen als Knabe in Pesth. **B 053/2**

= Der Spiegel (Pest) 1840. Nr. 1.

[**Liszt** hangversenye Pesten 1839. dec. 27-én a nagy Redoutteremben.] [Liszts Konzert in Pest am 27. XII. 1839 im grossen Redoutensaal.] **B 051/17**

= Honművész (Pest) 1840. I. 2.

[**Liszt** Ferenc hangversenyei.] [Franz Liszts Konzerte.] **Bq 071/42**

= Jelenkor (Pest) 1840. I. 4. Nr. 2.

L. egy hét alatt (1839. XII. 27—1840. I. 2.) négy hangversenyt adott jótékonycélra.

L. arrangierte in einer Woche [27. XII. 1839—2. I. 1840] vier Konzerte zu wohltätigem Zwecke.

[**Liszt-Ehrenbürger** der Stadt Pest.] **Bq 071/4**

= Pesther Tageblatt 1840. 10. I. Nr. 9.

L. wurde am 4. d. in Anbetracht der Verdienste, die er sich durch sein Konzert in Wien, welches er im vorigen Jahre zum Besten der, durch die Überschwemmung Verunglückten gab, erwarb, von dem Senate und der Wahlbürgerschaft der Pester Stadt zum Ehrenbürger ernannt.

Liszt hangversenye Pesten 1840. I. 2., a pestbudai hangászegyesület javára, 4-én magyar színház javára. [Liszts Pester Konzert am 2. I. 1840, zum Besten des Pest-Ofner Musikvereins; am 4. für das Ungarische Theater.] **Bq 051/5**

= Nemzeti Ujság (Pest) 1840. I. 11.

Liszt Ferenc 5-dik hangversenye. [Franz Liszts fünftes Konzert.] **B 051/17**

= Honművész (Pest) 1840. I. 12.

Liszt Conzerte [im ung. Nationaltheater zum Besten des zu begründenden Conservatorium-Fondes am 11. I.; Abschieds Conzert im Redouten-Saale 12. I.) **Bq 071/4**
= Pesther Tageblatt 1840. 15. I. Nr. 13.

Liszt 6-dik hangversenye. [Liszts sechstes Konzert.] **B 051/17**
= Honművész (Pest) 1840. I. 16.

[**Liszt** hangversenye a fölállitandó Zenede javára 1840. I. 11.] [Liszts Konzert zum Besten des errichtenden Konservatoriums 11. I. 1840.] **Bq 071/41**
= Jelenkor (Pest) 1840. I. 18. Nr. 6.

Liszt' beszéde. [Liszts Anrede.] **Bq 051/49**
= Századunk (Pozsony) 1840. I. 16. Nr. 5.
Közli L. teljes beszédét magyar nyelven, melyet a Nemzeti Színházban a kard átadásakor franciául elmondott.
Teilt in ungarischer Sprache die volle Anrede L.-s mit, welche er im National Theater bei der Übergabe des Säbels französisch sprach.

Petrichevich Horváth Lázár felköszöntője a Nemzeti kaszinó ünnepi bankettjén Liszt tiszteletére. [Trinkspruch Lazar Petrichevich Horváth auf Liszt in dem Festbankett des National Casino.]
= Társalkodó (Pest) 1840. jan. 8.
L.-et nemes embernek és a hatalmas Thurzó családdal rokonnak mondják. De szüksége van Lisztnek a nemesi diplomára s hol van ma a hatalmas Thurzó család. ? A nemesi levelet a penész megrágta, a Thurzó utolsó ivadéka is hamvad már várában. L.-et a mindenható Isten szent keze ütötte nemessé s lángelméje a legkeményebb sziklavárat is túl fogja élni.
Über L. wird behauptet, dass er ein Edelmann und mit der mächtigen Familie Thurzo verwandt ist. Bedarf aber L. eines Adelsbriefes und wo ist heute die mächtige Familie Thurzó ? Der Adelsbrief wurde vom Schimmel zernagt, der letzte Sprössling der Thurzó ist schon längst in seiner Burg zu Staub geworden. L. wurde von Gotteshand in den Adelstand erhoben und sein Genie wird die festeste Felsenburg überleben.

Pitroff Pál. Liszt Ferenc pesti szereplése 1840-ben. [Franz Liszts Pester Wirken im Jahre 1840.]
= Magyarország (Budapest) 1916. Nr. 23.

R-t-i. Liszt Ferenc 4-dik hangversenye. [Franz Liszts viertes Konzert.] **B 051/17**
= Honművész (Pest) 1840. I. 9.

[**Schedel** (Toldy) Ferenc.] Liszt. **B 051/8**
= Athenaeum (Pest) 1840. Nr. 3. 45—48. hasáb.
L. 1840. pesti hangversenyeiről, a kardátadási jelenetről. Közli L. beszédét francia és német nyelven.
Über L.-s Pester Konzerte (1840), über die Scene der Schwertübergabe. L.-s Anrede in französischer und ungarischer Sprache.

[**Schmidt,** Max.] Liszts zweites Konzert. Von Semper idem. **B 053/2**
= Der Spiegel (Pest) 1840. Nr. 1.

[**Schmidt,** Max.] Liszts drittes Konzert. Von S. i. **B 053/2**
= Der Spiegel (Pest) 1840. Nr. 2.
Dieses Konzert L.-s fand zum Besten des Pesther u. Ofner Musikvereinfondes statt.

Szánky Károly. Liszt. **B 051/17**
= Honművész (Pest) 1841. p. 365—366, 376.
Méltatja L. művészetét. L. szelleme minden nagyot átölel. L. a magyaroké. Felsorolja a külföldi lapokban felemlitett nevezetesebb L.-eseményeket.
Würdigt L.-s Kunst. L.-s Geist umfasst alles Grosse. L. gehört den Ungarn. Zählt die in den ausländischen Zeitungen auffindbaren wichtigeren L.-Begebenheiten auf.

D. Franz Liszt. **B 053/2**
= Der Spiegel (Pest) 1846. 16. V. Sp. 622—623.
L.-s Konzert in Pest. — Über den Ärger der Franzosen, weil er sich in Frankreich nicht François nannte. — L. erhielt während seines Pester Aufenthaltes eine Unmasse von Bettelbriefen.

E. [Liszt-estély.] [Liszt Soirée.] **B 051/34**
= Életképek (Pest) 1846. V. 16. Nr. 20.
Karácsonyi Guido és P. Horváth Lázár által a városligeti Bartl-féle nyaralóban L. tiszteletére rendezett estély leirása.
Beschreibung der von Guido Karácsonyi und Lasar P. Horváth in der Bartl'schen Villa im Stadtwäldchen arrangierten Soirée zu L.-s Ehren.

F. Franz Liszt im Nationaltheater (Concert zum Besten des Conservatoriums am 6. d. M.) **B 073/6**
= Der Ungar (Pest) 1846. 8. V. Nr. 109.

Foglár, Ludwig. Franz Liszt. **B 053/2**
= Der Spiegel (Pest) 1846. 2. V. Sp. 556—558.
Aus der Legion der Pianisten ragt L. wie ein Koloss hervor, sei es nun durch Geist, durch Bravour, durch Energie, durch Vielseitigkeit. Alles in Allem: Liszt ist ein Poet!

H. Franz Liszt in Pesth. **B 073/6**
= Der Ungar (Pest) 1846. 2. V. Nr. 104.

H. Ein Liszt-Abend. **B 073/6**
= Der Ungar (Pest) 1846. 13. V. Nr. 113.
Beschreibt die durch Guido Karácsonyi und Horváth zu L.-s Ehren arrangierte Soirée.

Haraszti, Emil. Franz Liszt in Budapest im Jahre 1846. Unbekannter Brief Lazar Petrichevich Horvaths aus den Akten des Wiener Haus-, Hof- und Staats-Archivs. **75**
= Pester Lloyd 1935. 27. X.

Heti szemle: Liszt hangversenye. [Wöchentliche Revue: Liszts Konzert.] **B 051/13**
= Honderü (Pest) 1846. I. p. 353—354.

Heti szemle: Liszt hangversenye. [Wöchentliche Revue: Liszts Konzert.] **B 051/13**
= Honderü (Pest) 1846. I. p. 375—377.

Heti szemle: Liszt hangversenyei és búcsúja Pesttől. [Wöchentliche Revue: Liszts Konzerte und Abschied von Pest.] **B 051/13**

= Honderű (Pest) 1846. I. p. 397—398.

[Hirek Lisztről.] [Nachrichten über Liszt.] **Bq 051/5**

= Nemzeti Ujság (Pest) 1846. V. 7.

Kubinyi Ágoston, a Nemzeti Múzeum igazgatója, azon kérésére, hogy engedje magát a Múzeum számára lefestetni, L. azt felelte, hogy »ezzel nem hazám, melynek mindeddig csak csekély érdemeket tehettem, tartozik nekem, hanem én vagyok adós ezzel imádott honomnak« s egyúttal megígérte, hogy 10.000 frt értékű életnagyságú szobrát Párisból a Múzeumnak küldi. — L. vigadói 2. hangversenyén szabadjegyeket adott Farkas Józsi bandájának s a jegyre ezt irta: »Bocsássátok be kedves és jeles kollégáimat, a cigányokat«.

Auf die Bitte August Kubinyis, Direktor des National Museums, sich für das Museum porträtieren zu lassen, antwortete L., dass »mit diesem ist nicht mein Vaterland, dem ich nur kleine Verdienste geleistet habe, mir schuldig, sondern ich meinem innig geliebten Vaterlande« und versprach zugleich seine lebensgrosse Statue im Werte von 10.000 Gulden aus Paris dem Museum zu schicken. — L. liess zu seinem zweiten Konzert in der Redoute der Zigeunerkapelle Farkas Freikarten geben und auf die Karten schrieb er folgendes: »Lasst sie ein, meine lieben und ausgezeichneten Kollegen, die Zigeuner«.

[Liszt pesti hangversenyei.] [Liszts Pester Konzerte.] **B 051/13**

= Honderű (Pest) 1846. V. 19. Nr. 20.

L. levele Zichy Manó grófhoz, melyben értesíti, hogy hangversenyei jövedelmét a konservatórium céljaira engedi át. — L. a pesti polgárőrség javára is hangversenyezett. — L. tiszteletére a Hunyadi Lászlót külön délelőtti előadáson adták elő a Nemzeti Színházban.

L.-s Brief an Graf Mano Zichy, in welchem er mitteilt, dass er die Einkünfte seiner Konzerte für die Zwecke des Konservatoriums überlässt. — L. konzertierte auch zum Besten der Pester bürgerlichen Besatzung. — Zu L.-s Ehren wurde im National Theater Franz Erkels Oper »Hunyadi László« in einer vormittags Vorstellung aufgeführt.

[Liszt pesti hangversenyei.] [Liszts Pester Konzerte.] **B 051/34**

= Életképek (Pest) 1846. V. 2., 9., 16. Nr. 18—20

[Liszt-Festmahl in der »Gyülde«.] **B 073/6**

= Der Ungar (Pest) 1846. 16. V. Nr. 116.

Das L.-Festmahl der »Gyülde« (Club) arrangierten Präses Ürményi und Graf Leo Festetics. L. spielte mehrere Pièçen und entzückte die Versammlung, welche aus den ersten Würdenträgern des Reiches bestand.

[Liszt Ferenc hangversenyei.] [Franz Liszts Konzerte.] **Bq 071/14**

= Budapesti Hiradó 1846. V. 10. Nr. 384.

[Liszt pesti hangversenyei.] [Liszts Pester Konzerte.] **B 051/17**

= Honművész (Pest) 1846. V. 12. Nr. 19.

[Liszt Ferenc Pestre érkezése 1846. IV. 27. és hangversenyei 1846. IV. 30; V. 3., 5., 7., 10. és 14.] [Franz Liszts Ankunft in Pest 27. IV. 1846 und seine Konzerte 30. IV.; 3., 5., 7., 10. und 14. V. 1846.] **Bq 051/5**

= Nemzeti Ujság (Pest) 1846. IV. 28.

[Liszt Pesten.] [Liszt in Pest.] **Bq 051/5**

= Nemzeti Ujság (Pest) 1846. V. 3.

Liszt Ferenc Pesten. [Franz Liszt in Pest.] **Bq 051/5**

= Nemzeti Ujság (Pest) 1846. V. 10.

[Liszt Ferenc a fővárosban. 1846. IV—V.] [Franz Liszt in der Hauptstadt. IV—V. 1846.] **Bq 071/3**

= Pesti Hirlap 1846. V. 3. Nr. 668.

[Liszt hangversenye (1846. V. 3) a pesti Vigadóban.] [Liszts Konzert, 3. V. 1843, in der Pester Redoute.] **Bq 071/3**

= Pesti Hirlap 1846. V. 7. Nr. 670.

[Liszt hangversenye 1846. V. 6 & 9.] [Liszts Konzerte am 6. & 9. V. 1846.] **Bq 071/3**

= Pesti Hirlap 1846. V. 10. Nr. 672.

[Liszt hangversenyei 1846. V. 9 & 13.] [Liszts Konzerte am 9. & 13. V. 1846.] **Bq 071/3**

= Pesti Hirlap 1846. V. 14. Nr. 674.

[Liszt hangversenyei. Pest 1846 április—május.] [Liszts Konzerte. Pest, April—Mai 1846.]

= Pesti Hirlap 1846. V. 17. Nr. 676. **Bq 071/3**

[Ünnepély a Gyüldében.] [Fest im Pester Club.] **Bq 051/5**

= Nemzeti Ujság (Pest) 1846. V. 14.

A »Gyülde« alapszabályai jóváhagyásakor 1846. V. 12.-én hangversennyel egybekötött díszlakomát adott, melyen az ország fődignitáriusai vettek részt. Az épen Pesten hangversenyező L. is jelen volt s Ürményi Antal, az egyesület első elnöke köszöntötte őt fel. A lakoma után L. több darabot játszott.

Aus Anlass der Genehmigung ihrer Statuten gab die »Gyülde« (Club) am 12. V. 1846 ein mit Konzert verbundenes Festmahl, an welchem die Hauptdignitaren des Landes teilnahmen. Auch der gerade in Pest konzertierende L. war gegenwärtig und der erste President des Clubs, Anton Ürményi, sprach den Toast auf L. Nach dem Mahl spielte L. mehrere Stücke.

Vahot Imre. A lánglelkű Liszt. [Liszt der Feiergeist.] **B 051/36**

= Pesti Divatlapok 1846. tavaszutó (május) 14 & Wiener allgemeine Musikzeitung 1846. Nr. 62. (Frei a. d. Ungarischen übersetzt.)

Ha L. a zongorájánál ül, nem is olyan, mintha élő ember volna, mert földöntúli magasztosság ömlik el egész lényén. Megfoghatatlan erő rejlik benne, mely lelkének szárnyakat kölcsönöz, hogy velük a gondolat és érzelem világának legtitkosabb helyeit bejárja.

Wenn L. am Klavier sitzt, scheint er gar kein Erdenmensch zu sein, da sich eine überirdische Erhabenheit über sein ganzes Wesen ergiesst. Eine unbegreifliche Kraft ist in ihm verborgen, die seiner Seele Flügel leiht um mit ihnen die geheimsten Orte der Welt der Gedanken und Gefühle durchzuwandern.

Zerffi, G. I. Liszts erstes Konzert (am 30. April im grossen Redoutensaal). **B 053/2**
= Der Spiegel (Pest) 1846. 2. V. Sp. 558—559.

Zerffi, G. I. Liszt. **B 053/2**
= Der Spiegel (Pest) 1846. 13. V. Sp. 606—607.
Über L.-s Pester Konzerte. — L.-s Soirée Musicale bei Guido Karácsonyi. — L.-s Statue von Karl Dosnyay.

Die Magyaren den Deutschen gegenüber. Von einem Deutschungar. [Die Verleihung des Ehrensäbels.]
= Presse (Wien) 1849. Nr. 214.

[Hirek Lisztről.] [Nachrichten über Liszt.] **Bq 051/6**
= Hölgyfutár (Pest) 1856. VIII. 21. Nr. 192.
L. tisztelgő látogatást tett Prónay Gábor br. Zenedei elnöknél s megigérte, hogy legközelebbi hangversenyét a Zenede javára fogja rendezni.
L. machte eine Aufwartung bei dem Presidenten des Konservatoriums, Baron Gabriel von Prónay und versprach sein nächstes Konzert zu Gunsten des Konservatoriums zu arrangieren.

[Liszt Ferenc elutazása Pestről 1856. IX. 14.] [Liszts Abreise von Pest. 14. IX. 1856.] **Bq 051/6**
= Hölgyfutár (Pest) 1856. IX. 15. Nr. 212.
A lezajlott zenei ünnepségek után L. elhagyta Pestet. Elutazása előtt meglátogatta a súlyosan beteg Lisznyai Kálmánt, s nála hosszabban időzvén, elbeszélte, hogy mély vonzalommal viseltetik a magyar költészet iránt s Lisznyainak általa ismert költeményei közül különösen a »Magyar vendégszeretet«-et emelte ki, egyúttal megköszönte Lisznyainak hozzá irt versét.
Nach dem Verlauf der Musik-Feste verliess L. Pest. Vor seiner Abreise Besuchte er den schwerkranken Koloman Lisznyai und verweilte längere Zeit bei ihm. L. erzählte, dass er tiefe Sympathie für die ungarische Poesie empfindet und von den ihm gekannten Gedichten Lisznyais hob er das »Magyar vendégszeretet« (Ungarische Gastfreundschaft) hervor, bedankte sich gleichfalls bei Lisznyai für das über ihn geschriebene Gedicht.

[Liszt pesti időzése.] [Liszts Pester Aufenthalt.] **Bq 051/6**
= Hölgyfutár (Pest) 1856. IX. 12. Nr. 210.
A műárusok kirakatában a főhelyet L. foglalja el. Százféle arcképe látható a kirakatokban, melyek közül némelyik magyar ruhában tünteti fel. L. egyébként a magyar ruhát igen szereti, a mostani pesti tartózkodása alkalmával is rendel magának új attilát és gubát, mivel »a régiek már kopottak«.
In den Auslagen der Kunsthändler nimmt den Hauptraum L.-s Bild ein. Hunderterlei Bilder sind in den Auslagen sichtbar, aus welchen ihn manche in ungarischem Gewand vorstellen. Übrigens liebt L. sehr die ungarische Kleidung, auch während seines jüngsten Pester Aufenthaltes schaffte er sich ein neues Atilla (Schnürrock) und Guba (Mantel) an, da die Alten schon abgetragen sind.

Liszt hangversenye 1856. IX. 8. [Liszts Konzert am 8. IX. 1856.] **Bq 051/6**
= Hölgyfutár (Pest) 1856. IX. 10. Nr. 208.

[Liszt pesti időzése. 1856. VIII—IX.] [Liszts Pester Aufenthalt. VIII—IX. 1856.] **Bq 051/6**
= Hölgyfutár (Pest) 1856. VIII. 13. Nr. 187.

[Liszt Pestre érkezése.] [Liszts Ankunft in Pest.] **Bq 051/6**
= Hölgyfutár (Pest) 1856. VIII. 12. Nr. 186.

[Liszt Pestre érkezése.] [Liszts Ankunft in Pest.] **Bq 051/6**
= Hölgyfutár (Pest) 1856. VIII. 9. Nr. 184.

Aufnahme des Herrn Dr. Franz Liszt in die Confraternität des Hl. Franciscus.
= Salzburger Kirchenblatt 1858. Nr. 20.

[Aufnahms-Urkunde Liszts in den Franziskanerorden.]
= Der katholische Christ (Pest) 1858. Nr. 17.
Enthält auch ein Beglückswünschungsschreiben von zwölf Geistlichen in Pest anlässlich einer Aufführung der Graner-Messe.

[Ábrányi Kornél.] Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **Bq 780/51**
= Zenészeti lapok (Pest) 1865. V. évf. 361—362.
Üdvözlő cikk L. Szent Erzsébet-oratóriumának első előadása alkalmából.
Begrüssungsartikel anlässlich des ersten Vortrags des Hl. Elisabeth-Oratoriums.

[Ábrányi Kornél.] A pestbudai zenede negyedszázados emlékére tartott zeneünnepélyek. [Musikfeste zum 25 jährigen Jubileum des Pest-Ofner Conservatoriums.] **Bq 780/51**
= Zenészeti lapok (Pest) 1865. V. évf. p. 369—374, 385—389, 393—396.

[Ábrányi Kornél.] Felköszöntés Liszt Ferencre. [Trinkspruch auf Franz Liszt.] **Bq 780/51**
= Zenészeti lapok (Pest) 1865. V. évf. p. 365.

Augusz Antal. Felköszöntő Liszt Ferencre. [Toast auf Franz Liszt.]
= Pesti Napló 1865. VIII. 17. Nr. 187.

Augusz Antal. Felköszöntés Liszt Ferencre. [Trinkspruch auf Franz Liszt.] **25**
= Vasárnapi Újság (Budapest) 1865. Nr. 34.

Bulyovszky Gyula. Liszt hangversenye. [Liszts Konzert.] **B 051/11**
= Nefelejts (Budapest) 1865. IX. 3. No. 36.
Hosszú idő multán ismét az a szerencse érte a pesti közönséget, hogy L.-et hallhatta. A közönség teljesen megtöltötte a Vigadót s még kétszer annyian kértek bebocsátást, hogy őt hallhassák.
Nach längerer Zeit hatte das Pester Publikum wieder einmal das Glück L. zu hören. Das Publikum füllte die Säle der Redout vollständig und noch viele verlangten Einlass um L. anzuhören.

Forgó János. Vasárnapi beszélgetés (Zenedei ünnepély. — Liszt.) [Sonntags-Gespräch (Das Konservatorium-Fest. — Liszt).] **25**

= Vasárnapi Ujság (Pest) 1865. Nr. 33.

A Nemzeti Zenede 25 éves fennállása alkalmával L. Szent Erzsébet legendája c. oratóriumát fogja először Pesten dirigálni.

L. wird anlässlich des 25 jährigen Bestehens des National Konservatoriums in Pest das erste Mal die Legende der Hl. Elisabeth dirigieren.

Forgó János. Vasárnapi beszélgetés (Liszt utoljára) [Sonntags-Gespräch. Liszt zum letzten Mal.] **25**

= Vasárnapi Ujság (Pest) 1865. Nr. 36.

A Nemzeti Zenede 25 éves alapitási évfordulója alkalmából rendezett utolsó hangversenyen, melyen 5000 ember vett részt, L. zongorázott. E hangversenyen közreműködött Bülow János és Reményi Ede.

Auf dem letzten Konzert, das zum 25-jährigen Feste des National Konservatoriums gegeben wurde und welchem 5000 Zuhörer beiwohnten, spielte L. In diesem Konzerte haben Hans von Bülow und Eduard Reményi mitgewirkt.

Liszt Ferenc hangversenye aug. 29. 1865. [Franz Liszts Konzert am 29. Aug. 1865.]

= Pesti Napló 1865. VIII. 31. Nr. 199.

[**Liszt** Ferenc a budai vasúttal a fővárosba érkezett (1865. aug. 8.) s az Erzsébet Oratórium betanitását személyesen vezeti.] [Franz Liszt ist mit der Ofner Bahn in der Hauptstadt angekommen, 8. VIII. 1865 u. leitet persönlich d. Einstudierung des Elisabeth-Oratoriums.] **Bq 780/51**

= Zenészeti lapok (Pest) 1865. p. 360.

[**Liszt** Ferenc pesti tartózkodása (1865. aug. 8.)] [Franz Liszts Pester Aufenthalt.] **Bq 780/51**

= Zenészeti lapok (Pest) 1865. p. 383—384.

Pester Briefe: Das Musik- und Sängerfest. — Franz Liszt.

= Pester Lloyd 1865. 13. VIII. Nr. 186.

—ϱ. Franz Liszts musikalische Vorträge [29. VIII. 1865.]

= Pester Lloyd 1865. 1. IX. Nr. 201.

Reményi Károly. Liszt Ferenc jótékonycélú hangversenye. VIII. 29. [Franz Liszts wohltätiges Konzert 29. VIII.]

= Bécsi Híradó 1865. IX. 2. Nr. 201.

Ritter Sándor & Kürcz János. Adatok a pestbudai hangászegyleti zenede történetéhez. [A zenede negyedszázados fennállásának évfordulóján.] [Angaben zur Geschichte des Pest-Ofner-Musikvereins. Zur 25. Jahreswende des Bestehens d. Konservatoriums.] **B 780/5**

= A pestbudai hangászegyesületi zenede évkönyve 1865-re. p. 4—30.

L. szereplése a zenede által rendezett ünnepségeken. L.-s Beteiligung an den Festlichkeiten des Konservatoriums.

Vadnay Károly. Egy hét története: Liszt hangversenye (1865. VIII. 29.) [Aus der Geschichte einer Woche: Liszts Konzert 29. VIII. 1865.] **Bq 071/6**

= Hazánk s a külföld (Pest) 1865. IX. 3. Nr. 36.

L. föllépésének híre felvillanyozta Pestet, de eljöttek Bécsből, Prágából és Párisból is. L. papi talárban jelent meg a Vigadóban.

Die Nachricht von L.-s Auftreten elektrisierte Pest, aber es sind auch von Wien, Prag und Paris viele gekommen. L. ist im Geistlichen-Talar in der Redoute erschienen.

Die Krönungsmesse.

= Pester Lloyd 1867. 13. IV. Nr. 88.

Die Frage, wer soll die Krönungsmesse komponieren beschäftigt die ungarischen musikalischen Kreise. Der Kirchenmusikverein in Ofen hat ein Gesuch an den Kultusminister Baron Eötvös gerichtet, in welchem verlangt wird L.-s Krönungsmesse bei der bevorstehenden Krönung aufzuführen.

[**Liszt** in Pest.]

= Pester Lloyd 1867. 6. VI. Nr. 133.

[**Liszts** Begrüssung.]

= Pester Lloyd 1867. 11. VI. Nr. 137.

[**Liszt** Ferenc Budapesten.] [Franz Liszt in Budapest.] **Bq 780/51**

= Zenészeti lapok (Pest) 1867. p. 572—73.

[**Liszt** Ferenc elutazása.] [Franz Liszts Abreise.] **Bq 780/51**

= Zenészeti lapok (Pest) 1867. p. 589—591.

Ábrányi Kornél. Liszt Ferenc körünkben. [Liszt in unserem Kreis.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1869. IV. 25. Nr. 30.

Ábrányi Kornél. Liszt-ünnepélyek. [Liszt-Feste.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1869. V. 2. Nr. 31.

A Pesten 1869 ápr. 26.-án és 30.-án megtartott L. hangversenyek ismertetése.

Besprechung der in Pest am 26. und 30. April 1869 abgehaltenen L.-Konzerte.

Ábrányi Kornél. Felköszöntés Liszt Ferencre [a pesti lövöldében rendezett diszlakomán]. [Ein Toast auf Franz Liszt. Trinkspruch Ábrányis auf dem zu Liszts Ehren veranstalteten Feste gesprochen.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1869. V. 9. Nr. 32.

[**Liszt** Ferenc Pesten.] [Franz Liszt in Pest.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1869. IV. 18. Nr. 29.

Liszt Ferenc Budapesten. [Franz Liszt in Budapest.] **128**

= Pesti Napló 1869. IV. 23.

Liszt Ferenc Pestre érkezik. [Franz Liszt kommt nach Pest.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1869. IV. 23.

Liszt Ferencet sokan látogatják. [Franz Liszt wird von vielen besucht.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1869. IV. 25.

[**Liszt** Ferenc Pesten.] [Franz Liszt in Pest.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1869. IV. 25. Nr. 30.

Liszt második hangversenye. [Liszts zweites Konzert.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1869. V. 2.

[**Liszt** Ferenc ünneplése Pesten.] [Franz Liszts Feiern in Pest.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1869. V. 2. Nr. 31.

Liszt-lakoma [a Lövölde nagytermében]. [Das Liszt-Mahl in der Schiess-Städte.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1869. V. 4.

[**Liszt** tiszteletére lakoma.] [Bankett zu Liszts Ehren.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1869. V. 16. Nr. 33.

[**Liszt** Ferenc elutazása Pestről.] [Franz Liszts Abreise von Pest.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1869. V. 16. Nr. 33.

Ss. [Liszt-Bankett]. [In der bürgerlichen Schiess-Städte.]
= Pester Lloyd 1869. 3. V. Nr. 102.

Liszt Ferenc s a magyar zeneakadémia. [Franz Liszt und die ungarische Musikakademie.]
= Pesti Napló 1870. No. 241.
Felveti azt az eszmét, hogy a magyar zene fejlődése érdekében országos és államsegélyben részesülő zeneakadémia állittassék fel s ennek igazgatója L. legyen.
Wirft die Idee auf, dass zur Hebung der ungarischen Musik eine staatliche Musikakademie errichtet und deren Direktor L. werde.

[**Liszts** Musikalisches Matinée.]
= Pester Lloyd 1870. 29. XI. Nr. 287.

Wachtel Aurel. Liszt Ferenc.
= Reform (Budapest) 1870. No. 314.
Cikk a L. által Beethoven születése 100. évfordulóján rendezett hangverseny alkalmából.
Artikel anlässlich des durch L. arrangierten Beethoven Zentenar-Konzertes.

Zenematiné Liszt Ferencnél. [Musikalisches Matinée bei Franz Liszt.]
= Pesti Napló 1870. XI. 28. Nr. 286.

Sz — y. S. Liszt életéből. (Harminchét év előtt) [Aus Liszts Leben. Vor siebenunddreissig Jahren.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1871. No. 20.

(e.) A Liszt-estély. [Die Liszt-Soirée.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1873. I. 19. Nr. 2.
A Rózsavölgyi cég a Hungária szálló dísztermében 1873. I. 12.-én zártkörű L. hangversenyt rendezett, melyen L. zongorázott.
Die Musikalienfirma Rózsavölgyi arrangierte am 12. I. 1873 im Prunksaal des Hotel Hungaria ein L. Konzert, in welchem L. spielte.

(e.) Liszt estélye 1873. III. 2. [Die Soirée Liszts am 2. III. 1873.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1873. III. 9. Nr. 9.
L. e hangversenyt Robert Franz német dalköltő javára rendezte.
L. arrangierte dieses Konzert zu Gunsten des deutschen Liederkomponisten, Robert Franz.

Frankenburg Adolf. Visszaemlékezések Liszt Ferencre. [Erinnerungen an Franz Liszt.] **B 051/24**
= Athenaeum (Budapest) 1873. Nr. 16. 981—989. hasáb.
Leírja L. 1839—40-ben tartott hangversenyeit.
Beschreibt L.-s Pester Konzerte im Jahre 1839—40.

(K.) Egy zeneestély. [Eine Musiksoirée.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. I. 14.
A Rózsavölgyi zeneműkiadó cég tulajdonosai a Hungária szálloda nagytermében zártkörű zeneelőadást rendeztek, melyen Jókainé Bürger »Leonora« balladáját szavalta L. zenéjével és zongorakíséretével.
Die Inhaber des Musikverlages Rózsavölgyi arrangierten im Prunksaal des Hotels Hungaria ein geschlossenes Konzert, in welchem Frau Jókai Bürgers »Leonora« deklamierte mit L.-s Musik und Klavierbegleitung.

[**Liszt** Ferenc hangversenye a Magyar gazdasszonyok egylete javára 1873. III. 21.] [Franz Liszts Konzert zu Gunsten des Vereins der Ungarischen Hausfrauen am 21. III. 1873.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. III. 29.

[**Liszt** Ferencet a Magyar gazdasszonyok egylete örökös alapitótagjává választja.] [Franz Liszt wählt der Verein der ungarischen Hausfrauen zum lebenslänglichen Mitglied.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. III. 29.

[**Liszt** Ferenc hangversenye a hazai jótékony egyletek javára. 1873. III. 31.] [Konzert Franz Liszts zu Gunsten der Vaterländischen Wohltätigkeits Vereine. 31. III. 1873.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. IV. 2.

[**Liszt** Ferenc Pestre érkezése. 1873. X. 30.] [Franz Liszts Ankunft in Pest, 30. X. 1873.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. XI. 1.

[**Liszt** Ferenc fellépése az Ábrányi Kornél által rendezett irodalmi és zenészeti estélyen 1873. XII. 29. Vigadó.] [Franz Liszts Auftreten in der durch Kornél Ábrányi arrangierten literarischen u. musikalischen Soirée. 29. XII. 1873. Redoute.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. XII. 31.

Liszt hangversenye a Vigadóban. 1873. III. 21. [Liszts Konzert in der Redoute. 21. III. 1873.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1873. III. 23. Nr. 10 & 11.

A Nemzeti Dalkör »Liszt-estély«-e [Liszt-Abend des »National Singvereins«.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. XI. 18.

Stiftungsbrief des Liszt-Stipendiums der Pester Kommune.
= Pester Lloyd 1873. 9. XI. Nr. 258.
Die Kommune der k. Freistadt Pest stiftete zum Andenken der Jubiläumsfeier der fünfzigjährigen Wirksamkeit L.-s drei Stipendien für ärmere Jünglinge der Pester Musikakademie.

[Liszt hangversenye] [Liszts Konzert.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1874. III. 6.

[Liszt fellépése az »Írók és művészek társaságá«-nak estélyén.] [Liszts Auftreten am Abend der Gesellschaft der Schriftsteller und Künstler.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1874. III. 18.

[Liszt hangversenye a Vigadóban 1874. III. 23-án.] [Liszts Konzert in der Redoute am 23. III. 1874.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1874. III. 25.

Liszts zweites Wohltätigkeits-Konzert 23. III. im Redoutensaal. **75**
= Pester Lloyd 1874. 25. III. Nr. 71.

Rob. Aus dem Konzertsaale: Liszts Konzert im Redoutensaale 5. III. 1874. **75**
= Pester Lloyd 1874. 6. III. Nr. 55.

Ábrányi Kornél. Liszt Ferenc otthon és a nagyvilágban. [Franz Liszt daheim und in der grossen Welt.]
= Otthon (Budapest) 1875. Junius. & Zenészeti Lapok (Budapest) 1875. VI. 13. Nr. 19.

(e.) Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1875. X. 31. Nr. 33.
Vezércikk a Zeneakadémia megnyitása alkalmából. Leitartikel anlässlich der Eröffnung der Musikakademie.

—e—. Konzert Liszts. **75**
= Pester Lloyd 1875. 16. III. Nr. 62.

Liszt az »Írói és művészi Kör« estélyén. [Liszt auf der Soirée der »Gesellschaft der Schriftsteller und Künstler.] **128**
= Pesti Napló 1875. III. 2. Nr. 49.

Liszt hangversenye. [Liszts Konzert.] **128**
= Pesti Napló 1875. III. 16. Nr. 61.

Liszt-Konzert (1875. 15. III.) [Zum Besten der »Marien-Anstalt«.] **213**
= Neues Pester Journal 1875. 16. III.

[Liszt fellépése az »Írók és művészek társasága« hangversenyén a Hungária szálló dísztermében 1875. III. 22.] [Liszts Auftreten im Konzert der Gesellschaft der Schriftsteller und Künstler im Festsaale d. Hotels Hungaria am 22. III. 1875.] **211**
= A hon (Budapest) 1875. III. 23. Nr. 67.

Liszt-Konzert im Club der Schriftsteller und Künstlergesellschaft. **75**
= Pester Lloyd 1875. 23. III. Nr. 68.

Liszt Ferenc s utolsó hangversenye. [Franz Liszt und sein letztes Konzert.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1875. III. 28. Nr. 11.

Wo dinirt Franz Liszt? **213**
= Neues Pester Journal 1875. 23. III. Nr. 67.
L. dinirt meistens zu Hause oder an der Tafel auserlesener Persönlichkeiten, welche die Ehre haben, ihn bei sich zu Gaste zu sehen. Vergangenen Donnerstag (18. III. 1875.) speiste aber L. in der Josephstädter Volksküche. L. machte nämlich in Begleitung von Anton Siposs und Lilla Bulyovszky einen Besuch in der genannten vom Valeria-Verein geleiteten Volksküche und setzte sich mitten unter die Armen hin und verzehrte mit beneidenswertem Appetit das Menü.

—á. Liszt hangversenye [az óbudai árvízkárosultak javára]. [Liszts Konzert zu Gunsten der Alt-Ofner Überschwemmten.]
= Pesti Napló 1876. III. 22. Nr. 68. **128**

—i. —r. Liszt Ferenc hangversenye. [Franz Liszts Konzert.] **Bq 810/32**
= Családi kör (Budapest) 1876. III. 26. Nr. 13.
L. hangversenyét a 76.-iki pesti árvízkárosultak javára rendezte.
L. arrangierte sein Konzert zu Gunsten der Überschwemmten in Pest im Jahre 1876.

Liszt hangversenye [az 1876-iki pesti árvízkárosultak javára.] [Liszts Konzert zu Gunsten der Pester Überschwemmten im Jahre 1876.] **211**
= A hon (Budapest) 1876. III. 21. Nr. 67.

Liszt Ferenc Budapesten. [Franz Liszt in Budapest.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1876. I. 31. Nr. 31.
L. jan. 30.-án Rómából Pestre érkezett, hol hosszabb időt szándékozik eltölteni.
L. ist am 30. I. von Rom in Budapest angekommen wo er längere Zeit verbringen gedenkt.

Liszt Ferenc hangversenye a pesti árvízkárosultak javára 1876. III. 20. [Franz Liszts Konzert zu Gunsten der Pester Überschwemmten am 20. III. 1876.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1876. III. 21. Nr. 66.

[Liszt Ferenc Budapesten.] [Franz Liszt in Budapest.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1876. II. 18.

Liszt Ferenc hangversenye az árvízkárosultak javára. [Franz Liszts Konzert zum Besten der Überschwemmten.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1876. III. 3.

Liszt hangversenye [az óbudai árvízkárosultak javára]. [Liszts Konzert zu Gunsten der Alt-Ofner Überschwemmten.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1876. III. 22.

Liszt-Konzert (1876. 20. III.) **213**
= Neues Pester Journal 1876. III. 21. Nr. 66.

W. Franz Liszt. (Aus Anlass des Liszt-Konzertes am 20. März 1876.) **75**
= Pester Lloyd 1876. 22. III. Nr. 68.

Ab. Liszt elhatározása. [Der Entschluss Liszts.] **Bq 810/32**
= Családi kör (Budapest) 1877. II. 25. Nr. 8.
L. az írók és művészek társaságának hangversenyén fellépett. L. ugyan sokszor elhatározta, hogy nem zongorázik többé nyilvánosan, de ha valamely jótékony ügyről van szó, akkor ezen elhatározását mindig megszegi. Így tett most is.
L. ist im Konzert der Gesellschaft der Schriftsteller und Künstler aufgetreten. L. hat sich schon öfters vorgenommen, öffentlich nicht mehr zu spielen, wenn aber von einem wohltätigen Zwecke die Rede ist, bricht er immer sein Wort. So tat er auch jetzt.

Ab. Liszt a zongoraművész és Liszt a Zeneakadémia elnöke. — Liszt hangversenye. — Búcsúja. [L. als Klaviervirtuose und als President der Musikakademie. — Liszts Konzert. — Sein Abschied.] **Bq 810/32**
= Családi kör (Budapest) 1877. III. 18. Nr. 11.

K. Zeneakadémiai matinée. [Matinée in der Musikakademie.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1877. II. 27.

Liszt Ferenc a vakok közt. [Franz Liszt zwischen den Blinden.] **211**
= A hon (Budapest) 1877. II. 24. Nr. 50.
L. hírét vette, hogy a vakok intézetének egyik növendéke, Horváth Attila, kiváló tehetséget mutat a zongora és zeneszerzés iránt. L. ellátogatott a vakok intézetébe, meghallgatta a vak Horváth Attilát, s a növendékei közé felvette őt (Horváth Attila később jónevű zeneszerző lett).
L. wurde es bekannt, dass ein Zögling des Blindeninstitutes, Attila Horváth, ein grosses Talent für Klavier und Komposition zeigt. L. machte einen Besuch im Blindeninstitut, hörte den blinden Attila Horváth an und nahm ihn unter seine Schüler auf. (Später wurde Attila Horváth ein namhafter Komponist.)

[**Liszt** Ferenc jótékonycélú hangversenye a pesti Vigadóban 1877. III. 10.] [Franz Liszts Konzert zu wohltätigem Zweck in der Pester Redoute am 10. III. 1877.] **211**
= A hon (Budapest) 1877. III. 11. Nr. 62.

Liszt hangversenye. [Liszts Konzert.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1877. III. 11. Nr. 60.

Liszt pesti diadala 1840-ben. Bártfay László emlékirataiból. [Liszts Pester Triumph in 1840. Aus den Memoiren Ladislaus Bártfays.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1877. I. 12.

[**Liszt** hangversenye a Hungária szálló dísztermében 1877. II. 15-én.] [Liszts Konzert am 15. II. 1877. im Prunksaal des Hotels Hungaria.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1877. II. 17.

[**Liszt** hangversenye a Vigadóban 1877. III. 10-én.] [Liszts Konzert in der Redoute am 10. III. 1877.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1877. III. 12.

[**Liszt-Konzert** für vier Wohltätigkeits-Vereine.] **75**
= Pester Lloyd 1877. III. 11. Nr. 70.

Robin. Levél a fővárosból [Liszt pesti életmódja.] [Brief aus der Hauptstadt. Liszts Pester Lebensweise.] **128**
= Pesti Napló 1877. II. 4. Nr. 32.
A haltér 4. számú háza nevezetes hely Pesten: itt lakik a zongora királya. Midőn a hajnali misére harangoznak, kinyílik a ház kapuja s egy köpenybe burkolt, hosszú, sovány alak lép ki rajta egyedül. Ez L., ki az apácák templomába megy hajnali misére. Teljesen egyedül van a templomban, L.-nek a vallásosság lelkiszükséglet. Az ájtatosság után hazatér, következik a munka, komponálás és tanítás. L.-et sokat foglalkoztatja a Pesten ismét előadásra kerülő szt. Erzsébet legendája. — Cikkíró ez alkalomból közli a kolozsvári »Hölgyfutár« L. cikkét, melyben Teleki Sándor gróf elmondja, hogyan írta meg L. első magyar ábrándját.
Das Haus Nr. 4. des Fischplatzes ist ein berühmter Ort: hier wohnt der König des Klaviers. Als zur Frühmesse geläutet wird, öffnet sich das Tor des Hauses und eine in Mantel gehüllte, lange, hagere Gestalt tritt einsam heraus. Das ist L., der in die Kirche der Nonnen zur Messe geht. Er ist ganz allein in der Kirche, da die Religiosität bei ihm ein Seelenbedürfnis ist. Nach der Andacht kehrt er heim, es folgen die Arbeit, das Komponieren und der Unterricht. L. ist mit der in Pest wieder zur Aufführung gelangenden Legende der Hl. Elisabeth viel beschäftigt. — Bei dieser Gelegenheit teilt Verfasser den L.-Artikel des Klausenburger Blattes »Hölgyfutár« mit, in welchem Graf Alexander Teleki erzählt, wie L. seine erste ungarische Phantasie komponierte.

Robin. Levéi a fővárosból: Liszt búcsúja. [Brief aus der Hauptstadt: Liszts Abschied.]
= Pesti Napló 1877. III. 11. **128**

[**Schütz,** Max.] (m. s.) Liszt-Konzert (1877. 10. III. Redoutensaal.) **213**
= Neues Pester Journal 1877. 11. III. Nr. 70.

Liszt Ferencről. [Über Franz Liszt.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1878. I. 6. Nr. 6.
L. megállapított programmja szerint húsvétig marad Pesten, innen Weimarba, majd Rómába megy. Nyilvánosan nem fog játszani. A mester egyébként tanítványaival foglalkozik, kik közül tizen követték őt Pestre.
L. bleibt gemäss seines festgesetzten Programmes bis Ostern in Pest, von hier reist er nach Weimar, dann nach Rom. Öffentlich wird er nicht spielen. Übrigens befasst sich der Meister mit seinen Schülern, von welchen ihn zehn nach Pest folgten.

[**A Nemzeti Zenede** Liszt-ünnepe.] [Liszt-Feier des National Konservatoriums.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1878. III. 27.
A Zenede Than Mórral megfesttette az intézet számára L. arcképét, melyet 1878. márc. 26-án lepleztek le.
Das Konservatorium liess durch Moritz Than L. portraitieren. Das Bild wurde am 26. III. 1878 enthüllt.

Ságh József. Liszt Ferenc arcképének leleplezése a Nemzeti Zenedében. [Enthüllung Franz Liszts Portraits im National Konservatorium.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1878. III. 26. Nr. 85.

Márc. 25.-én leplezték le L. arcképét, melyet az Egressy alapból csináltattak, a Zenede nagytermében. Az ünnepségen résztvett L. is Trefort miniszterrel. Az ünnepélyen Engesszer Mátyás »A nemzet nemtője« c. vegyeskarát és Bartay Ede »A nemzet imája« c. himnuszát adták elő, Venczel T. zenedei alelnök pedig L. érdemeit méltatta, mely után leleplezték az arcképet.

Am 25. III. wurde das Bild L.-s, welches vom Egressy-Fond errichtet wurde, im Festsaal des Konservatoriums enthüllt. Dem Feste wohnte L. und Minister Trefort bei. Am Feste wurde der gemischte Chor von Mathias Engesser »Der Genius der Nation« und die Hymne »Das Gebet der Nation« von Eduard Bartay vorgetragen, T. Wenczel, Vicepresident des Konservatoriums, würdigte L.-s Verdienste in einer Rede, nach welcher das Bild enthüllt wurde.

Csekey István. Liszt Ferenc és Szeged. [Franz Liszt und Szegedin.]

= Délmagyarország (Szeged) 1935. XII. 25. és Pesti Hirlap 1936. I. 1.

Tárgyalja L.-nek a szegedi árvíz alkalmából tartott hangversenyeit.

Behandelt die Konzerte, die L. anlässlich der Szegediner Überschwemmung arrangierte.

Csekey István. Liszt Ferenc a szegedi árvízkárosultakért. [Franz Liszt für die Überschwemmten von Szegedin.]

= Délmagyarország (Szeged) 1936. I. 1.

L. hangversenyeiről, melyeket az árvízkárosultak javára rendezett.

Über L.-s Konzerte, die er zu Gunsten der Szegediner Überschwemmten gab.

Diósi Géza. Liszt Ferenc és a szegediek. [Franz Liszt u. die Szegediner.]

= Szegedi katolikus tudosító 1935. Nr. 11. p. 225—228.

L.-nek az 1879.-iki szegedi árvízkárosultak javára tartott hangversenyeit tárgyalja.

Behandelt L.-s zu Gunsten der 1879.-er Szegediner Überschwemmten abgehaltene Konzerte.

Hangverseny a szegedi árvízkárosultak javára Liszt Ferenc közreműködésével.] [Konzert zu Gunsten der Überschwemmten in Szegedin unter Mitwirkung Franz Liszts.] **211**

= A hon (Budapest) 1879. III. 27. Nr. 75.

K. Liszt [hangversenye]. [Liszts Konzert.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1879. III. 28.

L. márc. 26-án játszott a Vigadóban a szegedi árvízkárosultak javára.

L. spielte am 26. III. in der Redoute zu Gunsten der Überschwemmten von Szegedin.

Liszt hangversenye. [Liszts Konzert.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1879. III. 27. Nr. 85.

Az írók és művészek társasága rendezte e hangversenyt szegedi árvízkárosultak javára.

Die Gesellschaft der Schriftsteller und Künstler arrangierte ein Konzert zu Gunsten der Überschwemmten in Szegedin.

Péterfy Jenő. Zenekritikái. [Musikkritiken]. Budapest: Egyet. ny. 1932. 114 p. (Magyar irodalmi ritkaságok, 7.) **80085**

Liszt hangversenye. [Liszts Konzert.] 1879. III. 27. p. 35—36.

Schütz, Max. Liszt-Conzert. 26. III. 1879 zu Gunsten der Überschwemmten in Szeged. **75**

= Pester Lloyd 1879. 27. III. Nr. 86.

A szegedi és alföldi vízkárosultak javára rendezett nagy hangverseny (1879. III. 28. Vigadó). [Das grosse Konzert zu Gunsten der Szegediner Überschwemmten in der Redoute 28. III. 1879.] **128**

= Pesti Napló 1879. III. 27. Nr. 75.

[Liszt Ferenc zongoraórái.] [Klavierstunden Franz Liszts.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1880. I. 21. Nr. 21.

L. jan. 20.-án tartotta az első órát e tanévben a Hungária szállodában a Minisztérium által részére bérelt új lakáson. A lakás hálóból és szalonból áll, melyben két hatalmas Bösendorfer zongora van, melyeket a bécsi gyáros személyesen kisért Pestre.

L. hielt in diesem Schuljahr am 20. I. seine erste Lektion auf seiner neuen Wohnung im Hotel Hungaria, welches vom Ministerium für ihn gemietet wurde. Diese Wohnung besteht aus einem Schlafzimmer und Salon, in welchem zwei Bösendorfer Klaviere stehen, die der Wiener Fabrikant persönlich nach Pest begleitete.

Liszt Bécsben. [Liszt in Wien.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1880. III. 27. Nr. 86.

L. pesti tartózkodása után Bécsbe utazott s az ottani Wagner-egylet tiszteletére estélyt rendezett.

L. reiste nach seinem Pester Aufenthalt nach Wien und arrangierte zu Ehren des dortigen Wagner-Vereins eine Soirée.

Liszt Ferenc lakása. [Franz Liszts Wohnung.]

= Egyetértés (Budapest) 1881. I. 11. Nr. 10. **114**

Leírja L.-nek a Zeneakadémia épületében levő lakását.

Beschreibt die in der Musikakademie befindliche Wohnung L.-s.

Liszt Ferenc itthon. [Franz Liszt daheim.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1881. I. 21. Nr. 20.

L., kit napok óta vártak Pestre, jan. 20.-án d. e. Rómából megérkezett.

L., den man schon seit Tagen in Pest erwartete, ist am 20. I. vormittag aus Rom angekommen.

Liszt elutazása. [Liszts Abreise.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1881. III. 30. Nr. 88.

Liszt Ferenc Pesten. [Franz Liszt in Budapest.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1882. II. 5. Nr. 36.

Liszt Ferenc Pesten. [Franz Liszt in Pest.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1882. II. 8. Nr. 39.

Liszt Ferenc elutazása. [Abreise Franz Liszts.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1882. IV. 16. Nr. 104.

Liszt Ferenc Pesten (1883. I. 14.) [Franz Liszt in Pest. I. 14. 1883.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1883. I. 17. Nr. 16.

Liszt-ünnepély [az Angolkisasszonyok zárdájában]. [Liszt-Fest im Kloster der Englischen Fräulein.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1883. III. 12. Nr. 70.

Liszt Ferenc elutazása. [Abreise Franz Liszts.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1883. IV. 4. Nr. 92.

Estély Liszt tiszteletére. [Eine Soirée zu Ehren Liszts.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1884. IV. 3.
L. névnapja alkalmából Vörös Kálmán államhivatalnok szalonjában lefolyt estély leírása.
Beschreibt die im Salon des Staatsbeamten Koloman Vörös anlässlich L.-s Namensfeier gehaltene Soirée.

Liszt-matinée [a pesti Angolkisasszonyoknál.] [Liszt-Matinée im Kloster der Englischen Fräulein.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1884. IV. 6.

Liszt Ferenc Budapesten. [Franz Liszt in Budapest.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1884. II. 5. Nr. 35.

[**Liszt** Ferenc az Angolkisasszonyoknál.] [Franz Liszt bei den Englischen Fräulein.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1884. IV. 6. Nr. 96.

Liszt Ferenc hazaérkezése. [Franz Liszts nach Hause kommen.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1884. X. 10. Nr. 280.

Liszt Ferenc hazaérkezése. [Franz Liszts Heimkehr.] **128**
= Pesti Napló 1884. X. 10. Nr. 280.

Liszt Ferenc Budapesten. [Franz Liszt in Budapest.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1884. X. 31. Nr. 301.

Liszt Ferenc elutazása. [Abreise Franz Liszts.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1884. XI. 30. Nr. 330.

Liszt Ferenc elutazása. [Franz Liszts Abreise.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1884. XII. 10. Nr. 339.

Ábrányi Kornél. Liszt Ferencről. [Über Franz Liszt.] **1852/4**
= Magyar szalon (Budapest) 1885. p. 562—569.
Apró képek és intimitások L. pesti életéből.
Kleine Bilder und Intimitäten aus dem Pester Leben L.-s.

Liszt Ferenc Budapesten. [Franz Liszt in Budapest.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1885. I. 21. Nr. 21.

Liszt Ferenc Budapesten. [Franz Liszt in Budapest.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1885. I. 31. Nr. 31.

Liszt Ferenc Pesten. [Franz Liszt in Pest.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1885. II. 1. Nr. 32.

Liszt-matinée az Angolkisasszonyoknál. [Liszt-Matinée bei den Englischen Fräulein.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1885. III. 29. Nr. 87.

Liszt ajándéka. [Liszts Geschenk.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1885. IV. 2. Nr. 91.
L. Magyar indulóját az 1885-iki kiállításon a 68. ezred zenekara fogja előadni Faulwetter Antal karmester vezetésével. A mű főpróbája alkalmából a mester a karmesternek elküldte az induló díszpéldányát aláírásával s egyben kifejezte elismerését a Faulwetter által eszközölt hangszerelés fölött.
L.-s Ungarischer Marsch wird auf der 1885-er Ausstellung die Musikkapelle des 68. Regiments unter Leitung Kapellmeisters Anton Faulwetter vortragen. Anlässlich der Hauptprobe des Werkes sandte der Meister dem Kapellmeister ein Prachtexemplar des Werkes mit seiner Unterschrift und drückte seine Anerkennung über die durch Faulwetter verfertigte Instrumentierung des Werkes aus.

Liszt Ferenc elutazása. [Franz Liszts Abreise.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1885. IV. 15. Nr. 103

Liszt-matinée az Angolkisasszonyoknál. [Liszt-Matinée im Kloster der Englischen Fräulein.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1885. III. 29.

Ábrányi Kornél. Liszt Ferenc (Felolvasta az »Írók és művészek« 1886 III. 9-iki estélyén.) [Franz Liszt. Vorlesung im Verein der Schriftsteller u. Künstler am 9. III. 1886.]
= Pesti Napló 1886. III. 10. Nr. 69. **128**
A Pestről távozni készülő L. búcsúztatása.
Abschied des von Pest scheidenden L.-s.

[**Liszt** Ferenc Budapesten.] [Franz Liszt in Budapest.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. II. 6. Nr. 37.

Liszt-estély. [Liszt-Soirée.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. III. 11. Nr. 70.
Az írók és művészek társasága L. tiszteletére estélyt rendezett. A hangverseny előtt Ábrányi Kornél rövid felolvasásban méltatta L. érdemeit s előadta, hogy L. ezúttal korábban távozik körünkből, mert Párisba, Londonba és Szentpétervárra készül utazni.
Die Gesellschaft der Schriftsteller und Künstler arrangierte zu L.-s Ehren eine Soirée. Vor dem Konzert würdigte Kornél Ábrányi in einer kurzen Vorlesung L.-s Verdienste und erzählte, dass L. uns diesmal früher verlassen wird, da er nach Paris, London und St.-Petersburg reisen will.

Liszt Ferenc elutazása. [Franz Liszts Abreise.]
= Pesti Napló 1886. III. 13. Nr. 72. **128**

Liszt körútja. [Liszts Tournée.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1886. III. 14. Nr. 73.

L. márc. 12.-én Pestről elutazott. A pályaudvar éttermében rögtönzött vacsorát rendezett a vele érkezett társaság. Mindenki levert volt. Senki sem tudott megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy a mester magas kora ellenére, merész útra határozta el magát. L. ugyanis Bécsbe utazott, onnen Lüttichbe, Párisba, Londonba, a Krisztus előadására, majd az orosz trónörökös meghívására Szt. Pétervárra szándékszik menni.

L. ist am 12. III. von Pest abgereist. Im Restaurant des Bahnhofes arrangierte die mit ihm gekommene Gesellschaft ein improvisiertes Nachtmahl. Alles war abgestimmt. Niemand konnte sich mit dem Gedanken befreunden, dass der Meister sich trotz seines hohen Alters, auf einen kühnen Weg entschlossen hatte. L. ist nämlich nach Wien gereist, dann gedenkt er nach Lüttich, Paris, London, zur Aufführung des Christus, sodann auf Einladung des russischen Kronprinzen nach St. Petersburg zu reisen.

d) Liszt magyarsága — Liszts Ungartum

Ábrányi Kornél ifj. Liszt Ferenc magyarsága. [Franz Liszts Ungartum.]

= Képes hét (Budapest) 1911. p. 17—19.

Felsorolja L. magyarságára vonatkozó bizonyítékokat.

Zählt L.-s Ungartum beweisende Dokumente auf.

Bertha Sándor. Liszt magyarsága. [Liszts Ungartum.] **72**

= Budapesti Hirlap 1911. IX. 6. Nr. 211.

A Csapó Vilmos által kiadott L.-levelekkel kapcsolatban szól L.-nek a cigányokról szóló könyvéről, melynek tévedéseit menteni lehetetlen, főleg azért, mert midőn a könyv 2. kiadása megjelent, L. már ismerte azon érveket, melyeket a könyv ellen a kritikusok felhoztak s amelyeket 20 évvel előbb L. még nem ismert, bár L. mentségére szolgál, hogy a 2. kiadást Wittgenstein hercegné rendezte sajtó alá, ki több olyan módosítást csúsztatott a könyvbe, melyek miatt több ízben heves szóváltás történt közöttük.

Spricht in Verbindung der durch Wilhelm Csapó herausgegebenen L.-Briefe über L.-s Buch über die Zigeuner, dessen Irrtümer zu verteidigen unmöglich ist, hauptsächlich darum, weil L. bei der Erscheinung der 2. Auflage diejenigen Argumente gekannt hatte, welche die Kritiker wider das Buch anführten, mit welchen aber L. vor zwanzig Jahren nicht vertraut war, obgleich es zu seiner Entschuldigung dient, dass die 2. Auflage von der Prinzessin Wittgenstein in Druck gegeben wurde, die einige Modifikationen dem Buch unterschob, wegen deren sich zwischen ihnen mehrmals heftige Wortwechsel abspielten.

Bertha Sándor. Liszt Ferenc magyarsága. [Liszts Ungartum.] **72**

= Budapesti Hirlap 1911. VIII. 4.

Szerző azt bizonyítgatja cikkében, hogy a cigányokról szóló L.-könyv, nem L. műve, hanem csupán az ő neve alatt jelent meg. Cikkíró szerint a mű szerzője Wittgenstein hercegnő, kinek L. megengedte, hogy neve alatt jelenjék meg a könyv.

Verfasser beweist in seinem Artikel, dass L.-s Buch über die Zigeuner nicht sein Werk, sondern nur unter seinem Namen erschienen ist. Nach Verfassers Meinung ist Prinzessin Wittgenstein die Verfasserin, der es L. das Buch unter seinem Namen erscheinen zu lassen erlaubte.

Csatkai Endre. Sopron és a magyar zene. [Ödenburg und die ungarische Musik.]

= Sopronvármegye (Sopron) 1922. V. 5.

Csekey István. Franz Liszts Ungartum.

= Pester Lloyd 1926. 24. X.

Äusserungen L.-s über seine ungarische Herkunft.

Csekey István. Franz Liszt und Ungarn.

= Revaler Boote 1926. 3. V.

Fabó Bertalan. Liszt Ferenc visszamagyarosodása és magyar működése. [Franz Liszts Rückmagyarisierung und seine ungarische Tätigkeit.] **3246**

= Népművelés (Budapest) 1911. p. 285—305.

Tárgyalja L. magyar vonatkozásait, magyar stílusú műveit.

Behandelt L.-s ungarische Beziehungen und Werke im ungarischen Styl.

Fáy István gróf. Levél Lisztről és a pesti magyar színházról. (1840. I. 22.) [Brief über Liszt und das Pester ungarische Theater.] **Bq 051/49**

= Századunk (Pozsony) 1840. II. 10. & 13. Nr. 12—13.

Szerző az Abaújtorna-megyében levő fáji birtokáról lerándult Pestre, hogy meghallgassa a század csudáját, L.-et, zongorázni. Minthogy L. személyes ismerőse, azonnal felkeresi őt. Leírja L. külsejét. Midőn bármilyen tárgytól beszél az ember vele, kitűnik a leglángolóbb hazaszeretet. Szerző többször meglátogatta L.-et szállásán s társaságában felejthetetlen órákat töltött. Leírja L. e pesti tartózkodása alatt tartott hangversenyeit.

Verfasser unternahm einen Ausflug von seinem Gut in Fáj nach Pest um L., das Wunder des Jahrhunderts, anzuhören. Da er mit L. persönlich bekannt ist, besucht er ihn sofort. Beschreibt das Äussere L.-s. Wenn man mit L. über ein beliebiges Thema spricht, erhellt sich daraus die glühendste Vaterlandsliebe. Verfasser besuchte öfters L. in seiner Wohnung und verlebte unvergessliche Stunden in L.-s Gesellschaft. Schildert L.-s Konzerte, welche er während seines Pester Aufenthaltes gab.

Frenzel, Heinrich. Der Deutsche Franz Liszt. **2578**

= Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1934. p. 23—27.

Bezweifelt L.-s Ungartum und beweist aus L.-s Wirken in Deutschland, dass L. nie ein Ungar gewesen war.

Gonda Jenő. Liszt Ferenc francia unokája szóval és írásban visszautasítja a német támadást. A leghitelesebb tanu Liszt Ferenc magyarsága mellett. [Franz Liszts französischer Enkel weist in Wort und Schrift den dtschen Angriff zurück. Der authentischeste Zeuge von Franz Liszts Ungartum.]

= Esti Kurir (Budapest) 1935. IX. 19.

L. unokája, Ollivier Daniel párisi ügyvéd, Ollivier Emil francia miniszter és Liszt Blandine fia, cáfolja azon támadásokat, melyekkel Frenzel német zenei író L. magyar származását kétségbevonta.

L.-s Enkel, der Pariser Advokat Daniel Ollivier, ein Sohn des französischen Ministers Emil Ollivier und Blandine Liszts, widerlegt die Angriffe, mit welchen der deutsche Musikschriftsteller Heinrich Frenzel, L.-s ungarische Abstammung bezweifelt.

Haics Géza. Liszt Ferenc magyarsága. [Franz Liszts Ungartum.] **1694**

= Élet (Budapest) 1934. p. 358—359.

Cikkiró szerint L. a magyar lelkiség egyik legmélyebb s legjellemzőbb megtestesülése.

Nach Verfassers Meinung ist L. die tiefste und charakterisch'ste Verkörperung der ungarischen Gesinnung.

Harsányi Zsolt. Még egy-két érv. [Noch einige Argumente (Liszts Ungartum betreffend).]

= Pesti Hirlap 1935. IX. 29. **73**

Cáfolja azon állításokat, melyek L. magyar voltát vitássá teszik. Azon a címen, amelyen L.-et a németek maguknak követelik, az olaszok és franciák is megtehetnék, sőt a franciák leginkább, minthogy L. az ő nyelvüket beszélte legjobban. Hogy valaki mely haza fiának tartja magát, az nem azon fordul meg, hogy mennyi időt tölt el egy országban, mert e szerint Kossuth Lajos olasz lenne, Heine pedig francia.

Widerlegt die Behauptungen, die L.-s Ungartum bezweifeln. Mit demselben Recht, mit welchem die Deutschen L. für sich beanspruchen, könnten ihn auch die Italiener und Franzosen für sich fordern, ja sogar am meisten die Franzosen, da L. sich der französischen Sprache bediente. Wessen Landes Sohn sich jemand hält, kommt nicht darauf an, wieviel Jahre er in einem Lande zubringt, denn demgemäss wäre Ludwig Kossuth ein Italiener, Heine ein Franzose.

Hubay Jenő. Liszt Ferenc magyarsága. [Franz Liszts Ungartum.]

= Koszorú (Budapest) 1935. p. 89—92. Nr. 2.

L. magyar hazafisága három irányban nyilvánul meg: cselekedeteiben, zenéjében és írásaiban. Tárgyalja L. önfeláldozását hazájával szemben, magyaros irányú zeneműveit. Levelezésében pedig számtalanszor adja tanujelét hazaszeretetének.

L.-s ungarischer Patriotismus offenbart sich in drei Richtungen: in seinen Taten, in seiner Musik und in seinen Schriften. Behandelt L.-s Aufopferung gegenüber seines Vaterlandes, seine musikalischen Werke ungarischer Richtung. In seiner Korrespondenz liefert L. unzähligemal den Beweis seiner Vaterlandsliebe.

Keéri Szántó Imre. Liszt Ferenc magyarsága. [Franz Liszts Ungartum.] **B 780/26**

= Orsz. magy. kir. Zeneművészeti főiskola jubileumi emlékkönyve 1875—1925. p. 57—61.

Közli L. két Zichy Géza grófhoz írott (Budapest 1881. III. 4. és 1882. II. 24.) levelét, melyek L. magyarságáról tanuskodnak.

Zwei an Gr. Géza Zichy gerichtete Briefe L.-s (Budapest 4. III. 1881 und 24. II. 1882), welche über L.-s Ungartum Zeugnis ablegen.

Kenesey Sándor. Liszt a kozmopolita magyar művész. [Liszt, der kosmopolit-ungarische Künstler.] **2757**

= A Zene (Budapest) 1932—33. p. 298—301.

L. minden kozmopolita világpolgársága ellenére is magyar volt. Páris, Róma, London, Berlin, Weimar sem tudták magyar voltát eltörölni. Magyar földön született, származása, neve, magyar érzése, művészete a magyar földhöz űzi őt.

L. war trotz seines Weltbürgertums ein Ungar geblieben. Paris, Rom, London, Berlin, Weimar konnten sein ungarisches Wesen nicht verlöschen. Er ist auf ungarischem Boden geboren, seine Herknnft, sein Namen, seine ungarische Fühlung, seine Kunst binden ihn an Ungarn.

Koudela Géza. Liszt Ferenc hármas arca: művész, ember és magyar. [Das dreifache Gesicht Franz Liszts: der Künstler, der Mensch und der Ungar.] **3891**

= Katolikus Szemle (Budapest) 1934. p. 466—474.

A címben felsorolt három szempontból tárgyalja L.-et. L. mint muzsikus ma is új és aktuális. Mint zongoraművész ma is utolérhetetlen királya hangszerének. Mint zeneszerző nemcsak komponál, hanem tanit és nevel. L.-et, mint embert, világnézeti, életbölcseleti felfogása, vallomásai, nyilatkozatai és tettei emberideál magasságába emelik. L., mint magyar érdekel bennünket legjobban. L. magyarsága ma már kétségen felül áll. A franciák sohasem vindikáltak maguknak, németnek pedig már nagy biografusainak — mint Ramann, Göllerich, Kapp, R. Louis etc. — tárgyilagos munkái alapján nem mondható. L. pedig mindig és mindenütt magyarnak vallotta magát, még exponáltan kényelmetlen esetekben is.

Behandelt L. aus den obengenannten drei Ansichten. Als Musiker ist L. auch heute noch neu und aktuell. Als Klaviervirtuose ist er noch immer der unerreichte König seines Instrumentes. Als Komponist ist er nicht nur Dichter, sondern auch Lehrer und Erzieher. Als Menschen heben ihn seine weltanschauliche, lebensphilosophische Auffassung, seine Bekenntnisse, seine Äusserungen und Taten in die Höhe eines Ideals. Uns interressiert L. am meisten als Ungar. L.-s Ungartum ist heute unbestreitbar. Die Franzosen vindizierten L. niemals für sich, für einen Deutschen ist er, laut der objektiven Werke seiner grossen Biographen: Ramann, Kapp, Göllerich, L. Louis etc. — auch nicht zu halten. Und L. bekannte sich immer und überall für einen Ungarn, auch in exponiert unbequemen Fällen.

Kumlik Emil. Liszt Ferenc magyarsága. (Válasz Bertha Sándornak. — Vörösmarty, Petőfi és Liszt.) [Das Ungartum Liszts. Antwort an Alexander Bertha. — Vörösmarty, Petőfi und Liszt.] **72**

= Budapesti Hirlap 1911. VIII. 6.

L. magyarságát bizonyítja Vörösmartyval és Petőfivel kapcsolatban, kik közül Vörösmarty bizonyára nem irt volna hozzá költeményt s Petőfi nem szavalta volna ezt el a pápai főiskola képzőtársaság ünnepén 1842-ben L. születésnapján, ha L.-et nem tartották volna magyarnak.

Beweist das Ungartum L.-s in Verbindung mit Vörösmarty und Petőfi. Vörösmarty hätte nicht das Gedicht zu L. geschrieben und Petőfi hätte es nicht im Selbstbildungsverein der Hochschule in Pápa an L.-s Geburtstage im Jahre 1842 vorgetragen, wenn sie beide L. nicht für Ungarn gehalten hätten.

Kumlik Emil. Liszt Ferenc magyarsága. [Franz Liszts Ungartum.] **72**

= Budapesti Hirlap 1911. VII. 29.

Felsorolja L. fontosabb magyar vonatkozásait, viselkedését az 1838-iki árvízzel kapcsolatban, a kard átadási jelenetet, az Esztergomi misét, a koronázási misét, a zeneakadémia alapitását. Majd felsorolja L. magyar témájú műveit, részleteket közöl L. irataiból és levelezéséből magyarországi tartózkodására vonatkozólag.

L.-s wichtigste ungarische Beziehungen, sein Benehmen beim Hochwasser im Jahre 1838, die Übergabe des Schwertes, die Graner Messe, die Krönungsmesse, die Gründung der Budapester Musikakademie. Aufzählung der Werke L.-s mit ungarischen Themen. Details aus L.-s Schriften und Briefen bezüglich seines Aufenthaltes in Ungarn.

László, Ákos. Franz Liszt und die Ungarn.
= Signale für die musikalische Welt (Berlin) 1911. No. 42.

Liszt származása. [Die Abstammung Liszts.]
= A Zene (Budapest) 1911. p. 222—223. **2757**
Cikkíró a német hírlapok támadásaival szemben bebizonyítja L. magyar származását.
Verfasser beweist gegenüber den Angriff deutscher Blätter die ungarische Herkunft L.-s.

Liszt magyarsága. [Liszts Ungartum.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. VII. 8.
Cáfolja azon téves véleményt, melyet a Berliner Börsen Courir felvetett, hogy L. nem magyar, minthogy az a hely, ahol L. született, német nyelvterület.
Dementiert die falsche Ansicht, welche der Berliner Börsen Courir zur öffentlichen Kenntnis brachte, dass L. kein Ungar sei, da jener Ort, wo L. geboren ist, deutsches Sprachgebiet ist.

Liszt Ferenc hazájában. [Franz Liszt in seinem Vaterland.] **128**
= Pesti Napló 1886. VIII. 3.
Midőn L. fellépett, hazájában nem maradhatott, mert itt abban az időben alig volt zenei élet. L. Párisba ment, hogy művész lehessen. L. azonban sohasem feledkezett meg hazájáról, amikor csak tehette ellátogatott Magyarországba s műveiben is igazolta magyar voltát.
Zur Zeit seines Auftretens konnte L. nicht in seinem Vaterlande bleiben, weil damals noch kaum ein Musikleben in Ungarn gab. L. musste nach Paris gehen um Künstler zu werden. L. aber vergass nie sein Vaterland und so oft es möglich war, besuchte er Ungarn und bezeugte auch in seinen Werken sein Ungartum.

Liszt Ferenc magyar szelleme. [Franz Liszts ungarischer Geist.] **1852/5**
= Magyar Szalon (Budapest) 1886. p. 564—567.
Bizonyitékok L. magyarságáról.
Beweise über L.-s Ungartum.

Lovik Károly. Liszt Ferenc körül. [Um Franz Liszt.] **3842**
= Magyar figyelő (Budapest) 1911. p. 547—463.
Cikkiró szerint L. művészi magyarsága, vagyis a munkáiban található hazai vonatkozás — mélyebben fekszik, mint azt az etnográfiai és hangtani ólomzár jelzi. L. tehetségének alaprajza, keresztmetszete magyar.
Nach Verfassers Auffassung liegt L.-s künstlerisches Ungartum, das heisst die in seinen Werken auffindbaren vaterländischen Beziehungen, viel tiefer, als dies das ethnographische und phonetische Bleisiegel andeutet. Der Grundriss und der Querschnitt seines Talents ist ungarisch.

Major Ervin. Liszt Ferenc magyarsága (Liszt Ferenc, báró Eötvös József és a Pestbudai Hangászegyesület). [Franz Liszts Ungartum. Franz Liszt, Baron Josef Eötvös und der Pest-Ofner Musikverein.]
= Magyar Muzsika (Budapest) 1935. p. 7—11.
Közli L.-nek két a L.-irodalomban eddig még nem ismert levelét. Az egyik, mely első dokumentuma L. és a Nemzeti Zenede kapcsolatának 1840. jan. 6.-án kelt s csupán a levél aláírása származik L.-től, a másikat Eötvös József báróhoz intézte a Zenede felállitása érdekében. Ennek egész kézirata L.-é és 1846. V. 13.-án kelt.
Verf. veröffentlicht zwei bisher unbekannte Briefe L.-s. Der erste Brief, ein Dokument der Beziehung zwischen L. und dem National-Konservatorium, ist vom 6. I. 1840 datiert und nur die Unterschrift stammt von L., den anderen Brief richtete L. an Baron Josef Eötvös im Interesse der Errichtung des National-Konservatoriums. Die Handschrift dieses Briefes stammt von L. und ist 13. V. 1846 datiert.

Molnár Géza. Liszt Ferenc. (A soproni szoborleleplezés alkalmából.) [Franz Liszt. Anlässlich der Ödenburger Denkmalenthüllung.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1893. IX. 3. Nr. 243.
A soproni szoborleleplezés alkalmából méltatja L. magyarságát.
Würdigt aus Anlass der Ödenburger Denkmalenthüllung das Ungartum L.-s.

Papp Viktor. Liszt Ferenc magyarsága. [Franz Liszts Ungartum.] **2223**
= Napkelet (Budapest) 1935. No. 10. p. 668—693.
Felsorolja a L.-magyarságára vonatkozó bizonyitékokat, melyeket szerző L. származása, születési helye, irásai, magyar művei és alkotásainak szelleme szerint csoportosit.
Beweise für L.-s Ungartum, welche Verfasser um L.-s Herkunft, Geburtsort, seine Schriften, seine ungarische Werke und den Geist seiner Schöpfungen gruppiert.

Payr Sándor. Liszt Ferenc magyarsága. [Franz Liszts Ungartum.]
= Soproni Hirlap 1921. Nr. 135.

Pekár Gyula Liszt, a magyar zseni, magyar nemes és magyar úr. [Liszt, das ungarische Genie, der ungarische Edelmann und der ungarische Herr.] **73**
= Pesti Hirlap 1935. X. 6. Nr. 228.

Pikéthy Tibor. Liszt Ferenc magyarsága. [Franz Liszts Ungartum.]
= Katholikus Kántor (Budapest) 1929. p. 45.

Prahács Margit. Liszt Ferenc és a magyar műveltség. [Franz Liszt und die ungarische Bildung.] **2698**
= Magyar Szemle (Budapest) 1936. No. 1. p. 57—64.
Tárgyalja L. működését, melyet a magyar műveltség és kultúra emelése érdekében kifejtett. L. a művészetben fáradozott azon, hogy a 19. sz. nagy szellemi irányának, a romanticizmusnak, alapelveit megvalósitsa. Példaadó ereje nemzete előtt e törekvésben bontakozik ki.
Behandelt L.-s Tätigkeit, welche er im Interesse der Hebung der ungarischen Bildung und Kultur entfaltete. L. bemühte sich in der Kunst, den Grundsatz der grossen geistigen Richtung des 19. Jahrhunderts, den Romantizismus zu verwirklichen. In diesem Streben entfaltet sich seine beispielgebende Kraft vor seiner Nation.

Radó Richard. Liszt Ferenc magyarsága. [Franz Liszts Ungartum.]
= Budapesti Hirlap (Vasárnapi melléklet) 1934. XII. 25.
Összefoglalja röviden azon érveket, melyek L. magyar voltát bizonyitják.
Fasst kurz jene Beweisgründe, die L.-s Ungartum bezeugen, zusammen.

Somssich Andor. Liszt Ferenc magyarsága. [Franz Liszts Ungartum.]

= Zeneközlöny (Budapest) 1911. Október. Nr. 18.

L.-et nemcsak a magyar születése, hanem elsősorban a nemzeti öntudat tette a mienkké.

L. hat nicht nur seine ungarische Geburt, sondern in erster Reihe das nationale Bewusstsein zu einem Ungarn gemacht.

Sz. Z. Liszt magyarsága. [Liszts Ungartum.]

= Világ (Budapest) 1911. X. 22. Nr. 251.

L. mindig lelkes magyarnak vallotta magát.

L. bekennte sich stets für einen begeisterten Ungarn.

Thewrewk Emil, ponori. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **72**

= Budapesti Hirlap 1911. IV. 16. Nr. 90.

L. magyar vonatkozásainak taglalása. Felsorolja L. magyaros műveit s arra a következtetésre jut, hogy megbocsáthatatlan felületesség L. hazafiságát kétségbe vonni.

Behandelt die ungarischen Beziehungen L.-s. Zählt seine Werke mit ungarischen Themen auf und gelangt zum Schlusse, dass es eine unverzeihliche Oberflächlichkeit sei L.-s Patriotismus zu bezweifeln.

X. Y. Z. Liszt Ferencről. [Über Franz Liszt.]

= Pesti Napló 1886. VIII. 3. **128**

Tárgyalja azon támadásokat, melyek L.-et magyarsága szempontjából értek. Heine egy gúnyos szatirában szemére vetette, hogy azon kardot, melyet L. a magyar nemzettől kapott, nem forgatta 48-ban a csaták mezején. A másik támadás L.-et a cigányokról irott könyvével érte. L. azonban ezt kimagyarázta. L. a 60-as évektől kezdve több időt tölt Magyarországon s a magyar zenei élet irányitása az ő kezébe kerül.

Behandelt die L.-s Ungartum betreffende Angriffe. Heine hat L. in einer ironischen Satire vorgeworfen, dass er vom Säbel, den er von der ungarischen Nation zum Geschenk bekam, im 1848-er Krieg keinen Gebrauch machte. — Der andere Angriff traf L. wegen seines Buches über die Zigeuner. — Seit den 60-er Jahren bringt L. längere Zeit in Ungarn zu und die Leitung des ungarischen Musiklebens geht in seine Hand über.

Zichy Géza. Emlékezés Liszt Ferencre. [Erinnerung an Franz Liszt.] **1852/5**

= Magyar Szalon (Budapest) 1886. p. 562—563.

L. törhetetlen magyarságáról.

Über L.-s unbeugsames Ungartum.

Zichy Géza. Liszt magyar voltáról. (Levél a »Fővárosi Lapok« szerkesztőjéhez). [Über Liszts Ungartum. Brief an den Redakteur des »Fővárosi Lapok«.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VIII. 30. Nr. 240.

Akik L.-et közelebbről ismerték, tudják, hogy milyen lelkes magyar volt. Azok részére, akik ezt tagadják, L. szerzőhöz intézett leveléből idéz magyarságára vonatkozólag.

Die L. genauer kannten, wissen, welch'begeisterter Ungar er war. Für jene, die das leugnen, zitiert Verfasser bezüglich seines Ungartums aus L.-s an Verfasser gerichteten Briefen.

Zichy Géza. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **72**

= Budapesti Hirlap 1911. X. 24. Nr. 252.

L. magyar vonatkozásainak tárgyalása.

Behandelt L.-s ungarische Beziehungen.

Zichy Géza. Liszt Ferenc magyarsága. [Franz Liszts Ungartum.]

= Budapesti Hirlap 1920. X. 10.

Közli Zichy Géza egy Tetétlenben 1920. IX. 6.-án kelt levelét a Budapesti Hirlap szerkesztőjéhez, melyben naplójából közöl részleteket L. magyarságát illetőleg.

Teilt einen an den Redakteur geschriebenen Brief Géza Zichys vom 6. IX. 1920 aus Tetétlen mit, in welchem er aus seinem Tagebuch Bruchstücke bezüglich L.-s Ungartums veröffentlicht.

—

Ábrányi Emil. Hozzátok vissza Liszt Ferencet. (Bringt Franz Liszt nach Hause!]

= Pesti Hirlap 1886. VIII. 8.

L. hamvainak hazahozataláról.

Über die Heimführung der Aschen L.-s.

Csekey István. Hozzuk haza Liszt Ferencet! [Bringt Franz Liszt nach Hause.]

= Városkultúra (Szeged) 1935. X. 31. p. 313—314.

Sürgeti L. hamvainak hazahozatalát.

Urgiert die Heimführung der Aschen L.-s.

Hoór Tempis István. Hozzuk haza Liszt Ferenc hamvait! [Bringen wir Franz Liszts Aschen nach Hause.] **72**

= Budapesti Hirlap 1925. III. 8.

A budapesti Zeneművészeti Főiskola fennállásának 50. éves jubileumán kegyeletes gondolat volna a Főiskola megalapitójának hamvait Bayreuthból haza szállitani.

Zum 50 jährigen Jubileum des Bestehens der Budapester Musikhochschule wäre es ein pietätvoller Gedanke die sterblichen Überreste des Gründers der Hochschule aus Bayreuth nach Hause zu führen.

[Interpelláció a magy. képviselőházban Liszt hamvai hazaszállitása ügyében.] [Interpellation im Ungarischen Abgeordnetenhause in Angelegenheit der Heimführung Liszts Aschen.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1887. II. 27. Nr. 57.

A magyar irók és művészek társasága és az orsz. magyar daláregyesület a parlamenthez kérvényt adtak be, melyben L. hamvainak hazaszállitását és Budapesten megfelelő helyen való eltemettetését kérik. A képviselőház Gajáry Ödön előadásában tárgyalta 1887. febr. 26.-án az ügyet.

Die Gesellschaft der ungarischen Schriftsteller und Künstler und der Ungarische Landes-Gesangsverein richteten ein Anbitten an das Parlament, in welchem sie die Heimtragung L.-s Aschen und die Begrabung an einem würdigen Ort in Budapest verlangen. Das Abgeordnetenhaus verhandelte diese Angelegenheit am 26. II. 1887. im Referat des Abgeordneten Edmund Gajáry.

Írók és művészek társaságának kérvénye Liszt Ferenc hamvainak hazaszállítása érdekében. [Gesuch der Gesellschaft der Schriftsteller und Künstler in Angelegenheit d. Heimführung d. Aschen Franz Liszts.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. XI. 30. Nr. 331.

Ez ügyben Jókai Mór adta be a képviselőházban a társaság kérvényét, mely sürgeti L. hazahozatalát. L.-et annál inkább is haza kell hozni, mert L. magyar volt s csak azért volt kénytelen külföldre menni, mert a magyar művészet akkor még fakadóban volt. Külföldi diadalútja azonban meggyőzte a világot arról, hogy van magyar művész, van magyar zene. Az irói és művészi kör kéri a képviselőházat, hogy bízza meg a kormányt L. hamvainak hazahozatalával.

In dieser Angelegenheit hat Maurus Jókai das Bittgesuch der Gesellschaft im Abgeordnetenhause eingereicht. Hier wird die Heimtragung L.-s urgiert. L. muss umsomehr nach Hause gebracht werden, weil er ein Ungar war und nur deswegen ins Ausland zu gehen gezwungen war, da die ungarische Kunst zu dieser Zeit noch im Spriessen war. Sein ausländischer Triumphzug überzeugte die Welt davon, dass ungarische Kunst und Künstler existieren. Die Gesellschaft der Schriftsteller und Künstler verlangt vom Abgeordnetenhause, dass die Regierung mit der Heimführung L.-s Aschen betraut werden soll.

Liszt Ferenc hamvainak hazahozatala. [Heimführung der Aschen Franz Liszts.] **128**

= Pesti Napló 1886. VIII. 11. Nr. 221.

L. hamvainak hazahozatala érdekében mozgalom indult meg. Mihalovich Ödön, ki Bayreuthban a L. családdal érintkezett, úgy nyilatkozott, hogy L.-nek nem volt az kívánsága, hogy Bayreuthban temessék el, a család viszont nem zárkózik el L. hamvainak Magyarországba szállítása elől. A mozgalom azonnal és illetékes helyről megindítandó, mert az a veszedelem fenyeget, hogy a weimari herceg megelőz bennünket.

Im Interesse der Heimführung der Aschen L.-s ist eine Aktion in Bewegung gesetzt. Edmund Mihalovits, der in Bayreuth mit der Familie L.-s verkehrte, äusserte sich, dass es nicht der Wunsch L.-s war in Bayreuth begraben zu werden, auch hat die Familie nichts dagegen, dass L.-s Aschen nach Ungarn überführt werden sollen. Die Aktion wäre sofort und vom kompetenten Ort in Bewegung zu setzen, da die Gefahr droht, dass der Herzog von Weimar uns zuvorkommt.

Liszt hamvai hazahozatala. [Heimführung Liszts Aschen.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. XI. 22. Nr. 323.

L. hamvai hazahozatalának eszméjét a kezdeményezők elejtették. Wagner Cosima u. i. kijelentette, hogy csak akkor egyezik bele atyja hazaszállításába, ha a magyar képviselőház és főrendiház erre vonatkozólag indítványt tesz. Miután az eszme megpendítői ilyen súlyos követelésre nem számítottak, a gyűjtést abba hagyták.

Die Idee der Heimführung der Aschen L.-s haben die Anreger fallen lassen. Cosima Wagner äusserte sich nämlich, dass sie ihre Einwilligung nur dann gibt, wenn das ungarische Abgeordnetenhaus und das Magnatenhaus in dieser Angelegenheit einen Antrag stellen. Da die Anreger der Idee auf eine solche schwierige Forderung nicht vorbereitet waren, liessen sie die Sammlung einstellen.

Liszt hamvai. [Liszts Aschen.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. IX. 17. Nr. 258.

L. általános örököse, Wittgenstein hercegné kijelentette, hogy miután L. ismételten hangoztatta, hogy magyar földben akar nyugodni, nincs kifogása L. tetemének hazaszállítása ellen. Hasonló értelemben nyilatkozott Wagner Cosima is, aki azt kívánja, hogy ez ügyben a magyar kormány tegyen lépést.

L.-s allgemeine Erbin, Prinzessin Wittgenstein, erklärte, nachdem L. sich wiederholt geäussert hat, dass er in ungarischem Boden ruhen will, keine Einwendungen gegen die Heimführung der Aschen L.-s zu erheben. In diesem Sinn äusserte sich auch Cosima Wagner, die es wünscht, dass in dieser Angelegenheit die ungarische Regierung sich ins Mittel legen soll.

[**Liszt** hamvainak hazaszállítása.] [Heimführung der Aschen Liszts.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VIII. 6. Nr. 216.

A művészvilág óhaja, hogy L. hamvait szállítsuk haza. Több lapban történt már felszólalás, sőt egy lelkes nő 100 frtot ajánlott fel e célra. L. hamvainak hazaszállítása annál inkább is kívánatos volna, mert Wittgenstein hercegnő szerint L. kívánsága az volt, hogy a pesti ferenciek kolostorában temessék el.

Der Wunsch der Künstlerwelt ist, dass L.-s Aschen nach Ungarn geführt werden sollen. In mehreren Zeitungen erschienen Aufforderungen, eine begeisterte Dame hatte sogar zu diesen Zweck 100 Gulden angeboten. Die Heimführung der Aschen L.-s wäre schon darum erwünscht, da nach Prinzessin Wittgenstein L.-s Wunsch gewesen war, dass er im Kloster der Franziskaner in Pest begraben werde.

Liszt Ferenc hamvai. [Franz Liszts Aschen.] **128**

= Pesti Napló 1886. VIII. 5.

Cikkíró felveti az eszmét, hogy L. hamvait Bayreuthból szállítsák Budapestre s e cél elérését közadakozásból óhajtja elérni.

Verfasser wirft die Idee auf, dass L.-s Aschen aus Bayreuth nach Budapest zu führen wären und will dieses Ziel aus öffentlichen Spenden erreichen.

Liszt in der Heimat. **75**

= Pester Lloyd 1886. 12. VIII. Nr. 222.

Veröffentlicht einen Brief Edmund v. Mihalovich, in welchem er auf Grund seiner bei der Familie L.-s eingeholten Informationen berichtet, es sei nicht wahr, dass L. den Wunsch geäussert hätte in Bayreuth bestattet zu werden. Auch die Familie hat gegen den Wunsch der Nation, die irdischen Überreste L.-s nach Ungarn zu führen, nichts einzuwenden.

Liszt und seine letzte Ruhestätte. **75**

= Pester Lloyd 1887. 27. II. Nr. 57.

Bericht zwei an einen Pester Freund gerichtete Briefe Cosima Wagners (von 1886. XI. 1 & 10), in welchen sie ihre Einwilligung der Übertragung der Gebeine L.-s nach Ungarn verweigert.

Osváth Tibor Ottó. Szeged haza akarja hozatni Liszt Ferenc hamvait. [Szeged will die Aschen Franz Liszts heimführen lassen.]

= Függetlenség (Budapest) 1936. I. 12.

Szeged városa országos mozgalmat indított a halhatatlan emlékű magyar zenefejedelem hamvainak hazahozatalára.

Die Stadt Szeged setzte eine Landes-Aktion zur Heimführung der Aschen des unsterblichen ungarischen Musikfürsten in Bewegung.

Papp Viktor. Hozzuk haza Liszt Ferencet! [Führen wir Franz Liszt heim!] **1877**

= Muzsika (Budapest) 1929. p. 22—28. & Napkelet (Budapest) 1929. p. 898—905.

Tárgyalja Liszt halálát, a temetésnél előfordult zűrzavart, továbbá a magyar képviselőház mulasztását Liszt hamvainak hazahozatalát illetőleg. (1887. II. 17. országgyűlés.)

Behandelt L.-s Tod, das Durcheinander bei dem Begräbnis, ferner das Versäumnis des Ungarischen Abgeordnetenhauses die Heimführung L.-s Aschen betreffend (17. II. 1887. Landtag).

Thewrewk Árpád, Ponori. Liszt sírja hol legyen? [Wo soll Liszts Grab sein?]

= Nemzet (Budapest) 1886. VIII. 20.

L. hamvainak hazaszállításáról.
Über die Heimtragung der Aschen L.-s.

e) Liszt mint előadóművész — Liszt als Vortragskünstler

Bie, Oscar. Das Klavier. Berlin : Cassirer 1921. 328 p. 23 t. **85804**

Liszt : p. 257—276.

Bie, Oskar. Das Klavier und seine Meister. München : Bruckmann 1901. VIII, 312 p. 28 t. **56511**

Breithaupt, Rudolf M. Die moderne Klaviertechnik. Bd 1—2. [1912]. 5. Aufl. Leipzig : Kahnt 1921.

Liszt : Bd I. p. 573—599.
Bd II. Tafel I.

Breithaupt, Rudolf M. Liszts Klaviertechnik. **1683**

= Die Musik (Berlin) 1905—6. Bd 19. p. 30—39, 91—101.

Currier, T. P. Liszt and the piano recital.

= The Musician (Boston) 1909. Nr. 11.

D'Albert Jenő. Liszt Ferenc és a mai zongoratanítás. [Franz Liszt und der gegenwärtige Klavierunterricht.] **3246**

= Népművelés (Budapest) 1911. p. 355—358 & Zeneközlöny 1911. Nr. 18.

A Liszt-tanítvány D'Albert összehasonlítása L. zenetanítása és a mai zenetanítás között.
Vergleich des L.-Schülers D'Albert zwischen L.-s Musikunterricht mit dem Gegenwärtigen.

Dobiey, Herbert. Die Klaviertechnik des jungen Franz Liszt. Diss. Berlin 1931. **R 780.712 Liszt**

Ehrlich, A. [Payne, Albert.] Berühmte Klavierspieler der Vergangenheit und Gegenwart. Leipzig : Payne 1893. 367 p.

Ehrlich Heinrich. Modernes Musikleben. Studien. Berlin : Allg. Verein f. Deutsche Literatur 1895. 326 p. **80416**

Liszt : Kulturgeschichte des Klavierspiels. p. 140—155.

Gil-Marchex, Henri. A propos de la technique de piano de Liszt. **66197**

= Numero special de la Revue Musicale (Paris) 1928. Mai. p. 76—88.

Juhász Andor. Liszt Ferenc és a modern zongoratechnikai probléma. [Franz Liszt und das Problem der modernen Klaviertechnik.] Budapest : Jakab-ny. 1913. 14 p.

Kereszty István. Liszt, a mintakarnagy. [Liszt, der Muster-Dirigent.] **B 782/3**

= Zenevilág (Budapest) 1907. p. 131—133.

L. karmesteri működéséről a weimari években, a zenészek kifogásairól L. dirigálásával szemben.
Über L.-s kapellmeisterische Tätigkeit während der Jahren in Weimar, über die Einwendungen der Musiker gegenüber das Dirigieren L.-s.

Kullak, Adolph. Die Ästhetik des Klavierspiels. [1860]. 7—8. Aufl. Hg. v. Walter Niemann. Leipzig : Kahnt 1920. XVI, 374 p.

Liszt : p. 29—30, 305—306.

Landau, Hela. Die Neuerungen der Klaviertechnik bei Franz Liszt. Diss. Wien 1933.

Lenz, Wilhelm. Die grossen Pianoforte-Virtuosen unserer Zeit aus persönlicher Bekanntschaft. Liszt—Chopin—Taussig—Henselt. Berlin : Behr 1872. 111 p.

[Liszt Ferenc zongorajátéka.] [Franz Liszts Klavierspiel.] **B 051/8**

= Athenaeum (Pest) 1838. XII. 6. Nr. 47.

Liszts Klavierspiel.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1883. Heft 19.

Marmontel, Antoine. Art classique et moderne du piano, conseils d'un professeur sur enseignement technique et l'esthétique du piano. Paris : Heugel 1886. 194 p.

Marmontel, Antoine. Virtuoses contemporains. Silhuettes et médaillons. Paris : Heugel 1882.

Marmontel, Antoine. Les pianistes célèbres. Silhuettes et médaillons. Paris : Heugel 1878. 310 p.

—n. Das Wagner—Liszt-Konzert 1875. 10. III. **213**

= Neues Pester Journal 1875. 12. III. Nr. 58.

Schildert ausführlich den Klaviervortrag L.-s in Beethovens Klavierkonzert Es-dur. Wer L. das Beethoven'sche Klavierkonzert spielen gehört, dem wird eine Erscheinung verständlich werden, die manchem nüchternen Beurteiler bisher unbegreiflich schien : die Bedeutung L.-s als ausübender Künstler für die Musikgeschichte.

Niemann, Walter. Meister des Klaviers. Die Pianisten d. Gegenwart u. d. letzte Vergangenheit. [1919]. 14. Aufl. Berlin : Schuster & Loeffler 1921. 284 p. **81914**
Liszt : p. 108—123.

Niemann, Walter. Taschen-Lexikon für Klavierspieler. Leipzig : Kahnt [1912.] 237 p. **71593**
Liszt : p. 172.

Niemann, Walter. Das Klavierbuch. Geschichte der Klaviermusik und ihrer Meister [1907]. 2. Aufl. Leipzig : Kohut 1910. XIII, 200 p.
Liszt : 111—113 ; 139—140 ; 168—169. **71605**

Pauer, E. A dictionary of pianists and composers for the pianoforte. London : Novello 1895. 159 p.

Rapin, Eugène. Histoire du piano et des pianistes. Paris : Bertout 1904. 506 p.

Rubinstein, Anton. Die Meister des Klaviers. Musikalische Vorträge. Übers. v. M. Bessmertny. Berlin : Harmonie 1899. 87 p. **86489**
Thalberg—Liszt p. 80—84.
Die vierte musikalische Epoche p. 84—86.

Speer, W. E. Bilder-Tonwelt [Liszts Klavierspiel.]
= Temesvárer Zeitung 1863. Nr. 121.

Szapáry, F. Graf. Urtheil über Liszt und sein Spiel. **Bq 071/4**
= Pesther Tageblatt 1839. XII. 31. Nr. 310.
L. ist nicht ein Klavierspieler zu nennen, denn er ist der grossartige Ernst der Musik, die Leidenschaft des Tones selbst, die kein Spiel kennt, welches sich in dem ernsten Geiste seiner Miene, die seine Insichgekehrtheit zeigt, ausspricht. Er ist mit Grund der grösste Pianist zu nennen, denn sein Piano ist gewiss das feinste, leiseste und tiefste, was sich hören lässt ; es kommt aus der Höhe seines Gefühlszustandes, der an die Extase grenzt ; aus welchem verschmolzenen Gefühle die Reinheit und Weichheit des Tones fliesst, welche keine Übung und keine Fertigkeit sondern der hohe, göttliche Sinn, die grosse Natur, allein nur geben kann und gibt.

Tessényi Margit. Liszt játéka és zongoraművei. [Liszts Spiel und Klavierwerke.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1911. p. 207—211.

Weissmann, Adolf. Der Virtuose. Berlin : Cassirer 1918. 174 p.
Franz Liszt p. 59—84.

Weitzmann, Karl Friedrich. Geschichte des Klavierspiels und Klavierliteratur. [1863.] 2. Aufl. Stuttg. : Cotta 1879. 387 p. **86546**
Liszt : p. 188—200 ; 293—295.

f) Emlékek, megemlékezések, epizódok Liszt életéből
Andenken, Erinnerungen, Episoden aus Liszts Leben

Ábrányi Emil. Liszt a magyar Zeneakadémiáról. [Liszt über die ungarische Musikakademie.] **B 51/24**
= Pesti Napló 1874. XI. 26 & Athenaeum (Budapest) 1874. Nr. 48. 3063—3065. hasáb.
Szerző meginterjuvolta L.-et Velencében a zeneakadémia ügyében. L. elmondta, hogy szivéből örül a Zeneakadémia felállításának s rendelkezésre áll, ha a hazai zeneviszonyok fejlesztésére kell szentelnie életét.
Interview mit L. in Venedig in der Angelegenheit der Musikakademie. L. erzählte, dass er sich von Herzen freut über die Errichtung der Musikakademie. Er stehe immer zur Verfügung, wenn er sein Leben für die Hebung der vaterländischen Musikverhältnisse widmen soll.

Ábrányi Kornél. Erinnerung an Franz Liszt. **75**
= Pester Lloyd 1886. 23. X. Nr. 294.

Ábrányi Kornél. Liszt, Wagner és az 1870-iki francia-német háború. [Liszt, Wagner und der deutsch-französische Krieg im Jahre 1870.] **1852/7**
= Magyar Szalon (Budapest) 1887. p. 148—153.
Értekezik arról a nehéz helyzetről, melybe L. e háború kitörése által került. L. Németországban élt, veje, Ollivier, pedig francia minister volt.
Bespricht die peinliche Lage, in welche L. durch den Ausbruch dieses Krieges geraten ist. L. lebte in Deutschland, sein Schwiegersohn, Ollivier, ist französischer Minister.

Ábrányi Kornél. Emlékezés Liszt Ferencre (Halála évfordulóján) [Erinnerungen an Franz Liszt. An seinem Todestage.] **128**
= Pesti Napló 1888. VIII. 3.

Ábrányi Kornél. Emlékezés Liszt Ferencre. Halála napjának évfordulóján. [Erinnerung an Franz Liszt. Zu seinem Todestage.] **128**
= Pesti Napló 1889. VII. 31.

Ábrányi Kornél. Liszt Ferencről. Halála évfordulóján. [Über Franz Liszt. An seinem Todestage.] **128**
= Pesti Napló 1890. VII. 31.

Ábrányi Kornél. Liszt Ferenc halála. [Der Tod Franz Liszt.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1900. Nr. 24 & Hazánk (Budapest) 1900. Nr. 130.

Ábrányi Kornél id. Liszt Ferenc halála. [Franz Liszts Tod.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1900. VI. 10.

[**Ábrányi** Kornél ifj.] Nem a ruha teszi a nagyságot. [Nicht die Kleider machen die Grösse.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1868. XII. 27. Nr. 13.

Mikor L. fölvette az egyházi öltönyt s Rómába ment, a világ zavarba jött s azt kérdezte, hogy a nagy ember önmagáé-e vagy a világé? L. azáltal, hogy szokott öltözékét egy másikkal cserélte fel, nem vetkőzött ki régi nagyságából, most is a zene titánja maradt, akár mint abbé, akár mint monsieur. Művészetében L. most is a világnak él. E lépése nem következetlenség, mert épen a papi rendbe való belépése után következtek legremekebb zeneköltemények.

Als L. das geistliche Gewand anzog und nach Rom ging, kam die Welt in Verlegenheit und fragte ob der grosse Mann sich selbst oder der Welt gehöre? L. entkleidete sich seiner alten Grösse nicht, als er sein gewöhnliches Kleid mit einem andern vertauschte, er blieb auch jetzt der Fürst der Musik sowohl als Abbé, wie auch als Monsieur. In seiner Kunst lebt L. auch jetzt der Welt. Dieser Schritt war nicht inkonsequent, da gerade nach seinem Eintritt in das Priestertum seine wunderbarsten Musikdichtungen erschienen.

Aragonnès, Claude. Une correspondante de Sainte-Beuve, la comtesse d'Agoult, avec des documents inédits. **4456**
= Mercure de France (Paris) 1935. Vol. 261. p. 31—47.

Aus Liszts Erlebnissen.
= Der Bahnhof (Wien) 1856. Nr. 46.

Aus Franz Liszts letzten Tagen.
= Neues Pester Journal (Budapest) 1916. 28. VII. Erinnerung an L.-s 30. Todestage.

[**Aus Liszts** Leben.]
= Zeitung für die elegante Welt (Leipzig) 1845. p. 747.

Aus Liszts Leben.
= Wiener allgemeine Musik-Zeitung 1848. p. 235.

Aus Liszts Leben.
= Wiener allgemeine Musik-Zeitung 1844. p. 248.

Aus Liszts Erlebnissen.
= Österreichischer Zuschauer (Wien) 1856. Nr. 94.

Babérkoszorú Lisztnek. [Ein Lorbeerkranz für Liszt.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. II. 24. Nr. 55.

A lipcsei L.-egylet hangversenyt rendezett L. műveiből. Ez alkalomból L. tanitványát, Siloti Sándort, Budapestre küldte nagy babérkoszorúval az egylet lelkesedése zálogául.

Der Leipziger L.-Verein arrangierte ein Konzert aus L.-s Werken. Aus diesem Anlass sandte der Verein den L.-Schüler Alexander Siloti mit einem grossen Lorbeerkranz nach Budapest um dem Meister zu huldigen.

Bachmann. Enthüllung des Liszt-Denkmals in Weimar.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1902. p. 184.

Bachmann. Liszt-Museum in Weimar.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1900. p. 269—280.

Beck. Abbé Liszt über Messenkompositionen.
= Diözesenarchiv von Schwaben (Ravenburg) 1888. p. 52.

Bekker, Paul. Franz Liszt.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1910. Nr. 5—6.

Bertha, Alexandre. Comment Liszt est devenu abbé.
= Gil Blas (Paris) 1905. IV.

Boros Rezső. Aki Liszt Ferenccel muzsikált . . . [Die noch mit Franz Liszt musizierte . . .] **2757**
= A Zene (Budapest) 1932—33. p. 117—120.

Szerző Gyurkovich Józsefné szül. Herein Teréz emlékezéseit L.-ről beszéli el. Herein Teréz több énekkar tagja volt s igy alkalma volt L.-et az általa vezetett próbákon és hangversenyeken megismerni.

Verfasser erzählt die Erinnerungen der Frau Josef Gyurkovich geb. Therese Herein über L. Therese Herein war Mitglied mehrerer Gesangschöre und hatte Gelegenheit L. bei den durch ihn geleiteten Proben und Konzerten kennen zu lernen.

A budai egyházi zeneegylet felirata b. Eötvös József kultuszminiszterhez Liszt Ferenc koronázási miséje érdekében. [Adresse des Ofner Kirchenmusikalischen Vereins an den Kultusminister Baron Josef Eötvös im Interesse Franz Liszts Krönungsmesse.] **Bq 780/51**
= Zenészeti Lapok (Pest) 1867. VII. évf. p. 472—473.

A budai egyházi zeneegylet e feliratában kéri a kultuszminisztert, hogy eszközölje ki Őfelségénél, hogy a koronázás alkalmából L. miséjét adják elő.

Der Ofner Kirchenmusikalische Verein ersucht in dieser Adresse den Minister bei dem König fürzusprechen, dass anlässlich der Krönungsfeier L.-s Messe aufgeführt werde.

Chamberlain, Houston Stewart. Über Franz Liszt.
= Bayreuther Blätter 1923. Nr. 18.

Cornelius, Peter. Ein Abend mit Franz Liszt.
= Zellners Blätter für Musik, Theater (Wien) 1856. Nr. 23. & Pester Lloyd 1856. Nr. 60.

Cornelius, Peter. Aus Liszts Erlebnissen.
= Pester Lloyd 1856. Nr. 237.

Erzählt, wie L. einem schlesischen Postillon zu einer Ehrentrompete verholfen hat.

Csatkai Endre. Liszt Ferenc halálának évfordulójára. [Zum Todestag Franz Liszts.]
= Sopronvármegye 1921. VII. 31.

Csatkai Endre. Emlékezések Liszt Ferencre. [Erinnerungen an Franz Liszt.]
= Sopronvármegye 1920. III. 25., 28., 31., IV. 2.

Csatkai Endre. Egy évforduló. Emlékezés Liszt Ferencre. [Eine Jahreswende. Erinnerung an Franz Liszt.]
= Soproni Napló 1918. VI. 25.

Csatkai, André. Versuch einer Franz Liszt-Ikonographie. Eisenstadt: Rötzer 1936. p. 54—67. 2 t. (Sonderabdruck aus den »Burgenländischen Heimatblättern« 1936, Heft 2.)

Csatkai Endre. Liszt Ferenc és a karikatúra. [Franz Liszt und die Karikatur.]
= Tükör (Budapest) 1936. Nr. 5. Május.

Csatkai Endre. Liszt arcképei a művészettörténetben. [Liszts Portraits in der Kunstgeschichte.]
= Magyar művészet (Budapest) 1936. Nr. 6. p. 172—177.

Denhof, C. Franz Liszt.
= Bund (Bern) 1926. 31. VII.

Descharmes, R. Franz Liszt.
= Mercure de France (Paris) 1912. Tom. 95. p. 80—106.

Desimple, A. Erinnerungen an Franz Liszt.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1886. p. 213.

Deus ex machina. [Episode aus Liszts Leben.]
= Wiener allgemeine Musik-Zeitung 1841. Nr. 116.

Diósy, Béla. Le Musée François Liszt à Budapest. **66197**
= Numero special de la Revue Musicale (Paris) 1928. Mai. p. 124—127.

A doborjáni Liszt-muzeum. [Das Liszt-Museum in Doborján.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. VIII. 2.
A doborjáni L.-múzeum berendezéséről és megnyitásáról.
Über die Einrichtung und Eröffnung des L.-Museums in Doborján.

Doppler Ferenc levele Huber Károly nemzeti színházi karnagyhoz [Liszt koronázási miséjéről.] [Franz Dopplers Brief an Karl Huber, Kapellmeister am Nationaltheater anlässlich der Krönungsmesse Liszts.] **Bq 780/51**
= Zenészeti Lapok (Pest) 1867. VII. évf. p. 551—552.
Doppler L. koronázási miséjének főpróbájáról értesiti Hubert, mely Bécsben volt 1867. V. 24—25.-én a Hofkapelleben. Doppler a legnagyobb elragadtatással irja le a mű szépségeit.
Doppler verständigt Kapellmeister Huber über die Hauptprobe der Krönungsmesse L.-s, welche in der Wiener Hofkapelle 24—25. V. 1867 stattgefunden hat. Doppler schildert mit grösster Entzückung die Schönheiten des Werkes.

Draeseke, Felix. Besuch bei Franz Liszt.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1905. Nr. 42.

Due, Alf. Der Grandseigneur Liszt.
= Musik (Oslo) 1925. Liszt—Sonderheft.

Dunkel Norbert. Milyen volt Liszt Ferenc? [Wie war Franz Liszt?] Budapest: Egyetemi ny. 1936. 103 p. 10 t. **86940**

Dunkel Norbert. A világ urai. Visszaemlékezések és intimitások világhirű művészek életéből. [Die Herscher der Welt. Rückerinnerungen und Intimitäten aus dem Leben weltberühmter Künstler.] Budapest: Egyeteminy. 1933. 294 p. **82675**
= Liszt: p. 203—218.

Egy indítvány (A pestbudai zenedének ajánlva). [Ein Antrag. Dem Pest-Ofner Konservatorium zugeeignet.] **Bq 780/51**
= Zenészeti Lapok (Pest) 1867. VII. évf. p. 513—514.
Miután L. koronázási miséjének előadása kétséges, bár vezérkönyve huzamosabb ideje Herbeck udvari karmesternél van, felszólitja az indítvány a pestbudai zenedét, mint a legbefolyásosabb műintézetet, hogy hivja meg L.-et a koronázási ünnepélyek ideje alatt vezénylendő hangversenyre, melyen a király és királyné előtt az Erzsébet oratóriumot adnák elő.
Da die Aufführung der Krönungsmesse L.-s zweifelhaft erscheint, obwohl die Partitur schon seit längerer Zeit bei Hofkapellmeister Herbeck ist, fordert der Antrag das Pest-Ofner Konservatorium, als einflussreichstes Institut, auf, L. für ein Konzert während der Dauer der Krönungsfestlichkeiten einzuladen, in welchem das Elisabeth-Oratorium vor dem König und der Königin aufzuführen wäre.

Ein Brief von Richard Wagner über Franz Liszt.
= Neue Münchener Zeitung (Abendblatt) 1857. Nr. 128.

Eine erste Bekanntschaft mit Liszt.
= Bäuerles Theater-Zeitung (Wien) 1856. Nr. 98.

Eötvös Károly. A veszprémi zenetársaság. [Die Musikgesellschaft in Veszprém.]
= Pesti Hirlap 1908. VII. 1, 2, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 16, 18.
E cikksorozatban szerző a veszprémi zenetársasággal kapcsolatban L. egy »lassú«-járól tesz említést s felhasználja az alkalmat L. elleni támadásra.
In dieser Artikelreihe gedenkt Verfasser in Verbindung mit der Musikgesellschaft in Veszprém einem »lassú« (langsam) L.-s und benützt die Gelegenheit zu einem Angriff gegen L.

F. A. Liszt emlékeiből. [Aus Liszts Andenken.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1876. No. 65.

Farkas József. A Liszt-múzeumban. [Im Liszt-Museum.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. X. 29. Nr. 257.
A weimari L.-múzeum kincseinek leirása.
Beschreibt die Schätze des L.-Museums in Weimar.

Fligl József. Liszt Ferenc utolsó évei. Wagner Cosima emlékirataiból. [Die letzten Jahre Franz Liszts. Aus den Memoiren Cosima Wagners.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1911. p. 272—275.

Fodor Gyula. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **1791**
= A Hét (Budapest) 1911. p. 517—518.
Megemlékezés L. halálának 25. évfordulója alkalmából.
Erinnerung an seinem 25. Sterbetage.

Frankenstein, G. Aphorismen über Musik und Musiker der Gegenwart. VI. Franz Liszt.
= Österreichisches Bürgerblatt (Linz) 1856. Nr. 83.

Friedenthal, A. Liszt in den »römischen Briefen« von Schlözers.
= Die Musik (Berlin) 1913. Sept. p. 295—307.

Frimmel, Theodor. Beethovenjahrbuch. Bd 1—2. München: Müller 1908—09. X, 194; 422 p. **61259**
Liszt: Bd I. p. 30—32; 36 ff.
Bd II. p. 48 ff; 68 ff.

Futó Ferenc. Liszt Ferenc magyar állampolgársága. (Adalék a maestro élettörténetéhez). [Franz Liszts ungarische Staatsbürgerschaft. Beitrag zur Lebensgeschichte des Maestro.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1893. IV. 2. Nr. 91.
Szerző szerint L. nem volt magyar állampolgár, mert 1849 novemberében a hannoveri királyságban, írásbeli beadványa útján nyert ottani honosságot s Hechingen herceg kinevező okmánya szerint fizetéses udvari tanácsos volt.
Nach der Meinung Verfassers war L. kein ungarischer Staatsbürger, weil er im November 1849 im Königreich Hannover laut seines schriftlichen Ansuchens die dortige Staatsbürgerschaft erreichte und laut der Ernennungsurkunde des Fürsten Hechingen ein besoldeter Hofrat war.

Gábor, Julius. Für ein Liszt-Album. **75**
= Pester Lloyd 1912. 7. IV. Nr. 84.
Über die in ausländischen Bibliotheken befindlichen L.-Reliquien.

Garnier, G. L. Franz Liszt.
= Le menestrel (Paris) 1926. Nr. 22—25.

Gasparich Kilit. A' szép s jólelkű Liszt! [Der schöngeistige und gutmütige Liszt.] **B 051/16**
= Társalkodó (Pest) 1840. I. 18. Nr. 6.
Méltatja L. lelki tulajdonságait. L. a század legnagyobb zsenije, a világ méltán csodálja, de őt nem kábítja el a hírnév és magasztalás. Szerénységére legszebb példa, hogy pesti tartózkodásakor utolsó estéjét a ferencrendiek zárdájában töltötte, ahelyett, hogy előkelő házaknál szórakozott volna.
Würdigt L.-s seelische Eigenschaften. L. ist das grösste Genie des Jahrhunderts, er wird mit Recht von der Welt bewundert, aber Ruhm und Preis betören ihn nicht. Das schönste Beispiel seiner Bescheidenheit ist, dass er den letzten Abend seines Pester Aufenthaltes im Kloster der Franziskanern verbrachte, anstatt sich in vornehmen Häusern zu unterhalten.

Geiger, Benno. Liszt und sein Denkmal. Erinnerungszeilen. **2578**
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1902. p. 357—358.

Gesztesi Ödön. Akit még Liszt Ferenc kísért orgonán. Egy énekesnő emlékezései a világhírű művész halála évfordulóján. [Die noch von Franz Liszt am Klavier begleitet wurde. Erinnerungen einer Sängerin am Todestag des weltberühmten Künstlers.]
= Nemzeti Ujság (Budapest) 1935. VII. 31. **167**
Tessényi Ferencné szül. Nagy Anna énekesnő emlékezései, ki a L.-egylet kórusának tagja volt s a belvárosi plébánián rendezett matinékon többször fellépett, melyeken énekét L. kísérte.
Erinnerungen der Sängerin Frau Franz Tessényi geb. Anna Nagy, die Chormitglied des L.-Vereins war und mehrmals in den Matinées, welche L. in der Pester innerstädter Pfarrei arrangierte, aufgetreten ist, bei welchen L. ihren Gesangsvortrag begleitete.

Gottschalg, A. W. Die Enthüllung des Franz Liszts-Denkmals in Weimar am 31. Mai 1902. **2578**
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1902. p. 353—357.

Götze, Augusta. Die Festaufführungen im Hoftheater zu Weimar bei der Enthüllung des Liszt-Denkmals. **2578**
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1902. p. 374—375.

Günther, S. Franz Liszt.
= Monatschrift für Schulgesang (Mainz) jetzt Halbmonatsschrift für Schulmusikpflege. 1926. p. 137.

A Hal-tértől a Liszt Ferenc-térig. Jubiláló Zeneművészeti Főiskola pályafutása. [Vom Fischplatz zum Franz Liszt-Platz. Die Laufbahn der jubilierenden Musikhochschule in Pest.]
= Az Ujság (Budapest) 1925. I. 18.
L. Zeneakadémiai alapításáról, létrejöttének körülményeiről, fejlődéséről. Közli a Zeneakadémia első tanrendjét.
Über die Gründung der Musikakademie durch L., über die Umstände ihres Zustandekommens, über ihre Entwicklung. Erster Lehrplan der Musikakademie.

Hammerschlag János. Liszt Ferenc, a mágus. [Franz Liszt, der Magier.]
= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 198—200.

Hampelné Pulszky Polyxena. Egy kép története (Liszt Ferenc és Wittgenstein hercegnő). [Geschichte eines Bildes. Franz Liszt und die Prinzessin Wittgenstein.] **25**
= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1911. Nr. 43.
Szoldatics Ferenc Madonna-képének története, melyen a bal- és jobboldalon álló alakok L. és Wittgenstein hercegnő.
Geschichte des Madonna-Bildes von Franz Szoldatics, auf welchem die von rechts und links stehenden Figuren L. und die Prinzessin Wittgenstein darstellen.

Hampel-Pulszky, Polyxena. Ein unbekanntes Porträt Franz Liszts. **75**
= Pester Lloyd 1911. 20. X.
Über das Marien-Bild des ungarischen Malers Franz Szoldatics, auf welchem die Fürstin Wittgenstein als Gestalt mit Fürstenkrone und Liszt knieend im Ordenskleide des heiligen Franziskus gemalt sind.

Hatzfeld, Johannes. Ein Liszt-Konzert im Jahre 1845 und sein Kritiker. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1911—12. Bd 41. p. 52—55.

Hendel Ödön. Liszt Ferenc. Halálának harmincadik évfordulóján. [Franz Liszt. Zu seinem 30. Todestag.] **72**

= Budapesti Hirlap 1916. VIII. 9. Nr. 220.

Megemlékezés L. halálának évfordulóján s cikkiró annak az óhajának ad kifejezést, ha már nem tudjuk L.-et hazahozni, ha elmulasztottuk neki méltó emléket fölállitani, legalább jelöljük meg egyszerű föliratokkal azon pesti házakat, melyekben L. lakott. Felsorolja L. pesti lakásait, melyeket egy kivételével sikerült megállapitani.

Erinnerung an L.-s Todestag. Verfasser gibt seinem Wunsche Ausdruck, wenn wir Ungarn L. nicht nach Hause bringen können, wenn wir es versäumt haben L. ein würdiges Denkmal zu errichten, sollten wir wenigstens mit einfachen Aufschriften diejenige Pester Häuser versehen, in welchen L. gewohnt hat. Zählt L.-s Pester Wohnungen auf, welche, eine ausgenommen, festgestellt werden konnten.

Heti szemle: Liszt Mödlingben. [Wöchentliche Revue: Liszt in Mödling.] **B 051/13**

= Honderü (Pest) 1846. II. p. 98.

L. Mödlingben Strauss Jánossal együttes hangversenyt rendezett a rodauni toronyóra költségeinek födözésére.

L. arrangierte mit Johann Strauss ein Konzert zur Deckung der Kosten der Rodauner Turmuhr.

Heuser, E. Ernstes und Launiges aus dem Leben Liszts.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1892. p. 273.

Hohenauer Ignác. Miért nem nősült meg Liszt Ferenc? [Warum heiratete Franz Liszt nicht?]

= Magyar Szalon (Budapest) 1903. p. 1262—1264.

Horovitz-Barnay, Ilka. Im Hause Franz Liszts. Erlebnisse und Gespräche mit dem Meister.

= Deutsche Revue (Stuttgart) 1898. p. 76—84. Auch: Deutsche Dichtung (Berlin) 1899. p. 28—31.

Isoz Kálmán. Liszt a képzőművészetben. [Liszt in der bildenden Kunst.] **2757**

= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 156—161.

Kimagasló egyéniségéről gyakran készülnek képek. L. kivételes művészi nagysága folytán állandóan kortársai érdeklődésének tárgya volt. Felsorolja a leghiresebb L. képeket.

Hervorragende Persönlichkeiten werden oft in Bildern verewigt. Zufolge seiner ausserordentlichen künstlerischen Grösse bildete L. stets den Gegenstand des Interesses seiner Zeitgenossen. Verfasser zählt die berühmtesten L.-Bilder auf.

Isóz Kálmán. Liszt Ferenc a silhouetteművész. [Franz Liszt, der Silhouettenkünstler.]

= Múzeumi könyvtári szemle (Budapest) 1913. p. 433—443.

Isóz Kálmán. Liszt Ferenc és az Operaház. [Franz Liszt und die Königliche Oper in Pest.]

= 8 Órai Ujság (Budapest) 1924. IX. 28.

L. az Operaház megnyitására (1884 szept.) irt egy királydalt, melyet Podmaniczky Frigyes báró nem engedett előadni a dalban feldolgozott kuruc motivumok miatt. A királydalt 1885 III. 25.-én adták elő az operában, erre az előadásra L. azonban nem ment el.

L. komponierte für die Eröffnung der ung. Oper (Sept. 1884) ein Königslied, dessen Aufführung Intendant Baron Friedrich Podmaniczky wegen den benützten Kuruzen-Motiven verbot. Das Königslied wurde am 25. III. 1885 in der Oper gesungen, bei dieser Vorstellung erschien aber L. nicht.

J. M. K. Neues von Franz Liszt.

= Schweizerische Musikzeitung (Zürich) 1910. No. 1.

Joss, Victor. Max Klingers Liszt-Büste. **2578**

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1902. p. 305.

Kapp, Julius. Autobiographisches von Franz Liszt. I. Autobiographische Skizze (1881); II. Blätter aus einem Notizbuche; III. Liszt und Hanslick. **1683**

= Die Musik (Berlin) 1911—12. Bd 41. p. 10—21.

Karpath, Ludwig. Der Kampf um die Asche Liszts.

= Neue musikalische Presse (Wien) 1906. Nr. 19.

Karpath, Ludwig. Begegnung mit dem Genius. Wien: Fiba Verl. 1934. 412 p. **83577**

Liszt: p. 249—268.

Keller, Otto. Entstehung des ersten Liszt-Denkmals.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1913. p. 225.

Kenessey Jozefina. Arany, Tompa, Liszt-trilógia. [Arany, Tompa, Liszt-Trilogie.]

= Veszprémi Hirlap 1917. Nr. 14.

A három magyar költő jelentőségét száz év távlatából méltatja.

Würdigt aus der Perspektive von hundert Jahren die Bedeutung der drei ungarischen Dichter.

Kereszty István. Liszt Ferenc kéziratai a Nemzeti Múzeumban. [Franz Liszts Handschriften im National Museum.] **0100/4**

= Magyar Könyvszemle (Budapest) 1911. p. 193—204.

A királykisasszony Liszt Ferencnél. [Die Königstochter bei Franz Liszt.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1884. XII. 6. Nr. 336.

Mária Valéria főhercegnő Amália bajor hercegnő, Korniss grófné, Branca bárónő és Nopcsa báró kiséretében fölkereste L.-et zeneakadémiai lakásán, hogy utolérhetetlen játékában gyönyörködjék.

Erzherzogin Marie Valerie besuchte L. in Begleitung der Herzogin Amalie von Bayern, der Gräfin Korniss, der Baronin Branca und des Baron Nopcsa auf seiner Wohnung in der Musikakademie um sich an L.-s unerreichbarem Spiel zu ergötzen.

A királykisasszony ajándéka Liszt Ferencnek. [Geschenk der Königstochter an Franz Liszt.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1885. II. 10. Nr. 40.

Mária Valéria főhercegnő Amália bajor hercegnő és udvarhölgye kíséretében meglátogatta mult év decemberében L.-et zeneakadémiai lakásán, hogy zongorajátékát meghallgatta. L. csaknem egy óráig játszott a főhercegnőnek. A főhercegnő hálából a szerzett művészi élvezetért életnagyságú arcképét küldte el Zichy Géza útján a mesternek.

Erzherzogin Maria Valerie besuchte in Begleitung der Herzogin Amalie von Bayern und ihrer Hofdame im December des verflossenen Jahres L. auf seiner in der Musikakademie befindlichen Wohnung um sein Klavierspiel anzuhören. L. spielte fast eine Stunde der Erzherzogin vor. Zum Danke für den Kunstgenuss schickte die Erzherzogin durch Graf Géza Zichy ihr lebensgrosses Bild.

Klatte, Wilhelm. Zum Gedächtnis Liszts.
= Allgemeine Musikzeitung (Leipzig) 1896. p. 429.

Kohut, Adolf. Neues aus dem Leben von Franz Liszt. **75**
= Pester Lloyd 1914. 28. I.
Erzählt aus L.-s Leben einige Kleinigkeiten, die L. als Menschen auszeichnen.

Krause, L. W. Franz Liszt.
= Berliner Figaro 1842. Nr. 8—9.

La Mara [Lipsius, Marie.] Franz Liszt.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1883. Heft 19—20.

La Mara [Lipsius, Marie.] Franz Liszt.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1887. p. 38, 173, 182.

Lányi Viktor. Liszt Ferenc (Zenés esték). [Franz Liszt. Musikalische Abende.]
= Élet (Budapest) 1911. Nr. 40.

Lessmann, Otto. Lisztfeier in Stuttgart.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1903. Nr. 45.

Lessmann, Otto. Jugendportrait Liszts.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1893. p. 289.

Lewald, Fanny. Erinnerungen an Liszt.
= Deutsche Rundschau (Berlin) 1887. Bd 52. p. 270, 900 ff.

Lewinsky, Josef. Liszt-Reminiscencen (Nach Mitteilungen Adalbert v. Goldschmidts). **75**
= Pester Lloyd 1907. 30. I. Nr. 26.
Über die Freundschaft L.-s mit Adalbert v. Goldschmidt.

Linzen, K. Der Zauberer-Liszt.
= Musica sacra (Regensburg) 1926. p. 142, 178, 253, 298.

Liszt jegyzeteiből. [Aus Liszts Notizen.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1911. p. 223.
Aphorizmák L. életéből.
Aforismen aus L.-s Leben.

Liszt Ferenc. Apróságok Liszt életéből. [Franz Liszt. Kleinigkeiten aus Liszts Leben.]
= Budapest 1886. VIII. 3.

Liszt Ferenc hagyatéka. [Der Nachlass Franz Liszts.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. X. 25. Nr. 253.
Zichy János gróf kultuszminiszter kihallgatáson fogadta L. unokatestvéreit, akik hatvanezer korona kárpótlást kértek a tőlük elvont L.-ereklyékért. L. hagyatéki ügyével húsz éven át foglalkoztak a bíróságok s csak a kúria nyolc határozatot hozott a nagy pörpatvarban.

Minister für Kultus, Graf Johann Zichy, empfing L.-s Kusinen, die einen Schadenersatz von 60.000 Kronen für die ihnen entzogenen L.-Reliquien verlangten, in Audienz. Das Gericht befasste sich mit dieser Nachlass-Angelegenheit zwanzig Jahre hindurch und bloss die Kurie brachte acht Entscheidungen in dieser Streitigkeit.

[Liszt királyi tanácsossá való kinevezése.] [Liszts Ernennung zu einem Königlichen Rat.] **74**
= Budapesti Közlöny 1871. VI. 25. No. 144.

[Liszt Ferenc kinevezése a Zeneakadémia elnökévé.] [Franz Liszts Ernennung zum Presidenten der Musikakademie.] **74**
= Budapesti Közlöny 1875. III. 31. Nr. 72.

Liszt és Rubini. [Liszt und Rubini.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1879. III. 28. Nr. 86.
L. még fiatal volt s egy izben Rubinivel, a hires énekessel Franciaország északi részén, egy kis városkában, hol nevét még nem ismerték, lépett fel s csak kevesen jelentek meg a hangversenyen. Rubini haragudott s nem akart énekelni. L. csititotta a művészt, ki csak félvállról énekelt, L. azonban gyönyörűen játszott, mert azt tartotta, hogy az alig ötven fönyi közönség a vidék szine-javát képviseli. A hangverseny után L. a jelenvoltakat vacsorára hivta meg, ami 1200 frankjába került.
L. war noch jung und trat einmal mit Rubini, dem berühmten Sänger, in Nord-Frankreich in einem kleinen Städtchen auf, wo man seinen Namen noch nicht kannte und es waren nur wenige im Konzert erschienen. Rubini war darüber entrüstet und wollte nicht singen. L. besänftigte den Künstler, der nur über die Achsel sang, L. aber spielte wundervoll, da er in der Meinung war, dass das kaum 50 köpfige Publikum die Besten des Ortes representieren. L. lud nach dem Konzert die Anwesenden ein, was ihm 1200 Franks kostete.

Liszt szülőházának megvásárlása. [Ankauf Liszts Geburtshauses.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1881. III. 9.
Zichy Géza gróf hangversenyeinek jövedelméből meg akarta vásárolni L. doborjáni szülőházát s erről L.-et értesitette. L. óhaja azonban az volt, hogy a vételre szánt összeget Zichy inkább magyar zenetehetségek számára alapitandó ösztöndijra forditsa.
Graf Géza Zichy wollte aus den Erträgen seiner Konzerte L.-s Geburtshaus in Doborján ankaufen und hat L. von seiner Absicht verständigt. L.-s Wunsch aber war, Zichy soll die für den Kauf bestimmte Summe zur Gründung einer Stiftung für ungarische Musiktalente verwenden.

Liszt Ferenc születésnapja. [Franz Liszts Geburtstag.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1884. X. 26. Nr. 296.
L. e hó 22-én ülte meg 73. születésnapját Weimarban barátaival. Utána Nürnbergbe utazott Ramann Linához, ki már évek óta irja L. életrajzát.
Am 22. X. feierte L. seinen 73. Geburstag mit seinen Freunden in Weimar. Danach reiste er nach Nürnberg zu Lina Ramann, die schon seit Jahren seine Biographie schreibt.

Liszt Ferenc megvakulása. [Franz Liszts Erblinden.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1884. VIII. 23.

Ebben az időben riasztó hirek terjedtek el, hogy L. megvakult. L. tényleg panaszkodott, hogy szemei gyengülnek, ami magas korára való tekintettel természetes is, mire orvosa azt tanácsolta, hogy hagyjon fel az esti kottaírással. A hir, melyet egy francia lap felületessége terjesztett el, tehát nem bizonyult valónak.

In dieser Zeit verbreiteten sich Schreckensnachrichten, dass L. erblindet sei. L. hatte sich tatsächlich beklagt, dass seine Sehkräfte abnehmen, was mit Rücksicht auf sein hohes Alter natürlich ist, worauf sein Arzt ihm das abendliche Notenschreiben verbat. Die Nachricht, welche durch die Oberflächlichkeit eines französischen Blattes verbreitet wurde, hatte sich als falsch bewiesen.

Liszt Ferenc életéből. [Aus Liszts Leben.]

= Pesti Hirlap 1886. VIII. 5.

Liszt-alapítvány. [Liszt-Stiftung.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VIII. 8. Nr. 218.

A weimari nagyherceg L. emlékére alapítványt tett az újnémet zeneirány fejlesztésére és zenenövendékek segélyezésére.

Der Grossherzog von Weimar stiftete zum Andenken L.-s eine Fundation im Interesse der Entwicklung der neudeutschen Musikrichtung und für Unterstützung der Musikschüler.

Liszt-egyleti alapítvány. [Stiftung des Liszt-Vereines.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VIII. 31. Nr. 241.

Budapesten működött egy L.-egylet, melyet Engesser Mátyás igazgatott. Az ő és L. halála után az egylet vagyonát a Bartay Edéből, Végh Jánosból és Bogisich Mihályból álló bizottság vette át, mely azt tehetséges zenenövendékek segélyezésére fogja fordítani.

In Budapest wirkte ein L.-Verein, den Mathias Engesser leitete. Nach seinem und L.-s Tod übernahm das Vermögen des Vereins ein Komitee, bestehend aus Eduard Bartay, Johann Végh und Michael Bogisich, welches das Vermögen zur Unterstützung talentvoller Musikschüler verwenden wird.

Liszt hagyatéka. [Liszts Nachlass.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. XII. 21. Nr. 352.

L. zeneakadémiai lakásán megtörtént a hagyaték felvétele, melynél Brichta bécsi ügyvéd, Stiller pesti ügyvéd, Peregriny zeneakadémiai titkár és Fábry Amália voltak jelen. A főörökös Wittgenstein hercegné rendelkezése szerint L. imakönyveit, leveleit és kéziratait Rómába szállitják, a lakáson levő többi ingóság a zeneakadémia tulajdonában marad. Brichta a hercegnő nevében 1000 frtos misealapítványt tett a ferencieknél.

In L.-s Wohnung wurde der Nachlass aufgenommen. Bei diesem Akt war der Wiener Advokat Brichta, der Pester Advokat Stiller, Sekretär der Musikakademie Peregriny und Frau Amalie Fábry zugegen. Laut der Anordnung der Haupterbin, Prinzessin Wittgenstein, werden die Gebetbücher, Briefe und Handschriften L.-s nach Rom befördert, die anderen in der Wohnung befindlichen Mobilien bleiben Eigentum der Musikakademie. Advokat Brichta legte bei den Franziskanern eine Messestiftung von 1000 Gulden an.

Liszt Ferenc végrendelete. [Das Testament Franz Liszts.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1887. I. 1.

A budapesti törvényszék előtt fekvő Weimarban 1861. aug. 15.-én kelt L.-végrendelet szószerinti szövege.

Teilt das bei dem Budapester Gerichtshof liegende in Weimar vom 15. Aug. 1861. datierte Testament L.-s mit.

Liszt Ferenc hagyatéka. [Nachlass Franz Liszts.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1887. I. 25.

Híradás arról, hogy L. végrendeletét öt oldalági rokona, Laager Lajos és négy fivére a bécsi törvényszéken megtámadták. A Laager-fivérek atyja L. anyjának bátyja volt.

Berichtet, dass L.-s Testament durch fünf Seitenerben, Ludwig Laager und seine vier Brüder, am Wiener Gerichtshof angegriffen wurde. Der Vater der Gebrüder Laager war der Bruder von L.-s Mutter.

Liszt-szobor leleplezése [Sopronban]. [Enthüllung des Liszt-Denkmals in Ödenburg.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1893. IX. 4. Nr. 244.

Liszt budapesti lakása. [Liszts Budapester Wohnung.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1887. IV. 25.

L. pesti zeneakadémiai lakásának berendezéselt az örökösök rendelkezése szerint részben az örökösök maguk vitették el, részben a Zeneakadémiának juttatták. Sok tárgyat pedig szétosztottak azok között, kik a berendezéshez annak idején hozzájárultak.

Die Einrichtung der Wohnung L.-s in der Musikakademie liessen laut der Anordnungen der Erben teilweise selber die Erben wegführen, teilweise schenkten sie diese der Musikakademie. Viele Gegenstände wurden zwischen denen, die zur Einrichtung L.-s seinerzeit beitrugen, verteilt.

[**Liszt** és a cigányok.] [Liszt und die Zigeuner.] **Bq 051/6**

= Hölgyfutár (Pest) 1856. VIII. 22. Nr. 193.

L. igen szereti a cigányokat. Pár év előtt külföldön egy vendégszereplő népzenetársulatot e szavakkal mutatta be az előkelő társaságnak: »Ezek az én honfitársaim«. Midőn egyszer L. előtt Patikárus Ferkóék játszottak, az evés-ivásról megfeledkezve hallgatta őket. Távozásakor L. Patikárus Ferkónak egy százas bankjegyet akart átadni, melyet az nem fogadott el, kijelentvén, hogy játékuk eléggé meg van jutalmazva azáltal, hogy ilyen nagy művész meghallgatásra érdemesnek találta.

L. liebt sehr die Zigeuner. Vor einigen Jahren hatte er eine im Ausland gastspielende Zigeunerkapelle der vornehmen Gesellschaft mit diesen Worten vorgestellt: »Dies sind meine Landsleute.«. Als einmal die Kapelle des Franz Patikárus vor L. spielte, hörte er ihnen das Essen und Trinken vergessend zu. Beim Fortgehen wollte L. dem Patikárus eine hundert Gulden Banknote überreichen, welche dieser nicht annahm und sagte, dass ihr Spiel genug belohnt ist, wenn es ein so grosser Künstler anhörte.

[**Liszt** látogatása a pesti ferencrendi szerzeteseknél.] [Liszts Besuch im Franziskaner-Orden zu Pest.] **Bq 051/6**

= Hölgyfutár (Pest) 1856. IX. 13. Nr. 211.

Liszt Ferenc látogatása a Nemzeti Múzeumban. [Franz Liszts Besuch im National Museum.] **Bq 051/61**

= Magyarország és a Nagyvilág (Budapest) 1873. XI. 30. Nr. 48.

L. meglátogatta a Nemzeti Múzeumot s igazgatójának kijelentette, hogy weimari gyüjteményét a Múzeumnak ajándékozza. A gyüjtemény 300.000 frank értékü, köztük az orosz cár egy 30.000 frankot érő rámája, a Pesten kapott díszkard s Beethoven zongorája. — L. egy akkor megjelent életrajzáról kijelentette, hogy hibásan irják róla, hogy édesanyja őt papnak szánta. Ezt csak a német regényirónő, Polkó Elisabet, találta ki.

L. besuchte das ungarische National-Museum und äusserte sich vor dem Direktor, dass er seine Weimarer Sammlung dem Museum schenkt. Die Sammlung hat den Wert von 300.000 Francs, darunter ein Rahmen des russischen Zars im Werte von 30.000 Frs., der in Pest geschenkte Ehrensäbel und Beethovens Klavier. — Über eine damals erschienene Biographie erklärte L., dass man falsch über ihn berichtet, dass ihn seine Mutter zum Geistlichen machen wollte. Das hat nur die deutsche Romanschriftstellerin Elisabeth Polko erfunden.

[**Franz Liszts** Aufnahme in die Konfraternität des Ordens vom heiligen Franz von Assisi.]

= Pester Lloyd 1858. 13. IV.

L. wurde am 12. IV. 1858 in die Konfraternität des Franziskaner Ordens aufgenommen. Zuerst wurde eine stille Messe gelesen, nach welcher im Refektorium ein Priester des Ordens die von dem Pressburger Provinzialen ausgestellte Aufnahms-Urkunde unter einer lateinischen Festrede an L. ihm übergab.

[**Liszts** Bücher.] **75**

= Pester Lloyd 1876. 7. X. Nr. 230.

L. hat seine sämmtlichen in Weimar befindlichen Bücher nach Budapest gesandt, was wohl bedeuten mag, dass er längere Zeit hier zu weilen gedachte.

Liszts Nachlass. **75**

= Pester Lloyd 1886. 21. XII. Nr. 352.

Die im Gebäude der Landes-Musik-Akademie befindliche Wohnung L.-s wurde von einer Kommission, bestehend aus den Advokaten Johann Brichta (Wien), Moriz Stiller (Pest) und Johann Peregriny, Sekretär der Musik-Akademie, eröffnet. Über das in der Wohnung L.-s Gefundene wurde ein Protokoll aufgenommen.

Liszt-Reminiscenzen. Mitgeteilt von dem bekannten Unbekannten, zum 22. Oktober, dem Geburtstage des Meisters. **75**

= Pester Lloyd 1899. Nr. 256.

Liszt szobra. [Liszts Denkmal.]

= Zenelap (Budapest) 1886. Nr. 23., 26.

[**Liszt** Ferenc állapota. Bayreuthi megbetegedése alkalmából.] [Franz Liszts Zustand. Aus Anlass seiner Erkrankung in Bayreuth.]

= Pesti Napló 1886. VII. 31. Nr. 210. **128**

[**Liszt** Ferencet a pápa a sixtini kápolna zenekari igazgatójának kinevezte.] [Franz Liszt wurde vom Papst zum Musik-Direktor der Sixtinischen Kapelle ernannt.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1865. p. 286.

[**Liszt** utazása Rómába.] [Liszts Reise nach Rom.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1865. p. 406.

[**Liszt** prelátusi kinevezése.] [Liszts Ernennung zum Prälat.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1865. X. 26.

[**Liszt** Ferenc mellőzése a koronázási mise előadásán.] [Franz Liszts Übergehung bei der Aufführung der Krönungsmesse.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1867. p. 413—414.

Hir szerint az udvari körök mellőzni akarják a koronázási ünnepélyen L.-et, mert egy rég óta divatozó udvari szabály szerint a koronázáson az udvari karmesternek kell a mise zenéjét irnia. A magyar művészet azonban nem szorul már rá erre a gyámságra, mert jelenleg nincs olyan bécsi udvari karmester, aki L.-tel felvehetné a versenyt. A pesti művészi körök a belügyminiszter útján fogják kérni a királynál az udvari szabály módositását.

Nach einer Nachricht haben die Hofkreise die Absicht L. bei der Krönungsfeier ausser acht zu lassen, da nach einer alten Hofregel bei der Krönung der Hofkapellmeister die Musik der Messe zu komponieren verpflichtet ist. Die ungarische Kunst ist dieser Vormundschaft nicht bedürftig, da gegenwärtig kein Wiener Hofkapellmeister existiert, der mit L. wetteifern könnte. Die Pester Künstlerkreise haben es im Sinn durch den Minister des Innern bei dem König um die Abänderung dieser Hofregel anzusuchen.

[**Liszt** koronázási miséje.] [Liszts Krönungsmesse.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1867. VII. évf. p. 478—479.

Római tudósitás arról, hogy L. a koronázási misével elkészült.

Römische Nachricht, dass L. mit der Krönungsmesse fertig sei.

[**Liszt** koronázási miséjének előadása.] [Aufführung Liszts Krönungsmesse.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1867. p. 494.

A küszöbön álló koronázáson L. miséjét fogják előadni. Hohenlohe herceg a király utasitására bekérte L.-től a partiturát, ami már meg is történt.

Auf der bevorstehenden Krönung wird L.-s Messe aufgeführt. Fürst Hohenlohe verlangte auf die Anweisung des Königs von L. die Partitur, was auch schon geschehen ist.

[**Liszt** koronázási miséje a bécsi marsali hivatalban.] [Liszts Krönungsmesse im Wiener Marschallamt.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1867. p. 509—10.

L. a király meghagyása szerint felküldte a koronázási misét Bécsbe. A vezérkönyv lemásolását Mosonyi Mihály végezte, mig a szólamok kirását Engeszer Mátyás, zenedei tanár készitette el. A nemzeti szinház zenekara memorandumot nyujtott be a kormányhoz, hogy a koronázáson ők adhassák elő L. miséjét az udvari vörös frakkos német zenészek helyett.

Laut Verordnung des Königs sandte L. die Partitur der Krönungsmesse nach Wien. Die Copie der Partitur verfertige Michael Mosonyi, die Stimmen schrieb Mathias Engesser, Professor des Konservatoriums. Das Orchester des National-Theaters hat bei der Regierung ein Memorandum eingereicht, um statt den rotfrackigen deutschen Hofmusikanten die Messe L.-s vortragen zu können.

Liszt Ferenc a Zeneakadémia elnökévé való kinevezése. [Franz Liszts Ernennung zum Presidenten der Musikakademie.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1875. IV. 4. Nr. 12.

A kinevezési okmányt Trefort miniszter személyesen nyujtotta át L.-nek. L. biztositotta a minisztert, hogy új és nagyfontosságú hatáskörében teljes erejéből igyekezni fog az intézetet a legmagasabb tökélyre emelni.

Die Ernennungs-Urkunde übergab L. Minister Trefort persönlich. L. versicherte den Minister, dass er in seinem neuen und wichtigen Wirkungskreis das Institut zur höchsten Vollkommenheit zu heben aus vollen Kräften streben wird.

Liszt [Ferenc.] Liszts Testament. Übers. und hg. v. Frdr. Schnapp. Weimar: Böhlau 1931. 31 p. 1 t. (Franz Liszt Bund.) **78470**

Liszt und die Zigeuner.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1889. p. 500.

Liszt: Meister Helferich.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1896. p. 73.

Lossen, J. Franz Liszt.

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1916. Nr. 31/32.

Magyary Margit. A weimari Liszt-múzeum. [Das Liszt-Museum in Weimar.] **72**

= Budapesti Hirlap 1911. X. 8.

Major Ervin. Liszt és szent Ferenc rendje. [Liszt und der Franziskaner-Orden.] **1877**

= Muzsika (Budapest) 1929. p. 78—80.

Közli az 1857. jún. 27.-én kelt okmány szövegét, melynek értelmében L. a szent Ferenc rendbe confraterként belépett.

Text der Urkunde vom 27. VI. 1857, laut dessen L. in den Franziskaner-Orden als Konfrater eingetreten ist.

Marsop, Paul. Franz Liszt. **2906**

= Der Merker (Wien) 1911. p. 1041—1045.

Martell, Paul. Das Liszt-Museum in Weimar.

= Musikalisches Wochenblatt (Leipzig) 1909. Nr. 30.

Martell, Paul. Das Liszt-Museum in Weimar.

= Rheinische Musik- und Theaterzeitung (Köln) 1911. Nr. 42.

Mauclair, Camill. L'heroisme de Liszt.

= Le courrier musical (Paris) 1908. Nr. 11.

Meghivó levél Liszt Ferenchez. [Einladungsbrief an Franz Liszt.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1869. IV. 11. Nr. 28.

A fővárosi zeneintézetek vezetői abból az alkalomból, hogy L. Bécsben időzik a Szt. Erzsébet oratórium bemutatóján, meghivták L.-et budapesti vendégszereplésre. A levelet többek között Erkel Ferenc, Mátray Gábor, a Zene igazgatója, Bartay Ede, Ábrányi Kornél irták alá.

Die Leiter der hauptstädtischen Musikinstituten luden L. aus Anlass, dass L. sich bei der Premiere des Hl. Elisabeth Oratoriums in Wien aufenthält, zu einem Gastspiel nach Pest ein. Den Brief haben unter anderen Franz Erkel, Gabriel Mátray, Direktor des Konservatoriums, Eduard Bartay, Kornél Ábrányi unterschrieben.

Meszlényi Róbert. Liszt Ferenc emléke a Zeneművészeti főiskolán. [Franz Liszts Andenken in der Hochschule für Musik.] **1877**

= Muzsika (Budapest) 1929. p. 71—72.

A budapesti Zeneakadémián létesitett L. múzeumban elhelyezett relikviákat tárgyalja.

Bespricht die Reliquien, welche im, an der Budapester Hochschule für Musik gestifteten, L.-Museum untergebracht sind.

Mirus, A. Das Liszt-Museum zu Weimar und seine Erinnerungen. Weimar: Thelemann 1892. IV, 64 p.

Mirus, A. Über das Liszt-Museum zu Weimar. Weimar: Thelemann 1889. 16 p.

Molnár, Antoine [Antal]. Esquisse d'un portrait de Liszt. **66197**

= Numero special de la Revue Musicale (Paris) 1928. Mai. p. 101—104.

Molnár Jenő Antal. Liszt Ferenc születésnapján Doborjánban. [Am Geburtstage Franz Liszts in Doborján.] **73**

= Pesti Hirlap 1929. X. 23. Nr. 241.

A soproni zeneegyesület 100 éves fennállása alkalmából rendezett ünnepség vezetősége megkoszorúzta Doborjánban L. szülőházán elhelyezett magyar emléktáblát. Utána megtekintette a szülőházban elhelyezett értékes relikviákat.

Aus Anlass des 100 jährigen Bestehens des Ödenburger Musikvereines bekränzte das Festkomitee die ungarische Gedenktafel an L.-s Geburtshaus in Doborján. Danach besichtigte das Komitee die in L.-s Geburtshaus befindlichen wertvollen Reliquien.

Moser, Hans Joachim. Franz Liszt zum 40. Todestage.

= Berliner Börsen-Zeitung 1926. 30. VII.

Mosonyi Mihály. Felvilágositás a Liszt Ferencféle vitában. [Aufklärung in der Franz Liszt-Polemik.] **128**

= Pesti Napló (Budapest) 1868. IV. 5.

A nemzeti zenede elő akarta adni L. koronázási miséjét. A pesti lapokban az a hir terjedt el, hogy L. tiltakozott ezen előadás ellen. Miután L. ezen időben nem volt Pesten, barátja Mosonyi Mihály adta meg a felvilágositást L. tiltakozása felől.

Das National Konservatorium wollte L.-s Krönungsmesse aufführen. In den Pester Blättern wurde die Nachricht verbreitet, dass L. diese Aufführung verboten hat. Da L. in dieser Zeit sich nicht in Pest aufenthalten hat, hatte sein Freund, Michael Mosonyi, die Auskunft über L.-s Protest erteilt.

Mosonyi Mihály. Pár szó a koronázási mise érdekében. [Einige Worte im Interesse der Krönungsmesse.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1867. VII. évf. p. 438—440.

Cikk abból az alkalomból, hogy a hagyományos udvari rendszabály egyik paragrafusa szerint a koronázási misét a bécsi Hofkapelle karmestere irhatja csak meg. E paragrafus azonban ma már túlszárnyalt álláspont Magyarországra nézve, mely az egyházi zenében kiállotta már az esztergomi székesegyház fölszentelésekor a tűzpróbát. Igy tehát semmi akadálya sincs annak, hogy a koronázási misét ne L. irja meg.

Laut eines Paragraphes der traditionellen Hofregel darf die Krönungsmesse nur der Kapellmeister der Wiener Hofkapelle komponieren. Dieser Paragraph ist aber heute schon ein überwundener Standpunkt für Ungarn, das in der Kirchenmusik die Feuerprobe bei der Einweihung der Basilika in Gran überstanden hat. So stösst es also auf kein Hindernis, wenn die Krönungsmesse durch L. komponiert wird.

Mosonyi Mihály. Liszt Ferenc »Folyó év április 25-én Rómában a kisebb egyházi rendeket fölvette és tonsuráltatott«. [Franz Liszt ist am 25. April d. Jahres i. Rom i. d. niederen Klerus eingetreten und wurde tonsuriert.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1865. V. évf. p. 249—251.

Münzer, Georg. Eine Liszt-Karikatur. **1683**

= Die Musik (Berlin) 1905—6. Bd 19. p. 53—55.

—n. Franz Liszt-Präsident der Musikakademie.

= Neues Pester Journal 1875. 1. IV. Nr. 73. **213**

Was die Musikwelt der Hauptstadt und des Landes seit Jahren schon auf's senhlichste gewünscht hatte ist am heutigen Tage in Erfüllung gegangen: Franz L. ist vom Könige an die Spitze der neu zu errichtenden Landes-Musikakademie berufen worden.

Nekrolog über die Tochter Liszts Blandine.

= Pester Nachrichten 1862. Nr. 170.

L.-s Tochter, Blandine, war die Gemahlin des französischen Ministers Emil Ollivier und starb wenige Tage nach der Geburt ihres Sohnes.

Neues von Franz Liszt.

= Schweizerische Musikzeitung und Sängerblatt (Zürich) 1909. Nr. 34—35.

Pasticcio. (Apróságok Liszt életéből.) [Kleinigkeiten aus Liszts Leben.] **2757**

= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 210—213.

L. kártyajátéka. — L. bécsi hangversenye a pesti árvízkárosultak javára. — L. utazása postakocsin és vasúton. — A bonni Beethoven szobor. — L. és Beethoven találkozása. — L. és Munkácsy. — L. operája, a Don Sanche. — L. és a Schumann házaspár viszálya. — A pesti zeneakadémia első L.-hallgatói.

L.-s Kartenspiel. — L.-s Wiener Konzert zu Gunsten der Pester Überschwemmten. — L.-s Reise mit dem Postwagen und mit der Eisenbahn. — Das Beethoven Denkmal in Bonn. — L.-s und Beethovens Begegnung. — L. und Munkácsy. — L.-s Oper, Don Sanche. — Der Zwist zwischen L. und dem Ehepaar Schumann. — Die ersten L.-Hörer der Pester Musikakademie.

Pataniczek, R. Eine unbekannte Episode aus Franz Liszts Leben.

= Die Musikwelt (Hamburg) 1925. Nr. 3.

Paula [Franziskanerin Mutter]. Geschichte der Insel Nonnenwerth. Regensburg: Habbel 1904. 192 p.

Liszt: p. 120. Über den Aufenthalt auf der Insel Nonnenwerth.

Payr Sándor. Liszt Ferenc szobra előtt. [Vor Franz Liszts Denkmal.]

= Soproni Hirlap 1919. X. 17 & 19.

Piorkowska, Olga. Besuch bei Franz Liszt.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1883. Heft 19.

Plaudereien mit Liszt.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1894. p. 199, 211.

Pohl, Richard. Gruss an Franz Liszt zum 22. Okt. 1881.

= Signale für die musikalische Welt (Leipzig) 1881. p. 961.

Posta Béla. Liszt Ferenc reliquiái a nemzeti múzeumban. [Franz Liszt-Reliquien im National-Museum.] **1852/8**

= Magyar Szalon (Budapest) 1888. p. 478—485.

Prahács Margit. Liszt Ferencnek ajánlott zeneművek a Zeneművészeti főiskola könyvtárában. [Die Franz Liszt gewidmeten Kompositionen in der Bibliothek der Musikhochschule.] **B 780/25**

= Orsz. m. kir. Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Évkönyve (Budapest) 1935/36. p. 3—14

Raabe, Peter. Das Liszt-Museum in Weimar.

= Neue Musik-Zeitung (Stuttgart) 1911. Nr. 2.

Radó Richard. Történetek Budapest életéből: Az Operaház megnyitása. — Liszt Ferenc a forradalmár. [Geschichten aus Budapests Leben: Die Eröffnung des Opernhauses. — Franz Liszt als Revolutionär.] **73**

= Pesti Hirlap 1929. II. 10.

Tárgyalja a L. Királydalával kapcsolatos affért Podmaniczky Frigyes intendáns és L. között.

Bespricht die mit L.-s Königslied verbundene Affaire zwischen Intendant Friedrich Podmaniczky und L.

Radó Richard. Pillanatfelvételek a régi Magyarország életéből: Liszt Ferenc a Zeneakadémián. [Momentaufnahmen aus dem Leben des alten Ungarns: Franz Liszt auf der Musikakademie.] **73**

= Pesti Hirlap 1929. XII. 29.

Radó Richard. Hogyan került Liszt Ferenc doborjáni szülőházára német emléktábla? [Wie kam die deutsche Gedenktafel an Franz Liszts Geburtshaus in Doborján.] **73**

= Pesti Hirlap 1935. VIII. 2.

A forradalmi osztrák kormány Nyugatmagyarország megszállásakor németnyelvű emléktáblával jelölte meg a megszállás alá került Doborján községben L. szülőházát. Az emléktáblán ez áll német nyelven: Ezt az emléktáblát szenteli a német Mesternek a német nép. Az emléktáblát a német birodalmi kormány támogatásával az osztrák állam és a burgenlandi tartományi főnökség magánosok hozzájárulásával állíttatta fel. Csodálatosképen a magyarnyelvű emléktáblát, melyet L. 70. születésnapján a soproni kör helyeztetett el a doborjáni szülőházon, meghagyták.

Die revolutionäre österreichische Regierung bezeichnete mit einer deutschen Gedenktafel im Ort Doborján L.-s Geburtshaus. Auf der Gedenktafel ist folgende deutsche Aufschrift: Diese Gedenktafel widmet dem deutschen Meister das deutsche Volk. Die Gedenktafel errichtete der österreichische Staat mit der Unterstützung der reichsdeutschen Regierung und der burgenländische Provinzvorstand mit dem Beitrag von Privatleuten. Seltsamerweise wurde die ungarische Gedenktafel, welche zu L.-s 70. Geburtstage der Ödenburger Verein errichtete, an der Stelle gelassen.

Reinecke, Carl. Erinnerungen [an Liszt.]
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1911. p. 570.

Reinecke, Carl. Erinnerungen an Liszt.
= Deutsche Revue (Stuttgart) 1893. IV. p. 58—62.

Reményi Ede nyílt levele Vadnai Károlyhoz. [Offener Brief Eduard Reményis an Karl Vadnay.] **Bq 780/51**
= Zenészeti Lapok (Pest) 1864. p. 7.
A levél L.-nek Pestre való állandó letelepüléséről szól.
Der Brief lautet über L.-s beständiger Niederlassung in Pest.

Reményi Ede. Pár szó Lisztről. [Einige Worte über Liszt.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1868. XI. 29.
Reményi e cikkben védelmébe veszi L.-et azon rágalmakkal szemben, melyekkel Colet Luiza írónő »Az utolsó abbé« c. munkájában L.-et illette.
In diesem Artikel beschützt Reményi L. gegen jene Verleumdungen, mit welchen die Schriftstellerin Luise Colet in ihrem Werke »Der letzte Abbé« ihn beschuldigte.

Reményi Károly. Levél a szerkesztőséghez. [Brief an die Redaktion.] **Bq 780/51**
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1864. IV. évf. p. 316—317 & Pesti Napló 1864. VI. 24.
Szerző e levélben cáfolja azt a téves hírt, mely szerint L. egyik barátjához intézett levelében azt írta, hogy Magyarországba többé nem óhajt jönni, mert Róma ege búvösebben hat reá.
Verfasser dementiert in diesem Brief das falsche Gerücht, nach welchem L. in einem Brief an einen Freund geschrieben hat, dass er nie mehr nach Ungarn zu kommen wünscht, da Roms Himmel auf ihn bezaubernder wirkt.

Rochlich, Edmund. Die Entstehung des Liszt-Denkmals in Weimar. **2578**
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1902. p. 209—291.

Rossi, Attilio. La villa d'Este à Tivoli. Milano: Treves 1935. 8 p. 23 t.

S. A. Liszt Ferenc hamvai. [Liszts Aschen] **25**
= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1906. Nr. 41. & Képes folyóirat (Budapest) 1906. Nr. 3.
Cikk L. hamvainak hazaszállításáról. Cikkíró kétségének ad kifejezést, hogy Wagner Cosima nem fog beleegyezni abba, hogy atyjának hamvait 20 év után Bayreuthból Budapestre szállítsák.
Artikel über die Heimführung der Aschen L.-s. Verfasser bezweifelt, dass Cosima Wagner ihre Bewilligung die Aschen ihres Vaters nach 20 Jahren von Bayreuth nach Budapest zu überführen, geben wird.

Sand, George. Replique à Liszt.
= Revue de Monde (Paris) 1840. 15. Nov.

Sárosi Bella. Liszt Ferenc sírja. [Franz Liszts Grab.] **25**
= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1906. Nr. 41.
L. bayreuthi sírjának leírása.
Schilderung L.-s Bayreuther Grabes.

Schrader, Bruno. Märchen vom Ungarn Liszt.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1918. p. 156.

Schuberth, Julius. Franz Liszt.
= Neue Wiener Musik-Zeitung 1858. Nr. 30.

[Schütz Miksa.] Franz Liszt über die Juden. Von Sagittarius. Pest: Grill 1881. 38 p. **P 303.31**

Sebestyén Ede. Liszt Ferenc és a norvég csodahegedűs [Ole Bull]. [Franz Liszt und der norwegische Wundergeiger: Ole Bull.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 201—204.

Seeliger, H. Franz Liszt.
= Die Grenzboten (Berlin) 1914. Nr. 26—27.

Segnitz, Eugen. Franz Liszt und die Religion.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1907. p. 46—48.

[Silbernes Notenpult für Franz Liszt.]
= Pressburger Zeitung 1858. Nr. 86. & Illustrierte Zeitung (Leipzig) 1858. Nr. 795.
Vollständige Namensliste derjenigen, die sich beim Erwerb des silbernen Notenpultes für L. anlässlich der Wiener Aufführung der Graner Messe beteiligt haben.

Sonnenschein, Irene. Erinnerungen an Liszt.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1889. p. 34.

St.—i. E. Zum 30. Todestag Franz Liszts. **75**
= Pester Lloyd 1916. 31. VII.
L. war einer der den Namen Ungar ins Ausland trug. Und wie einst der Virtuose, der vergötterte, umjubelte, geliebte L. auf seinen weiten Konzertreisen allen Ländern gehörte, so ist selbstverständlich der lange verkannte, endlich gewürdigte, grosse, schaffende Künstler noch viel mehr Gemeingut aller Völker geworden.

Storck, Karl. Zur Enthüllung des Liszt-Denkmals in Weimar. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1902. p. 1676—79.

Sturm, Albert. Culturbilder aus Budapest. Leipzig: Fues's-Verl. 1876. 313 p. **B 308/10**
p. 127—141: Franz Liszt zuhause.

Szana Tamás. Örök emlékek. [Ewige Andenken.] Budapest: Szépirodalmi könyvtár kiadóhiv. 1892. 142 p. **85134**
Liszt: p. 3—13.

Szana Tamás. Apróságok Liszt Ferenc életéből. [Kleinigkeiten aus Liszts Leben.]
= Nemzet (Budapest) 1886. VIII. 21.

Szeberényi László. Liszt Ferenc egyénisége. [Franz Liszts Persönlichkeit.]

= Veszprémi Hirlap 1914. IV. 12. Nr. 15.

L. egyéniségét művészetbölcseleti szempontból teszi vizsgálat tárgyává. Kiemeli L. vallásosságát, mely egész életének főirányitója volt.

Untersucht L.-s Persönlichkeit vom Gesichtspunkte der Kunstphilosophie. Betont L.-s Religiosität, welche der Hauptlenker seines Lebens war.

Székely József. Liszt Ferencről. [Über Franz Liszt.] **25**

= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1886. Nr. 32.

Cikkiró személyes visszaemlékezései a L.-tel eltöltött időkből.

Verfassers persönliche Erinnerungen aus den mit L. verbrachten Zeiten.

Szekszárdi kaszinó kilencven éve. A Liszt Ferenc-emléktábla leleplezése. [Das 90 jährige Kasino in Szekszárd. Die Enthüllung der Franz Liszt-Gedenktafel.] Szekszárd: Molnár-ny. 1934. 54 p.

Tatay János. Visszaemlékezés. [Erinnerung.] **B 051/16**

= Társalkodó (Pest) 1840. II. 29. Nr. 18.

Ismerteti L. látogatását Sopronban és kirándulását szülőfalujába, Doborjánba.

Behandelt L.-s Besuch in Ödenburg und den Ausflug nach sein Geburtsort Doborján.

Thierry, A. La Fée Liszt.

= Entracte (Paris) 1884. 1. V.

[Tudósítás L. koronázási miséjének elkészültéről.] [Bericht über das Fertigwerden der Krönungsmesse Liszts.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1867. p. 478—479.

L. Rómában bevégezte a koronázási misét. A művet magyar szellem lengi át. A magyar egyházi zenét e művével L. megbecsülhetetlen drága gyönggyel gazdagitotta.

L. beendete in Rom die Krönungsmesse. Das Werk durchweht ein ungarischer Geist. L. hat durch dieses Werk die ungarische Kirchenmusik mit einer unschätzbaren edlen Perle bereichert.

Unger, Max. Aus Liszts Frühzeit.

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1911. Nr. 42.

Über Franz Liszt.

= Sonntagsblätter (Wien) 1846. p. 243 & 500.

Über Liszt.

= Figaro (Berlin) 1838. p. 1011.

Vadász Zsigmond. Liszt és a magyar nyelv. Liszt und die ungarische Sprache.] **128**

= Pesti Napló 1886. VIII. 27.

[Vay Sándor.] Liszt reminiscenciák. Irta D'Artagnan.

= Művészvilág (Budapest) 1899. Nr. 12.

Végh János. Liszt Ferencről [Über Franz Liszt.] **1877**

= Muzsika (Budapest) 1929. p. 73—77.

Szerző, ki L. életében a Zeneakadémia alelnöke volt, e cikkében L. zeneakadémiai működését tárgyalja.

Verfasser, der in L.-s Lebenszeit Vicepresident der Musikakademie war, behandelt in diesem Artikel L.-s Tätigkeit in der Musikakademie.

Végszó Liszt Ferenc koronázási miséje és meghivása ügyében. [Epilog in Angelegenheit Liszts Krönungsmesse und seiner Einladung.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1867. VII. évf. p. 545—548.

Annak a sok hirlapi felszólalásnak, kérvénynek és küldöttségjárásnak, melynek célja L. koronázási miséjének előadása volt, végre meg lett az eredménye: a koronázási misét előadják a koronázáson, de nem magyar, hanem bécsi művészekkel.

Die vielen Einsprüche, Gesuche und Deputationen, deren Ziel die Aufführung L.-s Krönungsmesse war, brachten endlich ihre Früchte: die Krönungsmesse wird bei der Krönung vorgetragen, aber nicht durch ungarische, sondern durch Wiener Künstler.

Wagner, Siegfried. Mein Grossvater, Franz Liszt.

= Die Zeit (Berlin) 1923. 1. II.

Wahlström, Gösta. Till sekelwinnet. Några utdray ur Liszts brev.

= Tidnung för musik (Helsingfors) 1911. Nr. 4.

War Franz Liszt ein Deutscher?

= Von der Heide (Temesvár) 1926. Nr. 7.

Wer ist Franz Liszt?

= Zellners Blätter für Musik, Theater und Kunst (Wien) 1856. Nr. 31.

Wie Liszt ein Diner zahlt.

= Koburger Zeitung 1862. Nr. 55.

Wittgenstein, Carolyne Fürstin. Daniel Liszt. Privatdruck 1860.

Wolzogen, Ernst. Bei Franz Liszt.

= Der Kunstwart (München) 1898. Bd I. p. 261.

Wurzbach, Constant. An Daniel Liszt.

= Zellners Blätter für Musik, Theater und Kunst (Wien) 1859. Nr. 103.

Zichy Géza. Franz Liszt. Erinnerungen.

= Deutsche Revue (Leipzig) 1904. Mai. p. 162—165.

In diesen Erinnerungen beschreibt Verfasser ein Mahl zw. ihm, L. und Volkmann.

Zichy Géza. Franz Liszt.

= Budapester Tagblatt 1904. V. 29 & Pressburger Zeitung 1904. Nr. 127.

Zielinsky, Jaroslaw. Lisztiana.

= The Musician (Boston) 1909. Nr. 11.

g) Liszt halála — Liszts Tod

A bayreuthi halottról. [Über den Toten von Bayreuth.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VIII. 4—5. Nr. 214—215.
L. utolsó óráinak és temetésének leirása. Apró történeteket mond el L. életéből.
Beschreibung der letzten Stunden und des Begräbnisses L.-s. — Erzählt einige kleine Geschichten aus L.-s Leben.

Ehrlich, Heinrich. Franz Liszt.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1886. p. 195.

Ehrlich, Heinrich. Franz Liszt.
= Die Gegenwart (Berlin) 1886. p. 122.

La Mara [Lipsius, Marie.] Franz Liszt.
= Wissenschaftliche Beilage zur Leipziger Zeitung 1886. p. 433.

Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Budapesti Hirlap 1886. VIII. 2.

Liszt temetése. — Liszt házassága. [Liszts Begräbnis. — Liszts Heirat.]
= Budapesti Hirlap 1886. VIII. 4.

Liszt Ferenc halála. [Tod Franz Liszts.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1886. Nr. 212.

Liszt temetése. [Liszts Begräbnis.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VIII. 3. Nr. 213.

Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Függetlenség (Budapest) 1886. VIII. 2.

Liszt Ferenc halálához. [Zum Tode Franz Liszts.]
= Függetlenség (Budapest) 1886. VIII. 3—4.

Liszt élete. [Liszts Leben.]
= Magyar állam (Budapest) 1886. VIII. 3.

Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Nemzet (Budapest) 1886. VIII. 4., 8.

Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Ország-Világ (Budapest) 1886. VIII. 7.

Liszt, Franz. **75**
= Pester Lloyd 1886. 3. VIII.

Liszt, Franz. **75**
= Pester Lloyd 1886. 4. VIII.
Über L.-s Leichenfeier in Bayreuth.

Liszts Nachlass und Testament. **75**
= Pester Lloyd 1886. 19. VIII. Nr. 189. (Abendblatt).
In Weimar fand das Öffnen des Testamentes statt. Das Testament ist vom 15. VIII. 1861 datiert und wurde vor L.-s Wegreise von Weimar aufgesetzt. Es enthält Bestimmungen über Fürstin Wittgenstein, welche die Universalerbin ist, über Cosima und Blandine Liszt, die eine Rente bekommen. Auch der Mutter L.-s ist im Testamente eine Rente ausgesetzt. In Betreff der hinterlassenen Mobilien ist die Entscheidung der Fürstin erst abzuwarten.

Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Pesti Hirlap 1886. VIII. 2.

Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **128**
= Pesti Napló 1886. VIII. 2.

Liszt halála. A N. Fr. Presse jelentése. [Liszts Tod. — Meldung der N. Fr. Presse.] **128**
= Pesti Napló 1886. VIII. 3.

Liszt Ferenc temetése. [Franz Liszts Begräbnis.]
= Pesti Napló 1886. VIII. 4. **128**
A temetés leirása, melyen a vallás- és közoktatásügyi minisztériumot, valamint a Zeneakadémiát Mihalovics Ödön és Végh János képviselték.
Schilderung des Begräbnisses, auf welchem das Ministerium für Kultus und Unterricht, sowohl die Musikakademie Edmund Mihalovits und Johann Végh vertraten.

Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **128**
= Pesti Napló (Esti kiadás) 1886. VIII. 7.
L. temetése a legnagyobb egyszerűségben folyt le, ami L. barátait rendkivül lehangolta. L. temetése után Hans Richter összegyüjtötte a Bayreuthban szereplő művészeket s felszólitotta őket, hogy L. emlékét müveinek mintaszerű előadása által tiszteljék meg.
L.-s Begräbnis war höchst einfach, was seine Freunde ausserordentlich verstimmte. Nach L.-s Begräbnis versammelte Hans Richter die in Bayreuth mitwirkenden Künstler und vorderte sie auf, dass sie L.-s Andenken durch musterhafte Aufführungen seiner Werke beehren sollen.

Liszt halála. [Liszts Tod.] **25**
= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1886. Nr. 32.

Liszt Ferenc 1811—1886. [Franz Liszt 1811—1886.] **25**
= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1886. Nr. 32.

Liszt Ferenc halála. [Franz Liszts Tod.] **B 780/6**
= Orsz. m. kir. Zeneakadémia Évkönyve 1886/87. p. 14—20.

Liszt, Franz.
= Illustrierte Zeitung (Leipzig) 1886. p. 168.

Liszt, Franz.
= Signale für die musikalische Welt (Leipzig 1886. p. 673.

Liszt, Franz.
= Bayreuther Blätter 1886. p. 245.

Liszts Beerdigung.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1886. p. 201.

Pohl, Richard. Franz Liszt.
= Musikalisches Wochenblatt Leipzig) 1886. p. 409.

Schwartz, Gustav. Franz Liszt.
= Pester Lloyd 1886. VIII. 3—4.

Vadnay Károly. Liszt. 1811—1886.
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VIII. 2. Nr. 212.

Wolf, Hugo. Liszt Nekrolog. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1905—6. Bd 19. p. 3—4.
Die Zeitschrift »Die Musik« bringt als Neudruck den im Nr. 32 vom 8. August 1886 im Wiener Salonblatt erschienen prächtigen Nachruf Hugo Wolfs.

Wolzogen, Hans. Liszts Grabkapelle in Bayreuth. **78102/9**
= Musikbuch aus Österreich (Wien) 1912. Bd 9. p. 24—26.

II.

Liszt viszonya kortársaihoz — Liszts Beziehungen zu Zeitgenossen

1. Személyi és szellemi kapcsolatok — Persönliche und geistige Beziehungen

A. Liszt Franciaországban. [Liszt in Frankreich.] **3441**
= Budapesti Szemle 1912. 152. k. p. 453—457.
Néhány, L. és Lamartine, továbbá L., Musset és Heine közt történt epizód leírása.
Beschreibung einiger, zwischen L. und Lamartine, sodann zwischen L., Musset und Heine sich abgespielten Episoden.

Ábrányi Kornél. Jókai és Liszt Ferenc. [Jókai und Franz Liszt.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1893. VI. 1. Nr. 149.
Jókai ötvenéves írói jubileuma alkalmából szól L. és Jókai kapcsolatairól. L. melodramatizálta Jókai balladáját, A holt költő szerelmét, melyet Jókainé Laborfalvi Róza szavalt L. zongorakíséretével 1882-ben. Elmondja a mű keletkezésének és előadásának történetét.
Verfasser schreibt anlässlich des fünfzigjährigen Dichterjubileums Jókais über die Beziehungen zwischen L. und Jókai. L. melodramatisierte Jókais Ballade »Die Liebe des todten Dichters«, welche Frau Rosa Jókai-Laborfalvi mit L.-s Klavierbegleitung im Jahre 1882 vortrug. Bespricht die Geschichte der Entstehung und des Vortrages des Werkes.

Ábrányi Kornél. Egy utolsó találkozás (Liszt és Ole-Bull) [Eine letzte Begegnung. Liszt u. Ole-Bull.] **128**
= Pesti Napló 1888. II. 26.
L. és Ole-Bull ifjú éveikben gyakran hangversenyeztek együtt. Az évek folyamán nem találkoztak s a sors az 1870-es évek vége felé Pesten hozta őket össze. Ole-Bull L.-et Hal-téri lakásán kereste fel. Ez a találkozás azonban rosszúl végződött, mert Ole-Bull egy elavult szerzeménye fölött összevesztek egymással. L. jószívűségére vall, hogy a megsértett művész tiszteletére harmadnapra estélyt rendezett.
L. und Ole-Bull konzertierten in jungen Jahren oft gemeinsam. Jahrelang begegneten sie sich nicht und das Schicksal brachte sie Ende der 1870-er Jahre in Pest zusammen. Ole-Bull besuchte L. in seiner Wohnung am Fischplatz. Diese Begegnung nahm aber ein böses Ende, da beide Künstler über einer veralteten Komposition Ole-Bulls streitig wurden. Es deutet auf L.-s Gutherzigkeit, dass er drei Tage später eine Soirée zu Ehren des beleidigten Künstlers arrangierte.

Ábrányi Kornél. Gróf Andrássy és Liszt Ferenc. [Graf Andrássy und Franz Liszt.] **128**
= Pesti Napló 1890. II. 27.
L. és Andrássy viszonyáról. Andrássy volt az, ki L.-et 1871-ben a magyar zeneakadémia elnökének megnyerte. Megállapodásuk szerint L. köteles, mint ilyen évente 3—4 hónapot Budapesten tölteni s a király házi pénztárából évi 4000 forint fizetést kap.
Über das Verhältnis zwischen L. und Andrássy. Graf Andrássy gelang es L. im Jahre 1871 zum Präsidenten der Musikakademie zu gewinnen. Laut ihrer Vereinbarung verpflichtete sich L. jährlich 3—4 Monate in Budapest zu verbringen und bekommt dafür aus der Privatkassa des Königs jährlich eine Besoldung von 4000 Gulden.

Ábrányi Kornél. Petőfi és Liszt. (Liszt halálának tizedik évfordulója alkalmából.) [Petőfi und Liszt. Zum 10. Sterbetage Liszts.] **1852/23**
= Magyar Szalon (Budapest) 1895. p. 1051—1062.
A két költő vázlatos jellemzése.
Skizzenhafte Charakterisierung beider Dichter.

Adam, Max. Friedrich Hebbel und Franz Liszt.
= Der Merker (Wien) 1913. p. 257—263. **2906**

Albertini kubai hegedűművész elmondja találkozását Munkácsyval és Liszt Ferenccel. [Violinkünstler Albertini aus Kuba erzählt seine Begegnung mit Munkácsy und Franz Liszt.] **173**
= Magyarság (Budapest) 1926. VI. 20.
Raffael Diaz Albertini 1884-ben ismerkedett meg L.-tel Párisban s Munkácsy házában került szorosabb barátságba L.-tel.
Raffael Diaz Albertini wurde im Jahre 1884 in Paris mit L. bekannt und schloss im Hause Munkácsys mit L. eine innige Freundschaft.

Antcliffe, Herbert. Liszt und Brahms.
= Monthly musical record (London) 1909. Nr. 457. January.

Apponyi Albert. Erlebnisse und Ergebnisse. Berlin: Keil 1933. 286 p. **82743**
Persönliche Beziehungen zu Franz Liszt und Richard Wagner. p. 63—101.

Apróságok Liszt Ferencről. [Kleinigkeiten über Liszt.] **72**

= Budapesti Hirlap 1911. VII. 5.

L. római tartózkodásáról és IX. Pius pápához való viszonyáról.

Über L.-s Aufenthalt in Rom und sein Verhältnis zu Papst Pius IX.

Barabás Ábel. Liszt és Károly Sándor nagyherceg. [Liszt und Grossherzog Karl Alexander.] **72**

= Budapesti Hirlap 1912. X. 25. Nr. 225.

Tárgyalja L.-nek Károly Sándor weimari nagyherceggel való kapcsolatát.

Behandelt L.-s Beziehungen zu dem Grossfürsten Karl Alexander von Weimar.

Berlioz, Hector. Correspondance inédite 1819—1868. [1878]. 3. éd. Notice biographique par Daniel Bernard. Paris: Lévy 1896. 385 p.
Liszt: p. 123—131. **59375**

Berlioz, Hector. Mémoires 1803—1865. Vol. 1—2. Paris: Calmann-Lévy [1921]. **57536**

Tom. I.: p. 168—169.
» II.: p. 33—45.

Bertha Sándor. Liszt Ferencről. Élményeimből. [Über Franz Liszt. Aus meinen Erlebnissen.] **25**

= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1907. Nr. 48—52.

Szerző személyes visszaemlékezései a L.-tel eltöltött időkből. L. tanitási módszere. — L.-tel Rómában. — Szerző véleménye L. magyarságáról. Szerző L.-et nemzetközi élete miatt nem tartja magyarnak. — L. előkelő olasz ismeretségei. — L. és a Rómában lakó Wittgenstein hercegnő. A hercegnő rokonsága megakadályozta a házasságot. — L. belépése az egyházi rendbe. Ok: L. az egyházi zenét akarja megreformálni s e magasztos feladatot csak úgy vélte megoldhatni, ha az egyháznak cselekvő tagjává lesz. — Szerző aggályai L. zeneakadémiai vezetését illetőleg. Nem tartja L.-et ezen állás betöltésére eléggé magyarnak.

Persönliche Erinnerungen Verfassers aus den mit L. verlebten Zeiten. — Die Lehrmethode L.-s. — Mit L. in Rom. — Verfassers Meinung über L.-s Ungartum. Verfasser hält L. wegen seines internationalen Lebens nicht für einen Ungarn. — L.-s vornehme italienische Bekanntschaften. — L. und die in Rom wohnende Prinzessin Wittgenstein. Die Verwandten der Prinzessin vereitelten die Heirat. — L.-s Eintreten in das Priestertum. Ursache: L. will die Kirchenmusik reformieren und diese hehre Aufgabe kann er nur dann lösen, wenn er ein tätiges Mitglied der kath. Kirche ist. — Verfassers Besorgnisse gegenüber L.-s Direktion der Musikakademie. L. ist viel zu wenig Ungar um dieses Amt gut zu versehen.

Bessmertny, M. Saint-Saëns über Liszt.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1913. p. 428.

Brand-Vrabély, Serafin. Franz Liszt und Paul von Szlemenics.

= Pressburger Zeitung 1904. Nr. 85.

Bräutigam, L. Liszts Freundschaft mit Berlioz.

= Musikalisches Wochenblatt (Leipzig) 1903. Nr. 48.

Bräutigam, L. Wagner und Schopenhauer, dargestellt nach dem Briefwechsel zwischen Wagner und Liszt.

= Musikalisches Wochenblatt (Leipzig) 1889. p. 465, 480.

Breidenstein, H. K. Festgabe der am 11. August stattgefundenen Inauguration des Beethoven-Denkmals in Bonn. Bonn: Habicht 1845.

Breidenstein, H. K. Zur Jahresfeier der Inauguration des Beethoven-Denkmals. Bonn [o. V.] 1846.

Bülow, Hans v. Briefe und Schriften. Bd 1—8. Hg. v. Marie v. Bülow. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1895—1908.

Bülow, Marie. Hans von Bülow in Leben und Wort. Stuttgart: Engelhorn 1925. 298 p. **81936**

Chantavoine, Jean. Franz Liszt et Heinrich Heine.

= Le courrier musical (Paris) 1911. Nr. 11.

Christern, J. W. Liszts Auftreten im Hamburger Musikfest.

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1841. Nr. 13.

Concert, donné au profit des Italiens indigents dans les salons de Mme la Princesse de Belgiojoso.

= Gazette musicale de Paris 1837. Nr. 15.

Concert de M. M. Berlioz et Liszt.

= Gazette musicale de Paris 1837. Nr. 52.

Cornelius, Peter. Literarische Werke. Bd 1—4. Hg. v. K. M. Cornelius & Edgar Istel. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1904.
Liszt: Bd II. p. 537—.

Csapláros István. Théophile Gautier és a magyarok. [Théophile Gautier und die Ungarn.] Pécs: Kultura-ny. 1935. 46 p.
Liszt: p. 5—7. **R 84 Gautier**

Csatkai Endre. Egy elfeledett kismartoni operaénekes (Rémy Lajos, Liszt barátjának fia.) [Ein vergessener Eisenstädter Opernsänger. Ludwig Rémy, der Sohn Liszts Freundes.]

= Hétfő (Burgenlandi magyar újság) 1935. XII. 2.

Dahms, Walter. Schumann. Berlin: Schuster & Loeffler 1916. VIII, 459 p. 96 t.
Liszt: p. 89—90; 115—117; 132—133; 173—174; 180—181; 201—203.

Devecseri L. I. Liszt párizsi barátai között. [Liszt unter seinen Pariser Freunden.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1868. Nr. 70—71.

D'Indy, Vincent. Bei Franz Liszt.

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1912. Nr. 37.

Du Moulin-Eckart, Richard. Cosima Wagner. Ein Lebens- und Charakterbild. Bd 1—2. München: Drei Masken Verl. 1929—30. **68089**

Du Moulin-Eckart, Richard. Hans von Bülow. München: Rösl 1921. 498 p.
Liszt: p. 93—141, 214—325, 354—360.

Dunkl, J. N. Aus den Erinnerungen eines Musikers. Wien: Rosner 1876. 68 p. **61834**
Liszt: p. 5—23, 28—33, 40, 56—59.

Ebel, Arnold. Friedrich Hebbels Stellung zur Musik und seine Beziehungen zu Robert Schumann und Franz Liszt.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1912. Nr. 1.

Eckertz, E. W. Posse und seine Beziehungen zu Franz Liszt.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1912. p. 178.

Ehlers, Paul. Franz Liszt und der Allgemeine Deutsche Musikverein. **2906**
= Der Merker (Wien) 1911. Nr. 43.

Ehrlich, Heinrich. Persönliche Erinnerungen an Franz Liszt.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1886. p. 225.

Einweihungsfeier des Bonner-Beethoven-Denkmals.
= Kölnische Zeitung 1845. 12. VIII. Nr. 224.

Emlékezések Liszt Ferencről (gróf Apponyi Albert, Vincent d'Indy, Hubay Jenő, Michalovich Ödön, báró Wlassics Gyula, gróf Zichy Jánosné, gróf Mailáth József, Ploténvi Nándor, Bókay János, Thomán István.) [Erinnerungen an Franz Liszt. Von Graf Albert Apponyi. Vincent D'Indy, Eugen von Hubay, Edmund von Michalovich, Baron Julius v. Wlassics, Frau Gräfin Johann Zichy, Graf Josef Mailáth, Ferdinand Ploténvi, Johann Bókay, Stefan Thoman.]
= Muzsika (Budapest) 1929. p. 7—21. **1877**

Enthüllung des Beethoven-Denkmals zu Bonn.
= Allgemeine musikalische Zeitung (Leipzig) 1845. p. 592—.

Enthüllungsfeier des Beethoven-Monumentes zu Bonn.
= Cäcilie (Mainz) 1845. Bd XXV. p. 21—.

Erinnerungen an Beethoven und die Feier der Enthüllung des Beethoven-Denkmals in Bonn. Bonn [o. V.] 1845.

Felber, Rudolf. Sigmund Kolisch und Franz Liszt.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1913. Nr. 29.

Förster, A. Christian Urhan, ein sonder-ausgeprägter Kunstfürst und Heilskämpfer.
= Studien und Mitteilungen aus dem Benediktiner- und Zisterzienser-Orden (Stift Raigern/b Brünn) 1904—06.

Frankenburg Adolf. Őszinte vallomások. 1—2. k. [Aufrichtige Bekenntnisse. Bd 1—2.] Pest: Heckenast 1861. 245; 247 p.
Liszt: I. k. p. 24—26.

Frankenburg Adolf. Emlékiratok. 1—3. k. [Memoiren. Bd 1—3.] Pest: Emich 1868. 275; 240; 246 p. **39320**
Liszt: II. k. p. 66—76.

Füredy F. Gusztáv. Hanslick és Liszt. [Hanslick und Liszt.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1931—32. p. 41—45.
Hanslick évtizedeken át tartó, súlyos L. ellenes támadásairól.
Über die Jahrzehnte lang dauernden, schweren L.-feindlichen Angriffe Hanslicks.

Genast, Eduard. Aus dem Tagebuch eines alten Schauspielers. Bd 1—4. Leipzig: Günther 1862—66.

Gibert. Liszt i. Chopin.
= Rivista musical catalana (Barcelona) 1913. IX. p. 106.

Goldmark, Carl. Erinnerungen aus meinem Leben. Vorw. v. Ferd. Scherber. Wien: Rikola Verl. 1922. 165 p. **67171**
Liszt: p. 69—70, 113—114.

Gottschalg, A. W. Franz Liszt in Weimar und seine letzten Lebensjahre. Erinnerungen und Tagebuchnotizen nebst Briefen des Meisters. Hg. v. C. A. René. Berlin: Glaue 1910. VIII, 159 p. **86547**

Gottschalg, A. W. Liszt und seine Beziehungen zu Tieffurth.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1903. Nr. 1—2.

Gregorovius, Ferdinand. Römische Tagebücher. Hg. v. F. Althaus. Stuttgart: Cotta 1892. 649 p. **13876**
Liszt: p. 201, 262—263, 298, 299, 313, 317, 320, 321—322, 327, 394, 442, 459.

Gyalui Farkas. Teleki Sándor gróf életének regénye. [Der Lebensroman des Grafen Alexander Teleki.] **72**
= Budapesti Hirlap 1930. Nr. 294—297; 1931. Nr. 1—21; 23—27; 29—35; 37—39; 41—45; 47—50; 52—55; 57.
Liszt: 1931. Nr. 1—5.

Gyalui Farkas. Gróf Teleki Sándor. [Graf Alexander Teleki.] **3120/**
= Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Emlékkönyve. Cluj—Kolozsvár 1933. p. 12—19.
Teleki méltatásával kapcsolatosan ismerteti Liszt és Teleki holtig tartó barátságát.
Schildert in Verbindung der Würdigung des Grafen Teleki die lebenslängliche Freundschaft zwischen L. und Teleki.

Habets, [Alfred.] Borodin et Liszt. Paris: Fischbacher 1893.

Hankiss János. Liszt Ferenc nyomai a francia irodalomban [Franz Liszts Spuren in der französischen Literatur.] **3441**

= Budapesti Szemle 1934. CCXXXV. k. p. 301—326.

Tárgyalja a L.-ről Párisban és Franciaországban megjelent kritikákat.
Befasst sich mit den über L. in Paris und in Frankreich erschienenen Kritiken.

Hanslick, Eduard. Aus meinem Leben. Bd 1—2. Berlin: Allg. Verein f. deutsche Litteratur 1894. **61441**

Liszt: Bd I. p. 81—83.
Bd II. p. 184—189.

Haraszti Emil. Hubay Jenő. Bp.: Singer & Wolfner 1913. 206 p. 50 t. **B 927/8**

Liszt Brüsszelben; Szt. Erzsébet legendája Brüsszelben, Liszt látogatása a konzervatoriumban. [Liszt in Brüssel; Die Legende der Hl. Elisabeth in Brüssel; Liszts Besuch im Konservatorium.] p. 82—86; Utolsó találkozás Lisztel. [Letzte Begegnung mit Liszt.] p. 97—98.

Haraszti Emil. Hubay és Liszt. [Hubay und Liszt.]

= Budapesti Hirlap 1912. XI. 2. Nr. 259.

L. és Hubay brüsszeli érintkezéséről.
Über L.-s und Hubays Verkehr in Brüssel.

Harzen-Müller, A. Erinnerungen an Kardinal Hohenlohe und Liszt.

= Blätter für Haus- und Kirchenmusik (Langensalza) 1897. Nr. 33.

Harzen-Müller, A. Liszt, Wagner und Bülow in ihren Beziehungen zu Georg Herwegh. **1683**

= Die Musik (Berlin) 1904. Bd XII. p. 355—366, 448—457.

Hegedüs Sándorné. Liszt Ferenc első látogatása Jókai Móréknál. [Franz Liszts erster Besuch bei der Familie Maurus Jókais.]

= Magyarország (Budapest) 1912. Nr. 304.

L. és Jókai baráti kapcsolatainak jellemzése.
Schildert das freundschaftliche Verhältnis zwischen L. und Jókai.

Hillebrand, Karl. Zeiten, Völker und Menschen. Bd 1—7. Berlin: Oppenheim 1874—1885.

Liszt: Bd IV. p. 76—.

Hiller, Ferdinand. Aus dem Tonleben unserer Zeit. Bd 1—2. Leipzig: Mendelssohn 1868. **74242**

Liszt: Das Musikfest in Aachen 1857. Bd II. p. 137—185.

Hiller, Ferdinand. Das 35. Niederrheinische Musikfest unter Leitung Franz Liszts (31. V.—2. VI. 1857.)

= Kölnische Zeitung 1857. 6. VI.

Hollitzer Gyula. Liszt Ferenc és a Weimarer Goethestiftung. [Franz Liszt und die Weimarer Goethe-Stiftung.] **4442**

= Egyetemes philologiai közlöny (Budapest) 1918. p. 35—42, 111—115, 214—219.

Hollitzer Gyula. Liszt Ferenc és a weimari irodalmi élet. [Franz Liszt und das Weimarer literarische Leben.] Budapest: Pfeifer 1913. 124 p. (Német philologiai dolgozatok, 6.) **75428**

Huschke, Konrad. Liszt—Rubinstein—H. von Bülow im Lichte Clara Schumanns. **1890**

= Allgemeine Musik-Zeitung (Berlin) 1931. p. 375—78.

Jókai Mór. Életemből. 1—2. k. [Aus meinem Leben. Bd 1—2.] Budapest: Révai 1911.

Liszt hangversenye [Liszts Konzert]: I. k. p. 147—150; II. k. p. 326—329.

Kalbeck, Max. Johannes Brahms. [1904—1914] 4. Aufl. Bd I—4. Berlin: Deutsche Brahms Gesellschaft 1921. **78678**

Liszt: Bd I. p. 75—87; 140—143; 245—247; 403—405.
Bd II. p. 329—330.
Bd III. p. 142—143; 277—278; 323—324; 490—491.
Bd IV. p. 52—53.

Kapp, Julius. Berlioz. Berlin: Schuster & Loeffler 1917. 267 p. 48 t. **48511**

Liszt: p. 158—159; 162—163; 183—185.

Kapp, Julius. Franz Liszt und Robert Schumann. **1683**

= Die Musik (Berlin) 1913—14. Bd 50. p. 67—85

Kapp, Julius. Hector Berlioz über Franz Liszt.

= Der Merker (Wien) 1913. p. 86—89. **2906**

Kelley, Gwendolin Dunlevy & George P. Upton. Edouard Reményi. Musician, litterateur and man. Chicago: Mc Clurg 1906. XI, 255 p. **76488**

Liszt: Reményi, Liszt and Brahms p. 79—95.

Kniese, Julius und Franz Liszt.

= Bayreuther Blätter 1926. p. 109.

Kohut, Adolf. Franz Liszt und seine Freunde.

= Pester Lloyd 1904. Nr. 3. 3. I. **75**

Über die Beziehungen L.-s zu den Ungarn Lilla v. Bulyovszky, Kardinal Ludwig Haynald, Franz Doppler, Franz Erkel, zu den Österreichern Marianne Brandt (Altistin), Eduard v. Bauernfeld, Salomon Mosenthal, und zum österr. Dichter Alexander Baumann.

Kohut, Adolph. Franz Liszt und der Kardinal Ludwig Haynald. **2906**

= Der Merker (Wien) 1917. p. 401—406.

Kohut, Adolph. Franz Liszts Urteil über Tonkünstler, Sänger und Sängerinnen.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1914. Nr. 21.

Kókai Rezső. Liszt és Paganini. [Liszt und Paganini.]

= Tükör (Budapest) 1935. Nr. 11. p. 33—35.

Koudela Géza. Liszt és p. Hennig. [Liszt und Pater Hennig.] **1877**

= Muzsika (Budapest) 1929. p. 81.

Hennig Alajos, a kiváló egyházi zeneszerző, L. unokaöccse (édesatyja nővérének fia). Hennig a kalocsai jezsuita kollégium rektora volt s valahányszor L. Haynald érseknél tartózkodott Kalocsán, Henniget mindannyiszor meglátogatta.

Alois Hennig, der ausgezeichnete Kirchenmusikkomponist, war L.-s Neffe (Sohn der Schwester L.-s Vaters). Hennig war Rektor des Jesuiten Kollegs in Kalocsa und so oft L. zu dem Erzbischof Haynald nach Kalocsa reiste, besuchte er immer Pater Hennig.

Köhler, Louis. Thalberg—Liszt.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1889. p. 127—157.

Kruse, Georg Richard. August Conradi (gestorben 26. Mai 1873.) Ein Gedenkblatt. **1683**

= Die Musik (Berlin) 1912—13. Bd 48. p. 1—13.

Kruse, G. R. Der hundertjährige Conradi.

= Signale für die musikalische Welt (Berlin) 1921. p. 651 ff.

Kuranda, Ignaz. Liszt für List.

= Der Telescop, Beilage zum »Kometen« (Leipzig) 1843. Nr. 50.

Kürthy Emil. Liszt Ferenc és Szemere Bertalan. [Franz Liszt und Bartholomäus von Szemere.] **3842**

= Magyar Figyelő (Budapest) 1911. XI. 1. & Kolozsvári Hirlap 1911. Nr. 253.

L. a Párisba vonult Szemere Bertalan legintimebb vendégei közé tartozott.

L. zählte zu den intimsten Gästen des nach Paris gezogenen Bartholomäus von Szemere.

Lenau Nikolaus und die Familie Löwenthal. Briefe und Gespräche, Gedichte und Entwürfe. Ausg., Einl. u. Anmerk. v. Eduard Castle. Lpzg: Hesse 1906. XCII, 634 p. 5 t.

Liszt: p. 67—68; 111; 119; 216; 218. **77074**

Liszt és Heine. [Liszt und Heine.]

= Budapesti Hirlap 1882. Nr. 213, 298.

L. és Heine barátságáról és a később köztük fennállott ellentétekről.

Über die Freundschaft zwischen L. und Heine und über die zwischen ihnen später entstandenen Gegensätze.

Liszt-ünnep. [Liszt-Feier.] Zichy Géza gróf Liszt Ferencről. [Graf Géza Zichy über Franz Liszt.] **72**

= Budapesti Hirlap 1911. IV. 9.

Közli Zichy gr. beszédét, melyet a budapesti Nemzeti Zenede közgyülésén elmondott.

Teilt die Anrede Graf Zichys mit, welche er in der Generalversammlung des National Konservatoriums gesprochen hat.

Liszt Ferenc és Madarász Viktor. [Franz Liszt und Viktor Madarász.] **72**

= Budapesti Hirlap 1911. X. 13. Nr. 243.

L.-et 1839-ben Lehmann Henrik lefestette és a képet L. vejének, Emile Ollivier, francia miniszternek ajándékozta. E képet Reményi Ede 1865-ben a maga számára Párisban Madarász Viktorral lemásoltatta. Az eredeti kép a párisi kommün alkalmával elégett, a másolat Reményi hagyatékában megmaradt s Reményi bátyja, Reményi Antal, a Szépművészeti Múzeumnak ajándékozta.

Heinrich Lehmann hat L. im Jahre 1839 portraitiert und das Bild dem französischen Minister Emile Ollivier, dem Schwiegersohn L.-s, geschenkt. Dieses Bild liess Eduard Reményi im Jahre 1865 für sich in Paris durch Viktor Madarász kopieren. Das Original des Bildes ist während der Pariser Kommune verbrannt, die Kopie befand sich in Reményis Nachlass und der Bruder Reményis, Anton Reményi, schenkte sie dem Museum der Schönen Künste in Budapest.

Liszt és Haynald. [Liszt und Haynald.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1886. VIII. 11.

L. halála előtt néhány hónappal Colpachban tartózkodott Munkácsynál. Idejött őt meglátogatni Brüsszelből Haynald bíboros, kihez L.-et benső barátság fűzte. Haynaldnak korán reggel kellett elutaznia s nem engedte meg, hogy öreg barátja felkeljen elbúcsúzni. A hű barát azonban zongoraszóval búcsúztatta a hajnalban induló érseket.

L. weilte einige Monate vor seinem Tode in Colpach bei Munkácsy. Hier besuchte ihn Cardinal Haynald, zu dem L. innige Freundschaft knüpfte. Haynald musste früh morgens abreisen und verbot es, dass sein alter Freund zum Abschiede aufstehe. Der treue Freund aber verabschiedete den in aller Frühe abreisenden Cardinal mit seinem Klavierspiel.

Liszt folyvást a pápa kegyence. [Liszt ist stets der Günstling des Papstes.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1868. VII. 16.

IX. Pius majdnem mindennap magához hivatja L.-et s ilyenkor sokáig maradnak együtt. L. a pápa miséje alatt orgonán játszik.

Papst Pius IX. ladet L. fast jeden Tag zu sich ein und sodann bleiben sie immer lange zusammen. L. spielt während der Messe des Papstes auf der Orgel.

Liszt és Munkácsy. [Liszt und Munkácsy.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. III. 17. Nr. 76.

Munkácsy Mihályné levélben meghivta L.-et, hogy párisi időzése alatt legyen vendégük. Munkácsy meg akarja festeni L. arcképét, melyet valamelyik budapesti intézménynek akar ajándékozni.

Frau Michael Munkácsy lud L. brieflich ein, dass er während seines Pariser Aufenthaltes ihr Gast sei. Munkácsy will L. portraitieren und das Bild einem Budapester Institut schenken.

[Liszt és Vajda János.] [Liszt und Johann Vajda.] **Bq 051/6**

= Hölgyfutár (Pest) 1856. VIII. 28. Nr. 198.

L. figyelmét felhivták Vajda János hozzáirt költeményére s L. megismerkedni kivánt a fiatal költővel. L. ez alkalommal kijelentette, hogy ha a magyar költők irnának a magyar történelemből alkalmas operaszöveget, mely költői beccsel bir, úgy szivesen irna hozzá zenét.

L. wurde auf das Gedicht Johann Vajdas aufmerksam gemacht und wollte mit dem jungen Dichter bekannt werden. Bei dieser Angelegenheit äusserte L., dass wenn er von einem ungarischen Dichter aus der ungarischen Geschichte einen geeigneten Operntext, welcher von literarischem Wert ist, bekommen könnte, so würde er gerne eine Oper schreiben.

Liszt, Franz in Varnhagens »Tagebücher«.
= Pester Lloyd 1862. Nr. 268.

Liszt a pápa társaságában. [Liszt in der Gesellschaft des Papstes.] **25**
= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1866. Nr. 13.
Szól L.-nek IX. Pius pápával való kapcsolatairól.
Spricht über die Beziehungen L.-s zu Papst Pius IX.

Liszt és Thalberg. [Liszt und Thalberg.] **B 782/3**
= Zenevilág (Budapest) 1904. p. 156—158.
A cikk tulajdonképen Legouvé Ernő a párisi Ménestrelben megjelent cikkének (1903) kivonata s L.-nek és Thalbergnek »versengését« tárgyalja, melyen szerző megjelent.
Dieser Artikel ist ein Auszug des im Pariser Ménestrel (1903) erschienenen Artikels Ernst Legouvés und behandelt den Wettbewerb zwischen L. und Thalberg, dem Verfasser beiwohnte.

Liszt und die Aristokratie.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1895. p. 79, 91, 104.

Liszt und Rubini.
= Iris (Graz) 1864. Nr. 3. (Beilage.)

Liszt und Randhartinger.
= Sonntagsblätter (Wien) 1842. p. 140.

Liszt, Franz und Dreyschock.
= Wiener allgemeine Musik-Zeitung 1847. p. 113.

Marix, Thérèse. Histoire d'une amitié: Fr. Liszt et H. de Balzac. **2685**
= Revue des Études Hongroises (Paris) 1934. p. 36—68.

Meinardus, Ludwig. Ein Jugendleben. Bd 1—2. Gotha: Perthes 1874.
Liszt: Bd II. p. 171.

Moser, Andreas. Joseph Joachim. Ein Lebensbild. Bd 1—2. Berlin: Deutsche Brahms-Gesellschaft 1908—1910. **80564**

Mouchanoff-Kalergis, Marie von. In Briefen an ihre Tochter. Hg. v. La Mara. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1907. XIX, 330 p. **57418**
Liszt: Nr. 17, 21, 27, 59, 60, 160, 161, 165, 169, 174, 179, 181—183, 185, 198—200, 207, 211, 217, 224, 235, 236.

Payer, O. Liszt und Friedrich Smetana.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1893. p. 238 & Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1893. p. 470.

Payr Sándor. Liszt Ferenc és Király József Pál. A mester bizalmas barátsága a soproni tanárral. [Franz Liszt und Paul Josef Király. Die intime Freundschaft des Meisters mit dem Ödenburger Professor.] Sopron: Sopronvármegye 1933. 42 p. (Filléres kultúrkönyvtár, 1. sz.)

Payr Sándor. Liszt Ferenc Jókai házában. »A holt költő szerelme« családi körben. [Franz Liszt bei Jókai. »Des toten Dichters Liebe« im Familienkreis.]
= Sopronvármegye 1934. IV. 8.
L. meglátogatta Jókait Pesten Stáció-utcai házában, hol Jókai feleségével, Laborfalvi Rózával, együtt tanulták Jókai és L. »A holt költő szerelme« c. melodrámáját.
L. besuchte Jókai in Pest in seinem in der Stationgasse gelegenen Hause, wo er mit Jókais Gattin, Rosa Laborfalvi das Melodrama Jókai—L. »Die Liebe des toten Dichters« gemeinsam studierte.

Payr Sándor. Liszt Ferenc és Petőfi. [Franz Liszt und Petőfi.]
= Soproni Hirlap 1919. XII. 25.
Szól L. zeneműveiről, melyeknek tárgya Petőfi.
Spricht über L.-s Kompositionen, deren Gegenstand Petőfi ist.

Petrucci, Gualtiero. Liszt e Berlioz.
= Musica d'oggi (Milano) 1927. Nr. 4.

Photiadès, Constantin. An Avignon, avec Liszt et Berlioz. **66197**
= Numero special de la Revue Musicale (Paris) 1928. Mai. p. 18—32.

Podmaniczky Frigyes. Emlékezés Liszt Ferencre. [Erinnerung an Franz Liszt.]
= Magyar Szemle (Budapest) 1892. Nr. 28.
Szerző személyes emlékei L.-ről operai intendáns korából.
Persönliche Erinnerungen Verfassers an L. aus der Zeit seiner Opern-Intendantur.

Pohl, Luise. Joseph Joachim und Franz Liszt.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1910. Nr. 10.

Pourtalès, Guy. Liszt et Chopin. Paris: L'Artisan du livre 1929. 79 p.

Raabe, Peter. Franz Liszt und Chopin.
= Die Kuppel (Aachen) 1924. p. 124.

Reimann, Heinrich. Bach und Liszt.
= Allgemeine Musikzeitung (Leipzig) 1896. p. 432.

Reimérdes, Ernst Edgar. Franz Liszt und Heinrich Heine. **75**
= Pester Lloyd 1911. 15. IX.

Reuss, Eduard. Bernhardi und Franz Liszt.
= Allgemeine Musikzeitung (Leipzig) 1896. p. 334, 451, 473, 487, 501, 515.

Roesch, F. R. Wagner, Fr. Liszt und H. v. Bülow in ihren Beziehungen zur philharmonischen Gesellschaft St. Petersburg.
= Allgemeine Musikzeitung (Leipzig) 1846. p. 292, 331.

Scharlitt, Bernard. Chopin. Leipzig : Breitkopf & Härtel 1919. XII, 289 p. 22 t.
Liszt : p. 59—60 ; 112—113.

Schäfer, R. Hoffmann v. Fallersleben und Franz Liszt.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1894. p. 125—138.

Schnitzer, Ignaz. Erinnerungen an Johann Strauss. [Zusammentreffen Strauss' mit Liszt in Budapest.]
= Blätter der Staatsoper (Wien) 1925. Nr. 3.

Scholz, Bernhard. Musikalisches und Persönliches. Berlin : Spemann 1899. 237 p. **80375**
Liszt : Hector Berlioz, Franz Liszt, Johannes Brahms p. 206—220.

Sebestyén Ede. Liszt Ferenc és Heine barátsága és meghasonlása. [Die Freundschaft zwischen Liszt und Heine und ihre Zwiespalt.] **73**
= Pesti Hirlap 1927. VII. 24. Nr. 166.

Sebestyén József. Liszt Ferenc és Smetana. [Franz Liszt und Smetana.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1934. p. 191—195.

Smetana és Liszt. [Smetana und Liszt.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1893. IX. 17. Nr. 257.

Somssich Andor ifj. Liszt és Teleki Sándor gróf. [Liszt und Graf Alexander Teleki.]
= Máramaros 1912. Nr. 19.

Somssich Andor ifj. Liszt és Teleki Sándor gróf. [Liszt und Graf Alexander Teleki.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. X. 27. Nr. 255.
Teleki Sándor grófot nemcsak Petőfihez, hanem L.-hez is a legmelegebb barátság fűzte. Berlinben ismerkedtek meg s Teleki L.-ért egy ízben párbajt vívott L. rágalmazóival. Együtt utaztak később Oroszországba. Később útjaik elváltak s csak mint öreg emberek találkoztak újra.
Grafen Alexander Teleki knüpfte nicht nur an Petőfi, sondern auch zu L. eine warme Freundschaft. Sie wurden in Berlin bekannt und Teleki duellierte für L. mit seinen Verleumdern. Sie reisten gemeinsam nach Russland. Dann gingen ihre Wege auseinander und sie trafen sich blos in gesetztem Alter wieder.

Somssich, André. Liszt et le Comte Alexander Teleki. **4255**
= Revue de Hongrie (Budapest) 1914. p. 44—50.

Steinitzer, Max. Richard Strauss. Berlin : Schuster & Loeffler 1914. 272 p.
Liszt : p. 71, 73, 103, 113, 114, 167.

[Szász Károly]. Egy estély Pulszkynál. [Eine Soirée bei Pulszky.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1874. III. 25.
Leírja Pulszky Ferenc, a nemzeti múzeum igazgatójánál szokásos szombati estélyek egyikét, melyeken a főváros tudományos, írói és művészi körei vettek részt. Ez alkalommal a társaságban megjelent L. és Jókai is, ki elszavalta balladáját, »A holt költő szerelmét«, melyet ezúttal nem kisért L. zenéjével. Utána Dux Adolf adta elő Jókai költeményére írott paródiáját német nyelven, »A fejetlen költőt«, Morgenstern zenéjével. A zene L. zenéjének paródiája s ügyesen egyesíti magában a költemény komoly s a paródia burleszk hangulatát, melyen L. igen jól mulatott. A paródia az Ungarischer Lloyd 1874. III. 24.-iki számában jelent meg.
Schildert eine der Samstag üblichen Soirées bei dem National-Museums-Direktor Franz Pulszky, an welchem die wissenschaftlichen, literarischen und künstlerischen Kreise der Hauptstadt teilnahmen. Bei dieser Gelegenheit sind auch L. und Jókai erschienen, der seine Ballade, »Die Liebe des toten Dichters«, diesmal nicht von L. begleitet deklamierte. Danach trug Adolf Dux in deutscher Sprache seine Parodie über Jókais Gedicht, »Der kopflose Dichter«, mit Morgensterns Musik vor. Diese Musik ist eine Parodie auf L.-s Musik und vereinigt geschickt die des Gedichtes ernste und der Parodie burleske Stimmung, über welcher sich L. gut unterhielt. Diese Parodie ist in der Nummer vom 24. III. 1874 des Ungarischen Lloyds erschienen.

Sztára József. Liszt Ferenc Kalocsán. [Franz Liszt in Kalocsa.] **1877**
= Muzsika (Budapest) 1929. p. 67—70.
Tárgyalja L.-nek Kalocsán, Haynald Lajos bíboros érseknél tett látogatásait.
Behandelt L.-s Besuche bei Cardinal Ludwig Haynald in Kalocsa.

Ujváry Béla. Legouvé és Liszt Ferenc. [Legouvé und Franz Liszt.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1893. X. 28. Nr. 298
Méltatja Legouvének L.-ről írott kritikáit.
Würdigt Legouvés über L. geschriebene Kritiken.

Varnhagen von Ense, Karl August. Tagebücher. Bd 1—14. Leipzig : Brockhaus 1862—1870.
Liszt : Bd I. p. 385., II. 1., 30., 41.

Vesque von Püttlingen, Joh. Eine Lebensskizze aus Briefen u. Tagebuchblättern zusgest. mit Briefen von Nicolai, Löwe, Berlioz, Liszt u. a. Wien : Hölder 1887. 172 p. 1 t. **44907**
Liszt : p. 71—79 ; 135—137 ; 138—147.

Wagner, Cosima. Briefe an ihre Tochter Daniela von Bülow. 1866—1885. Hg. v. Max Frhr. v. Waldberg. Stuttg. : Cotta 1933. XX, 376 p. **85351**
Liszt : p. 64—68 ; 198—201 ; 206—210 ; 226—229 ; 231—237 ; 240—250 ; 260—266.

Weissmann, Adolf. Chopin. Berlin : Schuster & Loeffler 1912. 187 p.
Liszt : p. 43—52 ; 102—104.

Werner, Richard Maria. Liszt als mutmasslicher Anreger Hebbels.
= Philologiai Dolgozatok (Budapest) 1912. p. 245—254.

Wittko, Paul. Franz Liszt und Wilhelm Jordan.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1912. Nr. 18.

Xantus Jánosné. Liszt—Reményi.
= Temesvári Hirlap 1916. Nr. 56.

Zichy Géza. Aus meinem Leben. Erinnerungen und Fragmente. Bd 1—3. Stuttgart : Deutsche Verl.-Anst. 1911—1913. **13497**

2. *Liszt és Wagner — Liszt und Wagner*

Barabás Ábel. Liszt és Wagner Weimarban. [Liszt und Wagner in Weimar.]
= Az Ujság (Budapest) 1911. Nr. 252.

Wagner titokban résztvett menekülésekor 1849. májusában Weimarban egy Tannhäuser próbán.
Wagner wohnte während seiner Flucht im Mai 1849 heimlich einer Probe des Tannhäusers in Weimar bei.

Batka, Richard. Franz Liszt und Richard Wagner.
= Salonblatt (Dresden) 1911. Nr. 42.

Carraud, Gaston. Liszt, Wagner et Berlioz.
= Le courrier musical (Paris) 1911. Nr. 11.

Czenk. Liszt jelleme. [Liszts Character.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. X. 8. Nr. 239.

L.-nek Wagner iránt érzett önzetlen barátságáról.
Über L.-s selbstlose Freundschaft gegenüber Wagner.

Dunkel Norbert. Amikor Liszt Ferenc, Wagner Richard és Richter János együtt szerepeltek Budapesten. Díszhangverseny a Vigadóban 1875. III. 10-én a bayreuthi színházalap javára, amely közel 50.000 forintot jövedelmezett. [Als Franz Liszt, Richard Wagner und Hans Richter in Budapest gemeinsam auftraten. Festkonzert in der Pester Redoute am 10. III. 1875. zu Gunsten des Bayreuther Theaterfonds, welches nahe 50.000 Gulden eingetragen hat.] **72**
= Budapesti Hirlap 1932. VII. 3. Nr. 146.

Eredetileg e hangversenyen Wagner nem akart L.-tel együtt szerepelni. Richternek jutott a feladat, hogy a köztük fennálló ellentéteket kiegyenlítse, ami csak azért sikerült, mert Wagner tudta, hogy L. közreműködése az anyagi sikert biztositja. A hangverseny olyan lázba hozta az ország közönségét, hogy Brassai, a híres tudós, külön felutazott Kolozsvárról.
Ursprünglich wollte Wagner mit L. nicht auftreten. Richter wurde die Aufgabe zuteil, die zwischen beiden bestehenden Gegensätze auszugleichen, das nur darum gelang, weil Wagner wusste, dass L.-s Auftreten den materiellen Erfolg sichert. Das Konzert brachte das Publikum des Landes in solches Fieber, dass der berühmte ungarische Polyhistor Brassai aus Klausenburg zu dieser Gelegenheit nach Pest reiste.

Glasenapp, Carl Fr. Das Leben Richard Wagners. Bd 1—6. Leipzig: Breitkopf & Härtel. **78572**
Liszt: Bd II. p. 327—28, 383—88, 435 ff.
Bd III. p. 125—26, 381—82.
Bd IV. p. 16—17, 22—24, 83—84, 412—13, 434—35.
Bd V. p. 25—26, 99—100, 156—57, 195—96, 298—99, 390—91.
Bd VI. p. 454—56, 503 f.

Göllerich, August. Liszt und Wagner.
= Neue musikalische Presse (Leipzig) 1904. Nr. 23.

Járosy Dezső. Liszt Ferenc és Wagner Rikárd barátsága. [Die Freundschaft zwischen Franz Liszt und Richard Wagner.] **3891**
= Katholikus Szemle (Budapest) 1913. p. 433—443.

Kapp, Julius. Wagner. Berlin: Schuster & Loeffler 1913. XIII, 255 p. 112 t. **48473**
Liszt: p. 35—36, 45, 56—58, 73—75, 111.

Kapp, Julius. Richard Wagner und Franz Liszt. Eine Freundschaft. Berlin: Schuster & Loeffler 1908. 204 p.

Kastner, E. Erinnerungen an Franz Liszt und Richard Wagner.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1915. p. 298.

Koch, Max. Richard Wagner. Bd 1—3. Berlin: Hofmann 1907—1918. VII, 392 p. 3 t; XVI, 525 p. 4 t; XVI, 774 p. 8 t. **72983**
Liszt: Bd I. p. 279—281.
Bd II. p. 174—6, 185—6, 191—2, 214—7, 233—93, 320—4, 427—9, 445—6, 464—5.
Bd III. p. 68—70, 214—7, 443—5, 504—6, 587—9, 592—3.

Kőszeghy Géza. Wagner és Liszt.
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1890. Nr. 123.

Tárgyalja L. és Wagner kapcsolatait.
Behandelt die Beziehungen zwischen L. und Wagner.

Nodnagel, E. O. Jenseits von Wagner und Liszt. Profile und Perspektiven. Königsberg: Ostpreuss. Druckerei und Verlagsanst. 1903. 192 p.

Pohl, Richard. Liszts Besuch in Triebschen 1867.
= Richard Wagner Jahrbuch (Hg. v. Josef Kürschner Stuttgart.) 1886. p. 78—.

Pourtalès, Guy de. Liszt, Wagner et nous. **4255**
= Nouvelle Revue de Hongrie (Budapest) 1933. p. 484—491.

Raabe, Peter. Franz Liszt und das Werk von Bayreuth.
= Das Orchester (Berlin) 1926. Nr. 12.

Rychnovsky, Ernst. Smetana, Liszt und Wagner.
= Musikblätter des Anbruch (Wien) 1924. Nr. 3.

Sauerwein, Jules. Wagner et Liszt.
= Le Figaro (Paris) 1904. 14. XI.

Schlegel, Artur. Anfänge der Freundschaft zwischen Liszt und Wagner.
= Deutsche Sängerbund Zeitung (Leipzig) 1914. 6. Jg. p. 13.

Segnitz, Eugen. Wagner über Liszt.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1911. Nr. 40.

Stradal, August. Wagner und Liszt.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1913. Nr. 16.

Wallace, William. Liszt, Wagner and the princess. New York: Dutton 1927. 210 p.

Wirth, M. Über das persönliche und künstlerische Verhältnis zwischen Wagner und Liszt.
= Musikalisches Wochenblatt (Leipzig) 1888. p. 319, 335.

3. Liszt és a nők — Liszt und die Frauen

a. Liszt szerelmese (Sayn-Wittgenstein hercegnő levelei) [Liszts Liebe. Die Briefe der Fürstin Sayn-Wittgenstein.] **25**
= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1909. Nr. 28.

Ábrányiné Katona Klementin. Liszt és a nők. [Liszt und die Frauen.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1890. Nr. 291. & Ország Világ (Budapest) 1911. Nr. 43.

Antalik Károly. Liszt Ferenc ifjúkori szerelmei. [Die jugendlichen Lieben Franz Liszts.] **114**
= Egyetértés (Budapest) 1908. Nr. 308.
Szól L. Saint-Criq Karolina grófkisasszonyhoz és D'Agoult grófnőhöz való viszonyáról.
Bespricht L.-s Verhältnis zu den Gräfinnen Karolina Saint-Criq und D'Agoult.

Barabás Ábel. Liszt és leánya. [Liszt und seine Tochter.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. X. 22.
L. és leánya Wagner Cosima viszonyáról, valamint Wagner Cosimának 1911-ben megjelent apjáról irott könyvéről.
Über das Verhältnis zwischen L. und seiner Tochter Cosima Wagner, sowohl auch über Cosima Wagners im Jahre 1911 erschienenes Buch über L.

Bernhardi, Theodor v. Aus dem Leben Theodor v. Bernhardis. T. 1—5. Leipzig: Hirzel 1893—95.
Bd II. p. 97—142: Über das Verhältnis L.-s zu der Fürstin Wittgenstein.

Csudáky Bertalan. Liszt Ferenc és a nők. [Franz Liszt und die Frauen.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. X. 15. Nr. 245.
Apró képek L.-nek a nőkkel való kapcsolatáról.
Kleine Bilder aus den Verbindungen L.-s mit den Frauen.

Czirbus Géza. Liszt Ferenc ukrajnai szerelme. [Franz Liszts ukrainische Liebe.] **72**
= Budapesti Hirlap 1918. V. 29. Nr. 126.
Tárgyalja L.-nek Wittgenstein hercegnővel való kapcsolatát.
Behandelt das Verhältnis L.-s zur Fürstin Wittgenstein.

D'Agoult, Marie. Memoiren. Bd. 1—2. Geleitwort von Siegfried Wagner. Übertr. v. E. Goldenberg & Egas von Wenden. Dresden: Reissner 1928.

D'Agoult, Marie. Meine Freundschaft mit Franz Liszt. Geleitwort v. Siegfried Wagner. Übers. v. Egas Wenden. Dresden: Reissner 1930. 256 p. 16 t. **73997**

Fligl József. Liszt Ferenc és a nők. [Franz Liszt und die Frauen.]
= Pesti Hirlap 1914. Nr. 64.

Fligl József. A nők Liszt Ferenc életében. [Die Frauen in Franz Liszts Leben.] **B 782/3**
= Zenevilág (Budapest) 1907. p. 113—136.
Néhány kevésbbé ismert részlet L.-nek a nőkhöz való viszonyáról.
Einige weniger bekannte Einzelheiten aus dem Verhältnisse L.-s zu den Frauen.

[Frankenburg Adolf.] Liszt-emlékeiből. [Aus Liszt's Erinnerungen.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1876. III. 19.
Elmondja L. és D'Agoult grófnő szerelmének történetét, abból az alkalomból, hogy L. Pesten időzik és D'Agoult grófnő ekkor, 1876. III. 5-én meghalt.
Erzählt die Liebe L.-s und der Gräfin D'Agoult aus dem Anlass, dass L. in Pest weilt und die Gräfin in dieser Zeit (5. III. 1876) gestorben ist.

Frauengestalten aus Liszts Leben.
= Neue Musik-Zeitung (Stuttgart) 1911. Nr. 2.

Fuhrmann, J. Die Freundinnen Liszts.
= Neues Pester Journal 1911. Nr. 302.

Haas, Theodor. Eine Bagatelle von Sophie Menter. **2906**
= Der Merker (Wien) 1918. p. 214—215.

Herwegh, Marcel. Au printemps des dieux. Correspondance inédite de la comtesse Marie d'Agoult et du poète Georges Herwegh. Paris: Gallimard 1930. **87020**

Hevesy, André de. Liszt et Mme d'Agoult. **66197**
= Numero special de la Revue Musicale (Paris) 1928. Mai. p. 33—46.

Jacobs, Emil. Franz Liszt und die Gräfin d'Agoult in Nonnenwerth 1841—1842. Aus dem Nachlass Varnhagen von Ense mitgeteilt. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1911—12. Bd 41. p. 34—45, 93—112.

Kapp, Julius. Franz Liszt und die Frauen. Lpzg: Rothbarth 1911. 86 p.

Karénine, Wladimir. George Sand. Sa vie et ses oeuvres. Vol. 1—2. Paris: Ollendorff 1899. III, 450; 460 p. **60679**

Liszt: Vol. II. p. 161—248. (Liszt et Lamennais); p. 249—324. (Journal de docteur Pnfoël); p. 325—393. (Voyage en Suisse. Influence mutuelle de Liszt et de George Sand l'un sur l'autre.)

Kohut, Adolf. Franz Liszt und Pauline Viardot-Garcia. **75**

= Pester Lloyd 1902. 22. X. Nr. 252.

Über die innige Freundschaft L.-s und seiner Schülerin Pauline Viardot-Garcia.

Kohut, Adolph. Franz Liszt und seine Beziehungen zu den Frauen.

= Deutsche Sängerbundeszeitung (Leipzig) 1911. Nr. 6—7.

La Mara [Lipsius Marie.] An der Schwelle des Jenseits. Letzte Erinnerungen an die Fürstin Carolyne Sayn-Wittgenstein, die Freundin Liszts. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1925. 54 p.

La Mara [Lipsius Marie.] Liszt und die Frauen. I—II.

= Neue Musik-Zeitung (Stuttgart) 1908/9. Nr. 11 & 12.

La Mara [Lipsius Marie.] Liszt und die Frauen. Leipzig: Breitkopf und Härtel 1911. VII, 329 p. **61267**

La Mara [Lipsius Marie.] Aus der Glanzzeit der Weimarer-Altenburg. Bilder und Briefe aus dem Leben der Fürstin Caroline Sayn-Wittgenstein. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1906. 444 p.

Liszt Ferenc. Jellemrajz a Köln. Ztg.-ból. [Franz Liszt. Charakteristik aus der Kölner Zeitung.] **128**

= Pesti Napló 1886. VIII. 10.

Közöl részleteket L.-nek D'Agoult grófnéval és Wittgenstein hercegnővel való viszonyáról.

Bruchstücke über das Verhältnis L.-s mit der Gräfin D'Agoult und der Prinzessin Wittgenstein.

Liszt és d'Agoult grófné. [Liszt und die Gräfin D'Agoult.] **128**

= Pesti Napló 1886. VIII. 4.

Liszt Ferencről. Wohl Janka visszaemlékezései a Revue Internationale-ból. [Über Franz Liszt. Erinnerungen Janka Wohls in der »Revue Internationale«.] **128**

= Pesti Napló 1886. X. 22.

Közöl apróságokat a nagy mester életéből.

Einige Kleinigkeiten aus dem Leben des grossen Meisters.

Liszt und das Ewig-Weibliche.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1848. p. 118.

Liszt und die Fürstin Karoline v. Sayn-Wittgenstein.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1890. p. 141.

Liszt und die Frauen.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1893. p. 153, 167, 175.

Liszt und die Fürstin Karoline von Sayn-Wittgenstein.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1910. p. 141.

Liszts römische Freundin. Von M. S. **75**

= Pester Lloyd 1902. 15. X. Nr. 246.

Über die Fürstin Karoline Sayn-Wittgenstein.

Londesz Elek. Liszt Ferenc és d'Agoult grófné. [Franz Liszt und die Gräfin D'Agoult.]

= Pesti Napló 1910. Nr. 73.

Payr Sándor. Liszt Ferenc és a nők. [Franz Liszt und die Frauen.]

= Sopronvármegye 1921. X. 1.

Leirja L. kapcsolatait D'Agoult grófnéhoz és Wittgenstein hercegnőhöz.

Spricht über L.-s Beziehungen zur Gräfin D'Agoult und Prinzessin Wittgenstein.

Pommier, Armand. Madame la Comtesse d'Agoult. (Daniel Stern.) Paris: Dentu 1867. (Profils contemporains.)

Prod'homme, J. G. Liszt et la Dame aux Camélias. **4456**

= Mercure de France (Paris) 1934. p. 218—220.

Sand, George. Histoire de ma Vie. Tom. 1—10. Paris: Lévy 1856. **30987**

Liszt: Tom. X. p. 143—173.

Schermerhorn, Elisabeth. The life of George Sand. London: Heinemann 1927. XII, 327 p. **64366**

Liszt: Fellowes and Piffoëls p. 122—143.

Stern, Daniel (Madame D'Agoult.) Mes Souvenirs. Paris: Colmann Levy 1877.

Syron. A gáláns abbé. [Der galante Abbé.] **1791**

= A Hét (Budapest) 1911. X. 22.

George Sandnak L.-re való hatásáról.

Über den Einfluss George Sands auf L.

A szerelem gályarabjai. Liszt és D'Agoult grófnő szerelme. [Die Sklaven der Liebe. Die Liebe Liszts und der Gräfin D'Agoult.] **72**

= Budapesti Hirlap 1933. III. 5.

Trausil, M. Franz Liszt und das Ewig-Weibliche. Dichtung und Wahrheit. Leipzig: Bleier 1896. 172 p. **86487**

Vancsa, Max. Liszt und Fürstin Caroline von Sayn-Wittgenstein.

= Neue musikalische Presse (Wien) 1925. Nr. 30—33.

Winkler, Arnold. Liszt und Madame Pleyel in Wien (mit einem ungedruckten Briefe Liszts.) **2906**
= Der Merker (Wien) 1912. p. 272—274.

Wohl, Janka. Franz Liszt. Erinnerungen einer Landsmännin. Jena: Costenoble 1888. 235 p. **84464**

Wohl Janka. Liszt Ferencről. Visszaemlékezések. [Über Franz Liszt. Erinnerungen.] **1852/6**
= Magyar Szalon (Budapest) 1887. p. 255—267.
Szerző, kinek szalonjában L. gyakran megfordult, visszaemlékezései az együtt töltött időkről.
Erinnerungen der Verfasserin, in deren Salon L. oft verkehrte, über gemeinsam verlebte Zeiten.

4. Liszt és tanítványai — Liszt und seine Schüler

Bock, H. Liszt und Tausig.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1894. p. 153.

Boissier, Auguste. Franz Liszt als Lehrer. Tagebuchblätter von A. B., v. Daniela Thode von Bülow. Berlin: Zsolnay 1930. 123 p. 2 t. **72078**

Boissier, Valérie. Liszt pédagogue. Leçons de piano données par Liszt à Mlle Valérie Boissier. Paris: Champion 1928. 100 p.

Boros Rezső. A századvég magyar zenei emlékeiből. [Ungarische musikalische Andenken vom Ende des Jahrhunderts.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 207—210.
L. tanítási módjáról. — L. műveinek negligálása a pesti zeneakadémián.
Über die Lehrmethode L.-s. — Vernachlässigung der Werke L.-s an der Pester Musikakademie.

Erdmannsdörfer-Fichtner, Pauline. Erinnerungen an Franz Liszt.
= Münchner Neueste Nachrichten 1911. 22. X.

Fay, Ami. Musikstudien in Deutschland. Berlin: Oppenheim 1882. 206 p. **86488**
Liszt: Bei Liszt p. 115—165.

Göllerich, August. Liszt-Erinnerungen.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1908. Nr. 5.

Grössler-Heim, Leonie. Von meiner Studienzeit bei Liszt (1873).
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1912. Nr. 22.

Harsányi Gréte. Beszélgetés Vargha Vilma úrhölggyel, Liszt Ferenc tanítványával. [Gespräch mit Frau Wilhelmine von Vargha, einer Schülerin Franz Liszts.] **128**
= Pesti Napló 1935. X. 27.
Vargha Vilma két évig volt L. tanítványa s édesatyja, Vargha Ferenc, egyetemi tanár házánál Rákospalotán, L. több ízben megfordult.
Wilhelmine von Vargha war zwei Jahre lang L.-s Schülerin und L. verkehrte oft in Rákospalota im Hause ihres Vaters, des Univ. Professors Franz von Vargha.

Hogyan tanított Liszt Ferenc? [Gedeonné Kont Ilona visszaemlékezései.] [Wie unterrichtete Franz Liszt? Erinnerungen Frau Gedeon geb. Helene Kont.] **Bq 792/48**
= Színházi Élet (Budapest) 1925. Nr. 17. p. 76—77.
Szerző, ki L. egyik első pesti zeneakadémiai növendéke volt, megemlékezései L. tanítási módszeréről.
Verfasserin, eine der ersten Schülerin L.-s an der Pester Musikakademie, erzählt ihre Erinnerungen über L.-s Lehrmethode.

Janina Olga. Lisztről. [Über Liszt.]
= Pesti Napló 1873. Nr. 83.

Kapp, Julius. Aus dem letzten Schülerkreise Liszts.
= Bühne und Welt (Berlin) 1909. p. 925.

Kiss Ervin. Látogatás Varga Vilma 72 éves zongoraművésznőnél, aki Liszt legkedvesebb tanítványa volt. [Besuch bei der Klavierkünstlerin Wilhelmine Varga, die eine der Lieblingsschülerin Liszts war.] **243**
= Függetlenség 1935. X. 13. Nr. 234.
Varga Vilma, a külföldön is elismert zongoraművésznő, két évig volt L. tanítványa s a Liszt-emlékérem tulajdonosa, melyet Magyarországon rajta kívül csak Zichy gróf kapott meg.
Wilhelmine Varga, die auch im Auslande anerkannte Klaviervirtuosin, war zwei Jahre lang L.-s Schülerin und ist im Besitz der L.-Auszeichnung, welche in Ungarn ausser ihr nur Graf Géza Zichy besitzt.

Lessmann, Otto. Franz Liszt, wie ich ihn kannte.
= Allgemeine Musik-Zeitung (Berlin) 1911. Nr. 42.

Liszt als Lehrer.
= Signale der Musikalischen Welt (Leipzig) 1890. p. 689.

Liszts Schüler und Kuntsangehörige.
= Wiener Courier 1857. Nr. 318.

Marion. Liszt Ferenc magyar tanítványai. [Franz Liszts ungarische Schüler.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1911. p. 221—222.
Közli L. magyar születésű tanítványainak névsorát.
Mitteilt den Katalog der ungarischen Schüler L.-s.

Merian-Genast, Hans. Erinnerungen an Franz Liszt und Andere. Aus dem Nachlass seiner Mutter, der Sängerin Emilie Merian-Genast, mitgeteilt von —. **92**
= Frankfurter Zeitung 1911. 27. X.

Merkel, Johann. Meine Erinnerungen an Franz Liszt. **2578**
= Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1929. p. 78—81.

Milde, Franz. Ein ideales Künstlerpaar, Rosa und Teodor von Milde. Ihre Kunst und ihre Zeit. Bd 1—2. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1918. **86470**

Liszt: Bd I. p. 8—9, 18—23, 25—27, 29—31, 35—36, 45—49, 51—52, 73—77, 81—85, 87—90, 93—96, 98—99, 102—106, 110—111, 120—123, 126—127, 129—134, 163—167, 241—242, 249—250, 319—320, 321—322.

Bd II. p. 14—15, 20—23, 50—51, 66—67, 73—75, 95—96, 122—123, 142—143, 160—162, 184—187, 194—195, 198—199, 251—252.

Motta, José Vianna da. Einige Beobachtungen über Franz Liszt. München [o. V.] 1898.

Motta, José Vianna da. Liszt als Lehrer. **2906**

= Der Merker (Wien) 1911. Nr. 43.

Motta, José Vianna da. Was bedeutet Liszt?

= Der Kunstwart (München) 1898. Bd I. p. 217—222, 251—254, 315—320.

Pfohl, Ferdinand. Arthur Nikisch. Sein Leben, seine Kunst, sein Wirken. Hamburg: Alster Verl. 1925. 199 p. 8 t. **81894**

Liszt: p. 39—41.

Reuss, Eduard. Liszt und sein Paladine.

= Deutsche Revue (Stuttgart) 1893. III. p. 316—324.

Reuss, Eduard. Unterhaltung mit Liszt.

= Deutsche Revue (Stuttgart) 1895. I. p. 333—340.

Reuss, Eduard. Das Märchen vom Riesen Liszt.

= Musikalisches Wochenblatt (Leipzig) 1906. Nr. 27.

Rosenthal, Moritz. Franz Liszt. Erinnerungen und Betrachtungen. **1683**

= Die Musik (Berlin) 1911—12. Bd 41. p. 46—51.

Sauer, Emil. Meine Welt. Bilder aus dem Geheimfache meiner Kunst und meines Lebens. Stuttgart: Spemann 1901. 292 p.

Liszt: p. 160—179. **86458**

Sauer, Emil. Meine erste Begegnung mit Liszt.

= Deutsche Allgemeine Zeitung (Berlin) 1933. 21. IV.

Siloti, Alexander. Lisztről. Ford. Szende Árpád. [Über Liszt. Übersetzt von Árpád Szende.]

= Az Ujság (Budapest) 1913. Nr. 302. & Zeneközlöny (Budapest) 1914. Nr. 16.

Szerző visszaemlékezései mesteréről.
Aus den Erinnerungen des Schülers an den Meister.

Siloti, A. Meine Erinnerungen an Liszt.

= Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft (Leipzig) 1913. p. 294—317.

Siloti, A. Meine Erinnerungen an Liszt.

= Dresdener Nachrichten 1912. 20. VIII.

Singer, Edmund. Aus meiner Künstlerlaufbahn, II. Abteilung. Aus Tagebüchern und Briefen meiner Weimarer Zeit.

= Neue Musik-Zeitung (Stuttgart) 1911. 32. Jg. Nr. 17. & 38. Jg. Nr. 2.

Stradal, August. Liszts Aufenthalt in Budapest im Jahre 1885. (Ende Januar bis Ende April.) **78102/9**

= Musikbuch aus Österreich (Wien) 1912. Bd 9. p. 17—23.

Stradal, August. Erinnerungen an Franz Liszt. Bern: Haupt 1929. 175 p. 2 t. **69808**

Stradal, August. Erinnerungen an den letzten Aufenthalt Liszts in Rom. **2906**

= Der Merker (Wien) 1911. Nr. 43.

Stradal, August. Franz Liszts Aufenthalt in Rom im Winter 1885/86.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1926. Nr. 9—10.

Stradal, August. Franz Liszt.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1922. p. 157.

Thomán István. Liszt Ferenc mint pedagógus. [Franz Liszt als Pedagog.] **2757**

= A Zene (Budapest) 1911. p. 204—206.

Thomán István. Emlékeim Liszt Ferencről. [Meine Erinnerungen an Franz Liszt.] **72**

= Budapesti Hirlap 1914. Nr. 15.

Weingartner, Felix. Akkorde. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1912. IV, 295 p. **80456**

Erinnerungen an Liszt p. 42—57.

Über die Art, Liszt zu dirigieren. p. 57—64.

Weingartner, Felix. Erinnerungen an Franz Liszt.

= Neue freie Presse (Wien) 1907. Nr. 15352.

Weingartner, Felix. Lebenserinnerungen. Bd 1—2. Wien: Wiener Literarische Anstalt 1923 & Zürich: Orell Füssli 1929. **13524**

Liszt: Bd I. p. 161—168, 174—188, 192—196, 218—226, 273—277.

Weissheimer, Wendelin. Erlebnisse mit R. Wagner, Fr. Liszt und vielen anderen Zeitgenossen nebst deren Briefen. Stuttgart: Dtsche Verl. Anst. 1898. X, 408 p. **57420**

III.

Liszt művei — Liszts Werke

1. Esztétikai méltatások — Ästhetische Würdigungen

Ábrányi Emil. Liszt Ferencről. [Über Franz Liszt.] **B 810/49**
= Koszorú (Budapest) 1879. I. kötet. p. 291—298.
L. művészetének jellemzése. Az előadóművész átalakulása alkotóművésszé.
Charakterisierung der Kunst L.-s. Umwandlung des Virtuosen zum schöpferischen Künstler.

Ambros, August Wilhelm. Kulturhistorische Bilder aus dem Gegenwart. Leipzig: Matthes 1860. 260 p. **86485**
An Dr. Franz Liszt p. 1—6.
Franz Liszt und seine Instrumentalkompositionen p. 153—173.

Antcliffe, H. Real Liszt: study.
= Westminster review (London) 1913. p. 176—185.

Bartók Béla. La musique populaire hongroise.
= La revue musicale (Paris) 1921. Novembre.

Bartók Béla. Liszt zenéje és a mai közönség. [Liszts Musik und das heutige Publikum.] **3246**
= Népművelés (Budapest) 1911. p. 359—363. & Zeneközlöny (Budapest) 1911. IX. 8.
Tárgyalja, hogy a közönség mennyire idegenül áll ma is L. zenéjével szemben.
Behandelt, wie fremd das Publikum auch heute noch L.-s Musik gegenüber steht.

Bekker, Paul. Musikgeschichte als Geschichte der musikalischen Formwandlungen. Stuttgart: Deutsche Verl.-Anst. 1926. 237 p.
Liszt: p. 187—190, 214—216. **59919**

Bekker, Paul. Kritische Zeitschriften. Berlin: Schuster & Loeffler 1921. 336 p.
Franz Liszt p. 65—77.

Bertha, Alexander de. Peut-il y avoir un second Franz Liszt?
= Le courrier musical (Paris) 1911. Nr. 11.

Bertha, Alexander de. Franz Liszt.
= Mercure musical (Paris) 1907. Nr. 9—11.

Blaschke, Julius. Der gläubige Zug in Liszts Charakter.
= Germania (Berlin) 1911. 22. X.

Bourguès, L. et Al. Dénéréaz. La musique et vie intérieure. Paris: Alcan 1921.

Brent-Schmith, A. One study ower Franz Liszt.
= The musical times (London) 1929. Nr. 1035—36.

Busoni, Ferruccio. Franz Liszts Vorrede zur ersten Kollektivausgabe von Fields Nocturnes. Mitgeteilt von —. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1923—24. p. 309—316.

Calvocoressi, M. D. Liszt's music, the public and one profit by her.
= The musical times (London) 1925. Nr. 989.

Chantavoine, Jean. Musiciens et Poètes. Paris: Alcan 1912. 220 p.

Chantavoine, Jean. Franz Liszt et l'art classique.
= Le courrier musical (Paris) 1906. Nr. 6.

[Chop, Max.] Zeitgenössische Tondichter. Bd 1—2. Von M. Charles. Leipzig: Rossberg 1888—90. VI, 304; VI, 303 p. **86491**
Liszt: Bd I. p. 1—29.

Chop, Max. Die Persönlichkeit in der Komposition-Art Liszts.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1904. Nr. 30—31.

Chop, Max. Zur Charakteristik Liszts.
= Tägliche Rundschau (Leipzig) 1904. 30. VII.

Chop, Max. Beiträge zur Charakteristik Franz Liszts.
= Signale für die musikalische Welt (Berlin) 1928. Nr. 14.

Chop, Max. Franz Liszt als Künstler und Mensch.
= Signale für die musikalische Welt (Berlin) 1927. Nr. 42.

Chop, Max. Franz Liszt als Künstler und Mensch.
= Tägliche Rundschau (Berlin) 1911. 21. X.

Chorley, Henry F. Modern German music. Vol. 1—2. London: Smith, Elder 1854.
Liszt: Vol. I. p. 548—.
Vol. II. p. 269—.

Csudáky Bertalan. Liszt Ferenc művészi egyénisége és stílusa. [Franz Liszts künstlerische Individualität und Styl.]
= Alkotmány (Budapest) 1911. X. 22.

Czeglédy Emma. Liszt Ferenc, a zenereformátor. [Franz Liszt, der Musikreformator.] **1699**
= Pásztortűz (Kolozsvár) 1935. Nr. 23—24.

D'Albert, Eugen. Franz Liszt. **2906**
= Der Merker (Wien) 1911. Nr. 43

Einige Worte über Liszt.
= Allgemeine Musikalische Zeitung (Leipzig) 1835. p. 645.

Friwitzer, Ludwig. Chronologisch-systematisches Verzeichnis sämtlicher Tonwerke Franz Liszts.
= Musikalische Chronik (Wien) 1887. Bd V.

Gárdonyi Zoltán. Liszt Ferenc magyar stílusa. [Le style hongrois de Francois Liszt.] Budapest: Magyar Nemzeti Múzeum 1936. 120 p. (Musicologia Hungarica, III.)
[Magyar-francia.]

Gárdonyi Zoltán. Die Ungarischen Stileigentümlichkeiten in den musikalischen Werken Franz Liszts. Berlin: Gruyter 1931. 84 p. (Ungarische Bibliothek, 1/16.) **2502/16**

Georgii, W. Liszt und die nationalen Besonderheiten der Musikempfindung.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1916. Nr. 37.

Geszler Ödön. Az ismeretlen Liszt. [Der unbekannte Liszt.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 188—190.

G[eszlerné] Tessényi Margit. Liszttel — Lisztért. [Mit Liszt für Liszt.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 205—207.

Gozlan, L. Essai de critique musicale Liszt. Marseille 1870.

Göhler, Georg. Franz Liszt.
= Kunstwart (München) 1906. Nr. 21.

Günther, Heinrich. Liszt és a XX. század. [Liszt und das XX. Jahrhundert.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 173—174.
Tárgyalja L. hatását a modern zeneszerzőkre: Strauss Richard, Debussy, Schönberg, Ravel L.-et vallják mesterüknek. L. ma aktuálisabb és modernebb, mint valaha.
Behandelt L.-s Einfluss auf die modernen Komponisten: Richard Strauss, Debussy, Schönberg, Ravel wählten L. zu ihrem Meister. L. ist heute aktueller und moderner, als je.

Hackl Lajos. Liszt Ferenc paedagógiai hagyatéka. [Der pedagogische Nachlass Franz Liszts.] **B 782/3**
= Zenevilág (Budapest) 1907. p. 130—131.

Hanslick, Eduard. Die moderne Oper. Kritiken und Studien. Bd 1—9. Berlin: Allg. Verein für Deutsche Literatur 1879—1900. **71630**
Liszt: Bd IV. Liszts Tod p. 167—178; Lisztfeier in den Konzertsälen p. 235—243; Liszt in London p. 286—287.
Bd VI. Die heilige Elisabeth p. 160—164, Liszt-Concert p. 199—203; Faust-Symphonie p. 238—241; Vogelpredigt des hl. Franz p. 263—264.
Bd VII. Zur Biographie Liszts p. 384—402.
Bd VIII. Zur Biographie Liszts p. 343—365.
Bd IX. Festklänge von Liszt p. 70—72.

Haraszti, Emile. La question tzigane-hongroise au point de vue de l'histoire de la musique.
= Société Internationale de Musicologie (Liège) 1931.

Hausegger, Friedrich. Gedanken eines Schauenden. Gesammelte Aufsätze. Hg. v. Siegmund Hausegger. München: Bruckmann 1903. 549 p.
Franz Liszt p. 247—252.
Liszt und Berlioz p. 257.

Heinemann, Alfred. Franz Liszt als Mensch und Künstler.
= Coblenzer Zeitung 1911. 19. X. & Temesvarer Zeitung 1911. Nr. 241.

Hevesy, André. Liszt et les Romantiques.
= Revue de Paris 1911. Tom. VI. p. 124—148.

Hoffmann, Stephan. Liszt und die Gegenwart.
= Der Merker (Wien) 1911. Nr. 26. **2906**

Isoz Kálmán. Zenei kéziratok jegyzéke. 1—2. füzet. [Verzeichnis musikalischer Handschriften. Heft 1—2.] Budapest: Magy. Nemzeti Múzeum könyvtára 1921—23. (Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának címjegyzéke, V—VI.) **0171/84/6**
Liszt: II. p. 55—58.

Jankelevitsch, Vladimir. Francois Liszt et l'étape de la musique moderne.
= Musique (Paris) 1929. Nr. 4, 8.

Jemnitz Sándor. Liszt Ferenc jelentősége számunkra. [Franz Liszts Bedeutung für uns.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 185—188.

(k.) Liszt zenéje. [Liszts Musik.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VIII. 4. Nr. 214.

Kapp, Julius. Liszt-Brevier. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1910. VIII, 104 p. 4 t. **84803**

Kisselew, W. A. Franz Liszt und sein Verhältnis zur russischen Kunst. Moskau: Musiksektion des Stadtverlages 1929. 48 p.

Kleffel, Arno. Franz Liszt als Dirigent und Hofkapellmeister in Weimar.
= Allgemeine Musik-Zeitung (Berlin) 1911. Nr. 24.

Kohut, Adolph. Franz Liszt in seinem Wirken als Mensch und als Tonkünstler, mit persönlichen Aeusserungen Liszts. Leipzig: Bühle 1911. 93 p. **73914**

Kókai Rezső. Liszt Ferenc vázlatkönyveiről. [Über die Skizzenbücher Liszts.]
= Magyar Muzsika (Budapest) 1935. p. 12—21.
A weimari L.-Múzeumban található »Skizzenbücher« ismertetése. Ezek a vázlatkönyvek, szám szerint kilenc darab, L. később befejezett, valamint befejezetlenül maradt műveihez tartalmaznak vázlatokat.
Bespricht die im Weimarer L.-Museum befindlichen »Skizzenbücher«. Diese Skizzenbücher (neun Stück) enthalten Skizzen zu L.-s später beendeten und auch unvollendet gebliebenen Werken.

Laurencin, Ferdinand. Erklärende Erläuterungen der Umgestaltung und Weiterbildung der Harmonik.

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1861. Bd 54.

Liebscher, Arthur. Franz Liszt, was er seinen Zeitgenossen war.

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1911. Nr. 42.

Liszt munkássága. [Liszts Tätigkeit.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VIII. 4. Nr. 214.

Felsorolja L. műveit, melyek 647 darabból állnak. L. csak éjjel komponált, gondolatait előbb leirta s csak aztán játszotta el zongorán.

Zählt L. s Werke, die aus 647 Nummern bestehen, auf. L. komponierte nur bei ¡Nacht, seine Gedanken schrieb er zuerst nieder und spielte sie dann auf dem Klavier herunter.

Liszt Ferenc [Franz Liszt.] **Bq 051/105**

= Vasárnapi Ujság (Pest) 1856. VIII. 24. Nr. 34.

L. méltatása az Esztergomi mise előadása alkalmából az esztergomi bazilika fölszentelésekor.

Würdigung L.-s anlässlich der Aufführung der Graner Messe bei der Einweihung der Basilika in Gran.

Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **25**

= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1881. Nr. 43.

Hosszabb méltatás L. 70. születésnapja alkalmából.

Längere Würdigung zu seinem 70. Geburtstage.

Liszt's place in the history of music.

= The Musician (Boston) 1909. Nr. 11.

Liszt, Franz als Dirigent bei dem ersten Musik- und Sängerfest in Pesth.

= Illustrierte Zeitung (Leipzig) 1865. Nr. 1159.

Louis, Rudolf. Das pädagogische Erbe Franz Liszts. **1683**

= Die Musik (Berlin) 1904—5. Bd 14. p. 422—426.

Louis, Rudolf. Franz Liszt und die Gegenwart. **1683**

= Die Musik (Berlin) 1905—6. Bd 19. p. 5—14.

Márky. Liszt Ferenc. **B 051/34**

= Életképek (Pest) 1846. V. 2. Nr. 18. p. 560—563.

L. művészetének jellemzése pesti hangversenyei alkalmából.

Charakterisierung L.-s Kunst anlässlich seiner Pester Konzerte.

Molnár Antal. Liszt Ferenc alkotásai az esztétika tükrében. [Franz Liszts Kompositionen im Spiegel der Aesthetik.] Budapest : Somló 1936. 47 p.

Molnár Antal. Liszt magyartárgyú művei. [Liszts Werke mit ungarischen Themen.] **2757**

= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 167—173.

L. úttörő, európai jelentőségű művész volt, mégis mindenütt magyarnak vallotta magát s ezt magyartárgyú műveivel is igazolta. L. élete programmjába ültette a magyar zene európai érvényesülését, az akart lenni, ami Chopin a lengyel nemzetnek. Az a vágy hevitette, hogy fölemelje, naggyá tegye a magyar zenét.

L. war ein bahnbrechender Künstler von europäischer Bedeutung, jedoch bekannte er sich überall als Ungar und bewies es auch durch seine Werke mit ungarischen Themen. L. machte den europäischen Sieg der ungarischen Musik zu seinem Lebensprogramm, er wollte ein Chopin der ungarischen Nation werden. Er wurde von der Sehnsucht begeistert, die ungarische Musik emporzuheben, gross zu machen.

Molnár Antal. A zeneművészet könyve. [Buch der Tonkunst.] Budapest : Dante 1922. 311 p. **51567**

Liszt : p. 193—211.

Molnár Géza. Liszt Ferenc és a magyar kultúra. [Franz Liszt und die ungarische Kultur.] **3441**

= Budapesti Szemle 1911. 148. k. p. 1—7.

Tárgyalja L.-nek a magyar kultúrára tett hatását. L.-nek a magyar kultúra érdekében legnagyobb tette a magyar kultúra iránti bizalma volt. A fajában való hit egész életén végig kisérte, zenéjében, levelezéseiben mindig visszasirja a magyar pusztát. Ez a kép izgatja, csábitja, a magyar népzenében titokzatos, babonás meséket gyanit. A zenéjében feldolgozott sok magyar motivum által igazi rhapsodja lett nemzetének.

Behandelt den Einfluss L.-s auf die ungarische Kultur. Die grösste Tat L.-s im Interesse der ungarischen Kultur war sein Vertrauen zum ungarischen Genius. Der Glaube an seine Rasse begleitete ihn durch sein ganzes Leben. In seiner Musik, in seinem Briefwechsel sehnt er die ungarische Puszta zurück. Dieses Bild reizt und lockt ihn, er ahnt in der ungarischen Volksmusik geheimnisvolle, bezaubernde Märchen. Durch die grosse Anzahl der in seiner Musik bearbeiteten ungarischen Motiven wurde er ein echter Rhapsode seiner Nation.

Molnár Géza. Liszt Ferenc harci zenéje. [Franz Liszts Kriegsmusik.] **2643**

= Zenei Szemle (Budapest) 1918. p. 97—102.

L. harci zenét keveset irt, de harcos zenét mindig. L. mindig az első tűzvonalban verekedett. L.-nek a harci zene irásához három erénye volt : Agitáló természete ; a nagy távolságok zenésze, az évszázadok vágyait leste ; optimizmusa.

L. schrieb wenig Kriegsmusik, aber kriegerische Musik immer. L. kämpfte stets in der ersten Feuerlinie. L. besass zum Komponieren der Kriegsmusik drei Tugende : seine agitatorische Natur ; er ist Musiker der grossen Perspektiven, lauschte der Wünsche der Jahrhunderte ; sein Optimismus.

Morold, M. Würdigung Liszts.

= Musica divina (Wien) 1917. p. 2—6.

Mosonyi Mihály. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1864. IV. évf. p.321—323.

L. művészetének általános jellemzése.

Allgemeine Charakterisierung der Kunst L.-s.

Musikdirigenten.

= Pester Lloyd 1857. Nr. 118.

Kritische Besprechung der Directionsmethode L.-s.

Müller-Reuter, Theodor. Lexikon der deutschen Konzertliteratur. Bd 1. Leipzig : Kahnt 1909. [Nachtrag zu Bd 1. 1921.]

Liszt : Bd I.

Nef, Karl. Die Werke Liszts.
= Schweizerische Musikzeitung und Sängerblatt (Zürich) 1908. Nr. 30.

Osváth János. Nemzeti zeneművészet. Történetkritikai tanulmány. [Nationale Tonkunst. Geschichtskritische Studie.] Budapest: Fritz 1908. 174 p. **32567**
Liszt: p. 152, 165—166.

Papp Géza. Liszt Ferenc. Esztétikai tanulmány. [Franz Liszt. Ästhetische Studie.] Temesvár: Hunyadi-ny. 1917. 8 p.

Paul, Ernst. Franz Liszt.
= Monatsschrift für Schulgesang (Essen) 1911. Nr. 7.

Pauler Ákos. Liszt Ferenc gondolatvilága. [Franz Liszts Gedankenwelt.] Budapest: Budavári tudományos társaság 1922. 60 p. 1 t. **63646**

Pauler Ákos. Liszt Ferenc vallásossága. [Franz Liszts Religiösität.] **1877**
= Muzsika (Budapest) 1929. p. 29—32.
Magyarázza Liszt lelki küzdelmeit, vallási kételyeit s Sayn-Wittgenstein hercegnő jótékony befolyását L. vallásos életére.
Erklärt L.-s Seelenkämpfe, religiöse Zweifel und den wohltätigen Einfluss der Prinzessin Sayn-Wittgenstein auf L.-s religiöses Leben.

Pohl, Richard. Liszt. Leipzig: Elischer 1883. 402 p. (Gesammelte Schriften über Musik und Musiker, 2.) **86548**

Porges, Heinrich. Franz Liszt.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1863.

Prümers, Adolf. Wagners und Liszts Kapellmeistertätigkeit im Jahre 1848.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1914. Nr. 2.

Reményi Ede. Hazánk művészeti viszonyairól. VI. rész. [Über die Kunstverhältnisse unseres Vaterlandes. VI. Teil.] **Bq 780/51**
= Zenészeti Lapok (Pest) 1965. V. évf. p. 139—141.
L. zenéjéről, a jövő zenéjéről, L. magyarságáról. Über L.-s Musik, über die Zukunftsmusik, über L.-s Ungartum.

Reményi Ede. Liszt és a magyar zene. [Liszt und die ungarische Musik.] **B 051/109**
= Figyelő (Budapest) 1871. I. 8. & 16. Nr. 2—3.
Méltatja L. érdemeit a magyar zene fejlesztése körül, melyet céljául tűzött ki. Ígéretét tehát valóra váltotta. Büszkén vallja magát magyarnak. L. a magyar geniust tisztán visszatükröző individualitás, ki az egész művelt világnak szóló magyar szerzeményeivel, mint a Szt. Erzsébet legendája, Koronázási mise, a Hungária c. szimfónikus költemény, valamint a rapszódiák, felboritja azt a felfogást, hogy speciális jellegű magyar zeneművészet nincsen.
Würdigt L.-s Verdienste um die von ihm zum Ziel gesetzte Entwickelung der ungarischen Musik. L. bekennt sich stolz als Ungar. Er ist die den ungarischen Genius rein wiederspiegelnde Individualität, der mit seinen der ganzen Welt gehörenden ungarischen Kompositionen, wie die Legende der Hl. Elisabeth, die Krönungsmesse, das Symphonische Gedicht Hungaria, wie auch die Rhapsodien, jene Auffassung, als ob es eine spezial geprägte ungarische Tonkunst nicht gebe, umstürzt.

Riesenfeld, Paul. Nietzsches Bedeutung für die moderne Musik.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1905. Nr. 26.
Bespricht die geistige Verwandtschaft Nietzsches mit Wagner und L.

Saphir, M. G. Franz Liszt.
= Der Humorist (Wien) 1838. Nr. 64. & »Figaro« (Berlin) 1838. p. 419.

Schering, Arnold. Über Liszts Persönlichkeit und Kunst. **1899**
= Jahrbuch der Musikbibliothek Peters (Leipzig) 1927. p. 31—44.

Schönberg, Arnold. Franz Liszts Werke und Wesen.
= Allgemeine Musik-Zeitung (Berlin) 1911. 38. Jg. Nr. 24.

Schwers, Paul & Martin Friedland. Das Konzertbuch. Stuttgart: Muth 1926. XXIV, 501 p. **71284**
Liszt: p. 125—145.

Seidl, Arthur. Franz Liszt als Klavierpädagog und Jugenderzieher.
= Die Musikwelt (Hamburg) 1926. Nr. 1—4.

Seidl, Arthur. Lisztiana.
= Allgemeine Musik-Zeitung (Berlin) 1911. 38. Jg. Nr. 42.

Seprődi János. Feladatok a magyar zene körül. [Aufgaben im Bereiche der ungarischen Musik.] **2441**
= Budapesti Szemle 1906. 126. k. p. 214—263.
Szerző a L. ellenes irányzat képviselője s a magyar zenére nézve veszedelmet lát abban, hogy annak idején a Zeneakadémia elnöke L. lett, kit egyáltalán nem tart magyarnak.
Verfasser ist ein L.-Gegner und sieht eine Gefahr für die ungarische Musik darin, dass seinerzeit L. der President der Musikakademie wurde, den Verfasser nicht für einen Ungar hält.

Siklós Albert. Liszt Ferenc orkesztrációja. [Die Orchestrierung Franz Liszts.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 195—196.
L. kitűnő hangszerelő volt. A zenekari hangszereket individualizálta, amit tulajdonképen már Beethoven is kezdett alkalmazni. Ez a motivumképzés jellegzetességével függ össze. Jellegzetes L. hangszerelésére az egyes hangszercsoportok szembeállítása. L. kitűnő hangszerelési ötleteiből sokat találunk Wagnernél, de Debussy, Mahler és Strauss Richard is tanultak tőle.
L. verstand die Instrumentation ausgezeichnet. Er individualisierte die Instrumente des Orchesters, was eigentlich auch schon Beethoven tat. Das steht mit dem Gepräge der Motivenbildung in Zusammenhang. Typisch ist für L.-s Instrumentierung die Gegenüberstellung der einzelnen Instrumentengruppen. Von L.-s ausgezeichneten Instrumentationsideen finden wir viele bei Wagner, aber auch Debussy, Mahler und Richard Strauss lernten viel von L.

Simonffy Kálmán. Liszt Ferenc és a magyar zene. [Franz Liszt und die ungarische Musik.]
= Tükördarabok a Királyhágón túlról. 1863. Nr. 161, 171, 248.
Tárgyalja L. magyar tárgyú műveit.
Behandelt L.-s Werke mit ungarischen Themen.

Sternberg, Constantin. The foundation of Liszt's technic.
= The Musician (Boston) 1909. Nr. 11.

Stradal, August. Liszt als Mensch und Künstler.
= Neue Musik-Zeitung (Stuttgart) 1911. Nr. 2.

Stradal, August. Franz Liszt und Anton Bruckner.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1911. 38. Jg. Nr. 31—32.

Stradal, August. Franz Liszts Werke. Leipzig: Kahnt 1904. 41 p.

Stradal, August. Der Einfluss Franz Liszts auf die Musikwelt. **2578**
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1902. p. 291—298.

Stradal, August. Liszt als Mensch und Künstler.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1912. p. 36.

Stradal, August. Verschiedene ungelöste Fragen bei den Werken Liszts.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1912. p. 828.

Suarès, André. Liszt le Magnanime. **66197**
= Numero special de la Revue Musicale (Paris) 1928. Mai. p. 5—17.

Szitá Oszkár. Liszt Ferenc mint operaszerző. [Franz Liszt als Opernkomponist.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 175—183.
L. sokoldalú és nagy termékenységről tanuskodó művei között egyetlen színpadi mű nem szerepel, bár L. egész életén át foglalkozott az operairás tervével. 1846-ban Sardanapale címen akar operát irni, mely évekig foglalkoztatja, de nem készül el. A világ számára mindenesetre veszteség, hogy L. nem irt színpadi műveket.
Unter L.-s vielseitigen und grosse Fruchtbarkeit beweisenden Kompositionen finden wir kein einziges Bühnenwerk, obwohl sich L. durch sein ganzes Leben mit dem Plan einer Oper befasste. Im Jahre 1846 will er eine Oper unter dem Titel »Sardanapal« komponieren, er befasst sich jahrelang damit, wird aber nicht fertig. Für die Welt ist es jedenfalls ein Verlust, dass L. keine Bühnenwerke schrieb.

Thematisches Verzeichnis der Werke, Bearbeitungen und Transkriptionen von F. Liszt. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1887.

Tracy, James M. Two lessons with Liszt.
= The Musician (Boston) 1909. Nr. 11.

Vajda Viktor. Mult időkből. 2. Miért zongorázott Liszt? [Aus vergangenen Zeiten. 2. Warum spielte L. Klavier?]
= Zenelap (Budapest) 1890. Nr. 18.

Vavrinecz Mór. Liszt Ferenc hangszerelése. [Franz Liszts Instrumentierung.] **3246**
= Népmüvelés (Budapest) 1911. p. 367—373.

Visszaélések Liszt összes műveinek magyar kiadása körül. [Unfuge um die Ausgabe Liszts sämmtlicher Werke.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1911. p. 183—185.
Felszólalás a lipcsei Breitkopf & Härtel cég ellen, amely a magyar zenetudósok működését e kiadás rendezésénél mellőzte.
Einspruch gegen die Firma Breitkopf und Härtel in Leipzig, welche bei dieser Ausgabe die Mitwirkung der ungarischen Musikgelehrten vermied.

Vogel, Bernhard. Franz Liszt als Lyriker. Leipzig: Kahnt 1887. 50 p.

Wagner, Richard. Sämtliche Schriften und Dichtungen. [1871—83]. 5. Aufl. Bd 1—12. Leipzig: Breitkopf & Härtel [1911]. **61272**
Bd V. p. 5—19, 182—198.
Bd X. p. 99—101.
Bd XII. p. 89—90, 386.

Weingartner, Felix. Liszt zu dirigieren.
= Musik (Oslo) 1925. Liszt-Sonderheft.

Weissmann, Adolf. Der Musiker Liszt und seine Bedeutung für die Gegenwart. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1911—1912. Bd 41. p. 3—9.

Weitzmann, Karl Friedrich. Harmoniesystem. Leipzig: Kahnt 1860. 63 p.

Wolffheim, W. Musikalische Werke von Liszt.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1911. Nr. 1.

X. Liszt Ferenc.
= Katholikus néplap (Budapest) 1865. p. 275—276.
L. jellemzése a Nemzeti Zenede jubileumi ünnepségei alkalmából.
Charakterisierung L.-s anlässlich der Jubileumfeier des National Konservatoriums.

Zichy Géza. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **2643**
= Zenei Szemle (Budapest) 1917. p. 7—11.
L. sokoldalúságát tárgyalja. L. utolérhetetlen virtuóz, zseniális zeneköltő, karmester, tanár, iró egyszemélyben.
Behandelt L.-s Vielseitigkeit. L. ist in einer Person ein unerreichbarer Virtuose, genialer Tondichter, Dirigent, Professor und Schriftsteller.

2. Szerzemények esztétikai méltatása
Ästhetische Würdigung der Kompositionen

A) Hangszeres művek — Instrumentalwerke

a) Általános esztétikai méltatás — Allgemeine ästhetische Würdigung

Ambros, A. W. Franz Liszt und seine Instrumental-Kompositionen.
= Österreichisches Morgenblatt (Prag) 1858. Nr. 10—13.

Barini, G. Donna nella Vita e nell'arte di Liszt.
= Nouva Antologia (Roma) 1912. Vol. 156. p. 97—111, 284—299.

Bekker, Paul. Die Sinfonie von Beethoven bis Mahler. Berlin: Schuster & Loeffler 1918. 61 p.
= Liszt: p. 21—22, 47—48.

Bolte, Theodor. Liszt als Orchesterkomponist.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1911. Nr. 42.

Brendel, Fr. Fr. Liszt als Symphoniker. Lpzg: Merseburger 1859. 55 p.
Erschien zuerst in »Neue Zeitschrift für Musik« 1858. Bd 49.

Danckert, Werner. Liszt als Vorläufer des musikalischen Impressionismus. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1928—9. p. 341—344.

Engel, Hans. Die Orchestermusik. Bd 1—3. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1932. **79837**
Liszt: Bd III. p. 336—346.

Heinrichs, Josef. Über den Sinn der Lisztschen Programmusik. Kempen: Selbstverl. 1929. 121 p.

Helm, Theodor. Fünfzig Jahre Wiener Musikleben 1866—1916. Erinnerungen eines Musikkritikers. **2906**
= Der Merker (Wien) 1915—1920.
Liszt: 1915: 357, 360—362, 559, 602, 801—805, 846.
1916: 76, 504, 560, 607—609, 639—640, 644.
1917: 78, 307—8.
1918: 597.
1919: 19, 135, 562, 591, 592.

Jeszenszky Sándor. Liszt Ferenc programmzenéje. [Die Programmusik Franz Liszts.] **3246**
= Népművelés (Budapest) 1911. p. 363—367.

Klatte, Wilhelm. Zur Geschichte der Programmusik. Berlin: Schuster & Loeffler 1905. 66 p.

Klauwell, Otto. Geschichte der Programmusik von ihren Anfängen bis zur Gegenwart. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1910. VIII, 426 p.

Kretzschmar, Hermann. Führer durch den Konzertsaal. [1887—90]. 7. Aufl. Lpzg: Breitkopf & Härtel 1932. **79837**
Bd I—II. Sinfonie und Suite. Bearb. v. Frdr. Noack & Hugo Botstiber. 353; VIII, 496 p.
Bd III. Das Instrumentalkonzert. Bearb. v. Hans Engel. XIV, 612 p.
Liszt: Bd II. p. 42—53.
Bd III. p. 336—346.

Lessmann, Otto. Liszts Werdegang als Orchesterkomponist.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1917. p. 107, 137, 151.

Louis, Rudolf. Franz Liszt und das Problem der Programmusik. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1902. p. 1527—1543.

Musiol, Robert. Franz Liszt als Goethe-Componist. **2578**
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1902. p. 302—303, 318—320.

Orchesterwerke von Liszt.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1897. p. 58.

Raabe, Peter. Die Entstehungsgeschichte der Orchesterwerke Liszts. Diss. Jena 1916.

Schumann, Robert. Gesammelte Aufsätze über Musik und Musiker. Bd 1—3. Hg. v. Heinrich Simon. Leipzig: Reclam 1888. **76454**
Liszt: Bd I. p. 104—105.
Bd II. p. 51, 54, 56, 127, 157, 164—165, 190, 215, 218—221, 224, 226—227.
Bd III. p. 17—25, 53, 54, 57, 97—100, 151—152.

Toldy László. Liszt Ferenc zenekari művei. [Franz Liszts Orchester-Werke.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1911. p. 213—217.

Weingartner, Felix. Die Symphonie nach Beethoven [1897.] 4. Aufl. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1926. 113 p. **80563**
Liszt: p. 73—89.

b) Zenekari művek — Orchesterwerke

Ábrányi Kornél. Bevezető magyarázat Liszt Ferenc Dante symphoniájához. Pohl Richard után —. [Einführende Erläuterung zu Fr. Liszts Dante Symphonie. Nach Richard Pohl von —.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1865. V. évf. 363—367. & Egyetemes szövegkönyv a pestbudai zenede negyedszázados ünnepélye alkalmával 1865 aug. 15 s következő napjain tartatott zeneelőadásokhoz (Pesten: Trattner 1865) p. 42—51.

Beliczay Gyula. Bécsi levelek. Liszt »Tasso«-ja a philharmónikus hangversenyen. [Wiener Briefe. Liszts »Tasso« bei den Philharmonikern.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1867. p. 173—174.

Bergfeld, Joachim. Die formale Struktur der Symphonischen Dichtungen Franz Liszts. Dargest. auf Grund allgem. Untersuchungen über Inhalt und Form der Musik. Diss. Berlin 1931. 112 p.

Blum, Eugen. Beleuchtung des durch Franz Liszts »Faustsymphonie« in Breslau hervorgerufenen Zeitungsstreites. Breslau: Jacobsohn 1864.

Boutarel, A. L'oeuvre symphonique de Fr. Liszt et l'esthétique moderne.

= Ménestrel (Paris) 1886.

Brendel, Franz. Liszt: Die Ideale. Symphonische Dichtung.

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1857. Nr. 12. u. f.

Brendel, Franz. Franz Liszts neueste Werke: Faust-Symphonie.

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1857. Nr. 12. f.

Calvocoressi, M. D. Faust-Sinfonie of Liszt.

= The musical times (London) 1925. Nr. 984.

Calvocoressi, M. D. Dante-Sinfonie and Poem synfonic of Liszt.

= The musical times (London) 1925. Nr. 988.

Chop, Max. Führer durch Franz Liszts symphonische Dichtungen. Lpzg: Rossberg 1894. 32 p.

Chop, Max. Franz Liszts symphonische Werke. Bd 1—2. Leipzig: Reclam 1924—25.

Bd 1.: Faust-Symphonie, Episoden aus Lenaus Faust; Dante-Symphonie. 76 p.
Bd 2.: Die 12 symphonischen Dichtungen. 85 p.

Draeseke, Felix. Franz Liszts Symphonische Dichtungen.

= Anregungen für Kunst und Wissenschaft (Leipzig) 1857—58. Bd 2—3.

Dräseke, Felix. Liszts Dante-Symphonie.

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1860. Bd 53.

Dupuis, S. Faust de Liszt.

= Le guide musical (Paris) 1911. Nr. 2.

E. Az augusztus 17-iki nagy ünnepi hangverseny a Vigadóban. [Das grosse Festkonzert vom 17. August in der Redoute.]

= Pesti Napló 1865. VIII. 19. Nr. 189.

A Zenede ünnepségeivel kapcsolatos hangversenyen L. Dante symphoniáját és a Rákóczi indulót dirigálta.

Am Festkonzert des Konservatoriums dirigierte L. seine Dante Symphonie und den Rákóczi-Marsch.

Érdy Lajos. Zenészeti Szemle: [Liszt Symphonikus költeményei. Szent Erzsébet és Szent Cecilia legendája.] [Musikalische Revue: Liszts Symphonische Dichtungen. Die Legenden Hl. Elisabeth und Hl. Cecilia.] **3441**

= Budapesti Szemle 1877. XIV. k. p. 374—383.

Esztétikai méltatás.
Aesthetische Würdigung.

Franzi, Tullia. Liszt, Wagner e la Sinfonia Dante.

= Musica d'oggi (Milano) 1925. Nr. 11.

G. — [Liszt hangversenye a Nemzeti Színházban a nyugdíjalap javára 1856. IX. 8.] [Liszts Konzert zu Gunsten des Pensionsfonds des National-Theaters in Pest am 8. Sept. 1856.]

= Budapesti Visszhang 1856. IX. 11.

L. saját műveiből a »Les preludes« és a »Hungária« c. szimfónikus költeményeket dirigálta.

L. dirigierte aus eigenen Werken die symphonischen Dichtungen »Les Preludes« und »Hungaria«.

Geszler Ödön. Liszt szimfónikus költeményei. [Liszts symphonische Tondichtungen.] **2757**

= A Zene (Budapest) 1912. p. 79—83, 106—109, 134—137, 176—179.

L. szimfónikus költeményeinek történelmi és zenei analysise.

Geschichtliche und musikalische Analyse von L.-s symphonischen Tondichtungen.

Geszler Ödön. Liszt szinfónikus költeményei. [Liszts Symphonische Tondichtungen.] Budapest: Németh [19??] 161 p. 1 t. (Zenetudományi könyvtár, 6.) **74855**

Gottwald, H. Liszts Faustsymphonie.

= Schlesische Provinzial Blätter (Breslau) 1864. Heft 4—9.

—h. Filharmonikus hangverseny: Liszt »Mazeppa« szimfónikus költemény. [Philharmonisches Konzert: Liszt »Mazeppa«, Symphonische Dichtung.] **128**

= Pesti Napló 1880. II. 14. Nr. 39.

—**h.** Filharmonikus hangverseny: Liszt »Mefisztó keringő«. [Philharmonisches Konzert: Liszt »Mephisto Walzer«.] **128**

= Pesti Napló 1881. III. 11. Nr. 69.

L. itt bemutatott »Mefisztó keringője« e néven második. Lenau Faustjához való illusztráció. Ezen újabb keringő hangulatában egyezik az elsővel, de sokkal egyszerűbb, világosabb, rövidebb és kevésbé bizarr. Technikailag is sokkal egyszerűbb, mint a régi. A mű mindössze három témából áll.

Der vorgetragene »Mephisto Walzer« L.-s ist das zweite Werk, das diesen Namen trägt. Es ist eine Illustration zu Lenaus »Faust«. Dieser neuere Walzer gleicht in seiner Stimmung dem Ersten, ist aber um vieles einfacher, klarer, kürzer und weniger bizarr. Auch technisch ist er einfacher, als der Erste. Das Werk besteht im ganzen aus drei Themen.

Hahn, Arthur. Franz Liszts symphonische Dichtungen. Erläuterung mit einer Einleitung: Das Leben Franz Liszts von A. Pochhammer. Berlin: Schlesinger 1910. 216 p. **86471**

Hahn, Arthur. Liszts Faust-Symphonie. Berlin: Schlesinger [18??] 20 p. (Musikführer, 150.) **74839**

Hahn, Arthur. Liszts symphonische Dichtungen.

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1893. p. 290.

Hanslick, Eduard. Aus dem Concert-Saal. Kritiken und Schilderungen aus 20 Jahren des Wiener Musiklebens 1848—68. Wien: Braumüller 1870. XII, 534 p. **80451**

Liszt: Les preludes p. 117—121.
Die Graner Messe p. 151—155.
Entfesselter Prometheus p. 198—200.
Faust-Symphonie p. 290—291.
Waffenruhe am Klavier (Novitäten von Liszt) p. 404—410.

Hanslick, Eduard. Geschichte des Concertwesens in Wien. Wien: Braumüller 1869. XV, 438 p. **13277**

Liszt: p. 226—310, 334—337, 348, 387, 408, 431—432.

Hanslick, Eduard. Concerte, Componisten und Virtuosen der letzten fünfzehn Jahre 1870—1885. Kritiken [1885]. 4. Aufl. Berlin: Allg. Verein f. Dtsche Litteratur 1896. XVI, 448 p. **71629**

Liszt: Der 13. Psalm p. 16—17. Christus p. 41—47. Mephisto-Walzer p. 77—78. Orchestration des Trauermarsches von Schubert p. 79—80. Liszt-Koncert im grossen Musikvereinssaale (11. VI. 1874) p. 120—125. Hunnenschlacht p. 129—131. Faust-Symphonie p. 133—134. Lied der Begeisterung. Chor. p. 148. Heilige Elisabeth. p. 161—165. Virtuosen-Conzerte: Liszt p. 202—203. Graner Messe und »Loreley« p. 241—245. Es-dur Concert p. 256—258. Ein Liszt-Concert (Ideale, Die Glocken des Strassburger Münsters) p. 273—276. Dante-Symphonie p. 291—294. Mazeppa p. 366—369.

Heuss, Alfred. Eine motivisch-thematische Studie über Liszts symphonische Dichtung »Ce qu'on entend sur la montagne«. Zur 100. Wiederkehr von Franz Liszts Geburtstag am 22. Oktober 1911.

= Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft (Leipzig) 1911. Nr. 1.

Hirsch, Rudolf. Über Liszts Faustsymphonie.

= Wiener Abendpost 1865. Nr. 18.

Keussler, Gerhard. Liszts Hamlet. Ein Nachwort zu den heurigen Liszt-Feiern.

= Neue Musik-Zeitung (Stuttgart) 1912. Nr. 15.

Köhler, Louis. Liszts symphonische Dichtung: Die Ideale.

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1863. Nr. 12.

Kritische Stimmen über Liszts Faust-Symphonie.

= Schlesische Zeitung (Breslau) 1864. Nr. 123.

Lessmann, Otto. [Liszt] Faust-Sinfonie nach Goethe.

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1892. p. 17—22.

[**Liszt** Szózat és Hymnus átiratának zenekari előadása a filharmónikus hangversenyen. 1873. III. 19.] [Liszts Transkription über d. ungarischen »Zuruf« und »Hymne« im Vortrag der Philharmonischen Gesellschaft. 19. III. 1873.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. III. 21.

A művet L. vezényelte. L. itt abban a műfajban mutatkozott be, amelyben felülmulhatatlan: dallamok hangszeres átiratában. A Hymnust és Szózatot, e két gyönyörű dallamot, csak olyan lángelme írhatta át zenekarra, mint L. Fényesen igazolta ezen átiratával, hogy mennyire átérezte L. a magyarság e két megszentelt dallamát. A filharmonikus társaság olyan előadásban mutatta be a művet, hogy L. helyenkint abbahagyta a dirigálást s úgy hallgatta az előadást.

Das Werk dirigierte L. Er stellte sich hier in jener Kunstart vor, in welcher er unübertrefflich ist: in der instrumentierten Transkription der Melodien. Die ungarische »Hymne« und den »Zuruf« konnte nur ein Genie instrumentieren, wie L. Er hat mit dieser Transkription glänzend bewiesen, wie er beide geweihten Melodien der Ungarn fühlte. Die philharmonische Gesellschaft spielte das Werk in einem Vortrag, dass L. stellenweise den Taktstock niederlegte und so dem Vortrag zuhörte.

[**Liszt:** Mazeppa. Előadta a filharmónikus zenekar 1873. XII. 19. Richter János vezényletével.] [Liszt: Mazeppa. Vorgetragen vom Philharmonischen Orchester 19. XII. 1873. unter Leitung Hans Richters.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. XII. 21.

Liszt emlékhangverseny a filharmonikus társaságnál. [Liszt Gedächtniskonzert der Philharmonischen Gesellschaft.] **128**

= Pesti Napló 1886. X. 26. Nr. 297.

L. halála utáni első hangversenyét a filharmonikus társaság L. emlékének szentelte. Erkel Sándor vezénylete alatt kegyeletes kötelességet teljesített a társulat, mert L. élete alatt mostohán bántak műveivel. A műsoron a Héroide funebre, esz-dur konzert, Tasso és Dante szimfóniák szerepeltek.

Ihr erstes Konzert nach L.-s Tod widmete die Philharmonische Gesellschaft dem Andenken L.-s. Unter Leitung Alexander Erkels erfüllte die Gesellschaft eine pietätvolle Pflicht, da bei L.-s Leben seine Werke ungünstig behandelt wurden. Auf dem Programm standen die Symphonischen Dichtungen: Héroide funebre, Tasso, das Klavierkonzert in Es und die Dante Symphonie.

Liszt Dante-szimfóniája. [Liszts Dante-Symphonie.]
= Zeneközlöny (Budapest) 1911. X. 1.

Liszt: Dante symphonia. Előadta a filharmóniai társaság 1865. X. 29-én. [Liszt: Dante Symphonie. Vorgetragen von der Philharmonischen Gesellschaft 29. X. 1865.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1865. XI. 2.

Liszts »Heldenklage« (Héroide funèbre.)
= Zellners Blätter für Musik, Theater und Kunst (Wien) 1857. Nr. 48.

Liszts Symphonie zu Schillers Gedicht »Die Ideale« und zu Dantes »Divina Commedia«.
= Tagesbote aus Böhmen (Prag) 1858. Nr. 71.

Liszts Faust-Symphonie.
= Zellners Blätter für Musik, Theater (Wien) 1857. Nr. 84.

Mäcklenburg, A. Franz Liszt und seine »Ideale«
= Bayreuther Blätter 1926. p. 98—105, 153—169.
Musikalische Analyse der auf Schillers Gedicht komponierten symphonischen Dichtung.

Mészáros Imre & D'Isoz Kálmán. A filharmóniai társaság multja és jelene. [Die Geschichte der Philharmoniker.] 1853—1903. Budapest: Hornyánszky 1903. 107 p.
Liszt: p. 64, 67, 71, 87. **Bq 780/2**

Newman, E. Liszts Faust-Symphonie.
= Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft (Leipzig) 1905. Nr. 9.

Pohl, Richard. Liszts Symphonie zu Dantes Divina Commedia. Prag: Haase 1858.

Pohl, Richard. Liszts Faust Symphonie.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1862. Nr. 1. u. f.

Pohl, Richard. Erläuterung zu Fr. Liszts Faust-Symphonie. Leipzig: Elischer 1899. 29 p.

Porges, Heinrich. Liszts Faust-Symphonie.
= Bayreuther Blätter 1901. Nr. 4.

Rein, F. Zur Interpretation Lisztscher Orchesterwerke.
= Organon (München) 1926. p. 99—102.

(S.) Liszt művei. (Első hangverseny 1869. IV. 26.) [Liszts Werke. Erstes Konzert 26. IV. 1869.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1869. IV. 28.
E hangversenyen előadták L. Dante symphoniáját, a Harci dalokat (a Budai Dalárda Knahl Antal vezetésével) és a Koronázási misét.
In diesem Konzert wurden L.-s Dante Symphonie, die Geharnischten-Lieder (von der Ofner Liedertafel unter Leitung Anton Knahl) und die Krönungsmesse vorgetragen.

—ss. Liszt's Akademie zum Vortheil des Nationaltheater-Pensionsfondes (8. IX. 1856).
= Pester Lloyd 1856. 11. IX. Nr. 211.

Schütz, Max. Liszts II. Mephisto-Walzer im Philharmonischen Konzert. **75**
= Pester Lloyd 1881. III. 10.

Schütz, Max. Tasso. Von Franz Liszt. **75**
= Pester Lloyd 1885. 3. III. Nr. 61.

Schütz, Max. Musik: Die Ideale. Von Franz Liszt. **75**
= Pester Lloyd 1880. 24. XII. Nr. 355.

Seidl, Arthur. Von Palestrina zu Wagner. Bekenntnisse eines »Wagnerianers«. Berlin: Schuster & Loeffler 1901. 520 p. (Wagneriana, Bd 2.) **71735**
Franz Liszts zu Ehren: Ein musikalischer Totentanz (1889); »Faust«- und »Dante«-Sinfonie (1895—96); Torquato Tasso (1895); Die Legende von der »Heiligen Elisabeth« (1895) p. 327—361.

Siklós Albert. Liszt Ferenc Faust szimfóniája. [Franz Liszts Faust Symphonie.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1930/31. p. 182—186.
A mű keletkezésének története és tematikus magyarázata.
Geschichte der Entstehung des Werkes und thematische Analyse.

Speidel, Ludwig. Über Liszts Faust-Symphonie.
= Fremdenblatt (Wien) 1863. Nr. 356.

Stradal, August. Liszts Mazeppa-Werke.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1911. Nr. 42.

Stradal, August. Über die Aufführung von Liszts »Tasso«.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1911. Nr. 42.

Szövegmagyarázat a Liszt Ferenc műveiből Pesten, április hó 26-dikán és 30-dikán 1869 tartandó két nagy ünnepélyes zeneelőadáshoz. [Textbesprechung zu den aus L.-s Werken abhaltenden Musikaufführungen in Pest am 26. und 30. April 1869.] Pest: Fanda és Frohna 1869. 14 p.
[Dante symphonia, Koronázó mise, Harci dalok, 137. zsoltár. — Dante Symphonie, Krönungsmesse, Geharnischte-Lieder, 137. Psalm.]

Taddei, Ad. La divina commedia di Franz Liszt. Livorno: Giusti 1903. 25 p.

Über die Aufführung der Symphonien »Faust« und »Hunnenschlacht« v. Liszt.

= Breslauer Zeitung 1864. Nr. 105.

Über Liszts Symphonie »Tasso, lamento e trionfo«.

= Badische Landeszeitung (Stuttgart) 1862. Nr. 280.

(V. M.) Liszt-ünnepély. [Liszt-Fest.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. X. 25. & 26. Nr. 296—297.

A budapesti filharmonikusok L. halála utáni első hangversenyüket L. emlékének szentelték. Cikkíró jellemzi a szimfónikus L.-et. L. művei közül előadták a »Héroide funebre«-t, a Dante szimfónia 1. tételét, a »Tasso«-t és az esz-dur zongoraversenyt.

Die Budapester Philharmoniker weihten ihr erstes Konzert nach L.-s Tode dem Andenken L.-s. Verfasser schildert L., den Symphoniker. Aus L.-s Werken wurden die »Héroide funébre«, der I. Satz der Dante Symphonie, »Tasso« und das Klavierkonzert in Es vorgetragen.

Viole, Rudolf. Entgegnung auf den Artikel Liszts Faust-symphonie.

= Schlesische Provinzial Blätter (Breslau) 1864. Nr. 12.

Wagner, Richard. Ein Brief über Liszts symphonische Dichtungen. Leipzig: Kahnt 1857. 32 p.

Weber, Josef. Die sinfonischen Dichtungen Franz Liszts. Diss. Wien 1929.

Zellner, L. A. Die Ideale. Symphonische Dichtung von Liszt.

= Blätter für Musik, Theater und Kunst (Wien) 1857. Nr. 78. u. f.

Zellner, L. A. Liszts Faust Symphonie.

= Zellners Blätter für Musik, Theater und Kunst (Wien) 1857. Nr. 78—79.

c) Zongoraművek — Klavierwerke

Ábrányi Kornél. »A holt költő szerelme«. Írta Jókai Mór. Melodrámai zenéjét szerzé Liszt Ferenc. [Die Liebe des toten Dichters. Gedicht von Maurus Jókai. Melodramatische Musik v. Fr. Liszt.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1874. X. 11. Nr. 23.

Arminski, Hermann. Die ungarischen Phantasien von Franz Liszt. Diss. Wien 1929.

Batka János. Liszt zongora-legendái. [Liszts Klavierlegenden.] **2757**

= A Zene (Budapest) 1912. IV. 11.

Szt. Ferenc a vizek fölött s szt. Ferenc beszéde a madarakhoz c. műveinek jellemzése.

Charakterisierung der Werke »Der Hl. Franciscus über den Wässern« und »Die Vogelpredigt des Hl. Franciskus«.

Bertha, Alexandre. Les Rhapsodies hongroises de F. Liszt.

= Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft (Leipzig) 1911.

[Besprechung der Ungarischen Rhapsodien (5—10.)]

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1845. Nr. 1.

Bundi, G. Liszts Tellkapelle.

= Schweizerische Musikzeitung (Zürich) 1906. Nr. 19.

Busoni, Ferruccio. Die Ausgaben der Lisztschen Klavierwerke.

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1900. Nr. 30—31, 35, 40.

Busoni, Ferruccio. Von Einheit der Musik. Berlin: Hesse 1923. VII, 376 p.

Mozarts »Don Giovanni« und Liszts »Don Juan Fantasie«.

Cornette, A. H. Liszt en zijne »Années de Pelerinage«. Antwerpen: Opdebeek 1924. 63 p.

Deutsch, Otto Erich. Schubert-szerzemények Liszt feldolgozásában. [Schubert-Kompositionen in Liszts Bearbeitung.] **1877**

= Muzsika (Budapest) 1929. p. 64—66.

Felsorolja L. Schubert átiratait s megemlíti, hogy e munkák által mily nagy érdemei vannak L.-nek a Schubert zene népszerűsítésében.

Zählt L.-s Schubert-Bearbeitungen auf und erwähnt L.-s grosse Verdienste in der Popularisierung der Schubert'schen Musik.

Egel, H. W. Der Klaviertondichter Franz Liszt.

= Der Musiksalon (Berlin) 1911. Nr. 21—22.

Ehrlich, Heinrich. Dreissig Jahre Künstlerleben. Berlin: Steinitz 1893. 416, VIII p. **80417**

p. 109—126: Liszts Rhapsodie Hongroise Nr. 2. und deren Entstehung. Liszt als Künstler und Mensch.

Engel, Hans. Die Entwicklung des deutschen Klavierkonzertes von Mozart bis Liszt. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1927. [6], 271+110 p. **63138**

Fink, G. W. Liszts »Fantaisie sur Robert le Diable«.

= Allgemeine Musikalische Zeitung (Leipzig) 1841. p. 1113.

Friedlaender, Erich. Wagner, Liszt und die Kunst der Klavier-Bearbeitung. Eine historisch-kritische Studie. Detmold: Meyer 1922. 55 p.

Gárdonyi Zoltán. Liszt kiadatlan magyar zongorakompozíciói. [Liszts unedierte ungarische Klavierkompositionen.] **2757**

= A Zene (Budapest) 1931—32. p. 132—138.

Szól L. két kiadatlan kompozíciójáról a »Csárdás macabre«-ról és a »Magyar arcképek«-ről.

Spricht über L.-s zwei unedierten Kompositionen, über den »Csárdás macabre« und über die »Magyar arcképek« (Ungarische Bilder).

Gárdonyi Zoltán. Liszts 20. ungarische Rhapsodie. **2085**

= Ungarische Jahrbücher (Berlin) 1930. Bd X. p. 293—296.

Die 20. Rhapsodie L.-s befindet sich im Liszt-Museum zu Weimar unter der Signatur Ms. J. 10. In der Gesamtausgabe der Klavierwerke L.-s ist sie deshalb nicht aufgenommen, weil sie keine endgültig abgefasste Rhapsodie ist. — Im weiteren bringt Verfasser eine musikalische Analyse des Werkes.

Geszler Ödön. Liszt: Harmadik zongoraverseny e-moll. [Liszts drittes Klavierkonzert in e-moll.] **2757**

= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 127—129.

Tulajdonképen L. első zongoraversenye, mert előbb keletkezett (1827), mint az esz-dur és a-dur koncert. Sokáig elveszettnek hitték, majd a Liszt Ferenc-alapítvány »Malediction« néven kiadta. E műben látjuk először L. stílusváltozását, a klasszikusok elveinek megtagadását s a romanticizmus győzelmét L. zenéjében. Vázolja a mű szerkezetét s megállapítja, hogy a mű a legnehezebben előadható L.-szerzemények egyike, mert L. itt még a zongora technikai lehetőségeinek legszélső határait kereste.

Das Werk ist eingentlich das erste Klavierkonzert L.-s, da es früher entstanden ist (1827), wie das in Es-dur und in A-dur. Lange Zeit glaubte man das Konzert verloren, später hatte es unter dem Titel »Malediction« die Franz Liszt-Stiftung herausgegeben. In diesem Werk sehen wir zum ersten Male die Stilwechslung L.-s, die Verneinung der klassischen Prinzipien und den Sieg des Romantizismus in der Musik L.-s. Skizziert dann die Konstruktion des Werkes und stellt fest, dass diese Komposition eine der schwierigsten Werke L.-s ist, da L. hier die äussersten Grenzen der technischen Möglichkeiten des Klaviers suchte.

Glinski, Mateusz. Liszt Ferenc »Világtalan dalnok«-a. [Franz Liszts »Blinder Sänger«.] **1877**

= Muzsika (Budapest) 1929. Nr. III. p. 13—15.

L.-nek Tolsztoj Alexis balladájára írott melodrámájáról. A mű befejezetlen, mindössze 230 ütemből áll. A mű kéziratát Liszt Bessel orosz mecénásnak ajándékozta s ő adta ki L. halála után a befejezetlen szerzeményt.

Über L.-s auf Alexis Tolsztojs Ballade geschriebenes Melodrama. Das Werk blieb unvollendet und besteht im ganzen aus 230 Takte. L. schenkte das Manuskript dem russischen Mäzen Bessel, der nach L.-s Tode die unvollendete Komposition verlegte.

Gurk, Else. Die Entwicklung der Klavieretude von Mozart bis Liszt. Diss. Wien 1930.

Henneberg, C. F. Sechs bisher unveröffentlichte Autographen Liszts.

= Sammelbände der Internationalen Musikgesellschaft (Leipzig) 1912. p. 564.

Howard, Walther. Franz Liszt, Rhapsodie Nr. 5. Berlin-Hermsdorf: Verl. f. Kultur und Kunst 1931. 48 p.

Howard, Walther. Liszts Bearbeitung des Cujus Animam aus dem »Stabat Mater« von Rossini. Ein Kapitel über thematische Arbeit. Berlin: Verl. f. Kultur u. Kunst 1935. 48 p. (Der kleine Hauskonzertführer.)

[Erschien zuerst in: Auf dem Wege. Berlin. Jg. 1934—35.]

Isoz Kálmán. Liszt két zongoralegendája. [Die beiden Klavierlegenden Liszts.] **2757**

= A Zene (Budapest) 1933. 67—71.

L. Szent Ferenc prédikációja a madarakhoz és Szent Ferenc átkel a habokon c. műveinek története.

Die Geschichte der Legenden L.-s: San Francesco d'Assisi (Vogelpredigt) und San Francesco di Paola (Auf den Wogen schreitend.)

Klasinc, Roman. Die konzertante Klaviersatztechnik seit Liszt. Diss. Wien 1934.

Knayer, Chr. Leichte Klavierstücke Liszts für den Unterricht.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1920. p. 42.

Kókai Rudolf. Franz Liszt in seinen frühen Klavierwerken. Leipzig: Wagner 1933. 140 p. 3 t. **82824**

Liszt Ferenc: Holt költő szerelme. Melodráma. Szövegét írta Jókai Mór. [Franz Liszt: Die Liebe des toten Dichters. Melodrama. Text von Maurus Jókai.] **211**

= A hon (Budapest) 1874. III. 17. Nr. 63. Esti kiadás.

Az írók és művészek estélyén került először előadásra L. új melodrámája, melyet Jókainé szavalt s L. kisért zongorán. L. zenéje gyönyörűen illusztrálja a Petőfiről szóló borongó költeményt.

Das neue Melodrama, welches Frau Jókai deklamierte und L. begleitete, kam zum ersten Male in der Soirée der Gesellschaft der Schriftsteller und Künstler zum Vortrag. Die Musik L.-s illustriert das über Petőfi geschriebene düstere Gedicht wundervoll.

Liszt Ferenc: A holt költő szerelme Jókai Mór költeményére. [Franz Liszt: Die Liebe des toten Dichters, auf das Gedicht Maurus Jókais.] **211**

= A hon (Budapest) 1875. II. 20. Nr. 41.

Liszt Ferenc zenei hagyatéka. [Liszts musikalischer Nachlass.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VIII. 8. Nr. 218.
L. hagyatékában egy zongoraiskolát találtak, melyet röviddel halála előtt fejezett be. Ezzel tetőzte be művészetét a nagy mester. A zongoraiskola a kezdettől a legmagasabb kimüvelésig terjed. Megtalálták hagyatékában a Szt. Szaniszló oratóriumot, hat zenei arcképet s több kisebb müvet.
Im Nachlass L.-s wurde eine Klavierschule gefunden, die er kurz vor seinem Tode beendete. Mit dieser setzte der grosse Meister die Krone seiner Kunst auf. Die Klavierschule reicht vom Anfang bis zur höchsten Ausbildung. Es wurde in seinem Nachlass noch das Oratorium »Der hl. Stanislaus«, sechs musikalische Portraits und mehrere kleinere Werke gefunden.

Liszt Ferenc kézirata (»Petőfi szelleméhez«.) [Franz Liszts Handschrift »Dem Andenken Petőfis«.]
= Magyarország és a Nagyvilág (Pest) 1879. Nr. 15.

[**Liszts** musikalischer Nachlass.] **75**
= Pester Lloyd 1886. VIII. 7. Nr. 217.
L.-s musikalischer Nachlass ist ein ziemlich grosser. Es befindet sich im demselben eine »Technische Klavierschule«, die L. kurz vor seinem Tode beendet hat; das Oratorium »Stanislaus«; Sechs musikalische Portraits, in welchen die Grossen der Nation, Széchenyi, Deák, Eötvös etc., musikalisch versinnbildlicht sind.

Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **128**
= Pesti Napló 1886. VIII. 7.
Szól L. zenei végrendeletéről. Ilyenek a halála előtt röviddel befejezett zongoraiskola, a Szt. Szaniszló oratórium, hat zenei arckép, köztük Széchenyiről, Deákról és Petőfiről, több kisebb dal és egy harmadik Faust-keringő.
Spricht über L.-s musikalischen Nachlass. Solche sind: die kurzvor seinem Tode beendigte Klavierschule, das Hl. Stanislaus Oratorium, Sechs musikalische Portraits, darunter über Széchenyi, Deák und Petőfi, mehrere kleinere Lieder und ein dritter Faust-Walzer.

Liszt zongoraiskolája. [Liszts Klavierschule.]
= Pesti Napló 1886. X. 20. Nr. 291. **128**
L. zongoraiskolájának megjelenését a zenekedvelők nagy érdeklődéssel várják, melyről ismeretes, hogy L. is nagy fontosságot tulajdonított neki. E müről újabban az a hit volt elterjedve, hogy elveszett, ami annál nagyobb kár lett volna, mert ebben fektette le L. utolérhetetlen zongoratechnikájának titkait. L. azonban utolsó németországi útja alkalmával Schmalhausen Lina udvari zongoraművésznőnek adta át megőrzés végett, aki Stiller Mór bpesti ügyvédhez, Wittgenstein hercegnő pesti megbizottjához, juttatta el a három kötetes müvet. Az átadás Batka János pozsonyi levéltáros és Táborszky kiadó jelenlétében történt.
Mit grossem Interesse erwarten die Musikliebhaber das Erscheinen der Klavierschule L.-s, von welcher bekannt ist, dass auch L. ihr eine grosse Wichtigkeit beilegte. Es war die Meinung verbreitet, dass dieses Werk verloren gegangen ist. Es wäre umsomehr Schade darum gewesen, da L. die Geheimnisse seiner unerreichbaren Klaviertechnik hier niedergelegt hatte. L. hat aber bei seiner letzten Deutschlandreise das Werk zum Aufbewahren der Hofklavierkünstlerin Lina Schmalhausen übergeben, die das dreibändige Werk dem Budapester Advokaten, Maurus Stiller, dem Pester Bevollmächtigten der Prinzessin Wittgenstein, zukommen liess. Die Übergabe geschah in Anwesenheit des Pressburger Archivars, Johann Batka und des Verlegers Táborszky.

Liszt Ferenc zeneelőadása. [Franz Liszts Konzert.] **Bq 780/51**
= Zenészeti Lapok (Pest) 1865. V. évf. p. 377—378.
L. 1865. aug. 29. a pesti Vigadó nagytermében rendezett jótékonycélú hangversenyének méltatása.
Kritik des am 29. VIII. 1865 im grossen Saale der Redoute in Pest zum wohltätigen Zweck arrangierten L. Konzertes.

Liszt Ferenc Legendái zongorára. Assisi szt. Ferenc beszéde a kis madarakhoz. Paolai szt. Ferenc a hullámokon járva. [Franz Liszts Klavierlegenden. Die Vogelpredigt, Der Heilige Franziskus von Paola auf den Wogen schreitend.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1866. I. 26.
E két mű azért is érdekes, mert L. Pesten zongorázta őket először.
Beide Stücke sind auch darum von Interesse, weil sie L. in Budapest zum ersten Male spielte.

Liszt: Illustrations de l'Opera »L'Africaine« de Meyerbeer.
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1866. IV. 22. Nr. 29.

(m.) Liszt Ferenc plágiuma. A 2. sz. Magyar rapszódia apasága. [Ein Plagium Franz Liszts. Die Vaterschaft der 2. Ungarischen Rhapsodie.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1893. II. 22. Nr. 53.
Elmondja azt a történetet, mely szerint a L. rapszódia alapját képező magyar ábránd Heinrich Ehrlich zeneszerző és zongoraművész szerzeménye, melyet 1846-ban Ehrlich L.-nek átadott, hogy L. műsorába vegye fel.
Erzählt die Geschichte, laut welcher die ungarische Phantasie, die die Grundlage der L. Rhapsodie bildet, ein Werk des Komponisten und Klaviervirtuosen Heinrich Ehrlichs sei, welches Ehrlich im Jahre 1846 L. übergab, damit er es in sein Programm aufnehme.

Major Ervin. Három — tévesen Liszt Ferencnek tulajdonított — kompozícióról. [Über drei — unrichtig Franz Liszt zugeschriebene — Kompositionen.] **2643**
= Zenei Szemle (Budapest) 1926. p. 21—28.
E három tévesen L.-nek tulajdonított szerzemény közül kettőnek szerzője Liszt János, ki Szatmár megye chirurgusa s L. rokona, a harmadik pedig a Martinovics-induló.
Von diesen irrtümlich L. zugeschriebenen drei Kompositionen (Trois Morceaux en style de danse ancien hongrois. Pour le Piano composés par Francois Liszt.) sind zwei die Werke Johann Liszts, der Chirurg des Szatmárer Komitats und L.-s Verwandter war, die dritte Komposition ist der Martinovics-Marsch.

Major Ervin. Liszt Ferenc magyar rapszódiái. [Die ungarischen Rhapsodien Franz Liszts.]
= Muzsika (Budapest) 1929. p. 47—54. **1877**
A L. által feldolgozott eredeti magyar dallamok ismertetése.
Besprechung der durch L. bearbeiteten originalen ungarischen Lieder.

Minotti, Giovanni. Die Geheimdokumente der Davidsbündler. Grosse Entdeckungen über Bach, Mozart, Beethoven, Schumann, Liszt und Brahms. Leipzig: Steingräber 1934. 237 p.

Liszt: Sonate h-moll. Kritische Analyse.

Niecks, F. Liszt as Pianoforte Writer.

= Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft (Leipzig) 1904. VI. p. 104—106.

Rietsch, Heinrich. Die Tonkunst in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1906. 192 p.

Über L.-s Etuden »Wilde Jagd« p. 13 ff., »Harmonies du soir« p. 80 ff.

Rüsch, Walter. Franz Liszts Années de Pélerinage. Beiträge zur Geschichte seiner Persönlichkeit u. seines Lebens. Diss. Zürich. Bellinzona: Leins & Vescovi 1934. 63 p.

Schaeffner, André. Liszt transcripteur d'operas italiens. **66197**

= Numero special de la Revue Musicale (Paris) 1928. Mai. p. 89—100.

Schering, Arnold. Geschichte des Instrumentalkonzertes. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1905. 226 p. **56785**

Liszt: p. 192—194.

Schlegel, Artur. Über den Vortrag der h-moll Sonate von Liszt.

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1912. Nr. 46.

Schmitz, Eugen. Drei musikalische Totentänze [von Liszt, Saint-Saëns und Georg Kastner.]

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1904. Nr. 13.

Schmitz, Eugen. Liszts h-moll Sonate.

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1904. Nr. 23.

Schmitz, E. Liszts h-moll Sonate, eine hermeneutische Studie.

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1905. 31. Jg. Nr. 25/26.

Schwartz, Heinrich. Franz Liszt: Dritte Konzertetüde in Des.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1909. Nr. 4.

Schwartz, Heinrich. Aus meinem Klavierunterricht. Aufsätze. München: Halbreiter 1920. 131, [3] p. **86461**

Dritte Konzertetude in Des von Liszt. p. 120—124.

Schwartz, Heinrich. 2. Ballade H-moll von Liszt.

= Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1920. p. 289.

Stavenhagen, Bernhard. Liszts Klavierlegenden.

= Pressburger Zeitung 1912. Nr. 18.

Stein, Richard. Liszts »Vallée d'Obermann« **1683**

= Die Musik (Berlin) 1913—14. Bd 52. p.262—269.

Stengel, Theophil. Die Entwicklung des Klavierkonzertes von Liszt bis zur Gegenwart. Heidelberg: Reiher & Kurt 1931. 146 p.

Stradal, August. Das »Album d'un voyageur« und »La première année de pélerinage« (La Suisse) von Franz Liszt.

= Neue Musik-Zeitung (Stuttgart) 1911. 19. X. Nr. 2. & 1912. Nr. 8—10, 12—14, 17, 19, 21, 24.

Stradal, August. Malédiction [Klavierkonzert] von Liszt.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1922. p. 355.

Stradal, August. Die »technischen Studien« Franz Liszts.

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1913. Nr. 4.

Stradal, August. Zwei verschollene ungarische Rhapsodien von Franz Liszt.

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1911. Nr. 15—16.

Stradal, August. Erste Jugendwerke Liszts.

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1913. p. 109—115.

Stradal, August. Liszts Sammlung Venezia e Napoli.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1922. p. 376.

Stradal, August. Lisztsche Klavierwerke.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1915. p. 163, 188, 227, 241.

Taubmann, Otto. Liszts vierte Paganini-Etude.

= Allgemeine Musikzeitung (Leipzig) 1896. p. 438

Teleki Sándor. Emlékeim. 1—2. k. [Meine Erinnerungen. Bd 1—2.] Budapest: Aigner 1879—80. **37940**

Liszt: I. k. p. 55—59. (Az I. Liszt rapszódia keletkezésének története.) [Entstehungsgeschichte der I. Rhapsodie.] p. 60—67. (Liszt Ferenchez.) [An Franz Liszt.]
II. k. p. 133—138. (Hozott Isten! Liszt Ferenchez.) [Grüss Gott! An Franz Liszt.]

Teleki Sándor. Apropos Remmert Mártha hangversenyeire. [Ein Apropos zu Marthe Remmerts Konzerte.]

= Hölgyfutár (Pest) 1877. II. 1.

Liszt I. rapszódiájáról, melyet szerző szerint L. Kolozsvárt írt 1846 őszén.

Über L.-s I. Rhapsodie, welche L. nach Verfasser in Klausenburg im Herbst 1846 komponierte.

Volbach, Fritz. [Liszts] Nachgelassenes Werk: Carneval de Pesth.

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1892. p. 433 445.

Wilkinson. Liszts Waldesrauschen.

= Musical Standard (London.) 1913. I. 19.

d) Orgonaművek — Orgelwerke

Bolte, Th. Liszt als Orgelkomponist.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1913. p. 95.

Bolte, Th. Liszts Orgelwerke.
= Musica divina (Wien) 1917. p. 6.

Fischer, Walter. Liszt als Orgelkomponist.
= Deutsche Tonkünstler-Zeitung (Berlin) 1911. Nr. 232.

Sandvold, Arild. Über Liszts Orgelwerke.
= Musik (Oslo) 1925. Liszt-Sonderheft.

Schmidthauer Lajos. Liszt Ferenc orgonaművei. [Franz Liszts Orgelwerke.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1911. p. 211—213.

Schmidthauer Lajos. Liszt Ferenc orgonaművei. [Die Orgelwerke Franz Liszts.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 191—192.

Stizenberger, Dr. Die Liszt'sche Bezeichnung des Fussatzes in Orgelkompositionen.
= Schweiz. Musikzeitung und Sängerblatt (Zürich) 1881. p. 113—114.

B) Vokális művek — Vokalwerke

a) Általános esztétikai méltatás — Allgemeine ästhetische Würdigung

Ábrányi Kornél. Liszt F. s az egyházi zeneköltészet. [Franz Liszt und die Kirchenmusik.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1874. V. 3., 10., 17. & 24. No. 1—4.

Ambros, A. W. Bunte Blätter. Bd 1—2. Lpzg: Leuckart 1872—74. 336, 382 p.
Bd I.: Liszts Kirchenmusik.

Csudáky Bertalan. Liszt Ferenc vallásos egyénisége és egyházi művészete. [Franz Liszts religiöse Persönlichkeit und Kirchenkunst.]
= Élet (Budapest) 1911. Nr. 43.

Hatzfeld, Johannes. Franz Liszt und die Kirchenmusik.
= Cäcilienvereinsorgan (Regensburg) 1911. Oktober. p. 196, 227—32, 247—53.

Járosy Dezső. Liszt Ferenc és az egyházi zene. [Franz Liszt und die Kirchenmusik.]
= Egyházi Zeneközlöny (Budapest) 1917. Nr. 2—6.

Járosy Dezső. Liszt Ferenc és az egyházi zene. [Franz Liszt und die Kirchenmusik.] Temesvár: Csanádegyházmegyei ny. 1916. 15 p. **43008**

Járosy Dezső. Liszt Ferenc és a Musica-Sacra. [Franz Liszt und die Musica-Sacra.]
= Katolikus egyházi zeneközlöny (Temesvár) 1911. Nr. 8 & 42.

Koudela Géza. Liszt Ferenc és a szent muzsika. [Franz Liszt und die heilige Musik.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 161—167.

Koudela Géza. Liszt vallásos és egyházi zenéje. [Liszts religiöse und Kirchenmusik.] **1877**
= Muzsika (Budapest) 1929. p. 87—94.

Kurthen, Wilhelm. Liszt und Bruckner als Messenkomponisten.
= Musica sacra (Regensburg) 1925. Nr. 9. & Gregoriusbote (Beiblatt d. Gregoriusblattes, Aachen) 1925. Nr. 41; Musica divina (Wien) 1925. Nr. 44.

Lossen-Freytag, Josef. Franz Liszt als Katholik.
= Musica sacra (Regensburg) 1925. Nr. 11. & Gregoriusbote (Beiblatt des Gregoriusblattes, Aachen) 1925. p. 65—68.

Lossen-Freytag, Josef. Franz Liszt und St. Franciskus.
= Gregoriusblatt (Aachen) 1926. p. 150—160. & Kath. Kirchenmusikalisches Jahrbuch (Kronach) 1927. p. 174—181.

Lossen-Freytag, Josef. Franz Liszt als Katholik.
= Kath. Kirchenmusikalisches Jahrbuch (Kronach) 1927. p. 171—173.

Nohl, Ludwig. Die religiöse Tonkunst unserer Tage (2. Liszt als Kirchenkomponist.)
= Pester Lloyd 1873. 7—8. XI.

Oehlerklug, H. Bedeutung von Liszt für die Kirchenmusik.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1917. p. 283.

Sambeth, Heinrich. Gregorianische Melodien in den Werken Franz Liszts mit Berücksichtigung seiner Kirchenmusik-Reformpläne.
= Musica sacra (Regensburg) 1925. p. 255—265.

Sambeth, Heinrich. Franz Liszt und die Gregorianischen Melodien. Diss. Münster 1923.

Segnitz, E. Franz Liszts Kirchenmusik. Langensalza: Beyer 1911. III, 52 p.

Segnitz, Eugen. Franz Liszts Stellung zur Kirchenmusik.
= Musica sacra (Regensburg) 1922. Nr. 1.

Segnitz, E. Liszts Kirchenmusik.
= Blätter für Haus- und Kirchenmusik (Langensalza) 1910. p. 8, 17, 33—38; 1911. p. 56.

Söhnel, Leo. Liszt und die katholische Kirchenmusik.
= Musica divina (Wien) 1927. Nr. 1.

Ursprung, Otto. Restauration und Palestrina-Renaissance in der katholischen Kirchenmusik der letzten zwei Jahrhunderte. Augsburg: Filser 1924. VIII, 80 p. **86450**
Liszt: p. 39—40, 51—52, 74.

Wetz, Richard. Das Religiöse in den Werken Franz Liszts und Anton Bruckners.
= Der Stimmwart (Berlin) 1927. Nr. 3.

Wetz, Richard. Das Religiöse in den Werken Franz Liszts und Anton Bruckners.
= Die Werber (Oppeln) 1925. Heft 5. p. 419.

b) Oratóriumok — Oratorien

Ábrányi Emil. Szent Kristóf oratórium. **B 28 & 051/24**
= Pesti Napló 1874. IX. 25. & Athenaeum (Budapest) 1874. Nr. 40. 2550—2552. hasáb.
Ismerteti a L. által tervezett Kristóf oratórium tartalmát, mely egy 13. századbeli legendán alapszik.
Bespricht den Inhalt des durch L. geplanten Oratoriums vom Hl. Christoph, welches auf einer Legende aus dem 13. Jahrhundert beruht.

Ábrányi Kornél. A Krisztus-Oratórium. **B 051/24**
= Athenaeum (Budapest) 1873. Nr. 24. 1531—1537. hasáb.
A mű Weimarban, 1873. V. 23.-án lezajlott első előadásának bírálata.
Kritik der ersten Aufführung in Weimar 23. V. 1873.

Ábrányi Kornél. Liszt »Krisztus« oratóriuma. [Liszts Christus-Oratorium.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1873. VI. 15. Nr. 21. & 22.

Ábrányi Kornél. Képek a multból és jelenből. [Bilder aus der Vergangenheit und Gegenwart.] Budapest: Pallas 1899. 244 p. **77833**
Liszt Szent Erzsébet legendájához. [Zu Liszts Legende der Heiligen Elisabeth.] p. 8—13.
Liszt Ferencről (emlékezések és jellemvonások). [Über Franz Liszt (Erinnerungen und Charakterzüge).] p. 133—139.
Liszt és Ole Bull (izgalmas szcénák). [Liszt und Ole Bull (erregte Scenen).] p. 151—155.

Ábrányi Kornél. A Krisztus-Oratórium szövege és ismertetése. Liszt Ferenc életrajza s félszázados művészi működése. Az 1873. XI. 8—10. tartott jubileumra. [Text und Besprechung des Christus-Oratoriums. Biographie Franz Liszts und sein 50 jähriges künstlerisches Wirken. Zum Jubileum am 8—10. XI. 1873.] Budapest: Rózsavölgyi 1873. 48 p. **B 811/6**

Arbo, J. Liszts Oratorium: Christus.
= Musik (Oslo) 1925. Liszt-Sonderheft.

Beer, August. Liszts »Christus«. **75**
= Pester Lloyd 1907. 9. IV. Nr. 85.
Über eine Pester Aufführung des Werkes.

Bittner, Julius. Schwind und Liszt. Eine Denkmalfrage. **2906**
= Der Merker (Wien) 1911. p. 214—.
Schwinds Bilderzyklus »Die heilige Elisabeth« wirkte anregend auf L.-s Oratorium.

Bulyovszky Gyula. Szent Erzsébet. Oratórium 2 szakaszban, Roquette Ottótól, zenéje Liszt Ferenctől. [Die Heilige Elisabeth. Oratorium in 2 Teile von Otto Roquette, Musik von Franz Liszt.] **B 051/11**
= Nefelejts (Budapest) 1865. VIII. 6. & 13. Nr. 32—33.

Bulyovszky Gyula. Szent Erzsébet legendája. [Die Legende der Heiligen Elisabeth.] **B 051/11**
= Nefelejts (Budapest) 1865. VIII. 20. Nr. 34.
A Nemzeti zenede 25 éves jubileumán bemutatott oratórium előadásának méltatása.
Würdigung des am 25 jährigen Jubileum des National-Konservatoriums aufgeführten Werkes.

Bülow János. Az augusztus 15. és 17-iki zenedei ünnepély. [Die Feste des Conservatoriums vom 15. und 17. August.]
= Pesti Napló 1865. VIII. 23., 24., 27., 29. Nr. 192—193, 196—197.
A Nemzeti Zenede ünnepeivel kapcsolatosan részletes zenei elemzését adja az előadott L. műveknek, a Szt. Erzsébet oratóriumnak és a Dante symphoniának.
Analysiert in Verbindung mit den Festen des National-Konservatoriums die vorgetragenen L.-Werke, die Legende von der Hl. Elisabeth und die Dante Symphonie.

Bülow János. Liszt »Szent Erzsébet« oratóriuma. Ismertetés. Ford. Danielik János püspök. [Liszts Oratorium: Die heilige Elisabeth. Besprechung. Übers. v. Bischof Johann Danielik.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1877. III. 4.

Bülow L. ezen művének magyarázatát a magyar közönség számára írta, midőn az oratóriumot a Nemzeti Zenede negyedszázados jubileumán először adták (1865. aug. 15.-én). Abban az időben a Pesti Napló közölte.

Bülow schrieb diese Erläuterung des Werkes für das ungarische Publikum, als das Oratorium anlässlich des 25-jährigen Jubileums des National Konservatoriums (15. VIII. 1865) aufgeführt wurde. In jener Zeit wurde diese Erläuterung Bülows im Pesti Napló mitgeteilt.

C. [Liszt-jubileum.] [Das Liszt-Jubileum.] **B 051/109**

= Figyelő (Budapest) 1873. XI. 16. Nr. 46.

A L. jubileum alkalmából előadott Christus-oratórium analízise.

Analyse des Christus-Oratoriums, das anlässlich des L.-Jubileums in Pest aufgeführt wurde.

Calvocoressi, M. D. Christus and St. Elisabeth of Liszt.

= The musical times (London) 1925. Nr. 985.

Cornelius, Peter. Die heilige Elisabeth von Franz Liszt.

= Almanach des Allgem. Deutschen Musikvereins (Leipzig) 1868. p. 137—.

E. Szt. Erzsébet legendája. Liszt Ferenc oratóriuma. [Die Legende von der Hl. Elisabeth. Oratorium von Franz Liszt.]

= Pesti Napló 1865. VIII. 17. Nr. 187.

Beszámoló a mű első pesti előadásáról (1865. VIII. 15.)

Bericht über die Pester Uraufführung (15. VIII. 1865) des Werkes.

(e.) Liszt F. Oratóriumának második előadása Bécsben (április 11-én). [Die zweite Aufführung des Liszt-Oratoriums 11. April 1869 in Wien.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1869. IV. 18. Nr. 29.

Forgó János. Vasárnapi beszélgetés (A zenedei ünnep első napja. — Liszt Ferenc.) [Sonntags-Gespräch. Der erste Tag des Konservatorium-Festes. — Franz Liszt.] **25**

= Vasárnapi Ujság (Pest) 1865. Nr. 34.

L. eljött a Nemzeti Zenede 25 éves alapítási évfordulójára, melynek egyik alapítója, Pestre s eldirigálta a Szent Erzsébet legendája c. oratóriumát, melynek ez volt az ősbemutatója.

L. ist zur 25. Jahreswende der Gründung des National-Konservatoriums, dessen Stifter er war, erschienen und dirigierte die Legende der Hl. Elisabeth. Dies war die Uraufführung des Werkes.

Franke, H. Liszts Oratorium Christus und die alten Meister.

= Musikalisches Wochenblatt (Leipzig) 1886. p. 385, 398 ff.

Götze, Augusta. Zur Aufführung der »Heiligen Elisabeth« von Franz Liszt am 31. Mai 1902 im Hoftheater zu Weimar. **2578**

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1902. p. 299—302.

Grunsky, Karl. Liszts Christus.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1902. Nr. 17—18.

Hehemann, Max. Einiges zu Liszts »Christus«. **2578**

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1902. p. 320—322.

Helm, Theodor. Wiener Musik-Briefe: Liszts Heilige Elisabeth.

= Pester Lloyd 1869. 8. IV. Nr. 81.

Der 4. IV. 1869 muss ein musikalisch denkwürdiger Tag für Wien genannt werden. An diesem Tage feierte ein in Wien lange verkannter, bitter angefeindeter Tondichter seine geistige Auferstehung. Es wurde bei der Aufführung der Heiligen Elisabeth L. ein Triumph bereitet, wie sich seit Jahren kein lebender Komponist eines ähnlichen rühmen konnte.

Járosy Dezső. Krisztus-oratórium. [Das Christus-Oratorium.]

= Alkotmány (Budapest) 1911. Nr. 254.

A L.-centenárium alkalmából előadott mű ismertetése.

Besprächung des anlässlich des L.-Zentenars vorgetragenen Werkes.

[**Jeszenszky** Sándor.] Liszt Ferenc Krisztus-oratóriuma. [Christus-Oratorium von Franz Liszt.]

= Magyar Állam (Budapest) 1907. Nr. 82.

A mű ismertetése a filharmónikus társaság Richter János vezényletével történt előadása alkalmából.

Besprechung des Werkes. (Aufgeführt von der Philharmonischen Gesellschaft unter Leitung Hans Richters.)

(K.) A Krisztus-oratórium. [Das Christus-Oratorium.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. XI. 9.

Kalbeck, Max. Opern-Abende. Beiträge zur Geschichte und Kritik der Oper. Bd 1—2. Berlin: Harmonie 1898. **80418**

Bd I. p. 144—149: Franz Liszts Heilige Elisabeth in szenischer Darstellung.

Koudela Géza. Liszt Ferenc: Krisztus (Oratórium). [Franz Liszt: Christus-Oratorium.] **2757**

= A Zene (Budapest) 1932—33. p. 276—292.

Kozáky István. A Krisztus-Oratórium az egyházzenei újítások megvilágításában. [Das Christus-Oratorium in Beleuchtung der kirchenmusikalischen Neuerungen.] **2757**

= A Zene (Budapest) 1932—33. p. 292—297.

La Mara [Lipsius Marie.] Franz Liszt und sein unvollendetes Stanislaus-Oratorium.

= Österreichische Rundschau (Wien) 1911. 5. X.

Liszt »Erzsébet-oratóriuma«. [Liszts Oratorium: »Die Hl. Elisabeth«.] **211**

= A hon (Budapest) 1877. III. 6. Nr. 57.

Liszt »Szent István« oratóriuma [Liszts Oratorium »Der Heilige Stephan«.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1870. I. 28.

L. »Szent István« c. oratóriumán dolgozik. A mű újabb címe »Tűz és Víz« lesz, jelezve a pogányok tűzáldozatát s a keresztények keresztségét. L. óhaja szerint a philharmoniai társaság ezzel fogja megnyitni jövő téli előadásait.

L. arbeitet an seinem Hl. Stephan-Oratorium. Der neue Titel des Werkes ist »Feuer und Wasser«, das Feueropfer der Heiden und die Taufe der Christen kennzeichnend. Nach L.-s Wunsch wird die Philharmonische Gesellschaft ihre nächsten Winter-Aufführungen mit diesem Werke eröffnen.

Liszt »Szent Erzsébet« oratóriuma 1877. III. 5. [Liszts Oratorium »Die heilige Elisabeth«. 5. III. 1877.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1877. III. 7.

Liszts »Heilige Elisabeth«. **213**

= Neues Pester Journal 1877. 6. III. Nr. 65.

Liszt Ferenc: Zárjegyzet »Erzsébet« oratórium vezérkönyvéhez. [Franz Liszt: Schlussnotiz zur Partitur des Elisabeth-Oratoriums.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1865. V. évf. p. 347—348.

L. e zárjegyzetben, mely a mű vezérkönyvének utolsó oldalán van, felsorolja a felhasznált motívumokat.

In dieser Schlussnotize, welche sich auf der letzten Seite der Partitur befindet, zählt L. die benützten Motive auf.

Liszt »Krisztus« Oratóriuma. [Liszts Christus-Oratorium.] **B 782/3**

= Zenevilág (Budapest) 1902—3. p. 80—81.

Liszts Oratorium »Christus«, eine Studie zur zeit- und musikgeschichtlichen Stellung derselben. Leipzig: Schuberth 1874.

Liszts Oratorium »Die Legende von der heiligen Elisabeth« und die neue Musikrichtung im Allgemeinen. Ein offener Brief an die Herren O. Paul und Bernsdorf. Leipzig: Rhode 1868.

Louis, Rudolf. Liszts Christus in München.

= Blätter für Haus- und Kirchenmusik (Langensalza) 1900. p. 90.

Löbmann, H. Zu Franz Liszts Legende von der Hl. Elisabeth.

= Musica divina (Wien) 1926. Nr. 44.

Meiszner Imre. Krisztus-oratorium Liszt Ferenctől. [Das Christus-Oratorium von Franz Liszt.]

= Kath. Egyházi Zeneközlöny (Budapest) 1907. Nr. 4.

Mojsisovics, Roderich. Liszts »Christus« als Mysterienspiel.

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1925. Nr. 28.

Müller-Reuter. Liszts Christus. Textbuch mit Erläuterungen. Leipzig: Kahnt 1901. 36 p.

Pest ünnepélyei. [Die Pester Feste.]

= Pesti Napló 1865. VIII. 20., 23., 24. Nr. 190, 192—193.

A Nemzeti Zenede 25 éves fennállása alkalmából rendezett ünnepségek leírása: A Szt. Erzsébet-oratórium bemutatása, L. művei az ünnepi hangversenyen, a városligeti dalosverseny, melyen L. Harci dalait adták elő.

Schilderung der zum 25 jährigen Jubiläum des National Konservatoriums arrangierten Feste: Die Uraufführung des Hl. Elisabeth-Oratoriums, L.-s Werke am Sängerfest im Stadtwäldchen, wo L.-s Geharnischte Lieder gesungen wurden.

A pest-budai Zenede negyedszázados jubileuma. [Das fünfundzwanzigjährige Jubiläum des Pest-Ofner Konservatoriums.] **B 071/8**

= Képes Ujság (Pest) 1865. IX. 1. Nr. 23.

A Zenede ünnepélyén VIII. 15.-én L. Szt. Erzsébet-oratóriumát adták elő. Az előadás előtt Mátray Gábor, a Zenede igazgatója, köszöntötte L.-et. — Az oratórium méltatása. — VIII. 17.-én hangverseny volt, melyen L. a Dante-symphoniát és a Rákóczi-indulót dirigálta.

Am Feste des Konservatoriums (15. VIII.) wurde L.-s Hl. Elisabeth-Oratorium vorgetragen. Vor Beginn der Aufführung hatte Gabriel Mátray, Direktor des Konservatoriums, L. begrüsst. — Besprechung des Oratoriums. — Am 17. VIII. war ein Konzert, in welchem L. die Dante-Symphonie und den Rákóczi-Marsch dirigierte.

—ę Szent Erzsébet. (Die heilige Elisabeth). Oratorium in zwei Theilen von Otto Roquette. Musik von Franz Liszt.

= Pester Lloyd 1865. 2. VIII. Nr. 176.

—ę Unser Musikfest. [1. Pester Aufführung des Hl. Elisabeth-Oratoriums. — Dante-Symphonie. — Rákóczi-Paraphrase.]

= Pester Lloyd 1865. 17., 19., 24. VIII. Nr. 188., 190., 194.

Radó Richard. Pillanatfelvételek a régi Magyarország életéből: A Szent Erzsébet-oratórium premierje Pesten. Liszt Ferenc a Szent István-napi körmenetben. [Momentaufnahmen aus d. Leben d. alten Ungarns: Die Premiere d. Hl. Elisabeth-Oratoriums in Pest. Franz Liszt in dem Umgang am Hl. Stephanstag.]

= Pesti Hirlap 1930. I. 26. **73**

Ramann Lina. Franz Liszts Oratorium Christus. Eine Studie als Beitrag zur Zeit und musikgeschichtliche Stellung desselben. Leipzig: Kahnt 1880. 137 p. **84689**

Reimann, Heinrich. Über Liszts Christus.

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1894. p. 298.

Reményi Károly. Liszt Ferenc oratóriuma s a zenede negyedszázados ünnepe. [Franz Liszts Oratorium und die 25 jährige Feier des Conservatoriums.]

= Bécsi Híradó 1865. VIII. 18—20., 24. Nr. 188—190., 193.

Ritter, Alexander. Franz Liszt, von der Heiligen Elisabeth und vom ethischen Defekt.
= Bayreuther Blätter 1890. p. 380—388.

Rob. Franz Liszts fünfzigjähriges Künstler-Jubileum.
= Pester Lloyd 1873. 11. XI. Nr. 259.
Allgemeine Würdigung L.-s Kunst. — Besprächung des Christus-Oratoriums, anlässlich der Pester Jubiläums-Aufführung.

Robin. Liszt és az Erzsébet-oratórium. [Liszt und das Oratorium »Die heilige Elisabeth«.]
= Pesti Napló 1877. III. 6. **128**

Rosti Pál. Bécsi levél Lisztről. [Wiener Brief über Liszt.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1869. IV. 15.
L. Erzsébet oratóriumának bécsi előadásáról. Über die Wiener Aufführung des Elisabeth-Oratoriums.

Rudder, May. Liszt: Sainte Elisabeth.
= Le guide musical (Paris) 1911. Nr. 14—16.

Schelle, E. Das fünfundzwanzigjährige Jubileum des Pesth-Ofener Conservatoriums: Die Heilige Elisabeth-Legende.
= Presse (Wien) 1865. Nr. 232.

Schering, Arnold. Geschichte des Oratoriums. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1911. 647, XXXIX p. **78234**
Liszt: p. 430—436, 524—529.

Sebestyén Ede. A Krisztus-oratórium első előadása. [Die erste Aufführung des Christus-Oratoriums.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1932—33. p. 301—302.
Szól L. oratóriumának Weimarban 1873 május 29.-én történt első előadásáról, mely akkoriban európai jelentőségű zenei esemény volt.
Spricht über die erste Aufführung des Oratoriums in Weimar am 29. V. 1873. das in dieser Zeit ein europäisches musikalisches Ereignis war.

Segnitz, Eugen. Elisabeth-Legende von Franz Liszt.
= Monatshefte für katholische Kirchenmusik (Langensalza) 1925. VIII. Jg. p. 134.

Siklós Albert. Liszt Ferenc Szent Erzsébet legendája. (Franz Liszts Legende von der Hl. Elisabeth.) **2757**
= A Zene (Budapest) 1931—32. p. 51—54.

Springer, M. Die rhythmische Gestaltung der Choralthemen im Christus und deren Bedeutung für Liszts Schaffen.
= Jahrbuch des Sängerbundes »Dreizehnlinden« (Wien) 1910/11.

Starke, Hermann. Aus denkwürdiger Zeit. II.: Liszts »Legende von der heiligen Elisabeth« in der ersten Wiener Aufführung.
= Neue Musik-Zeitung (Stuttgart) 1908/9. Nr. 13. & Wissenschaftliche Beilage zur Leipziger Zeitung 1908. Nr. 52.

Tőrös Tivadar. A »Szent Erzsébet«, Liszt Ferenc és Teleki Sándor. [Die Heilige Elisabeth, Franz Liszt und Alexander Teleki.]
= Budapesti Hirlap 1891. Nr. 254.

V. Liszt Ferenc Szent Erzsébetje. [Franz Liszts Heilige Elisabeth.]
= Élet (Budapest) 1891. p. 231.

Vadnay Károly. Egy hét története: Liszt »Szent Erzsébet« oratóriuma. [Aus der Geschichte einer Woche: Liszts Oratorium »Die heilige Elisabeth«.] **Bq 071/6**
= Hazánk s a külföld (Pest) 1865. VIII. 13. Nr. 33.

Vadnay Károly. Egy hét története: Liszt »Szent Erzsébet« oratóriuma. [Aus der Geschichte einer Woche: Liszts Oratorium »Die heilige Elisabeth«.] **Bq 071/6**
= Hazánk s a külföld (Pest) 1865. VIII. 20. Nr. 34.

Yourij, A. Franz Liszts Oratorium »Die Legende v. d. heiligen Elisabeth« und die neue Musikdichtung im Allgemeinen. Leipzig: Rhode 1868. 75 p.

c) Misék és zsoltárok — Messen und Psalmen

Ábrányi Kornél. Liszt Ferenc Magyar koronázási miséje. (Zenészeti tanulmány.) [Franz Liszts Ungarische Krönungs-Messe. Musikalische Studie.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1869. VI. 6., 13., 20. Nr. 36—38.

Ábrányi Kornél. Franz Liszts Ungarische Krönungsmesse. A. d. Ungarischen v. H. Gobbi. Lpzg: Schubert 1867. 24 p. **74846**

Batka, Johann. Die Entstehungsgeschichte der Lisztschen Krönungsmesse.
= Vaterland (Wien) 1908. Nr. 31.

Batka, Johannes. Franz Liszt und Henry Du Mont.
= Pressburger Zeitung 1909. Nr. 304 & 306; 1910. Nr. 300.
Über das in die Krönungsmesse eingefügte Credo aus der »Messe royale« von Henry Du Mont (1610—84).

Batka János. Der Höhengang der Graner Messe.
= Die Kirche (Wien) 1908. VI. 18.

B[atka] J[ohann]. Liszts ungarische Krönungsmesse.
= Pressburger Zeitung 1916. Nr. 359.

Batka János. Liszt Ferenc és Dumont Henry. [Franz Liszt und Henry Dumont.]
= Zeneközlöny (Budapest) 1911. IX. 1. Nr. 5.

Batka, Johann. Die Entstehung der Lisztschen Graner Messe.
= Die Kirche (Wien) 1908. Nr. 3.
Über die Schwierigkeiten L.-s beim Erwirken der Aufführung der Graner Messe.

Érdy Lajos. Erkel utolsó éveiből. [Aus Erkels letzten Jahren.]
= Erkel Ferenc Emlékkönyv születésének 100. évfordulójára (Budapest) 1910. p. 55—64.
Erkel kifogásai L. Esztergomi miséjének Glória tételében.
Erkels Einwürfe gegen L.-s Gloria-Satz in der Festmesse.

[Esztergomi mise főpróbája a Nemzeti Múzeum nagytermében. 1856. VIII. 26-án] [Hauptprobe der Graner Festmesse im Prunksaal des National-Museums. 26. VIII. 1856.] **Bq 051/6**
= Hölgyfutár (Pest) 1856. VIII. 27. Nr. 197.
A nagy ünnepi alkalomra a Múzeum terme szűknek bizonyult. Mindenki hallgatni akarta a nagyszerű szerzeményt, mely valóban méltó világhírű költője nevéhez. Az egészen új modorú egyházi zenemű legnagyobb hatású része a Credo. Azon vádat, hogy a mű világias szellemű, a főpróbán hallottak megsemmisítették. Aug. 28.-án második főpróbát kellett tartani (jótékonycélra: a lipótvárosi templom javára). A 2 főpróba 3000 frt-ot jövedelmezett.
Bei dieser festlichen Gelegenheit bewies sich der Saal des Museums zu eng. Jedermann wollte die grossartige Komposition anhören, welche seines Dichters wahrhaft würdig ist. Die grösste Wirkung der neuartigen Kirchenkomposition hat das Credo gemacht. Die Anklage, als ob das Werk einen weltlichen Charakter habe, wurde durch das in der Hauptprobe Gehörte vernichtet. Am 28. August musste eine zweite Hauptprobe gehalten werden (zu Gunsten der Leopoldstädter Kirche). Die beiden Hauptproben trugen 3000 Gulden ein.

Esztergomi ünnepély. [Das Graner-Fest.] **Bq 051/6**
= Hölgyfutár (Pest) 1856. IX. 2. Nr. 202.
Az esztergomi bazilika fölszentelési ünnepségének leírása, melyen L. esztergomi miséjét adták elő L. vezényletével.
Beschreibt die Einweihungs-Festlichkeiten der Basilika in Gran, an welchen L.-s Graner Festmesse unter Leitung L.-s aufgeführt wurde.

Frankenburg Adolf. Liszt »Koronázási misé«-jéről. (Tizenöt év előtti adatok.) [Über L.-s Krönungsmesse. Aus fünfzehnjährigen Angaben.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1882. V. 13.
A mű előadása viszontagságos történetének leírása.
Beschreibung der wechselvollen Geschichte der Aufführung des Werkes.

Haberl, Franz Xaver. Über Liszts Missa choralis und principielle Fragen.
= Musica sacra (Regensburg) 1890. Nr. 7.

Hanslick, Eduard. Die »Graner Messe« von Liszt.
= Presse (Wien) 1858. Nr. 69.

Helm, Theodor. Wiener Musikbriefe: Liszts Graner Messe. — Sonstige Liszt-Konzerte. **75**
= Pester Lloyd 1879. 12. IV. Nr. 102.

I. J. Az esztergomi főegyház felszentelési ünnepélye. [Einweihungsfest des Graner Domes.]
= Pesti Napló 1856. IX. 1—3. Nr. 389—391.
Tárgyalja a felszentelési ünneppel kapcsolatban L. miséjét.
Bespricht an das Einweihungsfest anknüpfend die Messe L.-s.

In Sachen der Lisztschen Einweihungsmesse (Graner-Messe).
= Zellners Blätter für Musik, Theater (Wien) 1856. Nr. 53.

Keldorfer, Viktor. Zur ersten Aufführung des Requiems von Liszt. **2906**
= Der Merker (Wien) 1917. p. 8—12.

Kern Aurél. Liszt Esztergomi miséje. [Liszts Graner Messe.]
= Budapesti Hirlap 1908. I. 7.

Kersch Ferenc. Liszt Ferenc Esztergomi miséje. Történeti adalékok annak megírásától, 1856. VIII. 31-ig. [Die »Graner Messe« Franz Liszts. Geschichtliche Beiträge von seinem Erstehen bis zur ersten Aufführung in Gran am 31. VIII. 1856.] Esztergom: Buzárovits 1907. 18 p.
Megjelent még [Erschien noch]: Katholikus Egyházi Zeneközlöny (Budapest) 1907. Nr. 7. & »Esztergom« 1907. Nr. 50—51.

A koronázó mise. [Die Krönungsmesse.]
= Budapesti Hirlap 1916. XII. 27.

[Liszt Esztergomi miséje.] [Liszts Graner Festmesse.] **B 051/38**
= Napkelet (Pest) 1858. IV. 11. Nr. 15.

[Liszt Esztergomi miséje.] [Liszts Graner Messe.] **B 051/20**
= Szépirodalmi Közlöny (Pest) 1858. IV. 15.

Liszt Esztergomi miséje. [Liszts Graner Messe.]
= Budapesti Hirlap 1907. XII. 3. **72**

[Liszt Koronázási miséje a Belvárosi plébániatemplomban 1874. III. 25-én.] [Liszts Krönungsmesse in der Innerstädter Pfarr-Kirche am 25. III. 1874.] **Bq 071/5**
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1874. III. 27.

[**Liszt:** Esztergomi miséjének főpróbája.] [Hauptprobe der Graner Festmesse von Liszt.]

= Pesti Napló 1856. VIII. 28. & 30. Nr. 385 & 387.

Aug. 26.-án és 29.-én volt a Nemzeti Múzeum termében L. művének két főpróbája. L. e művének stílusa egészen új s így első hallásra nehéz véleményt mondani. L. újító volt itt is s mint minden reformátor, úgy ő is erős ellenzésre talált. A mise mindazonáltal nagy hatást gyakorolt a közönségre, egyúttal beigazolta a kitűnő előadás, hogy nálunk is előadhatók L. művei.

Am 26. und 29. August wurden im National Museum zwei Generalproben aus L.-s Messe abgehalten. Der Styl dieses Werkes ist ganz neu. Beim ersten Anhören ist das Werk schwer zu beurteilen. L. war auch hier ein Neuerer und wie ein jeder Reformator, fand auch er seinen Werken gegenüber einen starken Widerspruch. Die Messe übte trotzdem einen grossen Eindruck auf das Publikum. Die ausgezeichnete Aufführung rechtfertigte die Ansicht, dass L.-s Werke auch bei uns aufführbar sind.

Liszt-Feier, Die —.

= Bäuerles Theater-Zeitung (Wien) 1856. Nr. 22.

Liszt »Esztergomi misé«-je a bécsi zeneegyletben. [Liszts »Graner Festmesse« im Wiener Musikverein.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1879. IV. 11.

[**Liszts** Graner Festmesse. Vortrag im Prunksaal des Museums und in der Pfarrkirche.]

= Pester Lloyd 1858. 13. IV.

Liszt Ferenc Esztergomi miséje Párisban. [Franz Liszts Graner Messe in Paris.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1866. III. 25.

A párisi St. Eustache-templomban előadták L. esztergomi miséjét a 2. kerület népiskolái javára. Páris szine-java jelen volt, hogy meghallgassák azon művet, mely fordulópontot képezett L. életében. A párisi lapok egyhangulag a nap hősének nevezik L.-et. Az előadás 50.000 francot jövedelmezett a jótékonycélra.

In der Pariser St. Eustache Kirche wurde L.-s Graner Messe zu Gunsten der Volksschulen des 2. Distriktes vorgetragen. Die Elite der Pariser Gesellschaft war anwesend, um dieses Werk, welches der Wendepunkt in L.-s Leben war, anzuhören. Die Pariser Blätter nannten L. einstimmig den Helden des Tages. Die Aufführung trug 50.000 Frs für den wohltätigen Zweck ein.

Liszt Ferenc és koronázási miséje. [Franz Liszt und seine Krönungsmesse.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1867. VII. évf. p. 577—579.

L. koronázási miséjében két világot hódított meg: a magyar nemzet szivét s az általános művészi világ osztatlan elismerését. L. a magyar névnek számtalan dicsőséget szerzett. E művében a korona mellé egy másik koronát tett, mely elválaszthatatlan lesz a másiktól, amíg magyar lesz a világon.

In seiner Krönungsmesse hatte L. zwei Welten erobert: das Herz der ungarischen Nation und das ungeteilte Anerkennen der Künstlerwelt. L. erwarb dem ungarischen Namen zahlreichen Ruhm. In diesem Werk stellte er neben die Krone eine andere, welche von einander, solange ein Ungar existiert, untrennbar sein werden.

Liszts grosse [Graner] Festmesse.

= Abendblatt der Pesth-Ofner-Zeitung 1856. Nr. 262.

Besprechung der Graner Aufführung des Werkes.

Liszts [Graner] Messe.

= Ödenburger Intelligenz- und Anzeige-Blatt 1856. Nr. 74.

Musikalische Besprechung des Werkes aus Anlass der Graner Aufführung.

Merkler Andor. Liszt Ferenc »Esztergomi miséje«. [Die Graner Messe Franz Liszts.]

= Magyarország (Budapest) 1918. Nr. 106. **136**

Missa solemnis von Liszt.

= Der Chorwächter (St. Gallen) 1915. Nr. 7.

Ney Ferenc. Liszt miséje. [Liszts Graner-Messe.] **B 051/107**

= Családi Lapok (Pest) 1856. VIII. 28.

Hosszabban méltatja L. miséjét a pesti Nemzeti Múzeumban (VIII. 26.) megtartott főpróba alkalmából.

Würdigt anlässlich der im National-Museum (26. VIII.) abgehaltenen Hauptprobe ausführlich die Messe L.-s.

Pp. Die Graner Festmesse.

= Ostdeutsche Post (Wien) 1858. Nr. 70.

—*o* Franz Liszts Krönungs-Messe.

= Pester Lloyd 1867. 13. VI. Nr. 139.

Als L. seine grosse Messe zur Einweihung der Graner Basilika leitete, forderte Primas Scitovszky ihn auf, auch für die Krönung des ungarischen Königs die Messe zu schreiben. Scitovszky hat den heissersehnten Tag nicht mehr erlebt, aber sein Wunsch ist erfüllt. L. ist es gelungen Kirchlichkeit, ritterliche Pracht und nationales Wesen in einer Messe zu verschmelzen.

—r—r—. Liszt [Esztergomi] miséje. — Liszt a sz. Ferenc-szerzet confraterjei között. [Liszts [Graner] Messe. — Liszt zwischen den Confrater des Franziskaner Ordens.] **B 051/2**

= Divatcsarnok (Pest) 1858. IV. 10. & 15.

Ramann, Lina. Franz Liszt als Psalmensänger und die früheren Meister. Zu einer musikalischen Psalmenkunde. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1886. VII, 72 p.

—ss. Liszts Messe und deren Aufführung in Gran am 31. August.

= Pester Lloyd 1856. 4. IX. Nr. 206.

Das Werk ist klar, leidet nicht an bizarren Ideen, hat keinen unerfassbaren Inhalt, wie bei vielen der neuen Komponisten und wenn auch der Meister der neuen Richtung huldigte, so hat er doch in keiner Note der sogenannten Zukunfts-Musik in ihrer üblen Bedeutung gefröhnt. Das Werk wird bald aller Orten bekannt sein und es werden dem Komponisten viele Auszeichnungen zu Teil werden. Bei der Aufführung des Werkes drängt sich der vielleicht kühne Gedanke auf: zu welcher Bedeutung die hiesige Musikwelt durch die öftere, wenn schon nicht stete, Anwesenheit des genialen einheimischen Künstlers geführt werden könnte.

Ss. Abbate Dr. Franz Liszt.

= Pester Lloyd 1869. IV. 27. Nr. 95.

Musikalische Besprechung der Krönungsmesse anlässlich der ersten Pester öffentlichen Aufführung am 26. IV. 1869.

Schmidt, Leopold. Aus dem Musikleben der Gegenwart. Beiträge z. Zeitgenössischen Kunstkritik. Berlin: Hofmann 1909. XVI, 367 p. **70995**

Liszt: p. 212. (Liszts Graner Festmesse).

Schmitz, Eugen. Die vier berühmtesten Messen der Musikgeschichte.

= Musikalisches Wochenblatt (Leipzig) 1905. Nr. 9.

Diese sind: Palestrinas »Missa papae Marcelli«, Bachs h-moll Messe, Beethovens Missa solemnis und Liszts Graner Festmesse.

Schnerich, Alfred. Messe und Requiem seit Haydn und Mozart. Wien: Stern 1909. VIII, 178 p. **65902**

Liszt: p. 116—121; 160—162.

Sereghy Elemér. Liszt Ferenc Koronázási miséje. [Franz Liszts Krönungsmesse.]

= Alkotmány (Budapest) 1916. Nr. 362.

Speidel, Ludwig. Franz Liszts Graner Festmesse.

= Wiener Zeitung 1858. Nr. 71.

Szikla, Adolf. Franz Liszts Krönungsmesse. **75**

= Pester Lloyd 1911. 17. X.

Vutkovich Sándor. Liszt Ferenc »Esztergomi miséje«. [Franz Liszts »Graner Messe«.]

= Nyugatmagyarországi Híradó (Pozsony) 1903. Nr. 107.

Widmann, Wilhelm. Die Missa choralis von Franz Liszt.

= Musica sacra (Regensburg) 1927. p. 33—41, 84—87, 212—219, 252—255.

Zellner, L. A. Über Liszts Graner Festmesse und ihre Stellung zur geschichtlichen Entwicklung der Kirchenmusik. Wien: Manz 1858. 81 p.

d) Dalok és karművek (zongora és zenekar kísérettel)
Lieder und Chorwerke (mit Klavier und Orchester)

á—e. A Wagner—Liszt hangverseny (1875. III. 10-én). [Das Wagner—Liszt Konzert am 10. III. 1875 in Pest.] **128**

= Pesti Napló 1875. III. 11. Nr. 75. (Esti lap.)

L. két számmal szerepelt. A Strassburgi harangok c. kantátéval, melyet Longfellow költeményére írt. A mű nagy zenekarra és kórusra van írva. A mű után L. eljátszotta Beethoven esz-dur koncertjét. Cikkíró hosszabban jellemzi L. játékát, ki ismét remekelt a Beethoven koncert előadásában.

L. beteiligte sich durch zwei Nummern: mit der Kantate »Die Glocken des Strassburger Münsters«, welche er auf das Gedicht Longfellows komponierte. Das Werk ist für grosses Orchester und Chor geschrieben. Nach der Kantate spielte L. das Klavierkonzert in Es von Beethoven. Verfasser schildert länger L.-s Spiel. Er brillierte im Vortrag des Beethoven'schen Konzertes wieder.

Ábrányi Kornél id. Liszt »Nap-himnusz«-a. [Die »Sonnen-Hymne« Liszts.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1885. III. 29.

L. e művét, a »Cantico del Sol«-t, egy zeneakadémiai estélyen fogják először előadni. A mű baritonsolora férfikarral s orgonakisérettel van írva. A himnusz szövege assisi szt. Ferenctől való.

Das Werk L.-s, »Cantico del Sol«, wird in einer Soirée der Musikakademie zum ersten Male vorgetragen. Das Werk ist für Baritonsolo mit Männerchor und Orgelbegleitung komponiert. Der Text der Hymne ist vom Hl. Franz von Assisi.

Bartha Dénes. Liszt Ferenc dalairól. [Franz Liszts Lieder.] **2223**

= Napkelet (Budapest) 1933. p. 779—784.

L. dalköltészetében nem akarta e műfajt megújítani, mint a szimfónikus költeményeknél tette, mégis megközelítette dalkompozicióiban Schubert bensőséges hangját.

L. hatte nicht die Absicht in seiner Liederdichtung diese Gattung zu erneuern, wie er es bei seinen symphonischen Dichtungen getan hatte, jedoch näherte er sich in seinen Liederkompositionen dem innigen Ton Schuberts.

Bertha Sándor. A Beethoven-ünnep Pesten. [Die Beethoven-Feier in Pest.]

= Pesti Napló 1870. XII. 17. Nr. 302.

Beethoven születésének 100. évfordulóját Pesten L. vezetésével ünnepelték meg. A Vigadó nagytermében tartott hangversenyen L. Beethoven-Cantatéját adták elő, utána Beethoven hegedűkoncertjét játszotta Reményi, majd a 9. szimfónia következett.

Das Beethoven Zentenar wurde in Pest unter Leitung L.-s gefeiert. Das Konzert wurde im Redouten Saale abgehalten. Vorgetragen wurden L.-s Beethoven-Cantate, das Violinkonzert (gespielt durch Reményi) und die Neunte Symphonie.

Göllerich, August. Franz Liszt als Männerchor-Komponist.

= Festblätter zum 6. deutschen Sängerbundesfeste (Graz) 1902. Heft 9—10.

Hackl Lajos. Liszt Ferenc férfikar-szerzeményei. [Franz Liszt Männerchor-Kompositionen.] **B 782/3**

= Zenevilág (Budapest) 1902—3. p. 237—238.

Foglalkozik L. e nemű kompozícióival s azon kapcsolatokkal, melyek L.-et az Orsz. magy. daláregyesület megalakulásához fűzik.

Befasst sich mit L.-s Kompositionen dieser Art und mit jenen Beziehungen, welche L. zur Gründung des Ungarischen Landes-Gesangvereins knüpfen.

Hanslick, Eduard. Über Liszts Ouverture und Chöre zu Herders »Entfesselten Prometheus«.

= Presse (Wien) 1860. Nr. 61.

Hazay, Oe[dön]. Entwicklung und Poesie des Gesanges und die wertvollen Lieder der Gesamt-Musikliteratur. Bd 1—2. [1911.] 2. Aufl. Leipzig: Hesse 1915. **36496**

Liszt: Bd I. p. 195—196.
Bd II. p. 431—450.

Isoz Kálmán. Liszt Ferenc Via Crucisa. [Via Crucis von Franz Liszt.] **2757**

= A Zene (Budapest) 1934. p. 175—179.

L. művének a Nemzeti Múzeumban levő eredeti kéziratáról. A mű története és zenei elemzése.

Über die im National-Museum befindliche Handschrift des Werkes. Geschichte und musikalische Analyse.

Kapp, Julius. Liszt—Scheffels Festspiel »Der Brautwillkomm auf Wartburg«.

= Neue Musik-Zeitung (Stuttgart) 1911. Nr. 2.

Királyhimnusz Liszt Ferenctől. [Die Königshymne von Franz Liszt.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1884. VIII. 24.

L. minden felszólítás nélkül komponált egy királyhimnuszt, mellyel a budapesti operát fogják megnyitni, az udvar jelenlétében. A királyhimnusz szövegét ifj. Ábrányi Kornél irta.

L. komponierte ohne jede Aufforderung eine Königshymne, mit welcher die Oper in Budapest in Anwesenheit des Hofes eröffnet wird. Den Text der Königshymne dichtete Kornél Ábrányi junior.

Kretzschmar, Hermann. Gesammelte Aufsätze über Musik und anderes aus den »Grenzboten«. Bd 1—2. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1910—11. **80420**

Liszt: Das deutsche Lied seit Robert Schumann. Bd I. p. 1—35.

Liszt Ferenc: A felszabadított Prometheus. [Franz Liszt: Der entfesselte Prometheus.] **211**

= A hon (Budapest) 1875. III. 4. Nr. 51.

A szimfónikus költeményt (szövegét irta Pohl Richard, ford. Ábrányi Kornél) nagy közönség hallgatta végig a Vigadóban (1875. III. 3.) A mű szövegrészét Bulyovszky Lilla, a karokat a Liszt-egylet tagjai adták elő Engesszer Mátyás vezetésével, a zongorarészt L. és Siposs Antal játszották. A nehéz és igényteljes zenemű előadása nagy sikert aratott.

Das symphonische Gedicht (Text von Richard Pohl, übers. von Kornél Ábrányi) hörte in der Redoute (3. III. 1873) ein grosses Publikum an. Der Sprechteil wurde von Lilla von Bulyovszky, die Chöre von den Mitgliedern des L.-Vereins, unter Leitung Mathias Engessers vorgetragen. Die Klavierbegleitung besorgten L. und Anton Siposs. Der Vortrag des schweren und anspruchsvollen Werkes erntete grossen Beifall.

[**Liszt** és Wagner együttes hangversenye. Pesti Vigadó 1875. III. 10.] [Liszts und Wagners gemeinsames Konzert in der Pester Redoute am 10. III. 1875.] **211**

= A hon (Budapest) 1875. III. 11. Nr. 57.

Liszt »Király-himnusza«. [Liszts »Königs-Lied«.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1884. IX. 16. Nr. 256.

L. királyhimnuszát nem fogják előadni az Opera megnyitásán és pedig loyalitásból. L. ugyanis a Hej Rákóczi, hej Bercsényi... c. híres nótát dolgozta fel, melynek hallása különös reminiszcenciákat ébreszt a hallgatóban. A király által épittetett operát, melynek első előadásán a király is jelen lesz, nem meri az intendatura rebellis nótával megnyitni.

Die Königs-Hymne von L. wird bei der Eröffnung der Oper nicht und zwar aus Loyalität nicht aufgeführt. L. verarbeitete in diesem Lied die berühmten Kuruzen-Motive »Hej Rákóczi, hej Bercsényi«..., deren Anhören seltsame Reminiscenzen im Zuhörer erwecken. Die Intendantur wagt es nicht die vom König gebaute Oper, deren erste Vorstellung auch der König beiwohnen wird, mit einem rebellischen Lied zu eröffnen.

»**Liszt egylet**« hangversenye. [Konzert des »Liszt Vereines«.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1875. III. 5. Nr. 52.

L. Prometheus c. költeménye került előadásra. A zongorarészt L. játszotta, a karokat a L.-egylet tagjai énekelték, a prológot Bulyovszky Lilla szavalta.

L.-s Prometheus wurde vorgetragen. Den Klavierpart spielte L., die Chöre sangen die Mitglieder des L.-Vereins, den Prolog sprach Lilla v. Bulyovszky.

Liszt Ferenc Királydala. [Franz Liszts Königslied.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1884. IX. 28. Nr. 268.

Liszt Királydala. [Liszts Königslied.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1884. X. 2. Nr. 272.

Liszt Ferenc és a magy. kir. Operaház intendánsa. [Franz Liszt und der Intendant des königl. ung. Opernhauses.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1884. IX. 25. Nr. 265.

L. királyhimnuszának előadása alkalmából.

Aus Anlass der Aufführung des Königsliedes.

Liszt »Királydal«-a [Liszts »Königslied«.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1884. IX. 17.

Liszt művei az Operaházban. [Liszts Werke im Opernhaus.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1885. III. 27.

L. Bülownak ajánlott első magyar rapszódiáját adta elő az opera zenekara, melyet Doppler Ferenccel hangszereltetett, utána pedig az Opera megnyitására komponált, de elő nem adott Magyar Királydalt, melyet annak idején kuruc motívumai miatt az udvar jelenlétében nem adhattak elő.

Das Orchester der Oper spielte L.-s Bülow gewidmete erste Rhapsodie, welche L. durch Franz Doppler instrumentieren liess, danach das zur Eröffnung der Oper komponierte, jedoch nicht vorgetragene Königslied, welches wegen den benützten Kuruzen-Motiven in Anwesenheit des Hofes nicht gesungen werden konnte.

Liszt Prometheusa. [Liszts Prometheus.] **128**

= Pesti Napló 1875. III. 4. Nr. 51.

A Vigadó kistermében került előadásra márc. 3.-án L. e műve L., Siposs Antal és a Liszt-egyesület női kórusa közreműködésével. A mű L. egyik elsőrendü, nagy, merész alkotása. A Prometheus mondát a zeneköltészet legbájosabb, legfönségesebb és ahol kell, a legzordonabb eszközeivel dolgozta fel. A mű legszebb száma az Aratók kara, melyet meg kellett ismételni.

Dieses Werk L.-s kam am 3. III. im kleinen Redoutensaal unter Mitwirkung L.-s, Anton Siposs' und des Damenchores des L.-Vereins zur Aufführung. Diese Komposition ist ein hervorragendes, grosses, kühnes Werk L.-s. Er bearbeitete die Prometheus-Sage mit den reizendsten, erhabensten, wo es nötig war, mit den düstersten Mitteln der Tonkunst. Die schönste Nummer des Werkes ist der Schnitterchor, welcher wiederholt werden musste.

Liszt Ferenc »Királydala«. [Franz Liszts Königslied.] **128**

= Pesti Napló 1884. IX. 27. Nr. 267.

Liszt: Prometheus. Aufführung in Budapest 1875. 3. III. **213**

= Neues Pester Journal 1875. 4. III. Nr. 51.

Liszt Ferenc »Prometheus« symphoniai zenekölteménye magyarázatához. [Erläuterung zu Liszts Symphonische Dichtung »Prometheus«.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1875. II. 21. Nr. 7.

Liszt Ferenc Prometheusa. [Franz Liszts »Prometheus«.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1875. III. 7. Nr. 9.

Liszt Ferenc Királydal-a. [Franz Liszts Königslied.] **134**

= Világ (Budapest) 1924. X. 2.

Liszts »Morgen steh ich auf und Frage«.

= Die Scholle. Blätter für Kunst (München) 1926. p. 804—806.

Mihalovich, Edmund. Franz Liszt und die Beethoven-Feier in Pest.

= Pester Lloyd 1870. 14. XII. Nr. 299.

Nebst Weimar darf Pest auf den hohen Ruhm stolz sein, die Beethoven-Feier unter der Leitung L.-s zu begehen. L. wird anlässlich des Beethoven Festes abzuhaltenden Konzertes seine Beethoven-Kantate, Beethovens Violinkonzert mit Reményi und die Neunte Symphonie dirigieren.

—n. Das Wagner—Liszt Konzert. 1875. 10. III. **213**

= Neues Pester Journal 1875. 11. III. Nr. 57.

Dieses Konzert war ein voller Triumph für L., für Wagner ein Achtungserfolg. L. spielte das Es-dur Konzert von Beethoven und sein Klaviervortrag bildete den eigentlichen Magnet, der das Publikum in das Wagner-Konzert lockte. Nach dem Konzert dirigierte L. seine Kantate: Die Glocken von Strassburg.

Raabe, Peter. Zwei Liszt-Uraufführungen in Weimar am 21. V. 1912. [»Les morts« und Kantate »Hungaria«.]

= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1912. Nr. 24.

Reuss, Eduard. Liszts Lieder.

= Bayreuther Blätter 1906. VII.—XX. Stück.

Reuss, Eduard. Liszts Lieder. Leipzig: Brockhaus 1907. 96 p.

Richard, August. Franz Liszt als Männerchorkomponist.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1912. Nr. 8.

Richard, August. Franz Liszts Kompositionen für Männerchor. Zu des Meisters dreissigstem Todestag. **2906**

= Der Merker (Wien) 1916. p. 489—493.

Richard, August. Franz Liszt als Männerchor-Komponist.

= Süddeutsche Sänger-Zeitung (Heidelberg) 1911. Nr. 3.

Röckl, Sebastian. Ein unbekanntes Männerquartett Franz Liszts. [»Trinkspruch« 1843 München.] **2578**

= Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1929. p. 332—333.

Sz. Zur Beethovenfeier. Das Konzert im grossen Redouten-Saale.

= Pester Lloyd 1870. 18. XII. Nr. 303.

In diesem Konzerte, welches L. dirigierte, wurde L.-s Beethoven Kantate (Gedicht v. Adolf Stern) aufgeführt.

Sängerfest im Stadtwäldchen. [Pest 1865. 20. VIII.]

= Pester Lloyd 1865. 22. VIII. Nr. 192.

In diesem Sängerfest, an welchem fünfzig Sängervereine teilnahmen, wurden L.-s »Geharnischte Lieder« vorgetragen.

Sztojanovits Jenő. Liszt Ferenc királydala s a m. kir. dalműszínház megnyitó előadása. [Franz Liszts Königslied u. d. Eröffnungsvorstellung d. königl. ung. Opernhauses.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1884. IX. 14. Nr. 254.

Wagner—Liszt hangverseny. [Das Wagner—Liszt Konzert.] **128**

= Pesti Napló 1875. III. 11. Nr. 57.

A Vigadó terme zsúfolásig megtelt e hangversenyre. L. a folytonos ovációk tárgya volt. A hangversenyt L. »Strassburgi harangok« c. kantátéja nyitotta meg, mely után Beethoven esz-dur koncertjét játszotta el. A zeneköltőt is tapsolták, a zongorakirályt azonban királyilag ünnepelték.

Bei diesem Konzert war der Saal der Redoute gedrängt voll. L. war Gegenstand ständiger Ovationen. Das Konzert wurde mit L.-s Kantate »Die Glocken des Strassburger Münsters« eröffnet, nach welchem L. Beethovens Es-dur Konzert spielte. Dem Tondichter applaudierte man, der Klavierkönig wurde aber königlich efeiert.

Wagner—Liszt hangverseny. [Das Wagner—Liszt Konzert.]
= Zenészeti Lapok (Budapest) 1875. III. 14. Nr. 10.

Wenz, Joseph. Franz Liszt als Liederkomponist. Diss. Frankfurt 1921.

Wetz, Richard. Franz Liszt als Liederkomponist.
= Deutsche Tonkünstler-Zeitung (Berlin) 1911. Nr. 232.

—

Chantavoine, Jean. Die Operette »Don Sanche«. Ein verloren geglaubtes Werk Franz Liszts. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1903—4. Bd XI. p. 286—307.

[Liszts »Don Sanche«. Uraufführung im Pariser Opernhaus am 17. X. 1825. Bericht.]
= Allgemeine Musikzeitung (Leipzig) 1825. Nov.

Reimann, Heinrich. Pariser Kritiken über Liszts Don Sanche.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1888. 20. VII.

IV.

Irodalmi művek — Literarische Werke

1) Egyes művei és összegyüjtött munkái

Einzelne Werke und gesammelte Schriften

Liszt, Franz. Gesammelte Schriften. Bd 1—6. Hg. v. Lina Ramann. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1880—83.

Bd I. Friedrich Chopin (1852.)

Bd II. 1. Essays.
Zur Stellung der Künstler (1835.); Über zukünftige Kirchenmusik (1834); Über Volksausgaben bedeutender Werke (1836); Über Meyerbeers Hugenotten (1837); Thalbergs »Grande fantaisie« op. 22. und »Caprices« op. 15. und 19. (1837); An Herrn Professor Fétis (Entgegnung) (1837); Rob. Schumanns Klavierkompositionen op. 5., 11., 14. (1837); Paganini. Ein Nekrolog (1840).

Bd II. 2. Reisebriefe eines Baccalaureus der Tonkunst (1835—40); Nr. 1—3. an George Sand. Nr. 4. an Adolf Pictet. Nr. 5. an Louis de Ronchaud. Nr. 6. am Comersee (an L. de Ronchaud). Nr. 7. La Scala (an M. Schlesinger). Nr. 8. an Heinrich Heine. Nr. 9. an Lambert Massart. Nr. 10. Über den Stand der Musik in Italien (an M. Schlesinger). Nr. 11. Die heilige Cäcilie (an M. d'Ortigue). Nr. 12. an Hector Berlioz.

Bd III. Dramaturgische Blätter.

Teil 1. Essays über musikalische Bühnenwerke und Bühnenfragen: »Orpheus« von Gluck (1854.); Beethovens »Fidelio« (1854); Webers »Euryanthe« (1854); Über Beethovens Musik zu »Egmont« (1854); Über Mendelssohns Musik zum »Sommernachtstraum« (1854); Scribes und Meyerbeers »Robert der Teufel« (1854); Schuberts »Alfons und Estrella« (1854); Aubers »Stumme von Portici« (1854); Bellinis »Montecchi e Capuletti« (1854); Boieldieus »Weisse Dame« (1854); Donizettis »Favoritin« (1854); Pauline Viardot-Garcia (1859); Keine Zwischenaktsmusik- I (1855); Mozart. Bei Gelegenheit seiner 100jährigen Feier in Wien (1856).

Bd III. Dramaturgische Blätter.

Teil 2. Richard Wagner. Tannhäuser und der Sängerkrieg auf Wartburg (1849); Lohengrin und die erste Aufführung in Weimar (1850); Der fliegende Holländer (1854); Das Rheingold (1855).

Bd IV. Aus den Annalen des Fortschritts. Berlioz und seine »Haroldsymphonie« (1855); Robert Schumann (1855); Clara Schumann (1855); Robert Franz (1855); Sobolewskis »Vinvela« (1855); John Field und seine Nocturnes (1859).

Bd V. Streifzüge. Kritische, polemische und zeithistorische Essays. Zur Goethe-Stiftung (1850); Weimars Septemberfest zur Feier des 100jährigen Geburtstages Karl Augusts (1857); Dornröschen. Genasts Gedicht und Raffs Musik (1856); Marx und sein Buch: »Die Musik des 19. Jahrh.« (1855); Kritik der Kritik. Ulibischeff und Séroff (1858); Ein Brief über das Dirigieren. Eine Abwehr (1853).

Bd VI. Die Zigeuner und ihre Musik in Ungarn (1859).

Liszt, Franz. De la fondation-Goethe à Weimar. Leipzig: Brockhaus 1851. 162 p.

Liszt, Franz. Lohengrin et Tannhäuser de R. Wagner. Leipzig: Brockhaus 1851. 186 p.

Liszt, Franz. F. Chopin. Paris: Escudier 1852.

Liszt, Franz. Des Bohémiens et de leur musique en Hongrie. Paris: Librairie nouvelle 1859.

Liszt, Franz. Über John Field's Nocturne. Leipzig: Schuberth 1859. 31 p.

Liszt, Franz. Robert Franz. Leipzig: Leuckart 1872. 56 p.

—

Adelburg, August. Entgegnung auf die von Dr. Franz Liszt in seinem Werke »Des Bohemiens et de leur musique en Hongrie« aufgestellte Behauptung, dass es keine ungarische Nationalmusik, sondern bloss eine Musik der Zigeuner gibt. Mit e. Vorworte von Alexander von Czeke. Pest: Lampel 1859. 30 p.

Bartalus István. A cigány és viszonya zenénkhez. [Der Zigeuner und sein Verhältnis zur ungarischen Musik.] **3441**

= Budapesti Szemle 1865. 26. k. p. 107—119, 290—308; 27. k. p. 35—73.

Szerző e cikkében kitér L. cigányokról írott könyvében foglaltakra s bár tisztában van L. tévedéseivel szemben, melyeket ki is mutat, mégis védelmébe veszi L.-et, kinek könyve ha szerencsésebb időben jelenik meg, nem keltett volna akkora felzúdulást szerzője ellen.

Verfasser bespricht in diesem Artikel auch L.-s Buch über die Zigeuner und obwohl er über L.-s Irrtümer, welche er nachweist, im Klaren ist, nimmt er L. doch in Schutz. Wenn dessen Buch in einer glücklicheren Zeit erschienen wäre, so hätte es keine solche Empörung gegen seinen Verfasser hervorgerufen.

Bartalus István. A magyarok zenéje és zenészei. [Die Musik und Musiker der Ungarn.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1884. I. 13., 17. & 18.

A tárggyal kapcsolatosan helyreigazítja L. tévedését, a magyar zenével és a cigányokkal kapcsolatosan.

In Verbindung mit diesem Thema rectificiert Verfasser L.-s Irrtum bezüglich der ungarischen Musik und der Zigeuner.

Bartalus István. Zenészeti levelek. [Musikalische Briefe.]

= Budapesti Hirlap 1859. Nr. 225.

E levelekben szerző védelmére kel L.-nek, kit »A cigányokról és a cigányzenéről Magyarországon« c. könyvéért sokan, főleg Simonffy Kálmán, támadtak.

In diesen Briefen verteidigt Verfasser L., der wegen seines Buches, »Die Zigeuner und die Zigeunermusik in Ungarn«, hauptsächlich durch Koloman Simonffy, angegriffen wurde.

Brassai Sámuel. Magyar- vagy cigányzene? Elmefuttatás Liszt Ferenc »Cigányokról« írt könyve felett. [Ungarische- oder Zigeunermusik. Skizze über Liszts Buch über die Zigeuner.] Kolozsvár: Stein 1860. IV, 50 p.

Denk, Max. Franz Liszt als Schriftsteller.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1912. Nr. 9.

Ehlert, Louis. Aus der Tonwelt. Bd 1—2. Essays. Berlin: Behr 1877—84. **80413**

Liszt als Schriftsteller p. 153—160.
Eine Liszt-Biographie. (Von Lina Ramann) p. 161—172.

Fáy István gróf véleménye Liszt Ferenc legújabb állításairól. [Ansicht des Grafen Stefan Fáy über Franz Liszts neueste Behauptungen.] **25**

= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1859. p. 464—465.

L. barátja cáfolja L. cigányokról szóló könyvében a magyar zenét illetőleg tett téves nyilatkozatait.

Fáy, ein Freund L.-s, widerlegt L.-s irrtümliche Äusserungen, welche L. in seinem Buch über die Zigeuner bezüglich der ungarischen Musik gemacht hatte.

Füredy F. Gusztáv. Liszt Ferenc mint író. [Franz Liszt als Schriftsteller.] **72**

= Budapesti Hirlap 1918. Nr. 211.

G. gy. Liszt és a magyar zene. [Liszt und die ungarische Musik.] **128**

= Pesti Napló 1859. X. 27.

Kimutatja L. tévedéseit a magyar zenéről L. a cigányokról írott könyvével kapcsolatosan.

Nachweisung der die ungarische Musik betreffenden Irrtümer L.-s, welche in seinem Buche über die Zigeuner vorkommen.

József főherceg. Cigány nyelvtan. [Zigeuner Grammatik.] Budapest: Magy. tud. Akadémia 1888. XXIII, 377 p. **23647**

Liszt: p. 328—331. (L. »A cigányokról« szóló művének tárgyalása. Behandelt L.-s Werk über die Zigeuner.)

Kereszty István. Liszt irodalmi működése. [Liszts literarisches Wirken.] **2757**

= A Zene (Budapest) 1911. p. 218—220.

Liszt Ferenc mint író [Franz Liszt als Schriftsteller.] **Bq 071/32**

= Reform (Budapest) 1873. p. 331.

Liszt als Schriftsteller.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1912. p. 196.

Liszt als Sprachkenner und Schriftsteller.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1893. p. 65.

Liszt, Franz als Schriftsteller.

= Bäuerles Theater-Zeitung (Wien) 1856. Nr. 15.

Prahács Margit. Liszt Ferenc az író. [Franz Liszt als Schriftsteller.] **2223**

= Napkelet (Budapest) 1933. p. 428—434.

Reuss, Eduard. Liszt als Kritiker.

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1911. p. 174, 192, 208, 230.

S — y J. Liszt Ferenc és a magyar zene. [Franz Liszt und die ungarische Musik.] **25**

= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1859. Nr. 34.

A cikk támadás L. ellen, munkája, »A cigányok és a cigányzene Magyarországon«, megjelenése alkalmából. — A cikk után közli Scudo francia kritikusnak a párisi Revue des deux Mondes-ban megjelent bírálatát L. könyvéről.

Artikel ist ein Angriff gegen L.-s Werk »Die Zigeuner und die Zigeunermusik in Ungarn«, anlässlich seines Erscheinens. — Nach dem Artikel wird die in der Pariser Revue des deux Mondes erschienene Kritik des französischen Kritikers, Scudo, über L.-s Buch mitgeteilt.

Schemann, L. Liszt als Schriftsteller.

= Bayreuther Blätter 1887. p. 285—330.

Simonffy Kálmán. Liszt és a magyar zene. [Liszt und die ungarische Musik.] **128**
= Pesti Napló 1859. IX. 6—7., 14.

Simonffy Kálmán. A magyar nemzeti zene lényege és mivolta. (Válaszul Liszt művére.) [Das Wesen und Beschaffenheit der ungarischen national Musik. Antwort auf Liszts Buch.] Pest 1859.

Stoecklin, Paul de. Liszt à travers son oeuvre litteraire.
= Le courrier musical (Paris) 1911. Nr. 11.

Szénfy Gusztáv. Liszt a cigányzenéről. [Liszt über die Zigeunermusik.] **128**
= Pesti Napló 1859. IX. 14.
Bírálja L. tévedéseit L.-nek a cigányokról és a magyar zenéről írott művében.
Kritisiert L.-s Irrtümer in seinem Buch über die Zigeuner und die ungarische Musik.

Ujfalussy Lajos. Még egy szó Lisztről és a magyar zenéről. [Noch ein Wort über Liszt und die ungarische Musik.] **25**
= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1859. p. 476.
L.-nek a cigányokról szóló könyvében foglalt téves állitásaival szemben védelmébe veszi a magyar zenét. Magyar zene a cigányoknak az országba való telepedése előtt is volt, a cigányok pedig csak terjesztői s elszórt esetben voltak szerzői magyar zenének.
Nimmt gegenüber der in L.-s Buch über die Zigeuner vorkommenden Irrtümer die ungarische Musik in Schutz. Die ungarische Musik existierte schon, bevor die Zigeuner ins Land eingewandert sind. Die Zigeuner sind nur ihre Verbreiter und sie waren nur in seltenen Fällen Dichter der ungarischen Musik.

Weigand, W. Liszt, als Schriftsteller.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1890. p. 257, 278 ff.

Wohl Stefánia. Liszt mint író. [Liszt als Schriftsteller.] **128**
= Pesti Napló 1879. Nr. 56.

2. *Levelezés — Briefwechsel*

Liszt [Ferenc] Franz. Briefe. Gesammelt u. hg. v. La Mara. Bd 1—8. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1893—1904. **84623**
Bd 1.: Von Paris bis Rom. 1893. XII, 399 p.
Bd 2.: Von Rom bis an's Ende. 1893. XII, 421 p.
Bd 3.: Briefe an eine Freundin. 1894. VI, 223 p.
Bd 4.: Briefe an d. Fürstin Carolyne Sayn-Wittgenstein. 1899. XXIV, 519 p.
Bd 5.: Briefe an d. Fürstin Carolyne Sayn-Wittgenstein. 1900. VI, 244 p.
Bd 6.: Briefe an d. Fürstin Carolyne Sayn-Wittgenstein. 1902. VIII, 375 p.
Bd 7.: Briefe an d. Fürstin Carolyne Sayn-Wittgenstein. 1902. 460 p. 2t.
Bd 8.: 1823—1886. Neue Folge z. Bd I—II. 1905. XVI, 427 p. 2t.

Abert, H. Ungedruckte Briefe von Franz Liszt, Anton Rubinstein und Charlotte Birsch-Pfeiffer.
= Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft (Leipzig) 1903. p. 251—254.

Aus dem unveröffentlichten Briefwechsel zwischen Liszt und Ferdinand Hiller.
= Münchener neueste Nachrichten 1930. Juni.

Aus Liszts Briefen an seine Tochter.
= Bayreuther Blätter 1916. p. 146—155.

Batka, Richard. Sechs Briefe Franz Liszts. **2906**
= Der Merker (Wien) 1911. Nr. 43.

Bie, Oskar. Besprechung der »Briefe an Liszt«.
= Allgemeine Musikzeitung (Leipzig) 1896. p. 8.

Bie, Oskar. Über Liszts Briefe.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1894. p. 69.

Bory, Robert. Correspondance inédite de Liszt et de la Princesse Mary Sayn-Wittgenstein. **66197**
= Numero special de la Revue Musicale (Paris) 1928. Mai. p. 47—59.

Bory, Robert. Une lettre inédite de Liszt.
= Schweizerische musikpädagogische Blätter (Zürich) 1924. p. 220.

Bory, Robert. Diverses lettres inédites de Liszt.
= Schweizerisches Jahrbuch für Musikwissenschaft (Genf) 1928.

Bräutigam, L. Liszts Briefe an die Fürstin Carolina Sayn-Wittgenstein.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1901. Nr. 7.

Briefwechsel zwischen Wagner und Liszt.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1890. p. 4., 21 ff.

Bronne, Carlo. La Comtesse de Mercy-Argenteau et la musique russe. Avec des lettres inédites de Liszt, Borodine, César Cui. Paris: Libr. des Champ Elysées 1935. 80 p.

Fragments des lettres de R. Wagner et de Fr. Liszt.
= Revue musicale (Paris) 1911. XI. p. 442.

Fränkel, Bartholomäus. Zwei unbekannte. Briefe Franz Liszts. **75**
= Pester Lloyd 1902. 10. VIII.
Die zwei Briefe sind an den Abt J. Danielik in Eger (Erlau) gerichtet (datiert: Pest 10. IV. & Weimar 26. VII. 1858.) Diese Briefe werfen ein Licht darauf, wie in L. die Idee entstand, das St. Elisabeth Oratorium zu komponieren. In dem ersten Brief dankt L. dem Abte für die Zusendung des grossen Prachtwerkes über das Leben der heiligen Elisabeth; im zweiten Brief ersucht L. Danielik, ihm alle musikalischen und liturgischen Denkmäler, welche auf die heil. Elisabeth Bezug haben, durch M. Brandt (später Mosonyi) einzusenden.

Friedenthal. Ein Brief Franz Liszts.
= Deutsche Tonkünstler-Zeitung (Berlin) 1913. Jg. 12. p. 275.

Fünf Briefe der George Sand an Liszt. **2906**
= Der Merker (Wien) 1914. p. 53—55.

Grunsky, Karl. Liszts Briefe an Prof. Lebert.
= Musikalisches Wochenblatt (Leipzig) 1904. Nr. 45.

Gutmansthal, N. Souvenirs de Franz Liszt. Lettres inédites. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1913. 69 p.

Heintz, A. Briefwechsel zwischen Wagner und Liszt.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1889. p. 6., 20.

Ismeretlen Liszt-levelek. [Unbekannte Liszt-Briefe.] **1877**
= Muzsika (Budapest) 1929. p. 82—86.
24 kiadatlan L.-levél közzététele Plotényi Nándorhoz, Reményi Edéhez, gr. Teleki Sándorhoz, Végh Jánoshoz.
Mitteilung von 24 unbekannten L.-Briefen an Ferdinand Plotényi, Eduard Reményi, Graf Alexander von Teleki und Johann von Végh.

D'Isoz Kálmán. Liszt Ferenc három kiadatlan levele Mosonyi Mihályhoz. [Drei unverlegte Briefe Franz Liszts an Michael Mosonyi.] **0100/4**
= Magyar Könyvszemle (Budapest) 1926. p. 309—315.
A három levél kelte: 1. Weimar 1857. IV. 29.; (L. meghivja magához Mosonyit); 2. Weimar 1860. IV. 24. (Mosonyi L. esztergomi miséjének négykezes átiratáról); 3. Róma 1862. XI. 10. (A Szt. Erzsébet legenda befejezéséről.).
Datum der drei Briefe sind: 1. Weimar 29. IV. 1857 (L. ladet Mosonyi ein); 2. Weimar 24. IV. 1860 (über Mosonyis vierhändige Transkription der Graner Messe); 3. Rom 10. XI. 1862 (über die Beendigung der Legende von der Hl. Elisabeth.).

D'Isoz Kálmán. Liszt Ferenc egy ismeretlen levele. [Ein unbekannter Brief Franz Liszts.]
= Zeneközlöny (Budapest) 1904. Nr. 2.

D'Isoz Kálmán. Kiadatlan és ismeretlen Liszt-levelek. [Unedierte und unbekannte Liszt-Briefe.] **3246**
= Népmüvelés (Budapest) 1911. p. 305—339.
Közöl 47 drb L.-levelet 1847. I. 16—1885. III. 14. terjedő időközből, melyek közül néhány a következő magyarokhoz vannak cimezve: báró Seidlitz, Hugó Károly, Erkel Ferenc, Simonffy Kálmán, Heckenast Gusztáv, báró Prónay Gábor, báró Augusz Antal, Pulszky Ferenc, Ábrányi Kornél, Juhász Aladár.
47 Stück L.-Briefe aus dem Zeitraum 16. I. 1847—14. III. 1885., von welchen einige an folgende ungarische Persönlichkeiten adressiert sind: Baron Seidlitz, Karl Hugó, Franz Erkel, Koloman Simonffy, Gustav Heckenast, Baron Gabriel Prónay, Baron Anton Augusz, Franz von Pulszky, Kornel Ábrányi, Aladár von Juhász.

Istel, Edgar. Elf ungedruckte Briefe Liszts an Schott. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1905—6. Bd 19. p. 43—52.

Kapp, Julius. Unveröffentlichte Briefe Liszts.
= Der Merker (Wien) 1911. Nr. 43. **2906**

Kapp, Julius. Die Perseus-Statue des Benvenuto Cellini. Ein unbekannter Reisebrief Liszts an Hector Berlioz.
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1913. Nr. 2.

Kapp, Julius. Unbekannte Briefe Richard Wagners und Franz Liszts. **2906**
= Der Merker (Wien) 1909. Nr. 9.

Klingemann. Unbekannter Brief von Liszt.
= Rheinisch-Westfälische Zeitung (Köln) 1911. 12. IX.

Kohut, Adolf. Aus ungedruckten Briefen berühmter Komponisten und Musiker [R. und Kl. Schumann, Liszt, H. von Bülow und Andere.]
= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1887. p. 135.

(L. A.) Nicolai levele Liszt Ferenchez. [Brief Nicolais an Liszt.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1910. p. 178.
E levélben Nicolai meghivja L.-et Berlinbe a Windsori vig nők első előadására. A levél kelte: Berlin 1849. III. 3.
In diesem Brief ladet Nicolai L. zur Berliner Première »Die lustigen Weiber von Windsor« ein. Der Brief ist vom 3. III. 1849 datiert.

La Mara [Lipsius Marie.] Briefwechsel zwischen Franz Liszt und Hans v. Bülow. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1898. 426 p.

La Mara [Lipsius Marie.] Briefwechsel zwischen Franz Liszt und dem Grossherzog Karl Alexander von Weimar. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1909. XV, 217 p. 2 t.

La Mara [Lipsius Marie]. Fr. Liszts Briefe an seine Mutter. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1918. 156 p. 5 t. **86968**

La Mara [Lipsius Marie.] Briefe hervorragender Zeitgenossen an Liszt. Bd 1—3. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1895—1904. **87100**

La Mara [Lipsius Marie.] Aus Franz Liszts erster Jugend. Ein Schreiben seines Vaters mit Briefen Czernys an ihn. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1905—6. Bd 19. p. 15—29.

[Lebas, G.] Lettres inédites de Liszt à Saint-Saëns. **66197**
= Numero special de la Revue Musicale (Paris) 1928. Mai. p. 60—70.

Lepel, Felix. Unbekannte Liszt-Briefe. [an Felix Draeseke.]
= Neues Wiener Journal 1923. 31. VIII. & Deutsche Zeitung (Berlin) 1923. 9. VI.

Lepel, Felix. Unbekannte Liszt-Briefe [an Felix Draeseke.]
= Signale für die musikalische Welt (Berlin) 1923. Nr. 43.

Lessmann, Otto. Ungedruckter Brief Liszts.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1890. p. 345.

Levélváltás Liszt Ferenc és gr. Teleki Sándor közt. (A »Magy. Polgár«-ból.) [Briefwechsel zwischen Franz Liszt und Graf Alexander von Teleki.] **211**

= A hon (Budapest) 1877. II. 22. Nr. 47. Esti kiadás.

Közli L.-nek 1877. II. 10.-én Teleki Sándorhoz írott levelét, melyben megköszöni Telekinek a Hölgyfutár 1877. II. 1.-i számában az I. Rhapsodiáról írott cikkét és Teleki Sándornak L. két levelére írott válaszát.

Enthält einen an Alexander v. Teleki geschriebenen (10. II. 1877) Brief L.-s, in welchem er sich bei Teleki für seinen Artikel über die I. Rhapsodie (erschienen am 1. II. 1877 Hölgyfutár) bedankt, und die Antwort Alexander v. Telekis auf L.-s zwei Briefe.

Liszt Ferenc levele Treforthoz és a miniszternek adott válasza. [Franz Liszts Brief an Minister Trefort und die Antwort des Ministers.] **211**

= A hon (Budapest) 1876. III. 3. Nr. 52.

L. e levelében felajánlja művészetét az 1876-iki pesti árvízkárosultak javára. Mint fiatal korában 1838-ban segített a pesti árvízkárosultakon, úgy most öreg korában is boldog lesz, ha bajbajutott honfitársain segíthet. — A válaszban Trefort miniszter megköszöni L. önkéntesen felajánlott segítségét.

In diesem Brief bietet L. seine Kunst zu Gunsten der Pester Überschwemmten im Jahre 1876 an. Wie er in jungen Jahren den Pester Überschwemmten geholfen hat, so ist er auch im Alter bereit seinen Mitbürgern zu Hilfe zu eilen. — In seiner Antwort bedankt sich Minister Trefort für die freiwillig angebotene Hilfe.

[**Liszts** Brief an Prof. Josef Paul Király in Ödenburg.]

= Oedenburger Zeitung 1885. 10. VI.

In diesem Brief bedankt sich L. für das Buch Királys »Ernst und Scherz«. Der Brief ist aus Antverpen vom 5. VI. 1885 datiert.

Liszt levele Berliozhoz. 1839. X. 2. Ford. B. Emilia. [Liszts Brief an Berlioz. 2. X. 1839. Übersetzt v. Emilie B.] **B 051/17**

= Honművész (Pest) 1840. Nr. 20—22.

[**Liszt** Ferenc magyar levele]. [Ein ungarischer Brief Franz Liszts.]

= Arad és vidéke 1886. VIII. 26.

Márki Sándor aradi tanár birtokában van L.-nek egy magyarul írott levele, melyet L. 1875. márc. 26-án írt válaszul Márkinak, midőn Márki felkérte a bölcsész-segélyegylet javára rendezendő hangversenyen való közreműködésre. L. a levelet franciául fogalmazta, valakivel lefordíttatta magyarra s e fordítást leírta.

Professor Alexander Márki in Arad besitzt einen in ungarischer Sprache geschriebenen Brief L.-s, welchen L. als Antwort am 26. III. 1875 an Márki geschrieben hatte, als Márki ihn in einem Konzert des Hilfsvereins der Hörer der Philosophie aufzutreten ersuchte. L. hatte den Brief französisch aufgesetzt, liess ihn durch jemanden ins ungarische übersetzen und diese Übersetzung schrieb er dann ab.

Liszt Ferenc levele Heckenast Gusztávhoz. (Weimar 1859. VIII. 27.) [Franz Liszts Brief an Gustav Heckenast. Weimar, 27. VIII. 1859.]

= Budapesti Hirlap 1859. Nr. 242.

Liszt Ferenc és Zichy Géza. [Franz Liszt und Graf Géza Zichy.] **72**

= Budapesti Hirlap 1900. XII. 29. Nr. 357.

Közöl néhány darabot L. és Zichy Géza, ki L. tanítványa volt, levelezéséből. E levelek a magyar és főleg a budapesti zenei élet emeléséről szólnak.

Enthält einige Stücke aus dem Briefwechsel L.-s und Géza Zichys, der L.-s Schüler war. Diese Briefe lauten über die Förderung des ungarischen, speziell des Budapester Musiklebens.

Liszt Ferenc levele. [Franz Liszts Brief.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1881. XII. 3. Nr. 333.

A bécsi zenekedvelők egyesülete üdvözlő iratot küldött L.-nek 70. születésnapjára. L. Hoffmann bárónak, az operaintendánsnak küldött levelében köszöni meg az üdvözletet s a neki küldött gyönyörű emlékkönyvet.

Der Verein der Wiener Musikfreunde richtete an L. zu seinem 70. Geburtstage ein Begrüssungsschreiben. L. bedankte sich bei dem Hofopernintendanten Baron Hoffmann für die Begrüssung und für das geschenkte schöne Album.

Liszt Ferenc levele. [Franz Liszts Brief.] **114**

= Egyetértés (Budapest) 1883. II. 8. Nr. 38.

L. a neki antisemita érzelmeket tulajdonító ráfogásokkal szemben Saissy Amadé szerkesztőnek levelet küldött, mely a »Gazette de Hongrie«-ben fog megjelenni. E levél szerint L. sajnálkozását fejezi ki, hogy egy idő óta róla a zsidóellenesség hírét költik. Ezzel szemben köztudomású, hogy L. jóbarátságban volt Meyerbeerrel, Heinével s mindig loyalitást mutatott művészi pályafutása alatt a tehetséges izraelitákkal szemben, azonkívül gyakran hozzájárult zsidó felekezeti jótékony intézetek gyarapításához.

Da L. mit Antisemitismus verleumdet wurde, richtete er an Redakteur Amadé Saissy einen Brief, der in der »Gazette de Hongrie« erscheinen wird. Laut des Briefes drückt L. sein Bedauern aus, dass seit einer Zeit über ihn das Gerücht des Antisemitismus verbreitet wird. Dem gegenüber ist es allgemein bekannt, dass L. mit Meyerbeer und Heine befreundet war und während seiner künstlerischen Laufbahn gegenüber talentvollen Israeliten stets Loyalität zeigte, ausserdem mehrmal für Zwecke jüdischer Wohltätigkeitsanstalte beisteuerte.

Liszt magyar levele. [Liszts ungarischer Brief.]

= Egyetértés (Budapest) 1886. VIII. 27. **114**

Közli L. magyarnyelvű levelét, melyet Márki Sándorhoz, a bölcsész-segítőegylet elnökéhez írt 1875-ben, midőn az egyesület az általa rendezendő hangversenyen való közreműködésre felkérte. A levél L. kezeírása, a fogalmazás természetesen nem, hisz L. nem tudott magyarul.

Teilt einen Brief L.-s in ungarischer Sprache mit, den er an Alexander Márki, President des Hilfsvereins der Hörer der Philosophie, im Jahre 1875 schrieb, als jener L. in einem Konzert des Vereines mitzuwirken ersuchte. Der Brief ist L.-s Handschrift, die Abfassung natürlich nicht, da L. der ungarischer Sprache nicht mächtig war.

[**Liszt** Ferenc levele a pestbudai műtestületek képviselőihez.] [Franz Liszts Brief an den Vertreter der Pest-Ofner Kunstvereine.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1869. IV. 21.

A levél Erkel Ferenchez van címezve, melyben L. bejelenti, hogy a műtestületek meghívásának eleget fog tenni s szerencséjének tartja, hogy körükben megjelenhetik.

Der Brief ist an Franz Erkel adressiert, in welchem L. ankündigt, dass er der Einladung der Kunstvereine genug tun wird und es für sein Glück hält, wenn er in ihren Kreisen erscheinen kann.

Liszt, Franz an Richard Wagner.

= Bayreuther Blätter 1904. 10. Stück.

Liszt Ferenc levele a Nemzeti Múzeum igazgatójához. 1874. V. 3. [Franz Liszts Brief an den Direktor des National Museums. V. 3. 1874.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1874. V. 8.

L. e levelében értesíti a Nemzeti Múzeum igazgatóját, hogy a múzeumnak ajándékozza azt az aranykoszorút és érmet, mellyel félszázados ünnepe alkalmával tüntették ki.

L. verständigt in diesem Brief den Direktor des National-Museums, dass er dem Museum den Goldenen Kranz und die Medaille schenkt, mit welchen er bei seinem 50jährigen Jubileum ausgezeichnet wurde.

[**Liszt** Ferenc levele gr. Teleki Sándorhoz.] [Franz Liszts Brief an Graf Alexander Teleki.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1877. II. 23.

L. e levele 1877. II. 10-én kelt s azt írja benne gr. Telekinek, hogy 20. rhapsódiáját Koltón, Telekinél szeretné megírni.

Dieser Brief L.-s ist vom 10. II. 1877 datiert und verständigt Graf Teleki, dass er seine 20. Rhapsodie bei Teleki in Koltó zu komponieren wünscht.

Liszt Ferenc levele Zichy Gézához. [Franz Liszts Brief an Géza Zichy.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VII. 10. Nr. 189.

E levelében tudatja L. Zichyvel, hogy egészen jól érzi magát, esetleges lappangó betegség nem vehet erőt rajta, mert orvosai tanácsát azonnal igénybeveszi. Jelenleg Bayreuthban tartózkodik, honnan Kissingenbe megy fürdőre.

In diesem Brief verständigt L. Zichy, dass er sich ganz gut fühlt, eine zufällige Krankheit kann über ihn nicht Hand nehmen, da er den Rat seiner Ärzte sofort in Anspruch nimmt. Gegenwärtig weilt er in Bayreuth, von wo er nach Kissingen ins Bad reist.

Liszt Ferenc levele, melyben hitet tesz izzó magyarságáról. [Franz Liszts Brief, in welchem er über sein glühendes Ungartum Eid ablegt.] **243**

= Függetlenség (Budapest) 1935. XI. 10. Nr. 256.

Simonffy Kálmánhoz (1859. VIII. 27.).
An Koloman Simonffy (27. VIII. 1859.).

Liszt Ferenc leveléből. [Aus Franz Liszts Brief.]

= Pesti Napló 1876. I. 25. Nr. 19. **128**

L. jan. 20.-án Rómából kelt levelében értesíti a Zeneakadémia titkárát, hogy február közepén haza érkezik s március elsejétől megkezdi működését.

L. verständigt in seinem Brief vom 20. I. aus Rom den Sekretär der Musikakademie, dass er Mitte Feber nach Hause kommt und Anfang März seine Lehrtätigkeit beginnt.

Liszt Ferenc és gr. Teleki Sándor. [Franz Liszt und Graf Alexander Teleki.] **128**

= Pesti Napló 1877. II. 23. Nr. 48.

Közli L. levelét, melyben L. megköszöni Teleki grófnak rapszódiáiról a »Hölgyfutár« 1877. II. 1. számába írott cikkét és Teleki válaszát.

Teilt L.-s Brief, in welchem er sich für den Artikel Graf Telekis über seine Rhapsodien (in der Nummer vom 1. II. 1877 im »Hölgyfutár«) bedankt und die Antwort Telekis, mit.

Liszt Ferenc levele br. Prónay Gáborhoz. [Franz Liszts Brief an Baron Gabriel Prónay.] **25 & Bq 780/51**

= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1862. Nr. 48. & Zenészeti Lapok (Budapest) 1862. III. évf. p. 69—70.

L. e levelet 1862. nov. 9-én küldte Rómából Prónay Gábornak válaszul Prónay azon kérésére, hogy tegye át lakását Pestre. L. a kérést nem teljesíthette.

L. schrieb diesen Brief am 9. XI. 1862 aus Rom an Gabriel Prónay als Antwort an Prónays Verlangen L. soll nach Pest übersiedeln. L. konnte den Wunsch nicht erfüllen.

Liszt Ferenc levele (A Magyar Zenesegélyző Egylet bizottmányhoz.) [Franz Liszts Brief. An den Ausschuss des Ungarischen Musikhilfsvereins.] **25**

= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1864. Nr. 29. & Zenészeti Lapok (Pest) 1864. IV. évf. p. 331—332.

Liszt Ferenc levele. (Siposs Antal atyjához.) [Franz Liszts Brief. An den Vater Anton Siposs.]

= Zeneirodalmi Szemle (Budapest) 1895. Nr. 5.

Liszt Ferenc levele Vörösmarty Mihályhoz. [Franz Liszts Brief an Michael Vörösmarty.] **25**

= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1900. Nr. 48.

L. a levélben megköszöni Vörösmartynak a hozzá irt ódát. A levél kelte: Krzyzanowitz, 1843. III.17

L. bedankt sich bei Vörösmarty für die an ihn geschriebene Ode. Der Brief ist datiert: Krzyzanowitz am 17. III. 1843.

Liszt Ferenc Podmaniczky Frigyes báróhoz. [Franz Liszts Brief an Baron Friedrich Podmaniczky.]

= Zeneközlöny (Budapest) 1882. VI. 1.

Liszt Ferenc levele Gobbi Henrikhez. [Franz Liszts Brief an Heinrich Gobbi.]

= Zenelap (Budapest) 1886. p. 57—58.

Liszt Ferenc levele Mosonyi Mihályhoz. [Franz Liszts Brief an Michael Mosonyi.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1862. III. évf. p. 70—71.

L. értesíti Mosonyit a Szt. Erzsébet legendája elkészültéről.

L. verständigt Mosonyi über die Fertigstellung des Hl. Elisabeth-Oratoriums.

[**Liszt** Ferenc válasza a bécsi zenebarátok egyesületének a Szent Erzsébet-oratórium előadására vonatkozólag.] [Franz Liszts Antwort an die Gesellschaft der Wiener Musikfreunde betreffend d. Vorstellung d. Hl. Elisabeth-Oratoriums.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1865. p. 24.

L. az Erzsébet-oratórium bécsi előadását nem engedte meg, mert azon méltatlan fogadtatás után, mely eddigi műveivel szemben megnyilatkozott, nem hiszi, hogy az oratóriumnak Bécsben sikere lehessen.

L. verbot die Wiener Aufführung des Elisabeth-Oratoriums, da er nach der unwürdigen Aufnahme, die seinen Werken bisher zu Teil wurde, nicht hofft, dass das Oratorium in Wien einen Erfolg haben wird.

Liszt Ferenc levele a pest-budai zenede elnökéhez b. Prónay Gábor úrhoz. [Franz Liszts Brief an Baron Gabriel Prónay, Präsident des Pest-Ofner Konservatoriums.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1865. V. évf. p. 138—139.

A Rómában 1865. I. 3.-án kelt levél válasz Prónaynak L.-hez a pest-budai zenede 25 éves fennállásának ünnepére intézett meghivására.

In dem Brief vom 3. I. 1865 aus Rom antwortet L. an Prónay auf dessen Einladung zum 25jährigen Jubileum des Pest-Ofner Konservatoriums.

[Liszt »Krisztus« oratóriuma.] [Liszts Christus-Oratorium.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1865. XII. 21.

L. egyik levelében irja, hogy 1866 februárjában befejezi a készülő Krisztus-oratóriumot.

In einem Brief schreibt L., dass er im Feber 1866 sein in Vorbereitung befindliches Christus-Oratorium beendigt.

Liszt Ferenc levele b. Augusz Antalhoz. [Franz Liszts Brief an Baron Anton Augusz.] **Bq 780/51**

= Zenészeti Lapok (Pest) 1867. VII. évf. p. 389.

A levél Rómában kelt 1867. III. 13.-án s a koronázási misére vonatkozik.

Der Brief ist aus Rom vom 13. III. 1867 datiert und bezieht sich auf die Krönungsmesse.

Liszt Ferenc levele. [Franz Liszts Brief.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1869. IV. 25. Nr. 30.

L. e levelet Erkel Ferenchez intézte, melyben megköszöni a pestbudai müegyesületek képviselői által Pestre történt meghivását. A levél kelte: Bécs, 1869. ápr. 14.

Diesen Brief richtete L. an Franz Erkel, in welchem er sich für die durch die Vertreter der Pest-Ofner Kunstvereine erfolgte Pester Einladung bedankt. Der Brief ist aus Wien vom 14. IV. 1869 datiert.

Liszt F. levele a Nemzeti Múzeum igazgatójához. [Franz Liszts Brief an den Direktor des National-Museums.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1874. V. 19. Nr. 2.

L. e levélben (Pest 1874. V. 3.) bejelenti, hogy a müvészi pályája félszázados ünnepélye alkalmából neki juttatott emlékeit a Nemzeti Múzeumban akarja elhelyezni.

In diesem Brief (Pest, 3. V. 1874) verständigt L., dass er die zu seinem 50jährigen Künstlerjubileum bekommenen Andenken im National Museum unterbringen will.

Liszt, Franz. Briefe an den Fürsten F. Lichnowsky.

= Bayreuther Blätter 1907. p. 25—48.

Liszts Briefe an Karl Gille. Mit einer Biographischen Einleitung v. Adolph Stern. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1903. 65, 96 p.

Liszt [François.] Correspondance de Liszt et de la comtesse D'Agoult 1833—1840. T. 1—2. Publ. par Daniel Ollivier. Paris: Grasset 1933. 456; 451 p. **80718**

Liszts Briefe an Carl Reinecke.

= Leipziger neueste Nachrichten 1930. 10. VII.

Liszt Ferenc levelei báró Augusz Antalhoz. 1846—1878. Kiadja Csapó Vilmos. [Franz Liszts Briefe an Baron Anton Augusz. 1846—1878. Herausgegeben von Wilhelm Csapó.] Budapest: Kilián 1911. 233 p. 3 t. **71775**

Liszt-Briefe [an Lina Schmalhausen und Richard Pohl.]

= Signale für die musikalische Welt (Berlin) 1911. Nr. 42.

Lossen, I. M. H. Franz Liszts Briefe an seine Mutter.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1920. p. 269.

Müller-Reuter, Theodor. Ein Brief Franz Brendels an Franz Liszt. **1683**

= Die Musik (Berlin) 1906—7. Bd XXII. p. 337—340.

Orel, Alfred. Unbekannte Briefe von Franz Liszt.

= Jahrbuch der Österreichischen Leo-Gesellschaft (Wien) 1930. p. 117—176.

Payer, O. Drei Briefe Liszts.

= Musikalisches Wochenblatt (Leipzig) 1894. p. 163.

Raff, Helene. Franz Liszt und Joachim Raff im Spiegel ihrer Briefe. **1683**

= Die Musik (Berlin) 1902. p. 36—44, 113—123, 285—293, 387—404, 499—505, 688—695, 861—871, 977—986, 1161—1172, 1272—1286, 1423—1441.

Reinhard, L. Aus Liszts Briefe.

= Blätter für Haus- und Kirchenmusik (Langensalza) 1901. p. 121.

Reuss, Eduard. Franz Liszt in seinen Briefen. Stuttgart: Greiner und Pfeiffer 1911. VI, 233 p.

Scharlitt, Bernard. Franz Liszt an Maria von Kalergis. Unbekannte Briefe. **1683**

= Die Musik (Berlin) 1911—12. Bd 41. p. 22—33.

Scharlitt, Bernard. Ein Brief und Fragebogen Liszts an die Schwester Chopins.

= Musikalisches Wochenblatt (Leipzig) 1907. Nr. 44.

Schemann, L. Liszt in seinen Briefen.

= Bayreuther Blätter 1896. p. 175—183. & 1897. 19/175.

Schjelderup, G. Liszts Briefe an die Fürstin Wittgenstein.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1901. p. 84., 99., 110.

Schnapp, Friedrich. Unbekannte Briefe Franz Liszts. [an Heine, Therese Bacheracht, Humboldt, Bettina v. Arnim, Zellner, Karl Cotta.] **1683**

= Die Musik (Berlin) 1926. p. 717—732.

Schorn, Adelheid. Briefe Liszts und der Fürstin Wittgenstein.

= Neue deutsche Rundschau (Berlin) 1900. p. 622—644, 859—77, 947—72, 1054—91.

Seydlitz, R. Zu Franz Liszts Ehren. Ungedruckte Original-Briefe an G. Frhr. v. Seydlitz 1843—52.

= Die Gesellschaft (Dresden) 1902. Nr. 20. p. 83—97.

Thomas, Wolfgang. Aus Liszts Weimarer Tagen. [Briefe an Elisabeth Marr, geb. San-Galli.]

= Neue Freie Presse (Wien) 1911. 22. X.

Töredékek Liszt Ferenc egy leveléből. [Bruchstücke aus einem Brief Franz Liszts.] **19994**

= Társalkodó (Pest) 1839. III. 23. Nr. 24.

Közli L. azon levelét, melyet Bécsben a magyar árvízkárosult földijei javára tartott hangversenyei alatt irt párisi barátjának, Lambert Massardnak. E levél, melyben L. magyar hazáját irja le, tanusitja nemes gondolkozását s tiszta érzelmeit magyar hazája iránt.

Teilt diesen Brief L.-s mit, welchen er an einen Pariser Freund, Lambert Massard während der Wiener Konzerte zu Gunsten seiner vom Hochwasser beschädigten Landsleute schrieb. Dieser Brief, in welchem L. sein ungarisches Vaterland schildert, beweist L.-s edles Denken und reine Gefühle zu seinem Vaterland.

Unbekannte Liszt-Briefe. Nach Hs. h. v. F. v. Lepel.

= Signale für die musikalische Welt (Berlin) 1923. p. 1507.

Unveröffentlichter Liszt-Brief. Ein — Mitgeteilt von K. Bloetz. **2906**

= Der Merker (Wien) 1914. p. 206.

Vierzehn Originalbriefe Liszts an Witt.

= Musica sacra (Regensburg) 1913. p. 289—295.

Wagner, Richard & Franz Liszt. Briefwechsel zwischen Wagner und Liszt. Bd 1—3. Leipzig: Breitkopf & Härtel 1887. **58132**

Wolzogen, Hans. Franz Liszts Briefe an den Fürsten Felix Lichnowsky.

= Bayreuther Blätter 1907. 1—3. Stück.

Zu Liszts Briefen an die Fürstin Caroline Sayn-Wittgenstein.

= Bayreuther Blätter 1900. p. 69—121.

V.

Liszt a szépirodalomban — Liszt in der Belletristik

1. Liszt-anekdoták — Liszt-Anekdoten

Bayer, R. Le voyage de Liszt à Berlin. D'après de vieux papiers de famille communiquées par Rudolf Schade. Trad. par J. Peyraube. **66197**

= Numero special de la Revue Musicale (Paris) 1928. Mai. p. 71—75.

Decsey, Ernst. Die Spieldose. Musiker-Anekdoten. Stuttgart: Engelhorn 1928. 186 p. **78069**

Liszt: Das Wunderkind. p. 26; Die Frau p. 49—50; Das Plagiat p. 51—52; Das verbotene Stück p. 66; Die Eisforellen p. 87—88; Zwischen den Eseln p. 103; Souverän au Bord p. 103—104; Die Witwe p. 104—105; Herren und Diener p. 105; Heuchler und Zuträger p. 151—152; Die Ausquartierung p. 152—153; Der Kampf mit dem Drachen p. 176—177.

Friedberg, Franz. Franz Liszt-Episoden. **1683**

= Berliner Tageblatt 1901. 29. XII.

Glassbrenner (Brennglas), Adolf. Das Liszt'ge Berlin. — Berlin unter Liszt oder der Wertherin Leiden. — Berlin, wie es ist und trinkt. Leipzig: Jackowitz 1842. (Berliner Witze 9., 10., 11. Heft.)

Hatvani, Ludwig. Wiener Brief: Liszt und Brahms. **75**

= Pester Lloyd 1882. 25. II. Nr. 56.

Erzählt die kuriose Geschichte, dass L. in Wien Brahms mit seinem lang herabwallenden Vollbart nicht erkannte, da L. ein glatt rasiertes Bild von ihm im Gedächtnis behalten hat und daher Brahms als einen Fremden behandelte.

Humor aus der Musikliteratur. »Parodie der italienischen, französischen und deutschen Oper« von Carl Maria von Weber, »Ein Klarinettenkonzert« von Hector Berlioz, »Eine Liszt-Anekdote« von Peter Cornelius.

= Schweizerische Musikzeitung und Sängerblatt (Zürich) 1909. Nr. 9.

(k.) Liszt életéből. Rhapszódia. [Aus dem Leben Liszts. Rhapsodie.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VIII. 3 Nr. 213.

Életrajzi adatok anekdotaszerű közlése.
Anekdotenhafte biographische Notizen.

Karpath, Ludwig. Lachende Musiker. Anekdotisches v. Richard Wagner, Richard Strauss, Liszt, Brahms, Bruckner, Goldmark, Hugo Wolf, Gustav Mahler u. a. Musikern. Erlebtes und Nacherzähltes. München: Knorr & Hirth 1929. 132 p. **80351**

Liszt: Bruckner, Liszt, Wolf und Mahler. p. 49—56.

[Liszt és az önkéntes.] [Liszt und der Freiwillige.] **128**

= Pesti Napló 1869. V. 9.

L. egy Morgenstern Sándor nevü önkéntessel találkozott az utcán, kiről tudta, hogy zongorázik s azon porosan, amint az a rákosi gyakorlótérről hazatérőben volt, lakására vitte s megzongoráztatta.

L. nahm den Freiwilligen Alexander Morgenstern, von dem er wusste, dass er Klavier spielt, staubig, wie er war, auf seine Wohnung mit und liess ihn Klavier spielen.

Liszt-Anekdoten.

= Neue Musikzeitung (Stuttgart) 1898. p. 259.

Trinchieri, A.[ugosto]. F. Liszt. (Biografia aneddotica.) Roma: Forzani 1885.

2. *Költemények — Gedichte*

Ábrányi Emil. Liszt. [An Liszt.] **128**

= Pesti Napló 1886. VIII. 8.

An Liszt. 1840.

= Pressburger Zeitung 1840. I. 28.

Bartók Lajos. Liszt hamvai. [Liszts Aschen]. **118**

= Egyetértés (Budapest) 1887. II. 27. Nr. 57.

Bauernfeld, Eduard. An Liszt. 19. I. 1856. [Als Liszt das Mozart-Zentenar in Wien dirigierte.]

= Gedichte. Leipzig: Brockhaus 1856. 375 p.

Constant, W. Phantasia an Franz Liszt zur Erinnerung an seinen Aufenthalt in Lemberg im Jahre 1847, in den Monaten April und Mai. Lemberg: [o. V.] 1847. Quartblatt.

Cornelius, Peter. Zu Liszts Geburtstag, 22. Oktober 1867.

= Cornelius: Literarische Werke. Bd IV.

Cornelius, Peter. Im Löwengarten. Trinkspruch an Liszt. Weimar 14. August 1861.

= Cornelius: Literarische Werke. Bd IV.

Csekey István & Diósi Géza. »Hirhedett zenésze a világnak . . .« Egykorú versek Liszt Ferenchez. [»Berühmter Musiker der Welt...« Zeitgenössische Gedichte an Franz Liszt.] Szeged: Juhász 1936. 90 p.

Czernowitzer Poesie an Liszt.

= Wiener allgemeine Musik-Zeitung 1847. p. 400.

Foglar, Ludwig. Dithyrambe an Franz Liszt.

= Wiener Theater Zeitung 1856. Nr. 22.

Garay János. Liszt Ferenchez. 1845. [An Franz Liszt. 1845.]

= Garay: Összes költeményei. [Sämtliche Gedichte.] Pest: Lauffer & Stolp 1862. p. 106.

Greguss Ágost. Meséi. [Fabeln.] Bp.: Athenaeum 1878. 192 p.

Liszt: Egy anya és fiai. [Die Mutter und ihre Söhne.] p. 21—22.

A mese az anyáról szól, ki hűtlen fiát jobban szereti, mint a másikat. A hűtlen fiú L., a hű Arany János. »Aranyját lisztnek nézi csak, Lisztjét pedig megaranyozza.«

Die Fabel lautet von einer Mutter, die ihren treulosen Sohn lieber hat, als den Anderen. Der treulose Sohn ist L., der treue ist Johann Arany, der ungarische Dichter. (Das Wortspiel ist unübersetzbar.)

Heine, Heinrich. Romanzero. Hamburg: Hoffmann & Campe 1852. VI, 313 p. **74685**

Liszt: Im Oktober 1849. p. 192—195.

Heine. 1849 októberében. Ford. Gyulai Pál. [Im Oktober 1849. Ins Ungarische übersetzt von Paul Gyulai.] **25**

= Vasárnapi ujság (Budapest) 1868. p. 486. Nr. 41.

Hoffmann von Fallersleben. Zu Liszts Geburtstage. Gedicht.

= Zellners Blätter für Musik, Theater und Kunst (Wien) 1857. p. 355.

Jámbor Pál. Liszthez. [An Liszt.]

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1865. IX. 10.

Jókai Mór. Liszthez. 1851. [An Liszt. 1851.]

= Toldy: A magyar költészet kézikönyve. (Budapest: Franklin 1854) V. k. p. 311—313.

Jordan, Wilhelm. An Franz Liszt. **75**

= Pester Lloyd 1878. 5. III. Nr. 64.

Juhász Gyula. Liszt Ferenc emlékezete. 1911. [Franz Liszts Andenken. 1911.]

= Délmagyarország (Szeged) 1931. XII. 16 & Magyarság (Budapest) 1935. XI. 8.

Király József Pál. Ernst und Scherz. Epigrammisch-satiristisch-humoristische Gedichte. Eisenstadt: Dick 1885. 290 p.

Liszt: Philologisches Namensrätsel. (Was bedeutet L.-s Namen in fünf Sprachen.)

Kunoss Endre. Liszthez. [An Liszt.]
= Hírnök (Pozsony) 1839. Télelő 20.-án; Buda-Pesti Rajzolatok 1839. XII. 31. & Honművész (Pest) 1840. Nr. 1.

Lisznyai Kálmán. Liszt Ferencnek. Pest, 1856. szept. 8. [An Franz Liszt. Pest, am 8. Sept. 1856.] **Bq 051/63**
= Magyar Néplap (Pest) 1856. IX. 22. Nr. 25.

Liszt Ferenc arcképe előtt. Szerzője ismeretlen torontói (Kanada) költő. [Vor Franz Liszts Bild. Von einem unbekannten Dichter aus Toronto (Kanada).]
= Magyar Bazár (Budapest) 1884. III. 16.
A költeményt angolból Szász Károly fordította le. Das Gedicht wurde a. d. Englischen von Bischof Karl Szász ins Ungarische übersetzt.

Liszthez. [An Liszt.] **B 051/17**
= Honművész (Pest) 1840. VIII. évf. I. k. p. 1.
E költemény (szonett) Pozsonyban jelent meg s 1839. dec. 20-án osztották szét L. pozsonyi hangversenyén.
Dieses Gedicht (Sonette) ist in Pressburg erschienen und wurde am 20. XII. in L.-s Pressburger Konzert verteilt.

Liszt Ferenchez. [Költemény, midőn a nemzeti conservatorium javára, mint első mozdító, hangversenyt ad a télhó 11-én 1840.] [An Franz Liszt. Gedicht, als er zum Besten des National-Konservatoriums, als erster Beförderer, ein Konzert am 11. I. 1840 in Pest gab.] **B 051/17**
= Honművész (Pest) 1840. I. 16.

Mosenthal, Salamon. An Liszt. Gedicht. 1856. [Als Liszt in Wien das Mozart-Zentenar dirigierte.]
= Gesammelte Werke (Stuttg.: Deutsche Verl.-Anst. 1877—78.) Bd 1—6.

Noailles, comtesse de. Liszt. Poem. **66197**
= Numero special de la Revue Musicale (Paris) 1928. Mai. p. 3—4.

pp. Ein Epilog zur Mozartfeier in Wien.
= Pester Lloyd 1856. Nr. 27.
Gedicht an L., der die Mozartfeier in Wien (26 & 28. I.) leitete.

Saphir, M. G. An Liszts Bild. [zu Kriehubers Bild: Liszt im Frack]. Wien: Haslinger 1838. Folio.

Saphir, M. G. Musik-Toast an Liszt.
= Der Humorist (Wien) 1838. p. 327.

[Schober, Franz.] Briefe über F. Liszts Aufenthalt in Ungarn vom Ritter v. S. Berlin: Schlesinger 1843. 62 p. **67206**
Gedicht an Liszt p. 27—28.

Schorn, Adelheid. Liszt. Sonette.
= Schorn: Zwei Menschenalter (Stuttg.: Greiner & Pfeiffer 1920.) p. 74.

Simay János. Liszt. (Epigramm.)
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VIII. 22. Nr. 232.

Somogyváry Gyula. Liszt. **1790**
= Új Idők (Budapest) 1936. Nr. 2. p. 6.

Steinacker, Gustav. Franz Liszt. **B 053/2**
= Der Spiegel (Pest) 1846. 9. V.

Steinacker, Gustav. Weimars Genius. Weimar 1857.
Enthält mehrere Gedichte über Liszt.

Stern, Adolf. An Franz Liszt.
= Jahreszeiten (Hamburg) 1855. Nr. 46.

Szilágyi Károly. Liszt Ferenc.
= Kiskövet (Kolozsvár) 1846. I. évf. 49. sz. p. 385.

Thewrewk Emil, Ponori. Liszt Ferencnek. [An Franz Liszt.] Epigramm. 1873. XI. 9. **72**
= Budapesti Hirlap 1910. X. 16.

Vajda János. Liszt Ferenchez. [An Franz Liszt.] **Bq 051/6**
= Hölgyfutár (Pest) 1856. VIII. 25. Nr. 195. & Zellners Blätter für Musik, Theater und Kunst (Wien) 1856. Nr. 70.

Vörösmarty Mihály. Liszt Ferenchez. [An Franz Liszt.] 1841.
= Athenaeum (Pest) 1841. I. 3. & Vörösmarty összes munkái (Budapest: Méhner 1884). II. k. p. 219—222.

Wagner, Richard. Gedichte an Liszt (vier Stück). **61272**
= Sämtliche Schriften (Leipzig: Breitkopf & Härtel) Bd XII. p. 386.

Wohl Janka. Liszt Ferenchez. [An Franz Liszt.] **Bq 051/6**
= Hölgyfutár (Pest) 1856. IX. 11. Nr. 209.

Zedlitz, Joseph Christian. Liszt und Thalberg. Gedicht. **B 058/17**
= Iris. Taschenbuch für das Jahr 1840. Hg. v. Johann Majláth & S. Saphir (Pest) p. 210.

Zichy Géza. Liszt Ferenchez. Költemény. [An Franz Liszt.] **B 810/49**
= Koszorú (Budapest) 1879. I. k. p. 289—290.

Zichy Géza. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Fővárosi Lapok (Budapest) 1886. VIII. 8. Nr. 218.

3. *Novellák, regények, szinpadi művek — Novellen, Romane, Bühnenwerke*

Balzac, Honoré. Beatrix, ou les amours forcés, scènes de la vie privée. Vol. 1—2. Paris: Spuverain 1839.
Beatrix = Mme D'Agoult, Conti = Liszt, Camille Maupin = George Sand. I. ed.: »Le siécle«.

Bárd Oszkár. Amire Beethoven tanít . . . [Was uns Beethoven lehrt . . .] **1699**
= Pásztortűz (Kolozsvár) 1936. Nr. 1—3.
Kis szinmű L.-ről. Tárgyalja L. Beethoven imádatát.
Kleines Schauspiel über L. Behandelt L.-s Beethoven Anbetung.

Bárd Oszkár. Liszt. Szinmű. [Schauspiel.] Kolozsvár: Erdélyi Szépmíves céh 1932. 243 p. **84182**

Bory, Robert. Une retraite romantique en Suisse: Liszt et la comtesse d'Agoult. Paris: Attinger 1930. 176 p.

Bory, Robert. Franz Liszt und Marie D'Agoult in der Schweiz. [Une retraite romantique en Suisse.] Ein Liebesroman aus der Romantik. Mit unveröff. Briefen aus Familienbesitz. Deutsch v. Ludwig Überfeldt. Dresden: Reissner 1934. IV, 155 p. 16 t.

Colet, Louisa. Les derniers abbés, moeurs religieuses d'Italie. Paris: Dentu 1868.

Gál György Sándor. Diadalszekér. Liszt regény. [Siegeskarren. Ein Liszt-Roman.] 1—2. k. Budapest: Dante 1936.

Glassbrenner (Brennglas), Adolf. Franz Liszt in Berlin. Eine Komödie in drei Akten. 2. Aufl. Leipzig: Jakobowitz 1847. 40 p. (Berliner Witze, Heft 14.)

Harsányi Zsolt. Magyar rapszódia. Liszt Ferenc életének regénye. 1—4. köt. [Ungarische Rhapsodie. Der Lebensroman Franz Liszts. Bd 1—4.] Budapest: Singer & Wolfner 1936. 312; 303; 356; 273 p. **85888**

Langewiesche, Wilhelm. Wolfs. Geschichten um ein Bürgerhaus. Bd 1—2. Ebenhausen bei München: Langewiesche-Brandt [1919]. (Die Bücher der Rose, 26—27.)
1. Buch: Im Schatten Napoleons. 304. p.
2. « Vor Bismarck Aufgang. 279. p.
Im 2. Buch ist die Einweihungsgeschichte des Bonner Beethoven Denkmals und L.-s zusammentreffen mit Lola Montez in Bonn erzählt.

Liszts letzte Liebe u. a. Novellen. München: Kösel & Pustet 1929. 55, 99, 91, 67 p. (Das Tor. Eine Kleinbücherei moderner Autoren, 1.)

Liszt, Abbé und die Kosakin Olga. Begebenheiten aus dem Liebesleben des Künstlers, von einem Freunde dargestellt und aus dem Französischen übertragen von L. Schott. Berlin: Ebering 1914. 160 p.

Lux, Joseph August. Franz Liszt. Himmlische und irdische Liebe. Roman. Berlin: Bong 1929. 328 p.

Musikalische Novellen. Auswahl von Novellen der Weltliteratur. Bd 1—2. Hg. v. Gerhart Westermann. München: Drei Masken Verl. 1922.

Polko, Elisabeth. Musikalische Märchen. Bd 1—2. [1852—72.] 2. Aufl. Leipzig: Barth 1914. 454; 459 p. **86549**
Liszt: Sein erstes Auftreten. Bd II. p. 94—99.

Pozsony, A. O. Franz Liszt und Hans von Bülow. Künstler-Roman. München: Rothbarth 1903. 331 p.

Sand, George. Lettres de femme.
= Revue Illustrée (Paris) 1891. Nr. 123.
Mme d'A. = Anna = D'Agoult. L... F... ou Francis = Liszt.

Sand, George. Contes vénetiens: la Dernière Aldini. — Les Maitres mosaistes. — L'Uscoque. Paris: Bonnaire 1838—39.

Sand, George. Horace. Vol. 1—3. Paris: Potter 1842.

Sand, George. Lettres d'un voyageur. Vol. 1—2. Paris: Bonnaire 1837.
Liszt: Nr. 7.

Saphir, M. G. Új változatok az én régi Liszt-magasztosságom fölött. [Neue Variationen über meine alte Lisztverherrlichung.] **B 051/13**
= Honderü (Pest) 1846. I. k. p. 329—331.
Novellisztikus L.-et dicsőítő cikk.
Novellistischer, verherrlichender Artikel.

Schrickel, Leonhard. Imi. Ein Weimarer Roman aus Liszts Zeiten. Weimar: Panse 1929. 296 p.

Souvenirs d'une Cosaque, par Robert Franz. (Mme Olga de Janina). Paris: Dentu 1874.

Souvenirs d'un pianiste, réponse aux »Souvenirs d'une Cosaque«. Paris: Lachaud et Burdin 1874. 255 p. **84688**

Stern, Daniel (D'Agoult Marie). Nélida. Roman. Paris: Amyot 1846.

Vars, (Emile de). Les Amours d'une cosaque, par un ami de l'abbé X . . . Paris: Degorce—Cadot 1875.

Wolzogen, Ernst. Der Kraft-Mayr. Ein humoristischer Musikanten-Roman. Dem Andenken Franz Liszts. Bd 1—2. Stuttgart: Engelhorn 1907.

Zorelli, [Silvia.] Le Roman du pianiste et de la cosaque. Paris: Cloden 1875.

VI.

Lisztkultusz — Lisztkultus

Liszt-ünnepélyek — Liszt-Feste

a) Ötvenéves művészi jubileum — Fünfzigjähriges Künstlerjubileum

D'Indy, Vincent. Franz Liszt en 1873.

= Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft (Leipzig) 1911. Nr. 11.

[**Díszelőadás** a Nemzeti Színházban Liszt tiszteletére. 1873. XI. 10.] [Festvorstellung zu Liszts Ehren im National-Theater in Pest.] **211**

= A hon (Budapest) 1873. XI. 11. Nr. 259.

L. jubileuma alkalmából a Nemzeti Színházban Szigligeti »Csikósát« játszották. Az előadáson L. is megjelent, ki az előadást az igazgatósági páholyból nézte végig.

Anlässlich des L.-Jubileums wurde das Volksspiel »Csikós« (der Rosshirt) von Szigligeti im National-Theater aufgeführt. In der Direktoren-Loge wohnte auch L. der Vorstellung bei.

Felhívás! Liszt Ferenc művészeti működésének ötvenéves jubileuma megünneplésére. [Aufforderung zum Feiern das 50jährige Jubileum der künstlerischen Tätigkeit Franz Liszts.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1873. IX. 7. Nr. 35.

Haynald Lajos kalocsai érsek, báró Augusz Antal, Huszár Imre, Mihalovics Ödön, Apponyi Albert, Erkel Ferenc, Karácsonyi Guido, Richter János, Széchenyi Imre gr. kiáltványt bocsátottak ki az ország közönségéhez L. művészi pályája félszázados jubileumának méltó megülésére.

Ludwig Haynald, Erzbischof von Kalocsa, Baron Anton Augusz, Emmerich Huszár, Edmund Mihalovich, Albert Apponyi, Franz Erkel, Graf Guido Karácsonyi, Hans Richter, Gr. Emmerich Széchenyi richteten einen Aufruf an das ungarische Publikum zur würdigen Feier L.-s 50jähriger künstlerischer Laufbahn.

[**Írók** és művészek társaságának tisztelgése Lisztnél.] [Die Aufwartung der Gesellschaft der Schriftsteller und Künstler bei Liszt.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. XI. 8.

Az írók és művészek társaságának választmánya L.-nél való tisztelgése alkalmából Szigligeti Ede mondta az üdvözlő beszédet, melyben a társaság szerencsekívánatait tolmácsolta, kifejezve egyúttal azt a közóhajt, hogy miután az egész világ elismerte L. nagy tehetségét és érdemeit, maradjon most már köztünk s lángeszét és tapasztalatait érvényesítse hazai művészetünk emelésére.

Bei der Aufwartung des Ausschusses der Gesellschaft der Schriftsteller und Künstler sprach Eduard Szigligeti die Begrüssungsrede, in welcher er die Glückwünsche der Gesellschaft ausdrückte. Er brachte zugleich das allgemeine Verlangen zum Ausdruck, dass nachdem die ganze Welt L.-s grosses Talent und seine Verdienste anerkennt, bleibe er von nun an zwischen uns, mache sein Genie und seine Erfahrungen zur Hebung der vaterländischen Kunst geltend.

(k.) A félszázados ünnepély (Nov. 8—10.-én) [Das 50jährige Fest. Am 8—10. Nov.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. XI. 10.

A L. 50 éves működésének jubileuma alkalmából rendezett ünnepélyek leírása.

Beschreibung der anlässlich L.-s 50jährigen Künstlerjubileums arrangierten Festlichkeiten.

Kádas József. Liszt Ferenc első művészi föllépésének félszázados emlékére. [Zum 50jährigen Andenken des ersten künstlerischen Auftretens Franz Liszts.] Budapest: Buschmann 1874. 39 p. **B 927/11**

[**Liszt** Ferenc Pestre érkezése 1873 okt. 30.] [Franz Liszts Ankunft in Pest 30. X. 1873.] **211**

= A hon (Budapest) 1873. X. 31. Nr. 251. (esti kiadás.)

L., kinek fogadására Ábrányi Kornél, Reményi Ede és Huszár Imre Párkány-Nánáig elébe utazott, Pestre érkezett 50 éves művészi jubileumára. L. Hal-téri lakásán Schwendtner apátnál szállott meg. L.-et a szeles, hideg idő dacára is nagy tömeg várta.

L., zu dessen Empfang Kornél Ábrányi, Eduard Reményi und Emmerich Huszár nach Párkány-Nána entgegengereist sind, ist zu seinem 50jährigen Künstlerjubileum in Pest angekommen. L. hat sich in seiner Pester Wohnung am Fischplatz bei Abt Schwendtner einlogiert. L. wurde trotz des windigen, kalten Wetters von einer grossen Menge empfangen.

[**Liszt** Ferenc 50 éves jubileuma alkalmából rendezett ünnepségek műsora.] [Programm der zu Franz Liszts 50jährigem Künstlerjubileum arrangierten Festlichkeiten.] **211**

= A hon (Budapest) 1873. XI. 7. Nr. 256.

[**Liszt** Ferenc tiszteletére Budapest közönsége által rendezett estély a Hungária-szállodában 1873. XI. 8-án.] [Soirée des Munizipiums der Hauptstadt Budapest zu Ehren Franz Liszts im Hotel Hungaria am 8. XI. 1873.]

= A hon (Budapest) 1873. XI. 9. Nr. 258. **211**

Liszt Ferenc 50 éves művészi jubileuma. [Das 50jährige Künstlerjubileum Franz Liszts.] **Bq 051/54**

= Budapesti Bazár. Pesti Hölgy-Divatlap. 1873. XI. 15. Nr. 22.

[**Liszt** Ferencet az Írók és művészek társaságának választmánya üdvözli 50 éves művészi jubileumán.] [Franz Liszt wird an seinem 50-jährigen Künstlerjubileum vom Ausschuss der Gesellschaft d. Schriftsteller und Künstler begrüsst.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. XI. 8.

Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **Bq 051/61**

= Magyarország és a Nagyvilág (Budapest) 1873. XI. 9. Nr. 45.

Vezércikk az 50 éves L.-jubileum alkalmából.
Leitartikel anlässlich des 50jährigen Künstlerjubileums.

Liszt jubileum, A — [Das Liszt-Jubileum.]

= Pesti Napló 1873. Nr. 258—259.

Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **128**

= Pesti Napló 1873. XI. 9.

Cikk L. ötvenéves művészi jubileuma alkalmából.
Artikel anlässlich des 50jährigen Künstlerjubileums.

Liszt jubileuma. [Liszts Jubileum.] **128**

= Pesti Napló 1873. XI. 11.

Liszt-ünnepélyek. [Die Liszt-Feste.] **25**

= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1873. Nr. 46.

Liszt-jubileumi bizottság megalakulása s ülése szeptember 7-én. [Konstituierung und Sitzung des Liszt-Jubileum Komitees am 7. IX.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1873. IX. 14. Nr. 36.

L.-jubileumot rendező-bizottság megalakult. Elnöke Haynald Lajos kalocsai érsek, jegyzője Ábrányi Kornél lett.

Es bildete sich ein L.-Jubileums-Komitee. Präsident wurde der Erzbischof von Kalocsa, Ludwig Haynald, Notar Kornel Ábrányi.

Liszt-jubileumi bizottság második ülése okt. 5-én. [Zweite Sitzung des Liszt-Jubileum-Komitees am 5. X.]

= Zenészeti Lapok (Budapest) 1873. X. 12. Nr. 39.

Haynald Lajos érsek elnöklete alatt ülésezett a L.-bizottság, melyen Királyi Pál és Sztupa György képviselők résztvettek.

Das L.-Komitee hielt unter dem Präsidium des Erzbischofs Ludwig Haynald eine Sitzung, welcher auch die Abgeordneten Paul Királyi und Georg Sztupa beiwohnten.

Post Festa. **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. XI. 12.

Rob. Franz Liszts fünfzigjähriges Künstlerjubileum.

= Pester Lloyd 1873. 11. XI.

Spiller, A. Liszts Jubileumsfeier in Pest.

= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1873. p. 485.

Szana Tamás. Emlékezés Liszt Ferencre. [Erinnerung an Franz Liszt.] **128**

= Pesti Napló 1889. XII. 23.

Szerző emlékezései 1873-ról, midőn Pesten L. ötvenéves művészi jubileumának megünneplésére készültek.

Erinnerungen Verfassers aus dem Jahre 1873, als man in Pest das 50jährige Künstlerjubileum L.-s vorbereitete.

[**Szerenád** Liszt lakása előtt 1873. XI. 7.] [Serenade vor Liszts Wohnung am 7. XI. 1873.] **211**

= A hon (Budapest) 1873. XI. 9. Nr. 258.

Törs Kálmán. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **211**

= A hon (Budapest) 1873. No. 258.

Tárcacikk L. Pestre jövetele alkalmából s 50 éves művészi jubileuma előestéjén.

Artikel anlässlich der Ankunft in Pest am Vorabend seines 50jährigen Künstlerjubileums.

v. v. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **25**

= Vasárnapi ujság (Budapest) 1873. Nr. 45.

Cikk L. művészi pályája 50. évfordulója alkalmából.
Artikel anlässlich L.-s 50jährigen Künstlerjubileums.

[**Vadnay** Károly.] A Liszt-ünnepen. Bei der Liszt-Feier.] **Bq 071/5**

= Fővárosi Lapok (Budapest) 1873. XI. 8.

Vajda Viktor. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **B 051/109**

= Figyelő (Budapest) 1873. XI. 16. Nr. 46.

Vezércikk 50 éves művészi jubileuma alkalmából. L. művészi pályájának méltatása.
Leitartikel anlässlich des 50jährigen Künstlerjubileums. Würdigung L.-s Künstlerlaufbahn.

Wachtel Aurel. Liszt Ferenc. **B 051/24**

= Athenaeum (Budapest) 1873. Nr. 45. 2847—2853 hasáb.

Rövid életrajzi és esztétikai méltatás L. ötvenéves művészi jubileuma alkalmából.
Kurze Biographie und ästhetische Würdigung aus Anlass des 50jährigen Künstlerjubiläums.

Wittmann, Hugo. Das Lisztjubileum in Pest.

= Neue freie Presse (Wien) 1873. XI. 11.

b) Századik születésnap — Liszt-Zentenar

Ábrányi Kornél ifj. Erinnerungen an Franz Liszt.

= Pester Journal 1911. Nr. 192.

Apponyi Albert. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **72**

= Budapesti Hirlap 1911. IX. 16.

Apponyi emlékbeszéde Lisztről, melyet az orsz. Liszt emlékbizottság gyülésén a Nemzeti Múzeum nagytermében mondott el.

Gedenkrede Apponyis über L., welche im Prunksaal des National-Museums in Pest in der Sitzung des Liszt-Comitees gesprochen wurde.

Bálint Lajos. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **72**

= Magyar Hirlap (Budapest) 1911. Nr. 251.

Batka János. Pozsony városa és a Liszt emlékünnep. [Die Stadt Pressburg und das Liszt-Jubileum.]
= Nyugatmagyarországi Híradó (Pozsony) 1911. II. 19.

Batka János. Liszt Ferenc születésének 100. évfordulója. [Zu Franz Liszts 100. Geburtstage.]
= Nyugatmagyarországi Híradó (Pozsony) 1911. II. 9.

Batka, Richard. Franz Liszt.
= Kunstwart (München) 1911. Oktoberheft p. 88.

Beer, August. Franz Liszt. Zu seinem hundertsten Geburtstage. **75**
= Pester Lloyd 1911. 20. X.

Beer, August. Die Lisztfeier in Budapest. Das Bankett der Hauptstadt, Festvorstellung im königl. Opernhause; Zwei Liszt-Abende in der Landes-Musikakademie; Festkonzert im Opernhause; Das Christus-Oratorium im Opernhause. **75**
= Pester Lloyd 1911. 22., 23., 24., 25., 26. X.

Bouyer, Raymund. Le chef—d'oeuvre de Franz Liszt à propos du centième anniversaire de sa naissance.
= Le ménestrel (Paris) 1911. Nr. 45.

Bökényi Dániel. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Máramaros 1912. Nr. 18.

Challier, Ernst. Das Liszt-Jahr 1911/12. Eine Speziel-Konzertstatistik. **1683**
= Die Musik (Berlin) 1911—12. Bd 44. p.147—148.

Challier, Ernst. Franz Liszt zum 22. Oktober. Eine Huldigung in Zahlen.
= Deutsche Tonkünstler-Zeitung (Berlin) 1911. Nr. 11.

Csáth Géza. [Brenner József dr.] Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Világ (Budapest) 1911. Nr. 250.

Demény Dezső. Liszt Ferenc [Franz Liszt.] **3246**
= Népművelés (Budapest) 1911. p. 261—277.

Diósy Béla. Liszt-Zentenarium. **92**
= Frankfurter Zeitung 1911. 31. X.

Draber, H. W. Liszt der Unbeliebte.
= Signale für die musikalische Welt (Berlin) 1911. Nr. 8.

Draeseke, Felix. Franz Liszt.
= Der Musiksalon (Berlin) 1911. Nr. 21—22.

Emléket Liszt Ferencnek! Kiadta a Liszt Ferenc emlékbizottság. [Ein Andenken für Franz Liszt. Herausgegeben vom Franz Liszt-Gedächtnis-Komitee.] Sopron: Röttig-ny. 1910. 2 p.

Falk Zsigmond. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Ország-Világ (Budapest) 1911. X. 27.

Fodor Gyula. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **1791**
= A hét (Budapest) 1911. p. 694—695.

Fodor Gyula. A Liszt-ünnep. [Die Liszt-Feier.]
= A hét (Budapest) 1911. p. 709—710. **1791**

Frater Johannes. Frater Franciscus (Liszt Ferenc születésének 100-ik évfordulója alkalmából.) [Frater Franciscus. Zum 100. Geburtstage Franz Liszts.]
= Világ (Budapest) 1911. Nr. 257.

Friedheim, Artur. Zum 22. Oktober.
= Signale für die musikalische Welt (Berlin) 1911. Nr. 42.

Gg. A doborjáni Liszt-ünnep. [Die Liszt-Feier in Doborján.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1911. p. 174—175.
Az országos L.-ünnepet megelőzve ünnepelte L. szülővárosa, Doborján, L. születésének 100. évfordulóját. Egyúttal ekkor nyitották meg a doborjáni L.-múzeumot.
Der Landes-L.-Feier vorzukommend, feierte L.-s Geburtsort, Doborján, den 100. Wiederkehr seiner Geburt. Aus diesem Anlass wurde das L.-Museum in Doborján eröffnet.

Gajáry István. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Az Ujság (Budapest) 1911. Nr. 250.

Góth [Ernő] Ernst. Epilog zur Liszt-Feier. **75**
= Pester Lloyd 1911. 27. X.

Halmos Alajos. Liszt Ferenc emlékezete. [Franz Liszts Andenken.]
= Zenelap (Budapest) 1911. Nr. 8—9.

[Haraszti Emil.] Liszt-kiállítás a Nemzeti Múzeumban. Írta (h. e.). [Liszt-Ausstellung im National-Museum.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. X. 15.

[Haraszti Emil.] A Liszt-ünnep. Írta (h. e.). [Die Liszt-Feier.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. X. 22., 23., 25., 26.

Heuss, Alfred. Franz Liszt, der Jubilar des diesjährigen Musikwinters.
= Das Harmonium (Leipzig) 1911. Nr. 10.

Honigberger, Ernst. Liszt-Zentenarfeier in Budapest.
= Die Karpathen (Brassó) 1912. p. 120—123.

Intimitások Liszt Ferencről. [Intimitäten über Franz Liszt.]
= Az Est (Budapest) 1911. X. 24., 25.

D'Isoz Kálmán. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Zeneközlöny (Budapest) 1911. Nr. 18.

D'Isoz Kálmán. A Liszt Ferenc-emlékkiállítás lajstroma. [Katalog der Franz Liszt Gedenkausstellung.] Budapest: Magyar Nemzeti Múzeum 1911. 35 p.

D'Isoz Kálmán. Liszt Ferenc emlékkiállítása a Nemzeti Múzeumban. [Die Franz Liszt-Gedenkausstellung im National Museum.] **25**
= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1911. Nr. 43.

D'Isoz Kálmán. A Liszt-ünnepekről. [Über die Liszt-Feiern.] **25**
= Vasárnapi Ujság (Budapest) 1911. Nr. 44.

Isoz Kálmán. A Liszt Ferenc emlékkiállítás a Magyar Nemzeti Múzeumban. [Die Franz Liszt Gedächtnis-Ausstellung im Ungarischen National-Museum.] **3441**
= Budapesti Szemle 1911. 148. k. p. 295—297.

D'Isoz Koloman. Die Franz Liszt-Ausstellung in Budapest. **4393**
= Ungarische Rundschau (München) 1912. p. 469—473.

Járosy Dezső. A magyar Liszt-ünnepségek. [Die ungarischen Liszt-Feiern.] **3891**
= Katholikus Szemle (Budapest) 1911. p. 1070—1077.

Járosy Dezső. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Alkotmány (Budapest) 1911. Nr. 251.

Jäger Gusztáv. Liszt Ferenc emlékének. [Dem Andenken Liszts.] **0100/12**
= Corvina (Budapest) 1911. p. 172.

Jäger Gusztáv A Liszt-irodalom könyvészete. [Die Bibliographie der Liszt-Literatur.] **0100/12**
= Corvina (Budapest) 1911. 28—29. sz.

Jeszenszky Sándor. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Magyar Nemzet (Budapest) 1911. Nr. 250.

Kellermann, Berthold. Erinnerungen an Franz Liszt.
= Bayreuther Blätter 1911. X—XII. Stück.

Kereszty István. Liszt.
= Zeneközlöny (Budapest) 1911. Nr. 18.

Kern Aurél. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. X. 21. Nr. 250.

Lessmann, Otto. Liszt-Centennarfeier in Budapest.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1911. Nr. 43—45.

Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. I. 8.
Cikk a Liszt-bizottság megválasztása alkalmából. Foglalkozik a bizottság nehéz feladatával, mely hivatva lesz a Liszt századik születési évfordulójával kapcsolatos ünnepeket megrendezni.
Artikel anlässlich der Wahl des L.-Ausschusses. Befasst sich mit der schweren Aufgabe des Komitees, welches berufen ist, die mit L.-s 100. Geburtstage verbundenen Feiern zu arrangieren.

Liszt-ünnep, A—. [Die Liszt-Feier.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. IX. 29.

Liszt-ünnep, A—. [Die Liszt-Feier.] **72**
= Budapesti Hirlap 1911. X. 21. Nr. 250.

Liszt-ünnep. [Liszt-Feier.]
= Egyetértés (Budapest) 1911. Okt. 22., 24., 25., 26.

Liszts 100. Geburtstag.
= Musica sacra (Regensburg) 1911. p. 216.

Liszt, Franz.
= Monthly musical record (London) 1911. Nr. 490.

Londesz Elek. Liszt Ferenc. Születése századik évfordulóján. [Franz Liszt. Zu seinem 100. Geburtstage.]
= Tolnai Világlapja (Budapest) 1911. p. 2625—2627.

Louis, Rudolf. Franz Liszt.
= Münchner Neueste Nachrichten 1911. 23. X.

Marsop, Paul. Die Bedeutung der Heidelberger Liszt-Feier.
= Neue Musik-Zeitung (Stuttgart) 1911. Nr. 2.

Merkler Andor. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Magyarország (Budapest) 1911. Nr. 250—251.

Meszlényi Róbert. Liszt-Feier in Budapest.
= Signale der musikalischen Welt (Leipzig) 1911. p. 1523—28.

Molnár Géza. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Pesti Napló 1911. Nr. 250.

Molnár Géza. Franz Liszt. **4393**
= Ungarische Rundschau (München) 1912. p. 3—7.

Möller, Heinrich. Jahrhundertfeier in Frankreich.
= Allgemeine Musik-Zeitung (Berlin) 1911. Nr. 46.

Mueller, R. C. Lisztfeier in Weimar.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1911. Nr. 43—44.

Newman, E. Franz Liszt.
= The musical times (London) 1911. LII. p. 633—639., 708., 778.

Newman, Ernst. Franz Liszt.
= The musical record (London) 1911. Nr. 824.

Numéro Spécial Centenaire de Liszt.
= Le Courrier Musical (Paris) 1911. Juin.

Országos Liszt-ünnepélyek, Az —. [Die Landes Liszt-Feiern.] **2752**
= A Zene (Budapest) 1911. p. 239—243.

Polonius, Walter. Liszt als Mensch.
= Neues Pester Journal 1911. 21. X.

Porzó [Ágai Adolf.] Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Az Ujság (Budapest) 1911. Nr. 249.

Richard, August. Zu des Meisters Gedächtnis.
= Der Merker (Wien) 1911. Nr. 43. **2906**

Rudder, May. Franz Liszt.
= Le guide musical (Paris) 1911. LVII. p. 527—627.

Rudder, May. Le Festival Liszt à Heidelberg.
= Le guide musical (Paris) 1911. p. 673.

Saint-Saëns, Camill. Liszt-Feier in Heidelberg. **75**
= Pester Lloyd 1911. 1. XI.
Artikel aus dem »Echo de Paris«.

Sallès, A. Le Centenaire de Liszt. — Liszt à Lyon. Paris: Fromont 1911.

Schalk, Franz. Zum 100. Geburtstage Franz Liszts. **78102/9**
= Musikbuch aus Österreich (Wien) 1912. Bd 9. p. 13—16.

Schneider József. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Déva és vidéke 1911. Nr. 51—52.

Schwers, Paul. Heidelberger Liszt-Zentenarfeier und Jubilar-Tonkünstler-Versammlung des Allgemeinen Deutschen Musikvereins.
= Allgemeine Musikzeitung (Berlin) 1911. Nr. 43—45.

Seidl, Arthur. Neuzeitliche Tondichter. Gesammelte Aufsätze, Studien und Skizzen. Bd 1—2. Regensburg: Bosse 1926.
Lisztiana [zum 100. Geburtstag]. Bd I. p. 253—286.

Stern-Porges, Mathilde. Erinnerungen an Franz Liszt. **2906**
= Der Merker (Wien) 1911. Nr. 43.

Szomory Dezső. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Nyugat (Budapest) 1911. p. 601—603. **4452**

Thari, Eugen. Das Liszt-Erbe. Lästerliche Gedanken.
= Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig) 1911. Nr. 42.

Thode, Henry. Franz Liszt.
= Bayreuther Blätter 1911. X—XII. Stück.

Tischer, Gerhard. Franz Liszt.
= Rheinische Musik- und Theaterzeitung (Köln) 1911. Nr. 42.

Várady Antal. Liszt emlékezete. [Liszts Andenken.]
= Világ (Budapest) 1911. X. 29.

Voss, Fritz. Dem Andenken Franz Liszts.
= Die Harmonie (Hamburg) 1911. Nr. 10.

—y. —r. Országos Liszt-ünnep. [Die Landes-Liszt-Feier.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1911. 156—157. p.

Zágon Géza Vilmos. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Zeneközlöny (Budapest) 1911. p. 462—464.

Zichy Géza. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **3453**
= Akadémiai értesítő (Budapest) 1911. p.593—599.

Zichy Géza. Liszt Ferenc. Emlékbeszéd. [Franz Liszt. Gedächtnisrede.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1911. p. 199—204.

Zichy Géza. Franz Liszt. **75**
= Pester Lloyd 1911. 21. X.

Zu Franz Liszts 100. Geburtstag. Beiträge von: Richard Strauss, Max Schillings, Oskar Nedbal, Jules Massanet, Ferdinand Löwe, August Göllerich, Paul Dukas, Anton Door, Leo Blech. **78102/9**
= Musikbuch aus Österreich (Wien) 1912. Bd 9. p. 3—12.

Zu Franz Liszts 100. Geburtstag.
= Schweizerische Sänger-Zeitung (Zürich) 1911. Nr. 11.

c) Ötvenedik halálozási nap és százhuszonötödik születésnap
Fünfzigster Todestag und hundertfünfundzwanzigster Geburtstag

Bartók Béla. Liszt Ferenc. Akadémiai székfoglaló. [Franz Liszt. Akademische Antrittsrede.] **4452**
= Nyugat (Budapest) 1936. Nr. 3. p. 171—179.

Berzeviczy Albert. Liszt Ferenc emlékezete az Akadémiában. [Franz Liszts Andenken in der Ung. Wissenschaftlichen Akademie.] **3441**
= Budapesti Szemle 1935. CCXXXIX. k. p. 366—368.

Csekey István. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.]
= Szegedi Napló 1936. I. 26.

Fodor Gyula. Liszt-év. [Das Liszt-Jahr.] **1790**
= Új Idők (Budapest) 1935. Nr. 43. p. 592—593.

Haics Géza. Liszt Ferenc mai szemmel. [Franz Liszt mit den heutigen Augen gesehen.] **240**
= Új Magyarság (Budapest) 1935. II. 28.

Haraszti Emil. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **173**
= Magyarság (Budapest) 1935. X. 23. Nr. 242.
Vezércikk a L.-év megnyitása alkalmából. Tárgyalja L. tragikus helyzetét nemzetiségét illetőleg. L.-et három nemzethez fűzi kapocs: Magyarországon született, Franciaország formálta egyéniségét, Németországban tölti férfi korát. Művészetére azonban a magyaron kívül egyik sem hatott, mert L. művészete jellegzetesen egyéni, mely a magyar kivételével minden más stiluselemet beolvasztott magába.

Leitartikel zu Beginn des L.-Jahres. Behandelt L.-s tragische Lage betreffs seiner Nationalität. L. knüpfen Bande zu drei Nationen: in Ungarn ist er geboren, Frankreich formte seine Individualität, in Deutschland verbrachte er sein Mannesalter. Auf seine Kunst übte aber ausser dem Ungarischen keines von ihnen Wirkung, da die Kunst L.-s so charakteristisch individuell ist, dass sie ausser dem Ungarischen ein jedes andere Stilelement in sich auflöste.

Haraszti, Emile. François Liszt et la Hongrie.
= Le Monde Musical (Paris) 1936. Janvier.

Haraszti, Emile. François Liszt. **4255**
= Nouvelle Revue de Hongrie (Budapest) 1935. Décembre.

Hubay Jenő. Beharangozás az 1936-ban tartandó Liszt Ferenc-évre. [Zum Beginn des in 1936 feiernden Franz Liszt-Jahres.] **128**
= Pesti Napló 1934. XI. 11.

Koudela Géza. Liszt Ferenc éve. [Das Franz Liszt-Jahr.] **72**
= Budapesti Hirlap 1935. X. 20. Nr. 240.

Koudela Géza. Liszt Ferenc emlékév. [Das Franz Liszt Gedenkjahr.]
= Magyar Muzsika (Budapest) 1935. p. 5—6.

Liszt Ferenc emlékkiállítás. Leíró-lajstrom. Összeállította Bartha Dénes. [Franz Liszt Gedenkausstellung. Catalog. Zusammengestellt von Dénes Bartha.] Budapest: Sárkány-ny. 1936. 53 p.

A magyar Liszt. [Liszt, der Ungar.] **72**
= Budapesti Hirlap 1935. III. 3.
Vezércikk. — Leitartikel.

Novágh Gyula. A Liszt emlékév eseményei. [Die Begebenheiten des Liszt-Gedenkjahres.] **2757**
= A Zene (Budapest) 1936. Nr. 8—10. p. 132—155.

Magyarország teljes éven át üli meg nagy fiának, L.-nek, 125. születésnapját és 50. halála napját. A L.-év 1935 okt. 21.-én kezdődött a bpesti Mátyás templomban megtartott istentisztelettel, melyen L. Esztergomi miséjét adták elő, majd délután a Zeneművészeti Főiskolában tartotta a Liszt Ferenc-társaság ünnepi ülését, melyen Raabe Péter, a német birodalmi zenei kamara elnöke, a híres L.-kutató és Hubay Jenő tartottak felolvasást, este pedig az Operaházban díszelőadás volt, melyen L. műveit adták elő. Az egész L. év folyamán a magyar zenei intézmények L. hangversenyeket fognak tartani s a L.-év 1936. okt. 21.-én a Krisztus-Oratórium előadásával zárul.

Ungarn feiert ein volles Jahr hindurch den 125. Geburtstag und den 50. Todestag seines grossen Sohnes, L. Das L.-Gedenkjahr begann am 21. Okt. 1935 mit einem Gottesdienst in der Budapester Krönungskirche, in welchem L.-s Graner Festmesse vorgetragen wurde, nachmittag hielt die Franz Liszt-Gesellschaft eine Festsitzung, in welcher Präsident Peter Raabe, der berühmte L.-Forscher und Eugen von Hubay Vorlesungen hielten, abends war eine Galavorstellung im Opernhaus, bei welcher L.-s Werke vorgetragen wurden. Während des ganzen L.-Gedenkjahres werden die ungarischen Musikinstitute L.-Konzerte abhalten und das L.-Jahr wird am 21. Okt. 1936 mit der Aufführung des Christus-Oratoriums abgeschlossen werden.

p. m. Liszt Ferenc. [Franz Liszt.] **1838**
= Magyar külpolitika (Budapest) 1935. Nr. 10—11. p. 11—12.

Papp Viktor. Liszt Ferenc. Arcképvázlat. [Franz Liszt. Porträtskizze.] **X 6651**
= A százéves Kisfaludy-Társaság. Budapest: Franklin 1936. p. 413—416.

Lezáratott 1936. VI. 15. — Abgeschlossen am 15. VI. 1936.

A Fővárosi Könyvtár szerzeményeinek válogatott jegyzéke, 1935.

Verzeichnis ausgewählter Zugänge der Stadtbibliothek, 1935.
Select list of new accessions, 1935.

0 Általános munkák

Allgemeines — General works

001 Tudomány és tudás

Wissenschaft und Wissen
Science and knowledge

Kraft, Julius. Die Unmöglichkeit der Geisteswissenschaft. Lpzg: Buske 1934. 132 p. **84393**

Nemzetközi kongresszusok. Einheit der Wissenschaft. Prager Vorkonferenz d. internat. Kongresse f. Einheit d. Wissenschaft 1934. Lpzg: Meiner 1934. [4], 204 p. (Aus »Erkenntnis.«) **85339**
Bibliographie: p. 185—204.

Nordenholz, A. Scientologie. Wissenschaft v. d. Beschaffenheit u. d. Tauglichkeit d. Wissens. München: Reinhardt 1934. 112 p. **84512**

Tarján Ferenc. Hogyan születik a találmány. A technika és tudomány legújabb vívmányai. Bp.: Lampel 1935. 182 p. 11 t. **86149**

Weidauer, Friedrich. Objektivität, voraussetzungslose Wissenschaft und wissenschaftliche Wahrheit. Lpzg: Hirzel 1935. 38 p. **P 001**

Wood, Clement. The outline of man's knowledge. The story of history, science, literature, art, religion, philosophy. London: Richards 1929. 608 p. **85599**

01 Könyvészet

Bibliographie — Bibliography

Adalékok a magyar szociálpolitikai bibliográfiához. Bp.: Pallas-ny. 1926. 33 p. (»Közgazdasági Szemle«-ből.) **R 016: 33(439)**

Alföldi András. Bibliographia Pannonica. A rómaikori Magyarország és a népvándorlás kutatásának új irodalma (1931—1934). Pécs: Dunántúl-ny. 1935. 28 p.
= Pannónia-könyvtár, 9. **X 2306/9**

Almond, Nina & Ralph Haswell Lutz. An introduction to a bibliography of the Paris peace conference. Collections of sources, archive, publications and source books. London: Milford 1935. 32 p. **01634/88**

Bibliographie zur Geschichte Österreich-Ungarns. Stuttg.: Weltkriegsbücherei 1935. 74 p. (Bibliographische Vierteljahrshefte d. Weltkriegsbücherei, H. 4., Jan. 1935.) **01694/29**

Horvát Adolf. A baranyai növényvilág kutatásának irodalma. Pécs: Dunántúl-ny. 1935. 14 p. **X 2306/12**
= Pannónia-könyvtár, 12.

Jezerniczky Margit. Francia nyelvű nyomtatványok Magyarországon. Szeged: Egyetemi francia philol. intézet 1933. 103 p. (Francia tanulmányok, 8.) **R 013=4(439)»170: 184«**

Kertész János. Hungaria et Polonia. A magyar lengyel kapcsolatok bibliográfiája. Bev. Palóczi Edgar. Bp.: Magy.-lengyel kvtár. kiad. 1934. 21 p. **X 2256/2**
= Magyar-lengyel kvt., 2.

Korek V[aléria] & [János] Johann Stark. Mitteleuropa-Bibliographie. Teil 1. Eine Übersicht des Schrifttums der Jahre 1919 bis 1934. Berlin: Heymann 1935. (Mitteleuropäische Wirtschaftsfragen, Neue Folge 2.) **85581**
T. 1. Agrarfrage, Handelspolitik u. Zusammenschlussbestrebungen in Mitteleuropa. XV, 265, [18] p.

Kozocsa Sándor. Az 1934. év esztétikai munkássága. Bp.: Csáthy 1935. 8 p. (»Esztétikai füzetek«, 1934. sz.-ból.) **0167/34**

Kozocsa Sándor. Az 1934-ik év irodalomtörténeti munkássága. Bp.: Pallas-ny. 1935. 66 p. (Irodalomtörténeti füzetek, 56.) **R 016: 81»1934«**

Lukinich Imre. A Magyar tudományos akadémia történettudományi bizottsága másolat- és kéziratgyüjteményének ismertetése. Bp.: Akadémia 1935. 121 p. **01694/30**

Magyar gazdaságtörténelmi Szemle, A — repertóriuma. Összeáll. Vácz Elemér. Bp.: Magy. társ. falukutató intézete 1935. 31 p. **01638/107**

Printz, Wilhelm. Zugangsverzeichnis der Bibliothek der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft XII. 1931 bis V. 1934. Lpzg: Brockhaus 1934. 112 p. (Beilage z. Zeitschr. d. Dtschen Morgenländ. Ges. Bd 88. N. F. 15.) **0171/195**

Réz, Heinrich. Bibliographie zur Volkskunde der Donauschwaben. Pécs: Dunántúl egyet. ny. 1935. 156 p. (Schriftenreihe d. Deutschungarischen Heimatblätter, I.) **01639/9**

Rónai-Horváth Jenő Az Orsz. Stefánia Szövetség könyvtárának könyvjegyzéke. Lezáratott 1934. XII. 15. Bp.: Elbert-ny. 1935. 64 p. **1149/101**
= Országos Stefánia Szövetség kiadv., 101.

Sharp, R. Farquharson. A short biographical dictionary of foreign literature. London: Dent 1933. VIII, 302 p. (Everyman's library). **0168/15**

Szabó Pál. A M. kir. Erzsébet-tudományegyetem bibliográfiája. I. Pozsony. Pécs: Erzsébet tudományegyetem könyvtára 1934. 24 p. **Q 02778/3/27**
= Közlemények a Pécsi Erzsébet-tudományegyetem könyvtárából, 27.

Szabó Pál. A M. kir. Erzsébet-tudományegyetem bibliográfiája. I. Pozsony. Pécs: Erzsébet tudományegyetem könyvtára 1934. 20 p. **Q 02778/3/28**
= Közlemények a Pécsi Erzsébet-tudományegyetem könyvtárából, 28.

Takács György. Adalékok a magyar közületi pénzügyek irodalmához. Bp.: Pénzügyi fogalmazók lapja 1935. 88 p. (Pénzügyi fogalmazói kar kvtára, V.) **R 389(439):016**

Teleki [Pál] Paul, Count-Library. Catalogue of books, atlases and maps. Relating especially to the history of cartography, geography and discovery of Asia. Bp.: Author 1935. 33 p. **0172/38**

Ujlaki Miklós. Öt év magánjogi irodalma. A magy. magánjog bibliográfiája 1930—1934. Bp.: Grill 1935. 210 p. (Bpesti kir. m. Pázmány P. tud. egyet. magánjogi szemináriumának kiadv., 9.) **01634/89**

Vácz Elemér. A Magyar gazdaságtörténelmi Szemle repertóriuma. Bp.: Magy. társ. falukutató intézete 1935. 31 p.
R 014.4 Magy. Gazdaságtört. szemle

Vida Mária. Az első pécsi nyomda kiadványainak időrendes jegyzéke. 1773—1836. Pécs: Dunántúl-ny. 1934. 22 p. **Q 02778/3/31**
= Közlemények a Pécsi Erzsébet-tudományegyetem könyvtárából, 31.

Wegerer, Alfred v. Bibliographie zur Vorgeschichte des Weltkrieges. Berlin: Quaderverl. 1934. 136 p. **0169/68**

02 Könyvtárügy

Bibliothekswesen — Library economy

Basel. Universität. Bericht über die Verwaltung der öffentl. Bibliothek im Jahr 1933. Basel: [O. Dr.] 1934. 28 p. **0277/27**

Birnbach, Rudolf. Die neuzeitliche Leihbücherei. Praktische Anleitung zu ihrer Einrichtung, Organisation und Führung. Weimar: Straubing & Müller 1933. 120 p. **0273/2**

Debreceni református főiskola nagykönyvtára, A — írásban és képben. Összeállította Varga Zsigmond. 1—2. köt. Debrecen: Tiszántúli könyv- és lapkiadó 1934.
1. k.: Szöveg. 228, III p. **Q 0277/26**
2. k.: Képek. [4], 103 t.

Delisle, Léopold. Instruction élémentaires et techniques pour la mise et le maintien en ordre des livres d'une bibliothèque. *[1908.]* 4. éd. rev. Paris: Champion [1910]. 94 p. **0204/33**

Edge, N. C. W. General law for librarians, curators and those in charge of institutions to which the public have accessor admission. Gravesend: Philip 1934. 84 p. (»The librarian« Series of practical manuals, I.) **0218/24**

Erfurter Bibliotheks-Gesellschaft. Sechster, siebenter und achter Jahresbericht 1930/32. Erfurt: Cramer 1933. **0206/10**

Esdaile, Arundell. National libraries of the world: Their history, administration and public services. London: Grafton 1934. XII, 386 p. 32 t. **0270/30**

Festschrift Gustav Binz Oberbibliothekar d. öffentl. Bibliothek d. Universität Basel z. 70. Geburtstag am 16. I. 1935. v. Freunden u. Fachgenossen. Basel: Schwabe 1935. 321 p. 1 t. **0208/4**

Fitz József. Jelentés a M. kir. Erzsébet Tudományegyetem Könyvtára működéséről 1930. IX. 1-től 1934. VIII. 1-ig. Pécs: Egyetemi Kvt. kiad. 1934. 30 p. **q 02778/3/31**
[Könyomat.]
= Közlemények a Pécsi Erzsébet-tudományegyetem könyvtárából, 31.

Frank, Otto. Die Dezimalklassifikation als Ordnungsmittel für das deutsche Normensammelwerk. Berlin: Beuth-Verl. 1934. 56 p. **0254/50**
Bibliographie: p. 56.

Headicar, B. M. A manual of library organisation. London: Allen & Unwin 1935. 287 p. 18 t. **0202/10**

Hilty, C. Lesen und Reden. Lpzg: Hinrichs 1922. 130 p. **84465**

Joeckel, Carleton Bruns. The government of the American public library. Chicago: Univ. of Chicago pr. 1935. XIX, 393 p. (The univ. of Chicago. Studies in Library science.) **0270/31**
Bibliography: p. 356—366.

Löffler, Karl (Hg.) Lexikon des gesamten Buchwesens. Hg. v. — & Joachim Kirchner, unter Mitw. v. Wilhelm Olbrich. Bd 1. Lpzg: Hiersemann 1935. **X 6487/1**
Bd 1.: Aa — Goetheana. XV, 640 p.

Milkau, Fritz. Geschichte der Bibliotheken im alten Orient. Aus d. Nachlass hg. v. Bruno Meissner. Lpzg: Harrassovitz 1935. 58 p. **0200/99**

Németország. Statistisches Reichsamt. Die deutschen Volksbüchereien nach Ländern, Provinzen und Gemeinden. 1933/34. Bearb. im —. Berlin: Verl. f. Sozialpol., Wirtsch. u. Statistik 1935. 62 p. **1224/437**
= Statistik d. Dtschen Reichs, 471.

Olaszország. Ministero dell'educazione nazionale generale delle accademie e biblioteche. Le accademie e le biblioteche d'Italia nel sessennio 1926—27 — 1931—32. Roma: Ist. poligrafico dello stato 1933. XXXIII, 945 p. **0270/29**

Pafford, J. H. P. Library cooperation in Europe. London: Libr. assoc. 1935. 354 p. **0216/8**
Bibliography: p. 335—352.

Paluzzi, C. Galassi. Per l'incremento della coscienza e della cultura romana attraverso le Biblioteche popolari. Rocca S. Casciano: Capelli 1935. p. 131—134. (Estratto della Rivista »Roma« 1935. XIII, 3.) **0212/3**

Prinzhorn, F. Die Aufgaben der Bibliotheken im nationalsozialistischen Deutschland. Lpzg: Eichblatt-Verl. 1934. 25 p. (Bildung u. Nation, 41—42.) **0211/20**

Société des Nations. Institut international de coopération intellectuelle. Rôle et formation du bibliothécaire. Paris: Inst. intern. de coopération intellectuelle 1935. 385 p. (Dossiers de la coopération intellectuelle.) **0230/3**

Szondy György. A modern iskola és az ifjúság olvasmányai. Bp.: Egyetemi-ny. [1935?]. 61 p. (A tanítás problémái, 7.) **0285/60**

06 Tudományos társaságok
Gelehrte Gesellschaften
Scientific societies

Franciaország. Académie Francaise. Trois siècles de l'Académie Francaise. 1635—1935. Paris: Firmin-Didot 1935. 530 p. 2 t. **85261**

Gauja, Pierre. L'académie des sciences de l'institut de France. Paris: Gauthier-Villars 1934. 143 p. **X 6531**

Kieselbach Gyula. A Kis Akadémia előadói és előadásai 1899—1932. Összeállította —. Bp.: Kis Akadémia 1933. 62 p. (A Kis Akadémia Könyvtára, 3.) **R 062(439)Bp Kis Akadémia**

07 Ujságírás
Zeitungswesen — Journalism

Angermayer Károly. Pressburger Zeitung, Magyarország legrégibb hírlapja története. Pozsony: Angermayer-ny. 1896. 10 p. **R 071.4(439.050) Pozsony**

Dresler, Adolf. Die Presse im fascistischen Staat. *[1933.]* 2. Aufl. Berlin: Oldenbourg 1933. 15 p. **P 07(45)**

Lengyel Ernő. A vidéki sajtó szociológiájához. Társadalompolitikai tanulmány. Bp.: »Renaissance« könyvkiadó váll. 1910. 30 p. **R 07(439)**

Münster, Hans A. Zeitung und Politik. Eine Einführung in die Zeitungswissenschaft. Lpzg: Noske 1935. 160 p. **84851**

Sziklay János & Szász Menyhért (szerk.) A magyar sajtó évkönyve. 1935. Bp.: Hungária Lloyd lapkiadó 1935. 274 p. **K 0700/1**

090 Bibliofilia

Bibliophilie — Bibliofily

Biedermann, Flodoard, Freiherr v. Die deutsche Tipographie im Zeitalter Goethes. Wien: Reichner 1928. 21 p. (Bibliotheca Typographica.) **091/373**

Drescher Pál. Régi magyar gyermekkönyvek 1538—1875. Bp.: Magy. Bibliophil Társ. kiad. 1934. 133 p. 14 t. **091/374**

Hugo, Viktor. Hymnus auf die Druckkunst. — Ceci tuera cela. Mainz: Gutenberg-Gesellsch. 1926. 40 p. [Deutsch u. französisch.] **091/377**

Kinsky, Georg. Erstlingsdrucke der deutschen Tonmeister der Klassik und Romantik. Wien: Reichner 1934. 20 p. 1 t. **091/372**

Livre moderne, Le —. Revue du monde littéraire et des bibliophiles contemporains. Publication mensuelle. Publ. par Octave Uzanne. Année: 1—2. Paris: Maison Quantin 1890—91. 399; 384 p. **85514**

Rosner, Karl. Ungarske Kunstnertresnitt i dot tyvende Århundre. Oslo: Kirstes 1935. 131 [& 1] p. **q 091/371**

Ruppel, A. Die Heimatstadt der Druckkunst. Mainz: Gutenberg-Gesellsch. 1926. 36 p. **091/376**

Sondheim, Moriz. Das Titelblatt. Ansprache von —, bei Eröffnung der 5. Ausstellung der Frankfurter Bibliophilen-Gesellschaft im Kunstgewerbe-Museum in Frankfurt am Main den 20. Februar 1927. Mainz: Gutenberg-Gesellsch. 1927. 27 p. **091/378**

Volkmann, Ernst. Flodoard Freiherr v. Biedermann der Bibliophile. Berlin: Berthold 1934. [10] p. 1 t. **P 090.1**

1 Bölcselet

Philosophie — Philosophy

Adams, George P. [ed.] Possibility. Lectures delivered before the philosophical union of the University of California. 1933. Ed.: —, J. Loewenberg, Stephen C. Pepper. Berkeley: Univers. of California pr. 1934. [6], 224 p. **2550/17**
= Univers. of California Publications in Philosophy, 17.

Aster, Ernst. Die Philosophie der Gegenwart. Leiden: Sijthoff 1935. 263 p. **84563**

Bannes, Joachim. Platon. Die Philosophie des heroischen Vorbildes. Berlin: Gruyter 1935. 145 p. **84564**

Bartók György. A középkori és újkori filozófia története. Bp.: Sylvester ny. 1935. XII, 466 p. **86225**
Bibliográfia: p. 461—466.

Bartók György. A metafizika célja s útjai. Bp.: Akadémia 1935. 52 p. **3126/4/12**
[Angol kivonat.]
= Értekezések a filozófiai és társadalmi tudományok köréből, 4/12.

Bartók György. A »Szellem« filozófiai vizsgálata. Bp.: Akadémia 1934. 48 p. **3126**
= Értekezések a filozófiai és társadalmi tudományok köréből. IV. k., 9. sz.

Bendiek, Hugo. Der Gegensatz von Seele und Leib bei Ludwig Klages. Grundlinien seiner philosophischen Systematik. Werl in Westfalen: Franziskus-Dr. 1935. XII, 163 p. (Franziskanische Forschungen, 2.) **85571**
Bibliographie: p. IX—X.

Bischoff, Dietrich. Wilhelm Diltheys geschichtliche Lebensphilosophie. Mit Anhang: Eine Kantdarstellung Diltheys. Lpzg: Teubner 1935. 63 p. **P 901 Dilthey**

Böhm Károly. Adalékok egy filozófiai szótárhoz. Hátrahagyott irataiból kiad. a M. k. Ferenc József tud. egyet. barátainak egyes. Szeged: Városi ny. 1935. p. 137—227. (Acta litt. ac scient. Reg. Universitatis hung. Francisco-Josephinae philosophica. T. 5. fasc. 4.) **85037**

Böhme, Jakob. Schriften. Ausgew. u. hg. v. Hans Kayser. Mit d. Biographie Böhmes v. Abraham v. Franckenburg u. d. kurzen Auszug Friedrich Christoph Oetingers. Lpzg: Insel Verl. [1923]. 423 p. 1 t. **84841**

Brandenstein Béla br. Bölcseleti alapvetés. Bp.: Kir. m. egyetemi ny. 1935. 546 p. **84616**

Bröcker, Walter. Aristoteles. Frankfurt a. M.: Klostermann 1935. 231 p. (Philosophische Abhandlungen, Bd 1.) **86125**

Buchheim, Karl. Wahrheit und Geschichte. Lpzg: Hegner 1935. 234 p. **85084**

Chappuis, Adrien. Der theoretische Weg Bradley's. Die Hauptgedanken der Wahrheits- und Wirklichkeitslehre des englischen Philosophen Francis Herbert Bradley. Paris: Firmin-Didot 1933. 139 p. **84458**

Domke, Karl. Das Problem der Synthesis und des transzendentalen Subjekts in der kantischen Philosophie. Diss. Berlin. Jena: Buchdr. Neuenhahn 1933. 101, [3] p. **84765**
Bibliographie: p. 100—101.

Driesch, Hans. Die Überwindung des Materialismus. Zürich: Rascher 1935. 133 p. (Bibliothek f. idealistische Philosophie.) **85409**

Emge, C. A. Das »Aktuelle« ein bisher übersehener direktiver Grundbegriff. Berlin-Grunewald: Verl. f. Staatswissenschaften u. Geschichte 1935. 30 p. **P 115**

Endres, Franz Carl. Von den Grenzen unserer Erkenntnis. Zürich: Rascher 1935. 102 p. **86252**

Engert, Joseph. Die Erschliessung des Seins. Eine Einführung in Erkenntnistheorie und Logik. Bonn: Hanstein 1935. VI, 115 p. (Die Philosophie, ihre Geschichte u. ihre Systematik, 7.) **85885**

Esswein, Richard. Tragödie der Einsamkeit. Ein Buch um Nietzsche. Berlin: Herbig 1935. 223 p. **86005**

Etcheverry, Auguste. L'idealisme français contemporain. Paris: Alcan 1934. 376 p. **84559**
Bibliographie: p. 341—356.

Evola, J. Fenomenologia dell'individuo assoluto. Torino: Bocca 1931. XV, 341 p. (Piccolo biblioteca di science moderne, 378.) **84986**

Festschrift für Karl Joël zum 70. Geburtstage (27. März 1934.). Basel: Helbing & Lichtenhahn 1934. 267 p. **86142**

Fischer, Alois. Die Existenzphilosophie Martin Heideggers. Darlegung u. Würdigung ihrer Grundgedanken. Lpzg: Meiner 1935. XV, 134 p. **86123**
Bibliographie: p. 131—134.

Fitos Vilmos. Értékelés és megismerés. Mi az akarat? Mi az, ami létezik? Mi az igazság? Mi az érték? Mi a szép? Mi a történés? Bp.: Pfeiffer 1935. 116 p. **84831**

Forke, Alfred. Geschichte der mittelalterlichen chinesischen Philosophie. Hamburg: Gruyter 1934. XII, 410 p. (Hamburgische Universität Abhandl. aus d. Gebiet d. Auslandkunde, 41.) **A 51.10/10**

Forsthoff, Heinrich. Das Ende der humanistischen Illusion. Berlin: Furche-Verl. 1933. 151 p. **84577**

Fragmente der Vorsokratiker, Die —. Bd 1. Griechisch und deutsch von Hermann Diels. *[1912.]*. 5. Aufl. v. Walther Kranz. Berlin: Weidmann 1934. XIII, 320 p. **85144**

Freund, Peter. Die Entwicklung des Normbegriffs von Kant bis Windelband. Diss. 1932. Berlin: Buchdr. Michel 1933. 138, [2]. p. **84766**
Bibliographie: p. 135—138.

Freytag, Willy. Irrational oder Rational? Untersuchungen und Entwurf zu einer Deutung. Berlin: Junker und Dünnhaupt 1935. VIII, 236 p. **84807**

Gehlen, Arnold. Der Staat und die Philosophie. Lpzg: Meiner 1935. 27 p. (Wissenschaft & Zeitgeist, 3.) **P 001**

Grabowsky, Irmelin. Herders Metakritik und Kants Kritik der reinen Vernunft. (Teildruck.) Diss. Berlin 1932. Dortmund: Dr. Lücker 1934. [8], 39 p. **P 142**
Bibliographie: p. [6—7.]

Gredt, Joseph. Die aristotelisch-thomistische Philosophie. Bd 1. Freiburg i. Br.: Herder 1935. **85100**
Bd 1.: Logik u. Naturphilosophie. 1935. XI, 434 p.

Habermehl, Ludwig Michael. Die Abstraktionslehre des Hl. Thomas von Aquin. Diss. Kallmünz: Dr. Lassleben 1933. X, 104 p. **84698**
Bibliographie: p. VI—X.

Hartmann, Nicolai. Das Problem des Aprioriismus in der Platonischen Philosophie. Berlin: Gruyter 1935. 4°. 40 p. (Aus d. Sitzungsberichten d. Preussischen Akademie d. Wissenschaften phil.-hist. Klasse. 1935. XV.) **Pq 1 Platon**

Hartmann, Nicolai. Zur Grundlegung der Ontologie. Berlin: Gruyter 1935. XVI, 322 p. **84846**

Hempel, Carl Gustav. Beiträge zur logischen Analyse des Wahrscheinlichkeitsbegriffs. Diss. Berlin. Jena: Dr. Neuenhahn 1934. 73 p. **P 165**
Bibliographie: p. 69—72.

Heraklit. Fragmente. Übertragen v. Bruno Snell. München: Heimeran 1926. 21 p. [Griechisch & deutsch.] **86100**

Heyse, Hans. Idee und Existenz. Hamburg: Hanseatische Verl.-Anst. 1935. 363 p. **85333**

Hildebrandt, Franz Eduard Egbert. Der Begriff der Antithesis bei Fichte. Diss. Berlin. Saalfeld Ostpr.: Dr. Günther 1933. [10], 107 p. **85459**
Bibliographie: p. 105—106.

Hoffmann, Franz. Philosophische Schriften. Bd 1—6. Erlangen: Deichert 1868—1879. LII, 579; 453; XXXII, 512; VI, 472; VI, 472; 472 p. **85141**

Holzapfel, Rudolf Maria. Panideal. Das Seelenleben und seine soziale Neugestaltung. Bd 1—2. *[1918.]* Neue, sehr veränd. u. erw. Aufl. Jena: Diederichs 1923. 4°. 447; 417 p. **X 6548**

Jaspers, Karl. Vernunft und Existenz. Fünf Vorlesungen. Groningen: Wolters 1935. 115 p. (Aula-Voordrachten der Rijksuniversiteit te Groningen, 1.) **85403**

Jolivet, Régis. L'intuition intellectuelle et le problème de la méthaphysique. Paris: Beauchesne 1934. 112 p. (Archives de philosophie, Vol. 11. II.) **84757**

Kayser, Rudolf. Kant. Wien: Phaidon-Verl. 1935. 287 p. **84511**

Kierkegaard, Sören. Zur Selbstprüfung der Gegenwart anbefohlen. *[1851]* Jena: Diederichs [1935]. 199 p. **84950**

Kükelhaus, Hugo. Urzahl und Gebärde, Grundzüge eines kommenden Massbewusstseins. Berlin: Metzner 1934. [6], 248 p. 10 t. **84392**

Külpe, Oswald. Immanuel Kant. Darstellung u. Würdigung. Lpzg: Teubner 1907. VIII, 152 p. 1 t. (Aus Natur u. Geisteswelt, 146.)
Bibliographie: p. VIII. **84965**

Lang, Albert (Hg.) Aus der Geisteswelt des Mittelalters. Bd 1—2. Von: —, Joseph Lechner, Michael Schmaus. Münster i. W.: Aschendorff 1934. XXXV, 735; 736—1475 p. (Beiträge z. Geschichte d. Philosophie u. Theologie d. Mittelalters, Bd III, 1—2.) **84499**

Löwith, Karl. Nietzsches Philosophie der ewigen Wiederkunft des Gleichen. Berlin: Verlag »Die Runde« 1935. 183 p. **84828**

Maier, Heinrich. Grundrichtungen kosmologisch-metaphisischer Weltbetrachtung. Berlin: Akad. d. Wissenschaften 1935. 18 p. **Pq 113**

Malantschuk, Gregor. Die Kategorienfrage bei Lotze. Diss. Berlin: Doktordruck-Funk 1934. 47 p. **P 161.1**
Bibliographie: p. 45—46.

Mally, Ernst. Erlebnis und Wirklichkeit. Einleitung z. Philosophie d. natürlichen Weltauffassung. Lpzg: Klinkhardt 1935. 135 p. **85563**

Manser, G. M. Das Wesen des Thomismus. Freiburg (Schweiz): Rütschi 1935. VIII, 679 p. **85336**

Mengel, Erich. Eros, Wertverwirklichung und Dialektik in ihren Ansätzen bei Platon (unt. bes. Berücks. d. Dialoge Phaidon, Phaidros u. Symposion.) Diss. Berlin. Bottrop i. W.: Dr. Postberg 1933. IV, 76 p.
Bibliographie: p. 75. **P 1 Platon**

Mertineit, Johannes. Das Wertproblem in der Philosophie der Gegenwart unter besonderer Berücksichtigung von Ernst Troeltsch. Diss. Berlin: Dr. Reuther & Reichard 1933. 55 p. **P 124**
Bibliographie: p. 50—52.

Mettler, Artur. Max Weber und die philosophische Problematik in unserer Zeit. Mit einer Bibliogr. d. Arbeiten ü. Max Weber. Lpzg: Hirzel 1934. 162 p. (Studien u. Bibliographien z. Gegenwartsphilosophie.)
Bibliographie: p. 143—147. **84413**

Metz, Rudolf. Die philosophischen Strömungen der Gegenwart in Grossbritannien. Bd 1. Lpzg: Meiner 1935. XV, 442 p. **84651**

Müller, Martin. Die Quaestiones naturales des Adelardus von Bath. Münster i. W.: Aschendorff 1934. 91 p. (Beiträge z. Geschichte d. Philosophie u. Theologie d. Mittelalters, Bd XXXI, H. 2.) **84498**

Nagy Lajos. Spinoza Benedek élete és bölcselete. Debrecen: Bertók 1934. 108 p. (Theologiai tanulmányok, 42. sz.)
Bibliográfia: p. 107—108. **Rq 1 Spinoza**

Neugebauer, Hugo. Platonische Mystik. München-Planegg: Barth-Verl. 1934. 165 p.
Bibliographie: p. 158—159. **84496**

Nietzsche-Worte. Weggenossen in grosser Zeit. Ausgew. u. eingel. v. Hermann Itschner. Lpzg: Kröner 1915. 126 p. (Kröners Taschenausg.) **84970**

Pfeil, Hans. Der Psychologismus im englischen Empirismus. Paderborn: Schöningh 1934. [8], 183 p. (Forschungen z. neueren Philosophie u. ihrer Geschichte, V.) **84395**

Popp, Karl Robert. Jakob Böhme und Isaac Newton. Mit einem Verzeichnis d. dtschen Böhme-Ausgaben seit 1624 u. d. engl. Böhme-Übersetzungen seit 1645. Lpzg: Hirzel 1935. XII, 97 p. (Studien u. Bibliographien z. Gegenwartsphilosophie, 12.) **84847**

Bibliographie: p. 89—97.

Ramlow, Lilli. A. Riehl und H. Spencer. Diss. Berlin. Saalfeld (Ostpr.): Günthers Buchdr. 1933. [4], 69 p. **P 121**

Bibliographie: p. 62—67.

Runze, Georg. Metaphysik. Lpzg: Weber 1905. XII, 424 p. (Webers illustrierte Katechismen, 249.) **84969**

Schaller, Heinrich. Die Idee des Menschen. Ein Beitr. z. metaphisischen Antropologie. München: Oldenbourg 1935. 32 p. **P 11 : 572**

Schilder, Klaas. Zur Begriffsgeschichte des »Paradoxon«. Mit besond. Berücks. Calvins u. d. nachkierkegaardschen »Paradoxon«. Diss. Erlangen. Kampen: Dr. Kok 1933. [6], 472 p. **86053**

Bibliographie: p. 469—472.

Schneider, Hermann. Metaphysik als strenge Wissenschaft nebst d. Nachweis, dass d. Freiheit d. Willens eine Erfahrungstatsache sei. *[1919—1921.]* 2. erw. Aufl. Lpzg: Weber 1934. XVI, 544 p. **84554**

Schopenhauer, Arthur. Sämtliche Werke. Bd 1—12. Mit Einl. v. Rudolf Steiner. Stuttg.: Cotta [1896]. **85608**

Bd. 1. Über d. vierfache Wurzel des Satzes vom zureichenden Grunde. 191 p.
Bd 2—3. Die Welt als Wille u. Vorstellung 216, 285 p.
Bd 4. Kritik d. Kantischen Philosophie-Ergänzungen z. 1. Buch d. »Welt als Wille u. Vorstellung«. 346 p.
Bd 5. Ergänzungen z. 2. u. 3. Buch d. »Welt als Wille u. Vorstellung« 307 p.
Bd 6. Ergänzungen z. 4. Buch d. »Welt als Wille u. Vorstellung«. — Über dem Willen i. d. Natur 367 p.
Bd 7. Die beiden Grundprobleme d. Ethik 298 p.
Bd 8—11. Parerga u. Paralipomena. 228, 279, 308, 335 p.
Bd 12. Farbenlehre. — Aus dem Nachlass. 400 p.

Spann, Ottmar. Erkenne Dich selbst. Eine Geistesphilosophie als Lehre v. Menschen u. seiner Weltstellung. Jena: Fischer 1935. XVI, 448 p. (Die Herdflamme, Ergzbd 6.) **85360**

Steinbüchel, Theodor & Theodor München (Hg.) Das Bild vom Menschen. Beitr. z. theologischen u. philosophischen Anthropologie. Z. 60. Geburtstag Fritz Tillmann. Düsseldorf: Schwann 1934. VII, 249 p. 1 t. **84571**

Tankó, B. Hungarian philosophy. Szeged: Városi ny. 1934. p. 119—136. (Acta litt. ac scient. Reg. Univers. hung. Francisco-Josephinae, V. 3.) **Rq 109(439)**

Utitz, Emil. Die Sendung der Philosophie in unserer Zeit. Leiden: Sijthoff 1935. X, 159 p. **84737**

Windelband, Wilhelm. Lehrbuch der Geschichte der Philosophie. Mit einem Schluss-Kapitel: Die Philosophie im 20. Jahrhundert u. einer Übersicht über d. Stand d. philosophiegeschichtlichen Forschung. Hg. v. Heinz Heimsoeth. Tübingen: Mohr 1935. XL, 642 p. **86030**

Zur Philosophie d. Gegenwart. Vorträge u. Reden anlässlich d. 8. internat. Philosophenkongresses in Prag, gehalten v. Mitgliedern d. Brentano-Gesellschaft, [Oskar] Engländer, [Georg] Katkov, [A.] Kastil [etc.] Prag: Brentano-Gesellschaft 1934. 69 p. (Veröffentl. d. Brentano-Gesellschaft.) **P 1(082)**

13 Okkult tudományok

Okkultismus — Occultism
Parapszichologia — Parapsychology

Bodnár László. A jövendőmondás lélektana és e »világ vége« az okkultizmus megvilágításában. Bp.: Neuwald 1935. 148 p. **86144**

Bodnár László. A lényeglátás kibontakozása. Bp.: Saját kiad. 1934. 116 p. **84712**

Desbarolles, Adolphe. Die Hand und ihre Geheimnisse. München-Planegg: Barth 1935. 313 p. **84720**

Evola, J. La tradizione ermetica. Nei suoi simboli, nella sua dottrina e nella sua »Arte Regia«. Bari: Laterza 1931. 237 p. **84985**

Ferger, N. Magie und Mystik. Gegensatz und Zusammenhang. Zürich: Niehans 1935. 252 p. **86171**

Bibliographie: p. 249—252.

Geymuller, Henry de. Swedenborg et les phénomènes psychiques. Préface de L. B. de Beaumont. Paris: Leroux [1935]. VIII, 461 p. **85328**

Bibliographie: p. 442—453.

Győrffy László. Asztrológia. Bp.: Kókai 1935. 319 p. **85590**

Bibliográfia: p. 307—311.

Koenig-Fachsenfeld, Olga Freiin. Wandlungen des Traumproblems von der Romantik bis zur Gegenwart. Geleitw. v. C. G. Jung. Stuttg.: Enke 1935. X, 138 p. **85909**
Bibliographie: p. 136—138.

Korsch, Hubert. Grundriss der Geschichte der Astrologie. Düsseldorf: [Selbstverl.] 1935. 104 p. (Zenit. Zentralblatt f. astrologische Forschung. Sonderh., 7.) **85572**

Maeterlinck, Maurice. Das grosse Rätsel. Übers. v. Lulu v. Strauss u. Torney. Jena: Diederichs 1924. 213 p. (Maurice Maeterlinck Werke.) **85983**

Maeterlinck, Maurice. L'hôte inconnu. Paris: Charpentier 1925. VII, 325 p. **85638**

Mangold, Ursula. Der Kosmos in der Hand. Ein Beitrag zur Signaturenlehre. München-Planegg: Barth 1934. 226 p. **84640**

Moser, F[anny]. Der Okkultismus. Täuschungen u. Tatsachen. Bd 1—2. Zürich: Orell Füssli 1935. 4°. 996 p. 63 t. **X 6536**

Neureiter, Ferdinand. Wissen und fremdes Wissen auf unbekantem Wege erworben. Eine experimentelle Untersuchung. Gotha: Klotz 1935. 56 p. **P 134**

Steffen, Irene. Es werde Licht. Okkulte Erlebnisse einer Seherin. Zürich: Amalthea-Verl. 1935. 179 p. **86109**

15 Lélektan

Psychologie — Psychology

Acta Psychologica. Edita a G. Révész. Collegerunt: Ch. Barlett etc. Vol. I. No. 1. Haga: Nijhoff 1935. **X 2264**

Blanché, Robert. La notion de fait psychique. Essai sur les rapports du physique et du mental. Paris: Alcan 1935. [6], 401, [3] p. (Bibliothèque de philosophie contemporaine.) **85787**

Bognár Cecil. Pszichológia. Bp.: Szt. Istv. társ. 1935. 334 p. **84932**
Bibliográfia: p. 323—325.

Charmot, F. L'humanisme et l'humain. Psychologie individuelle et sociale. Paris: Spes 1934. 524 p. **84754**

Croner Elza. Spranger Ede személyisége és munkássága. Magyarra átültette és jegyz. ellátta Keményy Ferenc. Bp.: Bibliotéka kiad. 1935. 63 p. 1 t. **R 15 Spranger**
Bibliográfia: p. 59—61.

Kellner, Otto. Vom Ausdrucksgehalt der Handschrift. Schriftbild, Sinnbild, Charakterbild. Hamburg: Alster 1925. XV, 274 p. **85777**

Klages, Ludwig. Grundlegung der Wissenschaft vom Ausdruck. *[1913.]* 5. Aufl. von Ausdrucksbewegung und Gestaltungskraft. Lpzg: Barth 1936. XIII, 361 p. **85685**

Klemm, Otto. Ganzheit und Struktur. Festschrift zum 60. Geburtstage Felix Kruegers. Hg. v. —, Hans Volkelt, Karlfried Dürckheim-Montmartin. Heft 1—3. München: Beck 1934. (Neue psychologische Studien XII. Bd, H. 1—3.) **85386**
H. 1. Wege zur Ganzheitspsychologie. XII, 214 p. 8 t.
« 2. Seelische Strukturen. 134 p.
« 3. Geistige Strukturen. 134 p.

Künkel, Fritz. Charakter, Krisis und Weltanschauung. Die vitale Dialektik als Grundlage der Angewandten Charakterkunde. *[1929.]* 2. Bearbeitung d. »Vitalen Dialektik«. Lpzg: Hirzel 1935. VIII, 191 p. **84843**

Lindworsky, Johannes. Das Seelenleben des Menschen. Eine Einführung in d. Psychologie. Bonn: Hanstein 1934. VI, 68 p. (Die Philosophie, ihre Geschichte u. ihre Systematik, 9.) **85886**

Müller-Freienfels, Richard. Lebensnahe Charakterkunde. Lpzg: Lindner 1935. 175 p. (»Lebensnahe Wissenschaft«, 3.) **85560**

Nemzetközi kongresszusok. International congress of Psychology papers read to the X. — at Copenhagen 1932. Hague: Nijhoff 1935. VI, 232 p. **X 2264**
= Acta Psychologica, I. 1.

Noszlopi László. Jellemlátás és jellemigézés. Bp.: Szt. István társ. 1935. 264 p. (Szt. István könyvek, 118—19.) **85747**

Oelrich, Waldemar. Das Ethos des Alters. Grundriss einer geisteswissenschaftl. Psychologie d. Greisenalters. Diss. Berlin: Dr. Fänger 1934. 47 p. **P 156.5**

Schaeffer, Emil (Hg.) Das letzte Gesicht. 76 Bilder. Eingel. v. Egon Friedell. Zürich: Orell Füssli 1929. 20 p. 34 t. (Schaubücher, 23.) **85606**

Simoneit, Max. Die Bedeutung der Lehre von der praktischen Menschenkenntnis. Berlin: Graefe 1934. 70 p. (Die Lehre v. d. prakt. Menschenkenntnis. Hg. v. Psychologischen Laboratorium d. Reichswehrministeriums. Bd 1.) **P 156.7**

Strehle, Hermann. Analyse des Gebarens. Erforschung d. Ausdrucks d. Körperbewegung. Diss. Berlin : Dr. Bernard & Graefe 1934. 223 p. **85439**
Bibliographie : p. 197—199.

Wenzl, Aloys. Das Leib-Seele-Problem im Lichte der neueren Theorien der physischen und seelischen Wirklichkeit. Lpzg : Meiner 1933. 104 p. **84999**
Bibliographie : p. 103—104.

17 Erkölcsbölcselet. Életbölcselet

Ethik. Lebensanschauung

Ethics Practical philosophy

Bartók György. Az erkölcsi értékeszme története. 1—2. k. Szeged : Városi ny. **61023**
1. k. Az erkölcsi értékeszme története a görög filozófiában. 1926. 169 p.
2. k. Az erkölcsi értékeszme története az egyházatyák, a középkor és újkor filozófiájában. 1935. [4], 327 p.
= Acta Litt. ac Scient. Reg. Univers. Francisco-Josephinae. Sectio : Philosophica, T. 7.

Dingler, Hugo. Das Handeln im Sinne des höchsten Zieles. (Absolute Ethik.) München : Reinhardt 1935. 160 p. **85096**

Ebner, Ferdinand. Wort und Liebe. Regensburg : Pustet 1935. 292 p. 1 t. **86217**

Flake, Otto. Das neuantike Weltbild. Darmstadt : Reichl 1922. 227 p. **85541**

Foerster, Friedrich Wilhelm. Ewiges Licht und menschliche Finsternis. Ueberzeitliches f. unsere Zeit. Luzern : Vita nova 1935. 123 p. **85790**

Hello, Ernst. Der Mensch. Aus dem Französischen. Lpzg : Hegner 1935. 368 p. **85072**

Holló József. Élet, szeretet, halál. 2. kiad. Bp. : Bethlen Gábor irod. & ny. r.-t. [193?]. 336 p. **86191**

Knoche, Ulrich. Magnitudo animi. Untersuchungen zur Entstehung und Entwicklung eines römischen Wertgedankens. Lpzg : Dietrich 1935. 93 p. (Philologus, Suppl. Bd XXVII, 3.) **84676**

Ledig, Gerhard. Philosophie der Strafe bei Dante und Dostojewski. Weimar : Böhlau 1935. 81 p. **85944**

Lippert, Peter. Vom Gesetz und von der Liebe. München : Müller 1932. 347 p. **84372**

Mayer, Mathilde. Die positive Moral bei Pestalozzi (v. 1766—1799). Diss. Berlin. Charlottenburg : Dr. Hoffmann 1934. 160 p. **84775**
Bibliographie : p. 7—13.

Mulford, Prentice. The gift of understanding. Intr. by Arthur Edward Waite. London : Rider 1912. 288 p. **85604**

Müller, Johannes. Der direkte Weg zum Heil. Elmau : Verl. d. Grünen Blätter 1935. p. 145—232. (Aus d. Grünen Blätter.) **85534**

Passavant, Johann Karl. Das Gewissen. *[1852.]*. 2. Aufl. Hg. v. Fr. Hoffmann. Frankfurt a. M. : Heyder & Zimmer 1857. 52 p. **84510**

Pieper, Josef. Die Wirklichkeit und das Gute. Lpzg : Hegner 1935. 113 p. (Veröffentlichungen. d. Inst. f. neuzeitliche Volksbildungsarbeit. [Dortmund].) **86101**

Robakidse, Grigol. Dämon und Mythos. Eine magische Bildfolge. Jena : Diederichs 1935. 126 p. **86002**

Simon, Paul. Weltanschauung. Paderborn : Bonifacius-Dr. 1935. 56 p. **P 177**

Staehr, Virgo v. Logische Struktur des emotionalen Ich als metaphysische Grundlage der Ethik. Diss. Berlin 1931. Saalfeld Ostpr. : Günthers Dr. 1934. [6], 133 p. **85442**
Bibliographie : p. 131—133.

Stählin, Wilhelm. Vom Sinn und Segen des Dienens. *[193?]* 3. Aufl. Kassel : Bärenreiter 1933. 16 p. **P 177**

Verweyen, J[ohs] M[aria]. Neugeist als Lebensmacht. Wege z. neuer geistiger Lebensgestaltung. Pfullingen i. Würt. : Baum *[193?]*. 28 p. (Bücher d. Weissen Fahne, 78.) **P 177**

Zbinden, Hans (Hg.) Ein Künder neuer Lebenswege. Einzelbilder zur Seelenforschung Rudolf Maria Holzapfels. Jena : Diederichs 1923. 194 p. 1 t. **85540**

2 Vallás. Egyház

Religion. Kirche — Religion. Church

Blumhardt, Christoph. Die Heilung von Kranken durch Glaubensgebet. Mit Zeugnissen aus der Gegenwart. *[1922.]* 2. Aufl. Geleitw. v. L. Wittekindt. Lpzg: Volksdienst-Verl. 1924. 110 p. **85358**
Bibliographie: p. 110.

Brücken zum Ewigen. Die religiöse Dichtung der Gegenwart. Hg. v. Wilhelm Knevels. Braunschweig: Wollermann 1935. 287 p. **85999**

Culmann, Theodor. Die christliche Ethik. *[1863.]* 6. Aufl. Kaiserslautern: Verl. d. Evang. Vereins i. d. Pfalz 1927. XVI, 477 p. **84909**

Kempen, Thomas von. Die Nachfolge Christi. Übertragen v. Felix Braun. Lpzg: Kröner 1935. XXIV, 301 p. **85311**

Kleineidam, Erich & Otto Kuss (Hg.) Die Kirche in der Zeitenwende. Paderborn: Verl. d. Bonifacius-Dr. 1935. 464 p. **84747**

Mandel, Hermann. Metapsychologie. Ein systematischer Beitrag z. Glaubens- u. Religionsgeschichte d. Menschheit. Mit einem Anhang: Der Unsterblichkeitsglaube d. Menschheit. Lpzg: Barth 1935. XII, 190 p. (Abhandl. u. Monographien z. Philosophie d. Wirklichen, 6.) **85095**

Mathys, E[rnst Friedrich]. Religiöse Führung. Ein nationales u. soziales Problem. Zürich: Beer 1935. 16 p. **P 261(43)**

Wild, Karl. Frohes Kreuztragen. München: Müller 1931. 221 p. 8 t. **85125**

21 Vallásbölcselet. Valláslélektan

Religionsphilosophie. Religionspsychologie — Philosophy of religion. Psychology of religion

Behringer, Karl. Die Entstehung des ursprünglichen Lebens bei Dr. Joh. Müller-Elmau. Darstellung u. Kritik. Gütersloh: Bertelsmann 1928. IX, 172 p. **84355**

Brunstäd, Friedrich. Allgemeine Offenbarung. Halle (Saale): Niemeyer 1935. 47 p. **P 231.74**

Christliche Verwirklichung. Romano Guardini zum fünfzigsten Geburtstag dargebracht. Hg. v. Karlheinz Schmidthüs. Rothenfels a. M.: Burgverl. 1935. 330 p.
Bibliographie: p. 319—330. **85325**

Clemen, Carl. Grundriss der Religionsphilosophie. Bonn: Röhrscheid 1934. [4], 175 p. **84702**

Drews, Arthur. Deutsche Religion. Grundzüge eines Gottesglaubens im Geiste d. dtschen Idealismus. München: Heger 1935. VIII, 227 p. **84548**

Feuerer, Georg. Ordnung zum Ewigen. Der Mensch in der religiösen Wirklichkeit seines Lebens. Regensburg: Pustet 1934. 229 p. **84494**

Forssman, Julius. J. K. Lavater und die religiösen Strömungen des achtzehnten Jahrhunderts. Versuch einer seelenkundlichen Deutung i. geistesgeschichtlichem Rahmen. Riga: »Ernst Plates« Verl. 1935. 298 p. (Abhandl. d. Herder-Ges. u. d. Herder-Inst. in Riga, Bd 5. No. 2.) **85042**
Bibliographie: p. 273—280.

Guardini, Romano. Die Bekehrung des Heiligen Aurelius Augustinus. Der innere Vorgang in seinen Bekenntnissen. Lpzg: Hegner 1935. 294 p. **86170**

Guardini, Romano. Christliches Bewusstsein. Versuche über Pascal. Lpzg: Hegner 1935. 303 p. **84375**

Guardini, Romano. Vom Leben des Glaubens. Mainz: Mathias Grünewald-Verl. 1935. 176 p. **85899**

Huber, Georg Sebastian. Weisheit des Kreuzes. Regensburg: Pustet 1935. 163 p. **85408**

Ibrányi Ferenc. Aquinói szent Tamás Summa theologicája a tomizmus történetében. Bp.: Stephaneum 1935. 87 p. **R 21 Aquinói Tamás**

Keller, Aron. Das Prinzip der Dialektik in der Theologie. Zur Erkenntnistheorie der dialektischen Theologie. Diss. Berlin. Erlangen-Bruck: Dr. Krahl 1934. VIII, 145 p. **84776**
Bibliographie: p. 142—144.

Kempen, Thomas v. Nachfolge Christi. Mit Gebeten aus den Mystikern d. dtschen Mittelalters. [Übers. v. Mich. Sailer.] Neu hg. v. Herm. Karthaus. Breslau: Borgmayer 1934. 634 p. **85146**

Keussen, Rudolf. Die Willensfreiheit als religiöses und philosophisches Grundproblem. Berlin: Furche Verl. 1935. 225 p. **85047**

Kiesler, Berta. Die Struktur des Theozentrismus bei Pierre de Bérulle und Charles de Condren. Diss. Berlin: Dr. Triltsch & Huther 1934. 88 p. **P 21 Bérulle**

Kuhlmann, Gerhardt. Theologische Anthropologie im Abriss. Tübingen: Mohr 1935. 49 p. (Samml. gemeinverständlicher Vorträge u. Schriften a. d. Gebiet d. Theologie u. Religionsgeschichte, 180.) **P 21(04)**

Kühnel, Joseph. Meister Eckhart. Habelschwerdt-Breslau: Frankes 1934. 62 p. **P 21 Eckhart**

Künneth, Walter. Antwort auf den Mythus. Die Entscheidung zwischen d. nordischen Mythus u. d. biblischen Christus. Berlin: Wichern Verl. 1935. XVI, 216 p. **85345**
Bibliographie: p. 211—214.

Leese, Kurt. Die Mutter als religiöses Symbol. Tübingen: Mohr 1934. 47 p. (Samml. Gemeinverständlicher Vorträge, 174.) **P 238**

Lindworsky, Johannes. Psychologie der Aszese. Winke für eine psychologisch richtige Aszese. Freiburg i. Br.: Herder 1935. VIII, 95 p. **84830**

Lippert, Peter. Von Christentum und Lebenskunst. München: Müller 1933. 235 p. 1 t. **84371**

Mülbe, Heinz. Theologie und Religionsphilosophie. Diss. Berlin. Würzburg: Dr. Triltsch 1934. 49 p. **P 21 Barth Karl**
Bibliographie: p. 48.

Prat, Ferdinand. La théologie de saint Paul. P. 1—2. Paris: Bauchesne 1933—34. VI, 607; VI, 612 p. (Bibliothèque de théologie historique.) **85269**
Bibliographie: P. II. p. 566—581.

Romeissen, Martha. Katholizismus als Mystik bei Léon Bloy. Mit einer monographischen Bibliographie Léon Bloy. Lpzg: Hirzel 1935. VII, 68 p. (Studien & Bibliographien z. Gegenwartsphilosophie, H. 15.)
Bibliographie: p. 63—66. **85576**

Sabatier, August. Religionsphilosophie auf psychologischer und geschichtlicher Grundlage. Übers. v. August Baur. Freiburg i. Br.: Mohr 1898. XX, 326 p. **84842**

Schoeps, Hans Joachim. Geschichte der jüdischen Religionsphilosophie in der Neuzeit. Bd I. Berlin: Vortrupp Verl. 1935. [4], 132 p. **84411**

Schreyer, Lothar. Die Gottesgeburt im Menschen. Gespräch um Meister Eckehart. Regensburg: Pustet 1935. 133 p. **85555**

Schultz, Werner. Das Verhältnis von Ich und Wirklichkeit in der religiösen Anthropologie Schleiermachers. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 1935. 168 p. (Studien z. systematischen Theologie, 17.) **85044**

Tamás, aquinói szent. Die Summe wider die Heiden. Buch 1. Nach d. latein. Urschrift deutsch v. Hans Nachod & Paul Stern. Vorw. v. Alois Dempf. Erl. v. August Brunner. Lpzg: Hegner 1935. 460 p. **84920**

Undset, Sigrid. Begegnungen und Trennungen. Essays über Christentum und Germanentum. Übertragung v. Franz Michael Willam. München: Kösel & Pustet 1934. 164 p. **84586**

Verweyen, Johannes Maria. Der Gottesgedanke. In philosophischer, theologischer Schau. Von —, Johannes Peter Steffes & Linus Bopp. Kevelaer: Butzon & Bercker 1934. 36 p. **P 211**

Wunderlich, Maximilian Julius. Gottergebenheit. Wien: Europäischer Verl. 1934. 160 p. **85373**

22 Biblia

Bibel — Bible

Dillersberger, Josef. Das Wort vom Logos. Vorlesungen ü. d. Johannes-Prolog. Salzburg: Pustet 1935. 213 p. (Bücherei d. Salzburger Hochschulwochen, Bd VI.) **86013**

Flemming, Joh. & L. Radermacher (Hg.) Das Buch Henoch. Im Auftr. d. Kirchenväter-Comission d. K. preuss. Akademie d. Wissenschaften. Lpzg: Hinrichs 1901. 171 p. **84358**

Heilige Schrift alten und neuen Testamentes. Bd 1—2. Aus der Vulgata übersetzt von Josef Franz Allioli. Illustr. v. Gustav Doré. Stuttg.: Dtsche Verl.-Anst. 1868. XVI, 834; 835—1252, 355 p. **5607**

Jézus Krisztus evangéliuma. A négy evangéliumból egybe összefoglalva. Összefoglalta Bárczy István *[1922.]* 2. kiad. Bp.: Singer & Wolfner 1935. 221 p. 24 t. **85028**

Kálmán Zsuzsa. Bayle és az ótestamentum. Dissz. Bp.: Arany János ny. 1934. 77 p.
Bibliográfia: p. 73—74. **R 220.1**

Keeble Sámuel (szerk.) A szentírás szociális tanításai. Ford. Incze Gábor. — Bevezető tanulmány: A legnagyobb szociális erőforrás. Irta Szabó Imre. Bp.: Bethánia ny. 1928. XVI, 223 p. (A kereszténység és társadalom, I.) **84825**

Képes szent Biblia, azaz Istennek ó- és újtestamentumában foglaltatott egész Szentírás. Magy. nyelvre ford. Károli Gáspár. Az eredeti szöveggel egybevetett & átdolg. kiad. Szerk. Tóthfalusi József. Bp.: Herman [1908]. 4°. XXII, [4], 1116, 415 p. 1 t. **X 6598**

Új testamentum. A szentírásnak ... fejtegető és gyakorlati magyarázata. Kézikönyvül lelkészek, iskolatanítók és családatyák számára. Wohlfahrt ... után adalékokkal Dinter, Lisko stb. munkáiból bővítve átdolg. & kiad. Incze Dániel & Herepei Gergely. 1—2. k. Kolozsvártt: Ev. ref. Koll. ny. 1852—1854. **85377**

1. k. A négy evangelista könyvei és az apostolok cselekedetei. 1852. 832 p.
2. k. Az apostoli levelek és a mennyei jelenésekről írott könyv. 1854. p. 833—1254.

232 Krisztológia

Christologie — Christology

Adam, Karl. Jesus Christus und der Geist unserer Zeit. Vortr. *[1933.]* 2. Aufl. Augsburg: Haas & Grabherr 1935. 45 p. **85575**

Heim, Karl. Jesus der Herr. Die Führervollmacht Jesu u. d. Gottesoffenbarung in Christus. Berlin: Furche-Verl. 1935. 218 p. (Der evangelische Glaube u. d. Denken d. Gegenwart, 2.) **84756**

Kühnel, Josef. Vom Geheimnis Gottes in uns. Salzburg: Pustet 1934. 206 p. (Bücher d. Geisteserneuerung, 8.) **84503**

Marzinkowskij, Wladimir. Der kommende Christus. Eine russische Botschaft. Wernigerode a. Harz: Versandbuchhandl. »Licht im Osten« 1935. 72 p. **P 236**

Mereschkowskij, [Dimitrij Sergejevic]. Jesus der Kommende. [Aus d. russ. Manuscript v. Arthur Luther.] Lpzg: Frauenfeld 1934. 423 p. **84578**

Mereschkowskij, D[imitrij] S[ergejevic]. Tod und Auferstehung. Lpzg: Huber 1935. 419 p. **85355**

Bibliographie: p. 395—419.

Willam, [Franz Michel] Ferenc Mihály. Jézus élete, korának történelmi, politikai, néprajzi hátterében. Ford. Zsiros Ferenc. Bp.: Korda ny. 1934. 506 p. **85256**

235.3 Szentek

Heilige — Saints

Dudon, Paul. Saint Ignace de Loyola. *[1927]* 2. éd. Paris: Beauchesne 1934. XX, 663 p. 1 t. **86141**

Bibliographie: p. XV—XX.

Jörgensen, Johannes. Der heilige Franz von Assisi. Eine Lebensbeschreibung. Übers. a. d. Dänischen v. Henriette Gräfin Holstein Ledreborg. *[1911.]* 8. Neubearb. Aufl. München: Pustet 1935. XII, 460 p. **84924**

Bibliographie: p. 459—460.

Lagrange, F. Histoire de sainte Paule. Paris: De Gigord 1931. 645 p. **85271**

Marcuse, Ludwig. Ignatius von Loyola. Amsterdam: Querido-Verl. 1935. 379 p. 4 t. **85759**

Mihalik [Sándor] Alessandro. Gioielli di Santa Elisabetha d'Ungheria a Udine ed a Cividale. Bp.: Tip. Franklin 1935. 26 p. 9 t. (Estratto della »Corvina« Vol. XXV—XXVIII, 1933—1934). **R 235.3 Erzsébet**

Schwank, Hans. Gregor der Grosse als Prediger. Diss. Berlin. Hannover: Dr. Petersen 1934. [6], 90 p. **P 251 Nagy Szent Gergely**

Bibliographie: p. 89.

Seekel, Friedrich. Geistige Grundlagen Petrus Damianis. Untersucht am Liber Gratissimus. Diss. Berlin. Jena: Dr. Neuenhahn 1933. 79 p. **P 235.3 Damiani Peter**

Bibliographie: p. 73—77.

Wild, Karl. In Gottes Haft. Aus den Schriften d. hl. Theresia v. Jesu. München: Pustet 1933. 187 p. **85073**

248.2 Misztika

Mystik — Mysticism

Böhme, Jakob. Brevier. Hg. v. Heinrich Bornkamm. Frankfurt a. M.: Diesterweg 1936. 72 p. **86221**

Görres, Joseph. Mystiker-Miniaturen. Hg. & eingel. v. Alois Dempf. Berlin: [Thomas-Verl. 1934]. 62 p. (Greif-Bücherei, 5.) **84726**

Huyn, Paul. Geheimnisvoller Segen. Geistliche Betrachtungen ü. Jesu Leiden u. Jesu Trost. Freiburg i. Br.: Herder 1933. XI, 309 p. **84580**

Wild, Karl. Auf den Höhenwegen der christlichen Mystik. Nach d. heiligen Johannes vom Kreuz. München: Pustet 1935. 254 p. **84917**

Zippel, Willy. Die Mystiker und die deutsche Gesellschaft des 13. und 14. Jahrhunderts. Diss. Lpzg. Düren-Rhld.: Spezial-Dissertations-Dr. 1935. [4], 62, [6] p. **P 248.2(43)**
Bibliographie: p. [1—4.]

27 Egyháztörténet

Kirchengeschichte — Church history

Balázs László. A felekezetek egymáshoz való viszonya 1791—1830. Különös tekintettel az egykorú nyomtatványokra. Bp.: Medika ny. 1935. 134 p. **85950**
Bibliographie: p. 124—131.

Bedy Vince. A felsőörsi prépostság története. Eredeti okiratok alapján. Veszprém: Egyházmegyei ny. 1934. 4°. 128, [4] p. 7 t. (Veszprémi egyházmegye multjából, 3.) **X 6550**

Emlékkönyv Szent Norbert halálának 800 éves jubileumára (1134—1934). Fejezetek a magyar premontreiek nyolcszázéves multjából. Bp.: Sárkány ny. 1934. 321 p. 9 t. **85617**

Festgabe von Fachgenossen und Freunden Karl Müller zum 70. Geburtstag dargebracht. Tübingen: Mohr 1922. VII, 351 p. **86039**

Follajtár Ernő. A zobori bencés apátság története. Komárom: Nemzeti Kultúra kiad. 1934. 49 p. (A nemzeti kultúra ismerettára, 2.) **R 271.1(439.048) Zobor**
Bibliográfia: p. 49.

Fülöp-Miller, René. Leo XIII. und unsere Zeit. Lpzg: Rascher 1935. 215 p. 9 t. **86016**
Bibliographie: p. 206—215.

Grundmann, Herbert. Religiöse Bewegungen im Mittelalter. Berlin: Ebering 1935. 511 p. (Historische Studien, 267.) **84981**
Bibliographie: p. 484—499.

Gyenis András. A bollandisták társasága. Bp.: Manréza háziny. 1935. 31 p. **R 271.5**

Gyenis András. A pálosrend multjából. Kalocsa: Árpád rt. 1930. 78 p. (Árpád könyvek, 38—39.) **85621**

Juhász Kálmán. A csanádi püspökség története (1552—1608). Makó: Makói könyvny. 1935. 154 p. 5 t. (Csanádvármegyei kvtár, 28.) **85839**

Knaake, J. K. F. (Hg.) Das Breve Papst Clemens XIV. betr. die Aufhebung des Jesuiten-Ordens. Nach d. lateinischen Urdruck u. in dtscher Übers. hg. u. mit einer Einl. versehen v. —. Lpzg: Wöpke 1903. XV, 46 p. 1 t. **P 271.5»177«**

Körner, Hermann. Studien zur geistesgeschichtlichen Stellung Sebastian Francks. Breslau: Marcus 1935. 94 p. (Historische Untersuchungen, 16.) **85076**
Bibliographie: p. 91—94.

Mercier, Eugène. La spiritualité byzantine. L'Orient Grec et chrétien, Attique, Thessalie, Macédoine, Salonique, Le Mont Athos. Paris: Cygne 1933. 524 p. **A 49.30/77**

Nicoladoni, Alexander. Johannes Bünderlin von Linz und die oberösterreichischen Täufergemeinden in d. Jahren 1525—1531. Berlin: Gaertner 1893. VI, 314 p. **84930**

Ranke, Leopold. A pápák története. Ford. Horváth Zoltán. Bp.: Hungária kiad. 1935. 741 p. **86077**

Sbath, Paul (Éd.) Traités religieux, philosophiques et moraux. Extraits des oeuvres d'Isaac de Ninive. (VIIe siècle) par Ibn As-Salt (IXe siècle). Texte arabe publ. et annotations et suivi d'une traduction française et d'une table d. matières par —. Cairo: Impr. Al-Chark 1934. 128, X p. **85982**

Schneider, Edouard. Néhány óra a bencések között. Magyarra átdolg. Szunyogh X. Ferenc & Tóth Pelbárt. Bp.: Athenaeum 1927. 171 p. **85644**

Schwartz, Robert v. Megyes. Die Geschichte des Kollegs der Gesellschaft Jesu in der königl. Freistadt Sopron (Ödenburg) 1636—1773. Veszprém: Diözesendr. 1935. VIII, 119 p. 7 t. **85040**
Bibliographie: p. V—VI.

Soloviev, Vladimir. La Russie et l'église universelle *[1889.]* 2. éd. Paris: Stock 1906. LXVIII, 336 p. **A 47.20/14**

Temesváry János. Adalékok az erdélyi jezsuita rendházak eltörlésének történetéhez. Bp.: Jézus-társ. 1935. 36 p. (Publ. ad hist. Soc. Jesu in Hung. illustrandam. Fontes, 2.) **R 261.7(439.42)**

Tóth László. Tanulmányok a szegénységi vita forrásainak történetéhez XXII. János pápa korában. Bp.: Sárkány-ny. 1934. 63 p. 1 t. **R 271.3»13«**

282 Katholikus egyház

Catholicismus — Catholicism

Blazovich Jákó. A csend mélységeiből. Bp.: Korda 1935. 157 p. **85755**

Chesterton, G[ilbert] K[eith]. The well and the shallows. London: Sheed & Ward 1935. X, 277 p. **85902**

Huszár Károly. A katolikus akció szociális gondolatai. Bp.: Sárkány-ny. 1934. 275 p. **84637**

Keller, Michael. Des Rufes gewärtig. Paderborn: Schöningh 1935. 62 p. **P 256**

Piszker Olivér. Barokk világ Győregyházmegyében Zichy Ferenc gróf püspöksége idején. (1743—83.) Pannonhalma: Főapátsági főisk. 1933. 80 p. (Pannonhalmi füzetek, 13.) **R 282(439.51) Győr »1743—1783«**
Bibliográfia: p. 3—4.

Soiron, Thaddäus. Glaube, Hoffnung und Liebe. Ein Buch über d. Wesen christl. Frömmigkeit. Regensburg: Pustet 1934. 203 p. **84376**

Tóth László. Verancsics Faustus csanádi püspök és emlékiratai V. Pál pápához a magyar katolikus Egyház állapotáról. Bp.: [Saját kiad.] 1933. 59 p. **Rq 282(439)»15 : 16«**

Tóth Tihamér. Hiszek az Egyházban. Szentbeszédek. Bp.: Élet ny. 1934. 447 p. **84356**

Tóth Tihamér. Hiszem az örök életet! Szentbeszédek. Bp.: Élet-ny. 1935. 424 p. **85530**

Was will Quadragesimo anno? Grundsätze u. Forderungen. Bericht über d. erste soziale Woche d. katholischen Aktion Wien 12—17. III. 1935. Wien: Seelsorger-Verl. 1935. 127 p. **85369**

Williams, Michael. The Catolice Church in action. With the collaboration of Julia Kernan. New York: Macmillan co. 1935. [8], 358 p. **85092**
Bibliography: p. 345—348.

284 Protestáns egyházak

Protestantismus — Protestantism

Breznyik János. A selmecbányai ágost. hitv. evang. egyház és lyceum története. 1—3. f. Selmecbánya: Joerges 1883—1889. 364, [4]; 475, IV p. **84620**

Brunner, Emil. Vom Werk des heiligen Geistes. Tübingen: Mohr 1935. 74 p. **85573**

Ecke, Karl. Schwenckfeld und Luther und der Gedanke einer apostolischen Reformation. Berlin: Warneck 1911. XIII, 345 p. 1 t. **85318**

Goeters, Wilhelm. Die Vorbereitung des Pietismus in der reformierten Kirche d. Niederlande bis z. Labadistischen Krisis 1670. Lpzg: Hinrichs 1911. VIII, 300 p. **86140**

Hodgkin, L. Violet. Schweigender Dienst. Der Pfad d. Staunens. Geleitw. v. Rudolf Otto. Tübingen: Mohr 1921. VIII, 63 p. 1 t. **84871**

Huch, Ricarda. Luthers Glaube. Briefe an einen Freund. Lpzg: Insel-Verl. 1920. 271 p. **85643**

Keiler, D. Adolf. Der Weg der dialektischen Theologie durch die kirchliche Welt. München: Kaiser 1931. [4], 212 p. **84943**
Bibliographie: p. 205—208.

Klein, Karl Kurt. Der Humanist und Reformator Johannes Honter. Hermannstadt: Krafft & Drotleff 1935. 292 p. (Schriften d. Dtschen Akademie, 22.) **86038**

Köberle, Adolf. Das Licht der Welt. Basel: Majer 1934. 212 p. **84575**

Lippay Lajos. A protestantizmus. Bp.: Szt. István-társ. 1935. 251 p. (Szt. István könyvek, 121—22.) **85749**
Bibliográfia: p. 248—249.

Scriver, Christian. Seelenschatz. Bd 1—3. *[1852.]* [2. Aufl.] Berlin: Evangelischer Bücher-Verl. 1852—1864. XVIII, 810; VI, 1068; XIV, 1021 p. **85542**

Sippel, Theodor. Zur Vorgeschichte des Quäkertums. Vorw. v. Friedrich Loofs. Giessen: Töpelmann 1920. VIII, 56 p. (Studien z. Gesch. des neueren Protestantismus, H. 12.) **P 289.6»16«**

Tyrell, George. Zwischen Scylla und Charibdis, oder die alte und die neue Theologie. A. d. Englischen v. Emil Wolff. Jena: Diederichs 1909. XVI, 465 p. **85834**

291—299 Nem keresztény vallások

Nicht-christliche Religionen
Non-Christians religions

Brod, Max. Heidentum, Christentum, Judentum. Ein Bekenntnisbuch. Bd 1—2. München: Wolff 1922. 319; 369 p. **85636**

Buber, Martin. Deutung des Chassidismus. Drei Versuche. Berlin: Schocken-Verl. 1935. 93 p. (Bücherei des Schocken-Verl.) **85896**

Erman, Adolf. Die Religion der Ägypter. Ihr Werden u. Vergehen in vier Jahrtausenden. Berlin : Gruyter 1934. XVI, 405 p. 10 t. **A 62.20/12**

Fielding Hall, H. Das Lieblingsvolk Buddhas. Die Burmanen u. ihr lebendiger Glaube. Übers. v. Lissy Rademacher. Berlin : Atlantis-Verl. 1931. 328 p. **A 59.30/4**

Glasenapp, Helmuth v. Von Buddha zu Gandhi. Indisches Denken im Wandel d. Jahrhunderte. Tübingen : Mohr 1934. 36 p. (Samml. gemeinverständlicher Vorträge, 177) **A 54.23/19**

Goldziher Ignác. Hagyomány és dogma. Bp. : Gergely 1935. 16 p. (Az Ézsajás vallásos társ. füzetei, 3.) **R 296**

Haug, Martin. Essays on the sacred language ; writings, and religion of the Parsis. Ed. & enlarged by E. W. West. A biographical memoir of the late Haug by E. P. Evans. Popular ed. London : Kegan Paul, Trench, Trübner [1883]. XLVIII, 427 p. **A 54.28/11**

Hilmi, Durich Huszein. Iszlám vallástörténelmi tükör. Bp. : Pallas 1935. 58 p. 1 t. **85299**

Honti János. Mesetudomány és vallástörténet. Szeged : Városi-ny. 1935. 19 p. **2885**
= Szegedi Alföldkutató Bizottság Könyvtára, IV, 27.

Jeremias, Alfred. Die Weltanschauung der Sumerer. Lpzg : Hinrichs 1929. 34 p.
= Der Alte Orient, 27/ 4. **A 50.08/4/27/4**

Kerényi Károly. Gondolatok Dionysosról. Pécs : Dunántúl-ny. 1935. 27 p. (Pannonia-kvtár, 4.) **R 292**

Kungfutse. Gespräche. Aus dem chines. verdeutscht u. erl. v. Richard Wilhelm. Jena : Diederichs 1910. XXXII, 246 p. 1 t. **85641**

Lods, Adolphe. Les prophètes d'Israël et les débuts du judaisme. Paris : Renaissance du livre 1935. XX, 434 p. 4 t. (L'évolution de l'humanité. Des prophètes à Jésus, 1.) **85356**

Lohmeyer, Ernst. Glaube und Geschichte in vorderorientalischen Religionen. Rede, gehalten am 3. XI. 1930. Breslau : Hirt 1931. 27 p. (Breslauer Universitätsreden, H. 6.) **A 50.20/19**

Netter, Nathan. Israel et son Talmud. A travers l'histoire. Paris : Pr. Universitaires de France 1926. V, 177, [3] p. **A 50.25/54**

Otto, Rudolf. Die Lehr-Traktate der Bhagavad-Gita. Tübingen : Mohr 1935. 47 p. (Samml. gemeinverständlicher Vorträge u. Schr. a. d. Gebiet d. Theologie u. Religionsgesch., 79.) **P 294**

Sauter, Franz. Der römische Kaiserkult bei Martial und Statius. Diss. Tübingen 1932. Stuttg. : Dr. Kohlhammer 1934. VIII, 41 p. **P 291.213(37)**
Bibliographie : p. V—VII.

Schoeps, Hans Joachim. Jüdischer Glaube in dieser Zeit. Prolegomena zur Grundlegung einer systematischen Theologie d. Judentums. Berlin : Vortrupp 1934. [6], 90 p. **84746**

Stettner, Walter. Die Seelenwanderung bei Griechen und Römern. Diss. Tübingen. Stuttg. : Dr. Kohlhammer 1933. VI, 93 p.
Bibliographie : p. V—VI. **P 292**

Thomas, Wendell. Hinduism invades America. New York : Beacon pr. 1930. 300 p.
Bibliography : p. 275—285. **A 54.25/10**

Winthuis, J[oseph]. Mythos und Kult der Steinzeit. Versuch einer Lösung uralter Mythosrätseln u. Kultgeheimnisse. Stuttg. : Strecker & Schröder 1935. XVI, 295 p. **86131**
Bibliographie : p. 271.

Zimmer, Heinrich. Indische Sphären. München : Oldenbourg 1935. 251 p. 8 t. (Schriften d. Corona, XII.) **A 54.25/11**

3 Társadalomtudomány

Sozialwissenschaft — Social science

30 Szociológia

Soziologie — Sociology

Bouglé, C. Bilan de la sociologie française contemporaine. Paris : Alcan 1935. 171 p. (Nouvelle encyclopédie philosophique.) **85782**

Mannheim, Karl. Mensch und Gesellschaft im Zeitalter des Umbaus. Leiden : Sijthoff 1935. XVIII, 208 p. **84385**

Osborn, Loran David & Martin Henri Neumeyer. The community and society. An introd. to sociology. New York : American book comp. 1933. X, 468 p. **86224**

Wiese, Leopold v. System der allgemeinen Soziologie als Lehre von den sozialen Prozessen und den sozialen Gebilden der Menschen. (Beziehungslehre.) *[1924.]* 2. neubearb. Aufl, München : Duncker & Humblot 1933. XVI. 671 p. **84593**

301.3 Civilizáció. Kultúra

Civilisation. Kultur — Civilisation. Culture

Amann, Paul. Tradition und Weltkrise. Berlin: Schocken-Verl. 1934. 480 p. **84419**

Bäcker, Hans. Deutschland und das Abendland. Jena: Diederichs 1935. 152, [4] p. **85054**

Berdjajev, Nikolaj. Az új középkor. Szemlélődések Oroszország és Európa sorsán. Bp.: Pro Christo szövetség kiad. 1935. 122 p. **84624**

Blunck, Hans Frdr. Deutsche Kulturpolitik. Rede. München: Langen 1934. 41 p. **P 301.8(43)**

Evola, Julius. Erhebung wider die moderne Welt. Übers. v. Friedrich B a u e r. Stuttg.: Dtsche Verl.-Anst. 1935. 493 p. **84788**

Gillet, M. S. Culture latine et ordre social. Paris: Flammarion 1935. 284 p. **84731**

Huizinga, J. Die Schatten von Morgen. Eine Diagnose d. kulturellen Leidens unsrer Zeit. Bern: Gotthelf-Verl. 1935. 197 p. **86135**

Kohn, Hans. Die europäisierung des Orients. Berlin: Schocken 1934. 356 p. **A 50.30/61**

Olay Ferenc. A lengyel-magyar kulturális egyezmény és a két nemzet barátsága. Bp.: A Magy. Mickiewicz Társ. kiad. 1935. 22 p. Bibliográfia: p. 21. **X 2256/4**
= A Magyar-lengyel könyvtár, 4.

Stein, Ludwig. An der Wende des Jahrhunderts. Versuch einer Kulturphilosophie. Freiburg i. Br.: Mohr 1899. VIII, 415 p. **84955**

Szende Zoltán. Das geistige Polen von heute. Ein Querschnitt durch Kultur, Kunst u. Schrifttum. Berlin: Gruyter 1934. 17 p. (Aus d. Minerva-Zeitschrift 1933. H. 11/12.) **A 47.30/114**

302 Társadalmi tagozódás

Soziale Differenzierung Social structure

Fischer, Hans Albrecht. Soziale Organismen. Jena: Biedermann 1935. 15 p. **P 302.1**

Geiger, Alfred. Die indoarische Gesellschaftsordnung. Grundlagen u. Aufbau. Tübingen: Mohr 1935. XVI, 223 p. **84551**

Queen, Stuart Alfred [etc.] Social organization and disorganization. By —, Walter Blain B o d e n h a f e r & Ernest Bouldin H a r p e r. New York: Crowell 1935. XII, 653 p. (Crowell's social science series.) **85942**

302.2 Város- és faluszociológia

Soziologie der Stadt und des Dorfes Town and Village

Bodor Antal. A falukutatás vezérfonala. Bp.: A Magy. Társaság falukutató intézete 1935. 64 p. **84799**

Gesztelyi Nagy László. A tanyavilág élete. II. Újabb adatok a magyar tanyakérdés megismeréséhez. A Magyar társaság kiad. Homok: Csernai [193?.]. 103 p. 2 t. **R 302.21(439)**

Mészár Oszkár. A községi monográfiákról. Bp.: Sárkány-ny. 1935. 27 p. **R 302.21**

Rusznyák Gyula. Faluvédelem. (A falu társadalmi problémái.) Bp.: Szt. István-társ. 1935. 139 p. (Szt. István könyvek, 120.) **85748**

302.5 Család. Nemi élet

Familie. Geschlechtsleben Family. Sexual life

Krische, Paul. Von der Reinheit des Mannes. Bekenntnisse eines Vaters f. seinen Sohn. Jena: Diederichs 1910. 170 p. **84872**

Wile, Ira S. (Ed.) The sex life of the unmarried adult. An inquiry into and an interpretation of current sex practices. New York: Vanguard pr. 1934. XXII, 23—320 p. **85799**
Bibliography: p. 317—320.

303.2—303.4 Fajszociológia. Eugenika.

Soziologie der Rasse. Eugenik. Social anthropology. Eugenics.

Batault, Georges. Le problème juif. Paris: Plon 1921. 263 p. **84656**

Biró Bertalan. Eugenika. Bp.: Magyar szemle Társ. 1935. 80 p. (Kincsestár, 47.) **84715**
Bibliográfia: p. 78.

Blacker, C. P. Voluntary sterilization. Oxford: Univers. pr. 1934. [10], 146 p. **85552**

Bromberger, Siegmar. Die Juden in Regensburg bis zur Mitte des 14. Jahrhunderts. Diss. Berlin: Dr. Brandel 1934. 87 p. **P 303.31(433) Regensburg »10 : 13«**
Bibliographie: p. 84—86.

Buell, Raymond Leslie. The native problem in Africa. Vol. 1—2. New York: Macmillan 1928. XIV, 1045; X, 1101 p. 2 t. **86083**
Bibliography: Vol. 2. p. 983—1049.

Diewerge, Wolfgang. Als Sonderberichterstatter zum Kairoer Judenprozess. Gerichtlich erhärtetes Material z. Judenfrage. München: Zentralverl. d. NSDAP 1935. 95 p. **85127**

Dubnov Simon. A zsidóság története az ókortól napjainkig. Ford. Szabolcsi Bence. Bp.: Tábor kiad. 1935. 358 p. **84429**

Fehst, Herman. Bolschewismus und Judentum. Das jüdische Element in der Führerschaft des Bolschewismus. Berlin: Eckart 1934. 169 p. **85025**

Fick, Rudolf. Einiges über menschliche Rassenfragen. Berlin: Akad. d. Wiss. 1935. 26 p. (Aus den Sitzungsber. d. preuss. Akad. d. Wiss. Phys.-Math. Klasse 1935. XIX.) **Pq 303.2**

László [Miklós] Nikolaus. Die geistige und soziale Entwicklung der Juden in Ungarn in der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts. Diss. Berlin: Buchdr. Michel 1934. 59 p. **R 303.31(439)»180 : 184«**

Macmurchy, Helen. Sterilization? Birth control? A book control? Toronto: Macmillan comp. 1934. [8], 156 p. **85900**

Magyar öntudat kis tükre. Bp.: Felsőkeresk. isk. tanárok nemzeti szöv. 1935. 128 p. **85002**

Pap Károly. Zsidó sebek és bűnök. Különös tekintettel Magyarországra. Bp.: »Cosmos« kiad. 1935. 87 p. **R 303.31(439)**

Petermann, Bruno. Das Problem der Rassenseele. Vorlesungen z. Grundlegung einer allgemeinen Rassenpsychologie. Lpzg: Barth 1935. VIII, 230 p. **85391**
Bibliographie: p. 226—230.

Schaetz, Ludwig. Bevölkerungspolitik u. Rassenhygiene. (Samml. gesetzl. Bestimmungen.) München: Heerschild-Verl. 1934. [10], 134 p. (Medizinalgesetzgebung u. Medizinalverwaltung, 3.) **85384**

Somogyi József. Eugenika és etika. A fajok sorsának erkölcsi megvilágítása. Bp.: Eggenberger 1934. 59 p. **R 303.4**

Szulwas, Moszek Awigdor. Die Juden in Würzburg während des Mittelalters. Diss. Berlin: Dr. Brandel 1934. 87 p. **P 303.31(433)Würzburg »11:14«**
Bibliographie: p. 84—85.

Tirala, Lothar Gottlieb. Rasse, Geist und Seele. München: Lehmann 1935. 256 p. 16 t. **86236**
Bibliographie: p. 241—251.

Turmezei László. A Turán sajtóiroda és története. Bp.: Magyarországi turánok baráti köre 1935. 79 p. **R 303.21(=94)**
Bibliográfia: p. 79.

Weigner, Karel (Red.) Die Gleichwertigkeit der europäischen Rassen und die Wege zu ihrer Vervollkommnung. Beitr. v. Jiri Maly, J. Matiegka [etc.] Prag: Tschechische Akademie d. Wissenschaften u. Künste. 1935. 173, [3] p. **85053**

303.5 Nagyember. Vezető

Genie. Führer — Genius. Leader

Szirmayné Pulszky, H[enrietta.] Genie und Irrsinn im ungarischen Geistesleben. München: Reinhardt 1935. 212 p. **85920**
Bibliographie: p. 208—212.

Thalheimer, Karl. Der Führergedanke und seine bisherige organisatorische Durchführung. Diss. Erlangen. Coburg: Gedr. im Tageblatt-Haus 1934. VI, 30 p. **P 303.5(43)**
Bibliographie: p. VI.

Zweig, Stefan. Baumeister der Welt. Wien: Reichner 1936. 650 p. **85912**

305.5 Geopolitika. Emberföldrajz. Antropogeográfia.

Geopolitik — Geopolitics

Haushofer, Karl (Hg.) Raumüberwindende Mächte. Unter Mitwirkung v. M. Hesch, R. W. Graf v. Kayserlingk, O. Maull [etc.] Lpzg: Taubner 1934. VIII, 360 p. (Macht u. Erde, 3.) **86190**
Bibliographie: p. 353—359.

Springenschmid, Karl. Der Donauraum. Österreich im Kraftfeld der Grossmächte. Geopolitische Bildreihe. Lpzg: Wunderlich 1935. 60, [6] p. **85017**

Springenschmid, Karl. Die Staaten als Lebewesen. Geopolitisches Skizzenbuch. Vorw. v. Karl Haushofer. Lpzg: Wunderlich 1935. XII, 64, [4] p. **X 6475**

Wütschke, Johannes. Der Kampf um den Erdball. Politisch-geographische und geopolitische Betrachtungen zu den Machtfragen der Gegenwart und nahen Zukunft *[1922.]* 2. Aufl. München: Oldenbourg 1935. 174 p. **84509**

307 Néplélektan

Völkerpsychologie — Social mind

Berdioff, N. [etc.] L'âme russe. —, S. Boulgakov, M. Zdiechowski [etc.] Supplément: Les idées et les livres, de Paul Archambault, Jaques Nanteuil, Bernard Amoudru [etc.] Paris: Bloud & Gay 1927. 231 p. (Cahiers de la Nouvelle Journeé, 8.) **A 47.30/115**

Gundert, W. Der japanische Nationalcharakter. (Im Anschluss a. d. Buch v. Prof. J. Haga: Kokuminsei Ju-ron) Tokyo: Deutsche Gesellschaft f. Natur- u. Völkerkunde Ostasiens 1934. 21 p. (»Mitteilungen« d. Deutschen Gesellschaft f. Natur- u. Völkerkunde Ostasiens, Bd XXIV. Teil, E.) **A 52.30/32**

Moeller van den Bruck, [Artur]. Rechenschaft über Russland. Hg. v. Hans Schwarz. Berlin: Verl. d. Nahe Osten 1933. 203 p. Bibliographie: p. 201—202. **A 47.30/112**

Steinberg, Wilhelm. Die seelische Eingliederung in die Gesellschaft. München: Reinhardt 1933. 126 p. **84600**

307.01 Társadalmi lélektan

Sozialpsychologie — Socialpsychology

Berdyaev, Nicholas. The bourgeois mind and other essays. London: Sheed & Ward 1934. 130 p. **84602**

Haward, Lawrence. The effect of war upon art and literature. Manchester: University 1916. 32 p. **P 307.1(42)»1914: 1916«**

Huxley, Julian. Science and social needs. With an introductory chapter by sir William Bragg, and discussions with H. Levy, sir Thomas D. Barlow & P. M. S. Blackett. New York: Harper 1935. XIV, 287 p. 20 t. **85018**

Wates, George Frederick. The magic of common sense. *[1923.]* 2. ed. London: Murray 1935. XIII, 150 p. **85780**

308 Szociográfia

Soziale Zustandsschilderung Sociography

Blunck, Hans Friedrich (Hg.) Das Deutschlandbuch. Berlin: Franke 1935. [8], 308 p. 105 t. **85928**

Bodry László (szerk.) Zalavármegye ismertetője. Szerk. és kiad. —, Madarász Gyula, Zsadányi Oszkár. A történeti rész írói: Sziklay János & Kozma Béla. Sopron: Székely könyvny. 1935. 271, 174 p. **85268**
Bibliográfia: p. 3—4.

Bonyhai Mihály. Mezőberény monográfiája. Mezőberény: Baltha-ny. 1933—1934. IV, 324 p. 17 t. **84721**

Canada 1935. The official handbook of present conditions and recent progress. Ed. Ottawa Dominion bureau of statistics. Ottawa: Patenaude 1935. 192 p. 4 t. **85285**

Christoff, Theodor. Das heutige Bulgarien. Berlin—Tempelhof: Runge 1930. 93, [3] p. (Die Welt um uns. Staaten u. Länder Ost- u. Südosteuropas, 1.) **A 49.30/79**
Bibliographie: p. 94.

Delattre, Pierre. Nos amis les hongrois. Esquisses et souvenirs. Paris: Figuière 1935. 191 p. **85366**

Ehrenburg, Ilja. Spanien heute. Aus dem Russischen übers. v. Rudolf Selke. Berlin: Malik-Verl. 1935. 213 p. **85437**

Erdei Ferenc. A makói parasztság társadalomrajza. Makó: Csanád vm. közönsége 1934. 61 p. (Csanádvmegyei könyvt., 26.) **R 308(439.024) Makó**

Faragó [László] Ladislas. Abyssinia on the eve. London: Putnam 1935. X, 286 p. 32 t. **85350**

Gesemann, Gerhard [etc.] Das Königreich Südslavien. Von —, Egon Heymann, Josef März [etc.] Geleitwort v. Karl Haushofer. Lpzg: Noske 1935. [16], 262 p. (Die südosteuropäischen Staaten in Einzeldarstellungen.) **A 49.30/80**
Bibliographie: p. 244—248.

Gogolák Lajos. Csehszlovákia. Bp.: Magyar szemle társ. 1935. 80 p. (Kincsestár, 29.)
Bibliográfia: p. 76—78. **84714**

Görögország. Ministère des affaires étrangéres. La Grèce actuelle. Athènes: Impr. »Constantinople« 1933. 291, [8] p. 92 t. **A 49.30/78**

Gulyás József [etc.] Sárospatak és vidéke. [Írták]: —, Kántor Mihály, Ablonczy László etc. Bev. gr. Hoyos Viktor. Bp.: Magy. városok monogr. kiadóhiv. 1933. 271 p. 8 t. **63465/12**
= Magyar városok monográfiája, 12.

Hamilton, Cicely. Modern Austria as seen by an Englishwoman. London: Dent 1935. XXI, 229 p. 20 t. **85116**

Knickerbecker, H. R. Vörös gazdálkodás — fehér jólét. Ford. Havas József. Bp.: Hornyánszky [1935]. 204 p. (A világ körül.) **85910**

Nógrád és Hont vármegye. Sajtó alá rend. Ladányi Miksa. Bp.: Magy. városok monográfiája kiadóhiv. 1934. 470 p. 27 t. **63465/16**
= Magyar városok és vármegyék monográfiája, 16.

Rapcsányi Jakab. Baja. Bácsbodrog vármegye községei. Munkatársak: Drégely Kálmán, Schön Antal [etc.] Bp.: Magy. városok monogr. kiadóhiv. 1934. 671 p. 6 t.
= Magyar városok monográfiája, 14. **63465/14**

Reinwaldt, Johannes. Japan. Berlin: Wolff 1935. 160 p. 67 t. (Die Erde in Wort u. Bild.) **A 52.30/31**

Ronart, Stephan. Albanien von heute. Wien: Pays & Peuples 1933. 134 p. 1 t. **A 49.95/66**
Bibliographie: p. 127—130.

Ross, Colin. Amerikas Schicksalsstunde. Die Vereinigten Staaten zwischen Demokratie und Diktatur. Lpzg: Brockhaus 1935. 315 p. 44 t. **85083**

Schmitthenner, Heinrich. China im Profil. Lpzg: Bibliographisches Institut 1934. [8], 129 p. 1 t. **A 51.32/64**

Szabó János. A mai Amerika. Bp.: Szt. István társ. 1935. 266 p. **86107**

Szeibert János. Elsodort falu a Tiszazugban. Adatok Nagyrév szociográfiájához. Bp.: Stephaneum 1935. 39 p. (A Magyar Gazdák Szemléjéből.) **R 308(439.037) Nagyrév**

Taylor, Stephen. Handbook of Central and East Europe 1935. *[1932.]* 2. ed. Zürich: Central european times publ. 1935. 976 p. 2 t. **K 3080/10**

Tirol. Natur, Kunst, Volk, Leben. Innsbruck: Tyrolia Verl.-Anst. 1931. 4°. IV, 448 p. **X 6580**

309 Társadalomtörténet. Kultúrtörténet

Kulturgeschichte
History of civilization

Birt, Theodor. Zur Kulturgeschichte Roms. *[1909.]* Verbess. Aufl. besorgt v. Walter Görlitz. Lpzg: Quelle & Meyer 1935. 142 p. (Wissenschaft u. Bildung, 53.) **86004**

Bolgár Ágnes. Magyar bájoló imádságok a XV—XVI. századból. Bp.: Mérnökök ny. 1934. 37 p. **R 398.3(439)»14 : 15«**

Contenau, G. La civilisation des hittites et des mitanniens. Paris: Payot 1934. 286 p. 8 t. (Biblioth. historique.) **A 50.30/60**
Bibliographie: p. 9—10.

Dawson, Christoph. Die Gestaltung des Abendlandes. Lpzg: Hegner 1935. 323 p. **86116**
Bibliographie: p. 300—311.

Dawson, Christopher. Die wahre Einheit der europäischen Kultur. (Progress and religion.) Eine geschichtliche Untersuchung. Übertr. v. Karlheinz Schmidthüs. Regensburg: Pustet 1935. 235 p. **86223**
Bibliographie: p. 214—221.

Devich Andor. Társadalom és művelődés Miksa király magyar törvényeiben. Dissz. Szeged: Szegedi Új Nemzedék lapváll. r. t. ny. 1934. 84 p. **R 309(439)»15«**
Bibliográfia: p. 78.

Engerand, Fernand. Curiosités et amusements archeologiques. Paris: Blond & Gay 1934. 215 p. **85372**

Gleichen-Russwurm, A[lex] v. Geselligkeit. Sitten u. Gebräuche d. europäischen Welt 1789—1900. Stuttg.: Hoffmann 1910. XVII, 473 p. **85625**

Gräffer, Franz. Kleine Wiener Memoiren und Wiener Dosenstücke. In Auswahl hg., eingel. u. m. Anmerkungen u. alphabet. Register versehen v. Anton Schlossar unt. Mitw. v. Gustav Gugitz. Bd 1—2. München: Müller 1918—1922. LXXX, 566 p. 41 t.; 464 p. 30 t. **84653**

Handbuch der Kulturgeschichte. Hg. v. Heinz Kindermann. Unter Mitw. v. W. Bauer etc. Lieferung 1. Potsdam: Athenaion 1934. 4°. **X 6478**

Hankiss [János] Jean. Lumière de Hongrie. Aspects de la civilisation hongroise. Bp.: Vajna 1935. 225 p. 4 t. **85531**
Bibliographie: p. 198—213.

Hase, Oscar. Die Koberger. Eine Darstellung des buchhändlerischen Geschäftsbetriebes in der Zeit des Überganges vom Mittelalter zur Neuzeit. *[1869.]* 2. Aufl. Lpzg: Breitkopf & Härtel 1885. 462, CLIV p. **85071**

Hatvany Bertalan. Ázsia lelke. Bp.: Franklin [1935.] 448 p. 79 t. **A 50.30/62**

Herrmann, Albert. Unsere Ahnen und Atlantis. Nordische Seeherrschaft v. Skandinavien bis nach Nordafrika. Berlin: Klinkhardt & Biermann 1934. 168 p. 27 t. **85766**
Bibliographie: p. 164—167.

Lamer, Hans. Altorientalische Kultur im Bilde. Hg. & Erläuterung v. — & Johannes Hunger. *[1912.]* 2. Aufl. Lpzg: Quelle & Meyer 1923. [8], 64 p. 48 t. (Wissenschaft u. Bildung, 103.) **84530**
Bibliographie: p. 63—64.

Le Bon, Gustave. La civilisation des Arabes. Paris: Firmin-Didot 1884. XV, 705 p. 14 t.
Bibliographie: p. 679—686. **A 53.30/3**

Lederer Emma. Egyetemes művelődéstörténet. Bp.: Káldor 1935. 368 p. **85004**

Örvényi Béla. Bartha Boldizsár »Rövid chronicájának« művelődéstörténeti vonatkozásai. Bölcsészdokt. értek. Bp.: Bichler ny. 1906. 126 p. (Művelődéstört. értekezések, 24.) **85070**
Bibliográfia: p. 125—126.

Radin, Paul. Histoire de la civilisation indienne. Trad. par Eva Métraux. Paris: Payot 1935. 301 p. 8 t. **85505**
Bibliographie: p. 295—298.

Runciman, Steven. La civilisation byzantine 330—1453. Trad. de l'anglais par E. J. Lévy. Paris: Payot 1934. 341 p. (Biblioth. historique.) **A 49.99/102**

Sartorius Frh. v. Waltershausen, Bodo. Paracelsus. Am Eingange d. dtschen Bildungsgeschichte. Lpzg: Meiner 1936. VIII, 216 p. (Forschungen z. Geschichte d. Philosophie u. d. Pädagogik, 16.) **86127**

Scheffer, Thassilo v. Die Kultur der Griechen. Lpzg: Phaidon-Verl. 1935. 4°. 646, [2] p. 1 t. (Grosse illustrierte Phaidon-Ausgabe.) **X 6488**

Schorn, Adelheid. Das nachklassische Weimar unter d. Regierungszeit Karl Friedrichs u. Maria Paulownas. Weimar: Kiepenheuer 1911. VIII, 391 p. **85611**

Schuchhardt, Carl. Alteuropa. Kulturen, Rassen, Völker. *[1918.]* 3. Aufl. Berlin: Gruyter 1935. XII, 355 p. 22 t. **84936**

Takáts Sándor. A magyar mult tarlójáról. Bp.: Genius [192?]. 412 p. **85635**

Varju János. A magyar szellemi művelődés történelme. Debrecen: Csáthy ny. 1907. 496 p. **85627**

Voigt, Georg. Florenz und die Kultur der Renaissance. Berlin: Aretz 1933. 342, [4] p. **85670**

Weber, Alfred. Kulturgeschichte als Kultursoziologie. Leiden: Sijthoff 1935. X, 423 p. **85425**

Weinberger Mózes. A zsidóság szociális helyzete a talmudban. Dissz. Bp.: Neuwald ny. 1934. 23 p. **R 309(33)**
Bibliográfia: p. 23.

31 Statisztika

Statistik — Statistics

Basel [Kanton]. Statistisches Amt. Die Wanderungsbewegung im Kanton Basel-Stadt seit 1911. insbes. die Wanderungen erwerbstätiger Personen 1933. und 1934. Basel: Zbinden Dr. 1935. 56 p. 1 t. **X 2155/57**
= Basel [Kanton]. Statistisches Amt. Mitteilungen, 57.

Breslau. Statistisches Amt. Statistisches Taschenbuch 1935. Hg. v. —. Breslau: Selbstverl. 1935. **2776**

Gleitze, Bruno. Statistisches Lexikon. Tübingen: Mohr 1935. VIII, 464 p. **K 3100/6**

Kenéz Béla. Statisztika. — előadásai alapján összeáll. Kostyál László. Bp.: Kartárs sokszorosító [1935.] 76 p. **86060**
[Kőnyomat.]

Peter, Hans. Statistik und Theorie in den Wirtschaftswissenschaften. *[1930.]* 2. umgearb. & erw. Aufl. d. »Grenzen d. Statistik in d. Konjunkturforschung«. Stuttg.: Kohlhammer 1935. 112 p. **85101**

Wagemann, Ernst. Narrenspiegel der Statistik. Die Umrisse eines statistischen Weltbildes. Hamburg: Hanseatische Verl.-Anst. 1935. VIII, 256 p. **85771**

Winkler, Wilhelm. Grundriss der Statistik. Bd I—2. Berlin: Springer 1931—1933. (Encyklopädie d. Rechts- u. Staatswissenschaft, XLVI.) **84705**
Bd 1. Theoretische Statistik. 1931. IX, 177 p.
Bd 2. Gesellschaftsstatistik. 1933. VIII, [2], 290 p.

312 Népesedés

Bevölkerungsbewegung — Population

Burgdörfer, Friedrich. Aufbau und Bewegung der Bevölkerung. Ein Führer durch die deutsche Bevölkerungsstatistik und Bevölkerungspolitik. Lpzg: Barth 1935. VIII, 216 p. (Staatsmedizinische Abhandlungen, 8.) **85797**

Goldziher Károly. Újabb halandósági vizsgálatok. Bp.: [Biztosítási és közgazdasági lapok] 1935. 10 p. (Magy. biztosítási évkönyv-ből.) **R 312.29**

Gütt, Arthur. Bevölkerungs- und Rassenpolitik. Berlin: Spaeth & Linde 1935. 36 p. **Pq 312.8(43)**

Hiwerth, Ida & Paul Franken. Frauenüberschuss und Geburtenrückgang. Eine Untersuchung ü. d. Ursache d. Geburtenrückgangs u. theoretische Grundlagen zu seiner Bekämpfung. Hamburg: Hartung 1934. 112 p. **84409**
Bibliographie: p. 110—112.

Illyefalvi I. Lajos. A gyermek Budapesten. Bp.: Szfőv. statisztikai hiv. kiad. 1935. 202 p. **85435**

Scipiades Elemér. A terhességek korlátozásának jelentősége. Bp.: Kis Akadémia 1935. 87 p. (Kis Akadémia kvt., XIV.) **R 618.21**

Ungern-Sternberg, Roderich v. Die Ursachen der Steigerung der Selbstmordhäufigkeit in Westeuropa während der letzten hundert Jahre. Berlin: Schoetz 1935. 76 p. (Veröffentlichung a. d. Gebiete d. Medizinalverwaltung, XLIV, 9.) **P 312.27(4)**

312.9 Településföldrajz

Siedlungsgeographie
Geographie of Settlements

Halmos Béla. Középeurópai tájszervezés. Bp.: Gál 1935. 38 p. (Apolló-kvtár, 1.) **R 312.9(405)**

Mozolovszky Sándor. Nagy-Budapest népességének foglalkozási megoszlása 1930-ban és az ingaszerű vándormozgalom. Bp.: Szfőv. Háziny. 1934. 31 p. **648/72/4**
= Statisztikai Közlemények, 72/4.

Schwendtner István. Miskolc településföldrajza. Dissz. Pécs. Miskolc: Miskolci könyvny. 1935. 43, [3] p. 4 t. (Specimina diss. facult. philos. Regiae hung. univers. Elisabethinae Quinqueecclesiensis, 71. Geographia Pannonica, XV.) **R 312.9(439.022) Miskolc**
Bibliográfia: p. 39—40.
[Magyar-német.]

Szakál Sándor. Adatok a Marcalvölgy településföldrajzához. Pécs: Kultúra ny. 1934. 37, [3] p. 16 t. (Specimina diss. facult. philos. Regiae hung. univers. Elisabethinae Quinqueecclesiensis, 64. Geogr. Pannonica, XI.) **R 312.9(439.070)**

Thirring Lajos. Kecskemét mint tanyaváros. Demográfiai adalék a tanyakutatáshoz. Bp.: Hornyánszky ny. 1935. 27 p. (Magy. statiszt. szemléből.) **R 312.92(439.049) Kecskemét**

32 Államtudomány. Politika

Staatswissenschaft. Politik
Political science. Politics

Adams, Mary (ed.) The modern state. By Leonard Woolf, Eustace Percy, Sidney Webb [etc.] London: Allen & Unwin 1933. 320 p. **84683**

Aron, Robert & Arnaud Dandieu. La révolution nécessaire. Paris: Grasset 1933. XIV, 292 p. **85259**
Bibliographie: p. 279—292.

Coker, Francis W. Recent political thought. New York: Appleton-Century comp. 1934. XII, 574 p. **84755**
Bibliography: [After each parts.]

Crabitès, Pierre. Benes. Statesman of Central Europe. London: Routledge 1935. III, 293 p. 1 t. **85012**

Dante Monarchiája. Ford. és jegyzetekkel ellátta Balanyi György. Bp.: Élet 1921. 193 p. 3 t. **84432**

Dolberg, Richard. Theorie der Macht. Die Macht als sociale Grundtatsache u. als Elementarbegriff d. Wirtschaftswissenschaften. Wien: Payer 1934. XVI, 200 p. **84423**

Dupuis, René & Alexandre Marc. Jeune Europe. Paris: Plon 1933. XXIV, 245 p. **85270**

Förster-Nietzsche, Elisabeth (Zgs.) Nietzsche-Worte über Staaten u. Völker. Lpzg: Kröner 1922. 176 p. (Kröners Taschenausg., 21.) **85986**

Günther, Walther. Der Film als politisches Führungsmittel. Die anderen gegen Deutschland. Lpzg: Noske 1934. 32 p. (Gestalten u. Erscheinungen d. politischen Publizistik, 3.) **P 778.5 : 32**

Hippel, Ernst v. Mensch und Gemeinschaft. Die Stufen d. politischen Bewusstseins u. d. Aufgaben d. Gegenwart. Lpzg: Quelle & Meyer 1935. VIII, 181 p. **85338**
Bibliographie: p. 171—181.

Horváth Sándor. A haza és hazaszeretet bölcseleti alapjai. Bp.: Stephaneum-ny. 1922. 24 p. (Szent István akadémia hittud. — bölcs. oszt. felolvasásai, 1.) **R 323.21(01)**

Jerusalem, Franz W. Der Staat. Ein Beitrag zur Staatslehre. Jena: Fischer 1935. XV, 324 p. **85036**

Klebelsberg Kuno gr. politikai hitvallása. Bp.: Athenaeum 1935. 191 p. **85745**

Kornis Gyula. Apponyi világnézete. Bp.: Franklin-társ. 1935. 119 p. 1 t. **85428**

Lange, Heinrich. Vom Gesetzesstaat zum Rechtsstaat. Tübingen: Mohr 1934. 42 p. (Recht u. Staat in Geschichte u. Gegenwart, 114.) **P 321**

Lanske, Eugen. Politische Gesellschaftslehre unter besonderer Berücksichtigung österreichischer Verhältnisse. Wien: Manz 1934. 104 p. **84425**

Lhéritier, Michel. L'évolution des régions historiques, l'Europe Orientale et la Hongrie. Paris: Pr. Universitaires de France 1935. 40 p. **R 321.09(407)**

Malcomes Albert. Az államok társadalma. Bp.: Gergely 1934. 20 p. **R 321.06**

Mussolini, Benito. Schriften und Reden 1932—1933. Zürich: Rascher 1935. X, 283 p. 1 t. **83498/8**
= Mussolini: Schriften u. Reden. Autoris. Gesamtausg., VIII.

Nawiasky, Hans. Staatstypen der Gegenwart. St. Gallen: Fehr 1934. 207 p. (Veröffentl. d. Handelshochschule St. Gallen, 9.) **84410**

Nemes Lajos. A totális állam és az érdekképviseleti rendszer. Bp.: Gyarmati-ny. 1935. 72 p. **85525**

Oppenheimer, Franz. Der Staat. Jena: Fischer 1926. X, 859 p. **51746/2**
= Oppenheimer: System d. Soziologie, 2

Pappenheim, Hans Eugen. Mussolinis Wandlung zum Interventionismus. Dresden: Risse [1935.] 87 p. **P 32 Mussolini**
Bibliographie: p. 84—87.

Polner Ödön. Az államélet néhány főbb kérdése. Bp.: Akadémia 1935. 73 p. (M. tud. akadémia jogtud. bizottságának kiadványsorozata, 6.) **R 321.01**

Rolland, Romain. Quinze ans de combat. (1919—1934). *[1935.]* 9. ed. Paris: Rieder 1935. LXXX, 242 p. **85752**

Rumpf, Max. Politische und soziologische Staatslehre. Tübingen: Mohr 1933. 39 p. (Recht u. Staat in Geschichte u. Gegenwart, 98.) **P 321.01**

Schilling, Kurt. Der Staat. Seine geistigen Grundlagen, seine Entstehung u. Entwicklung. München: Reinhardt 1935. 323 p. **84853**

Spitzmüller, Alexander Frhr. v. Kaiser Franz Joseph als Staatsmann. Wien: Manz 1935. 36 p. **R 32 I. Ferenc József**

Szandtner Pál. Politika. Jegyezte: Püski Sándor. *[1931.]* 2. kiad. Bp.: »Kartárs« kiad. 1935. 146 p. (Jog- és államtud. jegyzetek, 1.) [Könyomat.] **85996**

Szekfü Gyula (szerk.) A mai Széchenyi. Eredeti szövegek Széchenyi István munkáiból. Kiválogatta, bev. és jegyzetekkel ellátta: —. Bp.: Révai 1935. 488 p. **85008**
Bibliográfia: p. 483.

Thewrewk-Pallaghy Attila. Gróf Apponyi Albert. Ami őt Ausztriához vonzotta és ami őt Ausztriától taszította. Bp.: Szerző 1935. 31 p. **R 32 Apponyi Albert gr.**

Tönnies, Ferdinánd. Politik und Moral. Eine Betrachtung. Frankfurt a. M.: Neuer Frankfurter-Verl. 1901. 48 p. (Flugschr. d. Neuen Frankfurter Verl., 3.) **P 307.6**

Wünsche, Waldemar. Die Staatsauffassung Samuel Taylor Coleridges. Diss. Berlin. Weimar: Dr. Uschmann 1933. VIII, 49 p. **P 321.01 Coleridge**
Bibliographie: p. V—VII.

321.64 Fascizmus

Fascismus — Fascism

Drennan, James. B. U. F. Der britische Faschismus und sein Führer. Übers. v. Emil Scharlet. Berlin-Charlottenburg: Bacmeister [1934?]. 234 p. 2 t. **84594**

Lo Verde, Giuseppe. Die Lehre vom Staat im neuen Italien. Berlin: Junker & Dünnhaupt 1934. 178 p. (Fachschriften z. Politik u. Staatsbürgerlichen Erziehung.) **84665**

Menzel, Adolf. Der Staatsgedanke des Faschismus. Eine geistesgeschichtliche Untersuchung. Lpzg: Deuticke 1935. VI, 132 p. **85385**

Meriggi, Lea. Faschismus und Recht. Berlin: Gruyter 1934. 73 p. (Schriften d. Akademie f. Deutsches Reich, 5.) **84572**

321.65 Hitlerizmus

Hitlerism

Bornkamm, Heinrich. Vom christlichen zum nationalen Sozialismus. Frankfurt a. M.: Diesterweg [1935]. 15 p. **P 335.75(43)**

Diehl, Guida. Die deutsche Frau und der Nationalsozialismus. Eisenach: Neuland-Verlag 1933. 120 p. **84671**

Faragó László. A harmadik humanizmus és a harmadik birodalom. Bp.: Radó-ny. 1935. 112 p. (Apolló-könyvtár, 2.) **85102**
Bibliográfia: p. 110—112.

Frick, Wilhelm. Erziehung zum lebendigen Volke. Berlin: Steegemann 1933. 47 p. (Die Erhebung. Dokumente z. Zeitgeschichte.) **85066**

Frick, Wilhelm. Der Neuaufbau des Reichs. Berlin: Steegemann 1934. 64 p. (Die Erhebung. Dokumente z. Zeitgeschichte.) **85067**

Göring, Hermann. Der Geist des neuen Staates. Berlin: Steegemann 1933. 46 p. (Die Erhebung. Dokumente z. Zeitgeschichte.) **85058**

Hobus, Gottfried. Ich oder wir. Ein kulturpolitischer Beitrag z. Gemeinschaftsgedanken. Berlin: Verl. f. Kulturpolitik 1935. 313 p. **85358**

Horner Miklós. A német nemzeti szociálizmus útja. Bp.: Fővárosi-ny. 1936. 48 p. **R 321.65(43)**

Kral, Josef. Deutsche Katholiken und Nationalsozialismus. Versuch einer Synthese. Abensberg-Niederbayern: Tagblatt-Verl. 1934. 399 p. **84590**

Reichenau, Irmgard (Hg.) Deutsche Frauen an Adolf Hitler *[1933.]* 3. Aufl. Lpzg: Klein 1934. 73 p. **84672**

Rosenberg, Alfred. Der Kampf um die Weltanschauung. München: Eher 1934. 34 p. (Hier spricht d. neue Deutschland! 1.) **R 321.65(43)**

Rössle, Wilhelm. Ständestaat und politische Staat. Tübingen: Mohr 1934. 44 p. (Recht u. Staat i. Gesch. u. Gegenwart, 113.) **P 321.65(43)**

Schricker, Rudolf. S. M. Knickerbocker rettet Europa. Berlin: Batschari 1935. 111 p. **85966**

Staël, C. Frhr. v. Holstein. Marxismus und Nationalsozialismus. München: Lehmann [193?]. 21 p. (Deutschlands Erneuerung.) **P 321.65(43)**

321.66 Testületi állam

Ständestaat — Corporative State

Bugelnig, Philipp. Der Ständestaat. Dessen Voraussetzungen u. Verwirklichung. Klagenfurt: Verl. d. St. Josef-Bücherbruderschaft 1935. 93 p. **85335**
Bibliographie: p. 93.

Hofstetter-Leu, Fr[iedrich]. Praktischer Grundriss der berufsständischen Ordnung. Der heutige Stand d. praktischen Verwirklichung in Italien, d. Schweiz u. Österreich, unter Berücksichtigung d. Regelung in Deutschland u. in d. USA., nachgeführt bis V. 1934. (Eine systematisch rechtsvergleichende Studie.) Wien: Typogr.-Anst. 1934. 88 p. 17 t.
Bibliographie: p. 85—87. **36139**

Merkl, Adolf. Die ständisch-autoritäre Verfassung Österreichs. Ein kritisch-systematischer Grundriss. Wien: Springer 1935. VI, 167 p. **85346**
Bibliographie: p. 167.

Pirou, Gaetan. Le corporatisme. Corporatisme et libéralisme. Corporatisme et étatisme. Corporatisme et syndicalisme. Paris: Recueil Sirey [1935.] 69 p. **P 321.66(44)**

Teschemacher, Hermann. Der Berufsstand im Lichte der Staatslehre und die Rechtsstellung der berufsständischen Organisation im Rahmen des Artikels 165 Reichsverfassung. Diss. Erlangen. München: Dr. Schweitzer 1933. VIII, 91 p. **P 321.66(43)**
Bibliographie: p. 88—91.

321.82 Demokrácia

Demokratie — Democracy

Ickes, Harold L. The new democracy. New York: Norton 1934. 156 p. **85085**

Madariaga, Salvador de. Anarchie oder Hierarchie. Bern: Gotthelf-Verl. [1935.] 100 p. **86218**

Muller, Helen M[arie] (Ed.) Democratic collectivism. New York : The H. W. Wilson comp. 1935. 161 p. (The reference shelf, Vol. IX, no. 10.) **85554**
Bibliography : p. 25—29.

Sander, Fritz. Das Problem der Demokratie. Brünn : Rohrer 1934. 144 p. **84422**

322 Állam és egyház

Staat und Kirche — State and church

Barta István. Egyház és állam viszonya Magyarországon a középkor végén. Bp. : Egyetemi-ny. 1935. 98 p. (P. P. Tud. egyetem tört. szemináriumának kiadv., 4.) **86228**

Meszlényi Antal. A jozefinizmus kora Magyarországon. (1780—1846.) Bp. : Stephaneum ny. 1934. 454 p. **84569**
Bibliográfia : p. 446—449.

Rosenberg, Alfred. An die Dunkelmänner unserer Zeit. Eine Antwort auf d. Angriffe gegen den »Mythus d. 20. Jahrhunderts«. München : Hoheneichen-Verl. [1935.] 111 p. **85090**

323 Belpolitika

Innere Politik — Home politics

Aufbau eines Staates, Der —. Hg. v. Österreichischen Bundespressedienst. Wien : Manz 1935. 136 p. 1 t. **85577**

Augarde, Jacques & Emile Sicard. Yougoslavie. Préf. d'Alexandre Millerand. Paris : Editions d. Portiques [1934]. 251 p.
Bibliographie : p. 247—248. **A 49.32/310**

Beneš, Edouard. Le sens politique de la tragédie de Marseille. Prague : »Orbis« 1934. 47 p. (Sources et documents Tschechoslovaques, 27.) **P 323.26(44) Marseille»1934«**

Chandan, K. S. La Bulgarie nouvelle du 19 mai 1934. Paris : Publ. contemporaines France les Balkans 1935. 318 p. **A 49.32/315**

Gabler, Hans. Die Entwicklung der deutschen Parteien auf landschaftlicher Grundlage von 1871—1912. Diss. Berlin 1932. Tübingen : Becht Dr. 1934. 88 p. **P 329(43)»187 : 191«**
Bibliographie : p. 85—86.

Hortenau, Hans v. Ein kraftvolles Österreich. Mit einem Geleit v. Emil Fey. Wien : Dr. Spitz 1934. 47 p. (Österreichische Volksschriften, 3.) **P 321.64(436.01)**

Hovorka, Nikolaus. Der Bundespräsident spricht . . . Von Österreichs Wesenart u. Sendung. Von Wilhelm Miklas autoris. Ausgabe. Wien : Reinhold 1934. [10], 192 p. 1 t. (Berichte zur Kultur- u. Zeitgesch. Sonderschr., 8.) **84686**

Jovelet, Louis. L'évolution sociale et politique des »pays arabes« (1930—1933). Paris : Gauthner 1933. 221 p. (De la Revue des études islamiques.) **A 56.32/86**

[Klötzel, Hans.] Indien im Schmelztiegel. Lpzg : Brockhaus 1930. 285 p. 13 t. **A 54.91/36**

Koitz, Heinrich. Männer um Pilsudski. Profile d. polnischen Politik. Breslau : Korn 1934. 288 p. 4 t. **A 47.32/306**
Bibliographie : p. 283—284.

La Rocque, [Casimir] de. Service public. Paris: Grasset 1934. 272, [4] p. **85371**

La Rocque, [Casimir] de. Staatsdienst am Volk. (Service public). Übers. v. W. Stellbogen. Mit einer Einführung v. Walter Gruber. Berlin : Verl. f. Kultur u. Wissenschaft 1936. 288 p. **86215**

Mataja, Heinrich. Oesterreichische Politik im 19. und 20. Jahrhundert. Ein geschichtlicher Überblick. Wien : Reinhold 1935. 92 p. (Berichte z. Kultur- u. Zeitgesch. Nr. 225—226.) **P 321.09(436.01)»18 : 19«**
Bibliographie : p. 86—88.

Pascazio, Nicola. Chi sono questi Jugoslavi? Esperienze dirette. Roma : »Nuova Europa« 1935. 493 p. 1 t. **85266**

Szücs Ferenc. Ismeretlen Románia. Riportkönyv. Bp. : Szerző 1934. 96 p. **84625**

Taysen, Friedrich v. Das jugoslawische Problem. Studien zur Balkanpolitik. Berlin : Mittler 1927. 120 p. 1 t. **A 49.32/313**

Thewrewk-Pallaghy Attila. Hozzászólás Ausztria eljövendő kialakulásának problémájához. Bp. : Radó-ny. 1934. 12 p. **R 321.04(436.01)**

Wahl, Fritz. Spanien. Ein Land in Gärung. Frankfurt a. M. : Societäts-Verl. 1934. 62 p. **P 323(46) »193«**

Wirth, Albrecht. Ostasien. Ein Führer durch d. fernöstlichen Problem. Regensburg : Manz 1934. 77 p. 2 t. **A 51.32/63**

323(439) Magyar belpolitika

Innere Politik Ungarns
Hungarian home politics

Béldi Béla. Nemzetirányítás. Bp.: Stádium-ny. 1935. 35 p. **R 329(439)17**

Beregi Béla. Gömbös Gyula és a »nemzeti öncélúság« gondolata. »Mindent a nemzetért.« Gazdaságpolitikai tanulmány. Bp.: Orsz. kereskед. közlöny könyvoszt. 1935. 62 p. **85273**

Czike Gábor N. (szerk.) »Hűséggel várunk«. Szeged: Szentkorona szövets. 1935. 15 p. **R 342.511(439)**

Eszterhás István. Nemzetpolitika. Bp.: »Magyar jövő szövetség.« [1935?] 207 p. **86145**

Gömbös kormány, A — háromesztendős munkássága. 1932—1935. Bp.: Stádium-ny. 1935. 96 p. **R 323(439)»1932 : 1935«**

Gurgély István. Út a nemzet jövőjébe. A reform politika prózai ismertetése. Bp.: Kertész 1935. 88, [4] p. **R 323.11(439)**

Kauser István & Padányi Gulyás Jenő. A reformnemzedék és a nemzeti egység. Bp.: Nemzeti egység pártja Szt. Imrevárosi szerv. 1935. 16 p. **R 323(439)»193«**

Szabó Dezső. Március mérlegén: a Gömbös kormány és az »Új Korszak«. — Életeim, születéseim, halálaim, feltámadásaim. Bp.: Ludas Mátyás kiad. 1935. 66 p. (Szabó Dezső füzetek, 7.) **R 323(439)»193«**

Szálasi Ferenc. Cél és követelések. Bp.: Egyet. ny. 1935. 16 p. (A Nemzet akaratának pártja kiadványai, 1.) **R 329(439)17**

323.1 Nemzetiségi kérdés

Nationalitätenfrage — National question

Bahr, Richard. Volk jenseits der Grenzen. Geschichte u. Problematik d. deutschen Minderheiten. Hamburg: Hanseatische Verlagsanst. 1933. 461 p. **84927**

Bährens, Kurt. Die flämische Bewegung. Europäisches Problem oder innerbelgische Frage. Berlin: Volk u. Reich Verl. 1935. 136 p. **86233**
Bibliographie: p. 125—128.

Brandenburg, Wolf. Die Rechtsstellung der deutschen Minderheit in Lettland. Diss. Göttingen. Wertheim a. M.: Dr. Bechstein 1932. [10], 41, [1] p. **P 323.1(474.3)(=3)**
Bibliographie: p. [7—9.]

Buk Miklós. Mit akar a cionizmus? Bp.: Magyar cionista szövetség 1935. 30 p. **R 323.15**

Deutschen in Südslawien. Von Adriaticus. *[1930.]* 2. Aufl. Brandenburg (Havel): Rolanddr. 1935. 44 p. (Taschenbuch d. Grenz- u. Auslanddeutschtums.)
Bibliographie: p. 42. **P 323.1(497.1)(=3)**

Evans, J. D. E. That blue Danube. Foreword by R. W. Seton-Watson. London: Archer 1935. 249 p. **86021**

Heiss, Friedrich (Hg.) Die südostdeutsche Volksgrenze. Der Grenzraum Wien—Pressburg—Radkersburg—Osttirol. In Zusammenarb. m. Waldemar Wucher. Berlin: Volk u. Reich Verl. 1934. 297 p. **84514**

Krofta, Kamil. Das Deutschtum in der tschechoslovakischen Geschichte. Prag: Orbis-Verl. 1934. 146 p. (Politische Bücherei, IX.) **84603**
Bibliographie: p. 139—143.

Ladas, Stephen P. The exchange of minorities Bulgaria, Greece and Turkey. New York: Macmillan 1932. XIII, 849 p. **86084**
Bibliography: p. 831—832.

Mair, Erich. Die Psychologie der nationalen Minderheit. *[1932.]* 2. Aufl. Münster i. Westf.: Aschendorff 1933. [8], 86 p. (Deutschtum u. Ausland, 51.) **84596**

Paikert Alajos. Ázsia ébredése. Bp.: Egyetemi ny. 1934. 16 p. (A »Turán« XVII. k.-ből.) **A 50.32/44**

Rechid, Ahmet. Les droits minoritaires en Turquie dans le passé et le présent. Paris: Pedone 1935. 19 p. (Extrait de la Revue Générale de Droit Intern. Publ. Mai—Juin 1935.) **A 56.34/41**

Schoeneich, Hans (Hg.) Das Europäische Nationalitätenproblem. Die »Minderheitenfrage« in Reden, Kundgebungen u. Pressestimmen. Berlin: Volksbund f. d. Dtschtum im Ausland, Wirtschaftsunternehmen 1935. 79 p. **84852**

Surányi Lajos. A dunai népek tragédiája és Csehszlovákia. *[1929.]* 2. kiad. Bp.: Saját kiad. [193?]. 36 p. **R 323.12(=918.6)(437)**

Tiander, Karl. Das Erwachen Osteuropas. Die Nationalitätenbewegung in Russland u. d. Weltkrieg. Wien: Braumüller 1934. VIII, 184 p. **A 47.32/305**

Ullmann, Hermann. Das Südostdeutschtum. Berlin: Verl. Grenze u. Ausland 1935. 32 p. (Schriften z. Volkswiss.) **P 323.1(405)(=3)**

Wesen und Werden, Vom — der sudetendeutschen Heimatfront. *[1934.]* 4. Aufl. Karlsbad: Frank 1935. 44 p. (Bücherei d. Sudetendtschen Heimatfront, H. 1.) **P 329(437)4(=3)**

323.1(.)(=1) Magyar nemzetiségi kérdés

Das problem der ungarischen Minderheiten
Hungarian Minorities

Aide — Memoire sur la situation de la minorité hongroise en Tchécoslovaquie. Publ. p. la Ligue hongr. pour la révision du traité de Trianon. Bp.: Impr. Sárkány 1934. 142 p. 3 t. **85619**

Ajtay József. A magyarság jövője. Bp.: Hornyánszky 1929. 8 p. (A »Magy. Statiszt. Szemle« VII. évf. 1929. évi 6. sz.-ból.) **R 323.1(439)»10 : 19«**

Denkschrift der ungarischen Revisionsliga über die Lage der Ungarn in der Tschechoslowakei. Hg. v. d. Ung. Revisionsliga. Bp.: Sárkány-Dr. 1934. 141 p. 3 t. **85620**

Nagy Iván, vitéz. Öt világrész magyarsága. Bp.: Magy. szemle társ. 1935. 80 p. (Kincsestár, 1.) **84716**
Bibliográfia: p. 80.

Olay Ferenc. A »csikmegyei magánjavak« román uralom alatt. Bp.: Franklin-ny. 1935. 36 p. (Budapesti szemléből.) **R 323.1(498)(=1)**

Olay Ferenc. Mit tanítanak a románok! Bp.: Magy. nemz. szöv. 1935. 45 p.
Bibliográfia: p. 43—45. **R 37 : 323.1(498)**

Olay [Ferenc] Francois d'. Un nationalisme exaspéré dans le Sud-Est européen. Reponse à la brochure de M. Constantin Kiritescu, intitulée le »Désarmement moral«. (Dezarmarea morala) Bp.: Impr. Universitaire 1935. 50 p. **R 323.11(498)**
Bibliographie: p. 47—50.

Országos keresztényszocialista párt, Az — és a Magyar nemzeti párt elnökségei. [Tájékoztató a »Prágai Magyar Hirlap« betiltása tárgyában.] Prága: [ny. n.] 1933. [3 p.] **Rq 323.1(437)(=1)**

Szücs Ferenc. Ismeretlen Románia. Bp.: Szerző 1934. 96 p. (Erdélyi magyarság kálváriája.) **R 323.1(498)(=1)**

Tarján Ödön. Der Weg der Tschechoslowakei und die ungarische Minderheit. [O. O. & Dr. 1935?]. 83 p. 5 t. **P 323.1(437)(=1)**

Viator, Italus. Ungheria sanguinante. Reportage. Milano: »La grafica sociale« 1933. 6 p. **84648**

Wanke Dezső. Magyarok a cseh nacionalizmus malomkövei között. Bp.: Centrum 1935. 19 p. **R 323.1(437)(=1)**

325 Gyarmatpolitika

Kolonialpolitik — Colonies

An economic survey of the colonial empire (1932). London: His Majesty's Stationery office 1934. VI, 575 p. **X 515**

Bauer, H. W. Kolonien oder nicht? Die Einstellung v. Partei u. Staat z. kolonialen Gedanken. Geleitw. v. Hjalmar Schacht. Lpzg: Bauer 1935. 51 p. **P 325.3(43)**

Demény Pál. Afrika ébred. Pestszenterzsébet: Müller 1935. 48 p. **R 303.36**

Hobbing, Edzard. Frankreichs Kolonialreich als Basis seiner Weltmacht. Diss. Berlin. Halle (Saale): Dr. Kersten 1934. 182 p.
Bibliographie: p. 181—182. **85445**

Rohrbach, Paul. Deutschlands koloniale Forderung. Hamburg: Hanseatische Verl.-Anst. 1935. 181 p. **85352**

Rühl, Hans. Disraelis Imperialismus und die Kolonialpolitik seiner Zeit. Diss. Berlin. Gräfenhainichen: Dr. Heine 1934. XVI, 47 p. **P 325.36(42)»18«**

Schnee, Heinrich. Die deutschen Kolonien vor, in und nach dem Weltkrieg. Lpzg: Quelle & Meyer 1935. 163 p. (Wissenschaft u. Bildung.) **85362**

Stoye, Johannes. Das Britische Weltreich. Sein Gefüge und seine Probleme. München: Bruckmann 1935. XVI, 348 p. **84742**

Strachey, John. The coming struggle for power. *[1932.]* 4. ed. London: Gollancz 1934. 399 p. **85128**

325.332 Telepítés

Siedlung — Colonisation

Flügel, Fr. Siedlung und Verkehrsfrage. Neue Wege zur Lösung. Feuchtwangen: Sommer & Schorr 1934. 109 p. 3 t. **84407**

Hampe, K[arl]. Der Zug nach dem Osten. Die kolonisatorische Grosstat d. dtschen Volkes im Mittelalter. *[1933.]* 3. Aufl. Lpzg: Teubner 1935. 108 p. (Aus Natur u. Geisteswelt, 731.) **84687**

Ludovici, J. W. Das deutsche Siedlungswerk. Heidelberg: Winter 1935. [4], 89 p. **85331**

Molnár Jenő. A telepítés erkölcsi megvilágításban. Bp.: Szerző 1935. 16 p. **R 325.332**

Némethy Béla. Hol van az ország telepítési területe? Bp.: Magyar társaság 1934. 40 p. **R 325.332(439)**

Pusztaszer község ujratelepítése. Emlékirat. Szeged: [ny. n.] 1935. 32 p. **Rq 325.332(439.026) Pusztaszer**

Schmidt, Friedrich. Die Kleinsiedlung. Berlin: Müller 1935. 127 p. (Handbücherei d. Wohnungswesens, 13.) **85349**

Schmidt, Hugo. Die Finanzierung der deutschen bäuerlichen Siedlung. Würzburg: Mayr 1935. [8], 62 p. **P 325.332(43)**
Bibliographie: p. [7—8].

Schöpke, Karl H. Der Ruf der Erde. Dtsche Siedlung in Vergangenheit u. Gegenwart. Berlin: Teubner 1935. VI, 170 p. **85330**

Steuer György. A munkáskérdés és a telepítés. Pécs: Dunántúl-ny. 1935. 27 p. (Földmunkás szövetkezetek kvtára, 7.) **R 325.332(439)**

327 Külpolitika

Auswärtige Politik — Foreign policy

Bereghy Albert. A francia politika és Magyarország. Politikai szemle: I. Külpolitika. — II. Belpolitika. Bp.: Szalay-ny. 1934. 60 p. (A mai nap kérdései, I.) **R 327(439):(44)**

Bergendy Szilveszter. Magyarország és Ausztria uniója. Szeged: Új Nemzedék-ny. 1935. 16 p. **R 327(439):(436.01)**

Brandt, Rolf. Donauraum ... Schicksalsraum. Ein politischer Reisebericht. Hamburg: Hanseatische Verlagsanst. 1935. 96 p. **84734**

Chélard, Raoul. Le danger hongrois. Paris: Figuière 1935. 189 p. **84691**

Cucchetti, Gino. Avanti magiari! Bolzano: »Brennero« 1933. 237, [11] p. **84634**

Diesel, Eugen. Ringen um Europa. Lpzg: Bibliographisches Institut 1935. 91 p. **86028**

Doemming, H. W. v. Was will Japan? Jena: Diederichs 1934. 311 p. 1 t. **A 52.32/37**

Duranty, Walter. Europe war or peace? New York: Foreign policy assoc. 1935. 47 p. (World affairs pamphlets, 7.) **86035**

Fidelis, Otto Maria. Österreichs europäische Sendung. Ein aussenpolitischer Überblick. Wien: Reinhold-Verl. 1935. [6], 109 p.
Bibliographie: p. 92—97. **85117**

Gathorne-Hardy, [Geoffrey Malcolm]. A short history of international affairs 1920 to 1934. Pref. by Eustace Percy. Oxford: University pr. 1935. X, [2], 351 p. **85791**

Klévanski, Georges. Le »Monroisme« japonais. Paris: Rousseau 1935. 174 p. **A 52.32/38**
Bibliographie: p. 169—172.

Manning, William. Diplomatic correspondence of the United States. Inter-American affairs 1831—1860. Vol. 1—2. Washington: Carnegie endowment for International peace 1932. XXXVI, 789; XXVI, 544 p. **X 2261**

Marcovitch, Lazare. La politique extérieure de la Yougoslavie. Paris: Soc. générale d'imprimerie & d'édition 1935. XVI, 344 p. **A 49.32/314**

Memoire du gouvernement Italien sur la situation en Éthiopie. Milan: Inst. pour les études de politique internationale 1935. 207 p. 12 t. **86034**

Memoria del Governo Italiano circa la situazione in Etiopia. P. 1—2. [Senza luogo & tip. 1935]. 4°. **X 6552**
P. 1. Relazione. [4], 105 p. 2 t.
P. 2:1. Documenti. 306, 165, [9] p.
P. 2:2. Fotografice allegate. 20 p.

Paresce, Gabriele. Italia e Jugoslavia dal 1915 al 1929. Firenze: Bemporad 1935. 327 p.
Bibliografia: p. 323—326. **84838**

Preller, Hugo. Englands Weltpolitik als Gleichgewichtspolitik (ca. 1815 bis heute). Berlin: Gruyter 1935. 158 p. (Sammlung Göschen.) **84942**

Procházka, Roman Freiherr v. Abessinien. Die schwarze Gefahr. Wien: Saturnverl. 1935. 103 p. **85413**

Reden Hitlers, Die — für Gleichberechtigung und Frieden. München: Eher-Verl. 1934. 56 p. **P 328(43)9 Hitler**

Redlich, Marcellus Donald A. R. von. World problems. Foreword from Antonio S. de Bustamante y Sirven. Intr. by Leroy Allen. Washington: Soc. science publ. comp. 1932. XXV, 337 p. **84819**

Seton-Watson, R. W. Danubian clues to European peace. London: British Broadcasting corporation 1935. 48 p. **P 327(405)»192:193«**

Seton-Watson, Rob. Will. Disraeli, Gladstone and the eastern question. A study in diplomacy and party politics. London: Macmillan 1935. XIII, [3], 590 p. 1 t. **84663**

Sillani, Tomaso. L'Italia e il Levante. Studi e documenti raccolti e ordinati. Roma: »La rassegna Italiana« 1934. 306, XVI p. **84443**

Slocombe, George. Crisis in Europe. London: Selwyn & Blount 1934. 234 p. 8 t. **84736**

Springenschmid, Karl. Grossmächte unter sich. Die geopolitischen Grundlagen der Grossmachtpolitik. Salzburg: Kiesel 1934. 181 p. 20 t. **84684**

Steckhan, Gertrud. Preussen und die Neuorientierung der europäischen Staatengesellschaft auf dem Aachener Kongress 1818. Diss. Berlin 1933. Bottrop: Dr. Postberg 1934. V, 105 p. **84763**
Bibliographie: p. V.

Stone, Shepard Arthur. Deutsch-Polnische Beziehungen 1918—1932. (Teildruck). Diss. 1932. Berlin: Dr. Ebering 1933. 85 p. **P 327(43):(438)»191:193«**
Bibliographie: p. 81—84.

Turi Béla. Külpolitika és királykérdés. Bp.: Saját kiad. [1935]. 115, [5] p. **86226**

Vogel, Emanuel Hugo. Österreichs Selbständigkeit als Weg einer gesamtdeutschen Lösung des Donauraumproblemes. — Ständeverfassung u. Demokratie. Berlin: Heymann 1935. 46 p. (Sonderreihe d. Betriebswirtschaftl. Blätter, 6.) **P 327(405)»193«**

Windelband, Wolfgang. Die auswärtige Politik der Grossmächte in der Neuzeit von 1494 bis zur Gegenwart. *[1922.]* 3. vollst. umgearb. u. erw. Aufl. Essen: Essener Verl.-Anst. 1936. 395 p. **86130**

327.3 Békemozgalom

Friedensbewegung
International peace

Angell, Norman. Preface to peace. A guide for the plain man. London: Hamilton 1935. 312 p. **84462**

Billy, Alfred. Plan Henry-Demont de 1908 de développé et proposé aux alliés en 1918. Paris: Union universelle 1934. 30 p. **P327.3**

Demont, Henri. Pour supprimer ce crime: La guerre. Plan de 1908 developpé et proposé aux alliés en 1918. Ses étapes de réalisation, ses résultats acquis. Paris: Union univers. »Pour suprimer ce crime: La guerre« 1934. 197 p. 9 t. **84997**

De Wolf, Francis Colt. General synopsis of treaties of arbitration, conciliation [etc.] Washington: Carnegie endowment for internat. peace 1933. X, [2], 201 p. **85284**
Bibliography: p. X.

Politis, Nicolas. La neutralité et la paix. Paris: Hachette 1935. 230 p. **85836**

Streeruwitz, Ernst Ritter v. Die Friedenssicherung und ihre Methoden. Eine kritische Studie. Wien: Manz 1935. 69 p. **P 327.3**

33 Társadalmi kérdés

Soziale Frage — Social question

Bellman, Harold. Britische Sozialreform. Eine bedeutsame Phase. Berlin: Heymann 1935. 22 p. (Schriftenreihe d. oesterr. Gesellsch. f. Versicherungsfachwissen; Neue Folge, 9.) **P 33(42)**

Bossard, James. Social change and social problems. New York: Harper 1934. XIV, 786 p. **84416**

Hilscher Rezső. Az új dán szociális reform. Kiny. a Társadalompolitikai füzetek, III. 4—6. sz.-ból. Bp.: Sárkány-ny. 1934. 29 p. (Társadalompolitikai kvtár, 4.) **R 33(489)**

Matheovits Ferenc. Nemzetközi szociálpolitika. 1—2. k. Szombathely: Szerző 1934. (A pécsi m. k. Erzsébet tud. egyet. nemzetközi jog. intézetének kiadv., 22—23.) **84448**
1. k. Szociálpolitikai szervezet. 359 p. Bibliográfia: p. 11—21.
2. k. Szociálpolitikai jogalkotás. 472 p.

Mihelics Vid. A szociális kérdés és a szocializmus. Bp.: Kellner könyvny. 1935. 135 p. **85165**
Bibliográfia: p. 129—132.

Pap Dezső. A magyar szociálpolitika a világháborúban. Bp.: Grill 1934. LII, 243 p. (A világháború gazdasági és társadalmi története. Osztrák és magyar sorozat.) **84537**

Rosenblum, Salomon. Die sozialpolitischen Massnahmen der Gemeinde Wien. Bern: Haupt 1935. XVI, 182 p. (Berner wirtschaftswissenschaftl. Abhandlungen, 11.) **85344**
Bibliographie: p. VII—XIII.

Société de Saint-Vincent de Paul. Manuel pratique des lois sociales et ouvrières. [1924.] 4. ed. Paris : Spes 1935. VIII, 768 p. **85786**

Stadler, Theodor Willy. Die sozialen Kundgebungen der Paepste 1832/1931. Einsiedeln : Benziger 1935. 127 p. **85898**

Thalheim, Karl C. Sozialpolitik. Lpzg : Reclam 1934. 80 p. (Wirtschaftslehre, 15.) **84607**
Bibliographie : p. 79.

Weddigen, Walter. Sozialpolitik. Eine Einführung in ihre Theorie u. Praxis. Jena : Fischer 1933. XII, 282 p. **84706**
Bibliographie : p. 274.

331 Munkáskérdés

Arbeiterfrage — Labor question

Arbeit und Staat. Organ des deutschen Arbeiter-Verbandes der öffentlichen Betriebe. 1. Jhg. Hg. v. Georg Körner. Berlin : Verl.-Anst. »Courier« 1933. **234**

Bihr, Walter. Die geschichtliche Entwicklung des Lohnschutzes in der Heimarbeit. Diss. Tübingen. Marbach a. N. : Dr. Remppis 1934. 104 p. **85452**
Bibliographie : p. 102—104.

Bikkal Dénes. A magyar munkásság jövője. Reformprogramm. Bp. : Eggenberger 1935. 37, [3] p. **85033**

Broesan, Gerhard. Behandlung und Entlöhnung des Landarbeiters im nationalistischen Staat. Tillendorf : Selbstverl. 1934. 16°. 31 p. **P 331 : 383(43)**

Bureau International du travail. L'année sociale 1934—35. 5e année. Genève : Impr. Kundig 1935. **X 2289**

Geck, Adolf. Grundfragen der betrieblichen Sozialpolitik. München : Duncker & Humblot 1935. VI, 83 p. **3358/181/3**
= Schriften d. Vereins für Sozialpolitik. Bd 181. : Probleme d. sozialen Werkspolitik. Hg. v. Goetz Briefs, III.

Glück, Elsie. Introduction to American trade unionism. New York : Affiliated schools for workers 1935. 93 p. **P 331.88(73)**

Hartung, Otto. Der Streik. Sein Begriff, seine Arten und die Voraussetzungen seiner Rechtmässigkeit. Halle : Akademischer Verl. 1934. [4], 87 p. (Thomasius-Reihe, gesammelte jurist. Diss. 9.) **P 331.89**
Bibliographie : p. 85—87.

Hersey, Rexford B. Seele und Gefühl des Arbeiters. Psychologie d. Menschenführung. Geleitw. v. Robert Ley. Lpzg : Konkordia-Verl. 1935. XI, 171 p. 7 t. **85949**

Hont Ferenc. Színház és munkásosztály. Theater u. Arbeiterklasse. Szeged : Szegedi fiatalok művészeti kollégiuma [193?.] 22 p. **R 331.85**

Huebner, Friedrich Markus. Schaffen und Ruhen. Adel d. Arbeit, Sinn d. Erholung. Darmstadt : Peschko [1933.] 91 p. **85410**

Ilovay Sándor. Munka és sport. A testnevelés tényezői az emberi munka gazdaságosítása és a szociálpolitika szolgálatában. Bp. : Stephaneum 1935. 94 p. **R 331.01**

Internationales Arbeitsamt. Internationale Arbeitskonferenz 19. Tagung 1935. Verkürzung der Arbeitszeit. Bd 1. : Die von den Regierungen unternommenen oder geförderten öffentlichen Arbeiten. Genf : Selbstverl. 1935. 65 p. **2540/19/6/1**
= Internat. Arbeitsamt. Internat. Arbeitskonferenz. 19/6/1.

Internationales Arbeitsamt. Internationale Arbeitskonferenz. 19. Tagung 1935. Verkürzung der Arbeitszeit. Bd 2. : Eisen- und Stahlindustrie. Genf : Selbstverl. 1935. 111 p. **2540/19/6/2**
= Internat. Arbeitsamt. Internat. Arbeitskonferenz, 19/6/2.

Internationales Arbeitsamt. Internationale Arbeitskonferenz, 19. Tagung 1935. Verkürzung der Arbeitszeit. Bd 3. : Hoch- und Tiefbau. Genf : Selbstverl. 1935. 108 p. **2540/19/6/3**
= Internat. Arbeitsamt. Internat. Arbeitskonferenz, 19/6/3.

Internationales Arbeitsamt. Internationale Arbeitskonferenz 19. Tagung 1935. Verkürzung der Arbeitszeit. Bd 4. : Flaschenindustrie. Genf : Selbstverl. 1935. 86 p. **2540/19/6/4**
= Internat. Arbeitsamt. Internat. Arbeitskonferenz, 19/6/4.

Internationales Arbeitsamt. Internationale Arbeitskonferenz 19. Tagung 1935. Verkürzung der Arbeitszeit. Bd 5. : Kohlenbergbau. Genf : Selbstverl. 1935. 79 p. **2540/19/6/5**
= Internat. Arbeitsamt. Internat. Arbeitskonferenz, 19/6/5.

Klebe, Heinrich. Der staatliche Arbeitsschutz. München : Ackermann 1935. 62 p. **P 331.18(433)**

Köhler, Bernhard. Das Recht auf Arbeit als Wirtschaftsprincip. Berlin : Junker & Dünnhaupt 1934. 34 p. (Schriften d. Deutschen Hochschule für Politik, 11.) **P 331.92**

Krüger, Carl. Der Anspruch auf Beschäftigung im Akkordvertrag. Zugleich ein Beitrag z. Recht auf Beschäftigung im allgemeinen. Diss. Göttingen: Göttinger Handelsdr. 1933. VII, 72 p. **P 331.232(43)**
Bibliographie: p. V—VII.

Kuhnert, Hans. Der Prozess der Automatisierung und Mechanisierung und seine Einwirkung auf den schaffenden Menschen. Lpzg: Buske 1935. 76 p. **85574**
Bibliographie: p. 75—76.

Müller, H. E. Über die Rechtsnatur des »Streikrechts« Diss. Göttingen. Quakenbrück: Dr. Trute 1933. VII, 47 p. **P 331.89(43)**
Bibliographie: p. V—VII.

Oppenborn, Harry. Die Tätigkeit der Frau in der deutschen Kriegswirtschaft. Diss. Erlangen. Hamburg: Christians Dr. [1934.] 73 p. **P 331.4(43) »1914 : 1918«**
Bibliographie: p. 69—71.

Pleuss, Wilhelm. Schiedsspruch und Verbindlichkeitserklärung. Eine Untersuchung über d. Gültigkeit d. Staatsakte im behördlichen Schlichtungsverfahren. Diss. Berlin: Heymanns Verl. 1935. 93 p. **P 331.15(43)**
Bibliographie: p. 91—93.

Sommerfeld, Erich. Der persönliche Umgang zwischen Führung und Arbeiterschaft im deutschen industriellen Grossbetrieb (vom Standpunkt der Führung aus gesehen). München: Duncker & Humblot 1935. VIII, 147 p. **3358/181/2**
Bibliographie: p. 145—147.
= Schriften d. Vereins für Sozialpolitik. Bd 181: Probleme d. Sozialen Werkspolitik. Hg. v. Goetz Briefs, II.

Stanglmair, Hermann. Das Arbeitsverhältnis der Mitglieder der religiösen Gesellschaften. Diss. Erlangen. Coburg: Tageblatt-Haus Dr. 1933. VI, 30 p. **P 331.1(43)**
Bibliographie: p. V—VI.

Steuer György. Tizenkét év a munkásügy szolgálatában. Beszámoló a földmunkások vállalkozó szövetkezeteinek működéséről 1922—1934. Pécs: Dunántúl egyet. könyvkiadó 1935. 308 p. (Földmunkásszövetk. kvt., 8.) **85992**

Szabó László. Pécs sz. kir. város és Baranyavármegye ipari munkásviszonya. Szociálpolitikai tanulmány. Pécs: »Minerva« ny. [1934]. 26, [2] p. **R 331(439.016)**

Szántó Menyhért. A munkával járó baleseti veszélyek és egészségi ártalmak megelőzése. Előadatott: A magyar orvosok és természetvizsgálók XLI. vándorgyűlésén. Bp.: Szerző 1934. 15 p. (Népegészségügyi és munkavédelmi szöv. kiadv., 10.) **R 331.823(439)**

Taylor, Paul S. Mexican labor in the United States migration statistics. IV. Berkeley: Univers. of California pr. 1934. IV, 23—50 p. 1 t. **X 2293/12/3**
= Univers. of California Publ. in Economics, 12/3.

Tietz, Theodora. Frauenlöhne in der Heimarbeit. Diss. Königsberg i. Pr.: [Selbstverl.] 1934. 80 p. **P 331.794(43)**
Bibliographie: p. 77—79.

Urbánszky Andor. Kollektiv gondolat és munkavédelem a fasizmusban. Kecskemét: Első Kecskeméti Hírlapkiadó és ny. 1934. 23 p. (»Magy. jogászegyleti értekezések« 1934. 6. sz.-ból.) **R 321.64(45)**

Wilke, Erich. Das Recht auf Beschäftigung. Diss. Göttingen: Göttinger Handelsdr. 1933. VIII, 52 p. **P 331.92(43)**
Bibliographie: p. V—VIII.

331.61 Munkanélküliség

Arbeitslosigkeit — Unemployment

Dehen, Peter. Sinn und Ende der Arbeitslosigkeit. Die gesellschaftl. Neugestaltung a. d. Reichtum d. freien Volkskräfte. Freiburg i. Breisgau: Herder 1933. [4], 123 p. **85020**

Internationales Arbeitsamt. Internationale Arbeitskonferenz. 19. Tagung 1935. Die Arbeitslosigkeit der Jugendlichen. Genf: Selbstverl. 1935. [4], 220 p. **2540/19/3**
= Internat. Arbeitsamt. Internat. Arbeitskonferenz, 19/3.

Laabs, Hans Joachim. Die Behandlung der Kurz-Arbeit in der Arbeitslosenhilfe. Berlin: Elsner 1934. 97, [3] p. **84694**
Bibliographie: p. [1—2].

Mangold, Fritz. Die Arbeitslosigkeit in der Schweiz. München: Duncker & Humblot 1934. VIII, 58 p. **3358/185/4**
= Schriften d. Vereins für Sozialpolitik, Bd 185.: Die Arbeitslosigkeit d. Gegenwart. Hg. v. Manuel Saitzew. IV.

Pinot, Maurice. La semaine de 40 heures le chômage et les prix. Une enquête auprès de la production française. Paris: Soc. d'études et d'informations économiques 1933. VII, 143 p. (Bibliothèque de la soc. d'études et d'informations économiques.) **85785**

Slavetinsky, Franz M. Ist die Rationalisierung Schuld an der Krise? Dtsche u. amerikanische Rationalisierungsmassnahmen u. ihr Einfluss auf d. struktuelle Arbeitslosigkeit. Geleitw. v. Ernst Streeruwitz. Diss. Wien. Weidlingau-Wien: Dr. Andreas 1934. [4], 27 p. **84595**

Woytinsky, Wladimir. Trois causes du chômage. L'action conjuguée d. facteurs démographique, technique et économique. Genève : Bureau internat. du travail 1935. VIII, 71 p. **85334**

331.93 Munkakötelezettség

Arbeitsdienstpflicht — Obligatory working-service

Decker, Will (Hg.) Wille und Werk. Ein Tatsachenber. v. d. Schöpferkraft des nationalsocialist. Arbeitsdienstes. München : Bruckmann 1935. 237 p. **86118**

Drescher, Siegfried. Hochschule und Arbeitsdienst. Das Wesen der Arbeit im Arbeitsdienst. Hamburg : Hanseatische Verlagsanst. 1934. 16 p. (Führerbriefe für politische Erziehung, 1.) **P 331.93**

Hussmann, Peter. Der deutsche Arbeitsdienst. Eine staatsrechtliche Untersuchung über Idee u. Gestalt d. deutschen Arbeitsdienstes u. seine Stellung in d. Gesamtstaatsstruktur. Berlin : Stilke [1935.] IV, 118 p. **85341**
Bibliographie : p. 116—118.

Németország. Törvények, rendeletek. Der freiwillige Arbeitsdienst im Deutschen Reiche nebst einem Anhang betr. das Siedlungswesen Ein Kommentar f. d. Praxis v. Gerhard J a e r i s c h. [1932.] 2. vollst. umgearb. Aufl. Breslau : Priebatsch 1933. 175 p. **81450**

333.32 Lakáskérdés

Wohnungsfrage — Housing

»**A négy nagy fejezet**« 1. A családi ház. 2. Az öröklakás. 3. A telek. 4. Az építőhitelek és az építőtakarékok. Bp. : Fővárosi Könyvkiadó [1933]. 120 p. **85169**

Frankfurt a. Main. Internationaler Verband für Wohnungswesen. Elendsviertelsanierung. Beseitigung v. Elendsvierteln und Verfallswohnungen. Bd 1—2. Stuttg. : Hoffmann 1935. 4°. **X 6589**
Bd 1 Text. XII, 209 p.
Bd 2 Pläne. 83 p.
[Német — angol — francia.]

Groll-Matzke, Margarete. Einkommen und Miete, Wohlstandsentwicklung und Wohnungsaufwand. Münster(Westf.): Wirtschafts- u. Sozialwissenschaftl. Verl. 1935. 80 p. (Forschungsstelle f. Siedlungs- u. Wohnungswesen a. d. Univers. Münster i. W., 14.) **P 333.32(43)**

Lichtenberg, Ludwig. Die neuere Entwicklung der Bauhütten u. Bauproduktivgenossenschaften. Diss. Göttingen. Quakenbrück i. H. : Dr. Trute 1934. VIII, 185, [3] p. **86179**
Bibliographie : p. 183—185.

Németország. Törvények, rendeletek. Beiheft zu »Die Regelung des gemeinnützigen Wohnungswesens«. Berlin : Müller [1934?]. [40] p. **Pq 333.322(43)**

Nemzetközi kongresszusok. Deutsches Wohnen, deutsches Siedeln in der Tschechoslowakei. Internationaler Wohnungskongress in Prag 1935. Prag : Dtsche Hauptstelle für Wohnungs- und Siedlungsfürsorge in der Tschechoslowakischen Republik 1935. 36 p. **X 6583**

Penkuhn, Hilda. Das Bausparkassenwesen in Deutschland. Entwicklung u. Probleme. Diss. Tübingen : Dr. Göbel 1934. 94 p.
Bibliographie : p. 91—93. **P 333.325.2(43)**

Szádeczky-Kardos Tibor. A lakbérviszonyok alakulása Budapesten. Bp. : Szfőv. statist. hiv. 1933. 83 p. **648/54/4**
= Statisztikai közlemények, 54/4.

Thirring Gusztáv. Sopron lakásviszonyai a 18. század közepén. Bp. : Hornyánszky 1934. 24 p. (»Magyar statisztikai Szemle«-ből.) **Rq 333.32(439) Sopron »17«**

334 Szövetkezés

Genossenschaftswesen — Cooperation

Chirke Géza. A budapesti asztalosiparszövetkezetek. Kivonat dokt. értek.-ből. Bp. : Saját kiad. 1935. 25 p. **R 334.24(439)Bp**

Genossenschaftsgedanke im neuen Staat, Der—. Vorträge, gehalten auf dem vom Institut für Genossenschaftswesen an der Johann Wolfgang G o e t h e Univers. veranstalteten Genossenschaftskursus in Kaiserslautern. Berlin : Spaeth & Linde 1934. VI, 105 p. (Veröffentl. d. Instituts für Genossenschaftswesen a. d. Johann Wolfgang Goethe Univers. Frankfurt a. M., 8.) **84573**

Henzler, Reinhold. Erneuerung des deutschen Genossenschaftswesens. Berlin : Masurat 1934. 40 p. **P 334(43) »193«**

Lindstrom, D. E. Local group organisation Among Illinois farm people. Illinois : University of Illinois 1933. p. 127—176. (Univ. of Illinois, Agricultural experiment station. Bulletin 392.) **P 334.23(773)**

Pártos Szilárd & Szilágyi László. Szövetkezeti ismeretek. Bp.: Magyarországi szövetkezetek szöv. 1935. IX, 378 p. **85948**
Bibliográfia: p. 363—365.

Polin, Raymond & J. G. Charon. Les coopératives rurales et l'état en Tchécoslovaquie et en Roumanie. Préf. de C. Bougle. Paris: Alcan 1934. VIII, 164 p. (Nouvelle bibliothèque économique.) **A 47.38/154**

Szabados Mihály. Földbérlőszövetkezeti mozgalom és a munkáskérdés Olaszországban. Homok: Csernay-ny. 1934. 132 p. (Földmunkásszövetkezetek könyvtára, 6.) **85158**

Török István. A budapesti szövetkezetek 1931-ben. Bp.: Szfőv. statiszt. hiv. 1933. 88 p. **648/63/3**
Bibliográfia: p. 88.
= Statisztikai közlemények, 63/3.

Vantsó Gyula. Telepes szövetkezetek. Bp.: Rosta-ny. 1934. 30 p. **P 334.23(439)**

335 Szocializmus

Sozialismus — Socialism

Fainsod, Merle. International socialism and the world war. Cambridge: Harvard univers. pr. 1935. XII, 238 p. **85795**

Gabona Béla. A magyarországi agrármunkásmozgalom története (1890—1900.) Bp.: Attila-ny. 1934. 85, [3] p. **R 335.1(439) »1890 : 1900«**
Bibliográfia: p. 83—85.

Gaucher, François. Contribution à l'histoire du socialisme français. (1905—1933). Paris: Pr. modernes 1934. 377 p. **84845**
Bibliographie: p. 372—375.

Hort Dezső. Új szociálizmust! Szociológiai tanulmány a marxi gondolatrendszer lényegéről és hiányosságairól. Bp.: »Kosmos« 1935. 120 p. **85091**

Lajtor László. Két történelmi portré. Engels Frigyes, Lincoln Ábrahám. Bp.: Stolte 1935. 37 p. **R 335 Engels**

Mason, Edward S. The Paris commune. An episode in the history of the socialist movement. New York: Macmillan comp. 1930. XIV, 386 p. **86081**

Mattick, Heinz. H. G. Wells als Sozialreformer. Lpzg: Tauchnitz 1935. 176 p. (Beiträge z. englischen Philologie, XXIX.)
Bibliographie: p. 163—176. **85533**

Pflüger, Paul. Der Sozialismus der israelitischen Propheten. — Der Sozialismus der Kirchenväter. Berlin: Singer [O. J.] 39 p. **P 335(3)**

Sándor Pál. Marx vagy Hendrik De Man. Bp.: Faust könyvkiadó 1934. 79 p. **R 335 Marx**

Surányi Lajos. Az új szociálista munkaterv. Bp.: Egyet. ny. 1934. 32 p. **R 329(439)14**

339.5 Parasztkérdés

Bauernfrage — Peasantry

Darré, R. Walther. Im Kampf um die Seele des deutschen Bauern. Berlin: Steegemann 1934. 63 p. (Die Erhebung. Dokumente z. Zeitgeschichte.) **85065**

Ivinskis, Zenonas. Geschichte der Entstehung und der Entwicklung des Bauernstandes in Litauen. 1. T.: Von den ältesten Zeiten bis zum Jahre 1492. Beitr. z. soz. u. wirtschaftl. Entwicklung d. Bauernstandes i. Litauen im Mittelalter. Diss. 1932. Berlin: Dr. Ebering 1933. 83 p. **P 339.509(474.4)**
Bibliographie: p. 7—16.

Juhos Lajos. Dunántúli kisgazdák jövedelmi helyzete. Pécs: Dunántúl-ny. 1935. 14 p.
= Pannónia-könyvtár, 13. **X 2306/13**

Tomori Viola. A parasztság szemléletének alakulása. Szeged: Szegedi fiatalok művészeti kollégiuma 1935. 127 p. (Szegedi fiatalok műv. kollégiuma kiadv., 23.) **84919**

339.6 Nőkérdés

Frauenfrage — Women's question

Dresler, Adolf. Die Frau im Journalismus. München: Knorr & Hirth 1936. 135 p. 8 t.
Bibliographie: p. 127—135. **86033**

Gerely Jolán. Hivatás vagy robot. (A dolgozó leány). Bp.: Korda r.-t. 1934. 208 p. **85263**

Labhardt, Alfred. Die natürliche Rolle der Frau im Menschheitsproblem und ihre Beeinflussung durch die Kultur. Rede. Basel: Helbing & Lichtenhahn 1935. 29 p. **P 339.6**

Siber, Paula. Die Frauenfrage und ihre Lösung durch den Nationalsozialismus. Wolfenbüttel-Berlin: Kallmeyer 1933. 31 p. **P 339.6(43)**

339.816 Középosztály

Mittelstand — Middle classes

Illyefalvi I. Lajos. A főváros polgári népességének szociális és gazdasági viszonyai. Bp.: Szfőv. statisztikai hivatal 1935. 1119 p. **X 6502**

Karfiol, R. Mittelstandsproblem. — Benedict Schmittmann: Das Mittelstandsproblem im Dritten Reich. Ein Nachwort. Köln: Reich & Heimat-Verl. 1934. XIV, 123 p. (Kölner sozialpolitische Studien.) **84412**
Bibliographie: p. IX—XIII, 123.

339.85 Magánalkalmazottak

Privatangestellte — Employees

Bene Lajos. A mérnökök szociális és gazdasági viszonyai Budapesten. Bp.: Szfőv. háziny. 1933. 106 p. **648/71/4**
= Statisztikai Közlemények, 71/4.

Csehszlovákia. Törvények, rendeletek. Führer durch das Privatangestelltengesetz. Bearb. v. Franz Ritter. Aussig: Illig 1934. 174 p. **84944**

34 Jogtudomány

Rechtswissenschaft — Law

Alinge, Curt. Mongolische Gesetze. Darstellung des geschriebenen mongolischen Rechts (Privatrecht, Strafrecht u. Prozess). Lpzg: Weicher 1934. VII, 157 p. (Leipziger rechtswissenschaftl. Studien, H. 87.) **A 51.34/8**
Bibliographie: p. VII.

Illés József, viski. Ünnepi beszéd a Corpus juris hungarici első kiadásának 350-ik évfordulóján. Bp.: Saját kiad. 1935. 20 p. (Magy. jogászegyl. értekezésekből.) **R 34(439)2**

Juhász Andor. Beszédek. Elmondotta — a vezetésére bízott királyi bíróságok (a bpesti kir. törvényszék, a bpesti kir. ítélőtábla és a m. kir. kúria) teljesüléseiben s más ünnepélyes alkalmakkor. Bp.: Orsz. bírói és ügyészi egyes. 1935. XII, 263 p. **85015**

Kenyeres B[alázs]. Sachliche Beweise bei der Klärung von Todesfällen. Berlin: Gruyter 1935. VI, 216 p. **85016**

Kováts Elemér. Le Chemin le plus court de la Pensée Juridique. Avec une étude sur l'Axiomatisation des Sciences Morales par Miklós Ajtay. Paris: Les presses univers. de France 1930. 126 p. **85168**

Polner Ödön emlékkönyv. Dolgozatok Polner Ödön egyet. ny. r. tanár születésének 70. évfordulójára. Írták kartársai. Kiadja a M. kir. Ferenc József tud. egyet. barátainak egyesülete. 1—2. k. Szeged: Városi ny. & könyvk. r.-t. 1935. 395 p. 1 t; 371 p. (Acta litt. ac scient. Reg. univers. hung. Francisco-Josephinae. Sectio: Juridico-politika. Tom. VII. 1—2.) **85580**

340.12 Jogbölcselet

Rechtsphilosophie — Philosophy of law

Binder, Julius. Grundlegung zur Rechtsphilosophie. Tübingen: Mohr 1935. XII, 170 p. (Beitr. z. Philosophie u. ihrer Geschichte. 4.) **84390**

Ehrlich, Walter. Grundzüge zur Rechtsmetaphysik. Halle: Niemeyer 1935. 51 p. **P 340.12**

Glungler, Wilhelm. Recht und Staat als Arbeit. Grundgedanken einer Wirklehre d. Staats u. Rechts. Heidelberg: Winter 1935. 32 p. **P 340.12**

Jung, Erich. Deutsche Rechtsphilosophie. München: Zentralverl. d. NSDAP 1935. 4°. 61 p. **P 340.12(43)**

Kelsen, Hans. Reine Rechtslehre. Einleitung in die rechtswissenschaftl. Problematik. Lpzg: Deuticke 1934. XIV, 236 p. **84427**
Bibliographie: p. 155—222.

Moór Gyula. Jogfilozófia. 1—2. f. — engedélyével összeáll. Kostyál László. Bp.: »Kartárs« sokszorosító 1935. 168, 169—256 p. **85479**
[Könyomat.]

Moór Gyula. A természetjog problémája. Bp.: Akadémia 1934. 45 p. **3126**
= Értekezések a filozófiai és társadalmi tudományok köréből, IV. k., 10. sz.

Vas Tibor. Die Bedeutung der transzendentalen Logik in der Rechtsphilosophie. Szeged: Városi ny. 1935. 95 p. (Acta litt. ac scient. Reg. univers. hung. Francisco-Josephinae, VI, 1.) **84850**
Bibliographie: p. 92—94.

341 Nemzetközi jog

Internationales Recht
International law

Albert, Christian. Die Staatlosen. Diss. Göttingen 1932. Niedermarsberg: Dr. Boxberger 1933. [12], 69 p. **P 341.012**
Bibliographie: p. [7—12].

Apelt, Friedrich. Das Britische Reich als völkerrechtsverbundene Staatengemeinschaft. Lpzg: Weicher 1934. VIII, 208 p. (Leipziger rechtswissenschaftl. Studien. H. 90.) **85038**
Bibliographie: p. V—VII.

Basdevant, Jean. La condition internationale de l'Autriche. Prof. de Gilbert Gidel. Paris: Recueil Sirey 1935. VII, 299 p. 1 t.
Bibliographie: p. 287—295. **85792**

Berber, Fritz. Sicherheit und Gerechtigkeit. Eine gemeinverständliche Einführung in d. Hauptprobleme d. Völkerrechtspolitik. Berlin: Heymann 1934. VIII, 165 p. **84675**

Brière, Yves de la. L'Organisation internationale du monde contemporain et la papauté souveraine. Tom. 1—3. Paris: Edition Spe 1930. **84649**
1. Serie. 1885—1924. 319 p.
2. « 1924—1925—1926. 299 p.
3. « 1927—1928—1929. 282 p.

Brodbeck, Walter. Internationale Finanzkontrollen und ihre politischen Grenzen. Berlin: Junker u. Dünnhaupt 1935. 64 p. (Neue dtsche Forschungen, 12.) **P 341.233.1**

Bruns, Viktor. L'égalité des droits de l'Allemagne en tant que problème juridique. Berlin: Heymann 1935. 36 p. (Schriften d. Akademie f. deutsches Recht. Gruppe Völkerrecht.) **P 341.211(43)**

Buza László. A nemzetközi jog tankönyve. Bp.: Politzer 1935. XII, 427 p. **85337**

Chandan, K. S. Le terrorisme devant la Société des Nations. Requisitoire contre la Hongrie Apostolique soutenue par la Vatican et Cie. Paris: »France — les Balkans« 1935. 301 p. **84690**

Cosoin, Corina. Le rôle de la Société des Nations, en Matière d'emprunts d'état. Paris: Loviton 1934. 430 p. **85105**
Bibliographie: p. 423—430.

Cour permanente de Justice internationale. Appel contre une sentence du Tribunal arbitral mixte hungaro-tchécoslovaque. (Université Péter Pázmány c. État Tchécoslovaque). Arrêt du 15. XII. 1933. 30. session. Leyde: Sijthoff [1934]. p. 205—270+205—270. (Arrêts, ordonances et avis consultatifs. Série A/B fasc. no. 61.) **85039**
[Francia, angol.]

Crecraft, Earl Willis. Freedom of the seas. Introduction by Edwin M. Borchard. New York: Appleton-Century co. 1935. XX, 304 p. **85558**

Csiky János, vitéz. Az állandó nemzetközi bíróság véleményező hatásköre. Szeged: Városi ny. 1935. IV, 171 p. (M. kir. Ferenc József-Tudományegyetem jog- és államtudományi intézetének kiadv., 4.) **85594**
Bibliográfia: p. 166—171.
[Magyar-francia.]

Czakó István. A Saar-vidéki népszavazás. Pécs: Dunántúl egyet. ny. 1935. 15 p.
R 341.223.4(431.9)Saar

Deutinger, Leonhard. Der deutsch-türkische Auslieferungsvertrag vom 3. IX. 1930. Diss. Tübingen: Vereinigte Buchdruckereien Buchau—Schussenried—Aulendorf 1934. VI, 65 p. **P 341.44(43)**
Bibliographie: p. II—VI.

Feilchenfeld, Ernst. Public debts and state succession. New York: Macmillan 1931. XXX, 922 p. (Bureau of intern. research Harvard univ. & Radcliffe college.) **86085**

Gröne, Wilhelm. Die Staatenehre als Völkerrechtsbegriff. Diss. Göttingen 1932. Melle i. H.: Dr. Knoth 1933. 95 p. **P 341.23**
Bibliographie: p. 7—10.

Habicht, Max. Post-war treaties for the pacifice settlement of international disputes. Cambridge: Harvard univers. pr. 1931. XXVI, 1109 p. (Bureau of internat. research Harvard univers. & Radcliffe college.) **86082**

Hudson, Manley O. (ed.) International legislation. A collection of the texts of multipartite international instruments of general interest. Vol. 1—4. Washington: Carnegie endowment for International peace 1931. CXVII, 786; XIX, 788—1544; XV, 1546—2277; XIV, 2279—3218 p. **X 2262**

Humann, Carl-Maria. Das Konsularrecht Grossbritanniens. Diss. Göttingen. Berlin: Dr. Greve 1933. VIII, 86 p. **P 341.8(42)**
Bibliographie: p. III—VI.

Husemann, Dietrich. Die rechtliche Stellung christlicher Missionen in China. Diss. Berlin. Emsdetten i. Westf.: Dr. Lechte 1935. V, [5], 120 p. **85443**
Bibliographie: p. 97—102.

Junghann, Otto. Das Minderheitenschutzverfahren vor dem Völkerbund. Tübingen: Mohr 1934. [8], 268 p. **84426**

Kohl, Louis v. Der Wortbruch von Versailles. Berlin: Rowohlt 1935. 231 p. **84925**

Küntzel, Walter. Ungeschriebenes Völkerrecht. Ein Beitrag z. d. Lehre v. d. Quellen d. Völkerrechts. Königsberg i. Pr.: Gräfe & Unzer 1935. [6], 56 p. (Öffentlichrechtliche Vorträge u. Schriften, 18.) **P 341**
Bibliographie: p. 52—55.

Leising, Hannes. La Città del Vaticano und ihre Bürger. Diss. Erlangen 1932. Erfurt (Thür.): Conrad Dr. 1933. [4], 64 p.
Bibliographie: p. 62—64. **P 341.215**

Lingemann, Heinz. Der ständige internationale Gerichtshof. Diss. Göttingen. Borna-Lpzg: Dr. Noske 1932. VIII, 55 p. **P 341.63**
Bibliographie: p. V—VIII.

Lorkovic, Mladen. Das Recht der Makedoner auf Minderheitenschutz. Dokumente: Die Verhandl. d. »Komitees für neue Staaten« u. d. Obersten Rates ü. d. makedonische Frage V—XI. 1919. Berlin: Heymann 1934. [4], 57 p. **A 49.34/128**

Lubowski, Carl Heinrich. Der auswärtige Dienst der Republik Polen. (Diplomatie u. Konsularwesen.) Diss. Göttingen. Posen: Dr. Luther-Verl. 1933. 256 p. **84781**
Bibliographie: p. 250—251.

Lupkovics György. A nemzetek szövetsége és a nemzetközi egyezmények. Bp.: Szerző 1935. 192 p. **85769**

Mackel, Otto. Schutzrecht und Schutzpflicht nach deutschem Recht. Der Schutz d. Reichsdtschen gegenüber d. Auslande durch d. dtsche Reich, u. bes. Berücks. d. Wirtschaftschutzes. Diss. Göttingen. Hildesheim: Dr. Oppermann 1932. VIII, 143 p. **84298**

Meyer, Reinhold. Die Staatensukzession und ihre Wirkungen bei Abtretung des Memelgebiets. Diss. Königsberg i. Pr.: [Selbstverl.] 1934. 63 p. **P 341.218**
Bibliographie: p. 5—9.

Müller, Alfred. Wandlungen im Repressalienrecht. Diss. Göttingen 1931. Erfurt: Dr. Stenger 1933. 127 p. **P 341.65**
Bibliographie: p. 108—126.

Olay [Ferenc] François d'. Les frontières de la Hongrie de Trianon. Bp.: Fed. nat. hongr. 1935. VII, 104 p. **85618**
Bibliographie: p. 102—104.

O'Sullivan Molony, William. Nationality and the peace treaties. London: Allen & Unwin 1934. 278 p. **84579**

Pétroff, Thomas. Les minorités nationales en Europe Centrale et Orientale. Paris: Domat-Montchrestien 1935. [6], 224 p. **85798**

Politis, Nicolas. Les nouvelles tendances du droit international. Paris: Hachette 1927. 250 p. **85835**
Bibliographie: p. 228—229.

Pufendorf, Samuel. De jure naturale et gentium libri veto. Vol. 1—2. Oxford: Clarendon pr. 1934. (Classics of international law.) **86163**
Vol. 1. The photographic reproduction of the edition of 1688. Intr. by Walter Simons. 1002 p. 1 t.
Vol. 2. The translation of the edition of 1688 by C. H. & W. A. Oldfather. 1465 p.

Saarabstimmung und Völkerbund. Le plébiscite de la Sarre et la Société des Nations. — The Saar plébiscite and the League of Nations. [Hg. v.] H. Frank & V. Bruns. Berlin: Heymann 1934. 28 p. (Schriften d. Akad. f. dtsches Recht. Gruppe Völkerrecht.) **P 341.223.4(434.25)**
[Német, francia, angol.]

Société des Nations. Différend entre l'Ethiopie et l'Italie. Requête du gouvernement Ethiopien. Genève: Soc. des Nations 1935. 4°. 39 p. (Série de publ. de la Soc. des Nations, VII. Questions politiques. 1935. VII. 10.) **X 6535**

Société des Nations. Incidents survenus a la frontière hungaro-yougoslave. Communication du Gouvernement hongrois. Genève: Soc. des Nations 1934. 4°. 33 p. (VII. Questions politiques 1934. VII, 3.) **Pq 341(439):(497.1)**

Société des Nations. Territoire de la Sarre. Premier rapport mensuel de la Commission de plébiscite. Genève: Soc. d. Nat. 1934. 12 p. **X 504**
= Série de Publ. de la Soc. d. Nat. VII. Questions politiques 1934. VII, 8.

Société des Nations. Organisation de coopération intellectuelle. Rapport du conseil d'administration de l'institut international de coopération intellectuelle. Genève: Soc. des Nations 1934. 4°. 18 p. (Série de publ. de la Soc. des Nations. XII. A. Coopération intellectuelle 1934. XII, A. 1.) **X 6466**

Solms-Braunfels, Franz Prinz. Die völkerrechtliche Stellung der Donau. Würzburg-Aumühle: Triltsch 1935. VIII, 92 p.
Bibliographie: p. VI—VIII. **P 341.224 Duna**

Spangenberg, Helmuth. Die Lehre vom Ordre public nach der neueren deutschen Rechtsprechung. Diss. Göttingen. Itzehoe in Holstein: Dr. Halberstadt 1931. 77 p.
Bibliographie: p. 73—75. **P 341.5(43)**

Stone, Julius. Regional guarantees of minority rights. A study of minorities procedure in Upper Silesia. New York: Macmillan comp. 1933. XVI, 313 p. (Bureau of internat. research Harvard univers. & Radcliffe college.) **86086**
Bibliography: p. 301—302.

Stresemann, Joachim. Die Sicherheitsfrage in der Nachkriegszeit. Diss. Göttingen. Niedermarsberg: Dr. Boxberger 1933. [5], 65 p. Bibliographie: p. [3—5.] **P 327(4)»192 : 193«**

Stülken, Gustav. Die mehrfache Staatsangehörigkeit. Diss. Quackenbrück: Dr. Trute 1934. X, 84 p. **P 341.012**
Bibliographie: p. VII—IX.

Szende Zoltán. Új Balkán felé? Diplomáciai tört. tanulmány a pánbalkáneszme fejlődésétől a balkánpaktum létrejöttéig. Bp.: Egyet. ny. 1934. 15 p. (A »Külügyi szemle« 1934. 2. sz.-ból.) **A 49.32/311**

Török Árpád. Nationalstaatsidee und Völkerrechtsordnung. Breslau: Kern [193?.] p. 249—294, [4]. (Aus: »Zeitschrift f. Völkerrecht«, XVIII.) **P 341.014**

Treaty of St. Germain, The —. A documentary history of its territorial and political clauses. Selected and ed. by Nina Almond & Ralph Haswell Lutz. California: Standard univ. pr. 1935. XXX, 712 p. 3 t. (Hoower war Library Publications, 5.) **85302**

Urbánszky Andor. Az állampolgári kötelékből való kitaszítás nemzetközi elbírálása. Bp.: Egyetemi ny. 1934. 20 p. (»Külügyi szemle«-ből.) **R 341.012**

Volkening, Ernesto. Das interne Asyl in unserer Zeit. Eine Untersuchung. Diss. Erlangen. Zeulenroda i. Th.: Dr. Sporn 1933. 102 p. Bibliographie: p. 7—10. **P 341.73**

Wambaugh, Sarah. Plebiscites since the world war. With a collection of official documents. Vol. 1—2. Washington: Carnegie endowment for internat. peace 1933. XXIX, 603; XIV, 614 p. (Publications of the Carnegie endowment for internat. peace.) **84863**
Bibliography: Vol. 1. p. 559—603.

Weiss, Käte. Die Anerkennung ausländischer Verwaltungsakte. Diss. Göttingen. Seesen am Harz: Dr. Flentje 1932. [6], 68 p. Bibliographie: p. [4—5]. **P 341.261**

Weisse, Günther. Die Regelung der auswärtigen Gewalt in Oesterreich, insbesondere das oesterreichische Konsularwesen. Diss. Göttingen. Berlin-Lichterfelde: Dr. Girgensohn 1931. 87 p. **P 341.7(436.01)**
Bibliographie: p. 3—4.

Witte, Ernst Gerhard. Die Rechtsstellung Polens in Danzig zur Zeit Kasimirs IV. und heute. Diss. Königsberg i. Pr. Saalfeld Ostpr.: Buchdr. Günther 1933. VI, 57 p. **P 341.212(431.15) Danzig**
Bibliographie: p. III—VI

Wolff, Christian. Jus gentium methodo scientifica pertractatum. Vol. 1—2. Oxford: Clarendon pr. 1934. (Classics of internat. law.) **86164**
Vol. 1. The photographic reproduction of the edition of 1764. Introd. by Otfried Nippold. LVI, [12], 411 p. 1 t.
Vol. 2. The translation by Joseph H. Drake. LII, 566 p. 1 t.

Zechlin, Walter. Diplomatie und Diplomaten. Stuttg.: Deutsche Verl.-Anst. 1935. 230 p. **85418**

Ziegler, Wilhelm. Vom Vertrag zum Diktat. Ein historischer Wegweiser zum Versailler Diktat. Berlin: Zentral-Verl. 1935. 143 p. Bibliographie: p. 142—143. **85332**

341.380 Revízió

Revision

Gross, Franciss. Justice to Hungary, Germany, Austria. An expression of heartfelt sympathy for the suffering victims of the most iniquitous war Treaties of Trianon-Versailles-St. Germain. New-Jersey: Author 1933. 93 p. **P 341.380**

Lütgendorff, Freiherr v. Revision ohne Krieg. Geschichte u. Lehren. Bp.: Pester Lloyd Gesellsch. 1934. 35 p. 2 t. **P 341.380**

Schricker, Rudolf. Volk in Ketten. Das Erbe v. Trianon. Berlin: Batschari 1935. 2 t. **85905**

Schwendemann, Karl. Versailles nach 15 Jahren. Der Stand d. Revision d. Versailler Diktats. Berlin: Zentral-Verl. 1935. 230 p. **86024**

Steuer György. A német kisebbség és a revizió. Rachel siralma. Bp.: Pallas-ny. 1933. 14 p. **R 323.1(439)(=3)**

342 Közjog

Staatsrecht — Constitutional law

Acsay Tihamér. Lajstromos szavazás egyéni választással. A választójog kérdései. Bp.: Magy. nemzetpol. társ. 1934. 260 p. (Magy. nemzetpol. társ. kiadv. 4.) **85557**

Ausztria. Törvények, rendeletek. Die neue österreichische Verfassung samt Ausführungs- und Nebengesetzen. Mit erläut. Bemerkungen u. d. Erkenntnissen d. Verfassungsgerichtshofes. *[1934.]* 4. Aufl. Hg. v. Ludwig Adamovich & Georg Froehlich. Wien: Österr. Staatsdr. 1934. XII, 370 p. (Handausg. österr. Gesetze u. Verordnungen, 212.) **84576**

Bornhak, Conrad. Genealogie der Verfassungen. Breslau: Marcus 1935. VIII, 124 p. (Abhandl. aus d. Staats- u. Verwaltungsrecht mit Einschluss d. Völkerrechts, 50.) **85107**

Bölöny József. Alkotmányjogi értekezlet és oktrojált választójog. Bp.: Gergely 1935. 31 p. **R 342.53(439)**

Bülow, Christian. Die Auflösung der Volksvertretung im Reich und in den Ländern. Diss. Göttingen 1932. Halle (Saale): Dr. Klinz 1933. [4], 54 p. **P 342.538(43)**
Bibliographie: p. 49—53.

Crawford, Finla Goff. Readings American government. *[1927.]* Revised ed. New York: Crofts 1933. XVI, 756 p. **86232**

Csehszlovákia. Törvények, rendeletek. Die politische Gesetzgebung der Tschechoslowakischen Republik in den Jahren 1932—1934. Ergänzungsband z. d. Epstein-schen Studienausgabe d. Verfassungsgesetze d. Tschechoslowakischen Republik. *[1932 .]*2. Aufl. Von Fritz Sander. Reichenberg: Stiepel 1935. XX, 632 p. **85781**

Csehszlovákia. Törvények, rendeletek. Das Pressrecht der tschechoslowakischen Republik für Böhmen u. Mähren-Schlesien. Hg. v. Karl Reinhold. Reichenberg: Stiepel 1934. XI, 330 p. (Stiepels Gesetz-Sammlung.) **84402**

Dittmar, Albrecht. Die Beschränkungen der Pressfreiheit durch die Notverordnungen des Reichspräsidenten. Diss. Erlangen. B.-Langendreer: Dr. Pöppinghaus 1933. VIII, 44 p. **P 342.732(43) »193«**
Bibliographie: p. III—V.

Doka, Carl. Verfassungsreform. Einsiedeln: Benziger [1935.] 83 p. **P 342.4(494)**
Bibliographie: p. 81—83.

Egyed István. Új irány a modern alkotmányokban. Bp.: Pallas-ny. 1935. 63 p. (Magy. közigazgatás kvtára, 1.) **R 342.4 »192 : 193«**

Esslinger, Heinz. Die staatsrechtliche Stellung des Statthalters in Elsass-Lotharingen und des Reichsstatthalters. Eine Gegenüberstellung. (Abgeschlossen nach d. Stand v. 1. Jan. 1934.) Diss. Erlangen. München: Dr. Franz 1934. 87 p. **P 353.053.1(43)**
Bibliographie: p. 85—87.

Finer, Herman. The theory and practice of modern government. Rev. by William B. Guthrie. Foreword by Howard Lee McBain. New York: Dial pr. 1934. XV, 918 p. **84752**

Fleiner, Fritz. Ziele und Wege einer eidgenössischen Verfassungsrevision. Zürich: Rascher 1934. 23 p. (Wirtschaftl. Publ. d. Züricher Handelskammer, H. 20.) **P 342.4(494)**

Frank, Robert. Der Brandenburger als Reichstagswähler. Mit Anhang. Diss. Berlin: Heymanns-Verl. 1934. 176, 64 p. 8 t. **84774**
Bibliographie: Anhang p. 1—30.

Guéron, Mosche M. Die Volksvertretung in Bulgarien. Lpzg: Noske 1934. VIII, 61 p. (Abhandl. d. Inst. f. Pol., ausländisches Recht u. Völkerrecht a. d. Univ. Lpzg 37.)
Bibliographie: p. VII—VIII. **A 49.34/129**

Hassenstein, Carl. Das Königreich Südslavien. Entstehung, Rechtsnatur u. Stellung z. dtschen Minderheit. Diss. Erlangen. Hof-Saale: Dr. Kleemeier 1934. XII, 44 p.
Bibliographie: p. VIII—XII. **P 342.724(497.1)**

Henke, Günther. Die Stellung der Reichsstatthalter. Diss. Göttingen. Quakenbrück i. H.: Dr. Trute 1934. X, 32 p. **P 342.252(43)**
Bibliographie: p. VII—X.

Karau, Käthe. Die ministerielle Verantwortlichkeit in Preussen. Diss. Berlin 1932. Ohlau i. Schl.: Dr. Eschenhagen 1933. VIII, 39 p. **P 342.518.5(431)**
Bibliographie: p. VII—VIII.

Kleist-Retzow, Wolf-Friedrich v. Das Problem des parlamentarischen Minderheitenschutzes im Deutschen Reiche. Diss. Göttingen. Köslin: Dr. Hendess 1932. [6], 73 p.
Bibliographie: p. [3—4]. **P 342.53(43)**

Knüpling, Paul. Die Reichsminister — politische Funktionäre. Diss. Erlangen 1933. Bremen: Dr. Wohlers & Brickwelde 1934. 60 p.
Bibliographie: p. 7—11. **P 342.518(43)**

Koellreuter, Otto. Deutsches Verfassungsrecht. Ein Grundriss. Berlin: Junker & Dünnhaupt 1935. XII, 200 p. **86235**
Bibliographie: p. XI—XII.

Leven, Rudolf. Autonomierecht und Rechtspersönlichkeit der Hochadeligen Häuser nach der Staatsumwälzung von 1918. Diss. Erlangen. Würzburg: Dr. Triltsche 1934. VI, 79 p. **P 342.54(43)**
Bibliographie: p. 78—79.

Mengel, Hans Wolf. Sinn und Sinnwandel der Lehre von der Gewaltenteilung. Diss. Göttingen. Kassel: Buchdr. Riehm 1934. VI, 56 p. **P 342.33**
Bibliographie: p. V—VI.

Németország. Törvények, rendeletek. Ständerecht. Reichs- und landesrechtliche Vorschriften zum ständischen Aufbau. (Anhang: Danzig.) Zusammengest. v. Hermann Mirbt & Karl Küster. Mannheim: Deutsches Druck- u. Verlagshaus 1935. XXVIII, 358 p. (Samml. deutscher Gesetze, 174.) **85548**

Németország. Törvények, rendeletek. Verfassungsrecht. Textausgabe mit Anmerkungen u. Sachregister. Von Godehard Jos. Ebers. Mannheim: Deutsches Druck- u. Verlagshaus 1935. XXIV, 334 p. (Das Recht des Deutschen Staates. Quellen z. Reichs- u. Preussischen Staats- u. Verwaltungsrecht, 1. Samml. deutscher Gesetze, 173.) **85374**

Nüsslein, Franz. Der preussische Staatsrat. Diss. Göttingen. Quakenbrück i. H.: Dr. Trute 1934. X, 52 p. **P 342.531(431)**
Bibliographie: p VII—IX.

Pirch, Georg. v. Die Möglichkeit der Verlängerung der Wahlperiode des Reichstages durch verfassungsänderndes Reichsgesetz (Art. 76. R. V.) Diss. Göttingen. Würzburg: Dr. Triltsch 1934. X, 48 p. **P 342.532(43)**
Bibliographie: p. VI—IX.

Rösch, Hans. Wesen und Rechtsnatur der parlamentarischen Geschäftsordnung. Diss. Tübingen: Buchdr. Becht 1934. IX, 84 p.
Bibliographie: p. V—IX. **P 342.537(43)**

Sander, Fritz. Verfassungsurkunde und Verfassungszustand der Tschechoslowakischen Republik. Brünn: Rohrer 1935. 194 p. (Rechts- u. staatswissenschaftl. Abhandl., 9.) **85388**

Sembritzki, Arnold. Die Organisationsgewalt nach Reichsrecht. Diss. Berlin 1933. Kallmünz: Dr. Lassleben 1934. XII, 165 p. **84764**
Bibliographie: p. IX—XII.

Steichele, Adalbert Karl. Das deutsche Staatsangehörigkeitsrecht auf Grund der Verordnung über die deutsche Staatsangehörigkeit v. 5. II. 1934. Eine rechtspolitische u. rechtsdogmatische Untersuchung. Diss. Erlangen. München: Dr. Sellier 1934. V, 69 p. **P 342.71(43)**
Bibliographie: p. IV—V.

Vassaf, Muammer. Die Grundlinien des türkischen Staatswesens und seine stufenweise Entwicklung. Lpzg: Noske 1934. X, 98 p. (Abhandl. d. Instituts f. Politik, ausländ. öffentl. Recht u. Völkerrecht an d. Universität Leipzig, 39.) **A 56.34/40**
Bibliographie: p. IX—X.

Virág István. A zsidók jogállása Magyarországon. 1657—1780. Bp.: Sárkány-ny. 1935. 78 p. (Értekezések Eckhardt Ferencjogtörténeti szemináriumából, 3.)
Bibliográfia: p. 77. **R 342.724(439)**

Vizy András. Szintézis és kompromisszum szerepe a magyar alkotmányfejlődésben. Bp.: Budai-Bernwallner 1935. 40 p. **R 342(439)(09)**

Wachter, Alfons. Die Staatslosen. Diss. Erlangen. Forchheim Ofr.: Dr. Mauser 1933. IV, 111 p. **P 342.713**
Bibliographie: p. 109—111.

Wagner, Dietrich. Die staatsrechtliche Stellung der Reichsregierung im nationalsozialistischen Verfassungsrecht nach d. Stand v. 30. I. 1934. Diss. Erlangen. Nürnberg: Dr. Rührnschopf & Rupprecht 1934. [6], 40 p.
Bibliographie: p. [5—6]. **P 342.33(43) »193«**

Zurcher, Arnold John. The experiment with democracy in Central Europe. A comparative survey of the operation of democratic government in post-war Germany and in the Russian and Austro-Hungarian succession states. New York: Oxford univers. pr. 1933. XIV, 328 p. 2 t. **84598**
Bibliography: p. 285—300.

343 Büntetőjog

Strafrecht — Criminal law

Bader, Bernhard. Der Begriff des Diebstahls im englischen Recht. Diss. Erlangen-Bruck: Dr. Windsheimer 1934. 62 p. **P 343.71(42)**
Bibliographie: p. 6.

Best, Rolf. Die Verschiedenheit der Schuldauffassungen im Straf- und Zivilrecht. Diss. Erlangen. Erlangen-Bruck: Buchdr. Windsheimer 1934. 102 p. **85448**
Bibliographie: p. 4—6.

Bitterhoff, Ernst. Diebstahl und unbefugter Gebrauch von Kraftfahrzeugen. Diss. Erlangen. Düren: Dr. Danielewski 1934. [8], 39 p.
Bibliographie: p. 38—39. **P 343.71(43)**

Bötel, Erich. Die Rechtmässigkeit der Euthanasie. Ihr Umfang u. ihre Grenzen. Diss. Erlangen. Braunschweig: Dr. Appelhaus 1934. 51, [3] p. **P 343.61(43)**
Bibliographie: p. 49—51.

Dahm, Georg. Nationalsozialistisches und faschistisches Strafrecht. Berlin: Junker & Dünnhaupt 1935. 32 p. (Schriften d. Deutschen Hochschule für Politik, I., 12.) **P 343(43)**

Degenhart, Max. Schuld und Irrtum im englischen Strafrecht. Diss. Erlangen 1933. Erlangen-Bruck: Dr. Windsheimer 1934. 90 p.
Bibliographie: p. 6. **P 343.229(42)**

Fastrich, Heinz. Die Erweiterung des Landesverrats. Diss. Erlangen 1933. Coburg: Gedr. im Tageblatt-Haus 1934. VIII, 30 p.
Bibliographie: p. VII—VIII. **P 343.32(43)**

Freyer, Horst. Strafrechtsschuld und Kraftfahrer. Diss. Berlin. Düsseldorf: Dr. Weickert 1935. 4°. III, 36 p. **X 6539**
Bibliographie: p. II—III.

Frick, Hans. Der Besserungsgedanke im Wandel der Zeit. Diss. Erlangen. Düren: Dissertations-Spezialdr. 1934. 77 p. **P 343(09)**
Bibliographie: p. 74—77.

Gnodtke, Günter. Der Parteiverrat in den deutschen Strafgesetzentwürfen verglichen mit dem geltenden Recht. Diss. Erlangen. Würzburg: Dr. Mayr 1934. [6], 57 p.
Bibliographie: p. [4—5]. **P 343.367(43)**

Hacker Ervin. Kriminologiai adalékok. III. füz. Miskolc: Ludvig-ny. 1935. 27 p. (Miskolci jogászélet kvt. Új sor., 11.) **R 343.84(43)**

Hautz, Karl Eugen. Die Geschichte des Widerstandes gegen die Staatsgewalt. (§. 113. Str. GB.) Diss. Erlangen. Homburg-Saar: Dr. »Die Saarpfalz« 1933. 127 p. **85444**
Bibliographie: p. 7—13.

Huss, Otto Paul. Die körperliche Untersuchung im Strafverfahren. Auch unt. Berücks. d. Rechtslage vor d. 24. XI. 1933. Diss. Erlangen. München: Dr. Mössl & Voglrieder 1934. 91 p. **P 343.13(43)**
Bibliographie: p. 85—90.

Jungbluth, Ferdinand Josef. Die Beleidigungsfähigkeit. Diss. Erlangen. Coburg: Gedr. im Tageblatt-Haus 1934. VIII, 31 p.
Bibliographie: p. VII—VIII. **P 343.63(43)**

Kiechle, Joseph. Der Hausfriedensbruch. Ein Vergleich zwischen dtschem u. engl. Recht. Diss. Erlangen. München: Dr. d. Salesianischen Offizin 1934. 51 p. **P 343.44(43)**
Bibliographie: p. 5—6.

Klein, Werner. Die Untreue im deutschen Strafrecht unter besond. Berücksichtigung d. neuen Strafgesetzes. (Novelle v. 26. V. 1933.) Diss. Erlangen. Coburg: Gedr. im Tageblatt-Haus 1934, VI, 31 p. **P 343.7(43)**
Bibliographie: p. V—VI.

Löhr, Arthur. Die ärztliche Schweigepflicht und ihre Grenzen im Strafverfahren. Diss. Erlangen: Dr. Döres 1934. 52 p.
Bibliographie: p. 46—52. **P 343.452(43)**

Masterson, William E. Jurisdiction in marginal seas with special reference to smuggling. New York: Macmillan comp. 1929. XXVI, 423 p. **86088**

Mayer, Helmut. Der Unternehmensbegriff im Strafrecht. Diss. Erlangen. Schramberg (Württemb.): Gratzer & Hahn 1934. 61 p.
Bibliographie: p. 2—5. **P 343.236(43)**

Mommsen, Theodor. Sterilisation und Kastration als Rechtsproblem. Diss. Erlangen. Zeulenroda: Dr. Sporn 1934. 56 p.
Bibliographie: p. 8—12. **P 343.43(43)**

Müller, Ernst. Die Beleidigung von Personen, die im öffentlichen Leben stehen. Diss. Erlangen. Günzburg: Dr. Mayer 1934. [8], 74 p. **P 343.638(43)**
Bibliographie: p. [6—7].

Nemes Lipót. A bűnöző társadalom kialakulása. Angyalföldi adatgyüjtések, megfigyelések és tanulmányok alapján. Bp.: Merkantil-ny. 1935. 63 p. **R 343.915(439)Bp 063**

Németország. Törvények, rendeletek. Die Strafprozessordnung nebst Gerichtsverfassungsgesetz u. d. wichtigsten Nebengesetzen i. d. ab 1. IX. 1935 geltenden Fassung. *[1933.]* 2. Aufl. Hg. v. Karl Doerner. Berlin: Gruyter 1935. XXVII, 353, 48 p. **85547**

Neumann, Ludger Willibald. Der Begriff des Pressdelikts nach dem Gesetz über die Presse vom 7. V. 1874. Diss. Erlangen. Nottuln: Dr. Niemann 1933. VIII, 75 p.
Bibliographie: p. VII—VIII. **P 343.349(43)**

Preis, Siegfried. Die Leiche im Strafrecht und Strafverfahren in vergleichender Darstellung mit dem ausländischen Strafprozessrecht. Diss. Erlangen 1932. Coburg: Dr. Tageblatt-Haus 1934. VIII, 79 p. **P 343.348**
Bibliographie: p. V—VIII.

Rache, Hans. Die Kindermisshandlung. Diss. Erlangen. Düren-Rhld.: Spezial-Dissertations-Buchdr. 1934. 48 p. **P 343.62(43)**
Bibliographie: p. 47—48.

Reinwald, Bruno. Die materiellrechtliche Seite der Sicherungsverwahrung. Diss. Erlangen. Würzburg: Buchdr. Mayr 1934. [VIII], 44 p. **P 343.911(43)**
Bibliographie: p. [VI—VIII].

Schalper, Karl. Die Nötigung durch Missbrauch der Amtsgewalt. Diss. Erlangen. Forchheim (Obfr.): Dr. Mauser 1933. VII, 57 p.
Bibliographie: p. V—VII. **P 343.353(43)**

Schneickert, Hans. Einführung in die Kriminalsoziologie und Verbrechensverhütung. Jena: Fischer 1935. VI, [2], 115 p. **85043**

Schneider Miklós. Fejérmegyei boszorkányperek. Előszót írta Havranek József. Székesfehérvár: Vörösmarty-ny. 1934. 41, [3] p. **84806**

Schwinn, Rudolf. Die Begrenzung der Pressfreiheit im Reichsstrafrecht, verglichen mit dem schweizerischen u. italienischen Strafrecht. Diss. Erlangen 1933. Erlangen-Bruck: Dr. Krahl 1934. [IV], 76 p.
Bibliographie: p. IV. **P 343.394(43)**

Spörlein, Hans. Die Freiheitsberaubung im Rechte Europas. Diss. Erlangen. Nürnberg: Dr. Ulrich 1934. XI, 111 p. **P 343.43(4)**
Bibliographie: p. IX—XI.

Steffen, Hanns Ulrich. Die strafrechtliche Haftung des verantwortlichen Redakteurs. Eine rechtsvergleichende Studie. Diss. Erlangen. Bochum: Dr. Stumpf 1934. XV, 99 p.
Bibliographie: p. VII—XIV. **P 343.349(4)**

Tipp, Edmund. Die Rechtmässigkeit ärztlicher Eingriffe einschliesslich der Eingriffe zu Sterilisationszwecken. Diss. Erlangen. Altdorf b. Nbg.: Buchdr. Brunner 1934. VIII, 72 p. **P 343.43(43)**
Bibliographie: p. V—VIII.

Traphagen, Wilhelm. Die ersten Arbeitshäuser und ihre pädagogische Funktion. Berlin: Heymann 1935. 116 p. **85046**

Weber, Hellmuth v. Zum Aufbau des Strafrechtssystems. Jena: Biedermann 1935. 27 p. **P 343(43)**

Wehrstedt, Friedrich-Wilhelm. Das Komplott in d. strafrechtlichen Entwicklung seit d. peinlichen Gerichtsordnung Kaiser Karls V. (Carolina) v. 1532. Diss. Göttingen. Bad-Gandersheim: Dr. Hertel 1933. VIII, 105 p.
Bibliographie: p. VI—VIII. **86174**

Wunderlich, Karl. Die Verletzung des Brief- und Postgeheimnisses durch Eröffnen fremder Briefe im Strafrecht. Diss. Erlangen. Düsseldorf: Dr. Nolte 1933. VIII, 61 p.
Bibliographie: p. VII. **P 343.45(43)**

Wunsch, Helmut Martin Walter. Zivilrechtlicher Ehrenschutz. Diss. Erlangen. Zeulenroda-Thür.: Dr. Sporn 1934. 62 p.
Bibliographie: p. 7—8. **P 343.63(43)**

347 Magánjog

Privatrecht — Private law

Althoff, Fritz. Die Bauernfähigkeit. Diss. Erlangen. Emsdetten: Dr. Lechte 1934. IV, 53 p. **P 347.237(43)**
Bibliographie: p. 52.

Aulike, Harald-Henning. Lohnzahlung bei Teilstreik. Diss. Erlangen. Coburg: Dr. Tageblatt-Haus 1933. VIII, 27 p.
Bibliographie: p. VII—VIII. **P 347.454(43)**

Ausztria. Törvények, rendeletek. Das österreichische Wasserrecht unter Benutzung amtlicher Quellen. Mit Durchführungsvorschriften, erläuternden Anmerkungen u. einer Übersicht über d. Spruchpraxis d. Verwaltungsgerichtshofes. Nach d. Stande v. 31. III. 1935. Hg. v. Heinrich Deutschmann & Edmund Hartig. Wien: Österr. Staatsdr. 1935. VIII, 196 p. 1 t. (Handausgabe österr. Gesetze u. Verordnungen, 255.) **85365**

Beck Salamon. A többszemélyes magánjogi helyzet. Előadta: —. Tury Sándor Kornél felszólalásával. Szeged: Városi ny. 1935. 22 p. **X 2083**
= A M. Kir. Ferenc József Tudományegyetem Barátai Egyesületének Jog- és Államtud. Szakosztályában tartott előadások, 17.

Boeger, Rolf. Der Mieterstreik und seine zivilrechtlichen Folgen. Diss. Erlangen. Zeulenroda: Dr. Sporn 1934. 36 p. **P 347.453.3(43)**
Bibliographie: p. 5—6.

Böckel, Albrecht. Die Frage des zivilrechtlichen Schutzes gegenüber gewerblicher und literarischer Führung fremder Namen. Diss. Göttingen. Würzburg: Dr. Mayr 1934. IX, 124 p. **86180**
Bibliographie: p. V—IX.

Dölle, Hans. Lehrbuch des Reichserbhofrechts. München: Beck 1935. XII, 179 p. **84849**

Frese, Ludwig & Woldemar Adermann. Führer durch das Reichsnährstandrecht. Eine Zusammenstellung d. geltenden Agrarrechts u. d. verwandten Rechtsgebiete d. Reiches [etz.] Berlin: Reichsnährstand Verl.-Ges. 1935. 102 p. **85354**

Gaudemet, Eugène. L'interprétation du code civil en France depuis 1804. Bale: Helbing & Lichtenhahn 1935. 75 p. **85562**

Gesztelyi Nagy László. Adatok a vadászati törvény reformjához. Bp.: Stephaneum ny. [1935.] p. 377—412. **R 347.246(439)**

Halom István. Gazdasági lehetetlenülés a bérleti jogban. Bp.: Grill 1934. 36 p. **R 347.453(439)**

Hedemann, Justus Wilhelm. Die Entwicklung des formellen Bodenrechts mit einem Anhang: Bodenrecht u. neue Zeit. Berlin: Heymann 1935. XXIV, 406 p. **22645/2/2**
Bibliographie: p. 380—397.
=Hedemann: Fortschritte des Zivilrechts im XIX. Jh., 2. Th. 2. Hälfte.

Héjjas Iván. Légi jog. 1. rész. Bp.: Saját kiad. 1934. **83892**
1. r. Magyar polgári légijog. 145 p.
Bibliográfia: p. 143—144.

Hildebrandt, Hans Ulrich. Der Arbeitsvertrag des Musikers. Diss. 1933. Berlin: Dr. Schweitzer 1934. 100 p. **P 347.454(43)**
Bibliographie: p. 6—10.

Höhne, Ernst-Günther. Eigentum und Nutzungsrecht in der Wassergesetzgebung des Reiches und der Länder. Diss. Göttingen. Quakenbrück: Dr. Trute 1933. VI, 145 p. **84784**

Istvánffy László. Ingatlantulajdon és légi közlekedés. Bp.: Magy. jogászegyl. 1935. p. 338—414. (Magy. jogászegyl. értekezések & egyéb tanulmányok-ból.) **R 347.292**

Karau, Heinz-Günther. Die Haftung des Kraftfahrzeughalters nach deutschem und ausländischem Recht unter Berücksichtigung d. Reformbestrebungen. Diss. Göttingen: Göttinger Handelsdr. 1934. VIII, 100 p. **86176**
Bibliographie: p. V—VIII.

Karmán, Julius. Das Gesetz über die Kraftloserklärung von Urkunden. Reichenberg: Stiepel 1935. XX, 170 p. (Stiepels Gesetz-Sammlung des tschechoslowakischen Staates, Folge 76.) **85778**
Bibliographie: p. IX—X.

Kriener, Max Eugen. Mängel der Grundstücksveräusserung und ihre Folgen. Diss. Erlangen. Würzburg: Dr. Mayr 1934. [4], 78 p. Bibliographie: p. [4]. **P 347.232(43)**

Magyarország. Törvények, rendeletek. Az erdőkről és a természetvédelemről szóló 1935: IV. t.-c. Kiadja: A M. kir. belügyminisztérium. Bp.: Athenaeum ny. 1935. 125 p. **85570**

Mészöly Imre & Schönfeld Miklós. Munkaadó és alkalmazott. I. Kereskedelmi és ipari, II. gazdasági, III. magánalkalmazottak munkaviszonyára vonatkozó törvényes rendelkezések, legújabb felsőbírói gyakorlat és a kir. Kúria jogegységi döntvényei. Bp.: Egyesült kő-, könyvny. 1935. 122 p. **85526**

Németország. Törvények, rendeletek. Reichsjagdgesetz v. 3. VII. 1934. (RGBl. S. 549) Kommentar v. Hans Joachim Poppe. Berlin: Stilke 1935. 230, 31 p. (Stilkes Rechtsbibliothek, 140.) **85370**

Rehme, Otto. Die rechtsgeschäftliche Ermächtigung unter bes. Berücks. der Prozessermächtigung. Diss. Göttingen. Nordenham: Dr. Böning 1934. 62 p. **P 347.133**
Bibliographie: p. 5—8.

Réti Illés Elemér. Telekkönyvi jog. Telekkönyvi rendtartás és a jelzálogjogról szóló törvény a módosító és kiegészítő jogszabályokkal és a legújabb bírói gyakorlat feldolgozásával. Elősz. ell. Moldoványi István. Bp.: Grill 1936. VIII, 713 p. **K 3472/3**

Reymann, Friedrich. Lohnpfändungshöhe und Lohnschiebungsverträge. Diss. Göttingen. Berlin: Dr. Pfau 1932. [6], 95 p. **P 347.454(43)**

Ritz, Wilhelm. Das Schicksal eines rechtsfähigen Vereins und seines Vermögens nach Auflösung und Verlust der Rechtsfähigkeit. Diss. Erlangen. Coburg: Gedr. im Tageblatt-Haus 1934. VI, 27 p. **P 347.471**
Bibliographie: p. VI.

Scheurer, Hanns. Der Jagdschutz nach deutschem und Schweizer Recht, unter bes. Berücksichtigung d. bayer. Landesrechts. Diss. Erlangen. Coburg: Gedr. im Tageblatt-Haus 1934. 73 p. **P 347.246(43)**
Bibliographie: p. 5—6.

Szladits Károly & Fürst László (szerk.) A magyar bírói gyakorlat. Magánjog. 1—2. k. Bp.: Grill 1935. XXIX, 551; IV, 927 p. **85717**

Telcs Béla. Lakbérleti szabályok. A fővárosi lakásbérl. szabályrendelet. A lakbérletre és házfelügyelőkre vonatkozó rendelkezések [etc.] Bp.: Révai 1935. XVI, 176 p. (Háztulajdonos könyve 1935, I. rész.) **85893**

Treutler, Heinz. Anfechtung und Kündigung aus wichtigem Grunde bei Dienstverträgen in ihrem Verhältnis zueinander. Diss. Erlangen 1933. Aachen: Dr. Heinrigs 1934. VIII, 42 p. **P 347.454(43)**
Bibliographie: p. V—VII.

Urbán Zoltán & Harmathy Attila. A jelzálogtörvény smertetése, különös tekintettel a gyámhatóságok szempontjaira. Bp.: Saj. kiad. 1935. 102 p. **84900**

Viczián István. A Quadripartitum eltérései a Tripartitumtól a nemesi magánjogban. Cegléd: Sárik ny. [1934.] 108 p. **X 2271/2**
=Budapest kir. m. Pázmány Péter Tudományegyet. Jogtörténeti Szemináriuma. Az Illés Szeminárium kiadv., 2.

Westermann, Heinz. Die Erbbauheimstätte. Diss. Göttingen: Süddr. Göttingen-Reinhausen 1934. 59, III p. **P 347.237(43)**
Bibliographie: p. I—III.

Wippermann, Hans. Die Verwirkung ein neuer Rechtsbegriff auf der Grundlage von Treu und Glauben. Diss. Erlangen. Würzburg: Dr. Mayr 1934. [8], 38 p. **P 347.125**
Bibliographie: p. [7—8].

347.6 Családjog

Familienrecht — Family law

Audick, Eduard-Heinrich. Ungültige Ehen nach bürgerlichem und kanonischem Recht. Diss. Erlangen 1933. Emsdetten: Dr. Lechte 1934. VI, 60 p. **P 347.624(43)**
Bibliographie: p. III—IV.

Csorna Kálmán. Gyámsági jog és jogszolgáltatás. Bp.: Szfőv. háziny. 1935. 289 p. **85171**
Bibliográfia: p. 283—289.

Doerenkampf, Friedrich Alfred. Scheidungsabkommen. Diss. Erlangen 1933. Düsseldorf: Wiegelmann 1934. [4], 55 p.
Bibliographie: p. [2—3.] **P 347.627(43)**

Ellendorf, Franz. Die vormundschaftsgerichtliche Genehmigung. Diss. 1933. Erlangen: Dr. Döres 1934. 47 p. **P 347.64(43)**
Bibliographie: p. 5—7.

Enzberg, Nikolaus Frh. v. Die Blutgruppenprobe als Beweismittel im Zivil- und Strafprozess. Diss. Tübingen. Marbach a. N.: Dr. Remppis 1934. 56 p. **P 347.632(43)**
Bibliographie: p. 52—55.

Hornung, Hans. Der teilweise Widerruf eines Privattestamentes. Diss. Erlangen. Würzburg: Dr. Mayr 1934. VII, 37 p. **P 347.67(43)**
Bibliographie: p. VI—VII.

Kaupmann, Wilhelm. Die Unterhaltspflicht der Frau während der Ehe und nach Scheidung der Ehe. (§§ 1360 ff. 1578 ff. BGB.) Diss. Erlangen. Emsdetten (Westf.): Diss. Dr. Lechte 1934. X, 37 p. **P 347.615(43)**
Bibliographie: p. VII—VIII.

Nyeviczkey Zoltán. Teljesen újszerű gazdasági szempontok térfoglalása a nőtartásdíjak kérdésében — a vonatkozó kúriai határozatok részletes szövegével. Bp.: Attila ny. 1935. 16 p. **R 347.615(434)**

Pieper, Marianne. Das Erwerbgeschäft der Ehefrau im gesetzlichen Güterstand des Bürgerlichen Gesetzbuches. Diss. Erlangen 1933. Erlangen-Bruck: Dr. Krahl 1934. VIII, 52 p. **P 347.626(43)**
Bibliographie: p. V—VIII.

Schneider, Werner. Das Ehescheidungsproblem. Ein Beitr. z. den Reformbestrebungen. Diss. Erlangen 1933. Kaiserslautern: Hofbuchdr. Kayser 1934. X, 65 p. **P 347.627(43)**
Bibliographie: p. IV—X.

Schultz, Herbert. Unterhaltsvereinbarungen der Ehegatten bei der Ehescheidung. Diss. Königsberg i. Pr.: [Selbstverl.] 1933. VIII, 131 p. **85457**
Bibliographie: p. V—VIII.

Szentmiklósy István. A házassági per kézikönyve. A házassági perre vonatkozó anyagi és alaki jogszabályok magyarázattal és a legújabb bírói gyakorlat közlésével. Előszóval ell. Ridly István Bp.: Magyar törvénykezés kiad. 1935. 192 p. **85719**

Wegner, Melitta. Sorge für die Person von Kindern aus zerrütteten und geschiedenen Ehen. Diss. Göttingen. Bochum-Langendreer: Dr. Pöppinghaus 1934. XIV, 110 p.
Bibliographie: p. V—IX. **P 347.634(43)**

Zalán Kornél. A végintézkedések kellékei. Bp.: Grill 1935. XVIII, 577 p. (Bp. kir. magy. Pázmány Péter tudományegyetem magánjogi szemináriumának kiadv., 8.) **84935**

Ziehlke, Lilliluise. Das Verfahren in Ehesachen. Diss. Berlin: Dr. Triltsch & Huther 1935. 129 p. **85440**
Bibliographie: p. 125—128.

347.7 Kereskedelmi jog

Handelsrecht — Commercial law

Angeloff, Angel. Die Sacheinlage bei der Gründung von Aktiengesellschaften nach deutschem und bulgarischem Aktienrecht. Diss. Göttingen: Göttinger Handelsdr. 1934. IV, 94 p. **P 347.725(43)**
Bibliographie: p. 92—94.

Ausztria. Törvények, rendeletek. Die österreichische Gewerbeordnung. Text nach d. Stand d. Gesetzgebung u. Einführungserlass z. Gewerbeordnungsnovelle 1933. u. Erläuterungen z. Gewerbeordnungsnovelle 1934 nebst Anhang: Hausierpatent, Wandergewerbeverordnung, Sperrverordnung [etc.] Schlagwörterverzeichnis von Otto Wimmer. Wien: Holzhausen 1934. XVI, 430, 16 p. **84604**

Eyermann, Kurt. Die Ordnungsmässigkeit der Kapitalerhöhung bei der Aktiengesellschaft. Diss. Erlangen. Nürnberg: Buchdr. Volkhardt & Wilbert 1934. XIII, 66 p.
Bibliographie: p. XI—XIII. **P 347.720.33(43)**

Hoffmann, Erich Gerhard Wilhelm. Probleme zum Elektrizitätslieferungsvertrag, insbes. die rechtliche Behandlung der Rückstände des Abnehmers im Falle des Konkursvergleichs- u. Zwangsverwaltungsverfahrens. Diss. Bonn: Wienands-Dr. 1934. 64, VII p.
Bibliographie: p. I—III. **P 347.736(43)**

Hohnhorst, Lothar.v. Der Erwerb eigener Aktien nach der Aktienrechtsnovelle vom 19. September 1931. Quakenbrück i. H.: Dr. Trute 1934. IV, 58 p. **P 347.725(43)**
Bibliographie: p. 53—56.

Katona Gábor. A váltójog kézikönyve. Bp.: Grill 1934. VIII, 419 p. **K 3477/3**
Bibliográfia: p. IV—V.

Magyarország. Törvények, rendeletek. A m. kir. postát is érintő vagy arra vonatkozó törvények és rendeletek gyüjteménye. (1867—1934). Összeáll. Torda Géza. Újpest: »Grafika« ny. 1935. XXXII, 408 p. **86148**

Müller-Goerne, Walther. Der Erwerb eigener Aktien durch die Aktiengesellschaft. Diss. Göttingen. Alfeld/Leine: Dr. Stegen 1934. IV, 56 p. **P 347.725(43)**
Bibliographie: p. 53—54.

Nagy István. A korlátolt felelősségű társaság könyvvitele és mérlege. Bp.: Antos 1934. 52 p. (Magángazd. kvt., 1.) **R 347.724(439)**

Oelhafen, Hans v. Rechtsfragen im Kunsthandel. Diss. Erlangen 1932. Herzogen-Aurach: Dr. Mandelkov 1933. VIII, 60 p.
Bibliographie: p. V—VIII. **P 347.751(43)**

Paehler, Hans. Die Einziehung von Aktien. Diss. Göttingen. Bochum-Langendreer: Dr. Pöppinghaus 1934. VIII, 60 p. **P 347.725(43)**
Bibliographie: p. III—VI.

Patakfalvi-Groák László. Élvezetjegy, részvénybevonás, részvénytörlesztés. Bev. Kuncz Ödön. Pécs: Dunántúl ny. 1935. 180 p. (Budapesti kir. m. P. P. tud. egyet. hiteljogi szeminárium kiadv., 2.) **85103**
Bibliográfia: p. 179—180.

Philipoff, Borislaw. Die Wirkungen des Zwangsvergleiches. Diss. Göttingen: Göttinger Handelsdr. 1934. 46 p. **P 347.739(43)**
Bibliographie: p. 45—46.

Rudolf Lóránt. A váltóadós védekezése. A váltótörvény teljes szövegével és kimerítő bírói gyakorlattal. Esztergom: Hunnia-ny. 1935. 125 p. (Justitia gyakorlati jogi könyvt., 1. sz.) **85300**

Seiffert, H. Führer durch das Devisenrecht. *[1935.]* 4. Aufl. Berlin: Berliner Börsen-Zeitung 1935. XV, 92 p. **86040**

Veh, Heinrich Lorenz. Eintritt in Rechte und Pflichten bei der Verschmelzung (Fusion) von Aktiengesellschaften. Diss. Göttingen. Springe: Dr. Erhardt 1934. 82 p.
Bibliographie: p. 78—80. **P 347.725(43)**

Viegener, Hans. Die rechtliche Bedeutung der »Allgemeinen Geschäftsbedingungen« der Banken. Ihre Entwicklung in der Nachkriegszeit. Diss. Erlangen 1933. Münster (Westf.): Dr. Suhrbier & Bröcker 1934. 40 p.
Bibliographie: p. 4—5. **P 347.734(43)**

Wendt, Erich. Das Problem der Unterpariemission im anglo-amerikanischen Recht. Diss. Göttingen. Breslau: Dr. Nischkowsky 1934. [6], 64 p. **P 347.725(42)**
Bibliographie: p. 59—62.

Winkler, Franz. Die Haftung der Banken bei Erteilung von Kreditauskünften. Diss. Erlangen. Forchheim Ofr.: Dr. Mauser 1934. VII, 43 p. **P 347.734(43)**
Bibliographie: p. VI—VII.

347.727 Kartelljog

Kartellrecht — Trust law

Aszmus, Franz. Das Kartell in der Form der Nebenleistungs-Gmbh. unter bes. Berücksichtigung d. Kündigungsrechtes aus § 8 der Kartellverordnung. Diss. Göttingen: Göttinger Handelsdr. 1934. 104 p. **86184**
Bibliographie: p. 101—103.

Ranschburg Nándor. A kartelltörvény joggyakorlata és az annak alapján az 1932. év óta kibocsátott rendeletek az árelemző bizottságról, a kartellilletékről és a márkacikkek ármegállapodásairól. Függ. a szerző Kartelljog-kartellszervezet c. munkájához. Bp.: Szerző 1935. 47 p. **R 347.727(439)**

Roesinger, Kurt. Submissionskartelle, ihr Begriff, Wesen und ihre Organisation. Diss. Erlangen 1933. Coburg: Gedr. im Tageblatt-Haus 1934. X, 70 p. **P 347.727(43)**
Bibliographie: p. VII—VIII.

347.78 Szerzői jog

Urheberrecht — Copyright

Fuchs, Lore. Die mechanisch-musikalischen Urheberrechte und die Zwangslizenz. Diss. Göttingen. Berlin: Dr. Ullsteinhaus 1933. 143 p. **84780**
Bibliographie: p. 5—8.

Kranefuss, Dietrich. Die Rezensionsverträge. Die rechtliche Seite d. Besprechungswesens. Diss. Göttingen. Gütersloh: Dr. Franke 1932. VI, 61 p. **P 347.788.6(43)**
Bibliographie: p. 57—60.

Lempp, Kurt. Der Begriff der freien Benutzung eines Werkes im Sinn d. § 13 LUG. mit besond. Berücksichtigung d. Films. Diss. Tübingen. Schramberg (Schwarzwald): Dr. Gatzer & Hahn 1934. VI, 97, [3] p.
Bibliographie: p. V—VI. **P 347.782(43)**

Németország. Törvények, rendeletek. Das Recht der Reichskulturkammer. Samml. d. f. den Kulturstand geltenden Gesetze u. Verordnungen, d. amtlichen Anordnungen u. Bekanntmachungen d. Reichskulturkammer u. ihrer Einzelkammern. Abgeschlossen am 31. XII. 1934. Hg. v. Karl Friedr. Schrieber. Berlin: Junker & Dünnhaupt 1935. XII, 304 p. **85051**

Röber, Horst. Der Leistungsschutz des ausübenden Künstlers. Dresden: Dittert 1935. 80 p. **P 347.78**
Bibliographie: p. 3—5.

Schilling, Ernst B. Grundfragen des Tonfilmrechts für Zwangsvollstreckung, Vergleich und Konkurs. Diss. Berlin 1933. Coburg: Gedr. im Tageblatt-Haus 1934. X, 152 p. **84771**

347.9 Perrendtartás

Zivilprozessordnung — Civil procedure

Habermann Gusztáv. Jogerő a perenkívüli eljárásban. Szeged: Városi ny. 1935. 62 p. (A M. kir. Ferenc József-Tudományegyetem barátai egyesületének jog- és államtud. szakosztályában tartott előadások, 14.)
Bibliográfia: p. 59—62. **R 347.919.1(439)**

Jugoszlávia. Törvények, rendeletek. Das neue Zivilprozessrecht Jugoslaviens. II. Teil: Das Zwangsvollstreckungs- und Sicherungsverfahren. Von: Hugo Lachner. Geleitw. v. Ernest Čimič. Wien: Kammer f. Handel, Gewerbe u. Industrie 1934. XII, 232 p. **A 49.34/130/2**

Neuner, Robert. Grundriss des tschechoslowakischen Zivilprozessrechtes. Prag: Lerche 1935. 256 p. **84946**

Richter Béla. A polgári jogszolgáltatás jövője. Szeged: Városi ny. 1935. 67 p. (M. kir. Ferenc József tudományegyet. baráti egyesületének jog- és államtud. szakosztályában tartott előadások, 15.) **R 347.9**
Bibliográfia: p. 65—66.

Ziegenhirt, Albert. Die Anfechtung des Prozessvergleichs. Diss. Erlangen. Zeulenroda: Dr. Sporn 1934. 80 p. **P 347.925(43)**

348 Egyházjog

Kirchenrecht — Canon law

Eckhart Ferenc. A püspöki székek és a káptalani javadalmak betöltése Mária Terézia korától 1918-ig. Bp.: Stephaneum-ny. 1935. 68 p. **R 348.352(439) »174 : 191«**

Görömbei Péter. A felekezeti béke és a kánoni törvénytár intézkedései. Debrecen: Városi ny. 1934. 16 p. **R 348.31(439)**

Hertlein, Friedrich. Die Wandlung des Kirchenheiligen zur juristischen Person. Diss. Erlangen: Dr. Döres 1934. 52 p. **P 348.72**
Bibliographie: p. 5—6.

Magyar izraelita országos gyűlés. Indokolás a kiegészítőszabályzat javaslatához. Előterjeszti: Munkácsi Ernő. Bp.: Pesti Lloyd-Társ. ny. 1934. 194 p. **84561**

Magyar izraelita országos gyűlés. Kiegészítőszabályzat a magyar és erdélyi izraeliták 1868. évi XII. 10-iki egyetemes gyűlésen hozott és 1869. évi VI. 14-én királyilag szentesített szabályzatokhoz és határozatokhoz. Bp.: Pesti Lloyd-Társ. ny. 1934. 120 p. **84560**

Müller, Georg. Die deutschen Landkapitel in Siebenbürgen und ihre Dechanten. 1192—1848. Ein rechtsgeschichtlicher Beitrag z. Geschichte d. dtschen Landeskirche in Siebenbürgen. Hermannstadt: Selbstverl. 1934. 180 p. (Beiträge z. Verfassungs- u. Verwaltungsgeschichte d. Deutschen in Rumänien, 8.) **85110**

Pilinyi Gyula. Az egyházi és egyházközségi vagyonkezelés. Bp.: Stephaneum 1935. 221 p. **85772**

35 Közigazgatás

Verwaltung — Administration

Kajdy Béla. Amit a falu népének tudnia kell. Kaposvár: Fenyvesi-ny. 1934. 435 p. **85167**

Köhler, Ludwig v. Grundlehren des Deutschen Verwaltungsrechts. Stuttg.: Kohlhammer 1935. XII, 398 p. **85402**

Ladik Gusztáv. Tételes közigazgatási jogunk alaptanai. Szombathely: Martineum ny. 1935. XVI, 412 p. **85099**

Magyary Zoltán. Amerikai államélet. A közigazgatás útja az Északamerikai Egyesült Államokban. Bp.: Egyetemi ny. 1934. 302 p. **84507**

Magyary Zoltán. The hungarian institute of public administration. Its history, organisation, programme. Bp.: Roy. hung. univ. pr. 1934. 16 p. **R 35(061)(439)**

Magyary Zoltán. A Magyar közigazgatástudományi intézet. Bp.: Egyet. ny. 1934. XVI, 189 p. (Magy. közigazgatástud. int., 15. sz.) **85593**

Pfiffner, John M. Public administration. New York: Ronald pr. 1935. XII, 525 p. **85945**

Tersztyánszky Jenő. Közigazgatási évkönyv és előjegyzési szaknaptár 1935. Bp.: Könyv- és lapüzem-ny. 1935. 161, 199 p. **K 3500/29**

Vörös Ernő & Lengyel József. A közigazgatási bírósági törvény magyarázata. A m. kir. közigazgatási bíróság anyagi jogi, hatásköri és eljárási joggyakorlata általános közigazgatási adó- és illetékügyekben. Előszóval ell.: Puky Endre. I. köt. Bp.: Fővárosi ny. [1935.] XL, 1116 p. **K 3519/2**

350.8 Köztisztviselők

Öffentliche Beamte — Civil service

Kovách Lajos, avasújvárosi. A gyakorlati közigazgatási vizsgáról szóló jogszabályok. Útmutató. *[1929.]* 2. bőv. kiad. Bp.: Franklin 1934. 16°. 39 p. **R 350.821(439)**

Közszolgálati jog. Összeáll. Nyugdíjas. Bp.: Vörösváry sokszorosítóipar kiad. 1935. 73 p. (A gyakorlati közigazgatási vizsga kompendiuma, 8.) **85009**
[Könyomat.]

Lenze, Wolfgang. Der politische Beamte in Recht und Politik des Deutschen Reichs und seiner Länder mit vergleichender Darstellung des Rechts in England, den Vereinigten Staaten von Amerika und Frankreich. Diss. Königsberg i. Pr. Coburg: Gedr. im Tageblatt-Haus 1933. 96 p. **P 350.843**
Bibliographie: p. 93—96.

Mártonffy Károly. A közszolgálat utánpótlása és a gyakorlati közigazgatási vizsgáról szóló törvény magyarázata. Pécs: Dunántúl pécsi egyet. könyvkiadó. 1935. 307 p. (Magy. közigazgatástud. int. Bp. 20. sz.) **85775**

Neef, Hermann. Grundlage und Ziel der Arbeit des Ausschusses für Beamtenrecht der Akademie für deutsches Recht. Berlin: Verl. »Beamtenpresse« 1934. 16 p. (»Das Dritte Reich«, 5.) **P 350.8(43) »193«**

Nischk, Kurt. Der Gemeindebeamte im Dritten Reich. Ein Handbuch u. Nachschlagewerk f. d. Beamten d. Gemeinden u. Gemeindeverbände. *[1926.]* 3. Aufl. Lpzg: Rossberg 1935. XIX, 452 p. (Jurist. Handbibl. Bd 457.) **85550**

Ratkovszky Károly. Tanulmányok a nyugdíjkérdéshez. Első rész. I. A magyar államháztartás nyugdíjszükségletének alakulása az 1924/25. évtől az 1934/35. évig. A nyugdíjteher növekedésének okai és jelentősége. — II. Az ifjúság elhelyezkedése és a nyugdíjkérdés. Bp.: Madách-ny. 1935. 83 p. (Magyar közigazgatástud. int. 17.) **R 350.874.3(439)**

Sárffy Andor. Az állam, a helyi közületek és közhivatalnokok vagyoni felelőssége. Bp.: Szfőv. háziny. 1934. 28 p. **R 350.861(439)**

Sávoly Lajos (szerk.) Felelősség a közszolgálatban. Kézikönyv az állami [stb.] tisztviselők és egyéb alkalmazottak, valamint az államkincstár [stb.] felelősségéről és . . . alkalmazásáról. Útmutató fegyelmi, kártérítési, számadási peres ügyekben és egyéb felelősségi kérdésekben. Eger: Egri-ny. 1934. 183 p. **84444**

Schümann, Friedrich. Der Gehaltsanspruch der Beamten in Theorie und Praxis der Nachkriegszeit. Diss. Göttingen. Würzburg: Dr. Mayr 1933. [10], 141 p. 1 t. **84782**
Bibliographie: p. [7—8].

Tempel, Karl Friedrich. Der Begriff des Berufsbeamtentums in der neueren Gesetzgebung und Rechtsprechung, insbesondere nach dem Reichsgesetz vom 30. Juni 1933. Diss. Erlangen: Dr. Junge 1934. 60 p. **P 350.8(43)**
Bibliographie: p. 59—60.

351.7 Rendészet

Öffentliches Sicherheitswesen
Public safety and order

Battlay Imre [stb.] (szerk.) Az ipar egészségügyi szabályai. Iparrendészet. Tisztiorvosi felügyelet. Közszállítási szabályzat. Adóügyi útmutató. Szerk.: —, Lendvay Andor & Szitnyai Béla Szilárd. Előszót írta: Usetty Béla. Bp.: Budai-ny. 1935. 224 p. **K 3478/8**

Doros Gábor (szerk.) Küzdelem a leánykereskedés és a prostitució ellen. Jelentés a »Magy. egyesület leánykeresk. ellen« negyedszázados munkásságáról (1909—1934). Előszóval ell. Hódosy Gedeon. Bp.: »Magy. egyes. a leánykeresk. ellen« 1935. 167 p. 7 t. **84993**

Franzen, Wilhelm. Die Polizei im neuen Staat. (Grundriss d. Polizeirechts). Marburg: Juristische Arbeitsgemeinschaft [1935.] 57 p. (Hauptprobleme d. dtschen Rechts, 4.) Bibliographie: p. 5—6. **P 351.74(43)**

Magyarország. Törvények, rendeletek. A közegészségügyi törvények egységes szerkezete. Összeáll.: Szöllősy Zoltán. Bp.: Főv. háziny. 1935. XXI, 213 p. (Magy. közigazgatástud. int., 16. sz.) **85297**

Meissner, Gotthard Friedrich. Das Verbot periodischer Druckschriften. (Zeitungen & Zeitschriften). Diss. Erlangen 1933. Coburg: Gedr. im Tageblatt-Haus 1934. IX, 61 p. Bibliographie: p. VII—VIII. **P 351.751.6(43)**

Németország. Szabályrendeletek. Verordnung über das Schornsteinfegerwesen vom 15. IV. 1935 nebst Ausführungsbestimmungen und einem Anhang, enthaltend d. Brandschaubestimmungen. Berlin-Petershagen: Galle 1935. VI, 55 p. (Verwaltungsgesetze d. Dritten Reichs, Bd 8.) **P 351.78 : 614.842(43)**

Németország. Törvények, rendeletek. Das Gesetz über das Feuerlöschwesen v. 15. XII. 1933. (GSS. 484) nebst d. Durchführungsverordnung, d. Ausführungsbestimmungen u. allen einschlägigen Runderlassen. Erläut. v. Christian Kerstiens. *[1934.]* 3. verm. Aufl. Berlin: Weller 1935. VII, 268 p. **85367**

Németország. Törvények, rendeletek. Polizeiverordnung über das Meldewesen vom 22. April 1933. Mit einem Anhang: Vorschriften über d. Einrichtung u. Führung v. Meldekarteien u. mit Mustern f. Polizeiverordnungen. Erläutert v. Heinz Steffens. Berlin: Deutscher Gemeindeverl. 1935. [4], 36 p. (Kommunale Schriften, 1.) **P 351.755.4(43)**

Pfanneberg, Günther. Entwicklung, Organisation und Bedeutung des Bewachungsgewerbes. Diss. Königsberg i. Pr. Lpzg: Dr. Hirschfeld 1934. VIII, 136 p. **85454**
Bibliographie: p. VII—VIII.

Schmeller, Theodor. Die allgemeine Rechtsstellung der öffentlichen Unternehmung. Beitr. z. Organisationsrecht d. öffentl. Verwaltung. München: Bay. Kommunalschriften-Verl. 1934. 173 p. **86036**
Bibliographie: p. 164—173.

352 Községi igazgatás

Gemeindeverwaltung
Local government

Albrecht, Wilhelm. Neues Gemeinderecht. Lpzg: Hirschfeld 1935. 71 p. (Neugestaltung v. Recht u. Wirtschaft, 13/4.) **P 352(43)**

Alsó László. A községszervezés alapelvei. A községek szervezeti beosztásának racionális rendezése. Bp.: Szfőv. háziny. 1935. 239 p. 8 t. (Magy. közigazg. tud. intézet, 19.) **85980**

Aragon, Marcel. Élections du conseil municipal, du maire et des adjoints. Préf. de Paul Marchandeau. Paris: Recueil Sirey 1935. 228 p. (Les cahiers administratifs, 15.) **85115**

Aubel, Peter v. Die Pflichtprüfung in Gemeinden und Gemeindebetrieben. *[1933.]* 3. neubearb. Aufl. Berlin: Selbstverl. d. Wirtschaftsberatung Dtscher Gemeinden 1934. VIII, 235 p. (Fachschriften d. Wirtschaftsberatung Dtscher Gemeinden AG Wirtschaftsprüfungsges., 1.) **84597**

Beetz, Karl. Das staatliche Finanzaufsichtsrecht über d. Stadtgemeinden, geschichtliche Entwicklung u. systematische Darstellung d. geltenden Rechtszustandes. Diss. Göttingen. Düsseldorf: Dr. Nolte 1933. VI, 66 p. **P 352.026(43)**
Bibliographie: p. IV—V.

Budapest. Törvények, rendeletek. Budapest székesfőváros közigazgatásáról szóló 1930. évi XVIII. és 1934. évi XII. törvények. Bp.: Háziny. 1934. 298 p. **85298**

Déznai, Victor. L'enseignement des matières d'intérêt municipal. Bruxelles: Keerberghen 1934. p. 85—95. (Union internationale des villes et pouvoirs locaux.) **Pq 302.22(07)**

Ereky István. Közigazgatási reform és a nagyvárosok önkormányzata. Bp.: Szfőv. statisztikai hivatal 1935. 396 p. **648/67/4**
=Statisztikai Közlemények, 67/4.

Flaxmayer József & Medriczky Andor. A kerületi elöljáróságok szerepe Budapest székesfőváros közigazgatásában. Bp.: Szfőv. statisztikai hivatal 1935. 246 p. **K 3100/46**
=Statisztikai közlemények, 64 k. 3. sz.

Girolami, Jérome [etc.] Les pouvoirs du maire. De —, Léo Goldenberg & A. Maurice-Hersant. Paris: La vie communale et départementale [1935.] XIII, 713 p.
Bibliographie: p. XII—XIII. **85566**

Goldenberg Leo & Roger Pinto. Ce qu'il faut savoir des élections municipales. Paris: La vie communale et départementale [1935.] 4°. 116 p. (Bibliothèque des mairies.) **X 6549**

Hagn, Hubert. Der Rechtscharakter der öffentlich-rechtlichen Gemeindenutzungsrechte im rechtsrheinischen Bayern. Diss. Erlangen 1933. Forchheim Ofr.: Mauser Dr. 1934. VIII, 63 p. **P 352.03(433)**
Bibliographie: p. V—VI.

Hergl, Walter. Sudetendeutsche Gemeindepolitik. *[1935.]* 2. Aufl. Karlsbad: Frank 1935. 51 p. (Bücherei d. Sudetendeutschen Heimatfront, 1. 5.) **P 352(437)**

Hunyadi Béla. A hajdúvárosok régi közigazgatási és igazságszolgáltatási szervezete. Hajdúszoboszló: Kovács-ny. 1934. 12 p. **R 352(439.032)**

Kneier, Charles M. City government in the United States. New-York: Harper 1934. X, 482 p. **84414**
Bibliography: p. 460—461.

Löwe, Karl — Ernst. Die Gemeinde als Selbstverwaltungskörper und als Trägerin von ortspolizeilichen Rechten und Pflichten, (insbes. in Preussen). Diss. Göttingen. Syke: Dr. Pieper 1931. [6], 48, [5] p. **P 351.74(431)**
Bibliographie: p. [1—3].

Magyarország. Kongresszusok. A községek I. és II. országos kongresszusa. Bp.: »Falu« Orsz. Földmives Szöv. kiad. 1934. **X 2296**

Markmann, [Fritz]. Staat und Gemeinde. München: Jehle 1935. 24 p. (Kova-Schriftenreihe z. Deutschen Gemeindeordnung, H. 12.) **P 352.02(43)**

Markull, Wilhelm. Wesen, Werden und Wandel der deutschen Gemeinden. Ein Vorspiel z. deutschen Gemeindeordnung. München: Kommunalschriften-Verl. 1935. 29 p. (Kova-Schriftenreihe z. dtschen Gemeindeordnung, 2.) **P 352(43)**

Medriczky Andor. A székesfővárosi tisztviselői illetmények alakulása. Bp.: Szfőv. háziny. 1934. 120 p. **K 3100/46**
=Statisztikai Közlemények, 74/4.

Miskolczy Ágost. A kerületi elöljáróságok kihágási bíráskodásának központosítása és a közigazgatás racionalizálása. Bp.: Szfőv. háziny. 1935. 79 p. **648/77/4**
= Statisztikai Közlemények, 77/4.

Morrison, Herbert. How greater London is governed. London: Dickson & Thompson 1935. 204 p. 1 t. **85361**

Németország. Törvények, rendeletek. Amtliche Begründung zur deutschen Gemeindeordnung v. 30. I. 1935. Neuwied a. Rhein: Meincke 1935. 147 p. (»Neuwieder Sammlung«.) **85363**

Németország. Törvények, rendeletek. Die deutsche Gemeindeordnung v. 30. I. 1935. Kommentar v. Hanns Kerzl & Weidemann. Unter Mitwirk. v. Strutz. Berlin: Weller 1935. XII, 701 p. **85317**

Németország. Törvények, rendeletek. Grundsätzliches über die Aufgaben der Gemeinde, die Rechte und Pflichten ihrer Organe und der Einwohner und Bürger. Hg. v. R. Schulze. Dresden: Wulffen 1935. 48 p. **P 352(43)**

Rötger, Asta. Die Frau in der Kommunalen Arbeit. Berlin-Steglitz: Evangelischer Pressverband für Deutschland 1933. 12 p. **P 339.695**

Schattenfroh, M. Das neue deutsche Gemeinderecht. München: Jehle 1935. 103 p. **85393**

Schnitzer, Felix. Die Delegation in der bayerischen Gemeindeordnung. Diss. Erlangen. Würzburg: Dr. Triltsch 1934. VIII, 56 p.
Bibliographie: p. VII—VIII. **P 352.06(433)**

Schön, Waldemar. Die Gemeinderäte und Beiräte nach der Deutschen Gemeindeordnung. München: Jehle 1935. 31 p. (Kova-Schriftenreihe z. Deutschen Gemeindeordnung, H. 4.) **P 352.052(43)**

Surén, Friedrich Karl & Wilhelm Loschelder. Die deutsche Gemeindeordnung vom 30. I. 1935. Bd 1—3. Berlin: Heymann 1935. **85878**
Bd 1. Text u. Kommentar. XII, 331 p.
2. Ergänzungsband z. Kommentar. [8], 164 p.
3. Ergänzungsband z. Textausgabe. [4], 94, [4] p.

Székesfőváros, A — közigazgatása az 1933-évben. Bp.: Szfőv. háziny. 1935. VI, 706 p.
=Statisztikai Közlemények, 77/3. **648/77/3**

Theilen, [Kurt]. Deutsche Reichsgemeinde oder Dorf? Die Gemeindeneugliederung in Oldenburg u. ihre Bedeutung f. eine Reform d. Verwaltung. Oldenburg: Littmann 1935. 4°. IV, 48 p. **X 6551**

Vallette, Lucien. Loi municipal du 5. avril 1884. Suivée d'une étude sur la decentralisation et la déconcentration administratives. (Décret du 5. XI. 1926.) Les nouvelles taxes communales autorisées par la loi du 13. VIII. 1926 et le décret du 11. XII. 1926. La situation du personnel communal français au 1er IV. 1935. Préf. de B. Veinstein. Paris: Garnier 1935. VIII, 321 p. **85784**

Weber, Victor. Verfassung und Verwaltung der Stadt Hannover im Mittelalter. Diss. Göttingen. Hannover: Dr. »Ha De K« 1933. 31 p. **P 352(431.7) Hannover »10 : 13«**

Bibliographie: p. 29—30.

355+359 Hadügy

Heerwesen — Military science

Barcsay-Amant Zoltán. A francia forradalmi háborúk hadifoglyai Magyarországon, idetelepítésük első esztendejében, 1793. Bp.: Bárd-ny. 1934. 123 p. **84364**

Breit [József] Josef. Der russisch-japanische Krieg 1904—1905. Nach d. neuesten Quellen bearb. u. besprochen. T. 1. Wien: Seidel 1910. **84350**

T. 1. Vom Ausbruch d. Krieges bis z. Übergang d. Japaner über d. Jalu. 360 p. 16 t.

Busch, Fritz Otto & Hermann Lorey. Unter der alten Flagge 1914—1918. Berlin: Hobbing 1935. 368 p. **X 6619**

Bibliographie: p. 365.

Csabai István. Fakeresztek mentén, népek országútján. Élmények, tanulmányok az 1914—18. évi világháborúból. Bp.: Egyetemi ny. 1935. [8], 434 p. 9 t. **86162**

Ezeréves határok védelmében, Az —. 1914—1918. A katonai Mária Terézia rendjellel és a tiszti arany vitézségi éremmel kitüntetett, jelenleg magyar honos tisztek kiváló haditettei. Bp.: Madách-ny. 1934. 32 p. **R 355.48(439) »1914 : 9918«**

Fischer, Eduard. Krieg ohne Heer. Meine Verteidigung d. Bukowina gegen d. Russen. Geleitw. v. Emil Seeliger. Wien: Schubert 1935. XXVI, 212 p. 13 t. **85757**

Franck, Fritz. Die Entwicklung der öst.-ung. Wehrmacht in den ersten zwei Kriegsjahren. [Mit] Tabellen vom Kriegsbeginn bis Anfang Mai 1916. Wien: Verl. d. »Militärwissenschaftl. Mitteilungen« 1933. 32 p. 10 t. (Ergänzungsh. 5. zum Werke »Österreich-Ungarns letzter Krieg«.) **P 355.3(436)»1914 : 1916«**

Győri Lajos. A császári és királyi haditengerészet békében és háborúban. Debrecen: Nagy grafikai műint. 1935. 325, [7] p. **85979**

Bibliográfia: p. [4].

Herbert, Carl. Kriegsfahrten deutscher Handelsschiffe. Leistungen d. Handelsmarine u. ihrer Männer im Weltkrieg. Hamburg: Broschek 1934. 192 p. **84695**

Kerchnawe, Hugo. Ehrenbuch unserer Artillerie. Bd I. Eingel. v. Ferdinand v. Goglia. Wien: Göth 1935. 4°. 367 p. **X 6510**

Kiritzesco, Constantin. La Roumanie dans la guerre mondiale (1916—1919). Trad. du roumain par L. Barrai. Préf. de André Tardieu. Paris: Payot 1934.. 498 p. (Collection de mémoires, études et documents pour servir à l'histoire de la guerre mondiale.) **A 49.35/50**

Markó Árpád. A liptói kuruc hadjárat 1709 augusztusában. Székfogl. értekezés. Bp.: Akadémia 1935. 100 p. 1 t. **4305/25/4**

=Értekezések a történeti tudományok köréből, XXV, 4.

Miklósy Zoltán. A magyar király tengeri hajóhada a középkorban. Bp.: [Saját kiad.] 1934. 135 p. **84396**

Molnár Dezső, péterfalvi. Limanova magyar győzelem. Bp.: Pápai-ny. 1932. 560 p. **84635**

Bibliográfia: p. 560. [28 drb. melléklet].

Nörregaard, B. W. Die Belagerung von Port Arthur. Autorisierte, vom Verfasser durchges. Übers. v. Walther Schmidt. Lpzg: Dieterich 1906. VI, 226 p. 28 t. **A 52.35/8**

Petróczy István (Szerk.) Légvédelmi képeskáté. Hogyan védekezzünk légitámadás ellen. Bp.: Kilián [1935.] 96 p. **85821**

Rehtwisch, Theodor. 1812—1815. Geschichte der Freiheitskriege. *[1908.]* 2. Neubearb. Aufl. v. Karl Bleibtreu. Bd 1—2. Berlin: Schlesische Verl.-Anst. [1906]. 4°. 574 p. 1 t.; 613 p. **X 6430**

Roma. Ministero della guerra. La guerra mondiale 1914—1918. Con particolare riguardo all'Ungheria e all' azione svolta dalle truppe ungheresi. Compilazione dell'Archivio storico militare ungherese. Trad. del S. M. Enrico Mattioli. Vol. I. Roma: Tip. regionale 1935. **85564/1**

Vol. I. 1.: Sguardo retrospettivo di politica estera. — 2.: Lo scopio della guerra mondiale. Avvenimenti al fronte russo fino al 20 agosto 1914. 351 p. 12 t.

Ronge, Max. Meister der Spionage. Lpzg: Günther 1935. 259 p. 12 t. **85035**

Segre, Roberto. Vienna e Belgrado 1876—1914. Milano: Corbaccio 1935. 466 p. 4 t. **84931**
Bibliografia: p. 9—10.

36 Jótékonyság. Szegényügy

Armenwesen — Charity

Althaus, Hermann. Nationalsozialistische Volkswohlfahrt. Wesen, Aufgaben u. Aufbau. Berlin: Junker & Dünnhaupt 1935. 44 p. (Schriften d. dtschen Hochschule f. Pol. II: 2.) **P 361.8(43)**

Bülow, Margarete v. Das Reichsjugendwohlfahrtsgesetz und der österreichische Entwurf zu einem Jugendwohlfahrtsgesetz. Berlin: Selbstverl. 1934. [6], 135 p. **85112**
Bibliographie: p. 131—133.

Clarke, John J. Social administration including the poor laws. *[1934.]* 2. ed. London: Pitman 1935. XI, 776, LXVI, 32 p. **85347**

Galster, Gudrun. Die Jugendwohlfahrtspflege in d. Vereinigten Staaten v. Nordamerika u. i. Deutschland m. Berücksichtigung d. einschlägigen Rechts. Lpzg: Noske [1935?]. IX, 150 p. **84678**
Bibliographie: p. V—VIII.

Geibel, Ilse. Die Umwertung der Wohlfahrtspflege durch den Nationalsozialismus. Langensalza: Berger 1934. 35 p. (Manns Pädagogisches Magazin, 1398.) **P 361(43) »193«**

Gönczi Magdolna. Az árvaházak kialakulása Mária Terézia korában. Dissz. Bp.: Bokor & Fischer ny. 1933. 46 p. **R 362.73 »17«**

Kennedy, Albert J. & Kathryn Farra. Social settlements in New York city. Their activities, policies and administration. New York: Columbia univers. pr. 1935. XXII, 599 p. 3 t. (Studies of the Research Bureau of the Welfare council, 2.) **85947**

Molnár Frigyes. A szociális egyház az emberekért. Előszót írta Mihalovits Zsigmond. Bp.: Korda 1935. 216 p. **84570**

Schuler Dezső. A hatósági nyílt szegénygondozás Budapesten. Bp.: Szfőv. háziny. 1935. 79 p. 6 t. **648/75/1.**
=Statisztikai Közlemények, 75/1.

Schüle, Hugo. Fürsorgearbeit und Wohlfahrtsarbeit, insbesondere die Rechtsstellung des Fürsorgearbeiters u. des Wohlfahrtsarbeiters. Diss. Tübingen. Schramberg: Dr. Gratzer & Hahn 1934. VIII, 101 p. **P 361.6**
Bibliographie: p. VI—VII.

Szénásy József & Solth-Schubert Károly. Újabb irányok az anya- és csecsemővédelemben. Kalocsa: Árpád-ny. 1934. 66 p.
Bibliográfia: p. 63—66. **1149/95**
=Orsz. Stefánia szövets. kiadv., 95.

Wagner, Emmy. Grundfragen einer artbewussten Fürsorge. Berlin: Heymann 1935. 31 p. **P 361.61(43)**

37 Közoktatás. Közművelődés

Unterrichts- u. Bildungswesen. Kultur Education. Culture

Belohorszky Ferenc. A magyar középiskola új útjai. Nyíregyháza: Klafter-ny. 1935. 20 p. (Nyíregyházi ev. Kossuth L.-reálgimnázium Értesítőjéből.) **R 373(439)**

Bély, Nicolas. Nouveaux principes de l'educacion physique scolaire en Hongrie. Bruxelles: Congrès internat. d'éducation physique 1935. 8 p. **R 371.733(439)**

Eckle, Christian. Der platonische Bildungsgedanke im 19. Jahrhundert. Ein Beitr. z. Geschichte u. Theorie seiner Interpretation. Lpzg: Meiner 1935. [8], 120 p. (Erziehungsgeschichtliche Untersuchungen, 3.) **85094**
Bibliographie: p. 119—120.

Fináczy Ernő. Didaktika. Rendezték: Balassa Bruno, Nagy J. Béla & Prohászka Lajos. Bp.: »Studium« 1935. 168 p. **84668**

Gálfalvi Samu. Száznegyven év. Visszapillantás a székelykeresztúri unit. gimnázium 140 éves multjára. Odorheiu-Székelyudvarhely: Globus-ny. 1934. 72 p.
R 373.51(439.066)Székelykeresztur(09)

Galla Ferenc. A Pázmáneum és a Szentszék. Vác: Kapisztrán-ny. 1935. 98 p. (Olaszországi magy. oklevéltár.) **85774**
[Magyar-német.]

Grube, Kurt. Wilhelm v. Humboldts Bildungsphilosophie. Versuch einer Interpretation. Halle: Akademischer Verl. 1935. [8], 100 p. **85387**

Imre Sándor. A neveléstudomány magyar feladatai. Szeged: Városi ny. & könyvkiadó r.-t. 1935. 136 p. (Acta litt. ac scient. Reg. univers. hung. Francisco-Josephinae. Sectio: Philosophica. Tom. VI. Fasc. 1.) **84938**

Jancsó Elemér. Az erdélyi magyarság életsorsa nevelésügyének tükrében 1914—1934. Bp.: Merkantil-ny. 1935. 112 p. **84933**
Bibliográfia: p. 107—109.

Kisparti János (szerk.) A családi nevelés útjain. A középiskolai tanuló és a szülői ház. Bp.: Kegyestanítórendi gimn. 1935. 223 p. **85088**

Loczka Alajos. Iskola és élet a nevelés útjain. Bp.: Szerző 1935. 158 p. **84584**

Marczell Mihály. A nevelés alapvonalai. Bp.: »Élet« 1934. 303 p. **78087/6**
=Marczell: Bontakozó élet, 6.

Nagy László. A magyar közoktatás reformja. Közrebocsátja Ballai Károly. Kísérő tanulmánnyal ellátta Keményy Gábor. Bp.: Merkantil-ny. 1934. 48 p. **R 379.1(439)**

Nagy Miklós. Új rendszerű tankönyvkiadás. Szeghalom: Kultúra-ny. 1935. 49 p. **R 371.32**

Némethy Károly. A székesfőváros kultúrpolitikájának nemzeti jelentősége. Bp.: Székesfőváros háziny. 1935. 4°. 29 p. **R 352 : 37(439)**

Olaszország. Ministero dell'educatione nazionale. Annuario. 1934. Anno 12. Roma: Istituto poligr. dello stato 1934. **X 516**

Olay Ferenc. Kisebbségi népoktatás. Bp.: Magy. nemz. szövets. 1935. 64 p.
Bibliográfia: p. 62—64. **R 372 : 323.1(∞)**

Redeker, Martin. Humanität, Volkstum, Christentum in der Erziehung. Diss. Berlin: Dr. Dünnhaupt 1933. 47 p. **P 371(43)**

Schröder, Anna Magdalena. Das Religionsproblem in der irisch-englischen Schulpolitik. Diss. Berlin. Charlottenburg: Dr. Hoffmann 1935. 115 p. **85458**
Bibliographie: p. 106—114.

Sulyomi-Schulmann Adolf. A beszédhibák elhárítása különös tekintettel a dadogásra. (Beszédgyógytani dolgozatok). Kalocsa: Árpád-ny. 1935. 150 p. 1 t. **86168**

Swift, Fletcher Harpes. The financing of institutions of public instruction in France. Berkeley, California: University of California pr. 1933. XVI, 179 p. (European policies of financing publ. educ. inst. 1.) **2549/8/1**
Bibliography: p. 173—179.
=Univers. of California publications in education, Vol. 8. No. 1.

Szakál János. A magyar tanítóképzés története. Bp.: Hollóssy-ny. 1934. 147 p. **84421**
Bibliográfia: p. 145—147.

Szendy Károly. Adalékok a tanoncoktatás fejlődéséhez a székesfővárosban. Ágotai Béla közreműködésével összeállította —. 1—2. rész. Bp.: Szfőv. háziny. 1934. 355, 198 p. **K 3100/46**
= Statisztikai Közlemények, 75/2, 3.

Vecsey Lajos. A szombathelyi királyi liceum alapítása és első évei. 1793—1808. Szombathely: Vas m. múzeumok barátainak egyes. 1934. 97 p. (Klny. a Vasi Szle I—II. évf.) **R 373.5(439.069)Szombathely**

Vincze Frigyes. A középfokú kereskedelmi szakoktatás hazánkban és a külföldön a 19. század ötvenes éveitől napjainkig. Bp.: »Studium« 1935. 370 p. **84995**

Vives J. Lajos. Válogatott neveléstudományi művei. Ford. bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta: Péter János. Targul Sacuesc-Kézdivásárhely: »Minerva« ny. 1935. XLIV, 415 p. **86078**

Weszely Ödön. A korszerű nevelés alapelvei. Bp.: Egyet. ny. 1935. 556 p. 15 t. **85431**
Bibliográfia: a szöveg között.

378 Egyetemek

Universitäten — Universities

Degré Alajos. Beszámoló a Budapesti királyi magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Jogtörténeti Szemináriumának működéséről 1928/1934. Cegléd: Sárik-ny. [1934]. 22 p.
=Az Illés Szeminárium kiadv., 1. **X 2271/1**

König, René. Vom Wesen der deutschen Universität. Berlin: Verl. Die Runde 1935. 211p. **84391**

Magyarország. Központi statisztikai hivatal. A magyar főiskolák statisztikája az 1933/34. tanévben. Bp.: Stephaneum-ny. 1935. 77 p. **K 3100/41**
=Magy. statisztikai közlemények. Új sorozat, 92. k.

Molnár Olga. A főiskolai hallgatók szociális és gazdasági viszonyai Budapesten. Bp.: Szfőv. házinyomda 1935. 117, 99 p.
=Statisztikai közlemények, 54/3. **K 3100/46**

Neue Hochschule. Vorschläge für eine totale Hochschulreform. Frankfurt a. M.: Verl. d. Dtschen Corpszeitung 1935. 48 p. (Corpsstudentische Schriftenreihe. Neue Folge, 3.) **P 378(43)**

38 Közgazdaság

Volkswirtschaft — Political economy

Albrecht, Gerhard. Einführung in die Volkswirtschaftslehre. Jena: Fischer 1935. IV, 137 p. **85939**
Bibliographie: p. 135—137.

Bolza, Hans. Ein neuer Weg zur Erforschung und Darstellung volkswirtschaftlicher Vorgänge. Berlin: Springer 1935. VIII, 85 p. **85389**
Bibliographie: p. 84—85.

Bonn, Moritz Julius. Economics and politics. Boston: Mifflin comp. 1932. 36 p. **84524**

Brunner, Heinrich. Die Wirtschaftsphilosophie Fichtes. Nürnberg: Krische 1935. VIII, 80 p. (Nürnberger Beitr. z. d. Wirtschafts- u. Sozialwissenschaften, 52.) **85113**
Bibliographie: p. 79—80.

Bülle, German. Die Hauptetappen der Entwicklung der Rententheorie und der bodenreformerischen Ideen. Diss. Königsberg i. Pr.: Dr. Sporn 1934. 57 p. **P 380.318.1**
Bibliographie: p. 5—6.

Cassel, Gustav. On quantitative thinking in economics. Oxford: Clarendon pr. 1935. VII, 181 p. **85754**

Dennison, Henry S. Ethics and modern business. Boston: Mifflin comp. 1932. 68 p. **84523**

Dullien, Herbert. Die ganzheitliche Volkswirtschaftslehre. Berlin: Erneuerungs-Verl. 1934. 40 p. (Bücherei d. Ständestaates, 7.) **P 380.02**

Eckhardt, Karl August. Das Studium der Wirtschaftswissenschaft. Hamburg: Hanseatische Verl.-Anst. 1935. 46 p. (Deutscher Staat d. Gegenw., 15.) **P 38(07)(43)**

Értekezések a nemzetgazdaságtan és statisztika köréből. Szerk.: Heller Farkas & Kovács Alajos. Új sorozat. 1. k. Bp.: Akadémia 1935. **X 2281**

Hamburg, Ulrich. Die methodologischen Grundlagen des »isolierten Staates« von Johann Heinrich v. Thünen. Diss. Königsberg Pr.: Dr. Raabe 1934. 83 p. **P 38 Thünen**
Bibliographie: p. 3—5.

Heitmüller, Wilhelm. Die Zinsspannentheorie von Knut Wicksell. Ein Beitr. z. Geschichte u. zum Problem d. monetären Konjunkturtheorie. Diss. Göttingen. Hannover: Dr. Göbelhoff 1933. 64 p. **P 380.359**
Bibliographie: p. 61—63.

Kehl, Paul. Verantwortlichkeit des Geldes. Berlin: Heymann 1935. [8], 150 p. **84381**

Kroll, Gerhard. Neutrales Geld und Kapitalbildung. Berlin: Heymann 1935. VIII, 127 p. **85129**
Bibliographie: p. 121—127.

Magyar nemzetgazdasági enciklopédia. 1—3. k. Bp.: Magy nemzetgazdasági enciklopédia [1935]. 431 p. 1 t; 375 p; 192 p. 7 t. **K 3800/1**

Muss, Max. Die Struktur der modernen Wirtschaft. Ein Überblick ü. d. Zusammenhänge, die Gestaltungen u. Kräfte in d. Volkswirtschaft. Berlin: Gruyter 1935. 116 p. **84388**
Bibliographie: p. 114—115.

Müller, E. Werner. Wirtschaftlicher Aufschwung im Zeichen der Kapitals-Antizipation. Die nationale Stabilisierungsbank. Wien: Manz 1934. VIII, 463 p. **85021**

Müller, Walter. Das Problem der Grundrente in der neueren Literatur der Sozialökonomie. Diss. Göttingen. Borna-Lpzg: Dr. Noske 1933. XII, 105 p. **84770**
Bibliographie: p. VII—XII.

Nagy Dénes, kisléghi. Mandeville meséje a méhekről. Bp.: Athenaeum 1935. 23 p. (A Navratil Ákos tiszteletére készült emlékkönyvből.) **R 307.6**

Navratil Ákos. A föld jövedelmezősége. Bp.: Akadémia 1935. 64 p. **X 2281/1**
= Értekezések a nemzetgazdaságtan és statisztika köréből, új sor. 1.

Navratil Ákos. Közgazdaságtan. 1. k. Bp.: Gergely 1933. 483 p. **85200**
Bibliográfia: p. 14—15, 21, 31—34. [stb.]

Neurath, Otto. Was bedeutet rationale Wirtschaftsbetrachtung? Wien: Gerold 1935. 46 p. (Einheitswissenschaft, H. 4.) **P 380.4**

Pohle, Ludwig. Die gegenwärtige Krisis in der deutschen Volkswirtschaftslehre. Betrachtungen ü. d. Verhältnis zwischen Politik u. nationalökonomischer Wissenschaft. *[1911.]* 2. unveränd. Ausg. Lpzg: Scholl 1921. XIV, 130 p. **84979**

Roósz József. Kapitalizmus vagy kommunizmus? (Paraszt szemüvegen.) Mezőberény: Szerző 1934. 71 p. **R 380.332**

Römermann, Karl. Die industrielle Kriegswirtschaft Englands 1914—1918. Hamburg: Hanseatische Verlagsanst. 1935. 84 p. (Schriften z. kriegswirtschaftlichen Forschung u. Schulung.) **85940**
Bibliographie: p. 82—84.

Sartorius von Waltershausen, A[ugust Frhr.] Die Umgestaltung der zwischen-staatlichen Wirtschaft. Ein geschichtlicher Rückblick 1914—1932. Jena: Fischer 1935. [8], 326 p. **84399**

Schilling, Zoltán. Energielehre und Geldtheorie. München: Duncker & Humblot 1934. 304 p.
Bibliographie: p. 298—300. **84589**

Schumpeter, Joseph. Theorie der wirtschaftlichen Entwicklung. Eine Untersuchung über Unternehmergewinn, Kapital, Kredit, Zins u. d. Konjunkturzyklus. *[1911.]* 4. Aufl. München: Dunker & Humblot 1935. XXII, 369 p. **84741**

Siegel, Wilhelm. Mensch und Maschine in der Gesetzgebung. Wien: Frisch 1934. 53 p. **P 380.07**

Surányi-Unger Tivadar. Állam és tőke. Szeged: Városi ny. és könyvkiadó r.-t. 1935. 41 p. (Acta litt. ac scient. Reg. universitatis hung. Francisco-Josephinae. Sectio: Juridico-politica. Tom. VII. 2. A Polner emlékkönyvből.) **R 380.33**

Surányi-Unger [Tivadar] Theo. Der Gemeinwert. Jena: Fischer 1935. 21 p. (Aus: Jahrbücher f. Nationalökonomie u. Statistik, 141.) **P 380.36**

Vajda [István] Stefan. Werden. Wirtschaftsprobleme unserer Zeit. Wien: Braumüller 1934. 28 p. **P 380.351»193«**

Vas Artur. A kapitalista gazdasági rendszer hibái és tévedései. Bp.: Pen könyvesbolt 1935. 61 p. **R 380.332**

Waldes, Harry. Die Mode in der Volkswirtschaft. Berlin: Heymann 1935. 162 p.
Bibliographie: p. 161—162. **84557**

Weber, Adolf. Die Aufgaben der Volkswirtschaftslehre, als Wissenschaft. Tübingen: Mohr 1909. 77 p. **84978**

Weisser, Gerhard. Kommt es in den Wirtschaftswissenschaften zur Bildung einer neuen deutschen Schule? Stuttg.: Kohlhammer 1935. 53 p. **P 38(01)**

380.351 Gazdasági válság

Wirtschaftliche Krise — Economic crisis

Ádám László. Az agrárolló. A mezőgazdasági árollók alakulása a válságban. Bp.: »Konjunktúra Barométer« kiad. 1934. 24 p. **X 2179**
=Konjunktura Barométer, 6.

Gertzen, Theo. Die Wirkungen der jüngsten Wirtschaftskrise auf die deutsche Verkehrswirtschaft. Vorw. v. Otto Most. Münster (Westf.): Wirtschafts- u. Sozialwissenschaftl. Verl. 1935. 112 p. (Verkehrswissenschaftl. Forschungen, Hf 3.) **84856**
Bibliographie: p. 107—111.

Michael, Helmuth. Der Wirtschaftszusammenbruch als Weltanschauungskrise. Chemnitz: Selbstverl. 1934. 72 p. **P 380.351**

Schoolmeesters, Herman. La crise et ses remèdes ou la mission économique de l'État. Paris: Recueil Sirey [1935]. 69 p. **P 380.35**

Varga [Imre] E[mmery]. The great crisis and its political consequences. Economics and politics 1928—1934. London: Modern books limited 1934. 177 p. **85026**

Wagemann, Ernst. Zwischenbilanz der Krisenpolitik. Eine international vergleichende konjunkturpolitische Studie. Berlin: Heymann 1935. VIII, 102 p. **84733**

380.8+380.9 Gazdasági leírás és gazdaságtörténet

Wirtschaftsbeschreibung und Wirtschaftsgeschichte — Economic description and economic history

Balla Antal. A legújabb kor gazdaságtörténete. Bp.: Egyetemi ny. 1935. 315 p. **84748**

Bohn, Frank & Richard T. Ely. The great change. Work and wealth in the new age. New York: Nelson 1935. VIII, 373 p. **85800**

Bonne, Alfred. Palästina. Land und Wirtschaft. *[1931.]* 2. Aufl. Lpzg: Deutsche wissenschaftl. Buchhandl. 1933. 308 p. 2 t. **A 56.38/44**

Ember Győző. A magyar királyi helytartótanács gazdasági és népvédelmi működése III. Károly korában. Dissz. Bp.: Sárkány-ny. 1933. 96 p. **R 380.9(439)»171 : 173«**

Fitzgerald, Walter. Africa. A social economic and political geography of its major regions. London : Methuen 1934. XVI, 462 p. **84415**

Huntington, Ellsworth (etc.) Economic and social geography. By : — , Frank E. Williams, Samuel van Valkenburg. New York : Wiley 1933. XI, 630 p. 3 t. **86231**
Bibliography : p. VII—X.

Jacobs, Alfred & Hans Richter. Die Grosshandelspreise in Deutschland von 1792—1934. Mit Unterstützung d. »Komitees z. Erforschung d. Geschichte d. Preise« bei d. Rockefeller-Foundation New York. Berlin : Hanseatische Verl. Anst. 1935. 4°. 111 p. (Sonderhefte d. Inst. f. Konjunkturforschung, 37.) **X 6600**

Patzelt, Julius. Oesterreichs Wirtschaft 1919/1935. Wien : Oesterreichischer Bundespressedienst 1935. 44 p.
P 380.8(436.01)»192 : 193«

Rabe, Karl. Die Wandlungen im wirtschaftlichen Wesen und in der wirtschaftlichen Stellung der Altstadt Hannover im 17. Jahrhundert. Ein Beitrag z. Entstehungsgeschichte d. Kapitalismus. Diss. Göttingen. Hannover : Culemansche Dr. 1933. 158 p.
Bibliographie : p. 149—154. **86203**

Soós Adorján. A jászkunság körüli nemesi birtokviszonyok a tatárjárás után. Pécs : Taizs 1935. 36 p. **R 383.13(439.412)»12 : 14«**

Szász Béla. A Gracchusok. Történelmi tanulmány. Bp. : Saját kiad. 1935. 200 p. **84555**
Bibliográfia : p. 180—183.

Szász Béla. A római földkérdés története. 1. k. Bp. : Saját kiad. 1935. 75 p. **84556**
Bibliográfia : p. 73—74.

Tilmann, Margit. Der Einfluss des Revolutionsjahres 1848 auf die preussische Gewerbe- u. Sozialgesetzgebung. (Die Notverordnung v. 9. II. 1849.) Diss. Berlin : Dr. Triltsch & Huther 1935. 72 p. **P 384.09(431)»184«**
Bibliographie : p. 69—71.

Wien. Österreichisches Institut für Konjunkturforschung. Die Entwicklung der österreichischen Wirtschaft im Jahre 1934. Bericht. Wien : Springer 1935. 4°. 34 p. (Aus Monatsberichte des österr. Inst. f. Konjunkturforschung, Jg. IX. Nr. 2.)
Pq 380.8(436.01)»193«

Zimmermann, Walter (Hg.) Die Wirtschaft der nordischen Länder 1934. Lübeck : Reichskontor d. Nordischen Ges. 1935. 76 p.
P 380.8(408)

381 Gazdaságpolitika

Wirtschaftspolitik — Applied economics

Beiträge zur mittelständischen Wirtschaft. Eine Vortragsreihe d. Handels-Hochschule Königsberg Pr. Königsberg i. Pr. : Gräfe & Unzer 1935. 85 p. 1 t. (Schr. d. Handels-Hochschule Königsberg Pr. Hf. 2.) **P 381 : 339.816**

Bruck, Werner Friedrich. The road to planned economy. Capitalism and socialism in Germany's development. Cardiff : Univ. pr. Board 1934. XII, 149 p. **84601**
Bibliography : p. 149.

Bureau international du travail. La reconstruction économique et sociale aux États-Unis. Genève : Bur. intern. du travail 1935. VIII, 462 p. (Études et documents. Sér. B. No. 20.) **85098**

Cs. Szabó László. Franklin Delano Roosevelt. [Bp.] : »Válasz« kiad. 1935. 52 p. (A »Válasz«-ból.) **R 381.5(73) »193«**
Bibliográfia : p. 47—51.

Hantos Elemér. Magyarország gazdaságpolitikai helyzete a római egyezmények után. Előadás. Bp. : Athenaeum 1935. 30 p. (Magyarorsz. középeurópai intézete.)
R 381(439)»193«

Hantos Elemér. Die Neuordnung des Donauraumes. Wien : Oesterr. Wirtschaftsverl. 1935. 168 p. (Mitteleuropa. Wirtschaftsfragen. N. F. Bd 1.) **84928**

Heymann, Jean. Les ententes industrielles. Considérations sur les projets gouvernementant de réorganisation économique. Paris : Comité nat. de l'organisation française 1935. 24 p. **Pq 381.53**

Jánosi Béla & Klár János. A villamos áramárképzés alapelemei. Bp. : Magyar villamosművek orsz. szövets. 1935. 140, [4] p. **85049**
Bibliográfia : p. [1].

Kalmár, Samuel. Die Kartelle und die Arbeiter. Die Auswirkungen d. wirtschaftl. Konzentration auf Lohnhöhe u. Arbeitslosigkeit. Wien : Perles [1935]. 56 p. **P 381.32**
Bibliographie : p. 55—56.
[Verfassernahme irrtüml. aufgedr. : Stefan Kalmar.]

Lippincott, Benjamin E. (Ed.) Government control of the economic order. A symposium. Minneapolis : University of Minnesota pr. 1935. VIII, 119 p. **85938**

Nawiasky, Hans. Rechtsfragen des wirtschaftlichen Neuaufbaues. Ein Beitrag z. Theorie d. Fachverbände, Gesamtverträge u. Berufskörperschaften. Zürich: Polygraphischer Verl. 1935. 132 p. **86234**
Bibliographie: p. 129—130.

Neumark, Fritz. Neue Ideologien der Wirtschaftspolitik. Lpzg: Deuticke 1936. VI, 82 p. **3927/25**
=Wiener Staats- u. Rechtswissenschaftl. Studien, 25.

Nicklisch, H[einrich]. Die Lenkung der Wirtschaft. Stuttg.: Poeschel 1935. 40 p. (Die Bücher: Organisation, 19.) **P 381.5(43)**

Riedel, Johannes. Betriebsführung. Lpzg: Reclam 1934. 77 p. (Wirtschaftslehre, 19.)
Bibliographie: p. 75. **84605**

Ronchi, Ennio. Das erste Jahrzehnt der Wirtschafts- und Finanzpolitik des Faschismus in Italien. Übers. v. Elli Lindner. Berlin: Vahlen 1934. 99 p. **84417**

Schweitzer, Robert. Das Experiment der Industrieplanung in der Sovjetunion. Mit Anhang. Die Schlussrechnung des ersten Fünfjahrplans d. russ. Industrie u. d. Perspektiven f. d. zweite Planjahrfünft (1933—1937.) Berlin: Deutscher Betriebswirte-Verl. 1934. 144 p. 9 t. (Betriebswirtschaftspraxis u. Betriebswirtschaftslehre, Hf. 3.)
Bibliographie: p. 137—140. **A 47.38/150**

Surányi-Unger Tivadar. A magyar gazdaságpolitika heteronóm céljainak újabb fejlődése. Bp.: Athenaeum-ny. 1935. 28 p. **R 381(439)**

Wallace, Schuyler C. The new deal in action. New York: Harper 1934. X, 244 p. **86237**

Weber, Adolf. Leitfaden der Volkswirtschaftspolitik. München: Duncker & Humblot 1935. VIII, 206 p. **85329**

Wolf, Franz. Staats-Konjunktur. Die deutsche Wirtschaft 1934. Frankfurt a. M.: Societäts-Verl. 1935. 67 p. **P 381.5(43)**

381.2 Üzemtan

Betriebswirtschaftslehre
Business organisation

Fischer, Guido. Die Grundlagen der Organisation. Hg. v. d. Siemens-Studien Gesellschaft für praktische Psychologie e. V. Bad Homburg: Siemens [1934]. 88 p. (Blaue Siemensreihe, 14.) **85394**

Konkoly Thege Pál. Az üzemgazdaság. Bp.: Hungária-ny. 1934. 178 p. **85903**

Norsieck, Fritz. Grundlagen der Organisationslehre. Stuttg.: Poeschel 1934. X, 192 p. 1 t. **84700**
Bibliographie: p. 185—188.

Rosenberg, Erich. Das Problem der Wirtschaftlichkeit in der Betriebswirtschaftslehre. Diss. Tübingen. Stuttg.: Dr. Strecker & Schröder 1934. 75 p. **P 381.2**
Bibliographie: p. 72—74.

381.631 Közélelmezés

Lebensmittelversorgung
Food supply

Brosius, Willy. Die Lebensmittelversorgungsgebiete der Stadt Frankfurt am Main. Frankfurt a. M.: Brönner 1934. 103 p. (Rheinmainische Forschungen, 10.) **84699**
Bibliographie: p. 97—100.

Mussong Géza. Budapest tejellátása. Bp.: Háziny. 1934. 76 p. **648/66/3**
=Statisztikai közlemények, 66/3.

Sipos Sándor. New York élelmiszerellátása és piackutató szervei. Adalékok a piackutatás problémájához. Bp.: Szfőv. Házi-ny. 1934. 103 p. **648/72/3**
=Statisztikai Közlemények, 72/3.

Vogtherr, Richard. Die Milchversorgung der Stadt Königsberg i. Pr. Eine Untersuchung d. Organisationsfragen unter Berücks. d. Reichsmilchgesetzes v. 31. 7. 1930. d. milchwirtschaftlichen Produktionslage u. d. Marktverhältnisse. Diss. Königsberg i. Pr. Stallupönen: Dr. Klütke 1933. VI, 99 p.
P 381.631(431.1) Königsberg

382 Bányászat

Bergbau — Mining

Bán Imre. Adatok a magyar kőszénbányászat történetéhez a XVIII. században. Bp.: Pallas-ny. 1934. 31 p. (A »Bányászati és kohászati lapok«-ból.) **Rq 382.2(439)»17«**
Bibliográfia: p. 30—31.

Niesel, Carl. Gegenwartsprobleme im Niederschlesischen Steinkohlenrevier. Diss. Göttingen. Neurode i. Schles.: Dr. Klambt 1932. 64, [1] p. 7 t. **P 382.2(431.5)**
Bibliographie: p. 62—63.

Regul, Rudolf. Die Wettbewerbslage der Steinkohle. Berlin: Hobbing 1933. 4°. 94 p. **1929/**
Bibliographie: p. 94.
=Vierteljahrshefte z. Konjunkturforschung. Sonderh., 34.

Reményi Viktor. Brennbergbánya története 1759—1933. Sopron: Röttig-Romwalter-ny. 1935. 47 p. 7 t. **R 622(439.053) Brennberg**
Bibliográfia: p. 4.

383 Őstermelés. Mezőgazdaság.
Landwirtschaft — Agriculture

Andorfi Márton. A szőlőművelés északi határa Észak-Magyarországon. Dissz. Pécs. Szombathely: Martineum-ny. 1935. 46, [2] p. 1. (Specimina diss. facult. philos. Regiae hung. univers. Elisabethinae Quinqueecclesiensis, 70. Geographia Pannonica, XIV.)
Bibliográfia: p. [1]. **R 383.46(439)**

Beke László. A magyar gyümölcs jövője. Gyümölcspolitikánk útjai és méretei az európai termesztés, fogyasztás és értékesítés adatai alapján. Bp.: Saját kiad. 1935. 120 p. **84738**

Case, H. C. M. & K. H. Myers. Types of farming in Illinois. An analysis of differences by Areas. Illinois: University 1934. p. 94—226 p. **86201**

Fehrentheil-Gruppenberg Tibor, lovag. A folyékony gyümölcs. Bp.: Magy. folyékony gyümölcs-szövetkezet [1935]. 55 p. **R 663**

Finck v. Finckenstein, Hans Wolfram Gr. Die Getreidewirtschaft Preussens von 1800—1930. Berlin: Hobbing 1934. 4°. 60 p. **1929/**
= Vierteljahrshefte z. Konjunkturforschung. Sonderh., 35.

Hornbostel, Henry. Peut-on stabiliser le prix du blé. Paris: Recueil Sirey 1935. 20 p. **P 383.31 : 381.6**

Hönnicke, Erich. Massnahmen zur Überwindung der deutschen Agrarkrise. Diss. Königsberg i. Pr.: [Selbstverl.] 1933. 156, V p. **85461**
Bibliographie: p. I—IV.

Kaán Károly. Gazdaságpolitikai feladatok. Bp.: Gergely 1935. 118 p. **86128**

Kachelmann Kurt. Tejgazdaságtan. Bp.: »Pátria« 1935. 189 p. **85908**

Kiss Elemér Alsódunántúl mezőgazdasága és az alsódunántúli mezőgazdasági kamara területéhez tartozó Baranya-, Somogy-, Tolna-, Zalavármegyék és Pécs th. város mezőgazdasági cím és névjegyzéke. I—III. köt. Kaposvár: Kultúra-ny. 1935. 335; 644; 387 p. **85546**

Landwirtschaft Ungarns, Die —. Red. v. Tage Ellinger, László Schandel & Miklós Siegescu. Hg. v. Königl. ung. Ackerbauministerium. Bp.: Athenaeum 1934. 192 p. 4 t. **84365**

Lipták László. Magyar agrárpolitika az új idők tükrében. Nemzetgazd. reformprogramm. Mecsér Endre előszavával. Bp.: Athenaeum 1935. 276 p. **85567**

Machnyik Imre. Csallóköz. Tanulmány a honismeret, az agrár- és a szociálpolitika köréből. Komárom: Szerző 1935. 204 p. **85765**

Marquardt, Heinrich. Die Ausrichtung der landwirtschaftlichen Produktion an den Preisen. Zugleich ein Beitr. z. Theorie d. verbundenen Angebots. Jena: Fischer 1934. X, 138 p. (Probleme d. theoretischen Nationalökonomie, 3.) **84398**

Maspétiol, Roland & G. Damougeot-Perron. La crise du blé en France et dans le monde. Paris: Pedone 1935. 135 p. **84696**

Matolcsy Mátyás. Az új földreform munkaterve. Bev. Szekfű Gyula. Bp.: Révai [1935]. 248 p. (Világkönyvt.) **85751**

Mattyasovszky Miklós. Természettudomány, agrárpolitika. Felolvasta a M. tud. Akad. II. oszt. 1933. X. 16. tartott ülésén. Bp.: Akadémia 1935. 26 p. **3126**
= Értekezések a filozófiai & társ. tud. köréből. IV, 11.

Miller, J. Agrarpolitik. Stuttg.: Ulmer [193?] 16 p. (Bauerntum im Dritten Reich, 3.) **P 383.2(43)»193«**

Németország. Törvények, rendeletek. Die Ordnung der Getreidewirtschaft. Bearb. v. Heinrich Kaiser. Lpzg: Weicher 1934. XII, 255 p. (Mit einem Anhang: Ergänzungen zur Broschüre: »Die Ordnung d. Getreidewirtschaft«. XXI p.) **84599**

Polivka, Vladimir. La question du blé dans les pays danubiens. Paris: Rodstein 1934. 143 p.
Bibliographie: p. 139—141. **85535**

Puskás Károly. Dohánytermesztésünk üzemi kérdései és a dohánykertészek kereseti viszonyai. Debrecen: Városi ny. 1935. 124 p. 2 t. **85761**

Reischle, Hermann (Hg.) Deutsche Agrarpolitik. Mit Beitr. v. R. Walter Darré, Hermann Reischle, Herbert Backe, Leopold Plaichinger. Berlin: Verl. »Zeitgeschichte« 1934. 112 p. **84674**

Rostás László. A mezőgazdaság helyzetének alakulása mint konjunktúratényező. Bp.: Athenaeum 1935. 19 p. (Navratil-emlékkönyvből.) **R 380.359**

Société des Nations. Comité économique. Considerations relatives à l'évolution actuelle du protectionnisme, agricole. Genève: Soc. des Nations 1935. 4°. 51 p. (Série de publ. de la Soc. des Nations. II. Questions économiques et financières 1935. II. B. 7.) **X 6534**

Soproni (Schmidt) Elek. A mezőgazdaság irányítása a Németbirodalomban. Bp.: Egyetemi ny. 1935. XI, 295 p. 2 t. **84813**
Bibliográfia: p. 273—285.

Szabó Kálmán. Kecskemét szőlő- és gyümölcstermelésének multja. Kecskemét: Katona József-társ. 1934. 84 p. 12 t. **85801**

Thalheim, Karl C. Agrarpolitik. Lpzg: Reclam 1934. 80 p. (Wirtschaftslehre, 11.) **84608**
Bibliographie: p. 78—79.

Tóth Jenő. A mezőgazdasági szakoktatás helyzete külföldön. Bp.: Pátria-ny. 1934. 31 p. **R 383(07)**

Ujlaky Nagy Árpád. Tervgazdálkodás. Őstermelésünk problémái. Bp.: Szerző 1934. 228 p. **84890**

383.1 Földbirtok

Grundbesitz — Landownership

Bartack, Hans. Vom Boden Wien's. Eine bodenpolitische Studie. Wien: Selbstverl. 1935. 89 p. **P 383.161(436.01) Wien**

Bédy Jenő. Földreform. Hitbizományi reform. Telepítés. Nemzeti földpolitika. Pécs: Dunántúl-ny. 1935. 64 p. (Reformgondolatok, 1.) **R 383.1(439)**

Bodor Antal. Budapest hatása a környékbeli földárak és művelési ágak alakulására. Bp.: Szfőv. háziny. 1934. 84 p. 1 t. **K 3100/46**
=Statisztikai Közlemények, 64/4.

Burghof, Kurt. Die Heimatzuflucht nach dem Reichserbhofgesetz. Diss. Erlangen. Hamburg: Christians Dr. 1934. 48 p.
Bibliographie: p. 5—6. **P 383.131.5(43)**

Éber Ernő. Észszerű birtokpolitika. Bp.: Athenaeum 1935. 79 p. (Közgazdasági könyvtár, 17.) **R 383.1(439)**

Fehrentheil-Gruppenberg László, lovag. Vizsgálatok a magyar kisbirtokok elaprózottságára és a községek tagosításának sürgősségi fokát mutató indexszámok megállapítására. Bp.: Stádium 1934. 4°. 21 p. **Rq 383.15(439)**

Halász Elemér. A kor eszméje és a nemzeti egység Kossuth Lajos idejében és most. Bp.: Szerző 1934. 61 p. **R 381(439) »193«**

Hochstrasser, Candid. Die Korporationsgemeinde der Stadt Luzern. Luzern: Räber 1935. XVI, 136 p. **85794**
Bibliographie: p. V—X.

Leopold Lajos. Munkabér és nagybirtok. Bp.: Légrády-ny. 1934. 40 p. (»Közgazd. Szemle«-ből.) **R 383.137(439)**

Loeb-Caldenhof, Richard. Die Realgemeinden in der Provinz Hannover. Diss. Göttingen: Göttinger Handelsdr. 1934. VIII, 187, [5] p.
Bibliographie: p. 185—187. **86178**

Svájc. Törvények, rendeletek. Die bäuerliche Entschuldung gemäss Bundesbeschluss vom 28. September 1934. Text u. Erläuterung v. P. Lampert. Zürich: Polygraphischer Verl. 1935. 83 p. **P 387.71(494)**

Zahn, Christian. Grund und Boden und die deutsche Gemeindeordnung. München: Jehle 1935. 34 p. (Kova-Schriftenreihe, 8.) **P 383.112(43)**

384 Iparpolitika

Industriepolitik — Industry

Ausztria. Törvények, rendeletek. Der Gewerbebund. Bundesgesetz, betreffend die Errichtung des Bundes der Gewerbetreibenden v. 12. März 1935, B. G. Bl. Nr. 84. Die Verordnungen, betreffend d. Gewerkschaftsbund d. österreichischen Arbeiter u. Angestellten. Bearb. v. Hugo Baltz-Balzberg. Graz: Leykam-Verl. 1935. 87 p. **P 384.22(436.01)**

Berkenkopf, Paul. Sibirien als Zukunftsland der Industrie. Stuttg.: Enke 1935. 107 p. (Wirtschaftlich-soziale Weltfragen, 4.) **A 57.38/9**

Gara Tamás nyíregyházai. Adatok az iparellenes hangulat indokolatlanságához. Bp.: Grill 1935. 63 p. **R 384.1(439)**

Ledermann László. A japán ipari probléma. Egy fejezet a világgazdasági struktúraváltozások köréből. Bp.: Gergely 1934. 88 p.
Bibliográfia: p. 86. **A 52.38/29**

Maurette, Fernand. Aspects sociaux du développement industriel au Japon. Genève: Bureau internat. du travail 1934. 71 p. (Bureau internat. du travail. Études et documents Sér. B. No. 21.) **A 52.38/30**

Németország. Törvények, rendeletek. Das Standesrecht der Handwerker nach der ersten Verordnung über den vorläufigen Aufbau des deutschen Handwerks vom 15. VI. 1934. Paderborn: Junfermann 1934. 80 p. (Frage u. Antwort, 2.) **P 384.099(43)»193«**

Salty, Vitali. Industriewirtschaft der modernen Türkei. Eine kritische Betrachtung d. kulturellen u. wirtschaftl. Aufstiegs unt. bes. Berücks. d. türkischen Wirtschaftspolitik. Würzburg: Triltsch 1934. VI, 90 p.
Bibliographie: p. 88—89. **A 56.38/45**

Schakir, Tahir. Baumwollwirtschaft Turkestans. Hg. v. »Jach Turkestan«. Berlin: Sonnendr. 1934. 152 p. **A 58/38/9**

Schild, Heinrich & Theodor Rohlfing. Die neue Organisation des deutschen Handwerks. Berlin: Dtsche Fleischer-Zeitung [1935]. 158 p. **85126**

Speitel, Rudolf. Die Kartellierung in der deutschen Zündholzindustrie. Eine Darstellung ihrer Entwicklungsgeschichte. Diss. Erlangen: Dr. Höfer & Limmert 1934. VIII, 59 p. **P 384 : 662.5(43)**
Bibliographie: p. 58—59.

Varga István. Adalékok a magyar gyáripar helyzetének konjunkturális alakulásához. Bp.: Magyar gazdaságkutató int. 1935. 35 p. **1874/8**
=Magy. gazdaságkutató int. külön-kiadv. 8.

Wagenführ, Rolf. Die Industriewirtschaft. Entwicklungstendenzen d. dtschen u. internationalen Industrieproduktion 1860—1932. Berlin: Hobbing 1933. 4°. 70 p. **1929/**
Bibliographie: p. 70.
=Vierteljahrshefte z. Konjunkturforschung. Sonderh., 31.

385 Közlekedés

Verkehrswesen — Communication

Beermann, Erich. Die Eingliederung der Luftfahrt in das deutsche Verkehrswesen. Diss. Göttingen 1926. Essen: Dr. Geck 1933. 118 p. **84768**
Bibliographie: p. 115—117.

Berkenkopf, Paul. Die Auflockerung der Industriestandorte und der Anteil der Verkehrspolitik. Münster (Westf.): Wirtschafts u. Sozialwissenschaftl. Verl. 1935. 30 p. (Verkehrswissenschaftl. Forschungen a. d. Verkehrs-Seminar a. d. Westf. Wilhelms-Universität z. Münster i. W., 4.)
P 385.03 : 384.3(43)

Dittebrand, Karl-Herbert. Eisenbahn und Kraftwagen in Deutschland. Diss. Göttingen. Grone: Dr. Schönhütte 1933. X, 349 p. **84779**
Bibliographie: p. 339—349.

Fellner Frigyes ifj. Budapest szerepe a dunai forgalomban. Bp.: Szfőv. Háziny. 1934. 35 p. **648/73/4**
=Statisztikai Közlemények, 73/4.

Földes Gyula. Gazdasági vasutak szükségessége. Bp.: M. T. I. ny. 1935. 4°. p. 122—123. (Községi közlönyből.) **X 6604**

Gabriel, S. L. Aussenhandel und Eisenbahn-Gütertarifpolitik. Berlin: Heymann 1934. 156 p. (Volkswirtschaft, 12.) **84680**
Bibliographie: p. 150—156.

Gesztelyi Nagy László. A Tisza-hajózás. Kecskemét: Első kecskeméti hírlapkiadó-ny. 1933. 40 p. (Duna-Tiszaközi mezőgazdasági kamara kiadv., 18.) **R 385.63(439) Tisza**

Hadamovsky, Eugen. Hitler erobert die Wirtschaft. München: Eher 1935. 64 p. 1 t. **P 385.43(43)**

Magyarország útügyi évkönyve. 1934. Szerk.: M. Kir. Kereskedelemügyi Minisztérium közúti műszaki szakosztálya. Bp.: »Élet« ny. 1935. **K 6257/1**

Mladiáta János. A tenger és a tengeri hajózás a nemzetek kulturális és gazdasági életében. Bp.: Bethlen Gábor irod. r.-t. 1935. 4°. 8 p. (»A tenger«-ből.) **Rq 385.7**

Németország. Statistisches Reichsamt. Das deutsche Strassen- und Wegewesen im öffentlichen Haushalt mit einem Überblick über den Strassen- u. Wegewesen im Ausland. Berlin: Hobbing 1934. 171 p. **1865/29**
=Einzelschriften z. Statistik d. Deutschen Reiches, 29.

Prochaskas Stationen Verzeichnis des Post-, Eisenbahn-, Telegraphen-, Telephon- u. Dampfschiff-Verkehrs in Österreich-Ungarn. 1914. 43. Jhg. *[8. Aufl.]* Quellen berichtigt u. ergänzt v. Albin Edlen v. Manussi-Montesole. Wien: Prochaska [1914]. **X 2249**

Ruisz Rezső. Tömegszállítási lehetőségek Budapesten. Bp.: Szfőv. Háziny. 1934. 72 p.
=Statisztikai Közlemények, 74/2. **K 3100/46**

Schulenburg, Werner Graf von der. Die Reichsautobahnen. Diss. Erlangen. Eisfeld/Thür.: Verlagsdr. Beck 1934. [VIII], 25 p.
Bibliographie: p. V—VIII. **P 385.812(43)**

Société des Nations. Comité de cooperation entre aeronautiques civiles. L'économie du transport aerien en Europe. Rapport présenté au sous-comité par Henri Bouché. Genève: Société des Nations 1935. 4°. 73 p. 4 t. (Série de publ. de la Soc. des Nations. VIII. Communications et transit, 1935. VIII, 1.) **X 6490**

Teubert, Werner. Der Güterverkehr. Entwicklung u. Aussichten. Berlin: Hobbing 1933. 4°. 40 p. **1929/**
=Vierteljahrshefte z. Konjunkturforschung. Sonderh., 33.

Wohl, Paul & A. Albitreccia. Eisenbahn und Kraftwagen in vierzig Ländern der Welt. Tatsachensamml. u. Bericht ausgearbeitet v. —. Vorwort v. Otto Most & Osborne Mauce. Hg. v. d. Deutschen Landesgruppe. Berlin: Heymann 1935. XVI, 307 p. 3 t. **84400**

Ziegler, Othmar. Schiene oder Strasse? Das moderne Verkehrsproblem in Deutschland, d. wichtigsten europäischen Staaten u. d. U. S. A. Prag: André 1934. 147 p. **84418**

386 Kereskedelem

Handel — Commerce

Ajtay József. A kibontakozás útja. Gazdasági összeműködés a Dunamedencében. Az olasz-magyar-osztrák gazdasági szövetség jelentősége. *[1931.]* 2. bőv. kiad. Bp.: Szerző 1934. 70 p. **R 386.25(405)**

Benning, Bernhard & Robert Nieschlag. Umsatz, Lagerhaltung und Kosten im deutschen Einzelhandel 1924—1932. Berlin: Hobbing 1933. 4°. 81 p. **1929/**
=Vierteljahrshefte z. Konjunkturforschung, Sonderh., 32.

Bergk, Kurt. Die Getreideversorgung Europas. Würzburg: Triltsch 1934. [5], 115 p. **86117**
Bibliographie: p. 110—115.

Biró Ferenc. A kereskedelem és üzletvilág reformja. Bp.: Korda kiad. 1935. 23 p. **R 380.05(439)**

Druckenmüller, Alfred (Hg.) Der Buchhandel der Welt. Aufbau, Verkehrswesen, Anschriften d. Buchhandels in Europa u. USA. In Selbstdarstellungen aus 25 Ländern. Stuttg.: Poeschel 1935. VIII, 272 p. **86219**

Flessner, Vollmar. Der Aussenhandel im neuen Deutschland. Ziele u. Wege d. nationalsozialistischen Aussenhandelspolitik. München: Eher 1935. 103 p. **85052**
Bibliographie: p. 5—7.

Grävell, Walter [etc] Ausfuhr ist not! Von —, Hans Peter Danielcik, Werner Daitz & Ernst Schultze. Stuttg.: Enke 1934. 96 p. (Wirtschaftlichsoziale Weltfragen, 2.) **84682**

Greiff, Walter. Die neuen Methoden der Handelspolitik. Berlin: Junker & Dünnhaupt 1934. X, 61 p. **P 386(01)**
Bibliographie: p. 61.

Herrmann, Gerhard. Handelspolitik. Lpzg: Reclam 1934. 80 p. (Wirtschaftslehre, 12.)
Bibliographie: p. 78—79. **84609**

Lewin Miksa. Az áruház. Bp.: Gergely 1935. 73, [3] p. **R 386.15**

Müller, Karl. Aussenhandelssystem und Industriepolitik Russlands während d. ersten u. zweiten Fünfjahrplanes in ihrer Bedeutung f. d. dtsch-russischen Wirtschaftsbeziehungen. Diss. Erlangen: [Selbstverl.] 1934. 4°. 91 p. **X 6540**
Bibliographie: p. 72—90.

Reuter, Franz. Die Neuregelung des deutschen Aussenhandels. Ein praktischer Wegweiser durch d. geltenden Bestimmungen. Berlin: Der dtsche Volkswirt 1934. 179 p. **84408**

Société des Nations. Statistiques du commerce international 1933. Genève: Soc. des Nat. 1934. 4°. 366 p. (Ser. de publ. de la Soc. des Nat. II. Questions économiques et financières 1934. II. A. 20.) **X 503**

Stiassny József. Jogi és gazdasági kézikönyv ipar és kereskedelem számára. Bp.: Székely-ny. 1935. 592 p. (Uránia jogi és gazdasági kvt., 4.) **86147**

Taylor, Alonzo E. The new deal and foreign trade. New York: Macmillan comp. 1935. XIII, 301 p. **85464**

386.3 Vámügy

Zollwesen — Customs

Görög Staub Károly (összeáll.) Az autonóm és szerződéses magyar vámtarifa. Az egyes vámtarifaszámoknál feltüntetett forgalmiadó és egyéb kincstári illetékek tételeivel, forgalmi korlátozásokkal, göngysúlytételekkel és betűsoros árulajstrommal. Magyarázatokkal. A forgalmiadórendelkezésekre vonatkozó részt összeáll. Tillmann István. 7. kiad. Bp.: Magyar geniusz Nemzeti kultúrát terj. r.-t. 1935. 268 p. **K 3864/6**

Köpping, Martin. Der Völkerbund und das internationale Zollwesen. Diss. Göttingen. Berlin-Lichterfelde: Siewert 1933. 107 p. Bibliographie: p. 4—9. **P 386.3 : 341.25**

Sievers, Wilm. Die Wiederstände der fremden Mächte gegen die Zollunion des Deutschen Reiches mit Österreich vom Jahre 1931. Diss. Erlangen. Zeulenroda: Dr. Sporn 1934. 83 p. Bibliographie: p. 5—14. **P 386.391(43 : (436.01)**

387 Pénz- és hitelügy

Geld und Kredit — Money. Credit

Ádám László. Bankjaink 1935 első felében. Bp.: »Konjunktúra Baraméter« kiad. 1935. 29 p. = Konjunktúra Baraméter, 9. **X 2179/9**

Agrarenschuldung. Ein Plan zur Regelung der landwirtschaftlichen Kreditverhältnisse. Karlsbad: Frank 1935. 32 p. (Bücherei d. Sudetendeutschen Heimatfront, 1. Reihe, 4.) **P 387.71(437)**

Bernát Gyula. Az abszolutizmus földtehermentesitése Magyarországon. Bp.: Egyet. ny. 1935. 294 p. **85287**

Bodmer, Max E. Zur Tätigkeit und Stellung der Privat-Bankiers in der Schweiz. Zürich: Schulthess 1934. 119 p. **84885**
Bibliographie: p. 110—112.

Bonine, Joel Carter. Modern money. Boston: Stratford co. 1933. 130 p. **86253**

Burckhardt, Walther. Das Geld. Vortrag. Bern: Stämpfli 1935. 27 p. (Aus d. »Zeitschrift d. Bernischen Juristenwesens«.) **P 380.52**

Chabrun, César. Déflation et dévaluation. Rapports, travaux et comptes rendus voeux et résolutions de la troisième semaine de la monnaie. Paris: Maison coopérative du livre 1935. XVI, 454 p. **85348**

Curcin, Slobodan. Pénétration économique et financière des capitaux étrangers en Yougoslavie. Paris: Bossuet 1935. 210 p. **85569**
Bibliographie: p. 205.

Déflation et dévaluation. Rapports, travaux et comptes rendus voeux et résolutions de la troisième semaine de la monnaie a été tenue du 29. V. —2. VI. 1933. à Paris au conservatoire national des arts et métiers sous la présidence de César Chabrun. Paris: Maison coopérative du livre 1933. XVI, 454 p. **84735**

Donner, Otto. Geld und Konjunktur. Beitr. z. gegenwärtigen Wirtschaftspolitik. Berlin: Heymann 1934. 80 p. **85267**

Donner, Otto. Die Kursbildung am Aktienmarkt. Grundlagen z. Konjunkturbeobachtung an d. Effektenmärkten. Berlin: Hobbing 1934. 4°. 110 p. **1929/**
Bibliographie: p. 108—110.
= Vierteljahrshefte z. Konjunkturforschung. Sonderh., 36.

Edie, Lionel D. Dollars. New Haven: Yale univers. pr. 1934. [6], 293 p. **84750**

Efendioglu, Haldun. Die New Yorker Börsenspekulation. Rostock: Hinstorff 1934. 138 p. (Hamburger wirtschafts- u. sozialwissenschaftl. Schriften, 29.) **84697**
Bibliographie: p. 135—138.

Eyraud, Clovis. Caisses de Crédit Municipal et monts-de-piété. Paris: Libr. technique et économique 1935. [6], 276 p. **85578**
Bibliographie: p. 268—273.

Fischer József & Szász Ágoston. Pénz. Bp.: Szerzők 1935. 24 p. **R 387.4**

Fischer, Otto Christian. Die Funktionen des Kredits und das Reichsgesetz über das Kreditwesen. Berlin: Junker & Dünnhaupt 1935. 40 p. **P 387.7(43)**

Fisher, Harold. England takes the lead. An examination of the behaviour of money, and a forecast. London: Cape 1934. 253 p. **84834**

Gergely Ernő. Aranyforgalom, aranybejelentés. Értékpapir forgalom a külfölddel. A legújabb devizarendeletek. Bp.: Centrum-ny. 1935. 36 p. **R 387.41(439)**

Grube, Hermann. Pfund und Dollar. Die Rückwirkungen d. engl. u. amerikanischen Währungsentwertung auf private dtsche Geldschulden. Berlin: Verl. f. Sozialpolitik Wirtschaft u. Statistik 1935. XIII, 106 p. **85050**
Bibliographie: p. VII—XIII.

Harris, S[eymour] E[dwin]. Monetary problems of the british empire. New York: Macmillan 1931. XVI, 569 p. **86090**
Bibliography: p. 497—559 p.

Hoepfner Guido stb. S. O. S. Mik a legsürgősebb pénzügyi reformok? Írták: —, Fischer József, Ráttkay R. Kálmán stb. Bp.: Mérnökök ny. 1935. 20 p. **R 387(439)»193«**

Hoffmann—Burges. Clearing und Kompensation im internationalen Warenverkehr. (Zahlungs-, Verrechnungs- u. Warenverkehrsabkommen.) Unter Mitw. v. Hans Ranke. Berlin: Berliner Börsen-Zeitung 1935. 192 p. **X 6613**

Höpfner, Kurt. Die Bank von England. Emsdetten: Lechte 1935. VII, 147 p. **84945**
Bibliographie: p. V—VII.

Huskinson, T[homas] W. The bank of England and the financial impasse. London: King 1935. 32 p. **P 387.11(42)**

Iversen, Carl. Aspects of the theory of international capital movements. Copenhagen: Levin & Munksgaard 1935. [8], 536 p. **85537**
Bibliography: p. 526—536.

Jessen, Arnd. Lohnt sich eine Abwertung? Berlin: Heymann 1935. 83 p. **85904**
Bibliographie: p. 82—83.

Jessen, Ludwig. Die Deflation in Dänemark. Ein Beitr. z. Charakteristik d. Verlaufs einer Deflation in einem agrarischen Ausfuhrlande. Diss. Göttingen: Göttinger Handelsdr. 1934. VIII, 118, [10] p. **86177**
Bibliographie: p. 115—117.

Kalfus, Josef. Die Devalvation als Mittel zur Wirtschaftsbelebung. Prag: Verl. »Orbis« 1934. 79 p. **P 387.51(437)**

Kováts Elemér. Az arany, az egytestű, kétlelkű lény. Közgazdasági tanulmány az »Érő«-ről. (Értékötvözeten megjelenő hiteleszköz.) Bp.: Gergely [1935]. 50 p. 4 t.
[Magyar, francia, angol, német, olasz.] **R 387.4**

Leser, Markus. La crise du schilling autrichien et ses causes économiques (1931—1933). Paris: Libr. technique et économique 1935. 193 p. **85324**

London. The Royal institut of international affairs. The future of monetary policy. Oxford: Univers. pr. 1935. X, 219 p. **84667**

Milden, Fritjof. Die staatliche Bankenaufsicht im Deutschen Reich. Diss. Erlangen. Würzburg: Dr. Triltsch 1934. VI, 36 p.
Bibliographie: p. V—VI. **P 387.18(43)**

Morgan-Webb, Charles. The money revolution. Intr. by Frank A. Vanderlip. New York: Economic Forum 1935. XVII, 272 p. **85941**

Murkó, Vladimir. Der Staat als Bankier. Das deutsche Beispiel. Ljubljana: Kleinmayr & Bamberg 1934. 212 p. **84673**

Németország. Törvények, rendeletek. Die landwirtschaftliche Schuldenregelung. Hg. v. Rudolf Harmening & Erwin Pätzold. Textausgabe, Gesetze, Verordnungen u. Richtlinien bearb. v. Hans Dietrich v. Arnswaldt. Berlin: Vahlen 1935. VIII, 183 p. (Vahlen's Gelbe Hefte.) **84679**

Pantazi, Alexandre. Contribution à l'histoire monétaire de la Roumanie. Les faits contemporains. Préf. de Roger Picard. Paris: Recueil Sirey 1934. II, 247 p.
Bibliographie: p. 235—241. **A 49.38/232**

Riegel, E. C. (Comp. & rev.) Irving Fisher's world authorities on the meaning of money. New York: Riegel 1935. [8], 183 p. **85556**

Rufener, Louis A. Money and banking in the United States. Boston: Mifflin comp. 1934. XVIII, 788 p. **84753**

Schacht, Hjalmar. Nationale Kreditwirtschaft. Berlin: Steegemann 1934. 51 p. (Die Erhebung. Dokumente z. Zeitgeschichte.) **85063**

Siebert, Bruno. Drei Jahre Goldsuspension in England. Eine Studie über d. Ursachen u. Folgen d. Pfundkrise u. d. englische Währungspolitik seit d. Goldsuspension 1931—1934. Berlin: Heymann 1935. VIII, 114 p.
Bibliographie: p. 113—114. **85390**

Société des Nations. Enquête sur les accord de clearing. Genève: Soc. d. Nat. 1935. 157 p. (Série de Publ. de la Soc. d. Nat. II. Questions économiques et financières. 1935. II. B. 6.) **85056**

Stadelmayer, Franz. Die öffentliche Sparkasse. Ein Beitr. z. Theorie d. öffentlichen Unternehmens u. d. öffentlichen Anstalt. Lpzg: Buske 1935. X, 120 p. (Würzburger staatswissenschaftl. Abhandl., Reihe B., 1.) **85392**
Bibliographie: p. 116—120.

Vieli, P. Das Rechtssystem der Clearingverträge. Vortrag. Gehalten am 27. V. 1934. im Schosse d. Schweiz. Vereinigung f. internat. Recht. — De l'incidence juridique du clearing sur les rapports entre acheteurs et vendeurs par: G. Jaccard. Rapport présenté à la Société Suisse de Droit International. Zürich: Orell Füssli [1935]. 62 p. (Schweizerische Vereinigung f. Internat. Recht, 32.) **P 387.435**

Weidner, Alfred. Die Silberfrage in der Kriegs- u. Nachkriegszeit. Diss. Göttingen: Göttinger Handelsdr. 1934. VI, [2], 123 p. **86175**
Bibliographie: p. 117—119.

388 Biztosításügy

Versicherungswesen — Insurance

Bande [György] Georg. »Die Kreditwirtschaftliche Bedeutung der Versicherung« (Kredit, Bank u. Versicherung.) Bp.: Szemes & Eckstein 1935. 31 p. **P 388.81**

Finta József. A biztosítás üzleti nyelvének magyarosítása. Bp.: Magy. bizt. tud. társ. 1935. 28 p. (Magy. bizt. tud. szemléből.) **R 388(014)**

Frisch, Franz. Ungarische statistische Grundlagen zur Sozialversicherung. Wien: Nowak 1935. p. 26—65. (Aus »Versicherungsarchiv«.) **R 388.4(439):31**

Goldziher Károly. A biztosítottak halandóságának vizsgálata. Bp.: Friedmann-ny. 1934. 12 p. **R 388.3**

Goldziher Károly. A magántisztviselők nyugdíjbiztosítása. Bp.: [ny. n.] 1934. 11 p. (A »Biztosítási és közigazgatási lapok«-ból.) **R 388.36**

Oesterreichischer Versicherungs Almanach. 1934. 5. Jhg. Wien: Die Versicherung [193?]. **X 2294**

Reu, Karl. Die Entstehung des Anspruchs auf die Versicherungsleistung in der privaten Unfallversicherung. Diss. Erlangen. Kallmünz: Dr. Lassleben 1934. VII, 34 p.
Bibliographie: p. V—VII. **P 388.41(43)**

Sárkány Lajos. Preventiv hitelvédelem és kereskedők aggkori ellátása. Bp.: Gergely 1935. 39 p. **R 388.25(439)**

Schwenger, Rudolf. Die deutschen Betriebskrankenkassen. München: Duncker & Humblot 1934. XII, 140 p. **3358/186/3**
Bibliographie: p. 136—137.
=Schriften d. Vereins für Sozialpolitik, Bd 186: Die betriebliche Sozialpolitik einzelner Industriezweige. Hg. v. Goetz Briefs, III.

Takács Imre. A Magyar gazdasági munkásbiztosítás története. (Az Orsz. gazdasági munkáspénztár harmadszázados működése.) Bp.: Orsz. gazdasági munkáspénztár 1934. 46 p. **R 388.4(439)**

389 Állami pénzügyek

Finanzwesen — Public finance

Balás Károly. Pénzügytan. 1—2. k. Bp.: Egyetemi ny. [1932]—1935. **82245**
1. k. A közjövedelmek jövedelemelosztási helyzete. Általános adótan. Egyenesadók. [1932]. 405 p.
2. k. Áradók. Illetékek. Egyedáruságok. A közháztartások rendje. 1935. p. 409—858.

Baranyi János. A közületi vállalkozások kérdéséhez. Bp.: »Magyar Közigazgatás« kiad. 1935. 20 p. (Magyar közigazgatás kvtára, 2.) **R 389.15**

Baravelli, G. C. Politique des travaux publics du régime fasciste. Roma: Società ed. di »Novissima« [1935]. 79 p. 24 t. **P 389.41(45)**

Buck, A[rthur] E[ugene]. The budget in governments of today. New York: Macmillan comp. 1934. VI, [4], 349 p. **84574**
Bibliography: p. 313—332.

Engländer, Oskar & Rudolf Schranil. Finanzwissenschaft und tschechoslowakisches Finanzrecht. Brünn: Rohrer 1935. VIII, 503 p. **85401**

Hoffmann, Willy. Untersuchungen zum Recht der öffentlichen Anstalten. Diss. Erlangen. Zeulenroda: Dr. Sporn 1934. 61 p.
Bibliographie: p. 7—8. **P 389.15(43)**

Lacan, Roger Adolphe & Bernard Leger. Finances publiques. Legislation budgetaire et fiscale. Plans d'études conformes à la récente codification fiscale. Paris: Libr. gen. de droit & de jurisprudence 1935. III, 275 p. **85779**

Lloyd, Wildon. The European war debts and their settlement. Foreword by Herbert Wright. New York: Committee for the consideration of inter-governmental debts 1934. XIV, 88 p. 2 t. **84855**

Olaszország. Ministero del lavoro publici. Les travaux publics exécutés pendant les dix premières années du régime fasciste. Novara: Instituto geografico de Agostini 1934. 4°. VIII, 305, [3] p. 105 t. **X 6553**

Pfaundler, Richard. System des Finanzausgleichs in Österreich. Auf Grund d. Neuordnung im Jahr 1934. Wien: Springer 1935. VIII, 184 p. **85041**

Raab, Friedrich. Der öffentliche Haushalt. (Finanzwissenschaft I.) Lpzg: Reclam 1934. 80 p. (Wirtschaftslehre, 16.) **84606**
Bibliographie: p. 78—79.

Société des Nations. Organisation des communications et du transit. Enquête sur les Travaux publics nationaux. Genève: Soc. d. Nations 1934. 4°. 289 p. 1 t. (Sér. de publ. de la Soc. d. Nations VIII. Communications et transit 1934. VIII. 8.) **X 6489**

Teghze-Gerber Ferenc. Az államháztartás ellenőrzésének irányai a világháború után. Bp.: Légrády 1935. 32 p. **R 389.1(439)**

389.2 Adók és illetékek

Steuern und Gebühren — Taxation

Hegedüs Lóránt. Az adótan társadalmi elmélete. Bp.: Akadémia 1935. 32 p. **X 2281/2**
= Értekezések a nemzetgazdaságtan és statisztika köréből. Új sorozat, 2.

Jacoby, Sidney. Die Gemeinnützigkeit. Begriff u. Bedeutung im dtschen Recht unter bes. Berücksichtigung d. Steuerrechts. Diss. Berlin. Freiburg im Br.: Dr. Waibel 1934. [4], 80 p. **P 389.206.4(43)**
Bibliographie: p. 77—79.

Linker, Josef. Subjektive und objektive Tendenzen in der Einkommensbesteuerung. Diss. Berlin. Kassel: Kasseler Buchdr. u. Stempelfabrik 1934. 125 p. **84767**
Bibliographie: p. 113—125.

Magyarország. Törvények, rendeletek. A magyar egyenes adók a külföldi államokkal megkötött összes adóügyi egyezmények és végrehajtási rendeletek szövegével. [Szerk.] Kneppó Sándor & Pilisy Lajos. Bp.: Eggenberger 1935. 248 p. **85760**

Magyarország. Törvények, rendeletek. A módosított házadószabályok. A házadó évközi helyesbítése. (16.330/1933. M. E. és 66.000/1934. P. M. VII. A. sz. rendeletek.) Jegyzetekkel és magy. ellátta Kerezsy Jenő. Bp.: Ház & telek lapkiadó 1934. 45 p. (Ház & telek kvtára, 1.) **R 389.225.3(439)**

Németország. Törvények, rendeletek. Gesetz über die Schätzung des Kulturbodens. (Bodenschätzungsgesetz) (Bod. Schätz. G.) Vom 16. X. 1934. Berlin: Verl. f. Reichssteuertabellen 1934. 8 p. **P 389.222.6(43)**

Németország. Törvények, rendeletek. Die neuen Steuergesetze. Einführung in d. neuen Steuergesetze. Übersichten über die wesentlichen Änderungen gegenüber d. bisherigen Recht. Wortlaut d. zehn neuen Gesetze. Hg. v. Fritz Reinhardt. Berlin: Spaeth & Linde [1934]. XX, 392 p. **84404**

Németország. Törvények, rendeletek. Das Umsatzsteuer-Gesetz. Erläut. v. Heinrich Göttel & Walther Eckhardt. Lpzg: Gloeckner 1935. 120 p. (Gloeckners Steuer-Bücherei, Bd 2.) **84858**

Röhrig, Wilhelm. Die statistische Gebühr in Deutschland. Diss. Erlangen. Eisfeld i. Thür.: Verlagsdr. Beck 1934. 91 p. **P 389.376**
Bibliographie: p. 85—90.

Szövényi László. A gazdaadózás. Bp.: »Pátria« ny. 1935. 75 p. (Orsz. magy. gazdasági egyesület kiadv.) **R 389.2(439)**

Wach, Georg. Die Besteuerung Andersgläubiger durch die Religionsgesellschaften. Diss. Erlangen. Zeulenroda i. Th.: Dr. Sporn 1934. 94 p. **P 389.96(43)**
Bibliographie: p. 83—94.

389.5 Községi pénzügyek

Gemeindefinanzen — Common finance

Bajorország. Törvények, rendeletek. Das bayerische Gemeindeabgabengesetz vom 8. IV. 1935. mit Vollzugsbekanntmachung u. zahlreichen einschlägigen reichs- u. landesrechtlichen Bestimmungen. Mit Einl., Erläut. u. Sachverzeichnis v. Robert Hertle. München: Beck 1935. XVI, 394 p. **85549**

Baryaktarovitch, Nicolas. Finances communales en Yougoslavie. Préf. de Edgard Allix. Paris: Giard 1933. 318 p. **A 49.38/231**
Bibliographie: p. 309—316.

Bene Lajos. A magyar városok háztartása. Bp.: Szfőv. Háziny. 1935. [2], 96 p. **648/76/4**
= Statisztikai Közlemények, 76/4.

Bischoff, Hugo. Die kommunale Anleihepolitik nach dem Kriege. Diss. Göttingen: Dr. Schütze 1933. [8], 124, [3], XXXIX p. **86181**
Bibliographie: p. 116—119.

Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatala. A magyar városok háztartási viszonyai az 1934. évben. Bp.: Saját kiad. 1935. [16], 184 p. **X 522/1**
= Magy. városok statisztikai évkönyve, 1.

Burton, J. H. The finance of local government authorities. London: Griffin 1934. [6], 290 p. **84612**
Bibliography: p. 281—282.

Chaveton, Bernard. Les finances locales anglaises. Paris: Libr. technique & économique 1934. 168 p. **85579**
Bibliographie: p. 166—167.

Held, Georg. Gemeindefinanzrecht und Rechnung der Gemeinden. Mainz: Matthias Grünewald-Verl. 1934. 62 p. **P 389.5(431)**

Lang, Richard. Die Einflüsse von Selbstverwaltung und Staatsaufsicht auf die deutsche Kommunalverschuldung unter besonderer Berücksichtigung Preussens. Berlin: Heymann 1933. XXIV, 244 p. **84693**
Bibliographie: p. XI—XXIII.

Liverpool. City, Finances of the —. A review for the year 1933—34. Liverpool: City of Liverpool 1934. **X 2263**

Loschelder, Wilhelm. Prüfung von Gemeinden und Gemeindeverbänden. 6 Vorträge d. Schulungskursus d. Leiter d. preuss. Gemeinde-Prüfungsämter, gehalten im preuss. Minist. d. Innern: Ende Juli 1934. Eberswalde: Müller 1934. VII, 223 p. **84685**

Magyarország. Központi statisztikai hivatal. Magyarország községeinek háztartási viszonyai az 1934. évi községi költségelőirányzatok szerint. Bp.: Pester Lloyd 1935. 109 p. **K 3100/41**
=Magy. statisztikai közlemények. Új sorozat, 93. k.

Németország. Törvények, rendeletek. Der Gemeindekredit. Zusammenfassende Darstellung d. Rechts d. Darlehensaufnahmen, Bürgschaftsübernahmen usw. v. Hans Storck. Berlin: Dtscher Gemeindeverl. 1935. VIII, 142 p. **86137**

Paris. Syndicat central des travailleurs municipaux et départementaux. Nouveau manuel pratique à l'usage des employés de l'octroi de Paris. Paris: Bourse du travail 1934. XV, 591 p. 4 t. **85783**

Preuss, Fritz. Die Finanzverfassung der Gemeinden und Departements in Frankreich und die Pläne zu ihrer Reform. Jena: Fischer 1933. XII, 166 p. (Finanzwissenschafl. u. volkswirtschaftl. Studien, 28.) **84704**
Bibliographie: p. 161—163.

Szigeti Gyula. Nagy-Budapest terve pénzügyi vonatkozásban az érdekelt városok és községek háztartási előirányzatai alapján. Bp.: Szfőv. statiszt. hiv. 1934. 55 p. **K 3100/46**
=Statisztikai közlemények, 70/4.

Vorschriften. Über die Bürgersteuer und Einwohnersteuer 1935. in Württemberg. Stuttg.: Kohlhammer 1935. 56 p. **P 389.71(434.7)**

389.65 Községi üzemek

Kommunal-Betriebe — Communal works

Csizmadia Andor. A gázmű, mint közüzem jelentősége a közvilágitás, az ipar és a magánháztartások szempontjából. (Különös tekintettel a győri gázmű viszonyaira.) Győr: Győregyházm. alap. ny. 1935. 11 p.
R 389.65: 665.7(439.031) Győr

Tétreau, Jean. Les régies municipales. Legislation, fonctiennement, jurisprudence. Paris: Recueil Sirey 1935. 359 p. **85796**
Bibliographie: p. 351—352.

39 Néprajz. Folklore

Ethnographie — Ethnography

Benedikt, Ruth. Patterns of culture. Boston: Mifflin comp. 1934. XIV, 291 p. **84840**

Czakó Elemér (szerk.) A magyarság néprajza. 2—3. k. Bp.: Egyetemi ny. [1934—35.] **K 3900/2**

2. k. A magyarság tárgyi néprajza. 2. rész. Irta: Győrffy István és Viski Károly [1934]. 443 p.
Bibliográfia: p. 26, 63, 106, 181—182, 245—246, 273, 387—395, 441—443.

3. k. A magyarság szellemi néprajza. 1. rész. Népköltészet, stilus és nyelv. Irták: Berze-Nagy János, György Lajos, Horger Antal [stb.] [1935]. 472 p. 28 t.
Bibliográfia: Az egyes fejezetek után.

Elekesné Weber Edith. Magyar táncok. Vezérkönyv a magyar táncok tanításához. Bp.: Stephaneum 1935. 230, LXVIII p. **84848**

Harrington, John P. A new original version of Boscana's historical account of the San Juan Capistrano Indians of Southern California. Washington: Smithsonian inst. 1934. 62 p. 2 t. (Smiths. miscellaneous coll., 92/4.) **P 39(=97)**

Nyiri és rétközi parasztmesék. Bevezető tanulmánnyal és jegyzetekkel közli Ortutay Gyula. Fametszetekkel illusztrálta Buday György. Gyoma: Kner 1935. 264 p. **86150**
Bibliográfia: p. 37—38.

Pieper, Max. Das ägyptische Märchen. Ursprung u. Nachwirkung ältester Märchendichtung bis z. Gegenwart. Lpzg: Hinrichs 1935. 89 p. (Morgenland, 27.) **A 50.08/11/27**

Rasmussen, Knud. Grönlandsagen. Berlin: Gyldendal 1922. 277 p. 29 t. **85630**

Retzlaff, Hans. Deutsche Bauerntrachten. Beschr. v. Rudolf Helm. Geleitw. v. Konrad Hahn. Berlin: Atlantis Verl. 1934. 223 p. **84516**

Szabó Kálmán. A »hirös város« anekdótakincse. Összegyüjtötte —. Kecskemét: Első kecskeméti hirlapkiadó és ny. 1935. 139 p. **85802**

4 Nyelvészet

Philologie — Philology

Aküschlü. Abkürzungsschlüssel. Berlin : Brunner-Verl. 1935. 329, [6] p. **K 4000/3**

Barton, George A. I. A hittite manual for beginners. II. The »Treaty« of Mursilis with Kupanta-Kal, transliterated and transl. with vocabulary. Paris: Geuthner 1928. XXXIX, 86 p. **A 50.42/63/1**
= Hittite studies, 1.

Barton, George A. & Baruch Weitzel. A hittite chrestomathy with vocabulary. Paris : Geuthner 1932. VIII, 72 p.
= Hittite studies, 2. **A 50.42/63/2**

Collinder, Björn. Indo-uralisches Sprachgut. Die Urverwandschaft zwischen d. indo-europäischen u. d. uralischen Sprachfamilie. Uppsala : Lundequistska 1934. 116 p. (Uppsala univ. årsskrift, 1.) **A 50.40/25**
Bibliographie : p. 83—92 ; 116.

Csorba Ferenc. Nyelvünk és a nemzeti szellem. Bp. : May-ny. 1935. 39 p. **R 494.511**

Delaporte, L. Pour lire le hittite cunéiforme. Paris : Libr. d'Amerique et d'Orient 1935. 66 p. **A 50.42/64**
[Kőnyomat].

Gelb, Ignace J. Inscriptions from Alishar and vicinity. Chicago : Univers. of Chicago pr. 1935. 4°. XV, 84 p. 63 t. **A 50.08/19/27**
= University of Chicago. Oriental institute publ., XXVIII.

Gradmann, Robert (Hg.) Wörterbuch deutscher Ortsnahmen in den Grenz- und Auslandgebieten. Stuttg. : Ausland & Heimat Verl.-Aktienges. 1929. 78 p. **P 43—311**

Grapow, Hermann. Untersuchungen über die altägyptischen medizinischen Papyri. Teil 1. Lpzg : Hinrichs 1935. (Mitteilungen d. vorderasiatisch-aegyptischen Ges. (E. V.) Bd 40. Hf. 1.) **A 50.08/5/40**
T. 1. : IV, 112 p.

Grosz Ernő & Mannheim Mór. Rövid héber nyelvtan. Ragozási táblákkal és szótárhasználati utasitásokkal. Debrecen : Herskovics & Deutsch 1935. 44, 584 p. **K 492.4—5**

Györke J[ózsef]. Die Wortbildungslehre des Uralischen. (Primäre Bildungssuffixe.) Tartu: Krüger 1935. 96 p. (Bibl. hung.-estica. Inst. litterarum Hungarici Univers. Tartuensis, 15.) **85789**

Haag, Karl. Das Denkgerüst der Sprache. Die Bestandteile des Denkens als d. Grundlagen d. Sprachbaus. Heidelberg : Winter 1935. 44 p. **P 401**

Klemm Antal. Pécs és a Mecsek neve. Pécs : Dunántúl-ny. 1935. 4.° 20 p. **X 2306/1**
= Pannónia-könyvtár, 1.

Korzenszky E. & R[udolf] Vári. Onesandrei strategicus. Bp. : Franklin 1935. XX, 109 p. **X 517/1/1**
= Sylloge tacticorum graecorum, 1/1.

Kovács Johanna. Névszóképzők a középlatin nyelvjárásokban. Bp. : Stephaneum 1934. 98 p. (Budapesti egyetemi romanisztikai dolgozatok.) **R 459.91—541.11**

Lakó György. A permi nyelvek szóvégi magánhangzói. Bp.: Hornyánszky 1934. 65 p. (Finnugor értekezések, 2.) **R 494.53—12**

Langenscheids Taschenwörterbuch der schwedischen und deutschen Sprache. Bd 1—2. Bearb. v. Hans Helwig. Berlin : Langenscheid 1930. 496 ; 460 p. **85833**

La Rue, Jean. Dictionnaire d'argot et des principales locutions populaires. Précédé d'une : Histoire de l'argot par Clément Casciani. Paris : Flammarion 1928. 192 p. **85471**

Melich János. Latinbetűs helyesírásunk eredete. Bp. : Akadémia 1934. 47 p. **3899**
= Értekezések a nyelv- és széptudományi osztály köréből, XXV. k. 4. sz.

Mendl, Maria W. Roumanian self — taught by the natural method with phonetic pronunciation. By —. In collaboration with G. Mendl. London : Marlborough 1930. XII, 148 p. (Marlboroughs self-taught series.) **A 49.48/8**

Meriggi, Piero. Die längsten Bauinschriften in »hethitischen« Hieroglyphen nebst Glossar zu sämtlichen Texten. Lpzg : Hinrichs 1934. 177 p. (Mitteilungen d. Vorderasiatisch-Aegyptischen Gesellschaft, 39. Bd 1.) **A 50.08/5/39**

Mészáros [Gyula] Julius. Die Päkhy-Sprache. Chicago: The university of Chicago pr. 1934. 402 p. (The Oriental Inst. of the university of Chicago. Studies in ancient oriental civilization, No. 9.) **A 50.08/20/9**

Németh Gyula. A magyar rovásírás. Bp.: Akadémia 1934. 32 p. 7 t. **2193/2/2**
=Magy. nyelvtud. kézikönyve, II. 2.

Péterdi Otto. Az észak-bakonyaljai német falvak dűlőnevei. Bp.: Pfeiffer 1934.4°. 64 p. [Dtscher Auszug.] **X 2308/61**
=Német philológiai dolgozatok, 61.

Sauer, Carl Marquard & Heinrich Ruppert. Spanische Konversations-Grammatik zum Schul- u. Privatunterricht. *[1868.]* 12. Aufl. Durchges. & verb. v. Richard Ruppert y Ujaravi. Heidelberg: Groos 1920. VIII, 504 p. (Lehrbücher Methode Gaspey-Otto-Sauer.) **85972**

Schlegl János. Az alsógallai német nyelvjárás mondatszerkesztése. Bp.: Pfeiffer 1935.4°. 76 p. **X 2308/62**
Bibliográfia: p. 65—66.
=Német philológiai dolgozatok, 62.

Szécsi Ferenc (szerk.) Idegen szavak nagyszótára. Magyar és eredeti helyesírással a származás feltüntetésével; az idegen szólásmódok és szállóigék magyarázatával. Bp.: Pápai [1935]. [6], 220, [14] p. **K 4945/9**

Szinnyei József. Jó magyarság. Bp.: Akadémia 1935. 20 p. (Klny. a »Magyarosan« 2. évf.-ból.) **X 2273/1**
=Nyelvművelő füzetek, 1.

Tóth Kálmán. Das bikácser Deutschtum und seine Mundart. (Beitr. z. Ungarländisch-Deutschen Mundartforschung u. Siedlungsgeschichte.) Dissz. Debrecen: Bertók-ny. 1934. 45 p. (Német irodalmi és nyelvtudományi dolg., II. köt., 2.)
Bibliográfia: p. 44—45. **R 430(439.061) Bikács**

Trocsányi Zoltán. Régi magyar nyomtatványok nyelve és helyesírása. Bp.: Akadémia 1935. 42 p. **2193/1/10**
=A magyar nyelvtud. kézikönyve, I. 10.

Tseretheli, M. v. Die neuen haldischen Inschriften König Sardurs von Urartu (um 750 v. Chr.) Ein Beitr. z. Entzifferung des Haldischen. Vorgelegt v. H. Ranke. Heidelberg: Winter 1928. IV, 84 p. (Sitzungsberichte d. Heidelberger Akademie d. Wissenschaften. Philos.-hist. Klasse. Jg. 1927/1928. 5. Abhandl.) **A 50.42/34**

Wadler, Arnold. Der Turm von Babel. Urgemeinschaft d. Sprachen. Basel: Geering 1935. 452 p. **86120**
Bibliographie: p. 452.

Walde, Alois. Vergleichendes Wörterbuch der indogermanischen Sprachen. Hg. & bearb. v. Julius Pokorny. Register bearb. v. Konstantin Reichardt. Bd 1—3. Berlin: Gruyter 1927—32. VI, 877; 716; [4], 269 p. **A 54.40/1**

Zolnai Gyula. Van-e szükség nyelvművelésünk irányítására? Bp.: Akadémia 1935. 59 p. (Klny. a »Magyarosan« III. évf.-ból.) **X 2273**
=Nyelvművelő füzetek, 2.

5 Természettudomány

Naturwissenschaft — Science

André, Hans [etc.] Deutsche Naturanschauung als Deutung des Lebendigen. Von: —, Armin Müller & Edgar Dacqué. München: Oldenbourg 1935. 192 p. **85527**

Czenthe Béla. A negyedik dimenzió. (A természettudományos szemlélet ismeretkritikai elemzése.) Bp.: Neszt-ny. 1935. 20 p. **R 530.1**

Einstein, Albert. Hogyan látom a világot. (Mein Weltbild.) Ford. Szécsi Ferenc. Bp.: Faust 1935. 217 p. **84493**

Gaál István. Amit rosszul tudunk. Természettud. koholmányok és balitéletek. Bp.: Egyet. ny. 1935. 438 p. **86151**
Bibliográfia: p. 431—433.

Garbedian, H. Gordon. Major mysteries of science. London: Selwyn & Blount [1933]. X, 320 p. 32 t. **84591**

Georg, Eugen. Der Mensch und das Geheimnis. Berlin: Safari-Verl. 1934. 381, [3] p. **84340**

Henseling, Robert. Das All und wir. Das Weltgefühl d. Gegenwart und seine Urgeschichte. Berlin: Schönfeld 1936. 208 p. 24 t. **86239**

Noltenius, Friedrich. Raum, Strahlung, Materie. Naturphilosophische Untersuchungen. Lpzg: Barth 1935. VI, 164 p. **84739**

Rüfner, Vinzenz. Die Natur und der Mensch in ihr. Bonn: Hanstein 1934. 82 p. (Die Philosophie, ihre Geschichte u. ihre Systematik, 10.) **85883**

Természettudományi lexikon. Az utolsó évtizedek új természettudományi fogalmainak magyarázata. Szerk.: Gombócz Endre. Bp.: Természettud. társ. 1934. [4], 795 p. **84374**

51 Mathematika. Geometria

Mathematik. Geometrie
Mathematics. Geometry

Archimedes. Arenarius. A görög szöveget magyar fordítással kísérte és jegyz. ell. Grosschmid Lajos. Bp.: Stephaneum-ny. 1931. 61 p. (A Szt. Istv. akad. mennyiségtan-természettud. oszt. felolvasásai, 3. k. 1. sz.) **R 51 Archimedes**

Bolzano, Bernard. Zahlentheorie. Hg. u. mit Anmerkungen vers. v. Karel Rychlik. Prag: Königl. böhm. Ges. d. Wissenschaften 1931. 57, 11 p. **101454/2**
Bibliographie: p. 9.
=Bolzano: Schriften, Bd 2.

Colerus, Egmont. Vom Punkt zur vierten Dimension. Geometrie für jedermann. Berlin: Zsolnay 1935. 445 p. **85897**

Dávid Lajos. Gyakorlati differenciálgeometria. 1. köt. Debrecen: Csáthy 1935. **86169**
I. köt.: Síkgörbék. XXII, 216 p. 11 t.

Péter Rózsa. A rekurzív függvények elméletéhez. Dissz. Bp.: Franklin 1935. 24 p. (A Matematikai és Fizikai Lapok-ból.) **R 512**

Szász Pál. A differenciál- és integrálszámítás elemei. Előszót írta: Fejér Lipót. 1—2. k. Bp.: Franklin 1935. XIV, 476; X, 460 p. **85503**

Tardos Vida. Térgörbék szinguláris pontjairól. Bp.: Stephaneum-ny. 1934. 30 p. (Közlemények a Debreceni tudomány-egy. matematikai szemináriumából, IX.) **R 513**
[Magyar-német.]

Weitbrecht, Wilh[elm]. Ausgleichungsrechnung nach der Methode der kleinsten Quadrate. Lpzg: Göschen 1906. 180 p. 2 t. (Samml. Göschen, 302.) **84532**

52 Csillagászat

Astronomie — Astronomy

Abbot, C. G. & L. B. Aldrich. The standard scale of solar radiation. Washington: Smithsonian institution 1934. 3 p. (Smithsonian miscellaneous collections, vol. 92, 13.) **P 523.7**

Borchardt, Bruno. Die Sonne. Berlin: Ullstein 1926. 124 p. (Wege z. Wissen, 33.) **85843**

Eddington, Arthur. New pathways in science. Cambridge: Univ. pr. 1935. X, 333 p. **85139**

Eddington, A[rthur] S[tanley]. Die Naturwissenschaft auf neuen Bahnen. (New pathways in science.) Übers. v. Wilhelm Westphal. Braunschweig: Vieweg 1935. VIII, 319 p. 4 t. **85921**

Hinzpeter, Georg. Die Mondzeitalter der Erde. Berlin: Luken & Luken 1935. 39 p. **P 529**

Jeans, James. A csillagos ég titkai. Ford. Sziklay Géza. Fordítást átnézte és jegyzetekkel ellátta Cavalloni Ferenc. Bp.: Dante könyvkiad. 1936. 172 p. 18 t. **86132**

Jónásch Antal. Természettudományi tanulmány. Bp.: Scholtz 1935. 134 p. 5 t. **84907**

Kovács István. Nyíltlevél és kivonat. (Igazságot Newtonnak). A csillagászat kedvelőihez. Szeged: Ablaka-ny. 1935. 16 p. **R 523.03**

Langdon, S. Babylonian menologies and the semitic calendars. London: British academy 1935. VIII, 169 p. (The schweich lectures on biblical archaeology, 1933.) **A 50.52/4**

Lübke, Anton. Der Himmel der Chinesen. Lpzg: Voigtländer 1931. 141 p. 20 t. **A 51.52/2**
Bibliographie: p. 8.

Meisel, Ferdinand. Wandlungen des Weltbildes und des Wissens von der Erde. Stuttg.: Deutsche Verl.-Anst. 1913. XII, 395 p. (Das Weltbild d. Gegenwart, 1.) **85163**

Tass [Antal] Anton. Die Sternkunde in Ungarn. [Bp.: o. Dr. & Jh.] p. 298—311. (Aus Bulletin d. sciences historiques.) **R 52(09)(439)**

53 Mechanika. Fizika

Mechanik. Physik—Mechanics. Physics

Bragg, William. Die Welt des Lichtes. (The Universe of light.) Übers. v. Günter Nagelschmidt. Braunschweig: Vieweg 1935. V, [3], 222 p. 14 t. **85767**

Brühlmann, Otto. Physik am Tor der Metaphysik. München: Reinhardt 1935. 137 p.
Bibliographie: p. 134—137. **85424**

Császár Elemér. A röntgensugárzás és gyakorlati alkalmazása. Bp.: Kir. magy. term. tud. társ. 1934. XI, 503 p. **84373**

Göhler, O. Revolution im Weltall und das entschleierte Gesicht seiner Rätsel. Berlin-Tempelhof: Schneider 1934. 48 p. **P 530.1**

Hermann, Grete. Die naturphilosophischen Grundlagen der Quantenmechanik. Berlin: »Öffentliches Leben« 1935. 84 p. **86227**

Rochlitz Károly. A jelenségek mélyebb oksági kapcsolata. (Egy különálló fizikai világnézlet.) Rio de Janeiro (Brasil): Saját kiad. [192?]. 113 p. **84996**

Scheminzky, Ferdinand. Die Welt des Schalles. Wien: Verl. »Das Bergland-Buch« 1935. 742 p. 56 t. **84383**

54 Chemia

Chemie — Chemistry

Huntenburg, Wilhelm. Querschnitt durch die organische Chemie. Lpzg: Voss 1935. VIII, 180 p. **84922**

Painlevé, Paul (red.) Centenaire de Marcelin Berthelot 1827—1927. Red.: —, Auguste Béhal, Jean Gérard. Paris: Impr. Vaugirard 1929. 709 p. 13 t. **5609**

Wizinger, Robert. Chemische Plaudereien über Gaskrieg, Atomzertrümmerung, Vitamine und viele andere Gegenwartsprobleme. Bonn a. Rhein: Verl. d. Buchgemeinde 1934. [8], 222 p. 20 t. (Buchgemeinde Bonn. Belehrende Schriftenreihe, 10.) **85104**

55+56 Geológia. Paleontológia

Geologie. Paläontologie
Geology. Paleontology

Bethlen Gábor gr. A bihar-szilágyi Rézhegység északi peremének földtani és őslénytani viszonyai. Dissz. Bp.: Bethlen Gábor irod. & ny. r. t. 1933. 4°. 58 p. **Rq 56(439)(234) Rézhegység**

Bibliográfia: p. 47—53.

Lambrecht Kálmán. Az ősvilági élet. Bp.: Franklin 1935. 210 p. **86111**

Noszky Jenő, ifj. Adatok az északi Bakony krétaképződményeinek ismeretéhez. Dissz. Bp.: Mérnökök ny. 1934. p. 100—136 p. 2 t. (Közlemények a Debreceni Tisza István tud. egyet. ásványföldtani int.-ből. 3. sz.) **R 55(439)(234) Bakony**

[Magy.-német.]

Peja Győző. Makó és környékének felszíne. Makó: Csanád vm. közönsége 1935. 25 p. (Csanád vm. kvt., 27.) **R 55(439.024) Makó**

Rihmer László, granasztói. A pécsi (pécsbányatelepi) mammut. Részletes beszámoló a pécsbányatelepi ásatásokról, anatómiai és palaeontológiai feldolgozás, a legbehatóbban tanulmányozott hazai és külföldi leletekkel való összehasonlítás. Pécs: Haladás-ny. 1935. 158 p. 2 t. (Geographia Pannonica, XII.) **85029**

Wein György. Zirc környékének titon rétegei. Dissz. Bp.: Mérnökök ny. 1934. 99 p. 1 t. (Közl. a Debreceni Tisza István tud. egyet. ásvány-földtani int.-ből, 2. sz.) [Magyar-német.] **R 55(439.070)**

Bibliográfia: p. 97—99.

551 Fizikai földrajz

Physiogeographie
Physical geography

Beebe, William. Half mile down. New York: Harcourt & Brace 1934. XX, 344 p. 48 t. **84873**

Bevilaqua-Borsody Béla. Die Süsswasserforschungen des Grafen Luigi Ferdinando Marsili da Bologna in Ungarn 1686—1699. [Stuttg.: Schweizerbart 1932.] p. 435—441. (Aus »Verhandlungen d. Internat. Vereinigung f. theoret. u. angew. Limnologie«, Bd 5.) **R 551.49(439)»1686 : 1699«**

Borbás Ilona. A Szépvölgy és barlangjai morfológiája. Bp.: Neuwald-ny. 1934. 27 p. 1 t. (»Barlangvilág«-ból.) **R 551.43(439)Bp 032**

Clayton, H. Helm. World weather and solar activity. Washington: Smithsonian inst. 1934. 52 p. 4 t. (Smithsonian misc. coll., 89.) **P 551.5(∞)**

Clayton, H. Helm (ed.) World weather records 1921—1930. Collected from official sources by G. C. Simpson, Robert C. Mossman, Sir Gilbert Walker, Frances J. Clayton. Washington: Smithsonian institution 1934. VI, 616 p. **84976**

=Smithsonian miscellaneous collection, Vol. 90.

Hajósy Ferenc. A csapadék eloszlása Magyarországon (1901—1930). Die Verteilung des Niederschlages in Ungarn (1901—1930). Bp.: Orsz. meteorológiai & földmágnességi intézet 1935. 4°. 34 p. 14 t. **X 6484**

[Magyar & német.]

Horváth Gyula. A Marcal-völgy morfológiája és vízrajza. Bp.: Saját kiad. 1934. 34 p. **R 551.43(439.071)**

Szalánczi Károly. Az Adriai tenger fenéktalaja. Előzetes jelentés. Dissz. Debrecen: Tiszántúli könyv- és lapkiadó r.-t. 1934. 34 p.
Bibliográfia: p. 31—34. **R 551.46**

57 Antropológia. Biológia

Anthropologie. Biologie
Antropology. Biology

Alverdes, Friedrich. Die Totalität des Lebendigen. Lpzg: Barth 1935. VIII, 107 p. (BIOS, III.) **84386**
Bibliographie: p. 107.

Berr, A. Grössenordnungen des Lebens. Studien über d. absolute Mass im biologischen Geschehen. München: Oldenbourg 1935. 106 p. 1 t. **85529**

Driesch, Hans. Die Maschine und der Organismus. Lpzg: Barth 1935. VIII, 76 p. (Bios. Abhandl. z. theoret. Biologie u. ihrer Gesch., sowie z. Philosophie d. organ. Naturwiss. IV.) **85420**

Franz, Viktor. Der biologische Fortschritt. Die Theorie d. organismengeschichtlichen Vervollkommnung. Jena: Fischer 1935. VII, 82 p. **85776**
Bibliographie: p. 80—82.

Greguss Pál. Bevezetés az örökléstanba. Bp.: Novák 1935. 222 p. **85023**

Günther, Hans. Die Variabilität der Organismen und ihrer Normgrenzen. Zugleich ein kurzer Leitfaden d. Variationsstatistik. Lpzg: Thieme 1935. 132 p. **84587**
Bibliographie: p. 127—132.

Leigh, R. Wood. Notes on the somatology and pathology of ancient Egypt. Berkeley: Univers. of California Pr. 1934. [4], 38 p. 8 t.
Bibliography: p. 38. **3017/34/1**
=Univers. of California Publ. in american Archeology and Ethnology, 34/1.

Tangl Harald. A vitaminok. Bp.: Kir. m. term. tud. társ. 1935. 51 p. (Természettudományok elemei, 1.) **R 577.16**

Wolf, Julius. Physiognomik und Völkergeschichte nach Vorlagen aus dem altägyptischen u. altorientalischen Bilderschatz. Berlin-Charlottenburg: Goldstein 1935. XIV, 173 p. 40 t. **84566**

58 Növénytan

Botanik — Botany

Ballenegger Robert. Bevezetés a növények életvegytanába. *[1922.]* 2. kiad. Pécs: Dunántúl-ny. 1934. 286 p. **85034**
Bibliográfia: p. 282.

Entz Géza. Az ostor és protoplazma növekedéséről. Bp.: Akadémia 1934. 64 p. 12 t. **2658/37/3**
=Mathematikai és természettudományi közlemények, XXXVII, 3.

Kovács Ferenc. Óbecse határának virágos növényei. Szeged: Városi ny. 1929. 190 p. **2771/6**
=Szegedi alföldkutató bizotts. kvt., VI. szakoszt. B) növénytani közl., 6.

59 Állattan

Zoologie — Zoology

Fabre, J[ean] H[enri]. La vie des insectes. Morceaux choisis. Paris: Delagrave 1921. 284 p. 11 t. (De Souvenirs entomologiques.) **85858**

Floericke, Kurt. Deutsches Vogelbuch. Stuttg.: Kosmos 1907. 403 p. 30 t. **84477**

Gelei József. A véglények kiválasztószerve alkati, fejlődéstani és élettani szempontból. Bp.: Akadémia 1935. 228 p. **2658/37/5**
Bibliográfia: p. 124—127.
=Matematikai és természettud. közl., 37/5.

Gerhardt, Ulrich. Biologie der Fortpflanzung im Tierreiche. Berlin: Springer 1934. VII, 148 p. (Verständliche Wissenschaft, 22.) **84442**

Lukács [Károly] Charles. Le fogache sandre spécial du lac Balaton. Orléans: Soc. nouv. de l'impr. du Loiret 1935. 26 p. (VII$_e$ Congr. internat. à aquicult. et de pêche, Paris 1931.) **R 597(439)(285) Balaton**

Marshall, W. Die Tiere der Erde. Bd 1—3. Stuttg.: Dtsche Verl.-Anst. [1904]. 328; 321; 377 p. **X 6453**

Meerwarth, H. Lebensbilder aus der Tierwelt. Bd 1—6. Lpzg: Voigtländer 1909. VIII, 628; III, 562; VIII, 708; VIII, 596; IV, 661; IX, 723 p. **84471**

Megyesi Éva. Magyarország nappali pillangóinak elterjedése. Dissz. Debrecen: Deutsch könyvny. 1935. 24 p. **R 595.78(439)**
Bibliográfia: p. 23—24.

Méhely Lajos kisapsai. Az ősméhek természetrajza. A bpesti kir. m. Pázmány P. tud.-egyetem 300 éves fennállásának örömünnepére. — Naturgeschichte der Urbienen. Zur 300 jährigen Feier d. Bpester kön. ung. Petrus Pázmány Universität. Bp.: Stephaneum-ny. 1935. 4°. 214 p. 60 t. (Historia naturalis proabidarum.) **X 6588**
[Magyar-német.]

61 Orvostudomány

Medizin — Medicine

Avarffy Elek. Az orvos a közéletben. Bp.: Stephaneum-ny. 1935. 34 p. **R 614.25**

Badmajeff, Wladimir. Chi-Schara-Badahan. Grundzüge d. tibetanischen Medizin. Übers. v. Anna Koffler-Harth. Pfullingen i. Württ.: Baum [1933?]. 47 p. **A 51.61/2**

Belgyógyászat kézikönyve, A —. Szerk. Müller Vilmos. Korányi Sándor előszavával. 1—2. k. Bp.: Dante 1935. VI, 392 p. 2 t.; 393—858 p. 2 t. **85030**

Benedek László. Belső secretio és psyche. Bp.: Centrum 1934. 25 p. (Melléklet az Orvosi Hetilap 48. sz.-hoz.) **R 612.4**

Berde Károly vitéz. A bőr- és nemibetegségek. Bp.: Studium 1934. XI, 511 p. 16 t. **85138**

Boros József. Haematologia. Bev. Herzog Ferenc. Bp.: Magy. orvosi könyvkiad. társ. 1935. 272 p. 6 t. (Magy. orvosi könyvkiad. társ. kvt., CXLV.) **85923**

Bovet, Th[eodor]. Einführung in die philosophischen Grundprobleme der Medizin. Wissenschaft u. Wirklichkeit. Zürich: Rascher 1934. VIII, 181 p. **84378**
Bibliographie: p. 173—181.

Cannon, Walter B. The wisdom of the body. New York: Norton 1932. XVI, 312 p. 1 t. **86220**

Darányi [Gyula] Julius v. Ausbildung in der Hygiene. Bp.: Hygienisches Inst. d. Universität 1935. 53 p. (Aus d. »Orvosképzés«.) **85130**

Goldstein, Kurt. Der Aufbau des Organismus. Einführung in d. Biologie unt. bes. Berücksichtigung d. Erfahrungen am kranken Menschen. Haag: Nijhoff 1934. X, [2], 363 p. **84745**

Grapow, Hermann. Über die anatomischen Kenntnisse der altägyptischen Ärzte. Lpzg: Hinrichs 1935. 30 p. 5 t. (Morgenland, 26.) **A 50.08/11/26**

Hajós Károly. A belsősecretiós betegségek. Bp.: Magy. orvosi könyvk. társ. 1935. 402 p. (Magy. orvosi könyvkiad. társ. kvt., CXLIV.) **85927**

Hamar Pál. A gyermek fog- és szájbetegsége és azok gyógyítása. Átnézte & bev. Simon Béla. Bp.: Merkantil-ny. 1935. 224 p. **85472**

Hetsch, H. Mikrobiologie und Immunitätslehre. Ein Leitfaden f. Studierende u. Ärzte. Berlin: Urban & Schwarzenberg 1931. VIII, 443 p. **85086**

Horay Gusztáv (szerk.) Grósz Emil professor úrnak egyetemi nyilvános rendes tanárságának 30. évfordulója alkalmából ... ajánlják. Bp.: Athenaeum 1935. 280 p. (Melléklet az »Orvosi Hetilap« 1935. évi 40. számához. Szemészet.) **86196**

Horváth Jenő. Szemelvények a drógtörténelem köréből. Aus d. Geschichte d. Drogen. Pápa: Főisk. ny. 1933. 5 p. (Magy. gyógyszerésztud. társ. értesítőjéből.) **85470**
Ad Horváth: Tanulmányok a pharmakognosia köréből.

Jacobi, [Eduard] & Karl Zieler. Lehrbuch und Atlas der Haut- und Geschlechtskrankheiten für praktische Ärzte und Studierende *[1923.]* 3. Aufl. Bd 1—2. Berlin: Urban & Schwarzenberg 1934. 4° **X 6481**
Bd 1. Text. XVI, 664 p.
Bd 2. Tafeln. 181 p.

Kronfeld, Adolf. Ärztliches Taschenbuch der Wiener medizinischen Wochenschrift für 1935. Wien: Perles 1935. 224 p. **K 6100/6**

Magyary-Kossa [Gyula] Julius. Ungarische medizinische Erinnerungen. Bp.: Danubia Verl.-Anst. 1935. VII, 368 p. 3 t. **85022**
Bibliographie: p. V—VII.

Röhlich Károly. A szövettan alapvonalai. Pécs: Dunántúl egyet. könyvk. 1935. 415 p. **85922**

Sbath, Paul. Les axiomes médicaux de Johanna Ben Massawaih célèbre médicin chrétien décédé en 857. Le Caire: Thamaz 1934. 34, VIII p. **P 61(53)»08«**

Sihle, Martin. Das Urphänomen des Lebens. Seine naturwissenschaftliche, ärztliche u. weltanschauliche Geltung. Wien: Weidmann 1935. 125 p. **85943**

Totis Béla. A fogamzás titka. [Bp.]: Cserépfalvi 1936. 237, [5] p. **86022**

Völgyesi [Ferenc] Francis. A message to the neurotic world. Transl. by Barnard Balogh. London: Hutchinson 1935. 304 p. **84681**

613 Közegészségügy

Gesundheitswesen — Public health

Ausztria. Törvények, rendeletek. Die oberösterreichische Sanitätsgemeinde. Darstellung d. für Sanitätsgemeinden u. Gemeindeärzte wichtige Vorschriften, unt. Berücks. v. Erlässen u. Entscheidungen nebst Personalstand d. oberösterr. Gemeindeärzte nach d. Stande v. 1. X. 1934. Von Josef Ensthaler. Linz: Buchdr. d. o.-ö. Landesregierung 1934. 140 p. 1 t. **84692**

Bainbridge, William Seaman. The cancer problem. Transl. by Yusuf J. K. Hitti & Shakir K. Nassar. Beirut: American pr. 1935. [230] p. **85507**

Barnes, E. & Seelemann, M. Lebensmittelrecht — Lebensmittelkontrolle. — Reichsmilchgesetz. Zwei Vorträge, gehalten an d. staatsmedizinischen Akademie Berlin. Lpzg: Barth 1935. 32 p. (Staatsmedizinische Abhandlungen, 5.) **P 614.31 : 351.77**

Bárczi Gusztáv. Az egészségvédelmi nevelés vezérkönyve. Bp.: [Saját kiad.] 1935. 388 p. 1 t. **85926**

Braune, Julius. Ueber den Einfluss fleischloser Kost auf die Geistestätigkeit des Menschen. Berlin: Schoetz 1935. 26 p. (Veröffentlichungen a. d. Gebiete d. Medizinalverwaltung, Hf. 395.) **P 613.261**

Bibliographie: p. 25—26.

Bucsányi Gyula. Napfürdőzés és a napfény gyógyhatása. Bp.: Novák 1935. 102 p. **85027**

Buziássy Károly. Budapest szeszesitalfogyasztása. Bp.: Szfőv. Háziny. 1934. 58 p.
=Statisztikai Közlemények, 73/3. **648/73/3**

Cserba Olga. A házassági tanácsadás intézménye külföldön és hazánkban. Bp.: Szfőv. háziny. 1934. 56 p. **648/69/4**
=Statisztikai közlemények, 69/4.

Darányi Gyula. Városegészségügy Franciaországban. Bp.: Kis akadémia 1935. 34 p. (Kis akadémia kvt., XV.) **R 614.7(44)**

Hoffer József. A diphtheria-praeventio állásáról, különös tekintettel az aktiv immunizálás eredményeire. Kalocsa: Árpád-ny. 1934. 23 p. **1149/99**
=Orsz. Stefánia szövets. kiadv., 99.

Horváth Jenő. Magyar doktor gyógyszerészek. Die doktorierten ungarischen Apotheker. Pápa: Főisk. ny. 1934. 68 p. (Magy. gyógyszerésztud. társ. értesítőjéből.) **85470**

Ad 4. Horváth: Tanulmányok a pharmakognosia köréből.

Kiss Ferenc. A szekszuális kérdés. Bp.: »Pro Christo« magy. ev. ker. diákszöv. szövétnek kiad. 1935. 62 p. **R 613.88**

Linhardt József. Városaink csatornázása és szennyvízkezelése. Bp.: Háziny. 1934. 22 p. (»Városi szemlé«-ből.) **R 614.765(439)**

Lőrincz Ferenc. Az ancylostomiasis (bányászaszály) kérdésének mai állása Magyarországon. (The ancylostomiasis problem in Hungary). Ács László, Czukelter-Szecsődy József, Makara György [etc.] közreműködésével irta: —, Johan Béla előszavával. Pécs: Dunántúl-ny. 1935. 4°. 91 p. 1 t. **X 2236/6**
=A M. kir. Orsz. Közegészségügyi Int. Közl., 6.

Magyarország gyógyintézeteinek évkönyve. 1. évf. 1934. Bp.: Magyarorsz. klinikáinak és kórházainak szöv. 1934. 4°. **X 2259/**
1. évf. szerk.: Kollarits Béla, Joó István & Bajza Géza. 790 p.

Mészáros Gábor. Élelmiszerismeret. Bp.: Novák 1934. VIII, 215 p. **84420**

Müller Vilmos. A meghűléses betegségek megelőzése a csecsemőkortól az aggkorig. Bp.: Novák [193?]. 32 p. **R 614.43**

Nemzetközi kongresszusok. II. internationaler Kongress für Städtereinigung Frankfurt a. M. 19—23. VIII. 1935. Strassenreinigung u. Schneebeseitigung v. Alfred Ballő. Feudingen i. W.: Buch-Dr. & Verlagsanst. G. m. b. H. 1935. 94 p. **P 614.781**
Német, angol, francia.]

Neuber Ede (szerk.) Az országos közegészségügyi egyesület antiveneriás bizottságának ünnepi kötete (1925—1935). Előszót irta Scholtz Kornél. Bp.: Athenaeum 1935. 112 p. **85175**

Pető Ernő (szerk.) A mult és a jelen Vas vármegye és Szombathely város kórházának életében. Bp.: Magyarorsz. klinikáinak és kórházainak szöv. 1934. 612 p. **84975**

Popiel Dénes. A száj és a fogak egészségtana. Népszerű kiad. Bp.: Dinkel 1934. 103 p. 2 t. **84360**

Rexa Dezső. »Dunamenti nyaralóhelyek«. Bp.: Magy. városok monogr. kiadóhiv. 1934. 336 p. **63465/15**
=Magyar városok monografiája, 15.

Sághy Ferenc (összeáll.) Útmutató a hivatalos gyógyszerek rendeléséhez. A IV. kiadású Magyar gyógyszerkönyv alapján. Bp.: Litteczky 1934. 63 p. **R 615.41**

Sümegi József. A Balaton gyógytényezői. [Bp. :] Magy. kir. balatoni intézőbizottság 1935. 16°. 27 p. (Balatoni könyvt.) **R 613.12(439)(285) Balaton**

Szaller Miklós. A közegészségügyi közigazgatás kézikönyve, községek, városok, járások és törvényhatóságok orvosainak hivatalos teendői a törvények és rendeletek alapján, Scholtz Kornél előszavával. Bp. : Novák 1934. XIV, 494 p. 3 t. (A M. kir. orsz. közegészségügyi int. közl., 4.) **84368**

Ungváry Ilona. Ásványvizek és anorganikus anyagok katalázhatásának vizsgálata. Dissz. Debrecen : Debreceni egyet. ny. 1934. 24 p. (Közlemények a Debreceni m. kir. Tisza István tud. egyet. orvosi vegytani int.-ből, 1. sz.) **R 615.79**

Bibliográfia : p. 23—24.

Vuk Mihály és Sándor Zoltán. Élelmiszerchemia. Bp. : Németh 1934. VII, 214 p. **84455**

62 Technika. Technológia

Technik. Technologie — Engineering

Berlin. Deutscher Zementbund (Hg.) Betonstrassenbau in Deutschland. Berlin-Charlottenburg : Zementverl. 1935. 103 p. 16 t. **85907**

Dudichné Vendl Mária & Koch Sándor. A drágakövek. Különös tekintettel a mesterséges drágakövekre. Bp. : Egyetemi ny. 1935. 468 p. 13 t. **86027**

Fehér István. Magyar textilévkönyv és textilkompasz 1934. évre. Bp. : Textilfutár 1934. 4°. **X 2309**

Jako Géza. Az agyagáruk ismertetése és gyártása különös tekintettel az építészeti kerámiára. Debrecen : Pannónia-ny. 1934. [8], 258 p. **84552**

Lósy-Schmidt Ede. A foszforos gyujtók. Römer István és Irinyi János szerepe e gyujtók tökéletesítésében. Bp. : Stádium 1935. 39 p. (A »Magyar Mérnök- és Építészegylet Közl.«-ből.) **R 662.5**

Neppel György. Önműködő pisztolyok és géppisztolyok. Bp. : Szerző 1935. 26 p. **R 623.44**

Pétery István, vitéz (Szerk.) Magyarország villamosításának fejlődése az 1930—1933. években. Bp. : Áll. ny. 1935. 4°. 118 p. 1 t. **X 6594**

Rádió kincsestára, A —. Szerk. : Paskay Bernát, Molnár János & Laszgallner Ernő. Bp. : Rádió Ujság 1935. 160 p. **84740**

Seeger, Bruno. Der Lichtverbrauch Europas. Berlin : Franck 1935. 96 p. **P 621.32(4)**

Bibliographie : p. 93—96.

Szathmáry László. A gyufa története a XIX-ik század végéig. Bp. : Kis akadémia 1935. 127 p. (A Kis akadémia kvtára, XVII.) **85753**

Thun, R[udolf]. Fernsehen und Bildfunk. Die allgemeinen Grundlagen. Der gegenwärtige Stand. Stuttg. : Franckh 1934. 83 p. **84518**

Vállay József. Hajófelszereléstani, hajóműveletani, hajóismerettani jegyzetek. Bp. : Saját kiad. 1935. 4°. 207 p. **X 6621**

[Könyomat.]

63 Agronómia

Agronomie — Agriculture

Baravelli, G. C. Durchgreifende Meliorationsarbeiten in Italien. Roma : Società ed. di »Novissima« [1935]. 45 p. 12 t. **P 631.6(45)**

Bittera Miklós. Rét és legelő. Bp. : »Pátria« 1935. 124 p. 1 t. (Köztelek gazd. könyvt. XX. f.) **85915**

Bibliográfia : p. 121.

Grábner Emil. Szántóföldi növénytermesztés. Bp. : »Pátria« 1935. 859 p. **84547**

Kenessey Béla. Az Alföld vízgazdálkodása. Bp. : Egyetemi ny. 1934. 4°. 22 p. **Rq 626.8(439.41)**

Kerék József. Az időjárás befolyása az Alföldön a termés mennyiségére és minőségére. Bp. : Pátria 1934. 96 p. **R 631.9(439.41)**

Bibliográfia : p. 94.

Rapaics Raymund. A kenyér és táplálékot szolgáltató növényeink története. Bp. : K. m. term. tud. társ. 1934. 192 p. (Népszerű term. tud. kvt., 16.) **84403**

Stitz János. A méz. Pécs : Haladás-ny. 1934. 83 p. (Méhészeti ismerettár, 1.) **R 637.7**

Termeljünk olajmagot! Bp. : Ipari növénytermelési bizottság kiad. 1935. 21 p. **R 633.5(439)**

65 Kereskedelmi ismeretek

Handelskunde — Commerce

Csehély Aladár. A tízéves magyar gyorsírók országos szövetsége 1925—1935. Bp. : Gyorsírási ügyek m. kir. kormánybiztossága 1935. 28 p. (Egységes magy. gyorsírás kvt., 98.) **R 653(439)(062)**

Jávor Géza. T é g l á s Géza a magyar gyorsírásért. Bp. : Kiadja a gyorsírási ügyek m. kir. kormánybiztossága 1935. 23 p. (Az egységes magyar gyorsírás könyvtára, 87.) **R 653(439)**

Komlós Móric (kiadó). Szakjegyzetek a hites revizóri vizsgához. 1—5. rész. Bp. : Komlós 1934. 65, 55, 59, 49, 57 p. **K 6570**
[Könyomat.]

Zelovich Dezső. F a b r o Henrik halálának tizedik évfordulója. Bp. : Gyorsírási ügyek m. kir. kormánybiztossága 1934. 38 p. **R 653 Fabro Henrik**

Zelovich Dezső. F a b r ó Henrik működése és hatása a magyar gyorsírás fejlődésére. Bp. : Gyorsírási ügyek m. kir. kormánybiztossága 1935. 167 p. (Egys. magy. gyorsírás kvt., 88.) **86054**

655.1 Könyvnyomtatás. Könyvkiadás

Buchdruckerkunst. Verlag Printing. Publishing

Göschen, Georg Joachim. Sein Verlag 1785—1935 u. d. Sammlung Göschen. Berlin : Gruyter 1935. 39 p. **P 655.4(43)**

Nyakas Sarolta. Az első pécsi nyomda története. 1773—1836. Pécs : Dunántúl-ny. 1934. 89 p. **Q 02778/3/32**
Bibliográfia : p. 88.
=Közlemények a Pécsi Erzsébet tud.-egyetem könyvtárából, 32.

Oschilewski, Walter G. Der Buchdrucker. Brauch u. Gewohnheit in alter u. neuer Zeit. Jena : Diederichs [1935.] 64 p. **86108**
Bibliographie : p. 62—64.

Ruprecht, Gustav. Fordert die Verbreitung des deutschen Buches im Auslande lateinischen Druck? *[1934.]* 2. durchges. Aufl. Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht 1935. 32 p. **P 655.2(43)**

Siebeck, Otto. Die Aufgabe des wissenschaftlichen Verlags im Deutschland des 20 Jahrhunderts. Tübingen : Laupp 1934. 24 p. **P 655.4(43)**

Zoltai Lajos (szerk.) Debrecen város könyvnyomdájának XVIII. századbeli működése, termékei. Adalékok e könyvnyomda történetéhez. Debrecen : Városi ny. 1934. 36 p. **R 655.1(439) Debrecen»17«**

7 Művészet

Kunst — Fine arts

Művészeti lexikon. Építészet, szobrászat, festészet, iparművészet. 1—2. k. Szerk. É b e r László & G o m b o s i György. *[1926.]* 2. bőv. & átdolg. kiad. Bp. : Győző 1935. **84354**
1. k. A—K. 608 p. 26 t.
2. k. L—Z. 635 p. 42 t.

Wölfflin, Heinrich. Festschrift zum siebzigsten Geburtstage. Dem bahnbrechenden Ordner u. Deuter d. Kunst, dem grossen Lehrer u. Erzieher akademischer Jugend. Dresden : Jess 1935. 4°. [6], 184 p. 47 t. **X 6530**

701 Esztétika

Ästhetik — Aesthetics

Baránszky-Jób László. Bevezetés az esztétikába. Bp. : Eggenberger 1935. 111 p. **86023**

Baráth Tibor. A történeti képkutatás kialakulása, jelen állása és magyar feladatai. Páris : Magy. tanulm. központ 1935. 45 p. (Magy. tanulmányok, 4.) **R 704**

Casteels, Maurice. L'art moderne primitif. Paris: Jonquières 1930. 4°. 128, 144 p. **X 6464**

Haberlandt, Arthur. Volkskunde des Burgenlandes. Hauskultur u. Volkskunst. Auf Grund d. Denkmalbestandes dargestellt u. erläutert. Wien: Rohrer 1935. 4°. VIII, 135 p. (Österreichische Kunsttopographie, XXVI.) **X 6491**

Kőszegi László. Revizió a művészet körül és más tanulmányok. Bp.: Studium 1934. 84 p. **R 701**

Lützeler, Heinrich. Einführung in die Philosophie der Kunst. Bonn: Hanstein 1934. VI, 95 p. (Die Philosophie, ihre Geschichte u. ihre Systematik, 14.) **85884**

Nohl, Herman. Die ästhetische Wirklichkeit. Frankfurt a. M.: Schulte-Bulmke 1935. 216 p. **85258**

Riezler, Kurt. Traktat vom Schönen. Zur Ontologie der Kunst. Frankfurt a. M.: Klostermann 1935. 227 p. (Philos. Abhandlungen, 3.) **86020**

Rodin, Auguste. L'art. Entretiens réunis par Paul Gsell. Paris: Grasset 1919. 304 p. **85716**

Schneider-Lengyel, I. Das Gesicht des deutschen Mittelalters. München: Bruckmann 1935. 32 p. 24 t. **X 6612**

Strzygowski, Josef. Die Krisis der Geisteswissenschaften. Vorgeführt am Beispiele der Forschung über bildende Kunst. Wien: Schroll 1923. XII, 350 p. **84438**

Tietze, Hans. Lebendige Kunstwissenschaft. Zur Krise d. Kunst u. d. Kunstgesch. Wien: Krystall-Verl. 1925. 100 p. 16 t. **85654**

Valéry, Paul. Pièces sur l'art. Paris: Libr. Gallimard 1934. 252 p. **85123**

708 Muzeografia. Műgyüjtés

Museographie — Museography

Bratislava. Museum mesta Bratislavy. Das Stadtmuseum in Bratislava. — Le musée de la ville de Bratislava. Bratislava: Tlacila Slovenská grafia [1934?]. 4, [6] p. 60 t.
[Cseh-német-francia.] **X 6459**

Debrecen. Déri-múzeum. A debreceni Déri-múzeum évkönyve. 1933. Összeáll.: Ecsedi István és Sőregi János. Debrecen: Városi ny. 1934. **2564**
[Dtscher Auszug.]
=Debrecen sz. kir. város Déri-múzeumának kiadv., XXIX.

Fischer, Norbert. Wissenschaft u. Kunst. Ein Führer durch die wissenschaftlichen Anstalten, Vereinigungen, Museen u. Sammlungen. Berlin: Weidmann 1934. 160 p. **84405**

Poynter, Edward J. The National Gallery. Vol. 1—3. London: Cassel 1899. 4°. **X 6546**
Vol. 1. Foreign schools. Albertinelli Macrino D'Alba. 298 p.
Vol. 2. Foreign shools. Maes (Nicolas)-Zurbaran. 395 p.
Vol. 3. British and modern shools. 397 p.

709 Művészettörténet

Kunstgeschichte — History of arts

Barát Béla. A művészet története. Írták: —, Éber László és Felvinczi Takács Zoltán. Bp.: Dante kiad. 1934. 798 p. 192 t. **83496**

Bónisné Wallon Emma. Vác művészete a XVIII. században. Bp.: Ábrahám & Sugár 1935. 104 p. (A Bpesti kir. magy. Pázmány Péter tud. egyet. művészettört. & classica archeológiai int. dolgozatai, XVIII.) **86160**

Csatkai Endre. Sopron vármegye műemlékei. 2. sorozat. Kunsttopographie des Soproner (Ödenburger) Komitates. 2. Theil. Sopron: Székely-ny. 1935. 118 p. 6 t. **84713/2**

Faure, Gabriel (publ.) Le visage de l'Italie. Intr. de Benito Mussolini. Par: —, Paul Bourget, Henri de Regnier etc. Roma: Ente nazionale industrie turistiche 1934. 4°. [16], 384 p. **X 6485**

Hekler Antal. A magyar művészet története. Bp.: Magy. könyvbarátok kiad. 1934. 239 p. **84351**
Bibliográfia: p. 234—237.

Hetsch, Rolf. Das ewig Göttliche vom Geist u. Glauben dtscher Kunst d. Mittelalters. Dresden: Jess 1935. 4°. 29, [3] p. 36 t. **X 6622**

Huisman, Georges. Pour comprendre les monuments de Paris. Paris: Hachette 1925. X, 391 p. (Bibliothèque du tourisme.) **85696**

Lehmann, Walter. Kunstgeschichte des alten Peru. Unter Mitarbeit v. Heinrich Doering. Berlin: Wasmuth 1924. 4°. 68 p. 130 t. **X 6618**

Lützeler, Heinrich. Die christliche Kunst des Abendlandes. Bonn a. Rhein: Verl. d. Buchgemeinde 1932. 256 p. 40 t. (Buchgemeinde Bonn, 8.) **84937**
Bibliographie: p. 247—251.

Lützeler, Heinrich. Die christliche Kunst Deutschlands. Bonn: Verl. d. Buchgemeinde 1936. 277 p. 46 t. **86229**
Bibliographie: p. 268—274.

Magyarok a bécsi képzőművészeti Akadémián. Adatokat gyüjtötte, rendezte és bev. ellátta Fleischer Gyula. Bp.: Akadémia 1935. 108 p. **84638**

72 Építészet

Baukunst — Architecture

Adriani, Gert. Die Klosterbibliotheken des Spätbarock in Österreich und Süddeutschland. Ein Beitr. z. Bau- u. Kunstgeschichte d. 17. u. 18. Jahrhunderts. Wien: Verl. Styria 1935. 106 p. 20 t. **0276/19**
Bibliographie: p. 102—104.

Anheisser, Roland. Das mittelalterliche Wohnhaus in deutschstämmigen Landen. Seine Schönheit im Stadtbild, in Aufbau und Einzelheit. Stuttg.: Strecker & Schröder 1935. 4°. XXXII, 383 p. **X 6429**

Balogh Ilona. Magyar fatornyok. Karcag: Kertész-ny. 1935. 194 p. 9 t. (A budapesti kir. magy. Pázmány Péter tud. egyet. művészettört. & classica archeologiai int. dolgozatai, XVII.) **86153**

Bau und Wohnung. Die Bauten d. Weissenhofsiedlung in Stuttgart errichtet 1927 nach Vorschlägen d. Deutschen Werkbundes im Auftrag d. Stadt Stuttgart u. im Rahmen d. Werkbundausstellung »Die Wohnung«. Hg. v. Deutschen Werkbund. Stuttg.: Wedekind 1927. 4°. 151 p. **X 6572**

Baum, Julius. Kloster Blaubeuren. Augsburg: Filser 1926. 4°. 44 p. (Deutsche Kunstführer, Bd 3.) **Pq 726.7(434.7) Blaubeuren**
Bibliographie: p. 15.

Birchler, Linus. Stiftskirche und Stift Sankt Gallen. Augsburg: Filser 1930. 36, [4] p. 8 t. (Schweizer Kunstführer, 6.) **P 726.5(494) St. Gallen**

Burmeister, Werner. Norddeutsche Backsteindome. Aufgenommen von Albert Renger-Patzsch. Berlin: Dtscher Kunstverlag 1930. 4°. 48 p. 128 t. **X 6452**

Chierici, Gino. Il restauro della chiesa di S. Maria di Donnaregina a Napoli. Napoli: Tip. Giannini 1935. 4°. 298 p. **X 6599**
Bibliografia: p. 149—154.

Christoffel, Ulrich. Augsburger Rathaus. Im Auftrag d. Verkehrsvereins Augsburg E. V. Augsburg: Filser 1929. 16 p. 28 t. (Deutsche Kunstführer, 47.) **P 725.13(433) Augsburg**

Deusch, Werner Richard. Das Münster zu Basel. Augsburg: Filser 1928. 32 p. 10 t. (Schweizer Kunstführer, Bd 3.)
Bibliographie: p. 30—31. **P 726.6(494) Basel**

Doering, Oscar. Die Kirchen von Halberstadt. Augsburg: Filser 1927. 96 p. 28 t. (Deutsche Kunstführer, 10.) **85660**

Dyggve, Ejnar. Das Mausoleum in Pécs. Pécs: Dunántúl-ny. 1935. 4°. 18 p. 2 t. **X 2306/3**
= Pannónia-könyvtár, 3.

Fábián Gáspár. Iskolák 1910—1935-ig. Bp.: Saját kiad. 1935. 4°. [6] p. 17 t. **X 6497**

Fábián Gáspár. Templomok. Bp.: Szerző 1935. 4°. [14] p. 17 t. **X 6498**

Freckmann, Karl. Die Hofkirche zu Dresden. Augsburg: Filser 1929. 35 p. 10 t. (Deutsche Kunstführer, Bd 42.)
Bibliographie: p. 33. **P 726.5(432.1) Dresden**

Frey, Dagobert. Johann Bernhard Fischer von Erlach. Eine Studie ü. seine Stellung i. d. Entwicklung d. wiener Palastfassade. Wien: Hölzel 1923. 4°. 122 p. (Kunstgeschichtl. Einzeldarstellungen, Bd VI.) **X 6569**

Grimschitz, Bruno. Joh. Lucas von Hildebrandts künstlerische Entwicklung bis zum Jahre 1725. Wien: Hölzel 1922. 4°. 93, [47] p. 1 t. (Kunstgeschichtliche Einzeldarstellungen, I.) **X 6575**

Györgyi Dénes [etc.] Új magyar épitőművészet. Szerk.: —, Hültl Dezső & Kozma Lajos. Sajtó alá rend. Györgyi Dénes. Bp.: Budai 1935. 4°. [16], 168 p. (Magy. művészeti könyvek, 1.) **X 6538**
[Magyar-német-francia-angol.]

Hartig, Michael. Bestehende mittelalterliche Kirchen Münchens. (Mit Ausnahme d. Frauenkirche). Augsburg: Filser 1928. 102, [2] p. 12 t. (Deutsche Kunstführer, 21.) **85658**
Bibliographie: p. 99—103.

Klaiber, Hans. Stift und Stiftskirche zu Buchau. Augsburg: Filser 1929. 10 p. (Deutsche Kunstführer, Bd 36.)
P 726.5(434.7) Buchau

Kőszeghy Elemér. Die Denkmäler der Antoniter in Drautz (Zips). Késmark: Dr. Sauter 1930. 31 p. (Mitteilungen d. Denkmalschutzkommiss. d. Zipser hist. Gesellsch.)
R 726.7(439.057) Daróc

Lauweriks, Jan (Hg.) Architektur und Kunstgewerbe in Alt-Holland. *[1913.]* 3. verm. Aufl. München: Delphin-Verl. 1924. 4°. XXIV, 175 p. (Architektur u. Kunstgewerbe d. Auslandes, Bd 1.) **X 6578**

Lukomskij, G. Andrea Palladio. München: Allg. Verlagsanst. 1924. 30 p. 21 t. **85650**

Mader, Felix. Der Dom zu Würzburg. Augsburg: Filser 1928. 30 p. 10 t. (Deutsche Kunstführer, 13.) **P 726.6(433) Würzburg**
Bibliographie: p. 25.

Martin, Franz. Die Salzburger Residenz. Wien: Filser 1928. 24, [4] p. 8 t. (Österr. Kunstbücher, 20.) **P 726.92(436.3) Salzburg**

Merlet, René. La cathédrale de Chartres. Paris: Laurens 1925. 100 p. (Petites monographies d. grands édifices de la France.)
Bibliographie: p. 93—96. **85702**

Mettler, Adolf. Kloster Hirsau. Augsburg: Filser 1928. 30 p. 12 t. (Deutsche Kunstführer, Bd 16.) **P 726.7(434.7) Hirsau**
Bibliographie: p. 29.

Metz, Peter. Der Dom zu Mainz. Köln: Filser 1927. 120 p. (Kunstführer am Rhein u. Mosel, 3.) **85659**
Bibliographie: p. 73—75.

Minetti, Henry. Osmanische provinciale Baukunst auf dem Balkan. Ein Beitrag zur Baugeschichte des Balkans. Hannover: Lafaire 1923. 4°. 72 p. **X 6436**

Mitterwieser, Alois. Die Residenzen von Landshut. Augsburg: Filser 1927. 40 p. 10 t. (Deutsche Kunstführer, 4.)
P 728.82(433) Landshut

Novotny, Fritz. Romanische Bauplastik in Österreich. Wien: Filser 1930. 4°. 118 p. 28 t. **X 6564**

Schefold, Max. Die Reichsabtei Ochsenhausen. Augsburg: Filser 1927. 22 p. 10 t. (Deutsche Kunstführer, 5.) **P 726.7(434.7)**
Bibliographie: p. 21.

Schmidt, Richard. Die Herrgottskirche bei Creglingen. Augsburg: Filser 1929. 16 p. 8 t.
P 726.5(433) Creglingen

Schmucki, Johann. Die Kathedrale von Chur. Augsburg: Filser 1928. 40 p. 10 t. (Schweizer Kunstführer, 2.) **P 726.6(494) Chur**

Sedlmayr, Hans. Österreichische Barockarchitektur. 1690—1740. Wien: Filser 1930. 4°. 88 p. 47 t. **X 6563**

Tietze, Hans. Domenico Martinelli und seine Tätigkeit in Österreich. Wien: Hölzel 1922. 46 p. (Kunstgeschichtl. Einzeldarstellungen, Bd III.) **Pq 72 Martinelli**

Vogts, Hans. Rathaus zu Köln. Augsburg: Filser 1928. 56 p. 10 t. (Deutsche Kunstführer am Rhein u. Mosel. Bd 8.)
Bibliographie: p. 54. **P 725.13(431.9) Köln**

Weingartner, Josef. Die Kirchen Innsbrucks. Kunstgeschichtlicher Führer. Wien: Hölzel 1921. VII, 72 p. 32 t. (Kunst in Tirol. Sonderbd, 1.) **85666**

725 Városépítés. Városesztetika

Städtebau — Town planning

Adams, Thomas. Outline of town and city planning. A review of past efforts and modern aims. Foreword by Franklin D. Roosevelt. London: Churchill 1935. 368 p. 43 t. **85108**
Bibliography: p. 341—342.

Balogh Jolán. Kolozsvár műemlékei. Bp.: Kolozsvár ref. kollégium öregdiákjainak egyesülete 1935. 50 p. 68 t. **86197**

Basset, Edward M. [etc.] Model laws for planning cities, counties and states. Including zoning, subdivision regulation and protection of official map. By —, Frank B. Williams, Alfred Bettman & Robert Whitten. Cambridge: Harvard Univers. pr. 1935. VIII, 137 p. (Harvard City planning studies, VII.) **84588**

Beitz, Egid. Das heilige Trier. Augsburg: Filser 1927. 4°. 88 p. 1 t. **X 6559**

Cain, Georges. Nouvelles promenades dans Paris. Paris: Flammarion 1924. 416 p. 1 t. **84760**

Cain, Georges. Promenades dans Paris. Paris: Flammarion [1926]. 400, [4] p. 9 t. **84759**

Cain, Georges. A travers Paris. Paris: Flammarion [1924]. 424, [3] p. 8 t. **84761**

Cohen-Portheim, Paul. London. Berlin: Klinkhardt & Biermann 1933. 176 p. 16 t. **85671**

Cranach-Sichart, Eberhard v. Lindau. Augsburg: Filser 1929. 31 p. 12 t. (Deutsche Kunstführer, Bd 44.) **P 725.09(433) Lindau**
Bibliographie: p. 30.

Feulner, Adolf. Rott am Inn. Augsburg: Filser 1927. 28 p. 8 t. (Deutsche Kunstführer, Bd 11.) **P 725.09(433) Rott am Inn**
Bibliographie: p. 24.

Futterer, Ilse. Zürich. Ein Führer durch seine Kunstdenkmäler. Augsburg: Filser 1928. 51, [5] p. 11 t. (Schweizer Kunstführer, 4.) **P 725.09(494) Zürich**

Garber, Josef. Das goldene Dachl in Innsbruck. Wien: Hölzel 1922. 74 p. 16 t. (Die Kunst in Tirol, Sonderband, 4.) **P 725.17(436.4) Innsbruck**

Ginter, Hermann. Birnau am Bodensee. Augsburg: Filser 1928. 40 p. 8 t. (Deutsche Kunstführer, Bd 22.) **P 725.09(433) Birnau am Bodensee**
Bibliographie: p. 39.

Goldhardt, Paul (Hg.) Alt-Dresden. Dresden: Jess 1924. VIII p. 68 t. 9 p. **85651**

Grashoff-Heins, Gerda. Bacharach. Augsburg: Filser 1928. 32 p. 8 t. (Deutsche Kunstführer am Rhein u. Mosel, 7.) **P 725.09(431.9) Bacharach**

Guyer, S[amuel]. Siena und die Hügelstädte der Toskana. Bilder z. Kunstgeschichte. Augsburg: Filser 1929. 4°. 104 p. **X 6574**

Guyer, S[amuel]. Venedig. Bauten und Bildwerke. Augsburg: Filser [1927]. 4°. [8], 104 p. **X 6571**

Kreisel, Heinrich. München. Berlin: Dtscher Kunstverl. 1934. 133, 3 p. **84515**

Lloyd, T. Alwin. Planning in town and country. London: Routledge 1935. VIII, 208 p. 4 t. **85316**

Meier, Burkhard. Potsdam. *[1923.]* 4. erweit. Aufl. Berlin: Deutscher Kunstverl. 1935. 32 p. 48 t. (Deutsche Lande, Deutsche Kunst.) **85427**

Németh Imre. Kőszeg város művészettörténetéből. Szombathely: Szerző 1934. 32 p. 18 t. **R 725.09(439.069) Kőszeg**

Neue Stadt, Die —. Gesichtspunkte, Organisationsformen und Gesetzesvorschläge für die Umgestaltung deutscher Grosstädte. Vorw. & Einl. v. A. Hugenberg. Berlin: Scherl 1935. 4°. 101 p. **X 6532**

Rauda, Fritz. Meissen. Die tausendjährige sächsische Elbstadt. Augsburg: Filser 1929. 93, [3] p. 24 t. (Deutsche Kunstführer, 38.) **85661**

Reiners, Heribert. Das malerische alte Freiburg-Schweiz. Augsburg: Filser 1930. 4°. 96 p. 1 t. (Schweizer Städtebilder, I.) **X 6557**
Bibliographie: p. 62—63.

Richert, Gertrud. Barcelona. Hamburg: Hanseatische Verlagsanst. 1927. 216 p. (Veröffentl. d. Ibero-amerikanischen Institutes. Bibliothek d. Ibero-amerikanischen Auslandkunde.) **85652**

Sauer, J[osef] (Hg.) Alt-Freiburg. Augsburg: Filser 1928. 4°. XXVIII, 148 p. **X 6565**

Schmidt, Hermann. Ingolstadt. Augsburg: Filser 1928. 28 p. 16 t. (Deutsche Kunstführer, 14.) **P 725.09(433) Ingolstadt**
Bibliographie: p. 25.

Schmidt, Hermann. Landsberg am Lech. Augsburg: Filser 1929. 32 p. 12 t. (Deutsche Kunstführer, 41.) **P 725.09(433) Landsberg am Lech**
Bibliographie: p. 28.

Schwan, Bruno (Hg.) Städtebau und Wohnungswesen der Welt. Berlin: Wasmuth 1935. 4°. VIII, 438 p. **X 6428**
[Német, angol, francia.]

Valdenaire, Arthur. Karlsruhe. Die klassisch gebaute Stadt. Augsburg: Filser [1925]. 56 p. 21 t. (Deutsche Kunstführer, 25.)
Bibliographie: p. 51. **P 725.09(434.6) Karlsruhe**

Walter, Friedrich. Bauwerke der Kurfürstenzeit in Mannheim. Augsburg: Filser 1928. 86 p. 23 t. (Deutsche Kunstführer, 26.) **85662**
Bibliographie: p. 82—83.

73 Szobrászat

Bildhauerkunst — Sculpture

Balogh Ján. Márton és György kolozsvári szobrászok. Cluj-Kolozsvár: Minerva-ny. 1934. 106 p. 15 t. **X 2215**
= Erdélyi tud. füzetek, 1934. 71. sz.

Beenken, Hermann. Bildwerke des Bamberger Doms. Lpzg: Schmidt & Günther 1934. 24 p. 40 t. **85649**

Ernst, Richard & Ernst Garger. Die früh- und hochgotische Plastik des Stefansdoms. München: Piper 1927. 4°. 15 p. 150 t. (Denkmäler deutscher Kunst.) **X 6582**

Horváth Henrik. Pannoniai-antik elemek továbbélése román épületplasztikánkban. Pécs: Dunántúl-ny. 1935. 4°. 36 p. 6 t. = Pannónia-könyvtár, 10. **X 2306/10**

Lanckoronski, Leo Maria. Schönes Geld der alten Welt. Meisterstücke griechischer Münzkunst. München: Heimeran 1935. 99 p. **85768**

Mestrovic, Ivan. Zagreb: Nova Europa 1935. 4°. 17, CXVI, [17] p. 1 t. **X 6493**

Paulovics István. Római kisplasztikai műhely Pannóniában. Pécs: Dunántúl-ny. 1935. 4°. 10 p. 5 t. **X 2306/2**
= Pannónia-könyvtár, 2.

Sauerlandt, Max. Kleinplastik der deutschen Renaissance. Königstein i. T.: Langewiesche 1927. 110 p. **84439**

Schmitt, Otto. Barock-Plastik. Frankfurt a. M.: Frankfurter Verl.-Anst. 1924. 62 p. 96 t. **84433**

Treu, Georg. Hellenische Stimmungen in der Bildhauerei von einst und jetzt. Lpzg: Dieterich 1910. [10], 52 p. 1 t. (Das Erbe d. Alten, 1.) **85698**

745 Iparművészet

Kunstgewerbe — Decorative art

Behme, Theda. Schlichte deutsche Wohnmöbel. Mit einem Beitr. »Der Werkstoff u. seine Verarbeitung« v. Herbert Gericke. München: Callvey 1928. 4°. 229 p. (Dtscher Bund Heimatschutz-Arbeitsgemeinschaft f. dtsche Handwerkskultur.) **X 6560**

Boulenger, Jacques. L'ameublement français au grand siècle. Paris: Les arts graphiques 1913. 4°. 132 p. 5 t. **X 6434**

Clouzot, Henri. L'ameublement français sous Louis XV. Paris: Les arts graphiques [1913]. 109 p. 1 t. (Biblioth. de l'art décoratif.) **X 6615**

Funck-Brentano, Frantz. L'ameublement français sous la renaissance. Paris: Les arts graphiques 1913. 4°. 112 p. 6 t. **X 6433**

Hartshorne, Albert. Old english glasses. An account of glass drinking vessels in England. From early times to the end of the eighteenth century. With introductory notices, original documents, etc. London: Arnold 1897. 4°. XXIII, 490 p. 67 t. **X 6542**

Havard, Henry. Dictionnaire de l'ameublement et de la décoration. Depuis le XIIIe siècle jusqu' à nos jours. Tom. 1—4. Paris: Libr.-Impr. Reunies [189?]. 4°. VII, 1150.; 1379; 1354; 1750 p. **X 6455**

Jankó László. Győri ötvösök a 16—19. században. Győr: Győri szemle társ. 1934. 34 p. **R 739(439.031)»15 : 18«**

Klebel, Ernst. Das alte Chorgestühl zu St. Stefan in Wien. Wien: Logos 1925. 4°. 40 p. 55 t. (Österreichs Kunstdenkmäler, IV.) **X 6585**

Koch, Alexander (Hg.) Einzelmöbel und neuzeitliche Raumkunst. Darmstadt: Selbstverl. 1930. 4°. 183, [7] p. **X 6576**

Mayer, August L. (Hg.) Architektur und Kunstgewerbe in Alt-Spanien. *[1920.]* 2. verm. u. verb. Aufl. München: Delphin-Verl. 1922. 4°. XXIV, 200 p. (Architektur u. Kunstgewerbe d. Auslandes, Bd 3.) **X 6577**

Mihalik Sándor. Adatok a felvidéki ötvösség történetéhez. A lőcsei eredetű Novoszády-család svédországi szereplése. Pécs: Dunántúl pécsi egyet. könyvkiadó. 1935. 34 p. (Felvidéki tud. társ. kiadv. 1. sor. 3. sz.) **85416**

Schey Ilona. A középkori ötvösművészet és az antik hagyományok. Dissz. Vác: Pestvidéki ny. 1935. 110 p. 8 t. **86156**

Simon, Karl. Figürliches Kunstgerät aus deutscher Vergangenheit. Königstein i. T.: Langewiesche [193?]. 127 p. **84431**

Uhlemann, Heinz. Geographie des Orientteppichs. Lpzg: Hiersemann 1930. 136 p. (Hiersemann's Handbücher, XII.) **84914**
Bibliographie: p. 109—111.

Undi Mária. Magyar hímvarró művészet. A nemes magyar fonalasmunkák története a honfoglalás korától napjainkig. Bp.: Szerző 1935. 4°. VI, 102 p. 44 t. **X 6438**

75 Festészet

Malerei — Painting

Brown, W. Norman. A descriptive and illustrates catalogue of miniature paintings of the Jaina Kalpasutra. As executed in the early western indian style. Washington: Smithsonian inst. 1934. 4°. V, 66 p. 23 t. (Smithsonian inst. Freer Gallery of art. Oriental stud., 2.) **Aq 54.75/2**

Dumont-Wilden, L[ouis]. Le portrait en France. Bruxelles: Van Oest 1909. [8], 276 p. 50 t. (Bibl. de l'art du XVIII. siècle.) **85874**

Ephron, Walter. Hieronymus Bosch. Zwei Kreuztragungen. Eine »Planmässige Wesensuntersuchung«. Mit Beitr. Persönliche Meinung u. sachliche Verantwortung von Josef Strzygowski. Zürich: Amalthea-Verl. 1931. 4°. XXIV, 148, [4] p. 12 t. **X 6562**

Ernst Mihály. A dunántúli falfestés középkori emlékei. Bp.: Szerző 1935. 82 p. 12 t. **85164**

Ferenczy Valér. Ferenczy Károly. Bp.: Nyugat 1934. 191 p. 14 t. **84449**

Hetzer, Theodor. Tizian. Geschichte seiner Farbe. Frankfurt a. M.: Klostermann 1935. 279 p. 12 t. **86025**

Hevesy [András] André de. Rembrandt. Paris: Firmin-Didot 1935. 231 p. **84729**
Bibliographie: p. 215—230.

Kőszeghy Elemér. Bildnismalerei in der Zips. Katalog d. Zipser Porträtausstellung veranstaltet v. d. Zipser historischen Gesellschaft in Kesmark v. 27. Juni bis 4. Juli 1933. Kesmark: Selbstverl. 1933. 38 p. 5 t. **R 757(439.057)**

László Fülöp. Painting a portrait. Recorded by A. L. Baldry. London: The Studio publications 1934. 79 p. (»How to do it« Series, 6.) **84647**

Michailow, Nikola. Österreichische Malerei des 18. Jahrhunderts. Formgestalt u. provinzieller Formtrieb. Frankfurt a. M.: Diesterweg 1935. [5], 58 p. 27 t. **85419**
Bibliographie: p. 53—54.

Nyilas-Kolb Jenő. Farkas István. Bp.: Bisztrai Farkas kiad. 1935. 30 p. 33 t. (Ars Hungarica, 8.) **85539**

Pfister, Kurt. Katakombenmalerei. Potsdam: Kiepenheuer 1924. 4°. 34, [6] p. 13 t. (Kunst d. Mittelalters, 1.) **X 6567**

Roessler, Arthur. Ferdinand Georg Waldmüller. Wien: Graeser [o. J.] 49 p. 130 t. **85160**

Röttger, Bernh. Hermann. Malerei in der Oberpfalz. Augsburg: Filser 1927. 4°. XVIII, 94 p. **X 6558**

Schanzer Mária. Mednyánszky. Dissz. Bp.: Egyetemi ny. 1935. 52 p.
R 75 Mednyánszky László

Tietze, Hans (Hg.) Meisterwerke europäischer Malerei in Amerika. Wien: Phaidon-Verl. 1935. 4°. 352 p. **X 6597**

78 Zene

Musik — Music

Bartha Dénes. A XVIII. század magyar dallamai. Énekelt magyar versek a magy. kollégiumok diák melodiáriumaiból. (1770—1800.) Bp.: Akadémia 1935. 303 p. **85513**

Brücken, Ernst. Ludwig von Beethoven. Potsdam: Verl. Athenaion 1934. 4°. 160 p. 7 t. (Die grossen Meister d. Musik.) **X 6463**

Dannreuther, Edward. The romantic period. *[1905.]* 2. ed. London: Milford 1931. X, 374 p. **70537/6**
=Oxford history of music, VI.

Falk Géza. Mindentudó zenei zsebkönyv. A zenében továbbfejlődni kívánó művelt nagyközönség és a zene tanulói részére. Bp.: Rózsavölgyi 1935. 246 p. **85830**

Fuller, Maitland, J. A. The age of Bach & Handel. *[1902.]* 2. ed. London: Milford 1931. XVI, 362 p. **70537/4**
=Oxford history of music, IV.

Göllerich, August. Franz Liszt. Berlin: Marquardt 1908. XI, 331 p. **84456**

Gróf Endre. A zongorázás. Bp.: Rózsavölgyi 1935. 138 p. **84808**

Hadow, W. H. The Viennese period. *[1904.]* 2. ed. London: Milford 1931. VIII, 350 p. **70537/5**
=Oxford history of music, V.

Hamel, Fred & Martin Hürlimann (Hg.) Das Atlantisbuch der Musik. Berlin: Atlantis-Verl. 1934. 1060 p. 21 t. **84661**
Bibliographie: p. 1004—1008.

Haraszti Emil. II. Rákóczi Ferenc a zenében. Bp.: Franklin [1935?]. 4°. p. 171—268. (Rákóczi-emlékkönyvből.)
Rq 78 : 92.943.942 II. Rákóczi Ferenc
Bibliográfia: p. 262—268.

Haraszti Emil. Les rapports italo-transylvains de Il Transilvano de Girolamo Diruta. Paris: Droz 1933. 12 p. (Melanges de musicologie.) **P 780.711 Diruta**

Jahrbuch des Musikbibliothek Peters für 1934. 41. Jg. Hg. v. Kurt Taut. Lpzg: Peters 1935. **1899**

Kapp, Julius. Liszt-Brevier. Lpzg: Breitkopf & Härtel 1910. VIII, 104 p. 4 t. **84803**
Bibliographie: p. 101—104.

Kisdi Benedek. Cantus catholici 1651. I. Bp.: Egyetemi ny. 1935. 168 p. (Magyar irodalmi ritkaságok, 35.) **85522**

Koller, Josef. Das Wiener Volkssängertum in alter und neuer Zeit. Wien: Gerlach & Wiedling 1931. VIII, 210 p. **84549**

Lertes, P[et.] Elektrische Musik. Eine gemeinverständliche Darstellung ihrer Grundlagen, d. heutigen Standes d. Technik u. ihrer Zukunftsmöglichkeiten. Dresden: Steinkopff 1933. XI, 207 p. **84369**
Bibliographie: p. 192—202.

Mersmann, Hans. Eine deutsche Musikgeschichte. Berlin: Sanssouci Verl. [1934]. XI, 523 p. 32 t. **84384**

Molnár Antal. Zeneesztétika és szellemtudomány. Bp.: Szerző 1935. 21, [3] p. **R 780.1**

Oxford history of music, The —. Vol. 1—. *[1901—.]* 2. ed. London: Millford 1929—. **70537**

Parry, C. Hubert H. The music of the seventeeth century. Oxford: Clarendon pr. 1902. VIII, 474 p. **70537/3**
=Oxford history of music, III.

Prahács Margit. A zeneesztétika alapproblémái. Forma és kifejezés a zenében. Bp.: Egyet. ny. 1935. 229 p. **85097**

Richter, Raoul. Kunst und Philosophie bei Richard W a g n e r. Lpzg: Quelle & Meyer 1906. 50 p. **84804**

Schumann, Otto. Meyers Opernbuch. Einführung in d. Wort- u. Tonkunst unserer Spielplanoper. Lpzg: Bibliographisches Inst. 1935. 544 p. **86003**

Szabolcsi Bence & T ó t h Aladár. Zenei lexikon *[1930.]* 2. kiad. 1—2. k. Bp.: Győző 1935. 587; 762 p. **85831**

Wooldridge, H. E. The polyphonic period. Vol. 1—2. *[1901.]* 2. ed. Rev. by Percy C. B u c k. London: Milford. **70537/1—2**
Vol. 1. Method of musical art 330—1400. 1929. XIX, 334 p.
Vol. 2. Method of musical art 1400—1600. 1932. X, 500 p.
=Oxford history of music, I—II.

792 Színház

Theater — Theatre

Barna János. A makói második színkör és a színpártoló egyesület története. Makó: Csanád vármegye közönsége 1933. 55 p. (Csanádvármegyei könyvt.) **R 792(439.024) Makó**

Eulenberg, Herbert. Bühnenbilder. Berlin: Cassirer 1924. 403 p. **85861**

Knudsen, Hans. Wesen und Grundlagen der Theaterkritik. Berlin: Langen & Müller 1935. 22 p. **P 792(43)**

Németh Antal. Bánk bán száz éve a színpadon. Bp.: Székesfőv. 1935. 279 p. 25 t. **85255**
Bibliográfia: Egyes fejezetek végén.

Rub, Otto. Das Burgtheater. Ein theaterhistorisches Nachschlagebuch. Wien: Knepler 1913. XVI, 307 p. **84453**

Tragor Ignác Vác az előadó művészetekben. Vác: Váci múzeum-egyes. 1934. 140 p. (Váci könyvek, 10.) **84998**

796 Sport

Dobó Ferenc. Sporthorgászat. Hódmezővásárhely: Róth-ny. 1932. 388 p. **85140**

Helbig René. Légitúrista. A vitorlázó repülősport ismertetése. Bp.: Buschmann-ny. 1935. 92 p. **84446**

Hensch Aladár (szerk.) Magyar sísport (1934). Bp.: Magy. siszövets. 1934. 4°. 346, XIII p. 8 t. **X 6460**

Ivánkovits Kálmán. A magyar testnevelés fejlődése és szervezete. Bp.: Egyet. ny. 1935. 54 p. 1 t. **R 796.4(439)**

Jellinek János. Országos síkalauz. Szerk.: —, S c h ö n v i s z k y László & K u n Miklós. Bp.: Magy. siszöv. kiad. 1935. 180 p. **84629**

Krause, Gerhard & Erich M i n d t. Olympia 1936. Eine nationale Aufgabe. Im Auftr. d. Reichssportführers u. d. Propagandaausschusses f. d. Olympischen Spiele 1936, Berlin. Geleitw. v. [Hans v.] T s c h a m m e r u. O s t e n. Berlin: Reichssportverl. 1935. 148 p. **86041**

Maderspach Viktor. Páreng—Retyezát. Vadászataim a déli Kárpátokban. Bp.: Vajna 1935. 199 p. 8 t. **86263**

Magyar ökölvívó szövetség, A — tízéves története 1925—1935. Bp.: Hungária hírlapny. 1935. 119 [8] p. **85592**

Mazzotti, Giuseppe. Das Buch vom Matterhorn. Die Erstersteigungen. Aus d. Italienischen v. Heinrich E r l e r. Berlin: Union Verlags-Ges. 1935. 155 p. 32 t. **85832**

Trenker, Luis (Hg.) Bergwelt-Wunderwelt. Eine alpine Weltgeschichte. Unter Mitw. v. Walter S c h m i d k u n z. Lpzg: Fikentscher 1935. 4°. 387 p. 1 t. **X 6596**

8 Irodalomtudomány

Literaturwissenschaft — Literature

Baránszky-Jób László. Irodalomtörténet és esztétika. Sárospatak: Fischer 1935. 18 p. (Esztétikai füzetek-ből.) **R 801**

Császár Elemér. A regény elmélete és a régi magyar regény. Jegyezte: Tóth Lajos. 2. kiad. Bp.: Diószegi 1935. 149 p. (Császár Elemér előadásai, XIX.) **85588**
[Kőnyomat.]

Kondor Imre. Előtanulmányok a tragikum metafizikájához. Debrecen: Bethlen Gábor kör 1934. 48 p. **R 801**

Marcuse, Ludwig. Die Welt der Tragödie. Berlin: Schneider 1923. 4°. 179 p. 12 t. **X 6439**

Paulsen, Wolfgang. Expressionismus und Aktivismus. Eine typologische Untersuchung. Lpzg: Gotthelf-Verl. 1935. 240, [4] p. **84744**
Bibliographie: p. 220—235.

Petsch, Robert. Wesen und Formen der Erzählkunst. Halle (Saale): Niemeyer 1934. XIV, 346 p. (Deutsche Vierteljahrsschrift f. Literaturwiss. u. Geistesgeschichte, 20.) **85432**
Bibliographie: p. 345—346.

Pupp, Julius (Hg.) Die Sammellinse. Aus d. Weisheit dreier Jahrtausende. Berlin Zsolnay 1935. 311, [4] p. **85758**

Ritoók Emma, v. Die Wertsphäre des Tragischen. Stuttg.: Enke 1935. p. 228—326. (Aus »Zeitschrift f. Ästhetik u. allg. Kunstwissenschaft.«) **85841**

Treichlinger, Wilhelm (Hg.) Abschiedsbriefe. Berlin: Zsolnay 1934. 251 p. **84495**
Bibliographie: p. 235—240.

Zolnai Béla. Irodalom és biedermeier. Szeged: Városi ny. 1935. 135 p. (Acta litt. ac scient. Reg. univ. hung. Francisco-Josepho. Sectio: Philologica. Tom. VII.) **85487**

Magyar irodalom

Alszeghy Zsolt. A tizenhetedik század. Bp.: Szt. István-társ. 1935. 292 p. (Alszeghy: A magy. irod. története III. k.) **86104**

Alszeghy Zsolt. A XVII. század magyar lírai költészete. Bp.: Akadémia 1935. 54 p. **3899/25/6**
= Értekezések a nyelv- és széptudományi osztály köréből, 25/6.

Bada Gyula. Úti levelek a magyar irodalomban Mikestől Petőfiig. Bp.: Krautvig ny. 1935. 45 p. **R 81-6**

Bakos József. Martialis a magyar irodalomban (A magyar epigramma forráskutatásának egyik fejezete.) Debrecen: Bertók 1935. 61 p. (Dolgozatok a Debreceni Tisza István tud.-egyet. görög-latin philológiai szemináriumából, 1. f.) **R 81—193**

Bartmann György. Torkos László. Bp.: Sárkány-ny. 1934. 98 p. **R 81 Torkos László**

Batizi László. Vályi András élete és munkái. Bp.: Sárkány-ny. 1935. 42 p.
Bibliográfia: p. 41. **R 81 Vályi András**

Bessenyei György. Hunyadi László tragédiája. Három játékban és versekben. Nyíregyháza: Klein ny. 1935. 33 p. (Szabolcsi szemléből.) **R 81—21**

Bolgár Zsuzsa. Vadnay Károly. Győr: Mercur-ny. 1934. 62 p. **R 81 Vadnay Károly**

Clauser Mihály. A Zrinyiász sorsa. (1651—1859). Bp.: »Élet« ny. 1934. 46 p. **R 81.09—1**

Csipkay Sándor. Magyar-holland irodalmi kapcsolatok kezdetei. (Laskai János). Bp.: Krautvig 1935. 32 p. **R 81 Laskai**
Bibliográfia: p. 30—31.

Écsy Ö. István. A történetíró Cserei Mihály, mint versszerző. Dissz. Pécs. Szigetvár: Zrinyi-ny. 1934. 64 p. (Specimina diss. facult. philos. Regiae hung. univers. Elisabethinae Quinqueecclesiensis, 63.)
Bibliográfia: p. 62—63. **R 81 Cserei Mihály**

Ember Ernő. A magyar népszínmű története. Tóth Ede fellépésétől a XIX. sz. végéig. Debrecen: Csáthy 1934. 88 p. (Magy. irod. dolgozatok a Debreceni m. kir. Tisza István tud.-egyet. magy. irod.-tört. szemináriumából, IV. f.) **R 81—292**

Farkas [Gyula] Julius. Die Entwicklung der ungarischen Literatur. Berlin: Gruyter 1934. 306 p. **84506**

Fischer Ida. Büttner Lina és Júlia. Bp.: Némethy 1934. 54. p. **R 81 Büttner Lina és Júlia**

Gálos Rezső. Irodalomtörténeti dolgozatok Császár Elemér hatvanadik születésnapjára. Bp.: Szerk. kiad. 1934. IV, [4], 292 p. **84553**

Halász Viola. Goethe és Arany. Bp.: Mérnökök ny. 1935. 80 p. **R 81 Arany János**
Bibliográfia: p. 76—77.

Horváth János. Az irodalmi műveltség megoszlása. Magyar humanizmus. Bp.: Magyar szemle 1935. 307 p. **84835**

Huszti Mihály. Vörösmarty az újabb irodalmi ízlés tükrében. A költői világkép Vörösmarty és Ady költészetében. Bp.: Adler & Práder-ny. 1935. 176 p. **86152**

Juhász Gergely. Klopstock magyar utókora. Pécs: Dunántúl pécsi egyet. könyvkiad. 1935. 127 p. **86155**
Bibliográfia: p. 122—124.

Kardeván Károly. Az ember tragédiájának magyarázata. Bp.: Egyet. ny. 1935. 96 p. (Magyar írók, 1. sz.) **85137**

Koszterszitz Géza. A feddő költészet régi irodalmunkban. Bp.: Krautvig-ny. 1935. 48 p. **R 81—145**

Kővári József. Ötven év a Kisfaludy-Társaság történetéből. Dissz. Pécs. Szombathely: Martineum-ny. 1935. 80 p. (Specimina diss. facult. philos. Regiae hung. univers Elisabethinae Quinqueecclesiensis, 72.) **R 81(062)**

Lakatos László. Zempléni Árpád. Bp.: Mérnökök ny. 1934. 80 p.
Bibliográfia: p. 71—78. **R 81 Zempléni Árpád**

Nagy Sándor. Arany Toldija. Irodalomtört. és széptani tanulmány. Bp.: Egyetemi ny. [1935]. 117, [3] p. (Magyar írók, 2.)
Bibliográfia: p. [1]. **85010**

Paul Sándor. Csepreghy Ferenc (1842—1880.) Győr: Mercur-ny. 1934. 60 p.
Bibliográfia: p. 52—58. **R 81 Csepreghy**

Preszly Lóránd. A költő Móra Ferenc. Szeged: Városi ny. 1934. 24 p. (Széphalom kvtár, 31.) **R 81 Móra Ferenc**

Szeged a régi magyar irodalomban. Sajtó alá rendezte Bakó László. Bp.: Egyet. ny. 1935. 123 p. (Magy. irodalmi ritkaságok, 34.) **85079**

Szerb Antal. Magyar irodalomtörténet. 1—2. k. Cluj-Kolozsvár: Erdélyi szépmives céh 1934. 342; 256, IV p. **84718**

Sziklay László. Kazinczy az irodalom kérdéseiről. Kosice-Kassa: »Universum« ny. 1934. 72 p. **R 81 Kazinczy**

Tóth Ervin. Nyirő József. Hajdúnánás: Katona 1934. 57 p. **R 81 Nyirő József**
Bibliográfia: p. 55—56.

Tóth József. Sajó Sándor. Bp.: Krautvig 1934. 48 p. **R 81 Sajó Sándor**
Bibliográfia: p. 45—47.

Vajthó László. Két költőnemzedék arca. Bp.: Studium [193?]. 80 p. (Kortársaink, 10.) **R 81.09—1**

Varjas R. Béla. Erdély és irodalmunk nemzeti egysége. Bp.: Szerző 1934. 104 p. **84461**

Willer József. Byron és a modern magyar eposz. Győr: Mercur-ny. [193?]. 66 p. **R 82 Byron**

Zsoldos Jenő. Jób könyve a XVIII—XIX. századforduló magyar irodalmában. Bp.: Neuwald-ny. 1934. 16 p. (Hevesi emlékkönyvből.) **R 81.09»17: 18«**

Angol irodalom

Keith, Gilbert. Chesterton by Patrick Braybrooke. Intr. Arthur F. Thorn. *[1922.]* Enlarged ed. London: Daniel 1926. VIII, 136 p. 1 t. **86165**

Korn, Max Armin. Die Weltanschauung Jonathan Swifts. Jena: Biedermann 1935. [8], 143 p. (Forschungen z. englischen Philologie, 4.) **85568**
Bibliographie: p. 131—143.

Maurois, André. Gondolatművészek és szóbűvészek. (A mai angol irodalom mesterei.) Ford.: Gáspár János. Bp.: Dante 1936. 343 p. **86092**

Német irodalom

Balogh Károly. Lovagköltők. Dalok a Minnesang virágkorából. Középfelnémet eredetiből ford., a bevezetőt és az életrajzokat irta —. Bp.: Egyetemi ny. 1935. 231 p. **85532**

Brodersen, Arvid. Stefan George. Deutscher u. Europäer. Berlin: Verl. Die Runde 1935. 81 p. **84389**

Ehrismann, Gustav. Geschichte der deutschen Literatur bis zum Ausgang des Mittelalters. T. 1. *[1918.]* 2. durchgearb. Aufl. München : Beck 1932. (Hdbuch d. dtschen Unterrichts an höheren Schulen, 6.) **84497**
T. 1. Die althochdeutsche Literatur 1932. XI, 474 p.

Heinrichs, Hans Gert. Zur Kritik des Goethejahres. Ein soziologischer Versuch. Würzburg : Triltsch 1935. 105 p. **85561**
Bibliographie : p. 103—105.

Langenbucher, Hellmuth. Nationalsozialistische Dichtung. Einführung und Übersicht. Berlin : Junker & Dünnhaupt 1935. 71 p.
Bibliographie : p. 67—71. **84725**

Mann, Thomas. Leiden und Grösse der Meister. Neue Aufsätze. Berlin: Fischer 1935. 271 p. (Th. Mann: Gesammelte Werke.) **84730**

Muth, Karl. Schöpfer und Magier. Lpzg : Hegner 1935. 196 p. **85901**

Röttger, Karl. Die moderne Jesus-Dichtung. Eine Anthologie. Gotha : Klotz-Verl. 1927. XII, 243 p. 6 t. **86138**

Rückert, Friedrich. Nachlese. Sammlung d. zerstreuten Gedichte u. Übersetzungen Friedrich Rückerts, hg. v. Leopold Hirschberg. Bd 1—2. Weimar : Gesellschaft d. Bibliophilen 1910—1911. XII, 436 ; IV, 610 p. **85981**

Schmitt, Ludwig Erich & Ernst Lehmann. Deutsche Literaturgeschichte v. d. Anfängen bis z. Gegenwart. Lpzg : Bibliographisches Inst. 1935. 144 p. **85750**

Schubert, Kurt. Märten von Borwiz. Ein dtscher Avanturier oder d. seltsamen u. verwunderlichen Begebenheiten eines schlesischen Edelmanns zu Wasser u. zu Lande, in der alten u. in d. neuen Welt. Breslau : Korn 1935. 530 p. **86079**

Spriegel, Liese. Der Leipziger Goethe und Gellert. Diss. Tübingen. Borna-Lpzg : Dr. Noske 1934. [4], 74 p. **P 83 Goethe**
Bibliographie : p. 73—74.

Waller, Martha. Lessings Erziehung des Menschengeschlechts. Interpretation u. Darstellung ihres rationalen u. irrationalen Gehaltes. Eine Auseinandersetzung mit d. Lessingforschung. Berlin : Ebering 1935. 202 p. (Germanische Studien, 160.) **85326**
Bibliographie : p. 194—202.

Wendlandt, Wilhelm. Die Geschichte des dtschen Schriftsteller-Verbandes seit seiner Gründung 1879. Berlin : Elsner 1934. 52 p. **P 83(062)**

Francia irodalom

Faguet, Émile. La tragédie française au XVIe siècle (1550—1600). Paris : Fontemaing 1912. 421 p. **85869**

Halász Zsuzsanna. Voltaire a XIX. század ítéletében. Bp. : Bethlen irod. & ny. r.-t. 1934. 135 p. **86157**

Jäckel, Kurt. Bergson und Proust. Breslau : Priebatsch 1934. 129 p. (Sprache u. Kultur d. germanischen u. romanischen Völker. C./Romanistische Reihe, X.) **85111**
Bibliographie : p. 121—128.

Just Béla. A modern francia katolikus irodalom. 1. k. Bp. : Pázmány Péter irod. társ. 1935. (Magy. kultúra kvt. 7—8.) **84728**
1. k. 1935. 199 p.

Mészáros, Vendel. Le gamin dans la littérature francaise. Debrecen : Városi ny. 1934. 47 p.
Bibliographie : p. 43. **P 84—4**

Montaigne, Michel de. Essais. *[1595.]* Nouv. ed. avec les notes de tous les commentateurs chois. & compl. par J. V. Le Clerc. Précédé d'une nouvelle étude sur Montaigne par Prevost-Paradol. T. 1—3. Paris : Garnier 1865. XXXII, 495 ; 527 ; 528 p. (Chefs-d'oeuvre de la litterature française, 13—15.) **85609**

Nagyiványné Barhó Margit. Francia irodalom a magyarországi német folyóiratokban 1767—1852. Bp. : Pfeiffer 1934. 160 p. **X 2308/59**
=Német philológiai dolgozatok, 59.

Sainte-Beuve, C. A. Portraits contemporains. Nouvelle éd. Tom. 1—5. Paris : Lévy 1870—1871. 525 ; 544 ; 497 ; 475 ; 487 p. **85855**

Thomas, Edward. Maurice Maeterlinck. London : Methuen 1911. XIII, 333 p. 8 t. **85703**

Weigand, Wilhelm. Stendhal und Balzac. Essays. Lpzg : Inselverl. 1911. 397 p. **85807**

Olasz irodalom

Brelich Mario. A XIV. század vallásossága a kor olasz lirájában. Bp. : Szerző 1935. 77 p. **85162**

Manzoni, Alessandro. Opere inedite o rare. Publ. per cura di Pietro Brambilla da Ruggero Bonghi. Vol. 1—5. Milano : Rechiedei 1883—1898. 314 p. 7 t ; XIV, [4], 500 ; VIII, 406 ; XVIII, 371 p. **85708**
[II vol. 5. manca.]

Ternay Kálmán. Alfredo Panzini. Bp. : Horváth 1933. 86 p. **R 85 Panzini**

Egyéb irodalmak

Bonkáló Sándor. A kárpátalji rutén irodalom és művelődés. Pécs: Dunántúl pécsi egyet. könyvkiad. 1935. 80 p. (Felvidéki tud. társ. kiadv. 1. sor. 2. sz.) **85415**

Brown, W. Norman. The story of Kalaka. Text, history, legends and miniature paintings, of the svetambara jain hagiographical work the Kalakacaryakatha. Washington: Smithsonian institution 1933. 4°. 116 p. 15 t. (Smithsonian institution, Freer Gallery of art. Oriental studies, 1.) **Aq 54.81/8**

Dichtungen der Naturvölker. Religiöse, magische und profane Lyrik. Gesammelt, gesichtet und in deutscher Sprache hg. v. Eckart v. Sydow. Wien: Phaidon-Verl. 1935. 267 p. **84827**

Flaskamp, Christoph. Sigrid Undset. Versuch der Deutung ihres Werkes. Berlin: Greif-Bücherei 1935. 59 p. **84626**

Kalevala a finnek nemzeti hőskölteménye. Ford. & a summázó versikéket írta Vikár Béla. *[1935.]* 2. jubileumi kiad. Sajtó alá rend. Faragó József. Bp.: La Fontaine irod. társ. 1935. 333 p. **85543**

Magyar Horatius. Arany János, Babits Mihály, Barna Ignác etc. átültetésében összeáll. Waldapfel Imre. Bev. Kerényi Károly. Bp.: Löbl-ny. 1935. 169, [3] p. **85087**

Schück, Henrik. Histoire de la littérature suéidoise. Trad. sur le manuscrit de l'auteur, avec un avant-propos par Lucien Maury. Paris: Leroux 1923. XXIII, 348 p. **85236**

Vikár Béla. Magyarázatok a Kalevalához. Bev. Kosztolányi Dezső. Utószót írta Balassa Imre. Bp.: La Fontaine irod. társ. 1935. 122 p. **85675**
Bibliográfia: p. 121—122.

9 Történelem

Geschichte — History

Alföldi [András] Andreas. Epigraphica. Pécs: Dunántúl-ny. 1935. 4°. 10 p. 3 t. **X 2306/14**
=Pannónia-könyvtár, 14.

Bauhofer, Oskar. Das Geheimnis der Zeiten. Christliche Sinndeutung d. Geschichte. München: Kösel & Pustet 1935. 161 p. **85357**

Berdiajev, Nikolai. Das Schicksal des Menschen in unserer Zeit. Deutsch von J. Schor. Luzern: Vita nova Verl. 1935. 103 p. **84790**

Breysig, Kurt. Psychologie der Geschichte. Breslau: Marcus 1935. XX, 194 p. **85686**

Breysig, Kurt. Der Werdegang der Menschheit vom Naturgeschehen zum Geistgeschehen. Breslau: Marcus 1935. XXVIII, 444 p. **85762**

Friedrich, Hans E. Die Wirklichkeit des zwanzigsten Jahrhunderts. Fünf Briefe ü. d. Wirkung d. Christentums i. d. Geschichte. Berlin: Holle 1935. 95 p. **84923**

Fueter, Eduard. Geschichte der neueren Historiographie. *[1911.]* 3. um einen Nachtrag vermehrte Aufl. v. Dietrich Gerhard & Paul Sattler. München: Oldenbourg 1936. XXII, 670 p. (Handbuch d. mittelalterlichen und neueren Geschichte, I.) **58519**

Goetz, Walter. Intuition in der Geschichtswissenschaft. München: Beck 1935. 30 p. (Sitzungsberichte d. Bayerischen Akademie d. Wissenschaften, 1935, 5.) **P 901**

Haberkern, Eugen & Joseph Friedrich Wallach. Hilfswörterbuch für Historiker. Geleitw. v. Hermann Oncken. Berlin-Grunewald: Verl. f. Staatswissenschaften u. Geschichte 1935. XVI, 605 p. **85929**

Haecker, Theodor. Der Christ und die Geschichte. Lpzg: Hegner 1935. 152 p. **86103**

Haller, Johannes. Über die Aufgaben des Historikers. Tübingen: Mohr 1935. 31 p. (Philosophie u. Geschichte, 53.) **P 901**

Hoffmann, Rudolf. Die Anekdote eine Deuterin der Weltgeschichte. Frankfurt-M.: Diesterweg 1934. 32 p. **P 398.23**

Metzke, Erwin. Geschichtliche Wirklichkeit. Gedanken zu einer deutschen Philosophie d. Geschichte. Tübingen: Mohr 1935. 40 p. (Philosophie u. Geschichte, 57.) **P 901**

Noack, Ulrich. Geschichtswissenschaft und Wahrheit. Nach den Schriften von John Dalberg-Acton dem Historiker d. Freiheit 1834—1902. Frankfurt a. M.: Schulte—Bulmke 1935. 207 p. 1 t. **85340**
Bibliographie: p. 7—8.

Schoen Arnold. Hogyan idézzünk ... (Adalék a kritika mai tárgyilagosságához.) Bp.: Szerző 1935. 24 p. **R 902.3**

Seignobos, Charles. Études de politique, et d'histoire. Paris: Pr. Univ. de France 1934. XV, 398 p. **85469**
Bibliographie: p. VII—XV.

Világtörténet

Fueter, Eduard. 1815—1920. Egy mozgalmas évszázad története. Ford.: Havas József. Bev. és kiegészítésekkel ell. Asztalos Miklós. Bp.: Dante 1935. 420 p. **85538**

Hóman Bálint [stb.] Egyetemes történet. A Magyar Szemle Társ. megbízásából szerk. —, Szekfű Gyula & Kerényi Károly. 1—4. k. Bp.: Révai 1935. **K 9000/4**

Jackson, J. Hampden. The post-war world: A short political history 1918—1934. London: Gollancz 1935. 520 p. **84657**
Bibliography: p. 491—495.

Mittelalter, Das — in Einzeldarstellungen v. O[tto] Brunner, A[lfons] Dopsch, H[ans] Eibl [etc.] Lpzg: Deuticke 1930. 259 p. 16 t. (Wissenschaft u. Kultur, III.) **84670**

Tönnies, Ferdinand. Geist der Neuzeit. Lpzg: Buske 1935. VIII, 214 p. **85327**

Wencker-Wildberg, Frdr. Raubritter des Meeres. Eine Weltgeschichte der Seeräuber. Hamburg: Hoffmann und Campe 1935. 350 p. **86011**

Ókori történet

Aus fünf Jahrtausenden morgenländischer Kultur. Festschrift Max Freiherrn von Oppenheim zum 70. Geburtstage gewidmet v. Freunden u. Mitarbeitern. Berlin-Frohnau: Weidner 1933. [4], 217 p. 11 t. **A 50.05/31**
=Archiv für Orientforschung. Beiband I.

Burn, A. R. Minoans, Philistines and Greeks. B. C. 1400—900. New York: Knopf 1930. XV, 273 p. 20 t. (The history of civilization.) **A 49.99/103**

Csepeti Péter. Az ókori egyiptomiak és a hetiták történeti kapcsolatai, kül. tek. a »tell-el-amarnai« levelekre. Újpest: »Grafika« ny. váll. [193?]. 21 p. 1 t. **R 9.3**

Curtius, Ernst. Griechische Geschichte v. d. Uranfängen bis z. Tode d. Perikles. Gekürzte Ausg. Lpzg: Bernina-Verl. 1935. 749 p. 23 t. **86019**

Ferrabino, Aldo. L'Italia romana. Milano: Mondadori 1934. [14], 572 p. 8 t. **85013**

Götze, Albrecht. Das Hethiter-Reich. Lpzg: Hinrichs 1928. 46 p. **A 50.08/4/27/2**
Bibliographie: p. 46.
=Der Alte Orient, 27/2.

Guy, Noel. Athènes. Paris: Nathan 1934. 158 p. 4 t. **A 49.99/104**

Kerényi Károly (szerk.) Az ókor története. Bp.: Magyar Szemle Társ. 1935. XVI, 704 p. 14 t. **K 9000/4/1**
=Hóman [stb.]: Egyetemes történet, 1.

Kiekebusch, Albert. Germanische Geschichte und Kultur der Urzeit. Vom ersten Auftreten d. Germanen in d. Geschichte bis z. Beginn d. Völkerwanderung. Lpzg: Quelle & Meyer 1935. 146 p. (Wissenschaft u. Bildung, 301.)
Bibliographie: p. 145—146. **85551**

König, Friedrich Wilhelm. Älteste Geschichte der Meder und Perser. Lpzg: Hinrichs 1934. 66 p. 1 t. **A 50.08/4/33**
=Der Alte Orient, 33/3—4.

Lods, Adolphe. Israel. Des origines au milieu du VIIIe siècle. Paris: Renaissance du livre 1930. XVI, 595 p. 6 t. (L'évolution de l'humanité.) **A 50.94/111**

Maisler, Benjamin. Untersuchungen zur alten Geschichte und Ethnographie Syriens und Palästinas. Teil 1. Giessen: Töpelmann 1930. (Arbeiten a. d. Orient. Seminar d. Univ. Giessen, 2. H.) **A 50.94/114**
Teil 1.: 82 p.

Manley, Inza Jane. Effects of the germanic invasions on Gaul 234—284 A. D. Berkeley: Univers. of California pr. 1934. VI, 25—141 p.
Bibliography: p. 119—141. **2447/17/2**
=Univers. of California Publ. in History, 17/2.

Peet, T. E. The present position of egyptological studies. An inaugural lecture. Oxford: Clarendon pr. 1934. 22 p. **A 62.90/46**

Radig, Werner. Germanischer Lebensraum. Die Lebensformen unserer Vorfahren v. d. Steinzeit bis zum Mittelalter. *[1934.]* 2. Aufl. Stuttg.: Franckh 1934. 79 p. **84857**

Reinhardt, Ludwig. Helvetien unter den Römern. Geschichte der römischen Provinzial-Kultur. Berlin: Harz 1924. [8], 746 p. **84669**

Stein Aurél. Az indó-perzsa határvidék ősi története a földrajz és újabb kutató-utazások világában. Berzeviczy Albert megnyitó beszédével. Bp.: Akadémia 1935. 26 p. 1 t. **A 55.93/4**

Szabó Pál Zoltán. Pannonföld öt polgársága. Pécs: Dunántúl-ny. 1935. 4°. 22 p. **X 2306/7**
= Pannónia-könyvtár, 7.

Väth, Alfons. Die Inder. Freiburg i. Br.: Herder 1934. VIII, 295 p. 10 t. (Geschichte der führenden Völker, 28.) **A 54.90/25**
Bibliographie: p. 275—283.

Woolley, C. Leonard. The Sumerians. Oxford: Clarendon pr. 1928. XII, 198 p. 28 t. **A 50.94/110**

Európa története

Croce, Benedetto. Geschichte Europas im neunzehnten Jahrhundert. Übers. nach d. 3. italienischen Aufl. v. A. Japhé. Zürich: Europa Verl. 1935. 355 p. **85422**

Funck-Brentano, Frantz. La renaissance. Paris: Fayard 1935. 442 p. **84502**
Bibliographie: p. 429—442.

Gibbon, Eduard. Die Germanen im römischen Weltreich. Vom Untergang des weströmischen Reiches bis zum Tode Papst Gregors des Grossen. Wien: Bernina Verl. 1935. 920 p. 64 t. **83417**

Mecenseffy, Grete. Karls VI. Spanische Bündnispolitik 1725—1729. Innsbruck: Wagner 1934. [4], 139 p. **84424**

Schaller, Heinrich. Die Renaissance. München: Reinhardt 1935. 189 p. **83430**

Steinbüchel, Theodor. Christliches Mittelalter. Lpzg: Hegner 1935. 366 p. **84382**

Strauss, Emil. Die Entstehung der Tschechoslowakischen Republik. Prag: Orbis Verl. 1934. 357 p. 7 t. **84568**

Trevelyan, Georg Macaulay. Geschichte Englands. Bd 1—2. München: Oldenbourg 1935. VIII, 421; IV, 422—851 p. **85536**

Német történet

Báder [Dezső] Desider. Metternich und das junge Deutschland. Bruchstücke aus einem Ideenkonflikt. Pécs: »Dunántúl« egyet. könyvkiad. 1935. 42 p. (Specimina diss. facult. philosophicae Reg. hung. univers. Elisabethinae Quinqueecclesiensis, 45.) **P 9.43»183 : 184«**

Becker, Wilhelm. Über die Teilnahme der Städte an den Reichsversammlungen unter Friedrich III. 1440—1493. Diss. Bonn: Dr. Georgi 1891. 115 p. **84940**

Berndt, Alfred-Ingemar & Otto Kriegk (Hg.) Wir erleben die Befreiung der Saar. Sechs Berichte dtscher Schriftleiter. Berlin: Scherl 1935. 82 p. 25 t. **84854**

Dirksen, Victor (Hg.) Ein Jahrhundert Hamburg 1800—1900. Zeitgenöss. Bilder u. Dokumente. Veränderte Aufl. Lpzg: Schmidt & Günther 1935. XI, 498 p. **85946**
Bibliographie: p. 483—489.

Doeberl, M[ichael]. Entwicklungsgeschichte Bayerns. Bd 1—3. Hg. v. Max Spindler. München: Oldenbourg. **81991**
[Bd 1. fehlt.]
Bd 2. Vom Westfälischen Frieden b. z. Tode König Maxmillians I. [1912.] 3. erweit. Aufl. 1928. XII, 624 p.
Bd 3. Vom Regierungstritt König Ludwigs I. bis z. Tode König Ludwigs II. Mit einem Ausblick auf d. innere Entwicklung Bayerns unter d. Prinzregenten Luitpold. 1931. XIV, 640 p.

Goetz, Wolfgang. A német nép története. Ford.: Németh Andor. Bp.: Athenaeum [1935]. 424 p. **86112**

Kirn, Paul. Politische Geschichte der deutschen Grenzen. Lpzg: Bibliographisches Institut 1934. 192 p. **84397**
Bibliographie: p. 187—192.

Löwenstein, Hubertus. Die Tragödie eines Volkes. Deutschland 1918—1934. Amsterdam: Steenuil-Verl. 1934. 279 p. **84504**

Maderno, Alfred. Königinnen. Gekrönte Frauen des dtschen Mittelalters. Ihre Zeit, ihr Leben, ihre letzten Ruhestätten. Berlin: Keil 1935. 216 p. 20 t. **86119**

Merians anmüthige Städte-Chronik das ist historische u. wahrhaffte Beschreibung u. zugleich künstliche Abcontrafeyung zwanzig vornehmbster u. bekantester in unserm geliebten Vatterland gelegenen Stätte. Aus d. Matthaeus Merian Seel u. seiner sämptlichen Erben Anno 1642 erstlich in offenen Truck aussgangenen Topographia Germaniae ausgewählt v. Hartfrid Voss. Ebenhausen bei München: Langewiesche-Brandt 1935. 110 p. 20 t. **84832**

Morré, Fritz. Ratsverfassung und Patriziat in Regensburg bis 1400. Diss. Berlin. Bottrop i. W.: Dr. Postberg 1935. [5], 46 p. **P 9.433 Regensburg »11 : 13«**
Bibliographie: p. 41—45.

Ompteda, Ludwig, Frhr. v. Notizen eines deutschen Diplomaten 1804—1813. Hg. v. Roderich Freiherr v. Ompteda. Berlin: Deutsche Verlagsgesellschaft 1935. 131 p. 1 t. **86026**

Rosenberg, Arthur. Geschichte der Deutschen Republik. Karlsbad: Verl.-Anst. »Graphica« 1935. 259 p. **85466**

Srbik, Heinrich Ritter v. Deutsche Einheit. Idee u. Wirklichkeit v. Heiligen Reich bis Königgrätz. Bd 1.— München: Bruckmann 1935. 456 p. **85109**

Stieve, Friedrich. Geschichte des deutschen Volkes. *[1934.]* 2. Aufl. München: Oldenbourg 1934. IV, [2], 486 p. 10 t. **84662**

Wahl, Rudolf. Canossa. Kirche u. König. Berlin: Fischer 1935. 401 p. 7 t. **85764**
Bibliographie: p. 397—400.

Wolff, Theodor. Der Marsch durch zwei Jahrzehnte. Amsterdam: Lange 1936. 383 p. **85891**

Ausztria és az osztrák-magyar monarchia története

Arz, Arthur. Kampf und Sturz der Kaiserreiche. Wien: Günther 1935. 253 p. 10 t. **84505**

Brehm, Bruno. A kétfejű sas lehull. A Habsburg monarchia összeomlása. [Weder Kaiser noch König. Der untergang der Habsburg-Monarchie 1933.] Ford.: Fenyő László. Bp.: Grill 1936. 436 p. **86093**

Clark, Chester Wells. Franz Joseph and Bismarck. The diplomacy of Austria before the war of 1866. Cambridge: Harward Univers. pr. 1934. XV, 635 p. **84677**
Bibliography: p. 583—611.

Losert, Johann. Innerösterreich und die militärischen Massnahmen gegen die Türkei im 16. Jahrhundert. Studien z. Geschichte d. Landesdefension und der Reichshilfe. Graz: Styria Verl. 1934. 221 p. 1 t. (Forschungen z. Verfassungs- und Verwaltungsgeschichte d. Steiermark. XI. Bd, 1. Hf.) **85584**

Mödling. 50 Jahre Stadt. 1875—1925. Wien: Verl.-Anst. »Herold« 1925. 4°. 16 p. (Sonderdruck a. d. »Österr. Illustrierten Zeitung«.) **Pq 309(436.1) Mödling**

Ritter, Eberhard. Prinz Eugen von Savoyen im Umkreis der Schlacht von Höchstädt 1704. Ein Beitr. z. Frage v. Kriegführung u. Politik. Diss. Berlin. Dessau: Dr. Dünnhaupt 1934. 48 p. **P 355.48(433)»1704«**

Treyvaud, O. La tragédie de Sarayévo. Reportage historique. Préf. d'Edmond Rossier. Lausanne: Payot 1934. 219 p. 8 t. **A 49.32/309**

Voinovitch, L. cte de. Histoire de Dalmatie. [Vol. 1—2.] Paris: Hachette 1934. **85048**
Vol. 1. Des origines au marché infâme (1409.) III, 493 p. 9 t.
Vol. 2. Des griffes du lion ailé á la libération (1409—1918.) 495—894 p. 9 t.
Bibliographie: p. 838—855.

Lengyel történet

Brachmann, Albert. Die Anfänge des polnischen Staates. Berlin: Gruyter 1934. 34 p. (Aus d. Sitzungsberichten d. Preussischen Akademie d. Wissenschaften Phil.-Hist. Klasse 1934. XXIX.) **Pq 9.438 »09«**

Czermak, Wiktor. Jodoci Ludovici decii de Sigismundi regis temporibus liber 1521. Kraków: Akad. Umiej. 1901. IX, 160 p. (Widawnictwa Akad. Umiej. w. Krakowie Bibl. pisarzów polskich, 39.) **A 47.95/51**

Dzieje Torunia. Praca zbiorowa z okazji 700-lecia miasta. Pod. redakcja Kazimierza Tymienieckiego. Torun: Miejski 1933. IX, 584 p. **A 47.95/50**

Stasiewski, Bernhard. Untersuchungen über drei Quellen zur ältesten Geschichte Polens. Diss. Berlin 1932. Breslau: Dr. Nischkowsky 1933. XVIII, 34 p. **P 9.438(001)**
Bibliographie: p. X—XVIII.

Magyar történet

Balassa Pál. Orosháza legelső évszázadának krónikája 1744—1844. Orosháza: Orosházi Friss Ujság könyvny. 1934. 28 p. **R 9.439.018 Orosháza »174 : 184«**

Ballai Károly. A magyar függetlenségi nyilatkozatok története. 1. k. Bp.: Merkantil-ny. 1935. **84844**
1. k. Okmányok, iratok, jegyzőkönyvek és törvények. 1935. 269 p. 9 t.

Bánffy József. 1849. október hatodika közjogi megvilágításban. Felolvasás. Szeged: Új nemzedék 1935. 22 p. (Egyházi híradó kvt., 7.) **R 9.439 »1849«**

Bauer Jenő. Éhen Gyula és kora. Szombathely: Faludi Ferenc irod. társ. 1934. 97 p.
Bibliográfia: p. 97. **85796**

Brandsch, Gottlieb (Hg.) Die Martin Felmer-Handschrift. Eine Darstellung d. Gesch. u. Volkskunde d. siebenbürger Sachsen a. d. Jahre 1764. Berlin: Gruyter 1935. XXIII, 171 p. 1 t. **84939**
Bibliographie: p. 159—160.

Cholnoky Jenő. Hazánk és népünk egy ezredéven át. A magyarság hajdan és most. Bp.: Somló [1935]. 213, LXIV p. **85019**

Dienes Adorján. Regélő romok. Rozsnyó: Sajó-Vidék ny. 1935. 509 p. **85684**

Donáth Regina. A Tisza István elleni 1912-i merénylet a hírlapirodalom tükrében. (Kutfőkritikai tanulmány.) Diss. Bp.: Rónay. 1935. 131 p. **86159**

Eckhart Ferenc. Magyarország története. Bp.: Káldor 1935. 331, [3] p. **85006**
Bibliográfia: p. 318—324.

Genthon István (szerk.) A magyar történelem képeskönyve. Előszót írta Gerevich Tibor. Bp.: Egyet. ny. 1935. XXXVII, 216 p. **85143**

Gratz Gusztáv. A forradalmak kora. Magyarország története 1918—1920. Bp.: Magyar Szemle Társaság 1935. 354 p. **86198**

Hodinka Antal. Ami a karlócai békekötésből kimaradt és következményei. Pécs: Dunántúl pécsi egyet. könyvkiad. 1935. 57 p. (»Hadtörténeti közlemények«-ből.) **R 9.439»16«**

Hóman Bálint & Szekfű Gyula. Magyar történet. 1. k. *[1928.]* 2. bőv. teljes kiad. Bp.: Egyetemi ny. 1935. **86146**
1. k. Az ősidőktől az Árpád-ház kihaltáig. 1935. 686 p.

Horváth Jenő. Történelmi tanulmányok. *[1935.]* 2. bőv. kiad. Egyetemi előadásaim 50-ik félévének alkalmából. Bp.: Sárkány. 1936. XVIII, 356 p. **86032**
Bibliográfia: p. III—XVIII.

Horváth [Jenő] Eugene. Transylvania and the history of the Rumanians. A reply to prof. R. W. Seton-Watson. Bp.: Sárkány. 1935. 88 p. 1 t. (Hungarian frontier readjustment league, IX.) **R 9.439.42**

Lendvay Ferenc & Gellér János (szerk.) A százéves Arad 1834—1934. Aradi útmutató. Arad: Magyar párt. közművelődési szakoszt. [193?]. 150, [2] p. **85045**
Bibliográfia: p. 4.

Lévai lexikon. Szerk. Strasser Elemér. Léva: Nyitrai ny. 1934. 118, [4] p. **86037**

Longhy A. István. A régi Kolozsvár. Bp.: »Nemzeti Élet« kiad. 1934. 40 p. **R 9.439.039 Kolozsvár »189 : 192«**

Marczali Henrik. Erdély története. Bp.: Káldor 1935. 288 p. **85005**

Milleker, Felix. Geschichte der Gemeinde Banatski-Karlovac (Karlsdorf) (1803—1934.) Wrschatz: Kirchner 1934. 62 p. **R 9.439.063 Nagykárolyfalva**
Bibliographie: p. 62.

Pancratz, Arnold. Die Gassennamen Hermannstadts. Ein Kulturbild. Hermannstadt: Krafft & Drotleff 1935. 79 p. (Dtscher Sprachverein in Rumenien. Veröffentlichungen, 1.) **R 9.439.056 Nagyszeben**

Scheftsik György, vitéz szolnoki. Jász-Nagykun-Szolnok vármegye multja és jelene. 1—2. köt. Pécs: Dunántúl-ny. 1935. [8], 472 p. 34 t; 288 p. **84908**

Stanglica, Franz. Die Auswanderung der Lothringer in das Banat und die Batschka im 18. Jahrhundert. Frankfurt a. M.: Elsas-Lothringer Institut 1934. [8], 75 p. (Schriften d. Wissenschaftl. Inst. d. Elsass-Lothringer im Reich an d. Universität Frankfurt. Neue Folge, 12.) **84701**

Szabó Dezső. A megyék ellenállása Mária Terézia úrbéri rendeleteivel szemben. Felolvasta a M. tud. Akad. II. oszt. 1932. IV. 11. tartott ülésén. Bp.: Akadémia 1934. 47 p. **4305**
= Értekezések a történeti tud. köréből, XXV, 3.

Székely oklevéltár. 1219—1776. Közzéteszi Barabás Samu. Bp.: Akadémia 1934. XXXIII, 490 p. (Magyar történelmi tár, XXVIII. k. 3. sor.) **4558**

Tower Vilmos. A pápák szerepe hazánk megmentésében és fennmaradásában. Bp.: »Élet« 1935. 368 p. 4 t. **86126**

Váczy Péter. Die erste Epoche des Ungarischen Königtums. Pécs: Danubia 1935. 139 p. **84642**

Vanyó Tihamér (szerk.) A bécsi nunciusok jelentései Magyarországról 1666—1683. Pannonhalma: [Pannonhalmi főisk.] 1935. 108 p. (Pannonhalmi főisk. kvt., III.) **84513**

Wack, Peter. Torša 1784—1934. Novi-Vrbas: Werbaszer-Buchdr. [1934.] 626 p. 6 t. (Eine hundertjährige dtsche Gemeinde in Jugoslavien.) **85342**
Bibliographie: p. 624.

Francia történet

Bainville, Jacques. La troisième république. 1870—1935. Paris: Fayard 1935. 317 p. **84833**

Madelin, Louis. La contre révolution sous la révolution 1789—1815. Paris: Plon 1935. 367 p. **84558**

Seignobos, [Charles]. A francia nemzet őszinte története. Ford. Cs. Szabó László. Bp: Athenaeum 1935. 363 p. **84565**

Seignobos, Charles. Geschichte der französischen Nation. München: Oldenbourg 1935. VI, 351 p. **86129**

Olasz történet

Monnier, Philipp. Venedig im achtzehnten Jahrhundert. München: Müller 1928. 313 p. 32 t. **85148**

Stahl, Fritz. Rom. Das Gesicht der ewigen Stadt. Berlin: Juncker 1934. 201 p. 42 t. **85657**

Vaccari, Pietro. Profilo storico di Pavia. Pavia: Istituto pavese di arti grafiche 1932. 4°. II, 138 p. 18 t. **X 6476**
Bibliografia: p. 129—133.

Valsecchi, Franco. Das moderne Italien. Politische Geistgeschichte seit 1900. Übertr. v. August Buck. Hamburg: Hanseatische Verl.-Anst. 1935. 305 p. **85011**

Orosz történet

Amburger, Erik. Russland und Schweden 1762—1772. Katharina II., die schwedische Verfassung und die Ruhe des Nordens. (Teildruck.) Diss. Berlin: Dr. Ebering 1933. 68 p. **P 9.47 »176 : 177«**
Bibliographie: p. 10—20.

Gerassimoff, Alexander. Der Kampf gegen die erste russische Revolution. Erinnerungen. Frauenfeld: Huber 1934. 279 p. 14 t. **85506**

Klutchevski, V[assili]. Pierre le Grand et son oeuvre. Trad. par H. de Witte. Paris: Payot 1930. 263 p. (Bibliothèque historique.) **A 47.90/124**

Kostomarov, N. Die Herrschaft des Hauses Wladimirs des Heiligen. X. bis XVI. Jahrhundert. Nach. d. 2. Aufl. d. russischen Originales übers. v. W. Henckel. Giessen: Ricker 1891. 695 p. (Russische Geschichte in Biographien, I.) [Több nincs meg.] **A 47.90/122**

Salomonsohn, Tatjana. Der Aufstand des Pugačov. Ein Beitrag z. seiner Geschichte, unter bes. Berücksichtigung d. soz. u. stammesmässigen Moments. Diss. Königsberg i. Pr.: Dr. Kahan 1934. 80 p.
Bibliographie: p. 77—79. **P 323.25(47)»177«**

Sirelius, U. T. L'origine des finnois. Les peuples finno-ougriens. Helsinki: Impr. de l'État 1925. 77 p. **A 47.94/26**

Sobieski, Waclaw. Histoire de Pologne dès origines à nos jours. Trad. de Alexis de Pannache. Paris: Payot 1934. 318 p. (Bibliothèque historique.) **A 47.95/49**

Balkán történet

Diehl, Charles. Justinien et la civilisation byzantine au VIe siècle. Paris: Leroux 1901. XXXVIII, 695 p. **A 49.99/101**

Gilbert in der Maur. Die Jugoslawen einst und jetzt. Bd 1—2. Lpzg: Günther 1936. XV, 286; XIX, 619 p. **A 49.97/178**

Madol, Hans Roga. Ferdinand von Bulgarien. Der Traum von Byzanz. Berlin: Universitas-Verl. 1931. 310 p. 17 t.
Bibliographie: p. 298—300. **A 49.96/44**

Markov, Walter M. Serbien zwischen Österreich und Russland. Stuttg.: Kohlhammer 1934. VIII, 88 p. 1 t. (Beitr. z. Geschichte d. nachbismarkischen Zeit u. d. Weltkriegs.)
Bibliographie: p. 86—88. **A 49.97/174**

Nádasdy Béla. Délszlávok. Történelem-politikai tanulmány. Bp.: Athenaeum [1934]. 216 p. 3 t. **A 49.90/69**

Tzenoff, Gantscho. Geschichte der Bulgaren und der anderen Südslaven von der römischen Eroberung der Balkanhalbinsel an, bis zum Ende des neunten Jahrhunderts. Berlin: Gruyter 1935. XVI, 272 p. **A 49.96/46**

Keleti történet

Barckhausen, Joachim. Das gelbe Weltreich. Lebensgeschichte einer Macht. Berlin : Buch- und Tiefdruck Gesellschaft 1935. 291 p. 1 t. **A 50.98/23**

Gaudefroy-Demombynes, [Jean] & Platonov. Le monde musulman et byzantin jusqu'aux croisades. Paris : Boccard 1931. 591 p. (Histoire du Monde. Tome VII, 1.) **A 53.90/10**

Philby, H[arry] St. John B[ridger]. Arabia. New York : Scribner 1930. XIX, [3], 387 p. 1 t. **A 53.90/9**

T'ang Leang-Li. The inner history of the chinese revolution. New York : Dutton 1930. XV, 391 p. **A 51.32/65**

Amerika története

Adams, James Truslow. Amerika éposza. Az Egyesült Államok története. Ford. : Pálóczi Horváth György. Bp. : Athenaeum [1935]. 392 p. **85528**

Fiske, John. The american revolution. Vol. 1—2. Boston : Houghton 1899. XXI, 344 p. 5 t. ; XII, 305 p. 4 t. **86043**

Prescott, William. Der Untergang der indianischen Kultur. Die Eroberung Mexikos durch Ferdinand Cortez. Wien : Bernina Verl. 1935. 919 p. 69 t. **85763**

Wagner, Anton. Los Angeles. Werden, Leben u. Gestalt d. Zweimillionenstadt in Südkalifornien. Lpzg : Bibliograph. Institut 1935. XII, 296 p. 13 t. **84743**
Bibliographie : p. 250—255.

Afrika története

Lovell, Reginald Ivan. The struggle for South Africa 1875—1899. A study in economic imperialism. New York : Macmillan 1934. XVIII, 438 p. 1 t. **86089**
Bibliography : p. 427—429.

Rátz Kálmán. Afrika ébred. Bp. : Dante 1936. 231 p. **86121**
Bibliográfia : p. 229—230.

Zischka, Anton. Abessinien. Das letzte ungelöste Problem Afrikas. Lpzg : Goldmann 1935. 272 p. 13 t. **85312**
Bibliographie : p. 268—272.

902.6 Archeológia

Archäologie — Archaeology

Baur, P. V. C. The excavations at Dura-Europos. Conducted by Yale univ. and the French acad. of inscriptions and letters. Ed. by —, M[ichael] J. Rostovtzeff & Alfred R. Bellinger. [Vol. 2—3.] London : Milford 1931—1932. **A 50.94/109**
Vol. 2. Preliminary report of second season of work X. 1928—IV. 1929. XIX, 225 p. 28 t.
Vol. 3. Preliminary report of third season of work XI. 1929—III. 1930. XIX, 225 p. 27 t.

Fabia, Philippe. La Table Claudienne de Lion. Lyon : Audin 1929. 4°. [10], 167 p. **X 6501**

Friedrich, Johannes. Ras Schamra. Ein Überblick über Funde u. Forschungen. Lpzg : Hinrichs 1933. 38 p. 7 t. **A 50.09/4/33**
Bibliographie : p. 37—38.
= Der Alte Orient, 33/1—2.

Lamer, H[ans] [etc.] Schätze unterm Schutt. Mesopotamien, Ägypten, Griechenland, Rom. Von —, E. Unger, G. Venzmer [etc.] *[1930.]* 2. Aufl. Stuttg. : Franckh [1931]. 102 p. 12 t. **85629**

Lugli, Giuseppe. Memorie archeologiche in Italia relative alla Pannonia. Pécs : Dunántúl-ny. 1935. 4°. 14 p. 3 t. **X 2306/11**
= Pannónia-könyvtár, 11.

Munkácsi Ernő. Livornoi régiségek. Antiquitates liburnensis. [Bp.] : Hungária-ny. [1935]. 64 p. 7 t. **85837**

Párducz Mihály. Az első pontus-germán emlékcsoport legkorábbi emlékei Magyarországon. Die frühesten Funde d. ersten pontisch-germanischen Denkmälergruppe in Ungarn. Szeged : Városi ny. 1935. 116 p. 14 t. (A berlini Collegium Hungaricum kiadv., 2.) **85024**

Pellati, Francesco. Archäologische Entdeckungen in Italien. [1934.] 2. Aufl. [Roma] : Ferrovie dello stato [1934]. 115 p. (Ente naz. industr. turist.) **85906**
Bibliografia : p. 115.

Sarre, Friedrich & Ernst Herzfeld. Iranische Felsreliefs. Aufnahmen u. Untersuchungen v. Denkmälern aus alt- u. mittel persischer Zeit. Berlin : Wasmuth 1910. Fol. 277 p. 54 t. **Aq 55.73/1**

Söregi János. Előtanulmányok a panyolai tölgyfaépítményhez. (1933. évi 4. ásatás.) Debrecen : Városi ny. 1934. 64 p. (Déri múzeum régészeti oszt. ism.-terj. közl., 6.)
[Magyar-német.] **R 902.6(439.055) Panyola**

Speiser, E[phraim] A[vigdor]. Excavations at Tepe Gawra. Vol. 1. A chapter by Dorothy Cross. Notes by Paul Beidler & Charles Bache. Philadelphia: Univers. of Pennsylvania pr. 1935. 4°. XVI, 220 p. 46 t. **A 50.94/113**

Strong, William Duncan. An introduction to Nebraska archeology. Washington: Smithsonian inst. 1935. VIII, 324 p. 13 t. (Smithsonian miscellaneous coll., vol. 93, n. 10.) Bibliography: p. 300—310. **86204**

Strong, William Duncan. Archeological investigations in the Bay Islands, Spanish Honduras. Washington: Smithsonian inst. 1935. VI, 176 p. 13 t. (Smithsonian miscellaneous coll., vol. 92, n. 14.) **86202**
Bibliography: p. 172—176.

Tóth Kálmán. Bibliai életképek a Szentföldön. Népszerű bibliai régiségtan. Esztergom: Laiszky 1935. 344 p. **85824**

91 Földrajz

Geographie — Geography

Baldass, Alfred v. Wien. Ein Führer durch die Stadt u. ihre Umgebung. 2. Aufl. Wien: Vidor 1925. VIII, 467 p. 43 t. **85995**

Bangha Béla. Róma lelke. Utak és élmények. Bp.: Korda-ny. 1936. 217 p. 17 t. **86110**

Bernatzik, Hugo Adolf. Lappland. Lpzg: Bibliographisches Institut 1935. 132 p. 40 t. **85770**

Bezdek József. A Velencei-tó. Székesfehérvár: Csitáry-ny. 1934. 7 p. 1 t. **R 91.439.028(285) Velencei tó**

Borzi, A. & E[rzsébet] Marcievicz. Roma. Per i nostri soldati, per il nostro popolo e per le nostre organizzazioni giovanili. Grottaferrata: Tip. »S. Nilo« 1934. 239 p. **P 91.45(026) Roma**

Bosshard, Walter. Durch Tibet und Turkistan. Reisen im unberührten Asien. Stuttg.: Strecker & Schröder 1930. XV, 246 p. 43 t. **A 51.95/12**

Chesterton, G[ilbert] K[eith]. Das neue Jerusalem. Reiseeindrücke. Übertr. v. Curt Thesing. Bremen: Schünemann 1930. 305 p. **A 56.99/33**

Cholnoky Jenő [etc.] Tihany. Írta: —, Viski Károly & Erdélyi László. — Vitéz József Ferenc kir. herceg: Tájékoztató. Bp.: Athenaeum-ny. 1935. 156 p. 5 t. (Balatoni társaság kvtára, 1.) **85406**

Gabelentz, Hans von der. Steinerne Wunder. Erlebnisse einer Indienfahrt. Mit Aufnahmen v. Alfred Nawrath. Lpzg: Heling 1935. 210 p. 56 t. **A 54.91/37**

Gabriel, Alfons. Durch Persiens Wüsten. Neue Wanderungen in den Trockenräumen Innerirans. Unter Mitarbeit v. Agnes Gabriel-Kummer. Stuttg.: Strecker & Schröder 1935. XV, 272 p. 29 t. **A 55.91/29**

Gradmann, Robert. Die Steppen des Morgenlandes in ihrer Bedeutung für die Geschichte der menschlichen Gesittung. Stuttg.: Engelhorn 1934. 66 p. 6 t. (Geographische Abhandl. 3. Reihe, 6.) **A 50.94/112**

Grieben. London und Insel Wight. 18. Aufl. Berlin: Grieben 1934. 167+20 p. 20 t. (Grieben's Reiseführer, Bd 17.) **84982**

Grieben. Plattensee (Balaton/Ungarn). Berlin: Grieben 1935. 95 p. 16 t. **85240**

Grühl, Max. Abessinien — Ahoi! Vom heiligen Nil ins Reich des Negus Negest. Berlin: Safari-Verl. 1935. 295 p. **84655**

Hausenstein, Wilhelm. Das Land der Griechen. Fahrten in Hellas. Frankfurt a. M.: Societäts-Verl. 1934. 154 p. 17 t. **A 49.99/100**

Iwan, Walter. Island. Studien zu einer Landeskunde. Stuttg.: Engelhorn 1935. 155 p. 57 t. (Berliner geographische Arbeiten, H. 7.) Bibliographie: p. 129—150. **84929**

Král, Jiři. Die anthropogeographische Durchforschung der Slovakei und Karpathorusslands in den Jahren 1919—1934. Bratislava: Janata 1935. 36 p. (Aus: Zemepisné práce.) **A 47.98/18**

Langlet, Waldemar. On horseback through Hungary. Transl. from the swedish by Barnard Balogh. London: Hutchinson 1935. 280 p. 16 t. **85924**

Lázár Lajos. Palesztina. Bp.: »Tabor« kiad. [1935]. 248 p. 1 t. **A 56.99/34**

Leitmeier, Hans (Hg.) Die Österreichischen Alpen. Eine zusammenfassende Darstellung. Bearb. v. O. Abel, E. Brückner & F. Exner [etc.] Lpzg: Deuticke 1928. [10], 414 p. 38 t. (Wissenschaft u. Kultur, Bd I.) **85653**

Lothar, Rudolph. Zwischen drei Welten. Pilgerfahrt eines Gläubigen. München: Drei Masken Verl. 1926. 301 p. 19 t. **A 49.91/75**

Louis, Herbert. Albanien. Eine Landeskunde vornehmlich auf Grund eigener Reisen. Stuttg.: Engelhorn 1927. VIII, 164 p. 9 t. (Geograph. Abhandlungen, zweite Reihe, H. 3.) **A 49.95/67**
Bibliographie: p. 154—158.

Maksay Albert. Idegen partok. Úti képek. Kolozsvár: Erdélyi szépmíves céh 1935. 183, IV p. **85436**

Mayer, Anton. 6000 Jahre Entdeckungsfahrten mit einem Geleitwort v. Leo Frobenius unter Mitarbeit v. Richard Hennig & Heinrich Winter. Lpzg: Weise 1935. 444 p. 2 t. **86029**

Monfreid, Henry de. Rejtelmes Abesszinia. Ford. Wiesner Juliska. Bp.: Dante kiad. [1935]. 228 p. 8 t. (A világ körül.) **85512**

Norden, Hermann. Ez Abesszinia. Ford. Soproni Béla. Bp.: Franklin-társ. [1935]. 160 p. 17 t. **85756**

Paumgartner, Bernhard. Salzburg. Wien: Fiba-Verl. 1935. 483 p. 32 t. (Fiba-Bummel-Bücher.) **85523**

Praznovszky Iván (szerk.) Az utas könyve. Magyar utazási kézikönyv és útmutató. Szerk.: —, Tersztyánszky Jenő, Bogsch Aladár etc. Bp.: Orsz. magy. weekend egyesület 1935. X, 684 p. 2 t. **K 91439/3**

Schrenzel, [Ernst Heinrich]. Abesszinia Afrika Kánaánja. *[Abessinien, Land ohne Hunger, Land ohne Zeit 1928.]* Ford.: Kőszeghi Imre. Kultúrtört. függelékét írta Juhász Vilmos. Bp.: Athenaeum [1935]. 295 p. 8 t. **85502**

Stoffa Pál. Menekülés öt világrészen át. Bp.: Egyet. ny. 1935. 170 p. 28 t. **84732**

Trocsányi Zoltán. Észak nomádjai. Bp.: Athenaeum [1935]. 280 p. 8 t. **85925**

Tscheljuskin. Ein Land rettet seine Söhne. Redakteur-Konstrukteur: Sergej Tretjakow. Verfasser u. Monteure: L. Muchanow, M. Goldberg, S. Dikowski. Dtsche Übers. v. N. Borowski u. J. Kagan. Moskau: Verlagsgenossenschaft ausländischer Arbeiter i. der UdSSR. 1934. 224 p. 19 t. **A 47.91/88**

Votisky Antal. A Velencei-tó problémái. Vitéz dr. József Ferenc kir. herceg előszavával. Bp.: Bethlen Gábor-ny. 1934. 26 t. **R 91.439.028(285) Velencei tó**

Ziesemer, Wilhelm. Das Land der Basken. Skizzen a. d. Heimat d. ältesten Europäer. Berlin: Hobbing 1934. 180 p. 1 t. (Völkerkunde in Monographien.) **86260**

Zsivny Viktor. Utazásom Marokkóban. Bp.: Kis Akadémia 1934. 82, [6] p. (A Kis Akadémia kvtára, XII.) **R 910.4(64)**
Bibliográfia: p. [1].

910.2 Idegenforgalom

Fremdenverkehr — Tourism

Drosihn, Friedrich. Das Reisebüro im Rahmen der Wirtschaftsrechnung. Diss. Tübingen: Dr. d. Tübinger Studentenwerks1934. 88 p.
Bibliographie: p. 86—87. **P 910.2(43)**

Glücksmann, Robert. Fremdenverkehrskunde. Bern: Stämpfli 1935. VIII, 159 p. **85788**
[Német-francia-angol.]

Internationaler Bäder- und Verkehrsführer. Zürich: Interverlag A.-G. 1933. 4°. XL, 807 p. **X 6511**

Magyar idegenforgalom évkönyve, A — 1935. Annuaire du tourisme hongrois. Szerk. és kiad.: Az Idegenforgalmi újságírók szindikátusa. Bp.: Athenaeum-ny. 1935. 4°. **X 2278**

Simkovsky, Hans. Der Fremdenverkehr. Eine Betrachtung über seine volkswirtschaftl. soziale u. kulturelle Bedeutung u. seine Förderung unt. bes. Berücks. d. österreichischen Verhältnisse. Wien: Selbstverl. 1934. 48 p. 12 t. **P 910.2**
Bibliographie: p. 48.

912 Térképek

Karten. Atlanten — Maps. Atlases

Braun, Franz & A. Hillen Ziegfeld. Geopolitischer Geschichtsatlas. *[1927.]* 2. Aufl. Dresden: Ehlermann 1934. 28, 30, 64 p. **K 9120/14**

Frenzel, Konrad (Hg.) Grosser Volksatlas. Das Jubiläumswerk d. Verlages z. seinem hundertjährigen Bestehen. Bielefeld: Velhagen & Klasing 1935. XII, 40, 112 p. 25 t. **K 9120/5**

Magyarország új autótérképe. Bp.: Kókai 1934. 89 p. **T 675**

Móricz Miklós. Magyarország nagybirtokainak és népsűrűségeinek térképe. Bp.: Szerző 1935. 130×95 cm. **T 134**

92 Életrajzok. Emlékiratok

Biographien. Memoiren
Biography. Memoirs

Ágoston Julián. Kaffka Margit. Bp.: Heinrich 1934. 163 p. **84666**
Bibliográfia: p. 157—161.

Andrés, Hans. Philipp von Nathusius. Seine Persönlichkeit u. seine Ideen im Spiegel d. Zeitgeschichte (1815—1850). Diss. Berlin. Düsseldorf: Dr. Nolte 1934. VI, 98, [2] p. **P 92.32(43) Nathusius**

Aretz, Gertrude. Marie Louise Erzherzogin v. Österreich, Kaiserin d. Franzosen, Herzogin v. Parma, Piacenza u. Guastalla. Wien: Höger 1936. 354 p. 22 t. **85998**

Armstrong, H. C. Grey Wolf: Mustafa Kemal. An intimate study of a dictator. Hamburg: The Albatross Ed. 1935. 270 p. (The Albatross., modern continental library, 261.) **A 56.92/17**

Asztalos Miklós. II. Rákóczi Ferenc és kora. Bp.: Dante 1934. 492 p. **84650**

Auer, Max. Anton Bruckner. Sein Leben und Werk. *[1923.]* 2. Aufl. Wien: Musikwissenschaftl. Verl. 1934. 475 p. 8 t. **84562**
Bibliographie: p. 464.
[Notenbeispiele. 86 p.]

Backhouse, E. & O. P. Bland. Les empereurs Mandchous. Mémoires de la cour de Pékin. Trad. d. L. M. Mitchell. Préf. de Henri Maspero. Paris: Payot 1934. 330 p. (Bibl. historique.) **A 51.92/5**

Bailly, Auguste. Mazarin. Paris: Fayard 1935. 347 p. **85895**

Balassa Imre. W. A. Mozart csodálatos élete. Bp.: Palladis 1935. 287 p. **86172**

Ballaguy, Paul. Bayard 1476—1524. Préf. de Jacques Bainville. Paris: Payot 1935. 374 p. (Biblioth. historique.) **86015**
Bibliography: p. 371—372.

Balogh Károly. Egy pillantás a sztregovai oroszlánbarlangba. Bp.: Vajna 1935. 16 p. **R 92.81 Madách**

Balogh Károly. Madách az ember és a költő. Bp.: Vajna [1935]. 366, [2] p. 15 t. **84632**

Bellini, Vincenzo und seine Jahrhundertfeier in Italien 1935. Roma: E. N. I. T. 1935. [14 p. 1 t.] **P 92.78(45) Bellini**

Belloc, Hilaire. Oliver Cromwell. Ein Mann seiner Zeit. Deutsch v. B. Deermann. Einsiedeln: Benziger 1936. 343 p. **86017**

Benedikt, Ernst. Karl Josef Fürst von Ligne. Ein Genie des Lebens. (1735—1814). Wien: Gerold 1936. 300, [4] p. 10 t. **86248**

Benz, Richard. Bettina schaut, erlebt, verkündet. Weibliches Wissen, Wesen, Wirken in ihrem Wort. München: Piper 1935. 176 p.
Bibliographie: p. 168—169. **86001**

Berzeviczy Albert [etc.] Concha Győző ig. és t. tag emlékezete. Írták: —, Ereky István és Hegedüs Lóránt. Bp.: Akadémia 1935. 97 p. **4053/22/10**
Bibliográfia: p. 70—74.
= A Magy. Tud. Akadémia elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek, 22/10.

Biró Vencel. Altorjai gróf Apor István és kora. Cluj-Kolozsvár: Erdélyi katolikus akadémia 1935. 208, [4] p. 1 t. **86195**

Bravetta, H. Nelson der grosse Admiral. Übertr. v. Theodor Lücke. Berlin: Schlegel 1936. 256 p. **85963**

Bremond, H[enri]. Thomas Morus. Lordkanzler, Märtyrer und Held. *[»Le bienheureux Thomas More«.]* Ein Hochbild heroischen Mannestumes. Hg. & übers. v. Johannes Maria Höcht & Rudolf von der Wehd. Regensburg: Habbel 1935. XXXII, 304 p. 16 t. **85003**
Bibliographie: p. 297—300.

Briefe, Die — Napoleons an Marie-Louise. Mit Kommentar v. Charles de la Roncière. Berlin: Fischer 1935. 307, [3] p. 10 t. **85913**

Briefe von Goethes Mutter. Ausgewählt und eingeleitet v. Albert Köster. Lpzg: Insel-Verl. 1917. XXIV, 244 p. **85815**

Burckhardt, Carl J. (Hg.) Briefe des Staatskanzlers Fürsten Metternich-Winneburg an den österreichischen Minister des Allerhöchsten Hauses und des Äussern Grafen Buol-Schauenstein aus den Jahren 1852—1859. München: Oldenbourg 1934. VIII, 239 p. **84492**

Busch, Wilhelm. Ist mir mein Leben geträumet? Briefe eines Einsiedlers gesamm. u. hg. v. Otto Nöldeke. Lpzg: Weise 1935. [4], 238 p. 9 t. **86031**

Carossa, Hans. Führung und Geleit. Ein Lebensgedenkbuch. Lpzg: Insel-Verl. 1934. 190 p. **84401**

Casanova und Graf Lamberg. Unveröffentlichte Briefe des Grafen Max Lamberg an Casanova aus dem Schlossarchiv in Dux. Hg. v. Gustav Gugitz. Wien: Bernina-Verl. 1935. 336 p. 16 t. **86189**

Chamberlain, Austen. Twenty-five years a king. London: Black 1935. X, 95 p. **85465**

Corti, Egon Cäsar. Erzsébet. A királyné hátrahagyott írásai, leányának naplója és egyéb eddig ismeretlen naplók és feljegyzések alapján. Ford. Turóczi-Trostler József és Farkas Jenő. Bp.: Révai 1935. VIII, 459 p. 45 t. **84611**

Costil, Pierre. André Dudith. Humaniste hongrois. 1533—1589. Sa vie, son oeuvre et ses manuscrits grecs. Paris: Soc. d'éd. »Les belles lettres« 1935. XII, 482 p. 2 t. (Coll. d'études anciennes.) **85106**
Bibliographie: p. 386—403.

Courau, R. Der Petroleumkönig Rockefeller. Sein Leben u. Kampf um d. Weltmacht Öl. Bern: Goldmann [1935]. 237 p. **85911**

Delamare, Georg. L'Empire oublié. L'aventure mexicaine 1861—1867. Préf. du General Weygand. Paris: Libr. Hachette 1935. 252 p. **85433**

Dernières lettres inédites de Napoleon I. Collationnées sur les textes et publiées par Léonce de Brotonne. Tom. 1—2. Paris: Champion 1903. XXX, 556; 542 p. **84888**

Doromby Karola. Schedius Lajos mint német-magyar kultúrközvetítő. Bp.: Pfeiffer 1933. 4°. 118 p. **X 2308/56**
[Dtscher Auszug.]
= Német philológiai dolgozatok, 56.

Du Sommerard, Louis. Honoria. — Eudocie. — Simonide. — Julien l'apostat. — Béla III. Paris: Perrin 1934. 235, [5] p. **83675**

Dunkel Norbert. Művészekről. Emlékek, intimitások, furcsa élmények, víg és komoly események. Bp.: Egyetem-ny. 1935. 110 p. 1 t. **84798**

Ehrhard, August. Fürst Pückler. Das abenteuerreiche Leben eines Künstlers und Edelmannes. Übertragung v. F[riedrich] v. Oppeln-Bronikowski. Berlin: Atlantis Verl. 1935. 400 p. 10 t. **85914**

Előd Géza. Zilahy Károly a hatvanas évek irodalmi ellenzékének vezére. Pécs: Kultúra ny. 1935. VI, 184+[4] p. (Specimina diss. facult. philos. Regiae hung. univers. Elisabethinae Quinqueecclesiensis, 75.) **85838**
Bibliográfia: p. 177—184, [2].

Erdélyi csillagok. Arcok Erdély szellemi multjából. Írták: Balás Ferenc, Bánffy Miklós, Járosi Andor stb. Cluj-Kolozsvár: Erdélyi szépmíves-céh 1935. 225 p. **85142**

Erényi Gusztáv. Graf Stefan Tisza. Ein Staatsmann u. Märtyrer. Wien: Tal 1935. [4], 398 p. 1 t. **84921**

Eylan, Claude. La vie et la mort d'Alexandre I.-er roi de Yougoslavie. Paris: Grasset 1935. 249 p. **A 49.92/30**

Firestone, Harvey. Mein Kampf um den Erfolg. Verfasst in Zusammenarbeit mit Samuel Crowther. Stuttg.: Poeschel 1928. VIII, 212 p. **85676**

Förhécz József. Tolnai Lajos élete és művei. Bp.: Hollóssy-ny. 1935. 116 p. **86154**

Franz Joseph I. in 100 Bildern. Wien: Scala 1935. XII, 64 t. **85773**

Friedrich, Otto. Helden des Geistes. Hus — Cheltschicky — Komensky. Zürich: Europa Verl. 1936. 184 p. **86007**

Gárdonyi József. Dankó Pista. Gárdonyi hegedűse. Bp.: Dante kiad. 1935. 205 p. **85683**

Gehrig, Emmy. Umjubelt — Verkannt — Verbannt. Kaiserin u. Königin Zita. Innsbruck: Vereinsbuchhandl. u. Buchdr. A.-G. 1935. 349 p. **86105**
Bibliographie: p. 337—338.

Geiringer, Karl. Johannes Brahms. Leben u. Schaffen eines deutschen Meisters. Wien: Rohrer 1935. XI, 325 p. 7 t. **86012**
Bibliographie: p. 314—316.

Gerely Zoltán. Egy magyar nagyasszony. Jankovich-Bésán Endréné grófné élete. Rákospalota: Szalézi művek 1934. 77 p. 8 t.
R 92.339.6(439) Jankovich-Bésán Endréné

Germanus Gyula. India világossága. (Mahatma Gandhi.) Bp.: Franklin-Társ. 1934. 109 p. (»Budapesti szemle«-ből.) **A 54.92/13**

Gibb, M. A. Buckingham 1592—1628. London: Cape 1935. 334 p. 8 t. **8591**

Gillemot Katalin. Gróf Széchenyi Ferenc és bécsi köre. Dissz. Bp.: Türk-ny. 1933. 74 p. **R 92.32(439) Széchenyi Ferenc**

Gogh, Vincent van. Briefe an seinen Bruder. Bd 1—3. Berlin: Cassirer 1928. LX, 469 p. 1 t.; 518 p. 1 t.; 465 p. 1 t. **85655**

Goldoni, Carlo. Memoiren. Buch 1—3. Übers. v. Lola Lorme. Wien: Hölder—Pichler—Tempsky A.-G. 1935. XXIII, 264 p. 1 t.; 264 p. 1 t. **86115**

Graves, Robert. Én, Claudius. Tiberius Claudius római császár önéletrajzából. Ford. Pálóczi Horváth György. Bp.: Athenaeum 1935. 390 p. **85880**

Grimm, Herman. Das Leben Raphaels. *[1872.]* 5. Aufl. Stuttg.: Cotta 1913. VI, 348 p. **85692**

Habsburg, Otto v. Briefe aus der Verbannung. Hg. v. Karl Freiherrn v. Werkmann. Lpzg: Höger 1935. 238 p. **84918**

Halmi Bódog. Kóbor Tamás az író és az ember. Bp.: Szerző 1935. 127 p. **85524**

Harsányi Zsolt. Magyar rapszódia. Liszt Ferenc életének regénye. 1—4. köt. Bp.: Singer és Wolfner 1936. 312; 303; 356; 273 p. **85888**

Hegenbarth Ferike. Nagyapám. Emlékezés Goldmark Károlyról. Ford. & jegyzetezte Klempa Károly. Keszthely: Méreiny. 1934. 37 p. **R 92.78(439) Goldmark Károly**

Herbillon, E. Le général Alfred Micheler. Paris: Libr. Plon 1934. 318 p. **85114**

Herzog, Johannes (Hg.) Friedrich Christoph Ötinger. Ein Lebens- u. Charakterbild aus seinen Selbstbekenntnissen u. Schriften. *[1902.]* 2. Aufl. Stuttg.: Calwer 1935. 270 p. **85359**

Hess, Erwin. Colleoni. Ein wunderbares Leben. Berlin: Neff 1935. 381 p. **86009**

History of the George Washington bicentennial celebration. Foreign participation. Washington: United States G. W. bicentennial commiss. 1932. 4°. XXXIX, 726 p. **X 6461**

Hitler Adolf. Harcom. (Mein Kampf.) Ford. Kolbay Pál, Lindtner Antal, Szakáts István. Bp.: Centrum 1935. 512 p. 1 t. **85375**

Hock János. Börtönvirágok. Bp.: Szerző 1935. 191 p. **85881**

Hofmannsthal, Hugo v. Briefe 1890—1901. Berlin: Fischer 1935. 352 p. 1 t. **85916**

Houben, H[einrich] H[ubert]. Goethes Eckermann. Die Lebensgeschichte eines bescheidenen Mannes. Berlin: Zsolnay 1934. 355 p. **84406**

Hötzendorf, Gina Gräfin von. Mein Leben mit Conrad von Hötzendorf. Sein geistiges Vermächtnis. Lpzg: Grethlein 1935. 218 p. 8 t. **84836**

Huyskens, Albert. Quellenstudien zur Geschichte der hl. Elisabeth Landgräfin von Thüringen Marburg: Elwert 1908. VIII, 268 p. **85624**

Ince, Richard. England's high chancellor. A romance. London: Müller 1935. XIV, 324 p. 8 t. **85423**

Kardos Tibor. Janus Pannonius bukása. Pécs: Dunántúl-ny. 1935. 4°. 26 p. = Pannónia-könyvtár, 5. **X 2306/5**

Keller, Mathilde Gräfin v. Vierzig Jahre im Dienst der Kaiserin. Ein Kulturbild a. d. Jahren 1881—1912. Lpzg: Koehler & Amelang 1935. 390 p. 8 t. **85965**

Krakowski, Edouard. Adam Mickiewicz, philosophe mystique. Les sociétés secrètes et la messianisme européen après la révolution de 1830. *[193?]*. 3. éd. Paris: Mercure de France 1935. 325 p. 1 t. **86006**

Kray István br. A kabinetiroda szolgálatában a világháború alatt. Epizódok és jellemképek I. Ferenc József és IV. Károly királyokról. Zalaegerszeg: »Zrinyi« ny. 1935. 157 p. **84839**

Kühn, Joachim. Ein Leben um Napoleon. Berlin: Müller & Kiepenheuer 1935. 315 p. 12 t. **84380**
Bibliographie: p. 299—307.

Lajos Iván. IV. Károly király élete és politikája. Bp.: Magyar nők szent korona szöv. 1935. 536 p. **84902**

Lajtor László. Két történelmi portré. Engels Frigyes, Lincoln Ábrahám. Bp.: Stolte 1935. 39 p. **R 92.335 Engels**

Lange, Carl. Generalfeldmarschall von Mackensen. Ein Bild seines Lebens. Berlin: Schlieffen-Verl. 1935. 168 p. 11 t. (Schlieffen-Bücherei. Geist. v. Potsdam, 10.) **85559**

Latzko, Andreas. Lafayette. Zürich: Rascher 1935. 455 p. **86008**
Bibliographie: p. 453—455.

Lawrence, T. E. A bölcseség hét pillére. *(Seven pillars of Wisdom.)* 1—2. k. Ford.: Schöpflin Aladár. Bp.: Révai 1935. XVI, 403; 410 p. **85678**

Lettres inédites de Napoleon I. (An VIII—1815) Publ. par Léon Lecestre. Tome 1—2. *[1897.]* 2. éd. Paris: Plon 1897. **84889**
Tome 1. An VIII—1809. VIII, 389 p.
Tome 2. 1810—1815. 426 p.

Lettres du Prince de Metternich à la comtesse de Lieven 1818—1819. Publiées et introd. par Jean Hanoteau. Préf. de Arthur Chuquet. Paris: Plon 1909. LXXIII, 420 p. **85230**

Lichtenberg Emil. Heinrich Schütz. Bp.: May nyomdai műint. r.-t. [1935]. 31 p.
Bibliográfia: p. 31. **R 92.78(43) Schütz**

Liszt [Ferenc] Franz. Briefe. Gesammelt u. hg. v. La Mara. Bd 1—8. Lpzg: Breitkopf & Härtel 1893—1905. **84623**
Bd 1: Von Paris bis Rom. 1893. XII, 399 p.
Bd 2: Von Rom bis an's Ende. 1893. XII, 421 p.
Bd 3: Briefe an eine Freundin. 1894. VI, 223 p.
Bd 4: Briefe an d. Fürstin Carolyne Sayn-Wittgenstein. 1899. XXIV, 519 p.
Bd 5: Briefe an d. Fürstin Carolyne Sayn-Wittgenstein. 1900. VI, 244 p.
Bd 6: Briefe an d. Fürstin Carolyne Sayn-Wittgenstein. 1902. VIII, 375 p.
Bd 7: Briefe an d. Fürstin Carolyne Sayn-Wittgenstein. 1902. 460 p. 2 t.
Bd 8: 1823—1886. Neue Folge z. Bd I—II. 1905. XVI, 427 p. 2 t.

Loessner, A[nton]. Josef Pilsudski. Eine Lebensbeschreibung auf Grund seiner eigenen Schriften. Lpzg: Hirzel 1935. VIII, 202 p. 1 t. **A 47.92/91**
Bibliographie: p. 201—202.

Loewenthal, Erich. Johann Georg Schlosser, seine religiösen Überzeugungen u. d. Sturm u. Drang. Diss. Berlin. Dortmund: Dr. Lücker 1935. [8], 76 p.
P 92.83 Schlosser Johann Georg
Bibliographie: p. [4—8].

Louis, Rudolf. Franz Liszt. Berlin: Bondi 1900. VIII, 173 p. (Vorkämpfer des Jahrhunderts, 2.) **84460**

Löbel, Josef. Robert Koch. Geschichte eines Glücklichen. Zürich: Bibliothek zeitgenössischer Werke 1935. 320 p. **85961**

Ludwig, Emil. Geschenke des Lebens. Ein Rückblick. Berlin: Rowohlt 1931. 865 p. **84710**

Ludwig, Vinzenz Oskar. Markus von Aviano. Der Retter Europas. Wien: Reinhold 1935. 123 p. 3 t. (Kleine hist. Monographien, 49.) **85368**

Lukinics Imre. Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel király (1533—1586) emlékezete születésének négyszázadik évfordulóján. Bp.: Stephaneum-ny. 1935. 23 p.
R 92.943.942 Báthory Istv.

Lukinich Imre. Rákóczi emlékkönyv halálának kétszázéves fordulójára. 1—2. k. Bp.: Franklin 1935. 4°. 412; 416 p. **X 6467**

Maria von Rumänien. Traum und Leben einer Königin. Lpzg: List 1935. 392 p. 8 t. **85964**

Markó Árpád. II. Rákóczi Ferenc. Bp.: Magy. Szemle társ. 1935. 80 p. (Kincsestár, 142.) **84829**

Martin, William. Staatsmänner des Weltkrieges. Frauenfeld: Huber 1930. [12], 304 p. 25 t. **85623**

Michel, Robert. Vom Hanswurst zum ersten Mann im Staat. Lieben u. Leben d. Fürsten Potemkin. Berlin: Verl. für Kulturpolitik 1935. 285 p. 8 t. **A 47.92/93**
Bibliographie: p. 284—285.

Milch, Werner. Sophie La Roche. Die Grossmutter der Brentanos. Frankfurt a. M.: Societäts-Verl. 1935. 271 p. 12 t.
Bibliographie: p. 267—269. **85421**

Musset, Paul de. Biographie de Alfred de Musset. Sa vie et ses oeuvres. *[1852.]* 3. ed. Paris: Charpentier 1877. 372 p. **85967**

Németh László. Ember és szerep. Kecskemét: Tanu kiad. 1934. 164 p. **84366**

[Noussimbaum, Leo]. Nikolaus II. Glanz und Untergang des letzten Zaren. Von Essad bey. Berlin: Holle 1935. 413 p. 9 t.
Bibliographie: p. 409—413. **A 47.92/89**

[Nussimbaum, Leo]. Reza Schah. Feldherr, Kaiser, Reformator. Von Essad Bey. Wien: Passer 1936. 250 p. 18 t. **A 55.92/2**

Oertzen, Friedrich Wilhelm. Marschall Pilsudszki. Der Schöpfer u. Lenker d. neuen Polen. Berlin: Kittler [1935]. 145 p. 4 t. (Männer u. Mächte.) **A 47.32/307**

Okay, Kurt. Enver Pascha der grosse Freund Deutschlands. Berlin: Verl. f. Kulturpolitik 1935. 507 p. **A 56.92/18**

Oláh György. Őrvezetőből diktátor. Hitler forradalma 1920—1932. Bp.: Stádium 1935. 235 p. **85894**

Olden, Rudolf. Hindenburg oder der Geist der preusischen Armee. Paris: Europäischer Merkur 1935. 356 p. 17 t. **84910**

Papini [Giovanni]. Dante. Ford. Gáspár Miklós. Bp.: Rózsavölgyi 1935. 334 p. **85682**

Papp Ferenc. Gyulai Pál. 1. k. Bp.: Akadémia 1935. 602 p. **85582**

Pilsudski, Josef. Erinnerungen und Dokumente. Ausgewählt, bearb. u. redigiert v. Waclaw Lipinski & J. P. Kaczkowski. Geleitwort v. Hermann Göring. Bd 1—2. Essen: Essener Verl. 1935. **A 47.92/94**

Bd 1: Meine ersten Kämpfe. VIII, 80, 294 p. 1 t.
Bd 2: Das Jahr 1920. Vorwort v. Generaloberst v. Blomberg. XVI, 322 p. 9 t.

Pilsudski, Josef. Gesetz und Ehre. Übers. v. Heinrich Koitz. Jena: Diederichs 1935. 225 p. **A 47.92/92**

Prawdin, Michael. Tschingis-Chan. Der Sturm aus Asien. Berlin: Dtsche Verl.-Anst. 1934. 237 p. 8 t. **A 50.92/18**

Bibliographie: p. 235—237.

Rákóczi Ferenc, II. — felségárulási perének története és okirattára. Közzétette, történeti bevezető tanulmánnyal és jegyzetekkel ellátta Lukinich Imre. 1. k. Bp.: Akadémia 1935. 486 p. (Archivum Rákóczianum. I. oszt. XI.) **86192**

Ramann, Lina. Franz Liszt, als Künstler und Mensch. Bd 1—2. Lpzg: Breitkopf & Härtel 1880. **84457**

Bd 1. Die Jahre 1811—1840. XI, 570 p.
Bd 2. T. 1. Die Jahre 1841—1847. VIII, 317 p.
» » T. 2. Die Jahre 1848—1886. XII, 528 p.

Reboux, Paul. Josephine. Leben und Liebe einer Kaiserin. Übertr. v. Alfons Czibulka. München: Hugendubel 1935. 388 p. 5 t. **86249**

Rédey Mária. Kassainé ifjasszony. Jászai Mari és Kassai Vidor szerelmi regénye. Bp.: Nyugat 1935. 222 p. **84709**

Reichelt, Johannes. Erlebte Kostbarkeiten. Begegnungen mit Künstlern in Bekenntnisstunden. Lpzg: Payne 1936. 311 p. 21 t. **86113**

Reuss, Eduard. Franz Liszt. Ein Lebensbild. Dresden: Reissner 1898. 325 p. 1 t. **84463**

Rheinhardt, E[mil] A[lfons]. Der grosse Herbst Heinrichs IV. Lpzg: Tal Verl. 1935. 327 p. 8 t. **84926**

Saager, Adolf. Giuseppe Mazzini. Die Tragödie eines Idealisten. Zürich: Europa-Verl. 1935. 308 p. **85962**

Sailler, Johann Michael. Briefe von —, Melchior Diepenbrock und Johann Karl Passavant, nebst einigen Aufsätzen aus Passavants Nachlass. Frankfurt a. M.: Heyder & Zimmer 1860. VIII, 172 p. **84508**

Saint Aulaire, Comte de. Richelieu. Paris: Dunod 1932. 311 p. **84762**

Schäfer, Dietrich. Bismarck. Ein Bild seines Lebens u. Wirkens. Hg. v. Maximilian v. Hagen. Volksausg. Berlin: Hobbing 1935. VIII, 416 p. 4 t. **86122**

Bibliographie: p. 411—415.

Schendell, Werner. Wilhelm von Oranien. Befreier der Niederlande. Berlin: Kiepenheuer 1935. 380 p. 8 t. **86010**

Schurig, Arthur. Wolfgang Amadeus Mozart. Sein Leben und sein Werk auf Grund der vornehmlich durch Nikolaus von Nissen gesammelten biographischen Quellen und der Ergebnisse der neuesten Forschung dargestellt. Bd 1—2. Lpzg: Insel Verl. 1913—1923. 463 p. 19 t; 514 p. 25 t. **83430**

Schwab, Raymond. Vie d'Anquetil-Duperron suivie des Usages civils et religieux des Parses par Anquetil-Duperron. Avec préf. de Sylvan Lévi et deux essais du Jivanji Jamshedji Modi. Paris: Leroux 1934. VIII, 240 p. **85468**

[Schwaben-Durneiss Gyula br.] Tisza István mint lovas. Írta: Kapitány. Rákospalota: Don Bosco-ny. [é. n.] 77 p. **84896**

Seeliger, Emil. Abendsonne über Habsburgs Reich. (Markgraf Béla Pallavicini erzählt.) Wien: Augartenverl. 1935. 299 p. 14 t. **84749**

Sieber-Rilke, Rutt & Carl Sieber (Hg.) Rainer Maria Rilke. Briefe aus Muzot 1921—1926. Lpzg: Insel-Verl. 1935. 410 p. **85407**

Souvenirs d'un pianiste, réponsé aux souvenirs d'une cosaque. Paris: Lachaud & Burdin [1874]. 255 p. **84688**

Stephanie v. Belgien, Fürstin v. Lónyay. Prinzessin —. Ich sollte Kaiserin werden. Lebenserinnerungen d. letzten Kronprinzessin v. Österr.-Ungarn. Lpzg: Koehler & Amelang 1935. 229 p. 7 t. **85882**

Szántó György. Fekete éveim. 1—2. k. Cluj-Kolozsvár: Erdélyi szépmíves céh 1935. 205; 213 p. **85887**

Szentmártoni Kálmán, pozsonyi. János Zsigmond erdélyi fejedelem élet- és jellemrajza. Odorheiu (Székelyudvarhely): Duca 1934. 359 p. **84451**

Tenschert, Roland. Mozart. Ein Künstlerleben in Bildern u. Dokumenten. Lpzg: Meulenhoff 1930. VII, 278 p. 35 t. **84379**

Trapp, Georg v. Bis zum letzten Flaggenschuss. Erinnerungen eines österreichischen U-Boots-Kommandanten. Salzburg: Pustet 1935. 248 p. 19 t. **86018**

Tritsch, Walther. Karl V. Kaiser der Christenheit, Verlierer der Erde. Lpzg: Kittl 1935. 686, [2] p. 17 t. **86240**
Bibliographie: p. 656—665.

Vachott Sándorné. Rajzok a multból. Emlékiratok. (Szemelvények.) Bp.: Egyetemi ny. 1935. 127 p (Magy. irod. ritkaságok, 33.) **85078**

Várady Géza, vitéz. A közöshadseregtől a nemzeti hadseregig. Egy tábori pap visszaemlékezései. Bp.: Szerző kiad. 1933. 157 p. **84904**

Verlobung, Die —. Tagebuch eines schlesischen Fräuleins. Wortgetreu nach d. Original v. Jahre 1870. München: Heimeran 1935. 95 p. **85746**

Vivian, Herbert. Kreuzweg eines Kaisers. Karl I. v. Österreich. (The life of the Emperor Charles of Austria.) Mit Auszügen a. d. Tagebüchern d. Lieutenant-Colonel E. L. Strutt. Aus d. engl. Original übertr. v. Else Baronin Werkmann. Wien: Höger 1935. 389 p. **84377**
Bibliographie: p. 386—387.

Vivian, Herbert M. A. The life the Emperor Charles of Austria. London: Grayson 1932. XVI, 310 p. 16 t. **84821**

Wagner, Cosima. Briefe an ihre Tochter Daniela von Bülow 1866—1885. Nebst 5 Briefen Richard Wagners. Hg. v. Max Freiherrn v. Waldberg. Stuttg.: Cotta 1933. XX, 376 p. 5 t. **85351**

Waliszewski, K[asimir]. Pierre le Grand. L'éducation, l'homme, l'oeuvre. D'après des documents nouveaux. *[1897.]* 3. ed. Paris: Plon 1897. VIII, 633 p. 1 t. **86048**

Waliszewszki, K[asimir]. Le roman d'une imperatrice Catherine II. de Russie. D'après ses memoires, sa correspondance et les documents inédits d. archives d' État. *[1893.]* 4. ed. Paris: Plon 1902. XI, 618 p. 1 t. **86049**

Wallersee, Marie Louise v., Gräfin Larisch. Kaiserin Elisabeth und ich. Lpzg: Goten-Verl. 1935. 312 p. 15 t. **85997**

Weigall, Arthur. Nero. Kaiser v. Rom. Wien: Höger 1936. 376 p. 20 t. **86222**

Weill, Erwin. Vier Frauen und ein Kaiser. Salzburg: Verl. »Das Berglandbuch« 1935. 252 p. 14 t. **85007**
Bibliographie: p. 251—252.

Wendel, Hermann. Südslavische Silhoutten. Frankfurt a. M.: Frankfurter Societäts-Dr. 1924. 219 p. **A 49.97/176**

Who's who in Central- and East-Europe. 1933/34. A biographical dictionary ... Ed. by Stephen Taylor. Zürich: Centr. European Times publ. 1935. 1163, [5] p. **85930**

Wilson, R. Mcnair. Madame Thermidor. Die Finanzkönigin von Paris. (Thérèse Cabarrus). Berlin: Kiepenheuer 1935. 267 p. 8 t. **86014**

Wohl, Janka. Franz Liszt. Erinnerungen einer Landsmännin. Jena: Costenoble 1887. 235 p. **84464**

Zarek, Otto. Egy nép szerelme. Kossuth Lajos életregénye. Ford. Sebestyén Károly és Horváth Zoltán. Előszót írta Herczeg Ferenc. Bp.: Rózsavölgyi 1935. 263; 268—565 p. **84911**

Zarek, Otto. Kossuth. Die Liebe eines Volkes. Zürich: Bibliothek zeitgenössischer Werke 1935. 646 p. 9 t. **84809**

Zessner-Spitzenberg, H. K. Otto von Habsburg im Bild. Innsbruck: Tyrolia-Verl. 1935. 80 p. **85426**

Zweig, Stefan. Maria Stuart. Wien: Reichner 1935. 524 p. 21 t. **84810**

Zweig, Stefan. Stuart Mária. Ford. Kelen Ferenc és Horváth Zoltán. Bp.: Rózsavölgyi 1935. 350 p. **84990**

929 Genealógia. Heraldika

Genealogie. Heraldik — Genealogy. Heraldry

Correspondance de Napoleon I-er. Publiée par ordre de l'empereur Napoleon III. Tom. 1—32. Paris: Plon 1857—1870. **84452**

Czeke Marianne. Gróf Brunszvik Teréz ősei és oldalági rokonsága. Adatok a grófi Brunszvik-család történetéhez. Bp.: Arany János-ny. 1935. 47 p.
R 929.2(439)Brunszvik Teréz

Lloyd George, David. Mein Anteil am Weltkrieg. Kriegsmemoiren (War memoirs.) Bd 2. Übertr. v. Peter Wit. Berlin: Fischer 1934. 607, [2] p. **82659/2**

Petrichevich Horváth Emil. A Petrichevich-család általános története. 1. k. [és] melléklet. Bp.: Sárkány-ny. 1934. (A Mogorovich nemzetségbeli Petrichevich-család tört. és oklevéltára.) **85055**

1. rész. 1. k. 1069—1526. 372 p. 14 t.

Schneider Miklós. A Vörösmarty-család multja. Székesfehérvár: Csitáry 1934. 488 p. 1 t. **84751**

Soós Adorján. Magyar nemesek a jászkunság területén. Pápa: Szerző 1935. 29 p. **R 929.2(439.412)**

Young, G. F. The Medici. New York: The modern library 1933. XXIII, 824 p. 17 t. **85411**

929.7 Lovagrendek

Ritterorden — Knightly Order

Maschke, Erich. Der deutsche Ordensstaat. Gestalten seiner grossen Meister. Hamburg: Hanseatische Verlagsanst. 1935. 128 p.

Bibliographie: p. 127. **85343**

Országos Vitézi szék. A vitézi rend kis kátéja. *[192?.]* 5. kiad. Bp.: Szénásy 1934. 103 p. **R 929.71(439)Vitézi rend**

Sovrano militare ordine gerosolimitano di Malta, Il —. Pubblicazione ufficiale del Gran magistero. Vol. 1—2. Roma: Danesi 1932—1934. **85680**

Vol. 1. La storia. L'organizzazione. Le opere umanitaire. Il ruolo generale dei cavalieri. 588 p. 3 t.

Vol. 2. Aggiunte e varianti al ruolo generale 1932—XI al 20. X. 1934—XII. 42 p.

A Budapesti Gyüjtemény 1935. évi szerzeményeinek válogatott jegyzéke. Időrendben.

Chronologisches Verzeichnis ausgewählter Zugänge der Budapestiensia-Sammlung, 1935.

Select chronological list of works added to the Budapest Collection, 1935.

Clement von Gracz. Dyss puchlein hat gemacht vnnd erfarn Mayster Clement von Gracz von allen paden dys von natur hayss sint. [Am Ende :] Getruckt zu Bruenn. MCCCCIXXXXV. 4° Goth. Char. a-i=18 nn fol.
(Naturgetreuer Abdruck des im Britischen Museum in London befindlichen Buches. Anlässlich der Ausstellung zeitgenösseischer Kultur in Brünn herausg. von der Deutschen Gesellschaft für Wissenschaft u. Kunst in Brünn.) **B 0930/26**

In vngern vil warmer pad sint, die man reilich von wasser sint, etlich in der Tonaw anff gen, do allweg in e paden zwen, best halb dan einer vmb erezney, do sint mylñ zu gerichtet pey, die das pad wasser treybet vmb, wo es auch in din wetter kum, sterben die fisch doch dar von nicht, sunder pleiben pey jrer pflicht . . . fol. 11.

Pelbartus de Themeswar. Pomeriũ sermonũ de Sctis Hyemales et Estivales editi per Fratrẽ Pelbartũ de Themeswar diui Ordinis sancti Frãcisci.
Colophon : Sermones Pomerij de sctis coportati p Fratreȝ Pelbartũ de Temeswar : pfessum diui ordinis sancti Francisci:... Impssi ac diligenter reuisi p industriũ Henricũ Gran in impiali oppido Hagenaw : expesis ac sumptib9 prouidi viri archibibliopole Joannis Rynman : Finiũt feliciter Anno ab incarnatione dñi Millesimo q̃ngẽtesimo q̃ndecimo : mẽse Decẽbri. 4°. Char. Goth. 2 col. 317 nn. fol.
PCC_6 : Wita sancti Joannis elemosinarij Patriarche Alexandrini : cui9 corpus translatũ habet Bude in capella regia in castro : Et eiusdẽ festũ inibi celebrat seq̃nti immediate die post festũ sctĩ Martini eṕi cõfessoris. **Bq 0941/280**
Ballagi : 191.

[Ugyanaz.] Pomerium Sermonu Quadragesimalium Et est ob temporis exigentiã : ꝛ christifidelium necessariam eruditione triplicatum.
Colophon : Sermones triptiti Quadragesimales p fratreȝ Pelbartũ de Themeswar pfessum . . . comportati. Impssiqȝ ac diligẽter emẽdati expensis . . . Joãnis Ryman de Oringaw : in officina Henrici Gran finiunt feliciter Anno. Millesimo qngentesimo quin decimo : mense Octobri. 4° Char. Goth. 2 col. 91 nn. fol.

Cuspinianus [Spieszhammer], Joannes. Oratio Protreptica Joannis Cvspiniani Ad Sacri Ro. Imp. Principes & proceres, ut bellum suscipiant contra Turcum cum de scriptiones conflictus, nuper in Hungaria facti, quo perijt Rex Hungariae Lvdovicvs. Et qua uia Turcus Solomet Et Budam usqȝ peruenerit ex Albaraeca . . . [In fine :] Excusum Viennae Austriae, per Joannem Singrenium. [1526?] 4° Char. Goth. A-D_4=16 nn p. **B 0941/275**
Ballagi : 289.

Faber, Joannes. Oratio De Origine, Potentia, Ac Tyrannide Thurco2ϕ. Ad Serenissimũ & potentissimũ Henricum Angliae & Franciae Regem &c. Eius nominis Octauũ. Dicta Londoni a D. Ioanne Fabro. [Viennae s. typ. M.D.XXVIII.] 4° Char. Rom. 32 nn. p. **B 0941/274**
Ballagi : 351.

Florebellus, Antonius. Antonii Florebelli Mvtinensis Ad Germanos Oratio De Concordia. Lvgdvni Apvd Seb. Gryphivm, M.D. XLI. 4° 19 n. p. **B 0941/273**
Ballagi : 472.

[Bonfini, Ant.] Des Aller Mechtigsten Künigreichs inn Vngern warhafftige Chronick vnnd anzeigung, wie das anfang auff vnd abgand genummen, wie auch das vilfaltig anfechtung vnd vberfall gelitten . . . inn dreyssig Büchern beschryben mitt ihren Figurẽ lautter anreygt vñ erklärt wirt. Zu Basel by Ruprecht Winther, im Jar M.D.XLV. 4° Goth. Char. 5 nn. 380 n. fol.
Ballagi : 549. **Bq 943/396**

Nusser, Baldasar. De Obsidione Viennae Avstriacae facta a Solymanno Tvrcarvm Tyranno, anno Salutis M. D. XXIX. Libri Duo, Carmine Heroico conscripti. [Ratisbonae : s. typ. 1568.] 4° 34 nn. fol.
Ballagi : 711. **B 0941/272**

Brussius, Gulielmus. Ad Principes Popvlvmqve Christianvm, De Bello, Aduersus Turcos gerendo, . . . Lipsiae : [In fine :] Imprimebat Michael Lantzenberger. Anno MDXCV. 8° 79 [& 1] p. **B 943/398**
Ballagi : 900.

Etzliche Discursen, Zu fernerem Nachdenken movirte politische und historische —. Was von des tyrannischen Türckens ietzigem Einbruch und weiteren Progressen in künfftigen Jahren muthmasslich zu halten sey? ... Wittenberg: Merii Erben u. E. Schumachers Verl. Gedr. bei M. Henckel 1663. 54, [3] p. **B 309/29**

1542. wolten Carolus V. u. Ferdinandus I. Pest u. Ofen belagern p. 18.

Vertheidigung, Kurtze und gründliche — derer hiebevor publicirten historischen u. politischen Discursen, was von dess tyrannischen Türkens jezigem Einbruch ... muthmasslich zu halten sey? Frankfurt a. M. [s. typ.] 1664. 54 p. **B 355/128**

Offen & Pest: p. 20.

Acta et decreta synodi dioecesanae Strigoniensis. Authoritate ... Petri Pazmany archiepiscopi Strigoniensis celebratae Tyrnaviae anno Dni M.DC.XXIX. Jussu ... Goergii Szelepchény archiepiscopi Strigoniensis pro commoditate parochorum recusum anno Dni M.DC.LXVII. [Tyrnaviae: Typ. Acad. 1667.] 4° 155 [2] p.

Szabó Károly: II. 1109. **B 348/4**

Freschot, Casimiro. Ristritto dell'Historia d'Ungheria con tutti li successi da S. Stefano primo re, le ribellioni, ed avvenimenti con turchi fin all'imperator presente Leopoldo ... con il di piu seguito sino alla trionfante presa di Buda ... Napoli: Roselli 1687. [6], 472 p. **B 943/406**

Lazius, Wolffgang. Chronica oder Historische Beschreibung der weltberühmten kayserliche Hauptstadt Wienn in Oesterreich, darinnen derselben Ursprung, Adel Obrigkeit ... erklärt werden ... In vier Bücher verfasset ... in die hoch-teutsche Sprach versetzet durch Henricum Abermann. Anjetzo aber ... continuiet ... durch einen Liebhaber der Nation. Franckfurt a. M.: Fievet 1692.

Buch I.: [6] 31 p.
Buch II.: 56 p.
Buch III.: 60 p.
Buch IV.: 52 [30] p.

Abermann, Herricus: Appendix oder Anhang deren Annstalten in welchen die schwerere Wörter, Monumente und alte Denkschriften, so sich in dieser Wiennerischen Chronik hin u. wieder befinden, erklärt werden ... Franckfurt A. M.: Fievet 1692. 68 p. **Bq 943/408**

Herculeia, Sicambria ..., da jetzunder Alt Ofen I. p. 10.
Herculeia, ein Stadt in Ungern, da jetzt Alt Ofen stehet ... Appendix p. 21—22.

Regi Magyar Szentség. Avagy: Magyar-Ország bóldog emlekezetue oetven Szenteinek, és Bóldoginak leképzett élete, kik Sz. István Király idejében Magyar-Országban vóltanak ... Nagy-Szombatban: Acad boet. Hoermann 1695. [14], 170, [6] p. **B 235/13**

Constantini, Antonio. Vienna liberata e l'ottomana superbia abbattuta. Poema eroico dal P. Antonio Constantini. Parte prima. Impressione seconda ... Roma: Gaitano Zenobi e Georgio Placho 1699. 220 p. 1 t. — Buda conguistata osia l'ottomana superbia ... Parte seconda. Roma: Gaitano Zenobi e Giorgio Placho 1699. 271 [12] p. 21. **B 943/404**

Stieff, Antonius. Augustissimus Manibus Leopoldi I. ... panegyricus dum collegium S. J. & Graecensis Universitas publicis exequiis parentaret. Graecii: Widmanstad 1705. [54 p.] **B 929/85**

Buda: p. 19.

Strada, Famianus. Famiani Stradae Romani e S. J. de bello Belgico. Decas 1—2. Pestini: Mauss 1749.

Decas 1.: Ab excessu Caroli V. Imp. usque ad initia praefecturae Alexandri Farnesii ducis ... [12], 296, [62] p.

Decas 2.: Ab initio praefecturae Farnesii ducis ... Anno 1578—1590. [6], 358, [47] p. **Bq 355/124**

Aradi, Joannes Nep. Tricollis Pannoniae seu divus Stephanus fortitudine, religione, constancia ... Tyrnaviae: Typ. Acad. 1754. 15 p. 1 t. **B 929/83**

Palatini regni Hungariae bello paceque clarissimi, e diversis scriptoribus. ... eruditi ... a primis temporibus Sancti Stephani Hungarorum regis, ad nostram usque aetatem ... deducti. Ed. tertia. Tyrnaviae: Typ. Acad. 1760. 4° [18], 220, [4] p. **Bq 342/33**

Nagyszombati kötésben superexlibrisszel: Adm. Rdo Patri Moysio, Hajduk. Ordinis. Minorum. Conventualium. Ministro Provinciali.

Gondola, Joseph Franz, Graf von. Lobrede von der ohnversehrten Rechten Hand, des heiligen Apostolischen ersten ungarischen Königs Stephanus, ... als Dieselbe ... in die Schlosskirche der ... Stadt Ofen übersetzet worden. Pressburg: Patzko 1771. 4° [24] p. **Bq 835/3**

Unterricht, Nothwendiger und ausführlicher — für das von Sr. päbstlichen Heiligkeit Pius VI. auf das Jahr 1776. ertheilte allgemeine Jubiläum wie dieser hohe Jubelablass zu gewinnen sey. Ofen: Landerer 1776. 47 p. **B 234/1**

Elementa artis cogitandi in usum gymnasiorum et grammaticarum scholarum per regnum Hungariae. Budae: Typ. Univers. 1778. 76 p. 3 t. **B 371/230**

Anleitung zur Mechanik, zum Gebrauche der Nationalschulen in dem Königreiche Ungarn. Ofen: Univers. 1780. [3], 4—79 p. **B 372/218**

Anleitung zur Messkunst zum Gebrauche der Nationalschulen in dem Königreiche Ungarn, und den damit verbundenen Staaten. Ofen: Univers. 1780. [11], 12—138 [&2] p. 4 t. **B 372/216**

Anleitung zur Schreibart in Briefen und einigen andern Aufsätzen, zum Gebrauche der Nationalschulen in dem Königreiche Ungarn. Ofen: Univers. 1780. 76 p. **B 372/219**

Anleitung. Verbesserte — zur deutschen Sprachlehre, zum Gebrauche der Nationalschulen in dem Königreich Hungarn. Ofen: Univers. 1785. [6], 155 p. **B 372/217**

Anleitung zur Schreibart in Briefen, und einigen andern Aufsätzen, zum Gebrauche der Nationalschulen in dem Königreiche Ungarn. Ofen: Univers. 1786. [2], 89 p. **B 372/219**

Beytraege zur Geschichte der Tuerkenkriege. Nebst einem merkwuerdigen Kriegsmanifest des Sultans Mahomed gegen den roemischen Kaiser Leopold. [O. O. & Dr.:] 1789. VIII, 176 p. **B 355/127**
Ofen: p. 15, 44, 55, 81.

Barits Albert. A magyar királyok és királynék koronáztatásoknak ünneplése... Ford.: Lambach Elek. Pesten: Patzkó 1790. 71 p. **B 394/80**

Kömlei János ford. Szükségben segítő könyv. Pesten: Stáhel és Kilián 1790. IX, 518 [& 4] p. **B 640/17**

Processus summarius Augustanae, et Helveticae confessionum... contra, et adversus religionem Romano-Catholicam. Budae: [S. t.] 1790. 80 p. **B 261/2**

Réz, Joseph. Emer. Dissertatio anatomico-physiologico Chirvrgica de Cataracta Ocvli... Pestini: Typ. Patzko 1791. 71 p. **B 611/7**

Werthes, Friedrich Aug. Clemens. Kirchengesänge auf das... Religionsfest für das evangelische Bethaus zu Pest. [O. O. & Dr. 1791.] [14] p. **B 245/11**

Pest. Tobákos (magyar kordoványos) **céh** mesterkönyve 1793—1868. Az nemes céhben levő mesteremberek nevei. Anno 1815. 4° [13] p. **Bq 384/258**

Bene Ferenc. A himlő veszedelmei ellen való oktatás. Pesten: Weingand & Eggenberger 1800. 74 [& 5] p. **B 614/505**

Leonhard von Portu Mauritio. Weg zum Himmel, oder kurze Betrachtungen über die wichtigsten Glaubenswarheiten... Aus dem Welschen übersetzt von Joseph Stark. Ofen: Landerer 1801. L, 218 [&2] p. 1 t. **B 242/2**

Háboru, A— okának ki nyilatkoztatása. Budán: Univers. 1809. 25 p. **Bq 355/122**

Tomala, Ferd. Lager und Schlacht Walzer. Bearbeitet zur Erinnerung an das Lustlager im Kammer-Wald... Pest, in der Kunst u. Musikalien Handlung des Ferd. Tomala [Aquatinta a lipcsei csata örömére a budai Kamaraerdőben 1813 okt. végén rendezett népünnepély képével. Jelz.:] Steinruker gez. — D. Perlasca gest. in Pesth. **B 784/53**

Kultsár István. Buzdítás a Nemzeti Theátrom felépítésére. Pesten: Trattner 1815. 8 p. **B 792/160**

Cattaneo, Gaetano. Equejade monumento antico di bronzo del Museo Nazionale Ungherese. Milano: Impr. reg. stamp. 1819. 4° XXIV, 128 p. 4 t. **Bq 902/57**

Mairet. Kurzer Abriss der Lithographie oder Steindruckerey... Aus d. Französischen. Mit einer gedrangten Übersicht der Geschichte und Verbreitung dieser Kunst und der Abbildung einer vollständigen Presse. Pesth: Hartleben 1819. 64, [2] p. 1 t. **B 763/2**

Klinger, Georg. Kanzel-rede bei der am 14. September 1820 gefeierten Einführung acht schuldlos verarmter bürgerlicher Personen in das für die neuerrichtete Versorgungshaus in Ofen. Ofen: Univers. 1820. 31 p. **B 815/17**

Zierler, Joseph. Vitae diarium 1820—1853. Manuscriptum. **B 0910/53**
Budapesti évek:
I. Buch: Meine Kinderzeit 1824—1826.
II. Buch: Die Normalschulen 1826—1829.
III. Buch: Das Gymnasium 1829—1832.
VI. Buch: Die Universität 1835—1838.
VII. Buch: Burschenzeit u. Schäferstunden 1838.
XV. Buch: Garnisonsort Pesth 1844—1846.
XXIV. Buch: Der Urlauber 1851—1852.
XXV. Buch: Diurnistenleben 1852—1853.
XXVIII. Buch: Reiner Idealismus 1853.

Klobuschitzky, P. Der Sittenlehrer, oder der gute Hausfreund für die reifere Jugend. Theil. I—II. Pest: Trattner 1827. **B 277/7**

Hilarius, Justus. Coulissen-Blitze in Anekdoten, Schwänken, Schnurren und witzigen Einfällen, auf Theater und Schauspieler. 1—6. Pesth: Wigand 1828—1829. **B 837/1**

Katancsich, Petrus Mathias. Commentarius in Caii Plinii Secundi Pannoniam. Diss. Assertiones ex universa iuris prudentia et scientiis politicis ... Publice propugnavit Ioan. Waldstein-Wartemberg. Budae: Typ. Univers. 1829. XII, 113 p. **B 870/6**

Beszédes József. A Duna világkerekedési tekéntetben. Pest: Trattner—Károlyi 1830. 12 p. (A Tud. Gyüjt. V. köt.) **B 627/10**

Dissertatio de antiquioribus Hungariae scholis et academiis ... a Mohacsiana clade usque erectam Tyrnaviae universitatem ad iubilaearem solemnitatem instauratae a 1780 Scientiarum Universitatis Hungaricae... Budae: Typ. Univers. 1830. 32 p. **B 378/130**

Erhebung des Geistes zu dem Schoepfer für katholische Christen. Pesth: Müller 1830. 294 p. 1 t. **B 243/36**

Haberle, C. C. Succinta rei herbariae Hungaricae et Transsilvanicae historia. Budae: Typ. Univers. 1830. 65 p. **B 580/5**

Kémlő a gazdaság, ipar és kereskedésben. Szerk.: Balla Károly. Első vagy is juliusi félév. 1836—. Pest 1836—. **B 051/119**

[Dolezálek, Anton]. Anweisung blinde Kinder von der frühesten Jugend an zweckmässig zu behandeln. Ofen: Univers. 1839. 46, [1] p. **B 371/227**

Gross-Hoffinger, A. J. Ungarisches Portefeuille. Bd. 1—2. Leipzig: Reclam jun. 1846. **B 308/137**

Bd. 1.: Staatskritik. — Reform. XIII, 322 p.
Bd. 2.: Ungarische Zustände. IV, 425 p.
Verschönerung von Pesth Bd. II. p. 64—67.

Decreta et acta concilii provinciae Strigoniensis anno domini 1858. ... (a 19. septembris usque 3. octobris) in primatiali basilica Strigoniensi celebrati. Pestini: Beimel & Kozma 1859. 234 p. **B 348/5**

Remellay Gusztáv. Szent István Magyarország első királya. Szeged: Burger 1860. [3,] V, 151 p. 1 t. **B 929/82**

Pest. Főreáltanoda. A pestvárosi önálló magyar főreáltanoda 1860. nov. 25-én történt ünnepélyes megnyitásának emlékeül. Pest: Müller 1860. 15 p. **B 373/118**

Der Feierabend. Illustriertes Volksblatt für Stadt und Land. Red. von Wilh. Sigmund. Jg. I. 1861. März.—Dez. Pest: Hornyánszky 1861. **B 053/18**

Ney Ferenc. Búcsúszó, melyet az 1860/61-ik tanév végén a tisztelt közönséghez és szeretett növendékeihez intézett. Pest: Engel és Mandello 1861. 16 p. **B 373/117**

Pester Komet humoristisch-satyrisches Wochenblatt. Jg. I—. Pest 1861—. **Bq 055/2**

Pap Antal, tyuskai. »Kalászok« a Budai Népszínház s az írói segélypénztár javára. Pest: Emich 1862. [5], 6—46 p. **B 811/41**

Pannonia. Ungarns Universal-Hauskalender und Geschäfts-Wegweiser. Red.: v. Robert Boldini. 1864. Pest: Wodianer 1863. **B 059/177**

Heckenast, Gustav. Buchhändler u. Kunst-Verleger an Prof. Joh. Nep. Geiger. [9 Briefe 1847—1864. Manuscript.] **B 926/41**

Sárkány. Képes élclap a magyar nép számára. I. évf. 1—35. sz. 1866. okt. — 1867. jun. Pest: Vodianer 1866—67. **Bq 055/3**

Több nem jelent meg.

Jókai, Moritz. Rede. An die Theresienstädter Wähler 28. Febr. 1869. Pest: Athenaeum 1869. 16 p. **B 815/16**

Tatár Péter. Emléksorok ő fensége ausztriai főherceg József Magyarország volt nádorának a pesti József-téren emelt szobra leleplezése ünnepére 1869. évi április 25-én. Pest: Bucsánszky 1869. 4 p. [Selyemre nyomott, díszes kék moirée kötésű példany.] **Bq 394/81**

Erzsébet királyné könyvtárából.

Budapest. Egyetem. Zur Reform des Universitäts-Wesens in Ungarn. Pest: Aigner 1870. 23 p. **B 378/128**

[Budapest. Egyetemi Könyvtár.] Egy országos intézet veszedelmének nyílt és titkos, érdekes története. Pest: Légrády 1870. 50 p. (Külön. a »Reform«-ból.) **B 027/80**

Bánóczi, Joseph. Die Geschichte des ersten Jahrzehnts der Landes-Rabbinerschule. Bp.: Athenaeum 1888. 108 p. **B 377/27**

Bánóczi József összeáll. Az Orsz. Rabbiképző Intézet első évtizedének története. Bp.: Singer & Wolfner 1888. 98, [1] p. **B 377/26**

Magas Fenyőfa Társaság, A — emlékkönyve. Bp.: »Országgyűlési Értesítő« ny. 1892. 71 p. 7 t. **Bq 367/85**

Némethy, Ludovicus. Series parochiarum et parochorum archi-diocesis Strigoniensis ab antiquissimis temporibus usque annum MDCCCXCIV. Strigonii: Typ. Buzárovits 1894. 4° VII, 1064 p. **Bq 262/20**

Budapest et environs avec la Hongrie. Description illustrée. Bp.: Hornyánszky [190?.] 128 p. **B 910/297**

Kollányi Ferenc. Esztergomi kanonokok 1100—1900. Esztergom: Főszékesegyházi káptalan 1900. LVI, 547 p. **B 922/27**

Bloch Mózes. Emlékkönyv B. M. tiszteletére. Életének 90. évfordulója alkalmából. Bp.: Singer & Wolfner 1905. XXIV, 243 p. 1 t. **B 922/28**

Vigand Rezső & **Kerekes** Andor szerk. Budapest útmutatója. Vezető a magyar székesfőváros területén és környékén. [Bp.: Kunossy 1909.] XII, 370 p. **B 910/307**

Márkus Miksa szerk. Budapest írásban és képben. A Magyar Hírlap naptár-albuma az 1912-ik esztendőre. [Bp.: »A Nap« ny. 1911.] 166 p. **B 059/188**

Lovászy Károly. Budapest. Bp.: Galantai 1913. 48 p. **B 811/40**

Diósy Béla, **Haraszti** Emil & **Kern** Aurél. A Nemzeti Zenede újjászervezése. Reformjavaslat az intézet államosítása tárgyában. Bp.: Stephaneum 1919. 23 p. 1 t. **B 780/54**

Hegedüs Ármin. Hogyan lehetne Budapest fürdőváros? Bp.: Révai 1924. 8 p. (Az 1924. nov. 16-án megtartott fürdőügyi nagygyűlés alkalmából.) **B 613/201**

Horusitzky Henrik. Részlet Budapest székesfőváros dunabalparti területe földtani, talajtani és vízi viszonyainak ismeretéhez. Bp.: Stephaneum 1924. 14 p. **B 550/31**

Vidéky Emil. Séta a Szent Gellérthegy körül. Bp.: Németh 1924. 15 p. **B 914/224**

Warga László. A Szent Gellérthegy jövője. Bp.: Háziny. 1924. 15 p. 1 t. **B 725/236**

Bárczy István. Budapest. Bp.: Enciklopédia 1927. 60 p. (A világ képekben.) **B 914/225**

Pávai Vajna Ferenc. Magyarország hévvizei. Lehet-e Budapestből fürdőváros? Bp.: Váci fegyintézet-ny. 1929. 11 p. (Különl. a Hidrológiai Közl. VII—VIII. [1927—28. évi] köt.-ből.) **B 551/96**

Räde Károly összeáll. Budapest székesfőváros kertészetéhez tartozó park-sétány és kertek tervei, fasorok kimutatása. Bp. 1929. 8 p. 107 t. [Litografia.] **Bq 711/10**

Tausz Béla. Travelling to Buda in antique times. Bp.: Assoc. for. Hung. Tourist. Traffic [193?.] 10, [2] p. **B 910/300**

Gárdonyi Albert. Pest város keleti kereskedelme a XVIII. században. Bp.: Egyetemi ny. 1930. 52 p. (Különl. a Historia 1930. 1—3. sz.-ból.) **B 386/208**

Illyefalvi I. Lajos. Tíz év Budapest székesfőváros életéből a világháború után. I. kiadás. Bp.: Szf. Statisztikai Hiv. 1930. 485 p. 1 t. **B 310/19**

Laky Dezső. A törvénytelen gyermekek Budapesten. Bp.: Háziny. 1930. 308 p. (Statisztikai Közlemények, 62. k. 4. sz.) **B 310/10/62/4**

Wildner Ödön. Várostudományi tanulmányok, különös tekintettel a nagyvárosokra. Bp.: Háziny. 1930. 128 p. (Különl. a Városi Szemle XVI. évf.-ból.) **B 352/297**

Hodászy Miklós. Budapest székesfőváros iskolai és iskolánkívüli testnevelésügyének történeti fejlődése 1890—1930. Bp.: Háziny. 1931. 391 p. **B 796/121**

Mattyók Aladár. Strandfürdők és uszodák létesítése. Bp.: Stephaneum 1931. 108 p. **B 725/232**

Viola Rezső. Városépítési tapasztalatok és műszaki igazgatás a külföldi nagyvárosokban. Bp.: Háziny. 1931. 71 p. 3 t. (Különl. a Városi Szemle XVII. évf.-ból.) **B 725/233**

Zelovich Kornél. Nagyvárosok közlekedése. Bp.: Franklin 1931. 85 p. 1 t. (Különl. a Budapesti Szemle 1931. évi 644—646. sz.-ból.) **B 385/231**

Károlyi Gyula gr. Jelentése az Erzsébet-emlék országos bizottságához az Erzsébet királyné emlékmű tárgyában. Bp.: M. kir. áll. ny. 1932. 30 p. **Bq 730/27**

Scheff-Dabis László. Budapest levegőjének szennyeződése a fűtési időszakban. Bp.: Háziny. 1932. 41 p. (Különl. a Városi Szemle XVIII. évf.-ból.) **B 614/502**

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei. Budapest áramellátásának története 1893—1933. Bp.: Háziny. 1934. 297 p. 21 t. **Bq 621/27**

Horusitzky Henrik. Budapest székesfőváros hidrogeológiai viszonyai. Bp.: Műegyetem 1933. 19—45 p. 4 t. (Különl. a Hidrológiai Közlöny 1932. évf.-ból.) **B 551/45**

Horusitzky Henrik. Budapest székesfőváros geológiai viszonyairól. — Die geologischen Verhältnisse der Haupt- und Residenzstadt Budapest. Bp.: M. Földtani Társ. 1933. 3, 20—49, 117—153 p. (Különl. a Földtani Közlöny LXII. és LXIII. kötetéből.) **B 551/45**

Kovácsházy Vilmos. A »Budapesti Idegenforgalmi Iroda Bécsben« tevékenysége. 1931—. Bp. 1933—. **B 910/303**

Mikulich Károly & **Pataki** Mihály ifj. szerk. Ismerjük meg Budapestet. IV. kiad. Bp.: Ifj. Pataki 1933. 72 p. 5 t. **B 910/304**

Pénzes A[ntal]. Adatok Budapest adventív flórájához, különös tekintettel a Duna szerepére. — Ökológiai és teratológiai megfigyelések áradásos területeken. Bp.: Bethlen-ny. 1933. 84—95 p. 4 t. (Különl. a Magyar Botanikai Lapok XXXII. k. 1/6. sz.-ból.) **B 581/7**

Roncsik Jenő, vitéz. A Párisi Nagy Áruház égése. Bp.: M. T. I. ny. 1933. 35 p. **B 614/504**

Szádeczky-Kardos Tibor. A lakbérviszonyok alakulása Budapesten. Bp.: Háziny. 1933. 81, [1] p. (Statisztikai Közlemények, 54. k. 4. sz.) **B 310/10/54/4**

Török István. A budapesti szövetkezetek 1931-ben. Bp.: Háziny. 1933. 87, [1] p. (Statisztikai Közlemények, 63. k. 3. sz.) **B 310/10/63/3**

Álgyay-Hubert, P. Bau einer neuen Donau-Strassenbrücke in Budapest. Berlin: Ernst 1934. 4 p. (Sonderdr. aus »Die Bautechnik«, Jg. 1934. Hf. 34.) **Bq 624/27**

Flaxmayer József & **Medriczky** Andor. A kerületi elöljáróságok szerepe Budapest székesfőváros közigazgatásában. Bp.: Háziny. 1934. 246 p. (Statisztikai Közlemények, 64. k. 3. sz.) **B 310/10/64/3**

Fővárosi Közmunkák Tanácsa. Az óbudai híd elhelyezése. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa állásfoglalása. Bp.: Egyetemi ny. 1934. 36 p. 8 t. **B 624/26**

Lichtmann Győző. Tabán és Budapest fürdőváros. Városépítésről és nyilvános tervpályázatokról. A Tabán szabályozási tervpályázatára beérkezett tervek ismertetése. Bp.: Merkantil-ny. 1934. 103, [2] p. 15 t. **B 725/229**

Maggiorotti, L. A. & **Banfi,** F[lorio]. Le fortificazioni di Buda e di Pest e gli architetti militari italiani. Roma: L'Istitutto di architettura militare [1934.] 92 p. 4 t. **B 728/17**

Molnár Olga. A főiskolai hallgatók szociális és gazdasági viszonyai Budapesten. Bp.: Háziny. 1934. 117, 101 [&1] p. [Statisztikai Közlemények, 54. k. 3. sz.) **B 310/10/54/3**

Scheer Samu összeáll. Budapesti ingatlanok címtára. 2. bőv. kiad. [1933.] Bp.: Solo Ker. Bank rt. 1934. XXXX, [48], 770 p. **B 057/22**

Bosnyák Zoltán. Fővárosunk elzsidósodása. Méhely Lajos előszavával. Bp.: Held 1935. 64 p. **B 303/8**

Némethy Károly. A székesfőváros kulturpolitikájának nemzeti jelentősége. Bp. Háziny. 1935. 29 p. (A szfőv. Szabadegyetem VI. szemeszterének megnyitó előadása.) **B 370/28**

Pokorny Emánuel. A Szent Erzsébet-szerzet. Tekintettel budapesti kolostorára, templomára és kórházára. Bp.: Szt. István-Társ. 1935. 170 p. **B 271/20**

Schoen Arnold. Óbuda multjából. Bp.: Held-ny. 1935. 64 p. **B 725/243**

Szabó László, Bártfai. Óbuda egyházi intézményei a középkorban. Bp.: [Szerző kiad.] 1935. 128 p. 9 t. **B 282/9**

Szerb Antal. Budapesti kalauz Marslakók számára. Kolozsváry Sándor rajzaival. Bp.: Löbl 1935. 30 p. **B 817/23**

Betűrendes tárgymutató a szerzemények jegyzékéhez

Sachregister — Subject index

Administration 377
Adók és illetékek 394
Aesthetics 404
Afrika története 421
Agriculture 387, 403
Agronómia 403
Agronomie 403
Állam és egyház 356
Állami pénzügyek 393
Államtudomány 353
Állattan 400
Allgemeines 333
Általános munkák 333
Amerika története 421
Angol irodalom 413
Anthropologie 400
Antropogeográfia 349
Antropológia 400
Antropology 400
Applied economics 385
Arbeiterfrage 361
Arbeitsdienstpflicht 363
Arbeitslosigkeit 362
Archäologie 421
Archeológia 421
Archeology 421
Architecture 406
Armenwesen 381
Astronomie 398
Astronomy 398
Atlanten 423
Atlases 423
Auswärtige Politik 359
Ausztria és az osztrák-magyar monarchia története 418
Ästhetik 404

Balkán történet 420
Bányászat 386
Bauernfrage 364
Baukunst 406
Békemozgalom 360
Belpolitika 356
Bergbau 386
Betriebswirtschaftslehre 386
Bevölkerungsbewegung 353
Bibel 343
Bible 343
Biblia 343
Bibliofilia 336
Bibliofily 336
Bibliographie 333
Bibliography 333
Bibliophilie 336
Bibliothekswesen 334
Bildhauerkunst 408
Biographien 424
Biography 424
Biológia 400
Biologie 400
Biology 400
Biztosításügy 393
Botanik 400
Botany 400
Bölcselet 336
Buchdruckerkunst 404
Business organisation 386
Büntetőjog 370

Canon law 376
Catholicism 346
Catholicismus 346
Charity 381
Chemia 399
Chemie 399
Chemistry 399
Christologie 344
Christology 344
Church 342
Church history 345
Civil procedure 376
Civil service 377
Civilisation 348
Civilizáció 348
Colonies 358
Colonisation 358
Commerce 390, 404
Commercial law 374
Common finance 394
Communal works 395
Communication 389
Constitutional law 368
Cooperation 363
Copyright 376
Corporative State 355
Credit 391
Criminal law 370
Család 348
Családjog 374
Csillagászat 398
Culture 348, 381
Customs 390

Decorative art 409
Democracy 355
Demokrácia 355
Demokratie 355

Economic crisis 384
Economic description and economic history 384
Education 381
Egyetemek 382
Egyház 342
Egyházjog 376
Egyháztörténet 345
Életbölcselet 341
Életrajzok 424
Emberföldrajz 349
Emlékiratok 424
Employees 365
Engineering 403
Építészet 406
Erkölcsbölcselet 341
Esztétika 404
Ethics 341
Ethik 341
Ethnographie 395
Ethnography 395
Eugenics 348
Eugenik 348
Eugenika 348
Európa története 417

Fajszociológia 348
Familie 348
Familienrecht 374
Führer 348
Family law 374
Fascism 354
Fascismus 354
Fascizmus 354
Festészet 409
Finanzwesen 393
Fine arts 404
Fizika 398
Fizikai földrajz 399
Food supply 386
Folklore 395
Foreign policy 359
Földbirtok 388
Földrajz 422
Francia irodalom 414
Francia történet 420
Frauenfrage 364
Fremdenverkehr 423
Friedensbewegung 360
Führer 349

Gazdasági leírás és gazdaságtörténet 384
Gazdasági válság 384
Gazdaságpolitika 385
Geld und Kredit 391
Gelehrte Gesellschaften 335
Gemeindefinanzwesen 394
Gemeindeverwaltung 378
Genealógia 429
Genealogie 429
Genealogy 429
General works 333
Genie 349
Genius 349
Genossenschaftswesen 363
Geographie 422
Geographie of Settlements .. 353
Geography 422
Geológia 399
Geologie 399
Geology 399
Geometria 398
Geometrie 398
Geometry 398
Geopolitics 349
Geopolitik 349
Geopolitika 349
Geschichte 415
Geschlechtsleben 348
Gesundheitswesen 402
Grundbesitz 388
Gyarmatpolitika 358

Hadügy 380
Handel 390
Handelskunde 404
Handelsrecht 374
Heerwesen 380
Heilige 344
Heraldik 429
Heraldika 429
Heraldry 429
History 415
History of arts 405
History of civilisation 351
Hitlerism 355
Hitlerismus 355
Home politics 356
Housing 363
Hungarian home politics 357
Hungarian Minorities 358

Idegenforgalom 423
Industriepolitik 388
Industry 388
Innere Politik 356
Innere Politik Ungarns 357
Insurance 393
International law 365
International peace 360
Internationales Recht 365
Iparművészet 409
Iparpolitika 388
Irodalomtudomány 412

Jogbölcselet 365
Jogtudomány 365
Jótékonyság 381
Journalism 335

Kartelljog 375
Kartellrecht 375
Karten 423
Katholikus egyház 346
Keleti történet 421
Kereskedelem 390
Kereskedelmi ismeretek 404
Kereskedelmi jog 374
Kirche 342
Kirchengeschichte 345
Kirchenrecht 376
Knightly Order 430
Kolonialpolitik 358
Kommunal-Betriebe 395
Könyvészet 333
Könyvkiadás 404
Könyvnyomtatás 404
Könyvtárügy 334
Közegészségügy 402
Közélelmezés 386
Középosztály 365
Közgazdaság 383
Közigazgatás 377
Közjog 368
Közlekedés 389
Közművelődés 381
Közoktatás 381
Községi igazgatás 378
Községi pénzügyek 394
Községi üzemek 395
Köztisztviselők 377
Krisztológia 344
Kultur 381
Kultúra 348
Kulturgeschichte 351
Kultúrtörténet 351
Kunst 404
Kunstgeschichte 405
Kunstgewerbe 409
Külpolitika 359

Labor question 361
Lakáskérdés 363
Landownership 388
Landwirtschaft 387
Law 365
Leader 349
Lebensanschauung 341
Lebensmittelversorgung 386
Lélektan 340
Lengyel történet 418
Library economy 334
Literature 412
Literaturwissenschaft 412
Local government 378
Lovagrendek 430

Magánalkalmazottak 365
Magánjog 372
Magyar belpolitika 357
Magyar irodalom 412
Magyar nemzetiségi kérdés .. 358
Magyar történet 418
Malerei 409
Maps 423
Mathematics 398
Mathematik 398
Mathematika 398
Mechanics 398
Mechanik 398
Mechanika 398
Medicine 401
Medizin 401
Memoiren 424
Memoirs 424
Mezőgazdaság 387
Middle classes 365
Military science 380
Minderheiten, Problem der ungarischen 358
Mining 386
Misztika 344
Mittelstand 365
Money 391
Munkakötelezettség 363
Munkanélküliség 362
Munkáskérdés 361
Museographie 405
Museography 405
Music 410
Musik 410
Muzeografia 405
Műgyűjtés 405
Művészet 404
Művészettörténet 405
Mysticism 344
Mystik 344

Nagyember 349
National question 357
Nationalitätenfrage 357
Naturwissenschaft 397
Nem keresztény vallások 346
Német irodalom 413
Német történet 417
Nemi élet 348
Nemzetiségi kérdés 357
Nemzetközi jog 365
Népesedés 353
Néplélektan 350
Néprajz 395
Nicht-christliche Religionen . 346
Non-christians religions 346
Nőkérdés 364
Növénytan 400
Nyelvészet 396

Obligatory working-service .. 363
Occultism 339
Okkult tudományok 339
Okkultismus 339
Ókori történet 416
Olasz irodalom 414
Olasz történet 420
Orosz történet 420
Orvostudomány 401

Öffentliche Beamte 377
Öffentliches Sicherheitswesen . 378
Őstermelés 387

Painting 409
Paläolontologie 399
Paleolontológia 399
Paleolontology 399
Parapsychology 339
Parapszichologia 339
Parasztkérdés 364
Peasantry 364
Pénz- és hitelügy 391
Perrendtartás 376
Philologie 396
Philology 396
Philosophie 336
Philosophy 336
Philosophy of law 365
Philosophy of religion 342
Physical geography 399
Physics 398
Physik 398
Physiogeographie 399
Political economy 383
Political science 353
Politics 353
Politik 353
Politika 353
Population 353
Practical philosophy 341
Printing 404
Privatangestellte 365
Private law 372
Privatrecht 372
Protestáns egyházak 346
Protestantism 346
Protestantismus 346
Psychologie 340
Psychologie of religion 342
Psychology 340
Public finance 393
Public health 402
Public safety and order 378
Publishing 404

Rechtsphilosophie 365
Rechtswissenschaft 365
Religion 342
Religionsphilosophie 342
Religionspsychologie 342
Rendészet 378
Revision 368
Revizió 368
Ritterorden 430

Saints 344
Science 397
Science and knowledge 333
Scientific societies 335
Sculpture 408
Sexual life 348
Siedlung 358
Siedlungsgeographie 353
Social anthropology 348
Social mind 350
Social question 360
Social science 347
Social structure 348
Socialism 364
Socialpsychology 350
Sociography 350
Sociology 347
Soziale Differenzierung 348
Soziale Frage 360
Soziale Zustandsschilderung .. 350
Sozialismus 364
Sozialpsychologie 350
Sozialwissenschaft 347
Soziologie 347
Soziologie der Rasse 348
Soziologie der Stadt und des Dorfes 348
Sport 411
Staat und Kirche 356
Staatsrecht 368
Staatswissenschaft 353
State and church 356
Statistics 352
Statistik 352
Statisztika 352
Städtebau 407
Ständestaat 355
Steuern und Gebühren 394
Strafrecht 370

Szegényügy 381
Szentek 344
Szerzői jog 376
Színház 411
Szobrászat 408
Szocializmus 364
Szociográfia 350
Szociológia 347
Szövetkezés 363

Társadalmi kérdés 360
Társadalmi lélektan 350
Társadalmi tagozódás 348
Társadalomtörténet 351
Társadalomtudomány 347
Taxation 394
Technik 403
Technika 403
Technológia 403
Technologie 403

Telepítés 358
Településföldrajz 353
Térképek 423
Természettudomány 397
Testületi állam 355
Theater 411
Theatre 411
Tourism 423
Town and Village 348
Town planning 407
Történelem 415
Trust law 375
Tudomány és tudás 333
Tudományos társaságok 335

Ujságírás 335
Unemployment 362
Universitäten 382
Universities 382
Unterrichts- u. Bildungswesen 381
Urheberrecht 376
Üzemtan 386

Vallás 342
Vallásbölcselet 342
Valláslélektan 342
Vámügy 390
Város- és faluszociológia 348
Városépítés 407
Városesztetika 407
Verkehrswesen 389
Verlag 404
Versicherungswesen 393
Verwaltung 377
Vezető 349
Világtörténet 416
Volkswirtschaft 383
Völkerpsychologie 350
Wirtschaftliche Krise 384
Wirtschaftsbeschreibung und Wirtschaftsgeschichte 384
Wirtschaftspolitik 385
Wissenschaft und Wissen ... 333
Wohnungsfrage 363
Women's question 364

Zeitungswesen 335
Zene 410
Zivilprozessordnung 376
Zollwesen 390
Zoologie 400
Zoology 400

A Fővárosi Könyvtár kurrens folyóiratainak és napilapjainak jegyzéke. 1935.

Alphabetisches Verzeichnis der laufenden Zeitschriften u. Zeitungen der Stadtbibliothek. 1935. — Alphabetical list of periodicals and newspapers currently received in the Library. 1935.

I. Központi könyvtár. — Zentrale. — Central.

A cím utáni zárójelben levő szám, pl. (10) azt jelenti, hogy a folyóirat hányszor jelenik meg évente. A jobboldali oszlopban levő szám, pl. **2024** jelzi a raktári helyszámot.

Administration Locale, L'. Bruxelles (szbtl). **X 2223**
Adó, Az (10) **2024**
Akadémiai Értesítő. Bp. (12) **3453**
Állam és Polgár Bp. (10) **x511**
Állatorvosi Lapok. Bp. (24) **1662**
Allgemeines Statistisches Archiv. München (2) **3919**
Amatőr, Az. Bp. (12) (Azelőtt: Rádió- és fotoamatőr) **X 2107**
American City, The. New York (12) **4020**
American Journal of International Law. Washington (4) **2734**
American Journal of Sociology, The. Chicago (6) **3337**
American Political Science Review. New York (4) **3727**
Amerikai Magyar Népszava
Amtsblatt d. Stadt Berlin. Berlin (52) **1244**
Annals of the American Academy of Political and Social Science. Philadelphia (6) **3057**
Anthropologie, L'. Paris (6) **2669**
Anthropos. Wien (6) **1218**
Anya- és Csecsemővédelem. Bp. (12) **X 2062**
Archeologiai Értesítő. Bp. (szbtl.) **531**
Archiginnasio, L'. Bologna (6) **0200/34**
Archiv f. Anthropologie. Braunschweig (4) **1296**
Archiv f. Buchgewerbe. Lpzg (4) **0204/25**
Archiv f. d. Gesamte Psychologie. Lpzg (4) **4895**
Archiv f. Kulturgeschichte. Lpzg (4) **4718**
Archiv f. Orientforschung. Berlin (6) **A 50.05/31**
Archiv. f. Rassen- u. Gesellschaftsbiologie. Lpzg (4) **3339**
Archiv f. Rechts- u. Sozialphilosophie. Berlin (4) **3765**
Archiv f. Religionswissenschaft. Lpzg (4) **2168**
Archivio Storico Italiano. Firenze (4) **2573**
Athenaeum. Bp. (6) **3900**
Atlantis. Berlin (12) **1892**
Auslese, Die. Berlin (12) **X 2202**

Babyloniaca. Paris (4) **A 50.05/30**
Bank-Archiv. Berlin (24) **1132**
Bányászati és Kohászati Lapok. Bp. (24) **4447**
Baromfitenyésztők Lapja. Bp. (24)
Békés Vármegye Hivatalos Lapja. Gyula (26—30) **562**
Belügyi Közlöny. Bp. (52) **1003**
Berliner Tageblatt **87**
Betriebswirtschaft. Stuttg. (12) **1113**
Bibliographie de la France. Paris (52) **01504/4**
Bibliographie d. Sozialwissenschaften. Berlin (12) **Q 01630/6**
Biometrika. Cambridge (4) **752**
Biztosítási és Közgazdasági Lapok. Bp. (26)
Bőripari Munkás. Bp. (26)
Budai Napló. Bp. (52) **071/21**
Budapesti Déli Kerületi Közlöny. Bp. (52) **Bq 330/7**
Budapest Székesfőváros Statisztikai Havifüzetei. Bp. (12) **B 310/6**
Budapest Székesfőváros Törvényhatósági Bizottsága Közgyűléseinek Jegyzőkönyvei Bp. (szbt.) **Bq 352/85 Bq 352/4** és **757**
Budapesti Hirlap **72**
Budapesti Közlöny. Bp. (naponkint) **74**
Budapesti Szemle. Bp. (12) **3440** és **3441**
Bulletin Bibliographique. Paris (12) **0105/1**
Bulletin Intern. de la Protection de l'Enfance. Bruxelles (11) **2535**
Bulletin of the New York Public Library. New York (12) **0274/27**
Bulletin de la Société Francaise d'Habitations à Bon Marché. Paris (4) **3333**
Bundesgesetzblatt. Wien (szbt.) **823**
Búvár. Bp. (12)
Bücherei, Die. Lpzg. (4) **0205/3**
Büntetőjog Tára (Magy. Jogi Szemle melléklete). Bp. (10) **4835**

Cél, A. Bp. (12) **4467**
Christliche Kunst, Die. München (12) **1951**
Christliche Ständestaat, Der. Wien (52) **1989**
Cobden. Bp. (12)
Commercial Review, The. London (12)
Connoisseur, The. London (12) **1770**
Corriere della Sera **104**
Corvina. Bp. (2) **1653**

Daily Mail **100**
Danubian Review. Bp. (12)
Debreceni Szemle. Debrecen (12) **2737**
Deutsche Literatur-Zeitung. Berlin (52) **01543/18**
Deutsche Medizinische Wochenschrift. Berlin-Lpzg (52) **1636**
Deutsche Rundschau. Berlin (12) **4647**
Deutsche Volkswirt, Der. Berlin (52) **1805**
Deutsche Zeitschrift f. Wohlfahrtspflege. Berlin (12) **2957**
Deutsches Statistisches Zentralblatt. Lpzg (10) **749**
Deutsches Tuberkulose-Blatt (D. Med. Wochenschr. mell.) Lpzg (12) **x 2268**
Diarium. Bp. (8) **x 2141**
Dolgozatok. Szeged (2) **2654**

Economic Journal, The. London (4) **3243**
Economist, The. London (52) **611**
Economiste Francais, L'. Paris (52) **553**
Egészségpolitikai Szemle. Bp. (12) **x 2260**
Egyenlőség. Bp. (52) **1063**

Egyetemes Philologiai Közlöny. Bp. (10) 4442
EkonomiskTidskrift. Uppsala (12) 4561
Elektrotechnika. Bp. (24) 1660
Élet. Bp. (26) 1694
Ellenőr, Az. Bp. (52) x 505
Ellenzék 105
Emericana. Bp. (12)
Építőipari Szemle. (Vállalkozók Lapja mell.) Bp. (12) 2912
Építőmunka. Bp. (12)
Építőmunkás. Bp. (24) 51
Erdélyi Helikon. Kolozsvár (12) 2854
Erdélyi Lapok 223
Erdélyi Múzeum. Kolozsvár (12) 2659
Esprit International, L. Paris (4) 2993
Est, Az 20
Esti Kurir 192
Ethnographia. — Népélet. Bp. (4) 4364 és 2575
Europa Stunde. Berlin (52)
Europäische Revue. Lpzg (12) 2562

Finanz-Archiv. Stuttg. (2) 3668
Finnisch-Ungarische Forschungen. Helsinki (szbt.) x 2225
Firenze. Rassegna mensile del comune (12) 1968
Fischers Zeitschrift f. Verwaltungsrecht. Lpzg (6) 3646
Fogorvosi Szemle. Bp. (12) 2399
Fogtechnikai Szemle. Bp. (12) 2687
Forschungen und Fortschritte. Berlin (36) 1861
Fotó-Amatőr. Bp. (12) x 2234
Fotoművészeti Hirek. Bp. (12) 2873
Földrajzi Közlemények Bp. (10) 3922
Földtani Közlöny. Bp. (12)
Főváros és Környéke. Rákospalota (12)
Fővárosi Hirlap. Bp. (52) Bq 352/68
Fővárosi Közlöny. Bp. (52) Bq 352/3 és K 3520/58
Fővárosi Ujság. (Azelőtt: Városfejlesztés.) Bp. (24) 1958
Frankfurter Zeitung 92
Frau, Die. Berlin (12) 1211
Furche, Die. Berlin (4) x 2201
Független Budapest. Bp. (52) Bq 352/61

Gazette de Hongrie. Bp. (52) 226
Geisteskultur. (Azelőtt: Monatschriften d. Commenius-Gesellsch.) Berlin (12) 4698
Geistige Arbeit. (Azelőtt: Minerva-Zft.) Berlin (24) 2583
Gemeindetag, Der. (Azelőtt: Städtetag) Berlin (24) 1628
Genova. Rivista municipale (12) 1933
Gesundheits-Ingenieur. München (52) 1750
Gyermekvédelem, A. Bp. (12) 1911
Gyógyászat. Bp. (52) 1320

Hadirokkantak Lapja. Bp. (52)
Hadtörténelmi Közlemények. Bp. (4) 3462
Hibbert Journal. London (4) 4942
Historische Vierteljahrschrift. Dresden (4) 2343
Historische Zeitschrift. München (6) 4756
Hitel. Bp. (48)
Hiteljog Tára. (Magyar Jogi Szemle mell.) Bp. (10) 2395
Hivatalos Árjegyzés. Bp. (52) Bq 381/16 és Bq 381/29
Hivatalos Közlöny. (Vallás- és közoktatásügyi min.) Bp. (24—30) 1116
Hochland. München (12) 4702
Hochschule u. Ausland. Berlin (12)
Honvédségi Közlöny. Bp. (20) 1156

Ifjúsági Vezető. Bp. (12) 2709
Igazságügyi Közlöny. Bp. (12) 628
Illatszerész, Az. Bp. (24)
Illustrated London News. London (52)
Illustration, L'. Paris (52) 182
Illustrierte Zeitung. Lpzg (52) 120
International Conciliation Special Bulletin. New York (12) 3105
Iparoshirlap. Bp. (12)
Írás, Az. Bp. (12) x 2169
Irodalomtörténet. Bp. (8) 4478
Irodalomtörténeti Közlemények. Bp. (4) 3302
Iskola és Egészség. Bp. (4)

Jahrbuch d. Bodenreform. Jena (4) 3410
Jahrbücher f. Nationalökonomie u. Statistik. Jena (6) 3051
Jegyző Árvaházi Közlöny. Bp. (24)
Jegyzőkönyv a Kerületi Elüljárók Értekezleteiről. Bp. (szbt.) Bq 352/56
Jogállam. Bp. (10) 3745
Journal of the American Medical Association. Chicago (52) 1866
Journal du Droit International. Paris (12) 2730
Journal des Economistes. Paris (12) 3916
Journal of Political Economy. Chicago (6) 3709
Journal de la Société Hongroise de Statistique. Bp. (4) 2855
Journal de la Société de Statistique de Paris. Paris (12) 4848
Jövő Útjain, A. Bp. (4) 2663
Jövőnk. Bp. (52) 1951

Kalangya. Szabadka (12) x 2231
Kamarai Közlöny. Bp. (24) B 386/200
Kant Studien. Berlin (4) 4661
Karpathenland. Reichenberg (4) 2890
Karteljog Tára. (Magy. Jogi Szemle mell.) Bp. x 2072
Katolikus Szemle. Bp. (10) 3891
Keleti Szemle. Bp. (szbtl.) A 50.05/2
Keleti Ujság 208
Kéményseprők Orsz. Közp. Értesitője. Bp. (12)
Kéményseprőmunkás. Bp. (12)
Kerék, A. Bp. (12) 2177
Kereskedelmi Hirlap. Bp. (szbt.)
Kereskedelmi Jog. Bp. (12) 1023
Keresztyén Igazság. Sopron (12)
Kisiparosok Lapja. Bp. (24)
Korunk Szava. Bp. (24) 1950
Könyv, A. Bp. (12)
Könyvkötők Lapja. Bp. (26)
Könyvtári Szemle. Bp. (24)

Közgazdasági Hirek. Bp. (12)
Közgazdasági Szemle. Bp. (12) 3041
Közigazgatási Közlöny. Bp. (12) 1329
Közlekedés. Bp. (12) 530
Községfejlesztés. Bp. (12) 1793
Községi Közlöny. Bp. (52) 1127
Köztelek. Bp. (104) 39
Kunst, Die. München (12) 1681
Kühn-Archiv. Berlin (szbt.) 4777
Külügyi Szemle. Bp. (4) 2391
Landwirtschaftliche Jahrbücher. Berlin (3) 1393
Levéltári Közlemények. Bp. (4) 2470
Levente. Bp. (24) 1860
Library Journal, The. New York (22) 0200/31
Light, The. Lahore (52)
Literarisches Zentralblatt. Lpzg (24) q 01504/37
Literatur. Stuttg. (12) 1217
Literatura. Bp. (12) 1767

Magánalkalmazott, A. Bp. (12) 1042
Magánjog Tára. (Magy. Jogi Szemle mell.) Bp. (10) 2396
Magyar Botanikai Lapok. Bp. (1) 2095
Magyar Értelmiség. Bp. (szbtl.)
Magyar Figyelő. Pozsony (4) X 2229
Magyar Front. Bp. (52) X 2178
Magyar Gyáripar. Bp. (24) 508
Magyar Gyümölcs, A. Bp. (12)
Magyar Hirlap 134
Magyar Ipar. Bp. (24) 1158
Magyar Iparművészet. Bp. (10) 511
Magyar Iparos. Bp. (24)
Magyar Írás. Pozsony (10) X 2232
Magyar Jogi Szemle. Bp (10) 2344
Magyar Kálvinizmus. Bp. (10)
Magyar Kereskedelem és Pénzügy. Bp. (52) 1880
Magyar Kereskedők Lapja. Bp. (52) 1016
Magyar Kir. Közig. Bíróság Közigazg. Osztályának Döntvényei. Bp. 1403
Magyar Kir. Közig. Bíróság Pénzügyi Osztályának Döntvényei. Bp. 1402
Magyar Kisebbség. Lugos (24) 2617
Magyar Kórház. Bp. (12) X 2200
Magyar Könyvviteli Folyóirat. Bp. (12) 2460
Magyar Középiskola. Bp. (10) 4675
Magyar Közgazdaság. Bp. (52) 2914
Magyar Közigazgatás. Bp. (52) 42
Magyar Kultúra. Bp. (24) 4694
Magyar Külpolitika. Bp. (24) 1838
Magyar Lloyd. Bp. (12) 232
Magyar Mérnök- és Építészegylet Közlönye. Bp. (52) 532
Magyar Minerva. Pozsony (10) x2233
Magyar Muzsika. Bp. (12)
Magyar Művészet. Bp. (12) 1700
Magyar Nemzetgazda. Bp. (52) 1153
Magyar Női Szemle. Bp. (12)
Magyar Nyelv. Bp. (10) 4298
Magyar Nyelvőr. Bp. (10) 4635
Magyar Országos Szabványok. Bp. (szbt.) 1984
Magyar Paedagógia. Bp. (10) 3171
Magyar Pénzügy. Bp. (52) 1006
Magyar Posta és Közlekedés. Bp. (24)
Magyar Psychologiai Szemle. Bp. (4)
Magyar Statisztikai Szemle. Bp. (12) 2487
Magyar Szemle. Bp. (12) 2698
Magyar Szövetkezés. (Azelőtt: Országos Központi Hitelszövetkezeti Értesítő.) Bp. (26) 1498
Magyar Törvénykezés. Bp. (24) 2786
Magyar Ujság 236
Magyar Ut. Bp. (12) X 506
Magyar Utazó Kereskedő. Bp. (12) 1
Magyar Zsidó Szemle. Bp. (12) 2173
Magyarországi Rend. Tára. Bp. (12) K 3400/9
Magyarosan. (Magyar Nyelv mell.) Bp. (10) 1959
Magyarság 173
Mathematikai és Természettudományi Értesitő. Bp. (1) 2656
Medizinische Klinik. Wien (52) 1328
Menestrel, Le. Paris (52) 1687
Mercure de France. Paris (24) 4456
Mértékügyi Közlemények. Bp. (szbtl.) X 2205
Mezőgazdák. Bp. (12) 1238
Mezőgazdasági Közlöny. Bp. (12) 2872
Mezőgazdasági Kutatások. Bp. (12) 2891
Mind. London (4) 4251
Minerva. Bp. (10) 2459
Mitteilungen aus der Historischen Literatur. Berlin (4) 2251
Mitteilungen d. Österr. Institutes f. Geschichtsforschung. Innsbruck (4) 4329
Monatshefte f. Baukunst. Berlin (12) (Azelőtt: Wasmuths —) 1225
Monatshefte d. Statistik d. Aussenhandels Österreichs. Wien (12) 1910
Monde Slave, Le. Paris (12) 2623
Mone. Bp. (12) 1658
More Books. Boston (12) 0205/17
Move. Bp. (24) 179
Municipal Engineering and the Sanitary Record. London (52) 1754
Municipal Journal and Public Werks Engineer. London (52) 34
Munkásifjú. Pécs (24) 2941
Munkaügyi Közlöny. Bp. (24) 1690
Munkaügyi Szemle. Bp. (12) 2716
Musik, Die. Stuttg. (12) 1683
Münchener Medizin. Wochenschrift. München (52) 1188
Műszaki Lap. Bp. (12)

Nagy-Magyarország. Bp. (12) 1879
Napkelet. Bp. (10) 2223
Napló 235
Nation, The, New York (52) 1258
Nation u. Staat. Wien (52) 2749
Nemzeti Élet. Bp. (52) 1651
Nemzeti Ujság 167
Nemzetnevelés. Bp. (24) 1748
Népegészségügy. Bp. (24) 2580
Népszava 38
Népünk és Nyelvünk. Bp. (12) 2878
Neue Freie Presse 77
Neue Literatur. Lpzg (12) 0168/3

Neue Rundschau, Die. Berlin (12) 4455
Neugeist. (Azelőtt: Weisse Fahne, Die.) Pfullingen (12) 2943
New York Libraries. New York (4) 0200/69
Nineteenth Century and After. London (12) 4449
North American Review, The. New York (12) 4490
Nouvelle Revue Francaise, La. Paris (12) 2636
Nouvelle Revue de Hongrie. (Azelőtt: Revue —) Bp. (12) 4255
Numizmatikai Közlöny. Bp. (szbt.) 739
Nuova Antologia. Róma (24) 4453
Nyelvtudományi Közlemények. Bp. (szbtl.) 4428
Nyugat. Bp. (24) 4452
Nyukosz. Bp. (szbt.) 1497

Omke. Bp. (52) 140
Orient u. Occident. Lpzg (12) A 47.05/25
Orientalistische Literaturzeitung. Lpzg (12) 01694/10
Ország-Világ. Bp. (24)
Országos Kereskedelmi Közlöny. Bp. (szbt.)
Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny. Bp. (10) 4429
Országos Törvénytár. Bp. (24—30) 655
Orvosi Hetilap. Bp. (52) 1388
Orvostudományi Szemle. Bp. (12) 2652
Ostasiatische Zeitschrift. Berlin (4) A 50.05/16
Österreichische Volkswirt, Der. Wien (52) 1073

Padova. Bolletino statistico mensile (12) 1873
Pannonhalmi Szemle. Pannonhalma (4) 2649
Pantheon. München (12) 1823
Pásztortűz. Kolozsvár (26) 1699
Pénzintézeti Tisztviselők Lapja. Bp. (12) 1361
Pénzpiac. Bp. (12)
Pénzügyi Fogalmazók Lapja. Bp. (12) 1954
Pénzügyi Hirlap. Bp. (24) 1953
Pénzügyi Közlöny. Bp. (30—36) 3517
Pénzügyi Kurir. Bp. (52) 1976
Pester Lloyd 75
Pesti Hirlap 73
Pesti Napló 128
Pesti Tőzsde. Bp. (52) 200
Pesti Városháza, A. Bp. (12) Bq 051/118
Pestmegye. Bp. (52) Bq 071/66
Petermanns Mitteilungen aus Justus Perthes Geographischer Anstalt. Gotha (12) 1033
Philobiblon. Wien (12) 2955
Philosophisches Jahrbuch d. Görres-Gesellsch. Fulda (4) 0161/3
Pilishegyvidéki Hirek. Budakalász (52) Bq 071/65
Polgári Jog. Bp. (12) 2821
Polgári Törvénykezési Jog Tára. (Magy. Jogi Szemle mell.) Bp. (10) 2342
Political Science Quarterly. New York (4) 3713
Prágai Magyar Hirlap 201
Prager Rundschau. Prága (6) X 2084
Proceedings of the Academy of Political Science. New York (2) 2849
Protestáns Szemle. Bp. (12) 4432

Rádióélet. Bp. (52) 1881
Radiowelt. Wien (52) 1820
Református Élet. Bp. (52) 1994
Reichs-Arbeitsblatt. Berlin (48) 952
Reichsgesetzblatt. Berlin (szbt.) 3643
Reichsgesundheitsblatt. Berlin (52) 1751
Reichspost 216
Reichsverwaltungsblatt. (Azelőtt: Preussisches Verwaltungsblatt.) Berlin (52) 691
Reklámélet. Bp. (12) 1975
Résumé Mensuel d. Travaux de la Société d. Nations. Genève (12) 1640
Részvényes, A. Bp. (52) 227
Review of Reviews. London (12) 4786
Revue d'Économie Politique. Paris (6) 3672
Revue d'Économie Sociale & Rurale. (Azelőtt: Reforme Sociale.) Paris (6) 4460
Revue des Établissements de Bienfaisance et d'Assistance. Paris (6) 3888
Revue des Études Hongroises. Paris (4) 2685
Revue Générale du Droit, de la Législation et de la Jurisprudence en France et à l'Étranger. Paris (4) 2596
Revue Hebdomadaire. Paris (52) 4929
Revue Historique. Paris. (6) 4927
Revue Internationale du Travail. Genève (12) 2537
Revue Municipale. Paris (12) 698
Revue de Paris. Paris (24) 4814
Revue Politique et Parlementaire. Paris (12) 3476
Revue des Sciences Religieuses. Strassbourg (4) 2572
Revue Universelle. Paris (12) 2704
Rokkantegyleti Értesitő. Bp. (12)

Saint Louis Public Library. St. Louis (12) 02512/8
Sajtó. Bp. (12) 2787
Schmollers Jahrbuch f. Gesetzgebung, Verwaltung u. Volkswirtschaft im Deutschen Reiche. München (4) 3052
Schönere Zukunft. Wien (52) 1912
Scientia. Milano (12) 3872
Sociala Meddelanden. Stockholm (12) 4556
Société des Nations. Bern (12) 2384
Soziale Praxis u. Archiv. f. Volkswohlfahrt. München (52) 587
Spectator, The. London (52) 1337
Speculum. Cambridge (4) 2784
Statisztikai Havi Közlemények. Bp. (12) 4444
Ständisches Leben. Berlin (12)
Stimmen der Zeit. Freiburg (12) 4644
Stud. Bp. (naponta) 1987
Survey, The. London (24) 3588
Süddeutsche Monatshefte. München (12) 4709
Szabadalmi Közlöny. Bp. (24) 579
Szabadság. (Azelőtt: Előőrs.) Bp. (52) 1830
Szakszervezeti Értesitő. Bp. (12) 6533
Szalézi Értesitő. Rákospalota (10) X 2203
Századok. Bp. (4) 3049
Századunk. Bp. (6) 2668
Széphalom. Szeged (12) 1784
Színházi Élet. Bp. (52) B 792/48
Szocializmus. Bp. (12) 3359
Szövetkezeti Értesitő. Bp. (52) 1266

Tanú, A. Bp. (6) X 2199
Társadalombiztositási Közlöny. Bp. (24) 4362
Társadalompolitikai Füzetek. Bp. 2173
Társadalomtudomány. Bp. (6) 2450
Technik und Wirtschaft. Berlin (12) 2662 és 1665
Technisches Gemeindeblatt. Berlin (24) 695
Temps, Le 109
Tenger, A. Bp. (12) 1260
Tenrikyo. Teuri, Nara. (Japán) (24)
Tér és Forma. Bp. (12) 1801
Természet, A. Bp. (24) Bq 727/14
Természettudományi Közlöny. Bp. (12) 4992
Testnevelés. Bp. (12) 2648
Theologiai Szemle. Debrecen (6) 2673
Theologische Revue. Münster (20) 1638
Therapia. Bp. (12) 1689
Times, The 79
Times Literary Supplement. London (52) 113
Toll, A. Bp. (szbt.) X 2198
Town & Country Planning. (Azelőtt: Garden Cities.) London (4) 3893
Tőzsdei Kurir. Bp. (52) Bq 387/52
Tuberkulózis. Bp. (12) X 2196
Turán. Bp. (4) A 50.05/7
Turisták Lapja. Bp. (12) 2726
Turul. Bp. (szbt.) 557
Typographia. Bp. (52) 36

Új Budapest. Bp. (52) 189
Új Főváros. Bp. (52)
Új Gazdaság. (Azelőtt: Magyar Külkereskedelem.) Bp. (24) 162
Új Idők. Bp. (52) 1790
Új Kor. Bp. (24)
Új Nemzedék 164
Új vivmányok. Bp. (12) x 2265
Ujság 224
Umschau, Die. Frankfurt a. M. (52) 734
Ungarische Jahrbücher. Berlin (4) 2085
Ungarische Rundschau. Bp. (12) 1957
Ungarischer Volkswirt. Bp. (12) x 2267
Unitárius Értesitő. Bp. (12) 1980
Ügyvédi Kamarai Közlöny. Bp. (szbt.) B 347/9
Válasz. Bp. (10)
Választott bíráskodás. Bp. (12)
Vállalkozók Lapja. Bp. (52) 70
Vármegye. Bp. (36) 55
Város, A. Bp. (52) 228
Városi Szemle. Bp. (6) 3720 és K 3520/35
Városi Ujság. Bp. (5) 203
Városkultúra. Bp. (24)
Városok Lapja. Bp. (12) 998
Védjegyes Áru. Bp. (12)
Verhandlungen d. Ung. Ärztl. Gesellschaften. Bp. (24) X 2130
Verkehrstechnik. Berlin (52) 1330
Vie Communale et Départementale, La. Paris (12) 2705
Vierteljahrschrift f. Sozial- u. Wirtschaftsgeschichte. Stuttg. (4) 3518
Vierteljahrshefte zur Statistik d. Deutschen Reichs. Berlin (4) 940
Vigilia. Bp. (4)
Világpolitikai Érdekességek. Bp. (10)
Vizügyi Közlemények. Bp. 3360

Weltkunst. Berlin (52) 219
Weltwirtschaftliches Archiv. Jena (4) 4394
Wiener Medizinische Wochenschrift. Wien (52) 1686
Wiener Zeitschrift f. d. Kunde d. Morgenlandes. Wien (4) A 50.05/12
Wilson Bulletin. New York (10) 0205/19
Wirtschaft u. Statistik. Berlin (24) 1649
Wirtschafts-Berichte der Geldinstituts-Zentrale. Bp. (4) 2732
Zeitschrift f. Ästhetik z. Allg. Kunstwissensch. Stuttg. (4) 2980
Zeitschrift f. Bücherfreunde. Lpzg (6) q 0900/9
Zeitschrift f. Deutsche Kulturphilosophie (Azelőtt: Logos). Tübingen (3) 4722
Zeitschrift d. Deutschen Morgenländischen Gesellschaft. Lpzg (4) A 50.05/1
Zeitschrift f. Ethnologie. Berlin (6) 4961
Zeitschrift f. Geopolitik. Berlin (12) 2552
Zeitschrift f. d. Gesamte Staatswissenschaft. Tübingen (6) 3046
Zeitschrift f. Kunstgeschichte. (Azelőtt: — Bildende Kunst.) Lpzg (12) 1760
Zeitschrift f. Menschenkunde. Heidelberg (6) 2953
Zeitschrift f. Musik. Lpzg (12) 2578
Zeitschrift f. Nationalökonomie. Wien (5) X 2041
Zeitschrift f. Organisation. Berlin (24) 1837
Zeitschrift f. Öffentliche Wirtschaft. (Azelőtt: Zft. f. Kommunalwirtsch.) Berlin (12) 1242
Zeitschrift f. Öffentliches Recht. Wien (4) 2397
Zeitschrift f. Politik. Berlin (4) 3473
Zeitschrift d. Savigny-Stiftung f. Rechtsgeschichte. Weimar (1) 3537
Germanistische Abteilung
Kanonistische Abteilung
Romanistische Abteilung
Zeitschrift f. Vergleichende Rechtswissenschaft. Stuttg. (3) 4009
Zeitschrift f. Volksernährung. Berlin (24) 1794
Zeitschrift f. Völkerrecht. Breslau (4) 3547
Zeitschrift f. Wohnungswesen. Berlin (24) 619
Zene, A. Bp. (24) 2757
Zentralblatt f. Bibliothekswesen. Lpzg (12) 0200/33
Zentralblatt f. Jugendrecht u. Jugendwohlfahrt. Berlin (12) 2954
Zsidó Szemle. Bp. (24) 1229
Yach Turkestan. Berlin (12)

II. Fiókkönyvtárak. — Filialen. — Branches.
A római számok a fiókkönyvtárak számát jelzik.

Budapesti Hirlap IV., VII., IX., X.
Egészség. Bp. (12) VII., VIII., IX.
Elektrotechnika. Bp. (24) VII.
Élet. Bp. (26) IX.
Én Ujságom. Bp. (52) III.
Est, Az. IV., VII., IX., X.
Esti Kurir X.
Földrajzi Közlemények. Bp. (10) X.
Fővárosi Hirlap. Bp. (52) IV., VII., IX., X.
Fővárosi Közlöny. Bp. (52) III., VII., IX., X.
Független Budapest. Bp. (52) X.
Ifjuság és Élet. Bp. (20) III., VII., IX., X.
Ifjusági Vezető. Bp. (12) III., IX., X.
Irodalomtörténet. Bp. (8) X.
Katolikus Szemle. Bp. (10) IX., X.
Képes Krónika. Bp. (52) VII., IX.
Képzőművészet. Bp. (10) IX., X.
Koralle, Die., Berlin. (52) III., VII., IX., X.
Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapok. Bp. (12) IX.
Külügyi Szemle. Bp. (4) X.
Literature. Bp. (24) I., III., VI., VII., IX., X.
Magyar Hirlap X.
Magyar Iparművészet. Bp. (10) X.
Magyar Közélet. Bp. (24) X.
Magyar Kultura. Bp. (24) IX., X.
Magyar Lányok. Bp. (52) III., VII.
Magyar Művészet. Bp. (12) VIII., X.
Magyarország X.
Magyarság IV., VII., VIII., IX.
Magyar Szemle. Bp. (12) III., IV., VII., X.
Nagyasszonyunk. Bp. (52) III.
Nagy-Magyarország. Bp. (12) VII., IX., X.
Napkelet. Bp. (10) IX., X.
Nemzeti Sport. Bp. (52) VII., VIII., IX., X.
Nemzeti Ujság IV., VII.
Népszava VII., IX.
Népünk és Nyelvünk. Bp. (12) IX., X.
Nyolcórai Ujság IX., X.
Nyugat. Bp. (24) VIII., IX., X.
Orvosi Hetilap. Bp. (52) IX.
Pester Lloyd IX.
Pesti Hirlap IX., X.
Pesti Napló VII., X.
Rádió- és Fotóamatör. Bp. (12) VIII.
Rádió Ujság. Bp. (52) VII., VIII., IX., X.
Sporthirlap. Bp. (52) IX., X.
Teleia. Bp. (12) X.
Természet. Bp. (12) VIII.
Természettudományi Közlöny. Bp. (12) IV., VII., VIII., IX., X.
Tolnai Világlapja. Bp. (52) VII.
Turisták Lapja. Bp. (12) III., VII., VIII., IX., X.
Turistaság és Alpinizmus. Bp. (12) VIII.
Tükör. Bp. (12) X.
Új Idők. Bp. (52) IV., VII., VIII., IX., X.
Új Nemzedék IV., VII., IX., X.
Ujság VII., IX., X.
Ünnep. Bp. (52) IX., X.
Vármegye. Bp. (36) IX., X.
Vasárnapi Könyv. Bp. (52) III., IX., X.
Zászlónk. Bp. (52) IX.
Zene. Bp. (24) VII., VIII., IX., X.

A Fővárosi Könyvtár kiadványai.

Verzeichnis der Veröffentlichungen der Budapester Stadtbibliothek — *List of publications of the Budapest Public Library*

A Fővárosi Nyilvános Könyvtár Értesítője.(Bulletin der Hauptstädtischen Öffentlichen Bibliothek.— Bulletin of the Municipal Public Library.) I—XII. 1907—1918. — Új folyam. (Neue Folge — New series.) I—X. 1921—1930. Ára (Preis — Price 2 P. Megszünt — Erscheint nicht weiter — This series is closed.)

A Fővárosi Könyvtár Évkönyve. (Jahrbuch der Hauptstädtischen Bibliothek. — Yearbook of the Municipal Library.) I. — 1931—. Ára (Preis — Price) 5 P.

Közlemények. — (Mitteilungen. — Communications): 1. Szakkatalógus. 1. füzet: A lakáskérdés és a városépítés kapcsolatos kérdései. (Fachkatalog. Heft 1.: Wohnungsfrage und anschliessende Probleme des Städtebaus. — Catalogue of subjects. Number 1.: Housing and other questions of town planning.) 1907.* Pótlék 1907-ről és 1908-ról. (Ergänzung vom Jahre 1907 und 1908. — Supplement of the year 1907 and 1908.)* — 2. Szakkatalógus. 2. füzet: A községi pénzügy. (Fachkatalog. Heft 2.: Kommunale Finanzen. — Catalogue of subjects. Number 2.: Municipal finances.) 1908.* — 3. A választóreform. Válogatott jegyzék a parlamenti és községi választójog és a parlamentarizmus irodalmából. (Die Reform des Wahlrechts. Auswahl aus der Literatur des Reichstags- und Kommunalwahlrechts und des Parlamentarismus. — Selected list of literature on parlamentary and municipal suffrage and parlamentarism.) 1909.* — 4. Szakkatalógus. 3. füzet: Községi szocializmus. Függelékül: Munkaviszonyok községi vállalatokban. (Fachkatalog. Heft 3. Munizipalsozialismus. Im Anhang: Arbeitsverhältnisse in den städtischen Unternehmungen. — Catalogue of subjects. Number 3. Municipal socialism. Annex: Conditions of work in the municipal undertakings.) 1909.* — 5. Magyar társadalomtudományi bibliográfia 1909-ről. (Ungarische sozialwissenschaftliche Bibliographie vom Jahre 1909. — Bibliography of social sciences from 1909.)* — 6. Emlékirat községi nyilvános könyvtár létesítéséről Budapesten. (Denkschrift über die Errichtung einer Städtischen Öffentlichen Bibliothek in Budapest. — Memorial on the foundation of a Public Municipal Library in Budapest.) 1910.* — 7. Községi Nyilvános Könyvtár létesítése ügyében tartott szakértekezlet jegyzőkönyve. (Protokoll der Enquête über die Errichtung einer Städtischen Öffentlichen Bibliothek. — Protocol of the enquête on the foundation of a Municipal Public Library.) 1910.* — 8. Magyar társadalomtudományi bibliográfia 1910-ről. (Ungarische sozialwissenschaftliche Bibliographie vom Jahre 1910. — Bibliography of social sciences from 1910.) 1911.* —9. A Fővárosi Könyvtár osztályozása. (Klassifikationsschemen der Hauptstädtischen Bibliothek. — Classification in the Municipal Library.) — 1. Bevezetések. Rövidített osztályozás. Közös alosztások. (Einleitungen. Verkürzte Klassifikation. Gemeinsame Subdivisionen. — Introductions. Abbreviated classifications. Common subdivisions.) 1912.* — 2. Általános munkák. Bölcselet. Vallás. Egyház. (Allgemeine Werke. Philosophie. Religion. Kirche. — General questions. Philosophy. Religion. Church.) 1912.* — 10. Magyar társadalomtudományi bibliográfia. 1911—1912-ről. (Ungarische sozialwissenschaftliche Bibliographie vom Jahre 1911 und 1912. — Bibliography of social sciences from 1911—1912.) 1914.* — 11. Mintajegyzék városi nyilvános könyvtárak számára. (Musterkatalog für Städtische Öffentliche Bibliotheken. — Model-list for Municipal Public Libraries.) 1913.*

A Budapesti Gyüjtemény bibliográfiai munkálatai. — (Bibliographische Arbeiten der Budapestiensia Sammlung. Bibliographical works of the Budapestiensia Collection.) — 1. Buda és Pest a szabadságharc idejében. (Ofen und Pest zur Zeit des Freiheitskampfes. — Buda and Pest at the time of the war of independence. Ára (Preis — Price) 2 P. 1929. — 2. Buda és Pest fürdőinek és gyógyforrásainak irodalma. (Literatur der Ofner und Pester Bäder und Heilquellen. — Literature of the baths and mineral springs of Buda and Pest.) 1933. Ára (Preis — Price) 2 P.

Aktuális kérdések irodalma. — (Literatur aktueller Zeitfragen. — Bibliography of questions bearing actuality.) — 1. Drágaság. (Teuerung. — High cost of living.) 1910.* — 2. Jéghiány. 1. kiad. (Eismangel. 1. Aufl. — Lack of ice. 1. st. ed.) 1910.* — 3. Kiütéses tífusz. (Flecktyphus. —

* Elfogyott. (Vergriffen. — Out of print.)

Jail fever.) 1910.* — 4. Jéghiány. 2. kiad. (Eismangel. 2. Aufl. — Lack of ice. 2. ed.) 1910.* — 5. Városi Nyilvános Könyvtárak. (Städtische Öffentliche Bibliotheken. — Municipal Public Libraries.) 1910.* — 6. Ázsiai kolera. (Asiatische Kolera. — Asiatic cholera.) 1910.* — 7. Tejhiány. (Milchmangel. — Lack of milk.) 1910.* — 8. Földgáz. (Erdgas. — Natural gas.) 1911.* — 9. Kétéves katonai szolgálat. (Zweijähriger Militärdienst. — Two years military service.) 1911.* — 10. Közigazgatási tisztviselők képesítése. (Qualifikation der Verwaltungsbeamten. — Qualification of administrative employees.) 1911.* — 11. A munkabérek törvényes védelme. (Rechtschutz des Arbeitslohns. — Legal protection of wages.) 1911.* — 12. Választási bíráskodás. (Wahlgerichtsbarkeit. — Electoral jurisdiction.) 1911.* — 13. Szociálpolitika. (Sozialpolitik. — Social policy.) 1912.* — 14. Szociális magánjog. (Soziales Privatrecht. — Social civil law.) 1912.* — 15. Munkaviszony. (Arbeitsverhältniss. — Labour relation.) 1912.* — 16. Szociális bérpolitika. (Soziale Lohnpolitik. — Social policy of wages.) 1912.* — 17. Munkásvédelem. (Arbeiterschutz. — Protection of labour.) 1912.* — 18. Munkásbiztosítás. (Arbeiterversicherung. — Workers insurance.) 1912.* — 19. Szociális egészségügy. (Soziale Hygiene. — Social hygienics.) 1912.* — 20. Munkásjóléti intézmények. — Wohlfahrtseinrichtungen. — Instituts for workers welfare.) 1912.* — 21. Munkanélküliség. (Arbeitslosigkeit. — Unemployment.) 1912.* — 22. Szociális büntetőjog. (Soziales Strafrecht. — Social criminal law.) 1912.* — 23. Szociális községi közigazgatás. (Soziale Gemeindeverwaltung. — Social local government.) 1912.* — 24. Szociálpedagógia. (Sozial-Pädagogie. — Social pedagogics.) 1912.* — 25. Balkán kérdés. (Die Balkanfrage. — The Balcan question.) 1912.* — 26. A munkanélküliség elleni községi biztosítás. — Gemeindeversicherung gegen Arbeitslosigkeit. — Municipal insurance against unemployment.) 1912.* — 27. Balkánkérdés. 2. kiad. (Die Balkanfrage. 2. Aufl. — The Balcan question. 2. ed.) 1913.* — 28. Politikai tömegsztrájk. (Politischer Massenstreik. — Political general strike.) 1913.* — 29. Vasúti pályaudvarok. (Bahnhöfe. — Railwaystations.) 1913.* — 30. Az eszperantó és a kiadói érdekek. (Das Esperanto und die Interessen der Verläger. — Esperanto and publishers rights.) 1913.* — 31. Erkölcstelen irodalom elleni küzdelem. (Kampf gegen Schundliteratur. — Fight against pornography.) 1913.* — 32. A nők választójoga. (Wahlrecht der Frauen. — Womens suffrage.) 1913.* — 33. Háború. (Der Krieg. — War.) 1914.* — 34. A Duna. (Die Donau. — The Danube.) 1916.* — 35. A monarchia és nemzetiségek. (Die Monarchie und die Nationalitäten. — Austria-Hungary and the nationalities.) 1918.* — 36. Rákosi Jenő. 1927. Ára (Preis. — Price) 20 fillér. — 37. Beethoven. 1927. Ára (Preis - - Price) 40 fillér. — 38. Olasz-magyar kapcsolatok. (Italienisch-ungarische Beziehungen. — Italo-hungarian connections. 1927.) — Ára (Preis — Price) 60 fillér. — 39. Békerevizió. (Revision der Friedensverträge. - - Revision of the peace-treaty.) 1927. Ára (Preis — Price) 40 fillér. — 40. Lakbérleti jog. (Mietrecht. — Law of house tenancy.) 1927. Ára (Preis — Price) 40 fillér. — 41. Valorizáció. (Valorisation.) 1928. Ára (Preis — Price) 40 fillér. — 42. Albrecht Dürer. 1928. Ára (Preis — Price) 3 P. — 43. Sport és testnevelés. (Sport und Körperkultur. — Sports and Physical training.) 1928. Ára (Preis — Price) 80 fillér. — 44. Franz Schubert. 1928. Ára (Preis — Price) 2 P. — 46. A sajtó. (Die Presse. — The Press.) 1929. Ára (Preis — Price) 40 fillér. — 47. Kartell és tröszt. (Kartelle und Trösts. — Cartels and Trusts.) 1929. Ára (Preis — Price) 40 fillér. — 48. Munkaidő. (Arbeitszeit. — Hours of labour.) 1930. Ára (Preis — Price) 40 fillér. — 49. Goldmark Károly. (Karl Goldmark.) 1930. Ára (Preis — Price) 40 fillér. 50. Testületi képviselet a nemzeti államban. (Körperschaftliche Vertretungen im nationalen Staate.) 1934. (Nemzetpolitikai kérdések. Nationalpolitische Zeitfragen I.) Ára (Preis — Price) 1 pengő. — 51. Földrendezés — Telepítés — Tagosítás. (Agrar- und Bodenreform — Siedlung — Flurbereinigung.) 1935. (Nemzetpolitikai kérdések. Nationalpolitische Zeitfragen II.) Ára (Preis — Price) 1 pengő.

Fiókkönyvtárak katalógusai. — (Kataloge der Zweigbibliotheken. — Catalogues of the branch libraries.) A fiókkönyvtárak magyarnyelvű szépirodalmi könyveinek jegyzéke. (Verzeichnis der in ungarischer Sprache erschienenen Belletristik. — List of belletristic works in hungarian.) 1929. Ára (Preis — Price) 1 P.

1. sz. fiókkönyvtár. (Zweigbibliothek Nr. 1. — Branch library Nr. 1.) — 1. Gyermekek könyvei. (Bücher für Kinder. — Books for childern.) 1916.*) — 2. Ifjúsági könyvek. 1. sorozat. (Bücher für Jugendliche. 1. Folge. — Books for the youth. 1. Series.) 1916.* — 3. Magyarnyelvű szépirodalom. (Belletristik in ungarischer Sprache. — Belletristic works in hungarian.). 1916.* — 4. Német szépirodalom. Regények, elbeszélések. (Deutsche Belletristik. Romane, Erzählungen. — German belletristic works. Novels, short stories.) 1916.* — 5. Német szépirodalom. Pótlás. (Deutsche Belletristik. Ergänzung. — German belletristic works. Supplement.) 1917.*

* Elfogyott. (Vergriffen. — Out of print.)

2. sz. fiókkönyvtár. (Zweigbibliothek Nr. 2. — Branch library Nr. 2.) — 1. Gyermekek könyvei. (Bücher für Kinder. — Books for children.) 1916.* — 2. Ifjúsági könyvek. 1. sorozat. (Bücher für Jugendliche. 1. Folge. — Books for the youth. 1. Series.) 1916.* — 3. Magyarnyelvű szépirodalom. (Belletristik in ungarischer Sprache. — Belletristic works in hungarian.) 1916.*

3. sz. fiókkönyvtár. (Zweigbibliothek Nr. 3. — Branch library Nr. 3. — 1. Gyermekek könyvei. (Bücher für Kinder. — Books for children.) 1916.* — 2. Ifjúsági könyvek. 1. sorozat. (Bücher für Jugendliche. 1. Folge. — Books for the youth. 1. Series.) 1916.* — 3. Magyar nyelvű szépirodalom. (Belletristik in ungarischer Sprache. — Belletristic works in hungarian.) 1916.*

8. sz. fiókkönyvtár. (Zweigbibliothek Nr. 8. — Branch library Nr. 8.) — 1. Magyarnyelvű szépirodalmi könyvek és ismeretterjesztő művek. (Belletristik in ungarischer Sprache und populärwissenschaftliche Werke. — Belletristic works in hungarian and popular science.) 1927. Ára (Preis — Price) 1·60 P.

Tanulmányok. (Studien. — Studys.) 1. *Kelényi B. Ottó:* Erhard Schön magyar vonatkozású metszetei különös tekintettel Buda 1541. évi ábrázolására. (Erhard Schöns Ungarn betreffende Holzschnitte mit besonderer Rücksicht auf die Darstellung Ofens 1541.) 1933, 1·50 P. — 2. *Koch Lajos:* Brahms Magyarországon. (Brahms in Ungarn.) 1933, 1·50 P. 3. *Kelényi B. Ottó:* Budai impresszumos nyomtatványok 1688—1708. (Zur Frage der Neuanfänge der Ofner Buchdruckerkunst nach der Rückeroberung der Stadt. 1686.) 1934, 1.50 P. — 4. *Drescher Pál:* Mit olvas a Fővárosi Könyvtár közművelődési fiókjainak közönsége? Kulturális keresztmetszet. (Acht Tage aus dem Leben unserer Zweigbibliotheken. Statistische Aufnahme über den Lesestoff.) 1935, 1·50 P. — 5. *Jajczay János:* Császári követ fogadása Budán a török idők alatt a Fővárosi Könyvtár egy vízfestményén. (Der Empfang einer kaiserlichen Gesandtschaft in Ofen während der Türkenzeit. Dargestellt an einem Aquarell der Kupferstichsammlung der Stadtbibliothek.) 1935, 1·50 P. — 6. *Koch Lajos:* Matlekovits Sándorné Szuk Róza naplója. (A Fővárosi Könyvtár BQ 907/38. sz. kézirata.) (Das handschriftliche Tagebuch der Violincellokünstlerin Frau Rosa Matlekovits-Szuk.) 1935, 1·50 P.

Egyéb kiadványok. (Sonstige Veröffentlichungen. — Other publications.) — Évi jelentés 8—15. évf. (Jahresbericht, Jg. 8—15. Sonderabdrucke — Yearly bulletin. Year 8—15 Reprint.) 1914—1921. — A világháború újabb irodalma. (Neuere Literatur des Weltkrieges. — New biblography on the world war.) Budapest: Benkő 1915—17.* — Útmutató a Fővárosi Könyvtár látogatói számára. 3. kiadás. (Wegweiser für die Besucher der Stadtbibliothek. 3. Ausgabe. — Guide for visitors of the Municipal Library. 3. edition.) 1918.* — »Emericus« egy dilingeni iskoladráma 1626-ból. (»Emericus«. Ein Dilingener Schuldrama aus d. Jahre 1626. — »Emericus«. A college play of Dilingen from 1626.) 1930. Ára (Preis — Price) 2 P. — Goethe. (Bibliográfia. — Bibliographie. — Bibliography.) 1932. Ára (Preis — Price) 2 P. — Haydn. (Bibliográfia. — Bibliographie. — Bibliography.) 1932. Ára (Preis — Price) 3 P.

* Elfogyott. (Vergriffen. — Out of print.)

TÁJÉKOZÁSUL

A Fővárosi Könyvtár központja VIII., Reviczky-utca 1. nyitva van minden hétköznap d. e. 9-től esti 7-ig, vasár- és ünnepnapon 10-től 1-ig ; normanapokon zárva van.

Normanapok : Újév. — Március 15. — Nagypéntek. — Húsvét vasárnap. — Húsvéthétfő. Pünkösdvasárnap. — Pünkösdhétfő. — Úrnapja. — Augusztus 20. — December 6., 25., 26.

Központi könyvtár.

A könyvtár könyvei kétféleképen használhatók : 1. helyben és 2. otthon.

1. *A helybenolvasás* az olvasó- és folyóiratteremben *olvasójegyhez van kötve.* Ez a jegy díjtalan. Válthatja minden felnőtt. Elvesztett jegy pótlásáért 20 fillér fizetendő.

2. A könyvek *otthoni használatra elvitele* (kikölcsönzése) *kölcsönzőjeggyel történik.* Kölcsönzőjegyet válthat *félévre 2·50 pengőért* minden budapesti lakos, aki személyazonosságát és főbérleti lakása címét elfogadható módon igazolja. *A kölcsönzés határideje egy hónap.* Késedelem esetén kötetenkint és naponkint 10 fillér bírság fizetendő. A könyvtár könyvanyagáról katalógus tájékoztat.

Háromféle katalógus van : betűrendes szerzői, tárgyi és földrajzi katalógus.

A katalógusban megtalálja az olvasó a keresett mű szerzőjét, címét és helyszámát. *(A cédula bal sarkán !)* Ezeket az adatokat kell felírnia a kérőlapra, amikor könyvet kér.

Kétféle kérőlap van : egy a kölcsönzőben és *egy* az olvasó- és folyóiratteremben.

Felvilágosítást az ügyeletes tisztviselő ad ; irodalmi tanácsot, *bibliográfiai felvilágosítást a reference-könyvtáros.*

A könyvtár írásban és telefonon is szívesen válaszol a hozzá intézett kérdésekre. (Telefonszám : 1—462—56, 57).

A látogatónak *ingyen áll rendelkezésére a ruhatár,* ahol felső kabátját, esernyőjét és aktatáskáját *köteles* letenni.

*

Fiókkönyvtárak.

1. sz. fiók. (IV., Királyi Pál-utca 11.) Nyitva hétfő, szerda és péntek 2—½6-ig, kedd, csütörtök, szombat 10—½2-ig.

2. sz. fiók. (Deák Ferenc-könyvtár.) (VII., Almássy-tér.) Nyitva felnőtteknek hétfő, szerda, péntek 2—½6-ig, kedd, csütörtök, szombat 10—½2-ig, gyermekeknek kedd, csütörtök, szombat 12—½2-ig.

3. sz. fiók (X., Százados-út 10.). (Fővárosi kislakástelep.) Nyitva felnőtteknek hétfő, szerda, péntek 2—½6-ig, kedd, csütörtök, szombat 10—½2-ig, gyermekeknek hétfő, szerda, péntek 2—½4-ig.

4. sz. fiók. (Aréna-úti Fővárosi Népszálló). Mindennap d. u. 3—7, szombat d. e. 10—½1-ig.

5. sz. fiók (Állatkert). Nyitva hétfő, szerda, péntek 2—½6-ig, kedd, csütörtök, szombat 10—½2-ig.

6. sz. fiók. (Budai Vigadó). (II., Szilágyi Dezső-tér 5.) Nyitva hétfő, szerda, péntek 2—½6-ig, kedd, csütörtök, szombat 10—½2-ig.

7. sz. fiók. (Népház). (V., Vág-utca 12.) Nyitva felnőttek részére hétfő, szerda 3—½7-ig, péntek 4—½8-ig, kedd, csütörtök, szombat 10—½2-ig. Gyermekeknek naponkint 4—5-ig.

8. sz. fiók. (III., Fő-tér 2.). Nyitva felnőtteknek hétfő, szerda, péntek 3—½8-ig, kedd, szombat 10—½1-ig. Gyermekeknek hétfőn és pénteken 2—4-ig.

9. sz. fiók. (IX., Bakáts-tér 3.) Nyitva hétfő, szerda 2—½6, péntek 4—½8-ig, kedd, csütörtök, szombat 10—½2-ig.

10. sz. fiók. (VI., Andrássy-út 52. I. emelet). Nyitva hétfő, szerda 2—½6-ig, péntek 4—½8-ig, kedd, csütörtök, szombat 10—½2-ig.

11. sz. fiók. (I., Döbrentei-utca 24.) Nyitva hétfő, szerda, péntek 2—½6-ig, kedd, csütörtök, szombat 10—½2-ig.

12. sz. fiók. (X., Harmat-u. 1/3.) Nyitva hétfő, péntek 2—½6-ig, szerda 4—½8-ig, kedd, csütörtök, szombat 10—½2-ig.

14. sz. fiók. (IV., Királyi Pál-utca 11., I. em.) A volt 1. sz. ifj. kölcsönző. Nyitva kedd, szombat d. e. 11—½2-ig, a többi napokon d. u. 2—½6-ig.